

รายงานฉบับสมบูรณ์
โครงการพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษาและพัฒนากำลังคนชั้นสูง
(Reinventing University)
ประจำปีงบประมาณ 2568

ชื่อโครงการ

พุทธนวัตกรรม: บัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม

โดย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เดือน กุมภาพันธ์ 2569

สารบัญ

หน้า

ส่วนที่ 1 ข้อมูลโครงการ

1.1 ข้อมูลทั่วไป.....	1
1.2 หลักการและเหตุผล.....	1
1.3 วัตถุประสงค์โครงการ.....	5
1.4 วิธีการดำเนินการ.....	5
1.5 แผนการดำเนินงาน.....	7
1.6 ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบจากโครงการ.....	11
1.7 สถานที่ดำเนินการ.....	11
1.8 แผนการใช้จ่ายงบประมาณของโครงการ.....	12
1.9 หน่วยงานร่วมดำเนินการ/ภาคเอกชน หรือชุมชนที่ร่วมลงทุนหรือดำเนินการ.....	15

ส่วนที่ 2 รายงานความก้าวหน้ารอบ 12 เดือน

2.1 ผลการดำเนินงานรอบ 12 เดือน	16
2.2 ผลผลิตที่เกิดขึ้นจริง	203
2.3 รายงานการใช้จ่ายงบประมาณโครงการ	203
2.4 ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบจากโครงการ.....	207
2.5 การวิเคราะห์และประเมินผลตอบแทนจากการลงทุนของโครงการเพื่อสังคม (SROI)	208
2.6 ปัญหาและอุปสรรค	209
2.7 การนำไปใช้ประโยชน์	210

ภาคผนวก.....	211
--------------	-----

ส่วนที่ 1

ข้อมูลโครงการ

1.1 ข้อมูลทั่วไป

ชื่อโครงการ พุทธนวัตกรรม: บัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม

ระยะเวลาของโครงการ 1 ปี 0 เดือน ระยะเวลาตั้งแต่ 21 กุมภาพันธ์ 2568 ถึง 20 กุมภาพันธ์ 2569

งบประมาณรวม 2,000,000 บาท

1.2 หลักการและเหตุผล

จากการวิเคราะห์ Gap Analysis ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในการดำเนินการตามตัวชี้วัดผลการดำเนินงานตามจุดเน้นเชิงยุทธศาสตร์ กลุ่มพัฒนาปัญญาและคุณธรรมด้วยหลักศาสนา และผลการประเมินคุณภาพการศึกษา ปี 2566 พบว่า มหาวิทยาลัยมีจุดแข็งหลักคือการผลิตบัณฑิตที่มีคุณลักษณะตามหลักพระพุทธศาสนา กล่าวคือ บัณฑิตของมหาวิทยาลัยมีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา สามารถนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและการทำงานได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยยังมีบุคลากรจำนวนมากที่มีความเชี่ยวชาญด้านพระพุทธศาสนา ทั้งด้านปริยัติ ปฏิบัติ และปฏิเวธ ในขณะที่มหาวิทยาลัยยังมีจุดอ่อนหรือช่องว่างที่ต้องพัฒนาหลายประการ เช่น ในด้านคุณภาพของหลักสูตร ซึ่งยังไม่ได้มีการปรับปรุงพัฒนาให้ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของสังคมมากนัก ในด้านตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์ ซึ่งมีสัดส่วนของอาจารย์ที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ เช่น ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับมหาวิทยาลัยชั้นนำอื่นๆ ในด้านงบประมาณวิจัย ซึ่งยังมีจำนวนจำกัดเมื่อเทียบกับขนาดของมหาวิทยาลัยและศักยภาพของบุคลากรด้านคุณภาพผลงานทางวิชาการซึ่งยังมีจำนวนไม่มาก ด้านการบูรณาการพันธกิจของมหาวิทยาลัยให้เกิดผลงานเชิงประจักษ์ที่ตอบโจทย์การพัฒนาสังคมซึ่งยังไม่โดดเด่นมากนัก ด้านระบบประกันคุณภาพการศึกษาที่ยังไม่เข้มแข็ง และด้านผลงานที่ได้รับรางวัลในระดับชาติและนานาชาติซึ่งยังมีค่อนข้างน้อย (คณะกรรมการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับสถาบัน, 2566) จากข้อค้นพบดังกล่าว มหาวิทยาลัยจึงจำเป็นต้องกำหนดทิศทางและนโยบายที่ชัดเจน ตลอดจนดำเนินการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยมุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา การวิจัย การบริการวิชาการ และการบริหารจัดการ ให้มีมาตรฐานสูง สอดคล้องกับมาตรฐานการอุดมศึกษา และนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายตามจุดเน้นเชิงยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้ได้อย่างแท้จริง ทั้งนี้เพื่อการพัฒนามหาวิทยาลัยให้เป็นสถาบันการศึกษาชั้นนำ ที่มีความเป็นเลิศด้านพระพุทธศาสนา สามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพสูง มีปัญญาและคุณธรรม สามารถนำหลักศาสนามาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาจิตใจและสังคม สร้างสันติสุขให้เกิดขึ้นอย่างยั่งยืนต่อไป

จากการสำรวจและลงพื้นที่ในเบื้องต้นของคณะกรรมการผลึกโฉมมหาวิทยาลัย ทำให้ทราบถึงสถานการณ์ของชุมชนต้นแบบในการนำโครงการ “พุทธนวัตกรรม: บัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิง

สร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม” ไปขยายผล อาทิเช่น ชุมชนคลองกระทิง จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นชุมชนวิถีเกษตรกรรม ประชาชนส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่องสุขภาพ เช่น โรคไขมันในเลือดสูง เนื่องจากชุมชนมีมะพร้าวจำนวนมาก ชาวบ้านส่วนใหญ่จึงนิยมบริโภคกะทิ ส่งผลให้มีปัญหาในเรื่องสุขภาพเป็นอันดับแรกๆ ในขณะที่ชุมชนวัดติตวัด กรุงเทพมหานคร พื้นที่รับผิดชอบของคณะพุทธศาสตร์ มีปัญหาเรื่องผู้สูงอายุขาดรายได้เลี้ยงตนเอง เนื่องจากเป็นสังคมเมือง ส่งผลให้คนในชุมชนที่ว่างงานจำเป็นต้องหารายได้เพิ่มเติม ชุมชนวัดพระธาตุขามแก่น จังหวัดขอนแก่น พื้นที่รับผิดชอบของวิทยาเขตขอนแก่น มีปัญหาเรื่องการสืบสานและอนุรักษ์ภูมิปัญญาศิลปการแสดงดนตรีกลองยาวซึ่งกำลังจะสูญหายไปจากชุมชน เนื่องจากคนรุ่นใหม่ขาดความสนใจและขาดการอนุรักษ์อย่างจริงจัง ชุมชนพยอม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พื้นที่รับผิดชอบของคณะสังคมศาสตร์มีปัญหารายได้ต่ำ ค่าครองชีพสูง ปัญหาการว่างงาน ผู้สูงอายุกับเด็กอยู่ตามลำพัง ปัญหาสุขภาพ ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม และปัญหาอาชญากรรม เนื่องจากเป็นชุมชนที่มีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่น กลุ่มชุมชนเกษตรกรรมพบว่า ผลิตทางการเกษตรราคาตกต่ำ ขาดองค์ความรู้ในการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ผลิตภักข์ขาดความหลากหลาย เทคนิคการขาย ชุมชนนี้ยังคงรักษาเอกลักษณ์ วัฒนธรรมและประเพณีทางศาสนาไว้ได้เป็นอย่างดี แต่ขาดการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน จะเห็นได้ว่าสถานการณ์ของชุมชนต่างๆ มีสภาพปัญหาบางอย่างที่คล้ายคลึงกัน และมีสภาพปัญหาบางอย่างที่แตกต่างกันไปตามแต่ละชุมชน ชุมชนบ้านป่าดงงาม จังหวัดลำพูน เป็นชุมชนที่ประชาชนในพื้นที่ร่วมมือกันในการพัฒนาชุมชนให้เจริญรุ่งเรือง โดยวัดเป็นศูนย์ทางศาสนาและวัฒนธรรมเป็นของชุมชน ถึงแม้ว่าชุมชนจะทำการพัฒนาและมีกิจกรรมต่างๆ เพื่อสนับสนุนให้ชุมชนมีรายได้ แต่ก็ยังคงมีปัญหาจำเป็นที่จะต้องรับการแก้ไข เช่น ปัญหาผู้สูงอายุที่เพิ่มจำนวนมากขึ้นขาดรายได้ในการจุนเจือครอบครัว ปัญหาการขาดทักษะความรู้ใหม่ๆ ช่วยให้ชุมชนสามารถปรับตัวให้ทันกับสถานการณ์ พัฒนาชุมชนให้เหมาะสมกับบริบทของชุมชน และการขาดการสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาอาชีพในกับคนในชุมชนในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสร้างมูลค่าเพิ่ม เช่น การสร้างวัดถลุงคลที่เป็นที่นิยมและเป็นเคารพสักการะของชาวลำพูน ได้แก่ พระรอด พระคง พระลือ พระเลียง และพระบาง เป็นต้น ทั้งนี้วัดถลุงคลไม่เพียงเน้นความเชื่อทางศาสนาเท่านั้น แต่ยังเป็นการนำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสร้างสัญลักษณ์วัฒนธรรมของชุมชนอีกด้วย ชุมชนต้ายลกรูด อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเมืองการปกครอง หลักการมีส่วนร่วมการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชน การบริหารจัดการกลุ่มอาชีพให้มีประสิทธิภาพ

การพัฒนาหลักสูตรพุทธนวัตกร: บัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม เป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์สำคัญของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในการผลิตบัณฑิตให้เป็นนวัตกรทางพระพุทธศาสนา ที่สามารถนำองค์ความรู้ทั้งทางด้านวิชาการและหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาชุมชนได้อย่างสร้างสรรค์ เป้าหมายสูงสุดคือการสร้างสันติสุขและความยั่งยืนให้เกิดขึ้นในสังคม โดยมุ่งพัฒนาบัณฑิตให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 3 ประการหลัก คือ 1) มีความรู้ดี คือมีความรู้ความเข้าใจในศาสตร์ทั้งทางโลกและทางธรรมอย่างลึกซึ้ง สามารถบูรณาการองค์ความรู้ได้อย่างเหมาะสม 2) มีคุณธรรม คือมีหลักธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ ดำรงตนอยู่ในศีลธรรมอันดี ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เสียสละ อุตุน และ 3) นำสันติสุข คือสามารถนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์สังคม ส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ด้วยความเข้าใจ เคารพ และช่วยเหลือเกื้อกูลกัน การพัฒนาหลักสูตรดังกล่าวจะเน้นการบูรณา

การศาสตร์สมัยใหม่เข้ากับแก่นแท้ของพระพุทธศาสนา โดยจะมีการศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ หลักธรรมสำคัญที่สอดคล้องกับบริบทของสังคมปัจจุบัน และนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาจิตใจและสติปัญญาของคนในชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม เช่น การนำหลักอริยสัจ 4 มาใช้ในการวิเคราะห์ปัญหาและความทุกข์ในชุมชน การประยุกต์ใช้หลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน การส่งเสริมการปฏิบัติตามหลักทศ 6 เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวและชุมชน ตลอดจนการบูรณาการหลักภาวนา 4 คือ กาย ศีล จิต และปัญญา เพื่อพัฒนามนุษย์อย่างเป็นองค์รวม เป็นต้น นอกจากนี้ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรนี้ จะใช้วิธีการที่หลากหลาย ทั้งการบรรยาย การสาธิต การระดมสมอง การลงมือปฏิบัติจริง การสะท้อนคิด และการถอดบทเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดเชิงวิพากษ์ การคิดสร้างสรรค์ ควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม การสื่อสาร การแก้ปัญหา และการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ซึ่งล้วนเป็นทักษะสำคัญที่จำเป็นสำหรับการทำงานพัฒนาชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การสร้างสรรค์พุทธนวัตกรรมที่จะช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของคนในสังคมอย่างยั่งยืนต่อไป

โครงการพุทธนวัตกรรม: บัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม มีลักษณะสำคัญคือการส่งเสริมให้นิสิตนำความรู้ที่ได้ศึกษาเล่าเรียนมา ทั้งความรู้ด้านวิชาการและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ไปประยุกต์ใช้ในการบริการและพัฒนาสังคมอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะการทำงานร่วมกับเยาวชนในชุมชนต้นแบบ ผ่านการออกแบบและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่มุ่งเน้นให้เยาวชนได้ตระหนักรู้ในคุณค่าและศักยภาพของตนเอง สร้างแรงบันดาลใจในการทำมาดี พัฒนาทักษะชีวิต และร่วมกันสร้างสรรค์ชุมชนตามวิถีแห่งปัญญาและคุณธรรม ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พระมหากฤษณา กิตติโสภโณและคณะ (2563) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพและโอกาสของคนรุ่นใหม่ในการออกแบบอนาคตชุมชนเชิงสร้างสรรค์” ผลการวิจัยพบว่า 1. กระบวนการในการพัฒนาศักยภาพและโอกาสของคนรุ่นใหม่ในการออกแบบอนาคตชุมชนเชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วย การพัฒนาศักยภาพคนรุ่นใหม่ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะความสามารถ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านการทำงานเป็นทีม พัฒนาด้วยกระบวนการ 4 กระบวนการคือ การพัฒนาความคิดและการจัดการ การพัฒนาความสัมพันธ์และการดูแล การพัฒนาการทำงานและการเป็นผู้ให้ การพัฒนาการดำเนินชีวิตและการพัฒนาตนเอง 2. กิจกรรมในการพัฒนาศักยภาพและโอกาสของคนรุ่นใหม่ในการออกแบบอนาคตชุมชนเชิงสร้างสรรค์ ได้แก่ หลักสูตร “การฝึกอบรมศักยภาพเยาวชนในการออกแบบอนาคตชุมชนสร้างสรรค์” มีเป้าหมายเพื่อใช้เป็นงานฝึกอบรมและพัฒนาเสริมสร้างทักษะเด่นที่มีอยู่ในเยาวชนให้มีความโดดเด่นและนำไปสู่การสร้างสิ่งสร้างสรรค์ แบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ ส่วนแรก คือ ส่วนนำ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นมาของโครงการ ส่วนที่สอง เป็นภาคทฤษฎี ส่วนที่สาม เป็นภาคปฏิบัติ อันประกอบด้วย (ก) กิจกรรม 3 ข (ชวนคิด ชวนคุย ชวนเล่า) (ข) กิจกรรมระจกสะท้อนใจ และ (ค) กิจกรรมการออกแบบชุมชนเชิงสร้างสรรค์ ส่วนที่สี่ เป็นการประเมินผลการดำเนินกิจกรรมโครงการ 3. โมเดลการพัฒนาศักยภาพและโอกาสของคนรุ่นใหม่ในการออกแบบอนาคตชุมชนเชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 พัฒนาความคิดในตัวเอง ขั้นที่ 2 พัฒนาระบวนการคิด ตระหนักในความคิด พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ สู่ออกแบบปฏิบัติ ขั้นที่ 3 เสียสละ บำเพ็ญประโยชน์ แสดงออกต่อชุมชน ส่วนรวม ภายใต้กรอบสร้างสรรค์ เป็นประโยชน์ สอดคล้องกับช่วงวัยและความรู้ความสามารถกระบวนการดำเนินงานของโครงการประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ 1) ขั้นเตรียมการ ซึ่งเป็นการพัฒนาหลักสูตร จัดเตรียม

ความพร้อมของนิสิตและชุมชนเป้าหมาย 2) ชั้นฝึกอบรม เป็นการพัฒนาศักยภาพนิสิตในด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการทำงานกับชุมชน 3) ชั้นขยายผล เป็นการนำนิสิตลงพื้นที่เพื่อดำเนินกิจกรรมพัฒนาเยาวชนและชุมชน และ 4) ชั้นประเมินผล ซึ่งเป็นการสรุปทบทวน ถอดองค์ความรู้ และประเมินผลลัพธ์ผลกระทบของโครงการ ขั้นตอนทั้ง 4 นี้มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนานิสิตให้เป็นผู้มีการเปลี่ยนแปลง ที่สามารถประยุกต์หลักพุทธธรรมมาใช้ในการสร้างสรรค์นวัตกรรมทางสังคมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ผ่านการลงมือปฏิบัติจริงในพื้นที่ชุมชน การถอดบทเรียนเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ และการขยายผลสู่วงกว้างให้เกิดการพัฒนาในระดับที่ใหญ่ขึ้นต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของมหาวิทยาลัยในการสร้างบัณฑิตที่เป็นนักปฏิบัติ นักพัฒนา และผู้นำการเปลี่ยนแปลง ที่จะนำพาสังคมไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองและสันติสุขที่ยั่งยืน บนรากฐานแห่งปัญญาและคุณธรรมตามแนวพระพุทธศาสนา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการผลักดันให้โครงการพุทธนวัตกรรม: บัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างเป็นรูปธรรม ทั้งในด้านการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งต้องอาศัยความเชี่ยวชาญของคณาจารย์ในการออกแบบและจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการระหว่างศาสตร์สมัยใหม่และหลักพุทธธรรม ในด้านการพัฒนาบุคลากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งนิสิตที่เข้าร่วมโครงการ ให้มีความพร้อมทั้งด้านองค์ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะในการทำงานพัฒนาชุมชน ในด้านการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรที่จำเป็นต่อการดำเนินกิจกรรม มหาวิทยาลัยได้สนับสนุนงบประมาณในส่วนของงานวิจัยและการบริการวิชาการแก่สังคมให้ทุกส่วนจัดการศึกษาเพิ่มเติม เพื่อขับเคลื่อนโครงการให้เข้มแข็ง ในด้านการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย เพื่อระดมความเชี่ยวชาญ องค์ความรู้ และทรัพยากรมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ดังเห็นได้จากการทำบันทึกความร่วมมือทางวิชาการ (MOU) ระหว่างมหาวิทยาลัยกับส่วนงานในจังหวัด (สำนักงานจังหวัด สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด) คณะสงฆ์ (สำนักงานคณะสงฆ์จังหวัด) และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อบจ., เทศบาล, อบต.) นอกจากนี้โครงการได้ทำกิจกรรมร่วมกับชุมชนอย่างต่อเนื่องเป็นเวลาหลายปี ผ่านการทำวิจัยและบริการวิชาการร่วมกับผู้นำชุมชน (กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ปราชญ์ชาวบ้าน อสม.) ในพื้นที่ต้นแบบ ด้านการติดตามและประเมินผลโครงการ ดำเนินการประเมินโครงการ 3 ส่วน คือ (1) ประเมินพุทธนวัตกรรม ก่อนและหลังฝึกอบรม (2) ประเมินความพึงพอใจของเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการ (3) ประเมินการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชุมชน ทั้งด้านพฤติกรรม ความสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วม

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง (Expected Outcomes) จากการดำเนินการโครงการในครั้งนี้ ที่นำไปสู่ความเป็นเลิศของสถาบันและพัฒนากำลังคนชั้นสูงตามตัวชี้วัดของกลุ่ม 4 คือ 1. มหาวิทยาลัยมีองค์ความรู้ที่บูรณาการระหว่างพระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่เพิ่มมากขึ้น ผ่านการวิเคราะห์หนังสือแก่นพระพุทธศาสนากับการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน ซึ่งอาจนำไปสู่การจัดทำระบบคลังหน่วยกิต (Credit Bank) ได้ในอนาคต (ตอบตัวชี้วัดสัดส่วนหน่วยกิตของวิชาที่มุ่งเน้นการศึกษาหลักศาสนา หรือนำหลักศาสนามาบูรณาการเพิ่มมากขึ้น) 2. นิสิตได้ฝึกทักษะการออกแบบชุมชนเชิงสร้างสรรค์ผ่านกิจกรรมการฝึกอบรม การลงพื้นที่พัฒนาชุมชนร่วมกับเยาวชนในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้นิสิตได้นำความรู้ทางพระพุทธศาสนาและศาสตร์ที่ตนศึกษาไปปรับประยุกต์ใช้กับการทำงานในพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรม (ตอบตัวชี้วัดบัณฑิตมีคุณลักษณะทางสติปัญญาและคุณธรรมเพิ่มมากขึ้น) 3.

คณาจารย์และคณะทำงานได้ฝึกทักษะการผลิตตำราทางวิชาการ หลักสูตรฝึกอบรม และทักษะการให้คำปรึกษานิสิต (พี่เลี้ยง) ส่งผลให้คณาจารย์มีองค์ความรู้ด้านพระพุทธศาสนาเพิ่มมากขึ้น (ตอบตัวชี้วัดความเชี่ยวชาญของบุคลากรด้านศาสนาหรือการพัฒนาคุณธรรมเพิ่มมากขึ้น) 4. เกิดการทำงานร่วมกับชุมชนเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ประชาชนชุมชนรอบมหาวิทยาลัยมีทัศนคติที่ดีต่อนิสิตและมหาวิทยาลัย (ตอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งของเครือข่ายความร่วมมือเพื่อการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน) จากผลลัพธ์ที่คาดหวังดังกล่าว หากได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และต่อเนื่อง จะส่งผลให้มหาวิทยาลัยมีความเป็นเลิศด้านการพัฒนาปัญญาและคุณธรรมด้วยหลักพระพุทธศาสนาอย่างแน่นอน

1.3 วัตถุประสงค์ของโครงการ

- 1.3.1 เพื่อพัฒนาหลักสูตรพุทธนวัตกร: บัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม
- 1.3.2 เพื่อวิเคราะห์แก่นพระพุทธศาสนากับการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน
- 1.3.3 เพื่อพัฒนานิสิตต้นแบบ (ความรู้ดี มีคุณธรรม นำสันติสุข) ในการพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม
- 1.3.4 เพื่อพัฒนาศักยภาพและโอกาสของคนรุ่นใหม่ในการออกแบบอนาคตชุมชนเชิงสร้างสรรค์

1.4 วิธีการดำเนินการ

วัตถุประสงค์ของโครงการ	แผนงานและวิธีการดำเนินงาน
1.4.1 เพื่อพัฒนาหลักสูตรพุทธนวัตกร: บัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม	เตรียมหลักสูตร พุทธนวัตกร: บัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม จำนวน 1 หลักสูตร วิธีการ -คัดเลือกคณาจารย์เข้าร่วมโครงการจำนวน 30 รูปหรือคน (คัดเลือกจากคณาจารย์ที่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา การเรียนการสอน และพัฒนาชุมชน) -จัดประชุมคณาจารย์เพื่อระดมสมอง (Brainstorming) เพื่อยกร่างหลักสูตร -จัดทำหลักสูตรฉบับสมบูรณ์ -จัดสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) กับผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อรับรองหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น
1.4.2 เพื่อวิเคราะห์แก่นพระพุทธศาสนากับการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน	เตรียมเนื้อหา วิเคราะห์แก่นพระพุทธศาสนากับการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน จำนวน 1 เล่ม วิธีการ

วัตถุประสงค์ของโครงการ	แผนงานและวิธีการดำเนินงาน
	<p>-คัดเลือกคณาจารย์เข้าร่วมโครงการจำนวน 30 รูปหรือคน (คัดเลือกจากคณาจารย์ที่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา การเรียนการสอน และพัฒนาชุมชน)</p> <p>-จัดประชุมคณาจารย์เพื่อระดมสมอง (Brainstorming) เพื่อวิเคราะห์แก่พระพุทธศาสนา และมอบหมายให้แต่ละท่านเขียนเนื้อหาในแต่ละบท</p> <p>-จัดทำหนังสือ</p> <p>-ส่งผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน (พระพรหมบัณฑิต, ศ.ดร. / พระพรหมวัชรธีรารจารย์, ศ.ดร. / ศ.รท. ดร.บรรจบ บรรณรุจิ) พิจารณาคุณภาพของหนังสือ</p> <p>-จัดพิมพ์เผยแพร่ฉบับสมบูรณ์</p>
<p>1.4.3 เพื่อพัฒนานิสิตต้นแบบ (ความรู้ดี มีคุณธรรม นำสันติสุข) ในการพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม</p>	<p>จัดอบรมเชิงปฏิบัติการแก่นิสิตต้นแบบที่ผ่านการคัดเลือก จำนวน 100 คน จาก 10 วิทยาเขต ที่สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ จำนวน 3 วัน 2 คืน ร่วมกับคณะสังคมศาสตร์ เพื่อพัฒนานิสิตให้สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ทางพระพุทธศาสนาและการออกแบบชุมชนเชิงสร้างสรรค์แก่กลุ่มเป้าหมายได้</p> <p>โดยใช้เครื่องมือในการวัดผลก่อนและหลังอบรม นิสิตกลุ่มตัวอย่าง</p> <p>แผนการจัดการฝึกอบรม</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. แต่งตั้งคณะทำงาน 2. รับสมัครและคัดเลือกผู้เข้าร่วมกิจกรรม 3. จัดเตรียมสถานที่และหลักสูตร 4. จัดกิจกรรมฝึกอบรม 3 วัน 5. ประเมินผลโครงการในภาพรวม
<p>1.4.4 เพื่อพัฒนาศักยภาพและโอกาสของคนรุ่นใหม่ในการออกแบบอนาคตชุมชนเชิงสร้างสรรค์</p>	<p>นิสิตที่ผ่านการอบรม นำองค์ความรู้ไปจัดกิจกรรมกับเยาวชนในพื้นที่ต้นแบบ จำนวน 10 ชุมชนๆละ 50 คน ประกอบด้วยชุมชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดลำพูน จังหวัดขอนแก่น จังหวัดสุราษฎร์ธานี และ กรุงเทพมหานคร จำนวน 1 วัน ทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ</p>

กิจกรรม	ช่วงระยะเวลาในการดำเนินงาน											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
3. จัดเตรียมสถานที่และหลักสูตร 4. จัดกิจกรรมฝึกอบรม 3 วัน 5. ประเมินผลโครงการในภาพรวม												
3. ขยายผลโครงการ												
3.1 อบรมเยาวชนในพื้นที่ต้นแบบ นิสิตที่ผ่านการอบรม นำองค์ความรู้ไปจัดกิจกรรมกับเยาวชนในพื้นที่ต้นแบบ จำนวน 10 ชุมชนๆละ 50 คน ประกอบด้วยชุมชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดลำพูน จังหวัดขอนแก่น จังหวัดสุราษฎร์ธานี และกรุงเทพมหานครจำนวน 1 วัน ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ												
3.2 กิจกรรมพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ เยาวชนที่ผ่านการอบรม นำองค์ความรู้ไปขยายผลในชุมชนตนเอง จำนวน ชุมชน โดยเยาวชนร่วมกันออกแบบกิจกรรมในการพัฒนาชุมชนของตนเองอย่างสร้างสรรค์ และลงมือปฏิบัติร่วมกับชุมชน โดยมีนิสิตเป็นที่เลี้ยงคอยให้คำแนะนำและติดตาม โดยใช้คู่มือในการรายงานผลและการติดตามผลอย่างต่อเนื่องเป็นเวลาอย่างน้อย 1 เดือน												
3.3 จัดเวทีนำเสนอผลงาน จัดเวทีนำเสนอผลงานของเยาวชนแต่ละกลุ่มระดับประเทศ จำนวน 1 ครั้ง -คัดเลือกกิจกรรมที่มีความโดดเด่นจังหวัดละ 1 กิจกรรม เพื่อนำเสนอบนเวทีระดับประเทศ -จัดประกวดกิจกรรมพัฒนาชุมชนอย่างสร้างสรรค์ 1 ครั้ง ที่ มจร วังน้อย												

1.6 ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบจากโครงการ (Output/Outcome/Impact)

1.6.1 รอบ 6 เดือน

Output:

- 1) หนังสือแก่นพระพุทธรูปกับการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน จำนวน 1 เล่ม
- 2) คณาจารย์เข้าร่วมโครงการ 30 คน
- 3) หลักสูตรฝึกอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์สำหรับเยาวชน จำนวน 1 หลักสูตร
- 4) พุทธนวัตกรรมต้นแบบ จำนวน 100 คน

Outcome:

1. มหาวิทยาลัยมีหลักสูตรที่บูรณาการองค์ความรู้ระหว่างพระพุทธรูปและศาสตร์สมัยใหม่ ที่ตอบโจทย์การพัฒนาสังคมเชิงสร้างสรรค์เพิ่มขึ้น 1 หลักสูตร

Impact:

1. เกิดต้นแบบการสร้างนวัตกรรมทางสังคมบนฐานพุทธธรรม ที่สามารถนำไปขยายผลสู่การสร้างชุมชนสันติสุขได้อย่างยั่งยืน อย่างน้อย 10 ชุมชน

1.6.2 รอบ 12 เดือน

Output:

- 1) เยาวชนที่ผ่านการฝึกอบรม จำนวน 500 คน
- 2) กิจกรรมการพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 10 กิจกรรม
- 3) บันทึกการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชุมชน ทั้งด้านพฤติกรรม ความสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วม จำนวน 1 เล่ม
- 4) ห้องเรียนออนไลน์รายวิชาการออกแบบอนาคตชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม จำนวน 1 ห้อง
- 5) รายงานผลลัพธ์ของนิสิตหลังดำเนินการ จำนวน 10 เล่ม

Outcome:

1. มหาวิทยาลัยมีองค์ความรู้และสื่อการเรียนการสอนด้านการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนาชุมชนที่ทันสมัย เข้าถึงได้ง่าย เพิ่มขึ้น 1 ห้องเรียนออนไลน์
2. มหาวิทยาลัยมีบัณฑิตต้นแบบ ที่มีความรู้ความสามารถในการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับศาสตร์สมัยใหม่เพื่อพัฒนาชุมชน เพิ่มขึ้น 100 คน
3. มหาวิทยาลัยมีเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาสังคมตามแนวพุทธที่เข้มแข็งเพิ่มขึ้น 10 ชุมชน
4. ชุมชนมีพลังบวกจากเยาวชนรุ่นใหม่ที่มีปัญญาและคุณธรรม ในการสร้างสรรค์กิจกรรมพัฒนาและแก้ไขปัญหาของชุมชน เพิ่มขึ้น 500 คน

Impact:

1. เกิดต้นแบบการสร้างนวัตกรรมทางสังคมบนฐานพุทธธรรม ที่สามารถนำไปขยายผลสู่การสร้างชุมชนสันติสุขได้อย่างยั่งยืน อย่างน้อย 10 ชุมชน
2. เกิดการเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์ของคนในสังคมในการมองเห็นคุณค่าของการบูรณาการหลักศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน อย่างน้อย 500 คน
3. เกิดเครือข่ายการเรียนรู้แห่งการเปลี่ยนแปลงทางสังคมร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัย ชุมชน หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรอื่นๆ อย่างน้อย 10 เครือข่าย

4. เกิดการพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมทางสังคมใหม่ๆ จากกระบวนการวิจัยและพัฒนาที่เชื่อมโยงกับปัญหาและความต้องการของชุมชน อย่างน้อย 10 องค์ความรู้

5. เกิดการเสริมพลังและยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน โดยเฉพาะเยาวชน ผ่านกระบวนการเรียนรู้ ลงมือทำ และขับเคลื่อนชุมชนตามหลักพุทธธรรม อย่างน้อย 500 คน

1.7 สถานที่ดำเนินโครงการ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลลำไทร อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1.8 แผนการใช้จ่ายงบประมาณของโครงการ (12 เดือน)

รายการ	งบประมาณ หน่วย : บาท
1. ค่าจ้าง	
1.1 ค่าจ้างผู้ประสานงาน 2 คน * 9,000 บาท * 12 เดือน = 216,000 บาท	216,000
2. ค่าใช้จ่ายในการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ/ฝึกอบรม	
2.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการเตรียมเนื้อหา วิเคราะห์แก่นพระพุทธศาสนากับการพัฒนาชุมชนสันติสุขอย่างยั่งยืน	
กลุ่มเป้าหมาย: คณาจารย์ประจำมหาวิทยาลัย 30 รูปหรือคน	
สถานที่จัด: สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์	
ประเภทการฝึกอบรม: ข	
ระยะเวลาที่จัด: 1 วัน 3 ครั้ง (รวม 3 วัน)	
2.1.1 ค่าพิมพ์เอกสาร 30 เล่ม * 200 บาท = 6,000 บาท	6,000
2.1.2 ค่าอาหารกลางวัน 30 คน * 200 บาท * 3 วัน = 18,000 บาท	18,000
2.1.3 ค่าอาหารว่าง 30 คน * 30 บาท * 3 วัน = 2,700 บาท	2,700
2.2 การประชุมเชิงปฏิบัติการเตรียมหลักสูตร พุทธนวัตกรรม: บัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม	
กลุ่มเป้าหมาย: คณาจารย์ประจำมหาวิทยาลัย 30 รูปหรือคน	
สถานที่จัด: สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์	
ประเภทการฝึกอบรม: ข	
ระยะเวลาที่จัด: 1 วัน 3 ครั้ง (รวม 3 วัน)	
2.2.1 ค่าพิมพ์เอกสาร 30 เล่ม * 200 บาท = 6,000 บาท	6,000
2.2.2 ค่าอาหารกลางวัน 30 คน * 200 บาท * 3 วัน = 18,000 บาท	18,000
2.2.3 ค่าอาหารว่าง 30 คน * 30 บาท * 3 วัน = 2,700 บาท	2,700

รายการ	งบประมาณ หน่วย : บาท
<p>2.3 กิจกรรมฝึกอบรมเรื่อง “พุทธนวัตกร: บัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม”</p> <p>ผู้เข้าร่วม: นิสิต 100 รูปหรือคน คณาจารย์ 30 รูปหรือคน วิทยากรรัฐ 10 คน วิทยากรเอกชน 10 คน</p> <p>เป็นประเภท: บุคคลภายนอก</p> <p>สถานที่: รัฐ</p> <p>จำนวน: 3 วัน 2 คืน / 1 ครั้ง</p> <p>2.3.1 ค่าที่พัก 130 คน * 2 วัน * 250 บาท = 65,000 บาท</p> <p>2.3.2 ค่าอาหารเช้า (สถานที่พักไม่ได้จัดอาหารเช้ารวมกับค่าที่พัก) 130 คน * 3 วัน * 200 บาท * 1 มื้อ = 78,000 บาท</p> <p>2.3.3 ค่าอาหารกลางวัน 130 คน * 3 วัน * 200 บาท * 1 มื้อ = 78,000 บาท</p> <p>2.3.4 ค่าอาหารเย็น 30 คน * 3 วัน * 200 บาท * 1 มื้อ = 18,000 บาท</p> <p>2.3.5 ค่าอาหารว่าง 130 คน * 3 วัน * 30 บาท * 1 มื้อ = 11,700 บาท</p> <p>2.3.6 ค่าวิทยากรภาครัฐ 10 คน * 1 ชั่วโมง * 600 บาท = 6,000 บาท</p> <p>2.3.7 ค่าวิทยากรภาคเอกชน 10 คน * 1 ชั่วโมง * 1,200 บาท = 12,000 บาท</p> <p>2.3.8 ค่าวัสดุอุปกรณ์ = 33,000 บาท</p> <p>2.3.9 ค่าหนังสือสำหรับผู้เข้ารับการฝึกอบรม (แก่นพระพุทธศาสนากับการพัฒนาชุมชนสันติสุขอย่างยั่งยืน) 130 เล่ม * 200 บาท = 26,000 บาท</p> <p>2.3.10 ค่าหนังสือสำหรับผู้เข้ารับการฝึกอบรม (หลักสูตร พุทธนวัตกร: บัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม) 130 เล่ม * 200 บาท = 26,000 บาท</p> <p>2.3.11 ค่าเช่ารถตู้พร้อมน้ำมันเชื้อเพลิง 10 คัน * 3 วัน * 3,000 บาท = 90,000 บาท</p>	<p>65,000</p> <p>78,000</p> <p>78,000</p> <p>18,000</p> <p>11,700</p> <p>6,000</p> <p>12,000</p> <p>33,000</p> <p>26,000</p> <p>26,000</p> <p>90,000</p>
<p>2.4 กิจกรรมฝึกอบรมเรื่อง “พุทธเยาวชน: นักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม”</p>	

รายการ	งบประมาณ หน่วย : บาท
<p>ผู้เข้าร่วม: นักเรียนในพื้นที่ 50 คน นิสิต 10 รูปหรือคน คณาจารย์ 20 รูปหรือคน</p> <p>เป็นประเภท: บุคคลภายนอก</p> <p>สถานที่: รัฐ</p> <p>จำนวน: 2 วัน / 10 ครั้ง</p> <p>วิทยากร: 30 รูปหรือคน</p> <p>2.4.1 ค่าเช่าสถานที่ 10 ครั้ง * 3,000 บาท = 30,000 บาท</p> <p>2.4.2 ค่าอาหารกลางวัน (จัดให้นักเรียน นิสิต และคณาจารย์) 80 คน * 250 * 10 ครั้ง * 2 วัน = 400,000 บาท</p> <p>2.4.3 ค่าอาหารว่าง (จัดให้นักเรียน นิสิต และคณาจารย์) 80 คน * 30 บาท * 10 ครั้ง * 2 วัน = 48,000 บาท</p> <p>2.4.4 ค่าใช้จ่ายในการติดต่อสื่อสาร 10,100 บาท</p> <p>2.4.5 ค่าวัสดุอุปกรณ์ 10 ครั้ง * 15,000 บาท = 150,000 บาท</p> <p>2.4.6 ค่าเช่ารถตู้พร้อมน้ำมันเชื้อเพลิง 10 คัน * 2 วัน * 3,000 บาท = 60,000 บาท</p>	<p>30,000</p> <p>400,000</p> <p>48,000</p> <p>10,100</p> <p>150,000</p> <p>60,000</p>
<p>2.5 กิจกรรมอบรมพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม</p>	
<p>ผู้เข้าร่วม: นักเรียนในพื้นที่ 50 คน นิสิต 10 รูปหรือคน คณาจารย์ 20 รูปหรือคน ผู้นำชุมชนและประชาชน 10 คน</p> <p>เป็นประเภท: บุคคลภายนอก</p> <p>สถานที่: รัฐ</p> <p>จำนวน: 1 วัน / 10 ครั้ง</p> <p>วิทยากร: 30 รูปหรือคน</p> <p>2.5.1 ค่าเช่าสถานที่ 10 ครั้ง * 3,000 บาท = 30,000 บาท</p> <p>2.5.2 ค่าอาหารกลางวัน (จัดให้นักเรียน นิสิต คณาจารย์ ผู้นำชุมชนและประชาชน) 90 คน * 250 * 10 ครั้ง * 1 วัน = 225,000 บาท</p> <p>2.5.3 ค่าอาหารว่าง (จัดให้นักเรียน นิสิต คณาจารย์ ผู้นำชุมชนและประชาชน) 90 คน * 30 บาท * 10 ครั้ง * 1 วัน = 27,000 บาท</p>	<p>30,000</p> <p>225,000</p> <p>27,000</p>

รายการ	งบประมาณ หน่วย : บาท
2.5.4 ค่าวัสดุอุปกรณ์ 10 ครั้ง * 15,000 บาท = 150,000 บาท	150,000
2.5.5 ค่าเช่ารถตู้พร้อมน้ำมันเชื้อเพลิง 10 คัน * 1 วัน * 3,000 บาท = 30,000 บาท	30,000
3. ค่าใช้จ่ายในการประชุมราชการ	
3.1 ค่าอาหาร 30 คน * 120 บาท * 10 ครั้ง = 36,000 บาท	36,000
3.2 ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม 30 คน * 30 บาท * 10 ครั้ง = 9,000 บาท	9,000
3.3 ค่าเอกสาร 30 คน * 160 บาท * 10 ครั้ง = 48,000 บาท	48,000
4. ค่าจ้างพัฒนาห้องเรียนออนไลน์ 1 ห้อง X 20,000 บาท = 20,000 บาท	20,000
5. ค่าจ้างพัฒนาระบบติดตามและประเมินผลลัพธ์ระยะยาว 1 ระบบ * 13,800 บาท = 13,800 บาท	13,800

หมายเหตุ: ทุกรายการใช้การถัวเฉลี่ย

1.9 หน่วยงานร่วมดำเนินการ/ภาคเอกชน หรือชุมชนที่ร่วมลงทุนหรือดำเนินการ

1.9.1 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ เป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนโครงการ ร่วมกับ คณะพุทธศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ วิทยาเขตขอนแก่น วิทยาเขตเชียงใหม่ วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน วิทยาลัยสงฆ์สุราษฎร์ธานี

1.9.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในพื้นที่ กรุงเทพมหานคร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดสระบุรี จังหวัดปทุมธานี จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำพูน จังหวัดขอนแก่น จังหวัดสุราษฎร์ธานี

1.9.3 สำนักงานพระพุทธศาสนากรุงเทพมหานคร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดสระบุรี จังหวัดปทุมธานี จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำพูน จังหวัดขอนแก่น จังหวัดสุราษฎร์ธานี

1.9.4 คณะสงฆ์กรุงเทพมหานคร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดสระบุรี จังหวัดปทุมธานี จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำพูน จังหวัดขอนแก่น จังหวัดสุราษฎร์ธานี

1.9.5 องค์กรบริหารส่วนจังหวัดจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดสระบุรี จังหวัดปทุมธานี จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำพูน จังหวัดขอนแก่น จังหวัดสุราษฎร์ธานี

1.9.6 ผู้นำชุมชนวัดดีดวด ชุมชนบ้านเส้น ชุมชนตำบลกรูด ชุมชนพยอม ชุมชนปากข้าวสาร ชุมชนบ้านสวนดอก ชุมชนหนองเสือ ชุมชนวัดตึก ชุมชนวัดลำเรือแตก ชุมชนวัดเจติยภูมิ

ส่วนที่ 2 รายงานความก้าวหน้ารอบ 12 เดือน

2.1 ผลการดำเนินงานรอบ 12 เดือน

แผนภาพที่ 1 ขั้นตอนและกิจกรรมการดำเนินงาน
โครงการ “พุทธนวัตกรรม: บัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม”

คณะทำงานมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้ดำเนินโครงการ “พุทธนวัตกรรม: บัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม” ในรอบระยะเวลา 12 เดือน โดยออกแบบกระบวนการดำเนินงานให้เป็นลำดับขั้นอย่างเป็นระบบ เพื่อพัฒนาศักยภาพนิสิตให้สามารถประยุกต์ใช้แก่นพระพุทธศาสนากับการพัฒนาชุมชนร่วมสมัย และขยายผลสู่เยาวชนและชุมชนในพื้นที่เป้าหมายอย่างเป็นรูปธรรม การดำเนินงานแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่หนึ่ง รอบ 6 เดือน และระยะที่สอง รอบ 12 เดือน โดยแต่ละระยะประกอบด้วยขั้นตอนและกิจกรรมที่มีความเชื่อมโยงต่อเนื่องกัน ดังนี้

ระยะที่หนึ่ง รอบ 6 เดือน

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการ

ขั้นเตรียมการเป็นกระบวนการวางรากฐานสำคัญของโครงการ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนและบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ คณะทำงานได้เตรียมความพร้อมใน 3 ด้านหลัก ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านหลักสูตร และด้านนิสิต โดยดำเนินการผ่านกิจกรรมสำคัญ ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 เตรียมเนื้อหา

คณะทำงานได้ดำเนินการรวบรวม วิเคราะห์ และสังเคราะห์องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนสันติสุขอย่างยั่งยืน โดยบูรณาการแก่นพระพุทธศาสนากับแนวความคิดการพัฒนาชุมชนในบริบทสังคมร่วมสมัย กระบวนการดังกล่าวดำเนินการโดยคณาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยผู้มีความเชี่ยวชาญด้านพระพุทธศาสนา การจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาชุมชน จำนวน 30 รูปหรือคน ผลการดำเนินงานได้ชุดองค์ความรู้เชิงวิชาการจำนวน 10 บท ซึ่งใช้เป็นฐานความรู้หลักสำหรับการจัดฝึกอบรมพุทธนวัตกรรมและการขยายผลสู่พื้นที่ชุมชน

กิจกรรมที่ 2 เตรียมหลักสูตร

มหาวิทยาลัยได้แต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการอย่างเป็นทางการ โดยมีรองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนาเป็นประธาน และมอบหมายให้สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงานร่วมกับคณะต่าง ๆ และกองกิจการนิสิต คณะทำงานได้ร่วมกันออกแบบและจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมพุทธนวัตกรรม จำนวน 1 หลักสูตร ซึ่งมีโครงสร้างครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะการออกแบบกิจกรรมพัฒนาชุมชน และการเสริมสร้างคุณลักษณะด้านปัญญาและคุณธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมนิสิตในการทำงานพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์

กิจกรรมที่ 3 เตรียมนิสิต

เป็นกระบวนการคัดเลือกนิสิตระดับปริญญาตรีที่มีความสนใจและศักยภาพเข้าร่วมโครงการ จำนวน 100 รูปหรือคน จากนิสิตชั้นปีที่ 2-4 ซึ่งผ่านการเรียนและการประเมินผลในรายวิชาแกนด้านพระพุทธศาสนา ได้แก่ วิชาประวัติพระพุทธศาสนา และวิชามนุษย์กับสังคม โดยมีอายุระหว่าง 18-40 ปี การคัดเลือกใช้วิธีการสัมภาษณ์เพื่อประเมินแรงจูงใจ ความพร้อม และทัศนคติในการทำงานพัฒนาชุมชน

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นฝึกอบรม

กิจกรรมที่ 4 อบรมพุทธนวัตกรรม

คณะทำงานได้จัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้แก่บัณฑิตต้นแบบที่ผ่านการคัดเลือก จำนวน 100 คน จาก 10 วิทยาเขต ณ วัดมิ่งมงคลชัยพัฒนา จังหวัดสระบุรี เป็นระยะเวลา 3 วัน 2 คืน โดยดำเนินการร่วมกับคณะสังคมศาสตร์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การเลือกใช้วัดมิ่งมงคลชัยพัฒนาเป็น

พื้นที่จัดกิจกรรมมีความเหมาะสมทั้งด้านบริบททางพระพุทธศาสนา สิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ และบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาปัญญาและคุณธรรมของนิสิต

การอบรมมุ่งเน้นการเสริมสร้างความรู้ด้านแก่นพระพุทธศาสนา การออกแบบกิจกรรมพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่กลุ่มเป้าหมาย ควบคู่กับการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริงในพื้นที่ มีการประเมินผลก่อนและหลังการอบรม เพื่อวัดการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ ทักษะ และทัศนคติของนิสิตผู้เข้าร่วมกิจกรรมอย่างเป็นระบบ

ระยะที่สอง รอบ 12 เดือน

ขั้นตอนที่ 3 ขยายผลโครงการ

ขั้นตอนการขยายผลมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นิสิตพุทธนวัตกรนำองค์ความรู้และประสบการณ์จากการฝึกอบรมไปประยุกต์ใช้และขยายผลในพื้นที่ต้นแบบของตนเอง โดยประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้

กิจกรรมที่ 5 อบรมเยาวชนในพื้นที่ต้นแบบ

พุทธนวัตกรได้จัดกิจกรรมถ่ายทอดองค์ความรู้แก่เยาวชนในพื้นที่ต้นแบบ จำนวน 10 ชุมชน ชุมชนละ 50 คน ครอบคลุมพื้นที่กรุงเทพมหานคร และจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สระบุรี ปทุมธานี เชียงใหม่ ลำพูน ขอนแก่น และสุราษฎร์ธานี การจัดกิจกรรมใช้ระยะเวลา 1 วัน ประกอบด้วยทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยเน้นการเรียนรู้ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมและการลงมือปฏิบัติจริงของเยาวชน

กิจกรรมที่ 6 กิจกรรมพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์

เยาวชนที่ผ่านการอบรมได้นำองค์ความรู้ที่ได้รับไปออกแบบและดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชนของตนเองอย่างสร้างสรรค์ โดยทำงานร่วมกับสมาชิกในชุมชน ภายใต้การให้คำปรึกษาและการติดตามอย่างใกล้ชิดจากพุทธนวัตกรในฐานะพี่เลี้ยง ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง และเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในกระบวนการพัฒนา

กิจกรรมที่ 7 จัดเวทีนำเสนอผลงาน

สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ได้จัดเวทีนำเสนอผลงานผ่านระบบออนไลน์ Zoom Video Conference เพื่อเปิดโอกาสให้แต่ละพื้นที่นำเสนอผลการดำเนินงาน องค์ความรู้ และบทเรียนที่ได้รับจากการดำเนินกิจกรรม พร้อมทั้งเป็นพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้และถอดบทเรียนร่วมกันระหว่างเครือข่ายพุทธนวัตกร

ขั้นตอนที่ 4 ปิดโครงการ

กิจกรรมที่ 8 ประเมินโครงการ

คณะทำงานดำเนินการประเมินโครงการใน 3 ด้าน ได้แก่ การประเมินสมรรถนะพุทธนวัตกร ก่อนและหลังการฝึกอบรม การประเมินความพึงพอใจของเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชุมชน ทั้งด้านพฤติกรรม ความสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วม

กิจกรรมที่ 9 พัฒนาห้องเรียนออนไลน์

มีการจัดทำห้องเรียนออนไลน์เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับนิสิตและประชาชนทั่วไปที่สนใจ โดยนำเสนอเนื้อหา “แก่นพระพุทธศาสนากับการพัฒนาชุมชนสันติสุขอย่างยั่งยืน” เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการขยายผลองค์ความรู้ของโครงการในวงกว้าง

กิจกรรมที่ 10 ติดตามผลลัพธ์หลังฝึกอบรม

คณะทำงานได้พัฒนาคู่มือการรายงานผลลัพธ์จากการดำเนินงานในรอบ 6 เดือนและ 12 เดือน และมอบหมายให้คณาจารย์จากแต่ละส่วนงานติดตามผลการดำเนินงานของนิสิตอย่างต่อเนื่อง มีการจัดประชุมคณะทำงาน คณาจารย์ และนิสิต เพื่อรายงานความก้าวหน้า จำนวน 2 ครั้ง พร้อมทั้งจัดทำรายงานสรุปผลเสนอมหาวิทยาลัยและสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

ทั้งนี้ผลการดำเนินการมีรายละเอียดดังนี้

2.1.1 ผลการดำเนินงานกิจกรรมที่ 1 เตรียมเนื้อหา

เป็นการรวบรวมองค์ความรู้ในการพัฒนาชุมชนสันติสุขอย่างยั่งยืน และการวิเคราะห์แก่นพระพุทธศาสนากับการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน โดยคณาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยที่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา การเรียนการสอน และพัฒนาชุมชน 30 รูปหรือคน เนื้อหาแบ่งออกเป็น 10 บท ประกอบด้วย

บทที่ 1 ชุมชนคืออะไร

แนวคิดที่ว่าด้วยชุมชนเป็นเรื่องที่มีนัยและความหมายหลายประการ โดยทั่วไปชุมชนถูกพิจารณาในฐานะหน่วยทางสังคมที่มีความสำคัญ เนื่องจากทำหน้าที่ตอบสนองความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ มนุษย์ไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้เพียงลำพัง การอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มหรือสังคมจึงเป็นธรรมชาติพื้นฐานที่มีมาตั้งแต่อดีต การทำความเข้าใจชุมชนจึงถือเป็นรากฐานสำคัญของการทำงานด้านการพัฒนาสังคมและการพัฒนาชุมชน เดิมทีรากศัพท์ของคำว่าชุมชนมาจากภาษาอินโดยุโรปที่สื่อถึงความเปลี่ยนแปลงและการแลกเปลี่ยน รวมกับความหมายของการอยู่ร่วมกันในลักษณะการแบ่งปันโดยส่วนรวม ในมุมมองของนักวิชาการไทย ชุมชนหมายถึงกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ร่วมกันในอาณาบริเวณเดียวกัน มีผลประโยชน์และความผูกพันร่วมกันทั้งทางสังคมและวัฒนธรรม ส่วนในมุมมองตะวันตก ชุมชนคือการอยู่ร่วมกันในระยะยาวจนเกิดความผูกพันแน่นแฟ้น มีการสร้างระเบียบเพื่อปกครองตนเอง และมีความรู้สึกเป็นพวกเดียวกันที่เอื้อต่อการเกื้อกูลกัน ทุกชุมชนยังทำหน้าที่เชื่อมโยงขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม ตลอดจนเอื้อให้เกิดการมีส่วนร่วมและความสัมพันธ์ทางสังคมที่เป็นฐานของการคุ้มครองทางสังคม เป้าหมายสูงสุดของชุมชนคือการที่สมาชิกตระหนักว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของส่วนรวม มีการปฏิสัมพันธ์ด้วยจิตสำนึกเพื่อประโยชน์ส่วนรวม และร่วมกันรักษาผลประโยชน์ของชุมชน

การจัดแบ่งประเภทของชุมชนสามารถทำได้หลายเกณฑ์ เช่น การแบ่งตามจำนวนประชากร ตั้งแต่หมู่บ้านเล็กจนถึงเมืองใหญ่ การแบ่งตามลักษณะทางนิเวศวิทยา เช่น ชุมชนบริการขั้นต้นที่เน้นการผลิตวัตถุดิบ ชุมชนการค้า ชุมชนอุตสาหกรรม และชุมชนพิเศษที่ทำหน้าที่เฉพาะทาง เช่น ศูนย์กลางการศึกษาและการเมือง นอกจากนี้ยังสามารถแบ่งตามพัฒนาการทางเศรษฐกิจ เริ่มจากชุมชนล่าสัตว์และเก็บของป่า ชุมชนเกษตรกรรม ชุมชนอุตสาหกรรม และชุมชนการค้าและบริการ แต่ละประเภทสะท้อนลักษณะการดำรงชีวิตและพัฒนาการของสังคมในแต่ละช่วงเวลา ในด้านองค์ประกอบ ชุมชนมีปัจจัยที่สัมพันธ์กันสี่ประการ ได้แก่ คนในชุมชนซึ่งเป็นหัวใจของการพัฒนาทุนทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม วัสดุอุปกรณ์ ยุทธศาสตร์การพัฒนา กระบวนการพัฒนา การสนับสนุนจากรัฐและเอกชน การบริหารจัดการที่ดี นักพัฒนาชุมชน การประสานงาน และผลลัพธ์จากการพัฒนา ทั้งหมดเชื่อมโยงกันในลักษณะห่วงโซ่และต้องดำเนินไปอย่างสอดคล้องจึงจะนำไปสู่ความสำเร็จ ความหมายของชุมชนในสังคมร่วมสมัยยังขยายออกไปสู่ชุมชนเสมือนจริงที่อาศัย

เครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศแทนพื้นที่ทางกายภาพ สะท้อนให้เห็นว่าชุมชนมีความเป็นพลวัต มีชีวิต และสามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างต่อเนื่อง

บทที่ 2 ชุมชนกับการพัฒนาที่ยั่งยืน

การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นการปรับแก้แนวคิดการพัฒนาที่ผิดพลาดในอดีตซึ่งเคยเน้นหนักด้านเศรษฐกิจเป็นหลักหลังสงครามโลกครั้งที่สองโดยใช้ประโยชน์จากวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมและแก้ไขปัญหาความยากจนและการขาดแคลนอาหารสำหรับประชากรโลกที่เพิ่มขึ้น ผลกระทบของแนวคิดเดิมที่มุ่งเน้นเศรษฐกิจมากเกินไปทำให้เกิดผลเสียต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่องเพราะส่งเสริมการบริโภคที่ไม่มีขีดจำกัดในขณะที่ทรัพยากรโลกมีจำกัด เป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนจึงเป็นการพัฒนาแบบองค์รวมที่บูรณาการสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการพัฒนาสังคม เพื่อตอบสนองความต้องการและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของคนรุ่นปัจจุบันและอนาคตอย่างยุติธรรม องค์การสหประชาชาติได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนหรือ SDGs ในปี คศ 2015 เพื่อเป็นกรอบการพัฒนาสำหรับประเทศต่างๆ แทนที่เป้าหมายเดิมที่หมดอายุลง การพัฒนาที่ยั่งยืนสามารถสรุปได้เป็นสามประการคือต้องคำนึงถึงความต้องการพื้นฐานของมนุษย์และมาตรฐานชีวิตที่ดีขึ้น ต้องเข้าใจขีดจำกัดของระบบสภาพแวดล้อมทั้งในการให้ทรัพยากรและการรองรับของเสีย และต้องมีความยุติธรรมในสังคมทั้งระหว่างคนรุ่นเดียวกันและคนรุ่นต่อไป SDGs ประกอบด้วย 17 เป้าหมายหลักที่ครอบคลุมสามมิติสำคัญคือเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อมเช่นการจัดความยากจน การศึกษาที่มีคุณภาพ และการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งแนวคิดนี้เป็นกรอบที่สมบูรณ์แบบที่สุดในปัจจุบันเพราะไม่เพียงแต่แก้ปัญหาเฉพาะหน้าแต่ยังคำนึงถึงผลกระทบในระยะยาวด้วย

รากฐานของการพัฒนาที่ยั่งยืนที่แท้จริงคือการมีส่วนร่วมจากชุมชนซึ่งถือเป็นหน่วยพื้นฐานที่สำคัญที่สุดของสังคมเพราะการเปลี่ยนแปลงที่แท้จริงเริ่มต้นจากระดับท้องถิ่น การพัฒนาที่ยั่งยืนจะบรรลุผลสำเร็จได้เมื่อคนในชุมชนเข้าใจมีส่วนร่วมและลงมือทำเพื่อแก้ไขปัญหาของตนเองโดยใช้กระบวนการพัฒนาชุมชน การพัฒนาชุมชน (Community Development) เป็นกระบวนการที่เน้นการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพตนเองเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตอย่างเป็นระบบและยั่งยืนโดยมีลักษณะสำคัญคือเป็นกระบวนการจากล่างขึ้นบนเน้นการมีส่วนร่วมของสมาชิกและการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นเป็นฐาน ทฤษฎีสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนได้แก่ ทฤษฎีทุนทางสังคมซึ่งเน้นความสัมพันธ์ความไว้วางใจและเครือข่ายในชุมชน ทฤษฎีการมีส่วนร่วมที่เน้นให้ชุมชนมีบทบาทนำในการวางแผนและดำเนินการ และทฤษฎีการพึ่งตนเองที่สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของไทย กระบวนการพัฒนาชุมชนมีขั้นตอนหลักเช่น การสร้างความตระหนัก การวิเคราะห์ชุมชน การวางแผนร่วม การดำเนินการ และการติดตามประเมินผล ความสำเร็จของการขับเคลื่อน SDGs ในชุมชนไม่ใช่ภาระของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งแต่คือการทำงานร่วมกันที่ทุกฝ่ายเข้ามาเติมเต็มส่วนที่ขาดหายไป นอกจากนี้ศาสนาทุกศาสนายังมีบทบาทสำคัญในการกำหนดกรอบความคิดและพฤติกรรมของมนุษย์ต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนผ่านมิติทางจริยธรรม ในพระพุทธศาสนาหลักธรรมต่างๆ เช่น อริยสัจสี่และสังคหวัตถุสี่สนับสนุนเป้าหมาย SDGs ในหลายด้านไม่ว่าจะเป็นการจัดความยากจนการส่งเสริมสุขภาพดีและความเสมอภาค การสอนเรื่องการรู้จักพอประมาณและความไม่เบียดเบียนเป็นหัวใจสำคัญของการใช้ทรัพยากรอย่างรับผิดชอบและยั่งยืน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าชุมชนที่มีศักยภาพและความพร้อมจะเป็นผู้กำหนดทิศทางในการพัฒนาตนเองได้นั้นต้องมีฐานรากทางจริยธรรมและการมีส่วนร่วมเป็นหัวใจสำคัญ

บทที่ 3 พุทธเศรษฐศาสตร์

พุทธเศรษฐศาสตร์ถูกนำเสนอในฐานะแนวคิดทางเลือกในการพัฒนาที่ยั่งยืนเพื่อตอบสนองต่อความท้าทายที่ซับซ้อนและเชื่อมโยงกันในยุคปัจจุบันทั้งด้านเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อม แนวทางนี้แตกต่างจากการพัฒนาแบบเดิมที่มุ่งเน้นเพียงตัวเลขผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) หรือการแสวงหากำไรสูงสุดแต่เพียงอย่างเดียว โดยเน้นไปที่การสร้างความเป็นอยู่ที่ดีอย่างแท้จริง (Well-being) การพึ่งพาตนเองที่เข้มแข็ง การสร้างความสามัคคีในสังคม และการดูแลสุขภาพสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน แนวคิดนี้มีรากฐานมาจากหลักธรรมของพระพุทธศาสนาซึ่งถูกพัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบครั้งแรกโดย E F Schumacher ในช่วงปี คศ 1960 นักวิชาการไทยหลายท่านได้ให้นิยามและขยายความพุทธเศรษฐศาสตร์เช่น พระธรรมปิฎก (ป อ ปยุตโต) ซึ่งกล่าวว่าคือการจัดการทรัพยากรและกิจกรรมทางเศรษฐกิจให้เป็นไปตามหลักธรรมเพื่อสร้างสรรคคุณภาพชีวิตที่ดีงามโดยเน้นการพัฒนาศักยภาพมนุษย์และการสร้างสังคมที่มีความสุขร่วมกัน พุทธเศรษฐศาสตร์จึงมีหลักการพื้นฐานที่สำคัญหกประการคือ หลักทางสายกลางซึ่งหลีกเลี่ยงความสุดโต่งของการบริโภคหรือการพัฒนา หลักไม่เบียดเบียน (Ahimsa) ที่ระบุว่ากิจกรรมทางเศรษฐกิจต้องไม่เป็นอันตรายต่อตนเองผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม หลักปฏิเสธสมุพบาทที่เน้นการเข้าใจความเชื่อมโยงของสรรพสิ่ง หลักความพอเพียงที่หมายถึงการบริโภคและการผลิตในระดับที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ หลักเมตตาการุณาที่ให้ความสำคัญกับสวัสดิภาพของผู้อื่นเท่ากับตนเอง และหลักปัญญาที่ต้องใช้ในการตัดสินใจโดยคำนึงถึงผลกระทบระยะยาว โดยสรุปคือพุทธเศรษฐศาสตร์เปลี่ยนมุมมองจากการเน้นการเพิ่มผลกำไรสูงสุดเป็นการสร้างความเป็นอยู่ที่ดีสูงสุดและมองมนุษย์ในฐานะสิ่งมีชีวิตที่เชื่อมโยงถึงกัน

การประยุกต์ใช้พุทธเศรษฐศาสตร์มีความสอดคล้องอย่างลึกซึ้งกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ (SDGs) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการขจัดความยากจน (SDG 1) และการขจัดความหิวโหย (SDG 2) ในมิติของการขจัดความยากจน พระพุทธศาสนามีหลักธรรมที่ครอบคลุมการจัดการทรัพยากรสำหรับคฤหัสถ์เช่น โภควิภาคสี่ซึ่งเป็นต้นแบบของการวางแผนทางการเงินที่ยั่งยืน โดยให้แบ่งรายได้ได้ออกเป็นสี่ส่วนคือหนึ่งส่วนสำหรับการบริโภคและเลี้ยงดูครอบครัว สองส่วนสำหรับการลงทุนและประกอบกิจการ และหนึ่งส่วนสำหรับการเก็บสำรองเพื่อเหตุฉุกเฉิน นอกจากนี้ยังมีหลักธรรมการสร้างความมั่งคั่งที่ถูกต้องสี่ประการ ได้แก่ ความขยันหมั่นเพียร การรักษาทรัพย์สิน การคบคนดี และการใช้จ่ายสมดุลง ควบคู่ไปกับหลักทานบารมีซึ่งเน้นการแบ่งปันความรู้เวลาและโอกาสเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ แนวคิดเหล่านี้ได้ถูกประยุกต์ใช้ในบริบทของประเทศไทยผ่านปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งเน้นที่สามห่วงคือพอประมาณมีเหตุผลและการมีภูมิคุ้มกันในตัว ส่วนในการขจัดความหิวโหย (SDG 2) พุทธธรรมเน้นที่การบริโภคอาหารอย่างมีสติหรือปัจจัยบริโภค และการรู้จักประมาณในการบริโภคหรือมัตตัญญูตา ซึ่งช่วยลดการใช้ทรัพยากรและการสร้างของเสีย สำหรับภาคการเกษตรหลักการไม่เบียดเบียนส่งเสริมให้เกิดการเกษตรอินทรีย์และการเกษตรแบบยั่งยืนโดยไม่ใช้สารเคมี ตัวอย่างการประยุกต์ใช้ในชุมชนเช่น โครงการธนาคารข้าวที่ใช้หลักการแบ่งปันเพื่อช่วยเหลือผู้ขาดแคลนอาหารซึ่งช่วยลดอัตราการขาดแคลนอาหารลงได้ถึงเจ็ดสิบเปอร์เซ็นต์ การประยุกต์ใช้พุทธเศรษฐศาสตร์จึงแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของการพัฒนาที่มีรากฐานจากหลักธรรมโดยเน้นการสร้างความเข้มแข็งจากภายในชุมชนและการพึ่งพาตนเองอย่างสมดุลเพื่อนำไปสู่ระบบเศรษฐกิจที่ยั่งยืน

บทที่ 4 พุทธเศรษฐศาสตร์ : ว่าด้วยความยากจนและความหิวโหย

ปัญหาความยากจนและความหิวโหยถือเป็นประเด็นใหญ่ระดับโลกที่มีความซับซ้อนและเชื่อมโยงกันอย่างแยกไม่ออก ซึ่งเป็นความท้าทายที่รัฐบาลทั่วโลกไม่สามารถแก้ไขได้อย่างสมบูรณ์ แม้ว่าผู้นำหลายประเทศจะใช้มาตรการประชานิยม เช่น การแจกเงินโดยตรง (Helicopter Money) เพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายและกระตุ้นเศรษฐกิจ แต่แนวทางเหล่านี้เป็นเพียงปรากฏการณ์ระยะสั้นและไม่สามารถแก้ไขปัญหาระยะยาวได้จริง ความยากจนสัมบูรณ์นั้นวัดได้จากระดับรายได้หรือการบริโภคที่ต่ำกว่าเส้นความยากจน (Poverty Line) ซึ่งสะท้อนถึงค่าใช้จ่ายขั้นต่ำที่จำเป็นต่อการดำรงชีพ เช่น อาหาร ที่อยู่อาศัย และการเข้าถึงบริการสาธารณสุข ขณะที่ภาวะความหิวโหยเป็นผลมาจากการขาดแคลนอาหารและโภชนาการเป็นเวลานาน ซึ่งวัดได้ด้วยดัชนีความหิวโหยโลก (GHI) โดยพิจารณาจากภาวะขาดสารอาหาร ภาวะเตี้ยแคระแกร็นในเด็ก และอัตราการเสียชีวิตของเด็ก สาเหตุของความยากจนนั้นมาจากหลายปัจจัย ทั้งปัญหาเชิงโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่นำไปสู่ความไม่เท่าเทียมกันของทรัพยากร การกระจายอำนาจที่ไม่เท่าเทียม การขาดเงินทุน และการขาดโอกาสทางการศึกษา รวมถึงข้อจำกัดด้านสิ่งแวดล้อม เช่น พื้นที่แห้งแล้ง ดินเสื่อมโทรม และผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ส่งผลเสียต่อการผลิตอาหาร นอกจากนี้ยังรวมถึงปัญหาทางสังคม เช่น การขาดโอกาสในการเข้าถึงบริการพื้นฐานและการศึกษาที่ดี ทำให้เกิดกลุ่มเปราะบางที่ไม่สามารถปรับตัวจากการเปลี่ยนผ่านของสังคมเกษตรกรรมไปสู่สังคมอุตสาหกรรมได้ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ล้วนเป็นบ่อเกิดของความขาดแคลนและความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจที่นำไปสู่ความหิวโหยในที่สุด ซึ่งจำเป็นต้องมีการแก้ไขที่ต้นเหตุของปัญหาเพื่อให้เกิดความมั่นคงที่ยั่งยืน

พระพุทธศาสนาได้เสนอหลักธรรมเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาความยากจนและความหิวโหย โดยเน้นการจัดการปัญหาที่ต้นตอทางจิตใจ พฤติกรรม และการสร้างความเข้มแข็งของบุคคล ผ่านหลักการสองด้านคือการละเว้นจากเหตุแห่งความเสื่อมหรืออบายมุข 6 และการแสวงหาความก้าวหน้าอย่างถูกต้องหรือที่ภุมมธัมมิกัตถสังวัตตนิคธรรม 4 ในทางเสื่อมนั้นประกอบด้วยอบายมุข 6 ซึ่งเป็นช่องทางแห่งความพินาศ ได้แก่ การติดสุราและของมีเมาที่ทำลายทรัพย์สิน สุขภาพ และสติปัญญา การเที่ยวกลางคืนที่นำไปสู่การเสียทรัพย์สิน เสียชื่อเสียง และเสี่ยงต่อการเสีย การงาน การหลงใหลการละเล่นที่นำไปสู่การสูญเสียเงินโดยเปล่าประโยชน์ เช่น การติดตามหรือการสนับสนุนอินฟลูเอนเซอร์ การติดการพนันซึ่งเป็นหนทางสู่ความยากจนและการสูญเสียทรัพย์สินอย่างรวดเร็ว การคบคนชั่วที่จะชักนำไปสู่ความฉิบหาย ปัญหาทางกฎหมาย และการเสียเงินจำนวนมาก และความเกียจคร้านการงานซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่นำไปสู่การเป็นคนว่างงานและยากจน ส่วนทางเจริญคือ ภูมิธัมมิกัตถสังวัตตนิคธรรม 4 ซึ่งเป็นหลักธรรมเพื่อประโยชน์สุขในปัจจุบัน ประกอบด้วย อูฏฐานสัมปทา คือความขยันหมั่นเพียรประกอบอาชีพสุจริตอย่างมีปัญญา อารักขสัมปทา คือการรู้จักเก็บรักษาทรัพย์สินที่หามาได้ด้วยความชอบธรรม หลีกเลี้ยงการใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่าย และลงทุนสร้างมูลค่าเพิ่มเพื่อให้เกิดเงินออมและความมั่นคง กัลยาณมิตรตทา คือการคบคนดีเป็นมิตรซึ่งจะชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องในการดำเนินชีวิต การสร้างอาชีพ และการลงทุน และ สมชีวิตา คือการมีชีวิตอยู่อย่างเหมาะสมพอดี รู้จักประมาณตน ไม่ดิ้นรนเกินตัว โดยให้รายได้สูงกว่ารายจ่ายเพื่อป้องกันการเกิดหนี้สิน ซึ่งการประยุกต์ใช้หลักธรรมเหล่านี้เป็นการเสริมสร้างรากฐานคุณธรรมและเศรษฐกิจส่วนบุคคลที่นำไปสู่การแก้ไขความยากจนและความหิวโหยได้อย่างยั่งยืน

บทที่ 5 สันติภาพเชิงพุทธ

พุทธสันติภาพ หรือ สันติ ในทางพระพุทธศาสนานั้นมีความหมายลึกซึ้งยิ่งกว่าเพียงแค่การไม่มีสงครามภายนอก หากแต่หมายถึงภาวะของการหมดเหตุแห่งทุกข์ ซึ่งสันติในที่นี้ถือเป็นไวพจน์ของพระนิพพานอันเป็นความสงบสูงสุดเพราะสามารถดับกิเลสได้อย่างสิ้นเชิง แนวคิดนี้ถูกนำเสนอในฐานะทั้งเป้าหมายและวิธีการเพื่อดับเหตุแห่งความรุนแรงที่เกิดขึ้นจากอวิชชา ตัณหา และอัตตา การสร้างสันติภาพในวิถีพุทธเริ่มมาจากการทำงานในสามระดับที่เชื่อมโยงกันอย่างบูรณาการ ระดับแรกคือสันติภายใน (Inner Peace) ซึ่งหมายถึงความสงบแห่งจิตที่เกิดจากการรู้เท่าทันและปล่อยวางนิรวณและกิเลส การฝึกฝนจิตใจผ่านสติ สมาธิ และปัญญา จะช่วยให้บุคคลรู้เท่าทันความคิดที่ไม่นำไปสู่ความเดือดร้อน และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงลักษณะนิสัย (altered traits) อย่างถาวร กระบวนการนี้สอดคล้องกับแนวคิดร่วมสมัยเช่น การลดความเครียดด้วยสติ (MBSR) และการฝึกเมตตาด้วยตนเอง (Self-Compassion Training) ซึ่งเน้นการสร้างเมตตาและอ่อนโยนต่อตนเอง การเริ่มต้นจากการหยุดสงครามภายในตนเองนี้เป็นรากฐานสำคัญและเป็นเงื่อนไขที่ขาดไม่ได้ในการสร้างสันติภาพในระดับความสัมพันธ์และสังคมต่อไป โดยความสงบที่แท้จริงคือภาวะที่จิตหลุดพ้นจากการปรุงแต่งทางอารมณ์และมองโลกด้วยเมตตา

ระดับที่สองคือ สันติสัมพันธ์ (Relational Peace) เป็นความสงบที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคลและชุมชน ซึ่งตั้งอยู่บนหลักคุณธรรมสำคัญคือ พรหมวิหาร 4 ได้แก่ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา และสังคหวัตถุ 4 ได้แก่ ทาน ปิยวาจา อตถจริยา สมานัตตตา หลักธรรมเหล่านี้พระพุทธเจ้าทรงยืนยันว่าเป็นเครื่องประสานหมู่ชนให้เกิดความสามัคคีและสมานฉันท์ทางสังคม นอกจากนี้ยังรวมถึงหลักสัมมาวาจาในอริยมรรคมีองค์ 8 ซึ่งมุ่งตัดวจีทุจริต แนวคิดเหล่านี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับแนวทางร่วมสมัยเช่น การสื่อสารอย่างสันติ (Nonviolent Communication: NVC) ที่เน้นการฟังอย่างลึกซึ้งเพื่อตอบสนองความต้องการเชิงลึกและลดวาทกรรมที่ใช้ความรุนแรง ส่วนหลักอุเบกขาที่หมายถึงการวางใจเป็นกลางอย่างมีปัญญาถูกนำมาใช้ในกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ (Restorative Justice Circles) เพื่อฟื้นฟูความสัมพันธ์หลังเกิดความขัดแย้ง นอกจากนี้ มงคลสูตรซึ่งพระพุทธเจ้าตรัสถึงมงคลสูงสุด 38 ประการ และ สิงคาลกสูตร ว่าด้วยทศ 6 ก็เป็นพิมพ์เขียวของจริยศาสตร์เชิงสัมพันธ์ที่ครอบคลุมหน้าที่ความรับผิดชอบในทุกมิติของสังคมตั้งแต่ระดับบุคคล ครอบครัวยุติธรรม ไปจนถึงสถาบันศาสนา ซึ่งสอดคล้องกับการเสริมสร้างทุนทางสังคมและลดพฤติกรรมเสี่ยง

ระดับที่สามคือ สันติโครงสร้าง (Structural Peace) ซึ่งเป็นการมองสันติภาพในระดับระบบ กฎ ระเบียบ สถาบัน และวัฒนธรรม เป้าหมายคือการแปรรูปเงื่อนไขทางสังคมเศรษฐกิจการเมืองไม่ให้เอื้อต่อความรุนแรง หลักอริยสัจ 4 ถูกนำมาเป็นแผนผังในการจัดทุกข์เชิงโครงสร้างโดยมรรคมีองค์ 8 เป็นแนวทางในการปรับโครงสร้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคหวัตถุ 4 ถูกเสนอเป็นกลไกเชิงนโยบายเพื่อสร้างสถาบันที่เป็นธรรม (Inclusive Institutions) เช่น ทานนำไปสู่การคุ้มครองทางสังคม ปิยวาจาไปสู่ประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือ อตถจริยาไปสู่บริการสาธารณะ และสมานัตตตาไปสู่ความเสมอภาคตามกฎหมาย แนวคิดนี้สอดคล้องกับ Positive Peace Pillars 8 ประการของ Institute for Economics and Peace โดยเฉพาะเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG) ข้อที่ 16 ว่าด้วยสันติภาพ ความยุติธรรม และสถาบันที่เข้มแข็ง การปฏิบัติในระดับโครงสร้างนี้เท่ากับการพัฒนาสังคมให้เอื้อต่อความสงบสุขอย่างยั่งยืน ซึ่งจะบรรลุถึงสันติสูงสุดหรือนิพพานได้เมื่อเหตุแห่งทุกข์ทั้งในจิตใจและในสถาบันถูกกำจัดอย่างสิ้นเชิง

บทที่ 6 สุขภาวะเชิงพุทธ

สุขภาวะเชิงพุทธเป็นแนวคิดที่นำเสนอการพัฒนาชีวิตอย่างเป็นองค์รวมที่ครอบคลุมมิติต่างๆ ได้แก่ กาย วาจา ใจ ปัญญา และจิตวิญญาณ โดยมีรากฐานตั้งอยู่บนหลักธรรมในพระพุทธศาสนา เป้าหมายสูงสุดของแนวทางนี้คือการดับทุกข์และเข้าถึงความสุขที่แท้จริง ซึ่งเป็นไปตามแนวทางของ อริยมรรคมีองค์ 8 สุขภาวะในมุมมองเชิงพุทธมีความแตกต่างจากสุขภาวะทางโลกตรงที่ไม่จำกัดอยู่แค่การไม่มีโรคภัยไข้เจ็บ หรือความสุขที่ประสบได้ในชีวิตประจำวัน แต่หมายถึงการดำรงอยู่ในสภาวะสมดุลทั้งภายในและภายนอก และมุ่งสู่ความสุขที่หลุดพ้นจากทุกข์โดยสิ้นเชิง รากฐานของการบรรลุสุขภาวะนี้คือไตรสิกขาซึ่งประกอบด้วยการศึกษาฝึกฝนพฤติกรรมที่ถูกต้องคือศีล การเจริญสติสมาธิคือสมาธิ และการพัฒนาปัญญาในการเข้าใจความจริงของชีวิตคือปัญญา หลักสุขภาวะเชิงพุทธยังสะท้อนถึงการใช้ชีวิตอย่างพอประมาณ โดยมีแนวคิดเรื่องความพอเพียงและความไม่ยึดติดในวัตถุหรืออารมณ์เป็นแกนกลาง เพราะหากมนุษย์แสวงหาความสุขจากภายนอกโดยปราศจากสติและปัญญาแล้ว มักจะนำไปสู่ความทุกข์และความสับสนในระยะยาว ภาวะสมบรูณ์ทางจิตใจนี้ถูกอธิบายด้วยลักษณะสำคัญสี่ประการคือ วิชาคือความสว่างผ่องใส วิมุติคือความหลุดพ้น วุฒิคือความหมดจดบริสุทธิ์ และสันติคือความสงบอันเป็นภาวะประณีตอย่างยิ่ง ดังนั้นการที่สุขภาวะจะปรากฏออกมาได้โดยธรรมชาติ บุคคลจะต้องมีภาวะเหล่านี้ครบถ้วน

สุขภาวะเชิงพุทธสามารถจำแนกออกได้เป็นสี่ประเภทที่เกี่ยวพันกัน คือ สุขภาวะทางกายที่เน้นความสมบรูณ์แข็งแรงของร่างกาย ผ่านการดำเนินชีวิตแบบมัชฌิมาปฏิปทา การบริโภคอย่างมีสติ และรู้ประมาณ และการอาศัยปัจจัยเกื้อกูลที่เหมาะสมหรือสัพปาเย สุขภาวะทางจิตคือการที่จิตใจอยู่ในสภาวะที่ปลอดโปร่ง สามารถอยู่เหนืออำนาจของอารมณ์ที่ไม่พึงประสงค์ เช่น ความโกรธ ความโลภ และความหลง โดยเกิดจากการฝึกสมาธิภาวนาและการเจริญเมตตาอย่างต่อเนื่อง สุขภาวะทางปัญญาคือความสามารถในการพิจารณาและรู้เท่าทันเหตุแห่งทุกข์และการดับทุกข์ อาศัยปัญญาหรือญาณที่เห็นตามความเป็นจริง เข้าใจกฎไตรลักษณ์คืออนิจจัง ทุกขัง อนัตตา และสามารถเผชิญกับปัญหาชีวิตได้ด้วยความไม่ยึดติด โดยปัญญานี้ต้องเกิดจากการพัฒนาตนอย่างองค์รวมผ่านศีล สมาธิ ปัญญา สุดท้ายคือสุขภาวะทางสังคมที่เน้นการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสงบสุข เคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น ผ่านการประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร 4 ได้แก่ เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา เพื่อสร้างสังคมที่เกื้อกูลและลดความรุนแรง แนวคิดสุขภาวะองค์รวมนี้มีความสอดคล้องอย่างยิ่งกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ ข้อที่ 3 (SDG 3) ที่มุ่งให้ประชากรโลกมีสุขภาพที่ดีและมีชีวิตที่ยืนยาว โดยพระพุทธศาสนาเสนอวิธีการส่งเสริมสุขภาพทั้งทางกาย ใจ และจิตวิญญาณอย่างครบวงจร และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในทุกระดับตั้งแต่บุคคล ครอบครัว ไปจนถึงสังคมเพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ยั่งยืน

บทที่ 7 พุทธิปัญญา

พุทธิปัญญาเป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาปัญญาในฐานะเครื่องมือหลักที่ทรงพลังที่สุดในการทำลายโมหะหรือความเขลาซึ่งเป็นหัวหน้าอภุศลธรรมทั้งปวง เป้าหมายสูงสุดของการศึกษาตามแนวพุทธิปัญญาคือการพัฒนามนุษยธรรมให้ก้าวหน้าไปในทิศทางที่ถูกต้อง นั่นคือการละความเห็นแก่ตัวหรืออัตตาและกิเลสเพื่อนำไปสู่สันติสุขส่วนบุคคลและสันติภาพในสังคม ปัญญาในทางพุทธศาสนาเรียกว่าปัญญาเจตสิก หมายถึงความรู้ที่แจ่มแจ้ง ความไม่หลง ความไม่มกมาย แผลงกำเนิดของปัญญาเกิดขึ้นจากการกระทำให้เกิดขึ้นผ่านเหตุ 3 ประการคือ สุตมยปัญญา ปัญญาที่เกิดจากการฟัง การอ่านหรือการศึกษาเล่าเรียน จินตามยปัญญา ปัญญาที่เกิดจากการคิด วิเคราะห์ ทบทวนหาเหตุผลเพื่อรวบรวมเป็นความรู้ใหม่ และภาวนามยปัญญา ปัญญาที่เกิดจากการอบรม

ฝึกฝนหรือลงมือปฏิบัติจริงซึ่งทำให้เกิดความรู้แจ้งและเข้าใจอย่างลึกซึ้ง กระบวนการพัฒนาความรู้ตามระบบพุทธปรัชญาจึงสรุปลงอยู่ในวงจรของจินตะ (คิด) สุตตะ (ฟัง) และภาวนา (พินิจ) แนวคิดพุทธปัญญานิยมเน้นให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และทำความเข้าใจศาสตร์นั้น ๆ ได้ด้วยตนเองโดยอาศัยกระบวนการทางปัญญาหรือความคิดที่สร้างสรรค์ ซึ่งจะเป็นการเสริมสร้างศักยภาพในการสร้างสรรค์ความรู้ของมนุษย์ให้สูงขึ้น

การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพเพื่อเสริมสร้างพุทธปัญญานั้นมีความสอดคล้องอย่างยิ่งกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนข้อที่ 4 (SDG 4) ขององค์การสหประชาชาติ ซึ่งมุ่งสร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุม เท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต พระพุทธเจ้าทรงมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนในการกำหนดวัตถุประสงค์ของการอุปสมบทให้มุ่งสู่การทำที่สุดแห่งทุกข์โดยชอบ และทรงวางแนวทางในการจัดการเรียนการสอนในยุคพุทธกาลผ่านหลักนวัคส์ตฤศาสนาคือคำสอน 9 ประการ คำสอนนี้สามารถแบ่งเป็น 3 กลุ่มเพื่อประยุกต์ใช้ในยุคปัจจุบันได้แก่ กลุ่มการบรรยาย ซึ่งใช้สุตตะ คาถา และชาดก กลุ่มการใช้สื่อการสอนซึ่งใช้เคຍຍะ อุทานะ อิติวุตตกะ และอัปภูตธรรมะ และกลุ่มแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งใช้เวຍຍากรณะและเวทัลละ รูปแบบการสอนตามแนวทางนวัคส์ตฤศาสน์ควรเน้นการสร้างสื่อบนพื้นฐานของ โครงสร้าง (หลักสูตร) สารัตถธรรม (เนื้อหา) และนิรุกติศาสตร์ (กระบวนการสอน) กระบวนการเหล่านี้มีความสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของเบนจามิน บลูม (Benjamin Bloom) และการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ผู้สอนควรปรับฐานความคิดและใช้สื่อสังคมออนไลน์เข้าหากลุ่มผู้เรียนเพื่อส่งเสริมให้การศึกษามีประสิทธิภาพและนำผู้เรียนไปสู่การพัฒนาที่ถาวรในที่สุด ซึ่งความสำเร็จดังกล่าวเกิดขึ้นได้จากการบูรณาการปัญญาเข้ากับการสร้างสรรค์ความคิดเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิดสู่กระบวนการปัญญา

บทที่ 8 วิปัสสนากรรมฐาน

วิปัสสนากรรมฐานถูกนำเสนอในฐานะแก่นคำสอนสำคัญในพระพุทธศาสนาเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขวิกฤตการณ์ต่างๆ ที่โลกกำลังเผชิญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาที่เกิดจากความสำเร็จทางวัตถุของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีซึ่งแลกมาด้วยการสูญเสียและวิกฤตทางสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติต่างๆ แนวคิดหลักของบทนี้คือการตอกย้ำว่าการพัฒนาที่ยั่งยืนจำเป็นต้องมีการพัฒนาด้านจิตภาพควบคู่ไปกับการพัฒนาทางกายภาพ ซึ่งวิปัสสนากรรมฐานช่วยให้เกิดความรู้แจ้งเห็นจริงว่ามนุษย์กับธรรมชาติสิ่งแวดล้อมนั้นถือเป็นหนึ่งเดียวกันและแยกออกจากกันไม่ได้ การปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานเป็นการปฏิบัติธรรมะเพื่อความเห็นแจ้งและหลุดพ้นจากทุกข์ โดยพระพุทธองค์ทรงแบ่งฐานะในพระพุทธศาสนาออกเป็น 2 อย่างคือ คันถุระ (การศึกษาเล่าเรียนหลักธรรมภาคทฤษฎี) และวิปัสสนาฐานะ (การนำมลงมือปฏิบัติเพื่อความเห็นแจ้ง) ซึ่งฐานะทั้งสองนี้มีความสัมพันธ์เป็นเหตุเป็นผลต่อกันและเป็นพื้นฐานของการเกิดปัญญา 3 ประการคือ สุตมยปัญญา ปัญญาจากการฟัง จินตามยปัญญา ปัญญาจากการคิด และภาวนามยปัญญา ปัญญาจากการปฏิบัติ วิปัสสนาฐานะนำไปสู่การเจริญกรรมฐานเพื่ออบรมปัญญาให้รู้แจ้งเห็นจริงตามความเป็นจริง โดยมีเป้าหมายคือการพิจารณากำหนดรู้รูปกับนาม อันเป็นสภาวะธรรมทางกาย เวทนา จิต และธรรม ซึ่งทำให้เกิดญาณปัญญาที่ยังรู้ถึงความเปลี่ยนแปลงแปรปรวนของสภาวะธรรมทั้งหลายว่าเป็นของไม่เที่ยง เป็นทุกข์ และเป็นอนัตตา ไม่ใช่สัตว์ ไม่ใช่บุคคล กระบวนการนี้จะทำให้เกิดปัญญาญาณที่สามารถถ้อยถอนออกซึ่งอภิขมาและโทมนัส ทำให้บุคคลไม่ยึดมั่นถือมั่นอะไรๆ ในโลกนี้ได้

การประยุกต์ใช้วิปัสสนากรรมฐานมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและปัญหาการใช้ทรัพยากรอย่างไม่ยั่งยืน วิกฤตสิ่งแวดล้อมมีต้นตอมาจากความโลภและความเขลาของมนุษย์ในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างฟุ่มเฟือยเกินจำเป็น พระพุทธศาสนามีทัศนะที่สอดคล้องกับนิเวศวิทยา โดยมองว่าสรรพสิ่งมีสามัญลักษณะคือความไม่เที่ยง มีการเกิดขึ้น ตั้งอยู่ แล้วก็สลายไป ซึ่งเทียบเคียงได้กับวัฏจักรของสสารในระบบนิเวศ สารสำคัญของวิปัสสนากรรมฐานชี้ว่ามูลเหตุของปัญหาต่างๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้นล้วนมาจากกิเลสตัณหาภายในจิตใจ หากสามารถลดละกิเลสได้ ปัญหาที่จะลดลง การแก้ปัญหาล้างแวล้อมอย่างยั่งยืนจึงต้องเปลี่ยนมุมมองจากอัตโนมัติเป็นอนัตตา โดยเข้าใจหลักปฏิจจนุปบาทที่มองว่ามนุษย์เป็นเพียงส่วนหนึ่งของเครือข่ายเหตุปัจจัยที่เชื่อมโยงกัน นอกจากนี้ พุทธธรรมยังส่งเสริมให้มนุษย์แสดงออกซึ่งความ กตัญญูกตเวทิต่อสิ่งแวดล้อม กตัญญูคือการรู้คุณที่บุคคลอื่นหรือสิ่งอื่นได้กระทำ ให้เกิดขึ้นแก่ตนเอง เช่น รู้คุณของต้นไม้ที่ให้ร่มเงาและธรรมชาติที่ให้ที่พักพิง ส่วน กตเวทิตี คือการแสดงความกตัญญูให้ปรากฏด้วยการกระทำตอบแทน โดยการถนอมรักษาสິงนั้น ไม่ไปตัดทำลายป่าไม้และไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม หลักจริยธรรมนี้จึงเป็นพื้นฐานสำคัญของการใช้ระบบนิเวศบนแผ่นดินและทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน ซึ่งช่วยลดความโลภและความทะยานอยากที่นำไปสู่การทำลายธรรมชาติได้ โดยสรุปคือ วิปัสสนากรรมฐานเป็นกระบวนการจัดการทรัพยากร บุคลากร และสิ่งแวดล้อมในพื้นที่โดยใช้สติ ปัญญา และคุณธรรม เพื่อให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดีและความเข้มแข็งของชุมชนอย่างยั่งยืน

บทที่ 9 การมีส่วนร่วมทางสังคมในวิถีพุทธเพื่อการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน

แนวคิดการมีส่วนร่วมทางสังคมในวิถีพุทธเพื่อการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนเป็นการเปลี่ยนแนวทางจากการพัฒนาเชิงโครงสร้างไปสู่การพัฒนาเชิงจิตวิญญาณ โดยใช้หลักธรรมในพระพุทธศาสนาเป็นพลังขับเคลื่อน การพัฒนาในวิถีพุทธไม่ได้มุ่งสร้างเพียงผลลัพธ์ด้านวัตถุหรือโครงสร้างสังคมเท่านั้น แต่ยังมุ่งบ่มเพาะคุณภาพภายในของผู้คน ซึ่งถือเป็นรากฐานสำคัญของความยั่งยืนที่แท้จริง การมีส่วนร่วมทางสังคมหมายถึงกระบวนการที่สมาชิกในชุมชนมีบทบาทร่วมกันในการคิด ร่วมมือกันในการดำเนินกิจกรรม และร่วมรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ของการพัฒนา โดยยึดหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนาเป็นกรอบจริยธรรมในการอยู่ร่วมกัน การมีส่วนร่วมที่แท้จริงไม่ควรถูกจำกัดอยู่เพียงการเข้าร่วมกิจกรรมหรือการแสดงความคิดเห็นเชิงสัญลักษณ์ แต่ควรเป็นกระบวนการที่ชุมชนมีบทบาทในการริเริ่ม ออกแบบ และดำเนินการพัฒนาโดยใช้ศักยภาพของตนเองเป็นฐาน ซึ่งจะนำไปสู่ความยั่งยืนของกระบวนการพัฒนา แนวคิดนี้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนข้อที่ 17 Partnership for the Goals ขององค์การสหประชาชาติ (United Nations: UN) ซึ่งเน้นความสำคัญของการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และประชาชนในทุกระดับ

หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่ถูกนำมาใช้เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมทางสังคมและขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนนั้น ได้แก่ ความกตัญญูกตเวทิตี สังคหวัตถุ 4 และกัลยาณมิตร ในหลักกตัญญูกตเวทิตี พระพุทธเจ้าทรงยกย่องบุคคลที่มีความกตัญญูกตเวทิตีเป็นหนึ่งในสามจำพวกของบุคคลที่หาได้ยากในโลก ความกตัญญูกตเวทิตีนี้จะก่อให้เกิดแรงจูงใจภายในที่จะตอบแทนคุณหรือทำความดีกลับคืนแก่ผู้อื่นและชุมชน ส่วน สังคหวัตถุ 4 ซึ่งประกอบด้วย ทาน ปิยวาจา อตถจริยา และสมานัตตตา ถูกเรียกว่าธรรมเนียมและประสานหมู่ชนไว้ในความสามัคคี หลักธรรมนี้ทำหน้าที่เป็นกลไกในการสร้างความไว้วางใจและสานสัมพันธ์ระหว่างพันธมิตรเพื่อการพัฒนา โดย ทานคือการแบ่งปันทรัพยากร ความรู้ และโอกาส ปิยวาจาคือการสื่อสารที่เปี่ยมด้วยเมตตา อตถจริยาคือการ

ชวนช่วยช่วยเหลือและลงมือทำประโยชน์ร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม และสมานัตตาคือการปฏิบัติต่อกันอย่างเสมอภาคและให้เกียรติ นอกจากนี้ กัลยาณมิตร หรือเพื่อนผู้มีคุณธรรมนั้น พระพุทธองค์ทรงยืนยันว่าเป็นพรหมจรรย์ทั้งหมด ซึ่งเมื่อนำมาประยุกต์ใช้กับงานพัฒนาสังคม การเป็นหุ้นส่วนจึงหมายถึงการสร้างเครือข่ายแห่งกัลยาณมิตรที่มีอุดมการณ์ร่วมกันในการแก้ไขปัญหาสังคม

กรณีศึกษาคลินิกทันตกรรมสิริวิวัฒน์โกเป็นตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมของการประยุกต์ใช้หลักธรรมเหล่านี้ในการพัฒนาชุมชน คลินิกแห่งนี้ให้บริการรักษาทางทันตกรรมโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายแก่พระสงฆ์ แม่ชี ผู้ปฏิบัติธรรม และชาวบ้านผู้ยากไร้ พลังขับเคลื่อนหลักของโครงการนี้มาจากศรัทธาในพระรัตนตรัยและความกตัญญูของทันตแพทย์จิตอาสา ซึ่งนำไปสู่ความกตเวทิตี คือการตอบแทนคุณด้วยความรู้ความสามารถที่ตนมีเพื่อทำประโยชน์แก่ชุมชน นอกจากนี้ คลินิกยังนำหลักสังคหวัตถุ 4 มาปรับใช้เป็นกลไกการบริหารงานอาสาสมัครในรูปแบบ “4C Model” เพื่อส่งเสริมการทำงานเป็นทีมแบบมีส่วนร่วมในระยะยาว โดยความกตัญญูกตเวทิตี สังคหวัตถุ 4 และกัลยาณมิตร เป็นรากฐานสำคัญที่เสริมให้ชุมชนเกิดกิจกรรมร่วมกัน มีวัฒนธรรมแห่งความร่วมมือ และการเสียสละ นำไปสู่การรวมพลังของชุมชนในการประสานความร่วมมือกับภาคีต่างๆ และสอดคล้องกับเป้าหมาย SDG 17 ในการสร้างหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างแท้จริง การขับเคลื่อนชุมชนในวิถีพุทธจึงเป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงระหว่างจิตสำนึกส่วนบุคคลกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมอย่างกลมกลืนและยั่งยืน

บทที่ 10 บทส่งท้าย

บทส่งท้ายนี้มุ่งนำเสนอแนวคิดในการพัฒนาชุมชนตามหลักพระพุทธศาสนาว่าด้วย สัพปาเยควบคฺฐึไปกัการบริหารหรือพัฒนาชุมชนเพื่อก้าวไปสู่ อริยสัจจโมเดล ในยุคปัจจุบัน สังคมโลกต้องเผชิญกับปัญหาที่ซับซ้อนและหลากหลาย ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ซึ่งเป็นผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ การบริหารชุมชนจึงไม่สามารถจำกัดอยู่เพียงการจัดการทรัพยากรหรือโครงสร้างองค์กรท้องถิ่นเท่านั้น แต่ต้องครอบคลุมถึงมิติของคุณภาพชีวิต ความสุข และความสงบของคนในชุมชนด้วย พระพุทธศาสนาได้เสนอหลักการเรื่อง สัพปาเย ซึ่งหมายถึงองค์ประกอบที่เกื้อกูลให้บุคคลมีความก้าวหน้าในธรรมและชีวิต เมื่อนำหลักสัพปาเยมาประยุกต์ใช้กับการจัดการสังคมและการพัฒนาชุมชน จะสามารถปรับเป็นเครื่องมือได้ 8 ด้าน ได้แก่ ที่ตั้งถิ่นฐานที่อยู่อาศัยเหมาะสมหรืออวาาสสัพปาเย อาหารเหมาะสมสำหรับการประกอบอาชีพ หรือโภชนะสัพปาเย ทรัพยากรมนุษย์ที่เกื้อกูลและสนับสนุนการพัฒนาาร่วมกันหรือบุคคลสัพปาเย หลักการที่ถูกต้อง มีกฎหมายและกฎเกณฑ์ที่เป็นธรรมหรือธัมมสัพปาเย ภาคีเครือข่ายที่มีส่วนสนับสนุนการพัฒนาหรือภัสสสัพปาเย ภูมิศาสตร์เชิงพื้นที่ที่เอื้อต่อการพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐานหรืออตุสัพปาเย การสร้างสิ่งแวดล้อมที่สงบ ร่มรื่น และใช้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ และการส่งเสริมการทำงานและการใช้ชีวิตที่สมดุลหรืออริยาปถสัพปาเย การใช้หลักสัพปาเยช่วยให้เกิดความสมดุลระหว่างการพัฒนาวัตถุกับการพัฒนาคน โดยไม่เน้นเศรษฐกิจอย่างเดียว แต่ครอบคลุมด้านจิตใจและสังคม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นการสร้างความเจริญก้าวหน้าของชุมชนในทุกมิติทั้งเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม โดยมีรากฐานของความสมดุลและคุณภาพชีวิตที่ดี แนวทางนี้สามารถบูรณาการเข้ากับ อริยสัจ 4 ซึ่งเป็นหัวใจของพระพุทธศาสนา เพื่อสร้างเป็น อริยสัจจโมเดล สำหรับการพัฒนาชุมชน อริยสัจจโมเดลเป็นวงจรการแก้ปัญหาที่ครอบคลุมตั้งแต่การวินิจฉัยปัญหาจนถึงการลงมือปฏิบัติอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลักคือ ทุกข์ การมองเห็นปัญหาที่แท้จริงของชุมชน

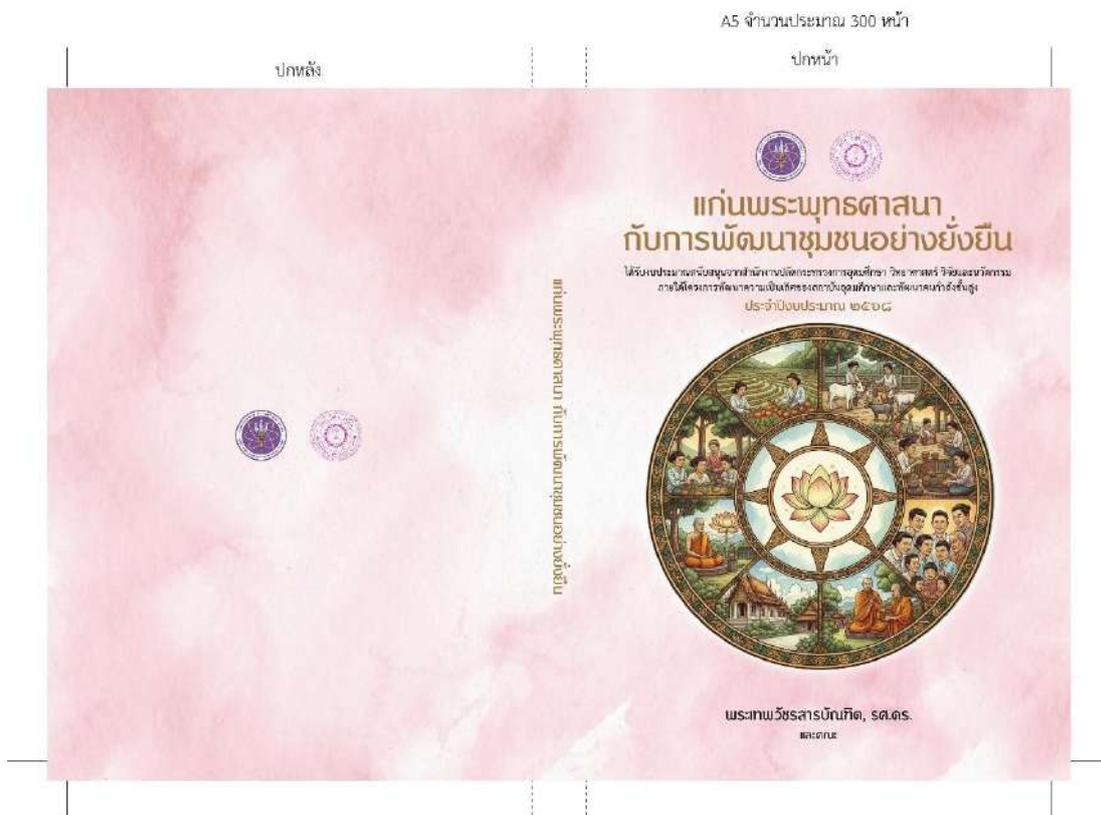
เช่น ความยากจน การขาดโอกาสทางการศึกษา ความเหลื่อมล้ำ หรือสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม สมุทัย การวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาอย่างลึกซึ้ง เช่น การขาดการวางแผน การบริหารจัดการที่ไม่โปร่งใส ความโลภ หรือความเห็นแก่ตัว นิโรธ การกำหนดเป้าหมายหรือสภาพที่ชุมชนต้องการบรรลุ นั่นคือชุมชนที่มีความสงบสุข สมดุล พึ่งพาตนเองได้ และมีคุณภาพชีวิตที่ดี เช่น ชุมชนที่มีเศรษฐกิจพอเพียงหรือมีระบบการศึกษาที่ทั่วถึง และ มรรค การนำหลักมรรคมีองค์ 8 มาประยุกต์ใช้ในเชิงพัฒนาชุมชน เช่น สัมมาทิฐิ คือการให้การศึกษาเรื่องการพึ่งตนเอง สัมมาสังกัปปะ คือการปลูกฝังเจตคติเอื้อเพื่อสามัคคี และสัมมาอาชีวะ คือการสนับสนุนอาชีพที่ยั่งยืนไม่เบียดเบียน อริยสัจย์โมเดล มีจุดแข็งคือเป็นแบบองค์รวมที่ครอบคลุมตั้งแต่ปัญหาจนถึงการแก้ไข สามารถใช้ได้ตั้งแต่ระดับครัวเรือนจนถึงนโยบายรัฐ และเน้นความยั่งยืน ไม่ใช่แค่การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า การนำแนวคิดนี้ไปประยุกต์ใช้ร่วมกับหลักสัปปายะจึงสามารถนำไปสู่การพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืนตามกรอบของ SDGs

ตารางที่ 1 สรุปเนื้อหาของหนังสือ

บท	เนื้อหาหลัก	ความสอดคล้องกับ	
		SDGs	หลักธรรม
บทที่ 1 ชุมชนคืออะไร	บทนี้นำเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับความหมายของชุมชนและการบริหารที่ต้องครอบคลุมถึงคุณภาพชีวิต ความสุข และความสงบของคนในชุมชน ชุมชนเป็นหน่วยพื้นฐานที่สำคัญที่สุดของสังคม	-	-
บทที่ 2 ชุมชนกับการพัฒนาที่ยั่งยืน	บทนี้นำเสนอแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน SDGs ที่มุ่งสร้างสมดุลระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม การบรรลุเป้าหมายต้องมีส่วนร่วมจากชุมชนซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาที่แท้จริง	SDG 2 SDG 3 SDG 4 SDG 5 SDG 7 SDG 10 SDG 16	ศีล 5 ไตรสิกขา
บทที่ 3 พุทธเศรษฐศาสตร์	บทนี้นำเสนอพุทธเศรษฐศาสตร์เป็นแนวคิดทางเลือกที่เน้นความเป็นอยู่ที่ดีอย่างแท้จริง Well-being การพึ่งพาตนเอง และการดูแลสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน แทนการมุ่งเน้นกำไรสูงสุด	SDG 1 SDG 2	หลัก มัชฌิมาปฏิปทา อหิงสา (ไม่เบียดเบียน) ปัญญา สัมปทาวิनिจฉัย 4 ทานบารมี มัตตัญญูตา
บทที่ 4	บทนี้นำเสนอความยากจนและความหิวโหยที่เชื่อมโยงกัน การ	SDG 1 SDG 2	อบายมุข 6

บท	เนื้อหาหลัก	ความสอดคล้องกับ	
		SDGs	หลักธรรม
พุทธ เศรษฐศาสตร์: ความยากจนและ ความหิวโหย	แก้ไขทำได้โดยการเว้นจากเหตุ แห่งความเสื่อม อบายมุข 6 และ การแสวงหาความก้าวหน้า ที่ภุชฌัมมิกัตถสังวัตตนิกรธรรม 4		ที่ภุชฌัมมิกัตถสัง วัตตนิกรธรรม 4 ทาน จาคะ
บทที่ 5 พุทธสันติภาพ	บทนี้นำเสนอสันติภาพ Santi ใน ฐานะภาวะของการหมดเหตุแห่ง ทุกข์ ซึ่งต้องเริ่มจากสันติภายใน Inner Peace ผ่านการฝึกจิต ขยายไปสู่สันติสัมพันธ์และสันติ โครงสร้างที่สอดคล้องกับ SDG 16	SDG 16	พรหมวิหาร 4 สังคหวัตถุ 4 อริยมรรคมีองค์ 8 มงคล 38
บทที่ 6 สุขภาวะเชิงพุทธ	บทนี้นำเสนอสุขภาวะเชิงพุทธที่ ผสมผสานในทุกมิติ กาย วาจา ใจ และปัญญา โดยตั้งอยู่บน พื้นฐานไตรสิกขา ศีล สมาธิ ปัญญา สอดคล้องกับ SDG 3 สุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี	SDG 3	อริยมรรค สัพปาเย 7 ไตรลักษณ์ พรหมวิหาร 4
บทที่ 7 พุทธิปัญญา	บทนี้นำเสนอพุทธิปัญญาในฐานะ เครื่องมือทำลายโมหะ ความเขลา ปัญญาเกิดจากสุตมยปัญญา จิน ตามยปัญญา และภาวนามย ปัญญา การจัดการศึกษาใช้หลัก นวัจนศาสตร์ สอดคล้องกับ SDG 4	SDG 4	นวัจนศาสตร์ (คำสอน 9 ประการ)
บทที่ 8 วิปัสสนา กรรมฐาน	บทนี้นำเสนอวิปัสสนากรรมฐานที่ ช่วยให้เห็นแจ้งว่ามนุษย์กับ ธรรมชาติสิ่งแวดล้อมเป็นหนึ่ง เดียวกัน การปฏิบัติลดความโลภ และความเขลา ซึ่งเป็นต้นตอวิกฤต สิ่งแวดล้อมและสอดคล้องกับ SDG 13 14 และ 15	SDG 13 SDG 14 SDG 15	วิปัสสนาธุระ ปฏิจกสมุขบาท กัตถัญญกตเวที
บทที่ 9 การมีส่วนร่วม ทางสังคม	บทนี้นำเสนอการพัฒนาเชิงจิต วิญญาณ โดยใช้ความกัตถัญญ กตเวที สังคหวัตถุ 4 และ กัลยาณมิตร เป็นพลังขับเคลื่อน ภายใน เพื่อสร้างความร่วมมือทาง สังคม สอดคล้องกับ SDG 17	SDG 17	สังคหวัตถุ 4 กัตถัญญกตเวที กัลยาณมิตร

บท	เนื้อหาหลัก	ความสอดคล้องกับ	
		SDGs	หลักธรรม
บทที่ 10 บทส่งท้าย	บทนี้นำเสนอแนวคิดหลักสัปปายะ 7 ด้าน เพื่อสร้างความสมดุลในชีวิต และ อริยสัจยโมเดล ซึ่งเป็น การบูรณาการอริยสัจ 4 เข้ากับการบริหารชุมชนอย่างยั่งยืนและเป็นองค์รวม	ครอบคลุม SDGs โดยรวม	สัปปายะ 7 อริยสัจ 4 มรรคมีองค์ 8

แผนภาพที่ 2 หนังสือแก่นพระพุทธศาสนากับการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน

แผนภาพที่ 3 QR Code ดาวโหลดหนังสือแก่นพระพุทธศาสนากับการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน

2.1.2 ผลการดำเนินงานกิจกรรมที่ 2 เตรียมหลักสูตร

มหาวิทยาลัยแต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการฯ โดยมีรองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนาเป็นประธาน และมีสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์เป็นหน่วยงานหลักในการจัดกิจกรรม ร่วมกับคณะต่างๆ กองกิจการนิสิต และคณะต่างๆ จัดทำหลักสูตรฝึกอบรม จำนวน 1 หลักสูตร ประกอบด้วย 3 หน่วยการเรียนรู้ คือ 1. สัปปายสถาน การออกแบบแผนที่ชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม 2. อริยสัจโมเดล การวิเคราะห์สภาพปัญหาและโอกาสของชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม 3. แก่นพระพุทธศาสนาและการออกแบบโครงการ โดยมีรายละเอียดดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 สัปปายสถาน การออกแบบแผนที่ชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม

สาระสำคัญ

สาระสำคัญของหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 คือการฝึกพุทธนวัตกรให้ลงพื้นที่จริงเพื่อเรียนรู้และเข้าใจบริบทของชุมชนอย่างรอบด้าน โดยมีกิจกรรมสำคัญคือการเดินสำรวจ ฝึกสังเกต พูดคุยกับชาวบ้าน จดบันทึก และจัดทำแผนที่ชุมชน การเรียนรู้ที่ตั้งอยู่บนหลักปรโตโฆสะ คือการฟังเสียงของผู้อื่นอย่างเปิดกว้างและไม่ลำเอียง และโยนิโสมนสิการ คือการพิจารณาอย่างแยกแยะเพื่อนำข้อมูลไปสังเคราะห์เป็นความรู้ที่ลึกซึ้งและรอบด้าน กรอบแนวคิดสำคัญที่ใช้คือสัปปายะ 7 ได้แก่ อวาสสัปปายะ โคจรสัปปายะ ภัตตสัปปายะ ปุคคลสัปปายะ โภชนสัปปายะ อุตสัปปายะ และอริยาภสัปปายะ ซึ่งเป็นเงื่อนไขเกื้อกูลต่อการดำรงชีวิต เมื่อพุทธนวัตกรใช้สัปปายะเจ็ดในการอ่านชุมชน แผนที่ที่จัดทำขึ้นจึงมิใช่เพียงภาพสะท้อนกายภาพ แต่ยังสะท้อนคุณค่าทางสังคม วัฒนธรรม และทุนทางชุมชนที่ซ่อนอยู่ในวิถีชีวิตร่วมด้วย แผนที่นี้จึงกลายเป็นทั้งฐานข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ เครื่องมือในการเรียนรู้ร่วมกัน และเวทีสร้างการมีส่วนร่วมที่นำไปสู่การพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน

ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. พุทธนวัตกรสามารถอธิบายแนวคิดและองค์ประกอบของสัปปายสถานและสัปปายะ 7 ได้ อย่างถูกต้องและเป็นระบบ
2. พุทธนวัตกรสามารถประยุกต์ใช้การเดินสำรวจ ฝึกสังเกต และการสัมภาษณ์ชาวบ้านเพื่อเก็บข้อมูลเชิงกายภาพและสังคมวัฒนธรรมของชุมชนได้
3. พุทธนวัตกรสามารถเขียนแผนที่ชุมชนเชิงสร้างสรรค์ที่สะท้อนคุณค่าทางสังคม วัฒนธรรม และทุนทางชุมชนตามกรอบของสัปปายสถาน พร้อมทั้งนำเสนอสาระสำคัญได้อย่างครบถ้วน

ทักษะที่พัฒนา

1. **ทักษะหลัก (Core Skills)** ทักษะความคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) และทักษะความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) ซึ่งช่วยให้พุทธนวัตกรสามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ และออกแบบแผนที่ชุมชนในเชิงสร้างสรรค์ได้อย่างเป็นระบบ
2. **ทักษะรอง (Secondary Skills)** ทักษะการทำงานเป็นทีม (Teamwork) และทักษะการสื่อสาร (Communication) ซึ่งทำให้พุทธนวัตกรสามารถทำงานร่วมกับชุมชนและเพื่อนร่วมกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและนำเสนอข้อมูลได้อย่างชัดเจน
3. **ทักษะร่วม (Common Skills)** ทักษะดิจิทัล (Digital Skills) และทักษะด้านคุณธรรม และจริยธรรม (Moral and Ethical Skills) โดยทักษะดิจิทัลช่วยให้สามารถบันทึก วิเคราะห์ และ

นำเสนอข้อมูลด้วยเทคโนโลยีได้ ส่วนทักษะด้านคุณธรรมและจริยธรรมช่วยเสริมให้การทำงานในชุมชนเป็นไปอย่างโปร่งใส เคารพผู้อื่น และยึดหลักคุณธรรมกิจกรรมเสริมทักษะ

กิจกรรมเสริมทักษะ

กิจกรรมเสริมทักษะที่ 1 การลงพื้นที่ชุมชนเพื่อสร้างความสัมพันธ์และสำรวจทุนชุมชน

พุทธนวัตกรฝึกสร้างความไว้วางใจกับคนในพื้นที่ เรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมจริงและทุนทางสังคมวัฒนธรรมของชุมชน พร้อมฝึกการสื่อสารและการจดบันทึกข้อมูลภาคสนาม

กิจกรรมเสริมทักษะที่ 2 การร่างแผนที่เดินดิน (Participatory Mapping)

พุทธนวัตกรรวบรวมข้อมูลจากการสังเกต การสัมภาษณ์ และการจดบันทึก เพื่อจัดทำร่างแผนที่ร่วมกับชาวบ้าน โดยมุ่งให้แผนที่สะท้อนทั้งมิติทางกายภาพและมิติทางสังคม

กิจกรรมเสริมทักษะที่ 3 การนำเสนอแผนที่ชุมชนในเวทีสาธารณะ (จำลอง)

พุทธนวัตกรฝึกการอธิบาย การนำเสนอสาระสำคัญ และการตอบข้อซักถาม พร้อมทั้งรับข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการนำเสนอและการพัฒนาชิ้นงานให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

วิธีการวัดผล

1. วัดผลจากการสังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วม ความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์กับคนในพื้นที่ และคุณภาพของข้อมูลเบื้องต้นที่บันทึกได้ รวมทั้งการสะท้อนคิดหลังการปฏิบัติ
2. วัดผลจากคุณภาพของแผนที่เดินดิน โดยพิจารณาความถูกต้อง ครอบคลุม และความสามารถในการสะท้อนทุนทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชน ตลอดจนการทำงานร่วมกับสมาชิกในกลุ่มและชุมชน
3. วัดผลจากการนำเสนอผลงาน โดยใช้เกณฑ์ด้านความชัดเจน ความครบถ้วนของสาระสำคัญ ความถูกต้องของข้อมูล การสื่อสารที่เข้าใจง่าย และความสามารถในการตอบข้อซักถามได้อย่างเหมาะสมและสร้างสรรค์

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 อริยสัจโมเดล การวิเคราะห์สภาพปัญหาและโอกาสของชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญา

สาระสำคัญ

สาระสำคัญของหน่วยการเรียนรู้นี้ คือการพัฒนาพุทธนวัตกรให้สามารถวิเคราะห์ปัญหาและค้นหาโอกาสของชุมชนได้อย่างเป็นระบบ โดยใช้กรอบคิดจากหลักอริยสัจ 4 อันประกอบด้วย ทุกข์ การระบупัญหาที่ชุมชนกำลังเผชิญ สมุทัย การสืบค้นหาสาเหตุรากเหง้าของปัญหาโดยใช้เทคนิคการถามทำไมซ้ำอย่างน้อยห้าครั้ง นิโรธ การสร้างภาพฝันและเป้าหมายร่วมกันของชุมชนเมื่อปัญหาถูกแก้ไข และมรรค การกำหนดแนวทางปฏิบัติและแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมกับบริบทจริง กระบวนการนี้ทำให้พุทธนวัตกรก้าวพ้นจากการแก้ไขอาการของปัญหา ไปสู่การเข้าถึงรากฐานเชิงโครงสร้างที่แท้จริง อีกทั้งยังเป็นการเปิดเวทีการเรียนรู้ร่วมกัน สร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของ และนำไปสู่การออกแบบการพัฒนาที่มีคุณค่าและยั่งยืน

ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. พุทธนวัตกรสามารถระบุและจัดลำดับปัญหาหลักของชุมชนโดยใช้กรอบอริยสัจ 4 ได้อย่างเป็นระบบ
2. พุทธนวัตกรสามารถวิเคราะห์หาสาเหตุรากเหง้าของปัญหาชุมชนโดยใช้เทคนิคการถามทำไมซ้ำอย่างน้อยห้าครั้ง เพื่อให้เข้าใจปัญหาอย่างลึกซึ้ง

3. พุทธนวัตกรรมสามารถกำหนดเป้าหมายร่วมและแนวทางการแก้ไขที่เหมาะสมกับบริบทชุมชน และสะท้อนให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมของชุมชน

ทักษะที่พัฒนา

1. ทักษะหลัก (Core Skill)

ทักษะความคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) และทักษะความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) ที่ช่วยให้พุทธนวัตกรรมสามารถวิเคราะห์ปัญหาเชิงโครงสร้างและสร้างแนวทางการพัฒนาที่แปลกใหม่

2. ทักษะรอง (Secondary Skill)

ทักษะการทำงานเป็นทีม (Teamwork) และทักษะการสื่อสาร (Communication) ซึ่งช่วยให้การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การทำงานแบบกลุ่ม และการประสานงานกับชุมชนมีประสิทธิภาพ

3. ทักษะร่วม (Common Skill)

ทักษะดิจิทัล (Digital Skills) สำหรับการบันทึกและวิเคราะห์ข้อมูล และทักษะด้านคุณธรรมและจริยธรรม (Moral and Ethical Skills) เพื่อเสริมให้การทำงานกับชุมชนเป็นไปอย่างมีจริยธรรมและเคารพในศักดิ์ศรีของผู้คน

กิจกรรมเสริมทักษะ

กิจกรรมเสริมทักษะที่ 1 การระดมสมองเพื่อระบุและจัดลำดับปัญหาของชุมชน

พุทธนวัตกรรมใช้ข้อมูลจากแผนที่ชุมชนที่ได้จากหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 มาวิเคราะห์และอภิปรายร่วมกัน เพื่อระบุปัญหาที่สำคัญและจัดลำดับความเร่งด่วนของปัญหา โดยใช้เกณฑ์ความเร่งด่วนและผลกระทบต่อชุมชน

กิจกรรมเสริมทักษะที่ 2 การวิเคราะห์หาสาเหตุรากเหง้าของปัญหาโดยใช้เทคนิค Five Whys

พุทธนวัตกรรมเรียนรู้การค้นหาสาเหตุของปัญหาเชิงลึก โดยการตั้งคำถามว่า “ทำไม” อย่างน้อยห้าครั้ง เพื่อให้ไม่หยุดอยู่แค่การมองปัญหาภายนอก แต่เข้าถึงรากแก้วที่แท้จริงของปัญหา

กิจกรรมเสริมทักษะที่ 3 การสร้างภาพฝันร่วมและกำหนดเป้าหมายการพัฒนาชุมชน

พุทธนวัตกรรมร่วมกับชุมชนในการออกแบบภาพฝันของอนาคตที่ปราศจากปัญหา พร้อมกำหนดเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาที่สะท้อนทั้งมิติความต้องการและความเป็นไปได้จริง

วิธีการวัดผล

1. วัดผลจากความสามารถของพุทธนวัตกรรมในการระบุและจัดลำดับปัญหา โดยพิจารณาจากความถูกต้อง ครอบคลุม และความเป็นระบบ พร้อมการสังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในกลุ่มและการสะท้อนคิดหลังการอภิปราย

2. วัดผลจากคุณภาพของการวิเคราะห์สาเหตุรากเหง้า โดยพิจารณาจากความต่อเนื่องของการใช้เทคนิค Five Whys ความลึกซึ้งในการอธิบาย และความสามารถในการเชื่อมโยงปัญหาเข้ากับโครงสร้างทางสังคมวัฒนธรรมของชุมชน

3. วัดผลจากความชัดเจนและความสมเหตุสมผลของเป้าหมายร่วมและแนวทางที่กำหนดขึ้น โดยประเมินจากคุณภาพของชิ้นงาน การนำเสนอในเวทีสาธารณะ และความสามารถในการตอบรับข้อเสนอแนะของชุมชนและผู้ทรงคุณวุฒิ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 แก่นพระพุทธศาสนาและการออกแบบโครงการ สาระสำคัญ

สาระสำคัญของหน่วยนี้ คือการฝึกพุทธนวัตกรให้สามารถบูรณาการแก่นพระพุทธศาสนาเข้ากับการออกแบบโครงการพัฒนาชุมชนได้อย่างเหมาะสมและสร้างสรรค์ โดยใช้หลักธรรมสำคัญ เช่น อริยสัจ 4 ซึ่งเป็นกรอบในการเข้าใจปัญหาและแนวทางการแก้ไข และพรหมวิหาร 4 ซึ่งเป็นหลักการสร้างสัมพันธภาพที่เกื้อกูลและยั่งยืนต่อการทำงานร่วมกัน หลักธรรมเหล่านี้ถูกนำมาเป็นรากฐานเพื่อให้โครงการที่ออกแบบขึ้นไม่เพียงตอบสนองต่อความต้องการทางเศรษฐกิจหรือกายภาพเท่านั้น แต่ยังแฝงด้วยมิติทางคุณธรรม คุณค่า และความสัมพันธ์ทางสังคม การเรียนรู้ในหน่วยนี้มุ่งให้พุทธนวัตกรเห็นความสำคัญของการพัฒนาที่สมดุลทั้งด้านวัตถุและจิตใจ เพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็งและยั่งยืน

ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. พุทธนวัตกรสามารถอธิบายแก่นพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนได้อย่างถูกต้องและเชื่อมโยงกับบริบทสังคมร่วมสมัย
2. พุทธนวัตกรสามารถบูรณาการหลักธรรม เช่น อริยสัจ 4 และพรหมวิหาร 4 เข้ากับการออกแบบโครงการพัฒนาชุมชนได้อย่างเหมาะสมและสร้างสรรค์
3. พุทธนวัตกรสามารถออกแบบและนำเสนอโครงการพัฒนาชุมชนที่มีรากฐานจากปัญญาและคุณธรรม พร้อมสะท้อนถึงความต้องการและศักยภาพของชุมชนได้อย่างครบถ้วน

ทักษะที่พัฒนา

1. ทักษะหลัก (Core Skill)

ทักษะความคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) และทักษะความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) เพื่อแปลงหลักธรรมเชิงนามธรรมให้เป็นโครงการเชิงรูปธรรมที่ปฏิบัติได้จริง

2. ทักษะรอง (Secondary Skill)

ทักษะการทำงานเป็นทีม (Teamwork) และทักษะการสื่อสาร (Communication) เพื่อให้พุทธนวัตกรสามารถทำงานร่วมกับเพื่อนและชุมชนในการออกแบบโครงการและถ่ายทอดสาระสำคัญได้อย่างชัดเจน

3. ทักษะร่วม (Common Skill)

ทักษะดิจิทัล (Digital Skills) สำหรับการจัดทำแผนโครงการ การใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการนำเสนอ และทักษะด้านคุณธรรมและจริยธรรม (Moral and Ethical Skills) เพื่อให้โครงการสะท้อนคุณค่าของความถูกต้อง ความรับผิดชอบ และความเกื้อกูลต่อชุมชน

กิจกรรมเสริมทักษะ

กิจกรรมเสริมทักษะที่ 1 การศึกษาและอภิปรายแก่นพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชน พุทธนวัตกรศึกษาและอภิปรายหลักธรรมสำคัญ เช่น อริยสัจ 4 และพรหมวิหาร 4 ผ่านกรณีศึกษาและการทำงานกลุ่ม เพื่อฝึกการตีความและเชื่อมโยงหลักธรรมเข้ากับสถานการณ์จริง

กิจกรรมเสริมทักษะที่ 2 การระดมความคิดเพื่อออกแบบโครงการพัฒนาชุมชน พุทธนวัตกรทำงานเป็นทีมเพื่อออกแบบโครงการ โดยผสมผสานหลักธรรมเข้ากับข้อมูลจากชุมชน จัดทำต้นแบบแนวคิด (Concept Proposal) ที่สะท้อนทั้งมิติคุณธรรมและความเป็นไปได้ทางปฏิบัติ

กิจกรรมเสริมทักษะที่ 3 การนำเสนอโครงการในเวทีสาธารณะ (Project Pitching) พุทธนวัตกรนำเสนอโครงการที่ออกแบบขึ้นต่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แทนชุมชน เพื่อฝึกทักษะการสื่อสาร การนำเสนอเชิงสร้างสรรค์ และการรับฟังข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปรับปรุง

วิธีการวัดผล

1. วัดผลจากคุณภาพของการอภิปราย โดยใช้เกณฑ์ความถูกต้อง ความลึกซึ้ง และความสามารถในการเชื่อมโยงหลักธรรมเข้ากับการพัฒนาชุมชน
2. วัดผลจากคุณภาพของข้อเสนอโครงการ โดยพิจารณาความสอดคล้องกับหลักพระพุทธศาสนา ความเหมาะสมกับบริบทจริง ความชัดเจนของวัตถุประสงค์ และความเป็นไปได้ในการดำเนินการ
3. วัดผลจากการนำเสนอผลงาน โดยประเมินความชัดเจนของการถ่ายทอดสาระสำคัญ ความครบถ้วนของข้อเสนอ ความน่าเชื่อถือของการอ้างอิง และความสามารถในการตอบคำถามและสะท้อนความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์

แผนภาพที่ 4 คู่มือแผนที่ชุมชน

แผนภาพที่ 5 QR Code ดาวโหลดคู่มือแผนที่ชุมชน

2.1.3 ผลการดำเนินงานกิจกรรมที่ 3 เตรียมนิสิต

คัดเลือกนิสิตระดับปริญญาตรีที่สนใจเข้าร่วมโครงการจำนวน 100 รูปหรือคน โดยคัดเลือกจากนิสิตชั้นปีที่ 2-4 ซึ่งผ่านการเรียนและสอบผ่านในรายวิชาแกนพระพุทธศาสนา ได้แก่ วิชาประวัติพระพุทธศาสนา วิชาমনุषยกับสังคม อายุระหว่าง 18-40 ปี โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์

แบบฟอร์มสมัครเข้าอบรม

ข้อแนะนำ ×

ผู้สมัครกรอกข้อมูลแบบฟอร์มและกดลงทะเบียน จากนั้นกดตกลง ระบบจะแสดงหน้าใหม่ 1 ครั้ง และตรวจสอบรายชื่อได้จากด้านล่าง

ชื่อ-นามสกุล (อาญา) *

ระบุคำนำหน้าด้วย

สังกัด * **คณะ *** **ระดับการศึกษา *** **ชั้นปี ***

มจร ส่วนกลาง - - ปริญญาตรี 1

เบอร์โทรศัพท์ * **อีเมล** **วันที่ส่งข้อมูล (อัตโนมัติไม่ต้องระบุ)**

อีเมล @ 04/10/2025 13:26

ความยินยอม *

ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2565 สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและการปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อให้เจ้าของข้อมูลเชื่อมั่นว่า สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จะดูแลรักษาข้อมูลส่วนบุคคลและจัดให้มีมาตรการรักษาความมั่นคงปลอดภัยที่เหมาะสม จึงขอใช้ข้อมูลส่วนบุคคลที่ท่านลงทะเบียนไว้เพื่อวัตถุประสงค์ในการดำเนินการจัดการโครงการ ทั้งนี้สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จะจัดเก็บข้อมูลของท่านเป็นความลับ และเปิดเผยเท่าที่จำเป็นสำหรับการจัดการโครงการเท่านั้น

ลงทะเบียน

แผนภาพที่ 6 ระบบรับสมัครพุทธนวัตกร

รายชื่อนิสิตที่ผ่านการคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการอบรมพุทธนวัตกร ประจำปี 2568

ที่	รายชื่อ	สังกัด
1	พระณัฐชา วชิราวุโธ	คณะสังคมศาสตร์
2	พระมหาจิตวิสุทธิ์ สุนทรจิตโต	คณะสังคมศาสตร์
3	พระปัญญานันทะ	คณะมนุษยศาสตร์
4	พระเวชวิทย์ จิตตสัโร	คณะมนุษยศาสตร์
5	พระบุญเจริญ จิวรชिरธมมปุณโย	คณะสังคมศาสตร์
6	พระมหารัตนพล สุขเมโธ	คณะสังคมศาสตร์
7	พระวิษณุ เปมสีโล	คณะสังคมศาสตร์
8	พระภานุวัฒน์ ภาณุวฑฒโน	คณะสังคมศาสตร์
9	พระกิตติโชติ ธมมโชโต	คณะสังคมศาสตร์
10	สามเณรศักดิ์สิทธิ์ นามโธสง	คณะสังคมศาสตร์
11	สามเณรจักรภัทร สงพิมพ์	คณะสังคมศาสตร์

ที่	รายชื่อ	สังกัด
12	สามเณรวันชัย พรมดี	คณะสังคมศาสตร์
13	สามเณรสุพจน์ หอมบุญมี	คณะสังคมศาสตร์
14	พระภานุเดช สีลเตโช	คณะสังคมศาสตร์
15	พระมหากวีวัฒน์ ฐิตวิริโย	คณะสังคมศาสตร์
16	พระพากรณ์ สุจิตโต	วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน
17	พระอธิราช ขนดีโปล	วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน
18	PhraChansone Onsy	วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน
19	พระฐิติพงศ์ สุภัทโท	วิทยาเขตเชียงใหม่
20	พระปลัดวโรดม จนทปญโญ	คณะพุทธศาสตร์
21	พระทัศพร ปญญาวุฑโฒ	คณะพุทธศาสตร์
22	พระนุตตา วรรณทอง	คณะพุทธศาสตร์
23	พระเจตนัสถุษาฎี ชาญประเสริฐ	คณะพุทธศาสตร์
24	สามเณรอาทิตย์ สัตพัน	คณะพุทธศาสตร์
25	สามเณรนพดล เสาร์แก้ว	คณะพุทธศาสตร์
26	สามเณรสุรสิทธิ์ ไชยปัญหา	คณะพุทธศาสตร์
27	สามเณรสุทธิพงษ์ กลิ่นศรีสุข	คณะพุทธศาสตร์
28	สามเณรภูมิ พงศ์ภักควาสน์	คณะพุทธศาสตร์
29	สามเณรเมธาสิทธิ์ วงษ์ศา คำ	คณะพุทธศาสตร์
30	สามเณรภุชญา สมหวัง	คณะพุทธศาสตร์
31	พระภุชณะพล อาจิณณสมโม	วิทยาเขตขอนแก่น
32	พระมหาจตุพร ญาณส่วโร	วิทยาเขตขอนแก่น
33	สามเณรณัชชพล สุดตา	วิทยาเขตขอนแก่น
34	พระพัฒนพงษ์ กนตจาโร (ร่วมพันธ์)	วิทยาลัยสงฆ์สุราษฎร์ธานี
35	พระมานะชัย อนุบาลโย (ประพันธ์)	วิทยาลัยสงฆ์สุราษฎร์ธานี
36	พระธนาสิทธิ์ ปภากรโ (ผ่องแก้ว)	วิทยาลัยสงฆ์สุราษฎร์ธานี

ที่	รายชื่อ	สังกัด
37	นายอภิวิชญ์ อินทร์สเกตุ	วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน
38	นางสาวสายธาร พุ่มพวง	คณะมนุษยศาสตร์
39	นางสาวณพัชชนันท์ โภควงศ์หิรัญ	คณะมนุษยศาสตร์
40	Toukta Sihalath	คณะมนุษยศาสตร์
41	Miss vannaphone souvannasy	คณะมนุษยศาสตร์
42	นางธัญรัศม์ วรารุฒิสถุญ์	คณะมนุษยศาสตร์
43	Zin Mi Mi Aung	คณะมนุษยศาสตร์
44	Supavady Thepphavong	คณะมนุษยศาสตร์
45	นางสาวธัญรัศม์ วรารุฒิสถุญ์	คณะพุทธศาสตร์
46	นางสาวจิรภัทร์ พลหาญ	วิทยาเขตขอนแก่น
47	นางสาวธนิภา กางแม	วิทยาเขตขอนแก่น
48	นางสาวจรีรัตน์ โคตรมี	วิทยาเขตขอนแก่น
49	นางสาวศัลลียา เกตุสาระไชย	วิทยาเขตขอนแก่น
50	นางสาวธิดา เตอตุตลวง	วิทยาเขตขอนแก่น
51	นางสาวนฤมล ใจฟอง	วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน
52	นางสาวกมลวรรณ กันทะพงค์	วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน
53	นางสาวลืออ่อง ชูจิ่ง	วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน
54	นางสาวลลิตา พูแสง	วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน
55	นางสาวธิดารัตน์ จันทร์สประจักษ์	วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน
56	นางสาวจิรนุช อุตมะ	วิทยาเขตเชียงใหม่
57	นางสาวธิดารัตน์ ทองคุณคณาภ	วิทยาเขตเชียงใหม่
58	นางสาวสุวรา สุดตา	วิทยาเขตเชียงใหม่
59	นางสาวชลณีย์ รัตนบุรี	วิทยาลัยสงฆ์สุราษฎร์ธานี
60	นางสุนิรภักเมือง ตีจันทิก	วิทยาลัยสงฆ์สุราษฎร์ธานี
61	Wut (Nandamon)	คณะมนุษยศาสตร์

ที่	รายชื่อ	สังกัด
62	นายวชิรวิช ชูรัตน์	วิทยาเขตเชียงใหม่
63	นายณัฐวุฒิ สุขประเสริฐ	วิทยาเขตเชียงใหม่
64	นายเมฆาราม นวลแมน	วิทยาเขตเชียงใหม่
65	นายณัฐนันท์ ปุปผาโสภา	วิทยาเขตขอนแก่น
66	นายจิษฎายุทธ ปิดฝ้าย	วิทยาเขตขอนแก่น
67	นายสรรธร อัมพรพันธ์นาค	วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน
68	นายอนุชา ไชยกุล	วิทยาลัยสงฆ์สุราษฎร์ธานี
69	นายจักรพงษ์ นवलสุทธิ	วิทยาลัยสงฆ์สุราษฎร์ธานี
70	นายจิระภัทร ภักดีดวงการ	วิทยาลัยสงฆ์สุราษฎร์ธานี
71	นายศิวะกร เกื้อกุล	วิทยาลัยสงฆ์สุราษฎร์ธานี
72	นายโชคชัย หงษ์การ	วิทยาลัยสงฆ์สุราษฎร์ธานี
73	พระมหาเจษฎา ปุณฺญาคม	คณะสังคมศาสตร์
74	พระปลัดเด่นดวง เตชวโร	คณะสังคมศาสตร์
75	พระใบฎีกาอัสนัย ทีปธมโม	คณะสังคมศาสตร์
76	พระกชกร กิตติโสภโณ	คณะสังคมศาสตร์
77	พระชัยพฤกษ์ สมหาหิโต	คณะสังคมศาสตร์
78	พระชาญชัย อริณชโย	คณะสังคมศาสตร์
79	พระนพนนท์ กิตติปญฺโญ	คณะสังคมศาสตร์
80	พระเปรม สนติกโร	คณะสังคมศาสตร์
81	พระพิบูลวิท ปภาธโร	คณะสังคมศาสตร์
82	พระภาณุวัฒน์ อธิจิตโต	คณะสังคมศาสตร์
83	พระเมฆธมฺมน์ส เตชธมโม	คณะสังคมศาสตร์
84	พระถิอชา ฐิตมโน	คณะสังคมศาสตร์
85	พระวรกร ปภสฺสโร	คณะสังคมศาสตร์
86	พระวัชรวิทย์ เตชพล	คณะสังคมศาสตร์

ที่	รายชื่อ	สังกัด
87	พระศุภโชค เตชธโร	คณะสังคมศาสตร์
88	พระเศกสิทธิ์ ปสาโท	คณะสังคมศาสตร์
89	พระสัมพันธ วรรณโณ	คณะสังคมศาสตร์
90	พระแสวง ฐานิสโร	คณะสังคมศาสตร์
91	พระอินเชาว์ ธมมิโก	คณะสังคมศาสตร์
92	พระมหาเอกนรินทร์ สุนติกโร	คณะสังคมศาสตร์
93	พระประจำ ทีปงโร	คณะสังคมศาสตร์
94	พระสุทธิกมล ฐิตธมโม	คณะสังคมศาสตร์
95	พระมหาจักรี อติภโท	คณะสังคมศาสตร์
96	พระมหานิพัฐ ธมมานนโท	คณะสังคมศาสตร์
97	พระอภิศักดิ์ อุกกปญโญ	คณะสังคมศาสตร์
98	พระศุภชัย สุมนโน	คณะสังคมศาสตร์
99	สามเณรประวิณพล ศักดาวงษ์	คณะสังคมศาสตร์
100	พระสมห์เดชาวิชญ์ ญาณวิสุทโธ	คณะสังคมศาสตร์

2.1.4 ผลการดำเนินงานกิจกรรมที่ 4 อบรมพุทธนวัตกร

กิจกรรมอบรมพุทธนวัตกร บัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม ภายใต้โครงการพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษาและพัฒนากำลังคนขั้นสูง จัดขึ้น ณ มงคลชัยพัฒนา ตำบลห้วยบง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี ระหว่างวันที่ 4-7 กรกฎาคม 2568 โดยมีคณาจารย์ เจ้าหน้าที่ นิสิต และผู้นำชุมชน 150 รูปหรือคน เข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

หลักสูตรฝึกอบรม

พุทธนวัตกร

บัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์
ด้วยปัญญาและคุณธรรม

ภายใต้โครงการพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษา
และพัฒนากำลังคนขั้นสูง (REINVENTING UNIVERSITY)

๔ - ๗ กรกฎาคม ๒๕๖๘

ณ วัดมงคลชัยพัฒนา
ตำบลห้วยบง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี

จัดโดย
สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

แผนภาพที่ 7 กิจกรรมอบรมพุทธนวัตกร บัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม ภายใต้โครงการพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษาและพัฒนากำลังคนขั้นสูง

กำหนดการ

กิจกรรมอบรมพุทธนวัตกร บัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม
ภายใต้โครงการพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษาและพัฒนากำลังคนชั้นสูง

4-7 กรกฎาคม 2568

ณ วัดมงคลชัยพัฒนา จังหวัดสระบุรี

4 กรกฎาคม 2568

13.00-15.00 น. ลงทะเบียนเข้าที่พัก
15.00-17.00 น. ประชุมคณะทำงานเพื่อเตรียมการฝึกอบรม

5 กรกฎาคม 2568

07.00-08.00 น. ลงทะเบียนเข้าอบรม
08.00-08.30 น. ทดสอบก่อนเรียนรู้
08.30-09.00 น. พระราชวชิรมงคลวิสิฐ เจ้าคณะจังหวัดสระบุรี
กล่าวต้อนรับและให้โอวาทผู้เข้าอบรม
09.00-10.00 น. พระครูสุธีกิตติบัณฑิต, รศ.ดร. บรรยายหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 “สัปปายสถาน การออกแบบแผนที่ชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม”
10.00-16.00 น. แบ่งกลุ่มลงพื้นที่ชุมชนรอบวัด และทำกิจกรรมเสริมทักษะที่ 1-2
กิจกรรมเสริมทักษะที่ 1 ลงชุมชนเพื่อสร้างความสัมพันธ์และสำรวจทุน
กิจกรรมเสริมทักษะที่ 2 ร่างแผนที่เดินดิน (Community Mapping)
16.00-18.00 น. ทำภารกิจส่วนตัว
18.00-19.00 น. ทำวัตร สวดมนต์ เจริญจิตตภาวนา
19.00-21.00 น. กิจกรรมเสริมทักษะที่ 3 นำเสนอแผนที่ชุมชนในเวทีสาธารณะ (จำลอง)
21.00 น. พักผ่อนตามอัธยาศัย

6 กรกฎาคม 2568

05.00-06.00 น. ทำวัตร สวดมนต์ เจริญจิตตภาวนา
06.00-07.00 น. บิณฑบาต, กวาดลานวัด
07.00-08.00 น. ฉันทน์ภัตตาหาร
08.00-09.00 น. กิจกรรมเสริมทักษะที่ 4 กิจกรรมสะท้อนคิด (Reflection) จากการลงพื้นที่
09.00-10.00 น. บรรยายหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 “อริยสัจโมเดล การวิเคราะห์สภาพปัญหาและโอกาสของชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม” โดย พระเทพวัชรสารบัณฑิต, รศ.ดร.
10.00-16.00 น. แบ่งกลุ่มลงพื้นที่ชุมชนรอบวัด และทำกิจกรรมเสริมทักษะที่ 5-6
กิจกรรมเสริมทักษะที่ 5 เปิดเวทีรับฟังความคิดเห็นจากชุมชน

16.00-18.00 น.	กิจกรรมเสริมทักษะที่ 6 จัดลำดับความสำคัญของปัญหาและโอกาส ทำภารกิจส่วนตัว
18.00-19.00 น.	ทำวัตร สวดมนต์ เจริญจิตตภาวนา
19.00-21.00 น.	กิจกรรมเสริมทักษะที่ 7 นำเสนอปัญหาและโอกาสของชุมชนในเวที สาธารณะ (จำลอง)
21.00 น.	พักผ่อนตามอัธยาศัย

7 กรกฎาคม 2568

05.00-06.00 น.	ทำวัตร สวดมนต์ เจริญจิตตภาวนา
06.00-07.00 น.	บิณฑบาต, กวาดลานวัด
07.00-08.00 น.	ฉันภัตตาหาร
08.00-09.00 น.	กิจกรรมเสริมทักษะที่ 8 กิจกรรมสะท้อนคิด (Reflection) เพื่อ ตั้งเป้าหมาย
09.00-10.00 น.	บรรยายหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 “ปัญญาวุฒติมรรณ การออกแบบโครงการ/ กิจกรรมพัฒนาชุมชน” โดย พระพรหมวัชรธีรารจารย์, ศ.ดร. อธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
10.00-11.00 น.	กิจกรรมเสริมทักษะที่ 9 ระดมความคิดเพื่อออกแบบโครงการ/กิจกรรม
11.00-12.00 น.	ฉันภัตตาหาร
12.00-16.00 น.	กิจกรรมเสริมทักษะที่ 10 นำเสนอโครงการ (Project Pitching) กิจกรรมเสริมทักษะที่ 11 การขยายผลโครงการสู่เยาวชน
16.00-17.00 น.	พิธีปิด โดย พระพรหมวัชรธีรารจารย์, ศ.ดร. อธิการบดี

หมายเหตุ ฉันภัตตาหารเพลในชุมชน เวลา 11.00 น.

2.1.4.1 ร่วมประชุมกับวัดและหน่วยงานราชการ ชุมชน ในพื้นที่ตำบลห้วยบง ก่อน นำนิสิตลงพื้นที่

เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2568 พระครูสุธีภิตติบัณฑิต, รศ.ดร. ผู้อำนวยการสถาบันวิจัย
พุทธศาสตร์ เลขานุการคณะทำงานโครงการพลิกโฉมของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
นำคณาจารย์ เจ้าหน้าที่และนิสิต ลงพื้นที่วัดมงคลชัยพัฒนา ตำบลห้วยบง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ
จังหวัดสระบุรี เพื่อร่วมประชุมปรึกษาหารือ กับ พระราชวชิรมงคลวิสิฐ เจ้าคณะจังหวัดสระบุรี เจ้า
อาวาสวัดมงคลชัยพัฒนา และหัวหน้าส่วนราชการในท้องที่ตำบลห้วยบง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการนำ
นิสิต 100 รูปหรือคน มาเข้าร่วมกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ ระหว่างวันที่ 4-7 กรกฎาคม 2568

แผนภาพที่ 8 ประชุมหารือเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนการอบรม

ในช่วงการประชุม พระราชวชิรมงคลวิสิฐ ได้กล่าวถึง ประวัติความเป็นมาของวัดมงคลชัยพัฒนา โดยเน้นให้เห็นความสำคัญของวัดในฐานะสถานที่ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 พระราชทานพระราชดำริในการจัดตั้งเป็น โครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดาแห่งที่สอง เพื่อทดลองและพัฒนาการเกษตรสมัยใหม่ในพื้นที่จริง ถือเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ด้านเกษตรทฤษฎีใหม่ ที่มีทั้งแปลงสาธิตนาข้าว แปลงปลูกพืชไร่ พืชสวน การเลี้ยงสัตว์ และระบบจัดการน้ำครบวงจร ซึ่งเป็นแบบอย่างการพัฒนาที่ยั่งยืนแก่ชุมชนทั่วประเทศ ท่านยังกล่าวว่า วัดมงคลชัยพัฒนาไม่เพียงเป็นสถานที่ประกอบศาสนกิจเท่านั้น แต่ยังเป็น พื้นที่เชื่อมโยงพุทธศาสนากับการพัฒนาชีวิตชุมชน สืบสานพระราชปณิธานด้านเศรษฐกิจพอเพียง และเปิดโอกาสให้นิสิต นักศึกษา ตลอดจนประชาชนทั่วไป เข้ามาเรียนรู้ ฝึกปฏิบัติ และนำความรู้ไปใช้จริงในชีวิตประจำวัน อันจะช่วยปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางปัญญาแก่เยาวชน

แผนภาพที่ 9 โครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณวัดมงคลชัยพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

นางสาวกัญติศา ปัญญา กำนันตำบลห้วยบง กล่าวว่า ประชาชนตำบลห้วยบงส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และสามารถทำได้ตลอดทั้งปี เนื่องจากมีแหล่งน้ำภายในตำบลหลายแห่ง สภาพความเป็นอยู่โดยทั่วไปของคนในตำบลห้วยบงจะอาศัยกระจายอยู่ตามพื้นที่ของตนเพื่อการประกอบอาชีพ และบางหมู่บ้านจะรวมตัวอยู่กันเป็นชุมชนมีการถ้อยทีถ้อยอาศัยเอื้ออาทรต่อกัน อีกทั้งประชาชนในตำบลห้วยบงยังยึดถือการดำเนินชีวิตแบบพอเพียงตามแนวทางพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว คือ พออยู่ พอกิน พอใช้ การที่คณะนิสิตของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยมาลงพื้นที่ในครั้งนี้ จะได้ถือโอกาสศึกษาสภาพความเป็นอยู่ของชุมชนได้เป็นอย่างดี และผู้นำชุมชนก็พร้อมในการต้อนรับและให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมเป็นอย่างดี ทั้งนี้จะแบ่งพื้นที่ออกเป็น 10 กลุ่มดังนี้

กลุ่มที่ 1-2 บริเวณวัดมณฑลชัยพัฒนา (บ้านใหม่มงคล)

กลุ่มที่ 3-4 บ้านเขาติน

กลุ่มที่ 5-6 บ้านท้าว

กลุ่มที่ 7-8 บ้านห้วยหินขาว

กลุ่มที่ 9-10 บ้านซึ้ง

ด้าน พระราชวชิรมงคลวิสิฐ กล่าวถึงความพร้อมของทางวัดในการให้คณะนิสิตของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยมาพักอาศัย และทำกิจกรรม

2.1.4.2 ประชุมคณะทำงานเพื่อความพร้อมก่อนจัดกิจกรรม

แผนภาพที่ 10 ประชุมคณะทำงานเพื่อความพร้อมก่อนจัดกิจกรรม

เมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2568 พระครูสุธีกิตติบัณฑิต, รศ.ดร. ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ เลขาธิการคณะทำงานโครงการพลิกโฉมของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประชุมคณะทำงาน ประกอบด้วย คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ ในการเตรียมความพร้อมของการจัดกิจกรรม และการแบ่งหน้าที่ของแต่ละฝ่าย รวมถึงการรายงานปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน เช่น ฝนตก ยุงเยอะ เป็นต้น ซึ่งที่ประชุมได้ร่วมกันแก้ปัญหา หากในวันทำกิจกรรมเกิดฝนตกลงมาก็จะย้ายสถานที่อบรมเข้าไปในศาลาการเปรียญแทน ส่วนปัญหาเรื่องยุง ได้ประสานกับ อบต. เพื่อฉีดยุงก่อนวันงาน และการแจกสเปรย์กันยุงให้แก่ผู้เข้าร่วมอบรม

2.1.4.3 พิธีเปิดโครงการ

แผนภาพที่ 11 พระราชวชิรมงคลวิสิฐ เจ้าคณะจังหวัดสระบุรี ประธานเปิดโครงการฝึกอบรม

เมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2568 พระราชวชิรมงคลวิสิฐ เจ้าคณะจังหวัดสระบุรี เป็นประธานเปิดโครงการฝึกอบรมพุทธนวัตกร บัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม ภายใต้โครงการพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษาและพัฒนากำลังคนชั้นสูง ได้ให้โอวาทแก่พุทธนวัตกร โดยเน้นย้ำถึงหลักการพัฒนาชุมชนตามแนวพระราชดำริของในหลวง ร.9 ใจความว่า “การพัฒนาจะต้องเริ่มต้นที่การสร้างคนที่เข้มแข็ง ทั้งร่างกายและจิตใจ การที่มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้จัดโครงการพุทธนวัตกรขึ้น ณ วัดมงคลชัยพัฒนาแห่งนี้ นับว่าเป็นนิมิตหมายอันดีอย่างยิ่ง เพราะสถานที่แห่งนี้คือผืนดินแห่งพระราชดำริ เป็นศูนย์รวมองค์ความรู้ที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้ทรงวางรากฐานไว้ให้แก่ปวงชนชาวไทย นั่นคือปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ ซึ่งมีใช่เป็นเพียงหลักการทำเกษตรกรรม แต่คือหลักการดำเนินชีวิตที่ตั้งอยู่บนทางสายกลาง มีเหตุมีผล และมีภูมิคุ้มกัน หลักการพัฒนาตามแนวพระราชดำรินั้น สอดคล้องกับหลักธรรมในพระพุทธศาสนาอย่างแยกไม่ออก โดยเฉพาะหลักอริยสัจ 4 ที่สอนให้เรารู้จักทุกข์ คือการมองเห็นปัญหาของชุมชนตามความเป็นจริง รู้จักสมุทัย คือการสืบค้นหาสาเหตุที่แท้จริง

ของปัญหานั้น รู้จักนิโรธ คือการตั้งเป้าหมายแห่งการดับทุกข์หรือภาพความสำเร็จของชุมชนที่พึงปรารถนา และรู้จักมรรค คือหนทางหรือกระบวนการที่จะนำไปสู่เป้าหมายนั้น ซึ่งก็คือการลงมือปฏิบัติของพวกท่านทั้งหลายในฐานะพุทธนวัตกร ขอให้ทุกท่านจงตั้งใจศึกษาเรียนรู้จากวิทยากร และจากการลงพื้นที่จริงในชุมชนห้วยบงแห่งนี้ จงใช้หลัก เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา เป็นหัวใจในการทำงาน เปิดใจรับฟังเสียงของชุมชน เรียนรู้จากภูมิปัญญาของชาวบ้าน และนำความรู้สมัยใหม่ที่ได้ศึกษาเล่าเรียนมาผสมผสานกับหลักพุทธธรรม เพื่อสร้างสรรค์เป็นนวัตกรรมทางสังคมที่สามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนได้อย่างยั่งยืน ขออนุโมทนาในความตั้งใจของคณาจารย์ และนิสิตทุกรูป/คน และขอเปิดโครงการฝึกอบรมพุทธนวัตกร ณ บัดนี้

2.1.4.4 สรุปกิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการ

หลังพิธีเปิดโครงการ การอบรมเชิงปฏิบัติการได้ดำเนินไปตามหลักสูตรที่วางไว้เป็นเวลา 3 วัน 2 คืน โดยแบ่งกิจกรรมตามหน่วยการเรียนรู้ ดังนี้

กิจกรรมวันที่ 1 สืบปายสถาน และการออกแบบแผนที่ชุมชน

ภาคเช้า กิจกรรมสัมพันธ์และบรรยายให้ความรู้ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 สืบปายสถาน: การออกแบบแผนที่ชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม โดยวิทยากรได้อธิบายหลักสืบปายะ 7 ประการ เพื่อใช้เป็นกรอบในการมองและวิเคราะห์ชุมชนอย่างรอบด้าน พร้อมทั้งสอนเทคนิคการสังเกต การสัมภาษณ์ และการเก็บข้อมูลภาคสนาม

แผนภาพที่ 12 วิทยากรบรรยายหัวข้อ “สืบปายสถาน: การออกแบบแผนที่ชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม”

ภาคบ่าย นิสิตพุทธนวัตกรทั้ง 100 รูปหรือคน แบ่งออกเป็น 10 กลุ่ม ลงพื้นที่ชุมชน เป้าหมายในตำบลห้วยบง ได้แก่ บ้านใหม่มงคล บ้านเขาดิน บ้านท้าว บ้านห้วยหินขาว และบ้านซึ้ง เพื่อฝึกปฏิบัติจริงในการสร้างความสัมพันธ์กับชาวบ้าน สำรวจทุนทางกายภาพ สังคม และวัฒนธรรมของชุมชน พร้อมทั้งจดบันทึกข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในกิจกรรมวันถัดไป

แผนภาพที่ 13 ลงพื้นที่สำรวจบ้านท้าว

แผนภาพที่ 14 ลงพื้นที่สำรวจบ้านกอก

แผนภาพที่ 15 ลงพื้นที่สำรวจบ้านใหม่

แผนภาพที่ 16 ลงพื้นที่สำรวจบ้านซุง

แผนภาพที่ 17 ลงพื้นที่สำรวจบ้านเขาดิน

ภาคค่ำ เป็นช่วงเวลาปฏิบัติการที่เข้มข้นและมีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเริ่มต้นจากการที่นิสิตแต่ละกลุ่มได้นำข้อมูลดิบที่รวบรวมมาตลอดช่วงบ่าย มาสังเคราะห์และสร้างสรรค์เป็น “แผนที่เดินดิน” ฉบับร่าง จากนั้นแต่ละกลุ่มได้นำเสนอแผนที่ของตนเพื่อแลกเปลี่ยนสิ่งที่ค้นพบในเบื้องต้น ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ระหว่างกัน แต่หัวใจสำคัญของกิจกรรมในค่ำคืนนี้คือขั้นตอนการยืนยันข้อมูลโดยชุมชน ที่คณะทำงานได้เชิญผู้นำในพื้นที่เข้ามารับฟัง พร้อมทั้งช่วยยืนยันความถูกต้องและให้ข้อมูลเพิ่มเติมในรายละเอียดที่นิสิตอาจมองข้ามหรือยังไม่เข้าถึง การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนนี้ไม่เพียงแต่เป็นการเติมเต็มข้อมูลในแผนที่ให้สมบูรณ์ แต่ยังเป็นการสร้างเชื่อมั่นใจว่าแผนที่นั้นสะท้อนมุมมองของคนในพื้นที่อย่างแท้จริง

แผนภาพที่ 18 นิสิตแต่ละกลุ่มร่างแผนที่ชุมชนจากการเดินสำรวจในภาคเช้าและภาคบ่าย

แผนภาพที่ 19 นิสิตแต่ละกลุ่มนำเสนอแผนที่ชุมชนของตนเอง

แผนภาพที่ 20 ผู้นำชุมชนยืนยันข้อมูลแผนที่ชุมชนและกล่าวเสริมในบางข้อมูลที่ขาดหายไป

กิจกรรมวันที่ 2 การวิเคราะห์ชุมชนด้วยอริยสังฆโมเดล

ภาคเช้า นิสิตพุทธนวัตกรเข้ารับฟังการบรรยายในหัวข้อ “อริยสังฆโมเดล” โดยพระเทพวชิรสารบัณฑิต เพื่อเรียนรู้กรอบแนวคิดและเครื่องมือในการทำความเข้าใจปัญหาอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การระบุสภาพปัญหา (ทุกข์) การสืบค้นสาเหตุที่แท้จริง (สมุทัย) ไปจนถึงการตั้งเป้าหมายและแนวทางแก้ไข การบรรยายนี้เป็นการปูพื้นฐานเชิงทฤษฎีเพื่อให้นิสิตมีเครื่องมือทางความคิดสำหรับนำไปใช้ในกิจกรรมภาคบ่าย

แผนภาพที่ 21 บรรยายในหัวข้อ “อริยสังฆโมเดล” โดยพระเทพวชิรสารบัณฑิต, รศ.ดร.

รองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา ประธานคณะทำงานโครงการพลิกโฉมมหาวิทยาลัย

พระเทพวชิรสารบัณฑิต, รศ.ดร. บรรยายสรุปว่า อริยสังโฆเดลคือการประยุกต์ใช้หลักอริยสัง 4 ซึ่งเป็นหัวใจของพระพุทธศาสนา เพื่อใช้เป็นเครื่องมือทางความคิด (Thinking Tool) ในการวิเคราะห์ทำความเข้าใจและพัฒนาชุมชนอย่างรอบด้านอย่างมีเมตตาและยั่งยืน หลักธรรมนี้ไม่ใช่เพียงหลักธรรมของพระสงฆ์เท่านั้นแต่เป็นโมเดลแห่งการเข้าไปในปัญหาและนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่แท้จริง โมเดลนี้สามารถใช้ได้ทั้งในระดับชีวิตปัจเจกคนหนึ่งคนจนถึงระดับชุมชนหรือประเทศ กระบวนการเริ่มต้นด้วย ขั้นที่ 1 ทุกข์ (ระบุปัญหา) ทุกข์คือสิ่งที่ปัญหาความไม่สบายความไม่พอใจความล้มเหลวความทุกข์ใจในชีวิต ในบริบทชุมชนทุกข์หมายถึงปัญหาหรือสภาพที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิต ซึ่งไม่จำกัดแค่ความยากจนแต่ยังอาจรวมถึงความขัดแย้งความไม่รู้ความโดดเดี่ยวและความเสื่อมของคุณธรรม จุดเริ่มต้นของการเข้าใจคือการยอมรับความทุกข์อย่างไม่ปฏิเสธ คำถามเชิงวิจัยในขั้นนี้คือชาวบ้านรู้สึกทุกข์จากเรื่องใดมากที่สุด ปัญหาใดบ้างที่ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ของคนในชุมชน และปัญหาใดซ้ำซากและไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยมาตรการเดิม วิธีการสำรวจทุกข์ประกอบด้วย การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) การเฝ้าสังเกต (Observation) และการใช้แผนที่ปัญหาชุมชน (Problem Tree) จากนั้นจึงเข้าสู่ ขั้นที่ 2 สมุทัย (วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา) สมุทัยคือเหตุแห่งทุกข์หรือสิ่งที่ก่อให้เกิดปัญหา เช่น ความไม่รู้ การติดพัน ความเชื่อที่ไม่มีเหตุผลและงมงาย ในบริบทชุมชนสมุทัยคือรากของปัญหา โดยต้องอาศัยความเข้าใจที่แท้จริงเพื่อมองทะลุเหตุแห่งปัญหา ตัวอย่างรากของปัญหาได้แก่ ค่านิยมบริโภคนิยมความไม่รู้ความไม่เข้าใจความสัมพันธ์ที่แยกจากกันหรือโครงสร้างเชิงระบบที่กดทับชุมชน คำถามวิจัยจะมุ่งเน้นว่าปัญหาเกิดขึ้นได้อย่างไร อะไรคือความเชื่อค่านิยมหรือวัฒนธรรมที่เป็นรากของปัญหา และเหตุใดชุมชนจึงไม่สามารถแก้ปัญหานี้ได้ด้วยตนเอง วิธีการวิเคราะห์สาเหตุในขั้นสมุทัยประกอบด้วย การใช้ผังก้างปลา (Fishbone Diagram) การวิเคราะห์ 5 Why การใช้ Mind Map และการพิจารณาผ่านไตรสิกขา (ศีล สมาธิ ปัญญา)

กระบวนการถัดไปคือการกำหนดเป้าหมายและแนวทางปฏิบัติอย่างเป็นระบบโดยเริ่มที่ ขั้นที่ 3 นิโรธ (สร้างภาพเป้าหมายร่วมกัน) นิโรธคือความดับทุกข์ สภาพที่ปัญหาสิ้นสุดลงความสงบความร่วมมือและความสุขของสังคมที่ปรากฏเมื่อทุกข์หมดไป เป้าหมายในบริบทชุมชนไม่ใช่แค่การที่ชุมชนไม่มีปัญหาแต่คือชุมชนที่มีความสุขอย่างยั่งยืน ความหมายของนิโรธในชุมชนคือสภาพที่หลุดพ้นจากปัญหาซึ่งรวมถึงความสงบความสามัคคีการพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจ การฟื้นฟูวัฒนธรรมและคุณธรรม รวมถึงการมีเป้าหมายร่วมและทิศทางชีวิตที่ชัดเจน คำถามเชิงวิจัยคือถ้าปัญหานั้นหมดไปชุมชนจะควรเป็นอย่างไร วิถีชีวิตที่พึงประสงค์ของคนในชุมชนคือแบบไหน และคุณค่าหลักของชุมชนคืออะไรและควรยืนอยู่บนหลักธรรมใด วิธีการออกแบบภาพนิโรธประกอบด้วยกิจกรรม Visioning / Dream Workshop การสร้างภาพฝันร่วมกัน (Participatory Future Planning) และการนำหลักพุทธธรรมเช่นพรหมวิหาร 4 หรือสังคหวัตถุมาใช้กำหนดเป้าหมายชุมชน ต่อมาคือ ขั้นที่ 4 มรรค (ออกแบบแนวทางการดำเนินงาน) มรรคคือแนวทางนำไปสู่การพ้นทุกข์ เช่นอริยมรรคมีองค์ 8 หรือแนวทางการเปลี่ยนแปลงที่เป็นระบบเช่นการศึกษาการมีส่วนร่วมและการพัฒนาอย่างยั่งยืน มรรคคือหนทางเดินที่จะทำให้ความฝัน (นิโรธ) เป็นจริงได้ด้วยสติปัญญาและความเพียร ในบริบทชุมชนมรรคคือวิธีการแก้ปัญหา โครงการพัฒนาชุมชนที่มุ่งเสริมคุณธรรม การฝึกอบรม/เวิร์กช็อปแบบมีส่วนร่วมและการพัฒนาระบบเศรษฐกิจชุมชนโดยใช้ทฤษฎีพอเพียง คำถามเชิงวิจัยในขั้นนี้จะทำอย่างไรให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่แท้จริง ใครควรเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลง และวิธีใดจะส่งเสริมให้ชุมชน

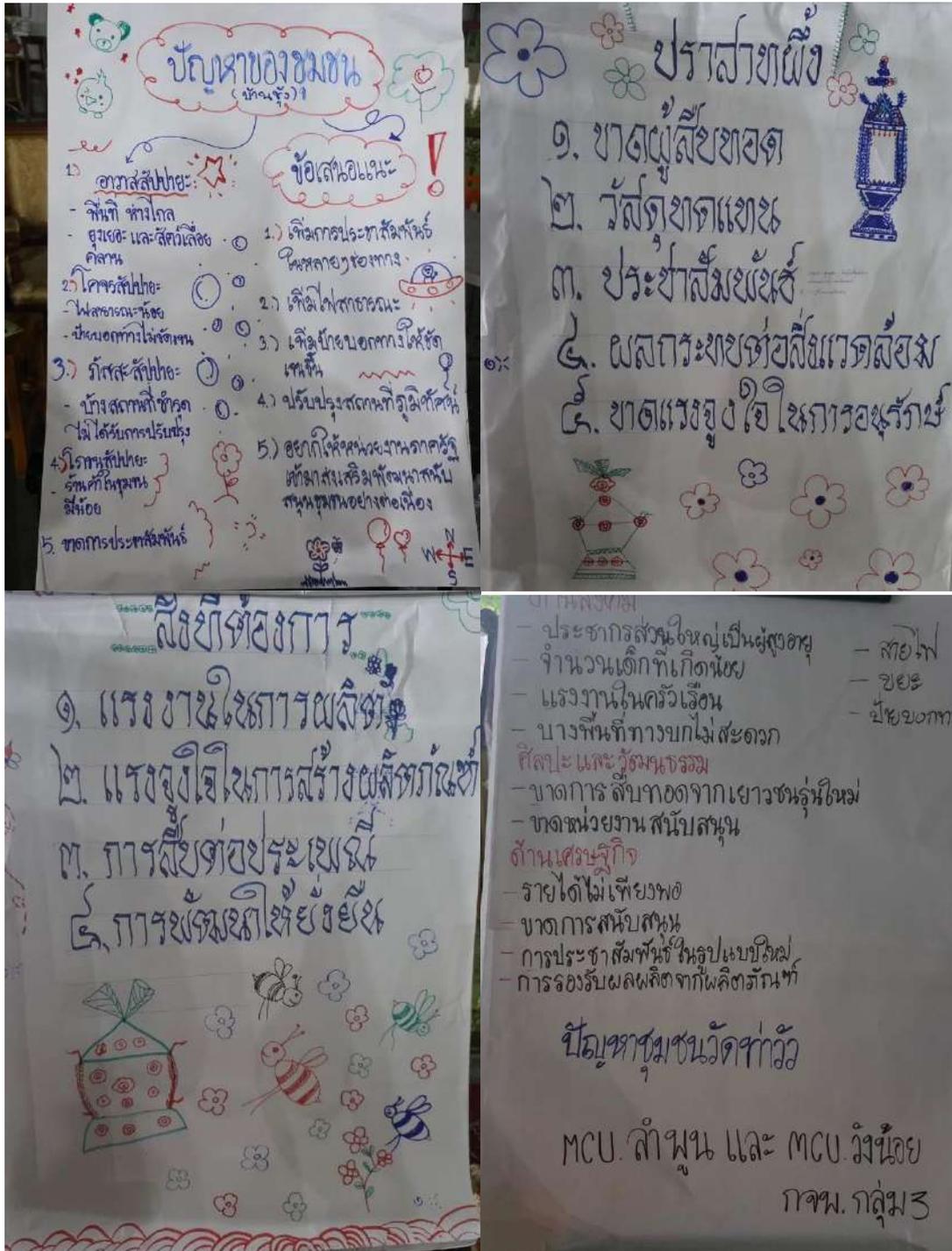
รักษาสีงที่พัฒนาแล้วให้ยั่งยืน วิธีการดำเนินงานในชั้นมรรครวมถึงการใช้อธิบาศ 4 เป็นหลักในการขับเคลื่อน การวางแผนกิจกรรมทั้งระยะสั้นกลางและยาว การสร้างเครือข่ายภายในและภายนอก และการติดตามผลลัพธ์จากการทำงาน

จุดเด่นสำคัญของอริยสัจโมเดลคือความแตกต่างจากโมเดลตะวันตก กล่าวคือโมเดลนี้ไม่ใช่แค่กระบวนการทางวิทยาศาสตร์แต่ตั้งอยู่บนเมตตาและปัญญาดีโยงกับธรรมะ กระบวนการวิเคราะห์เน้นการฟังอย่างลึกซึ้งเห็นคุณค่าของผู้คนแม้ในสภาวะทุกข์ และความเข้าใจทุกข้ออย่างไม่ต้องสิ้น โมเดลนี้ยังชี้ทางออกด้วยคุณธรรม การดำเนินงานทั้งหมดเป็นไปตามลำดับขั้นของอริยสัจ 4 โดยมีการระบุทุกขวิเคราะห้สมุทัยสร้างเป้าหมายนิโรธและลงมือทำตามมรรคอย่างเป็นขั้นตอน บทสรุปภาพรวมของอริยสัจโมเดล 4 ชั้นคือทุกข์คือรู้เท่าทันปัญหา สมุทัยคือรู้ลึกถึงราก นิโรธคือเห็นเป้าหมายที่ปรารถนา และมรรคคือลงมือทำด้วยแนวทางที่ถูกต้อง โดยสรุปแล้วอริยสัจโมเดลคือแผนที่ชี้ทางสู่ชุมชนแห่งปัญญาและคุณธรรม

ภาคบ้าย นิสิตแต่ละกลุ่มได้ ลงพื้นที่ชุมชนเดิม ร่วมกับสมาชิกกลุ่มเดิม แต่ในครั้งนีมีความพิเศษคือมี ผู้นำชุมชนในพื้นที่ร่วมเป็นผู้นำทาง เพื่ออำนวยความสะดวกและสร้างความไว้วางใจในการเข้าถึงข้อมูล โดยเป้าหมายของวันนี้เปลี่ยนจากการสำรวจสินทรัพย์เป็นการวิเคราะห์ปัญหา ซึ่ง เน้นการพูดคุยกับชาวบ้านให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น เพื่อให้เข้าถึงและเข้าใจถึงรากแท้ของปัญหา (Root Cause) ตามหลักสมุทัยในอริยสัจโมเดล เพื่อให้การเก็บข้อมูลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและครอบคลุมทุกมิติ ภายในกลุ่มได้มีการแบ่งหน้าที่กันอย่างชัดเจน ประกอบด้วย ผู้ที่ทำหน้าที่ซักถามประเด็นหลัก (คนถาม) ผู้ที่จดบันทึกรายละเอียดคำตอบและข้อมูล (คนจด) ผู้ที่บันทึกภาพนิ่งและวิดีโอเพื่อเก็บภาพบรรยากาศและบริบท (คนบันทึกภาพ) และผู้ที่คอยสังเกตการณ์ภาพรวมและพฤติกรรมที่ไม่ใช่คำพูด (คนสังเกต)

แผนภาพที่ 22 กิจกรรมลงชุมชนวันที่ 2

แผนภาพที่ 23 การวิเคราะห์ปัญหาชุมชน

ปัญหาชุมชน

ด้านสังคม

- ด้านสุขภาพของผู้สูงอายุ
- ความเครียดค่าใช้จ่าย

ด้านการศึกษา

- จำนวนเด็กน้อย
- บุคลากรทางการศึกษาน้อย
- ส่วนมากเข้าศึกษาในตัวเมือง
- ผู้ปกครองมีภาระค่าใช้จ่าย

ตัวอย่าง ปัญหา

1 ด้านสังคม

* แรกรวมในครัวเรือน

สาเหตุ? แรกรวมในครัวเรือนบางส่วนไปทำงานต่อ

ทุกข์ → การแบ่งงานไม่เป็นธรรม

ทุกข์ → ความยากจน หรือ ปัญหาเศรษฐกิจ

นิโรธ → ช่วยกันทำงานตามกำลัง

มรรค → ปรับทัศนคติ ลดค่าใช้จ่าย

2 ด้านศิลปะและวัฒนธรรม

* ขาดการสืบทอดจากเยาวชนรุ่นใหม่ๆ

ทุกข์ → เกิดช่องว่างระหว่างวัย เยาวชนไม่สนใจ

ทุกข์ → วัฒนธรรมสนใจสิ่งใหม่

นิโรธ → ให้เด็กรุ่นใหม่เห็นคุณค่า

มรรค → จัดกิจกรรมสืบทอด

3. ด้านเศรษฐกิจ

* การประชาสัมพันธ์ในรูปแบบใหม่

ทุกข์ → สินค้าชุมชนขายไม่ได้ลด

ทุกข์ → ความเข้าใจการตลาดยุคดิจิทัล

นิโรธ → การประชาสัมพันธ์ออนไลน์

มรรค → จัดอบรมด้านการตลาดออนไลน์

4. ด้านการปกครอง

* ด้านงบประมาณในกรณีปัญหา

ทุกข์ → โครงการบางอย่างล่าช้าจนจัดสรรไม่พอ

ทุกข์ → งบประมาณจำกัดจากท้องถิ่น

นิโรธ → บริหารจัดการงบให้เพียงพอ

มรรค → เสริมทักษะการบริหารจัดการงบประมาณ

5. ด้านการศึกษา

* ส่วนมากเข้าศึกษาในตัวเมือง

ทุกข์ → โรงเรียนชนบทขาดแคลน

ทุกข์ → การสนับสนุนการศึกษาไม่เท่าเทียม

นิโรธ → ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

มรรค → หักแถมเงินอุดหนุนโรงเรียนท้องถิ่น

ที่มาของปัญหา

1. ปากท้อง ของชาวบ้าน
2. สินค้าชุมชน ขาดการประชาสัมพันธ์ ในการขายส่งลูกค้า
3. สภาพดินกับน้ำ ที่ไม่สมดุลกัน
4. สวัสดิการของผู้พิการในชุมชน

ข้อเสนอแนะ

แผนภาพที่ 24 การวิเคราะห์ปัญหาชุมชน (ต่อ)

แผนภาพที่ 22 การนำเสนอปัญหาของชุมชน

แผนภาพที่ 25 ผู้นำชุมชนยืนยันข้อมูลปัญหาของชุมชน

จากการทำกิจกรรมในวันที่สองสามารถสรุปได้ดังนี้คือ จากการวิเคราะห์สภาพปัญหาชุมชนตามหลักทฤษฎี 4 พบว่า ทุกข์ ของชุมชนประกอบด้วย (1) ชุมชนมีประชากรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ และมีอัตราการเกิดต่ำ ซึ่งเชื่อมโยงไปสู่ (2) ปัญหาด้านเศรษฐกิจที่ประชาชนมีรายได้ไม่เพียงพอ และ (3) วิกฤตด้านวัฒนธรรมที่ประเพณีปราสาทผึ้ง กำลังขาดผู้สืบทอด โดยมี สมุทัย หรือสาเหตุรากเหง้ามาจาก (1) การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรดังกล่าวเป็นปัจจัยหลัก ร่วมกับ (2) การที่เยาวชนขาดแรงจูงใจในการอนุรักษ์ และ (3) การขาดการสนับสนุนอย่างเพียงพอจากหน่วยงานภายนอก ดังนั้น จึงได้มีการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน หรือ นิโรธ คือ (1) การสร้างชุมชนสามวัยที่เข้มแข็ง (2) การมีเศรษฐกิจชุมชนที่ยั่งยืน และ (3) การมีวัฒนธรรมประเพณีที่มีชีวิตชีวา เพื่อจะบรรลุเป้าหมายดังกล่าว จึงได้วางแนวทางปฏิบัติ หรือ มรรค ไว้คือ (1) การจัดกิจกรรมเชิงปฏิบัติการเพื่อสืบสานวัฒนธรรม (2) การต่อยอดทุนทางวัฒนธรรมเพื่อสร้างผลิตภัณฑ์ทางเศรษฐกิจ และ (3) การสร้างเวทีการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนเพื่อประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ต่อไป

กิจกรรมวันที่ 3 การสะท้อนคิด การออกแบบโครงการ และพิธีปิด

ภาคเช้า นิสิตพุทธนวัตกรได้เริ่มต้นวันด้วยกิจกรรมสะท้อนคิด ซึ่งเป็นกระบวนการที่สำคัญในการทบทวนและตกผลึกองค์ความรู้ โดยแต่ละคนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนมุมมองในประเด็นต่างๆ ทั้งประสบการณ์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมตลอด 2 วันที่ผ่านมา ประสบการณ์ตรงจากการลงพื้นที่ชุมชน การเรียนรู้ที่จะนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือในการสำรวจและวิเคราะห์ชุมชน ตลอดจนแนวคิดในการนำกระบวนการเรียนรู้ไปต่อยอดเพื่อริเริ่มโครงการในพื้นที่ของตนเองในอนาคต

แผนภาพที่ 26 กิจกรรมสะท้อนคิด (Reflection)

จากนั้น นิสิตได้รับความเมตตาจาก พระพรหมวัชรธีรอาจารย์, ศ.ดร. อธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย บรรยายพิเศษในหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ว่าด้วย แก่นพระพุทธศาสนากับการพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม ซึ่งเป็นการให้หลักการและแนวคิดในการบูรณาการหลักพุทธธรรมเข้ากับการพัฒนาโครงการชุมชนให้เกิดความยั่งยืนทั้งในมิติทางวัตถุและจิตใจ

แผนภาพที่ 27 การบรรยายพิเศษ หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 แก่นพระพุทธศาสนากับการพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม

ในช่วงบ่าย แต่ละกลุ่มได้นำเสนอโครงการขยายผล ซึ่งเป็นแผนงานที่นำองค์ความรู้และกระบวนการทั้งหมดที่ได้เรียนรู้ตลอด 3 วัน ไปประยุกต์ใช้กับบริบทชุมชนของตนเอง การนำเสนอนี้สะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพของพุทธนวัตกรในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงและขยายผลของโครงการออกไปในวงกว้าง

แผนภาพที่ 28 การนำเสนอโครงการขยายผล

กิจกรรมทั้งหมดสิ้นสุดลงด้วยพิธีปิดโครงการ ซึ่งมีการมอบวุฒิบัตรให้แก่นิสิตพุทธนวัตกรที่ผ่านการอบรม และให้อโวาทเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสังคมต่อไป

แผนภาพที่ 29 พิธีปิดโครงการ

2.1.5 ผลการดำเนินงานกิจกรรมที่ 5 ขยายผลโครงการ

ขยายผลเป็นขั้นตอนหลังจากการฝึกอบรมพุทธนวัตกรรมต้นแบบแล้ว โดยพุทธนวัตกรรมทั้ง 100 คน นำองค์ความรู้ไปจัดกิจกรรมกับเยาวชนในพื้นที่ต้นแบบ จำนวน 10 ชุมชนๆละ 50 คน ประกอบด้วย

1. คณะพุทธศาสตร์ ชุมชนวัดตี่ดวด กรุงเทพมหานคร
 2. วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน ชุมชนบ้านเส้น จังหวัดลำพูน
 3. วิทยาลัยสงฆ์สุราษฎร์ธานี ชุมชนตำบลกรูด จังหวัดสุราษฎร์ธานี
 4. คณะสังคมศาสตร์ ชุมชนพยอม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
 5. หลักสูตรการจัดการเชิงพุทธ ชุมชนปากข้าวสาร จังหวัดสระบุรี
 6. วิทยาเขตเชียงใหม่ ชุมชนบ้านสวนดอก จังหวัดเชียงใหม่
 7. หลักสูตรการจัดการเชิงพุทธ ชุมชนหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี
 8. คณะมนุษยศาสตร์ ชุมชนวัดตึก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
 9. หลักสูตรการจัดการเชิงพุทธ ชุมชนวัดลำเรือแตก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
 10. วิทยาเขตขอนแก่น ชุมชนวัดเจติยภูมิ จังหวัดขอนแก่น
- มีรายละเอียดดังนี้

แผนภาพที่ 30 10 ชุมชนต้นแบบ

2.1.5.1 **ขั้นขยายผลโครงการชุมชนวัดดีดวด กรุงเทพมหานคร**

1) **ชื่อโครงการ:**

โครงการขยายผลพุทธนวัตกรรมบัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม ชุมชนวัดดีดวด แขวงวัดท่าพระ เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร

2) **ผู้รับผิดชอบ:**

คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยมีพระครูศรีสิทธิบัณฑิต, ดร. เป็นหัวหน้าคณะทำงาน ร่วมกับคณาจารย์คณะพุทธศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ และนิสิตพุทธนวัตกรรมที่ผ่านการอบรมหลักสูตรบัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม รวมทั้งสิ้นกว่า 24 รูปหรือคน

3) **ระยะเวลาที่จัด:**

8-10 สิงหาคม 2568

4) **พื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย:**

พื้นที่ดำเนินกิจกรรมคือชุมชนวัดดีดวด แขวงวัดท่าพระ เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร โดยใช้วัดดีดวดเป็นฐานการเรียนรู้และปฏิบัติการจริง

กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย พุทธนวัตกรรมต้นแบบ จำนวน 18 รูปหรือคน เยาวชนอายุ 10-12 ปี ในพื้นที่ จำนวน 80 คน ผู้นำชุมชน ครู และพระภิกษุวัดดีดวด จำนวน 15 รูปหรือคน

5) **หลักการและเหตุผล:**

จากบริบทชุมชนเมือง พบว่าประชาชนและเยาวชนมีลักษณะต่างฝ่ายต่างอยู่ ขาดกิจกรรมรวมกลุ่มและช่องทางการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน แม้ว่าวัดยังคงเป็นศูนย์กลางจิตใจและพื้นที่พบปะของชุมชนก็ตาม โดยเฉพาะเยาวชนยังขาดเวทีในการแสดงความคิดเห็น ขาดแรงจูงใจ และไม่เห็นบทบาทของตนเองในการเป็นกลไกพัฒนาชุมชน

พุทธนวัตกรรมต้นแบบจึงนำองค์ความรู้จากการอบรมหลักสูตรบัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม มาจัดกิจกรรมอบรมเยาวชนในชุมชนวัดดีดวด เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิด การทำงานร่วมกัน ภาวะผู้นำ และการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม เพื่อให้เยาวชนสามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาชุมชนอย่างยั่งยืน

6) **วัตถุประสงค์ของโครงการ:**

6.1 เพื่อพัฒนาศักยภาพเยาวชนชุมชนวัดดีดวดให้มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการออกแบบชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม ผ่านกระบวนการเรียนรู้ เช่น การจัดทำแผนที่ชุมชน และการวิเคราะห์ปัญหาและโอกาสของชุมชน

6.2 เพื่อพัฒนาชุมชนวัดดีดวดให้เป็นต้นแบบของการประยุกต์ใช้แนวคิดพุทธเศรษฐศาสตร์ และพุทธสุขภาวะ ในการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตและความสมดุลทางสังคมและจิตใจ

7) **ลักษณะกิจกรรม:**

การดำเนินกิจกรรมขยายผลโครงการพุทธนวัตกรรมในชุมชนวัดดีดวด กรุงเทพมหานคร ดำเนินการโดยใช้วัดดีดวดเป็นฐานการเรียนรู้และพื้นที่ปฏิบัติการจริง สอดคล้องกับบริบทของชุมชนเมืองที่ไม่มีสถานกิจกรรมเฉพาะ โดยออกแบบกิจกรรมให้เยาวชนได้เรียนรู้จากสถานการณ์จริง ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมและการลงมือปฏิบัติ ภายใต้กรอบแนวคิดพุทธนวัตกรรม พุทธเศรษฐศาสตร์ และพุทธสุขภาวะ

ลักษณะกิจกรรมแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ ขั้นเตรียมการ ขั้นตอนรณเวาชน ขั้นขยายผล และขั้นประเมินผล โดยในขั้นตอนรณเวาชนมีการจัดการเรียนรู้เป็นระยะเวลา 3 วัน ครอบคลุม 3 หน่วยการเรียนรู้สำคัญ คือ หน่วยการเรียนรู้เรื่องการมองชุมชนแบบสัปปายสถาน หน่วยการเรียนรู้เรื่องการใช้หลักอริยสัจโมเดลในการแก้ไขปัญหาชุมชน และหน่วยการเรียนรู้เรื่องการคิดกิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชนตามแก่นพระพุทธศาสนา เพื่อให้เยาวชนเข้าใจทั้งมิติของปัญหา สาเหตุ แนวทางแก้ไข และเป้าหมายการพัฒนาชุมชนอย่างเป็นระบบ กิจกรรมการเรียนรู้ดำเนินการผ่านการบรรยาย การเสวนา การทำกิจกรรมกลุ่ม และการฝึกปฏิบัติจริง โดยใช้เครื่องมือสำคัญ ได้แก่ การรับฟังแบบปรโตโฆสะ การคิดวิเคราะห์ด้วยโยนิโสมนสิการ การจัดทำแผนที่ชุมชนตามกรอบสัปปายะ 7 และการวิเคราะห์ปัญหาชุมชนด้วยหลักอริยสัจ 4 เพื่อให้เยาวชนสามารถระบุปัญหา ค้นหาสาเหตุ กำหนดภาพเป้าหมาย และออกแบบแนวทางแก้ไขที่เหมาะสมกับบริบทของชุมชนวัดดีตวด

ในขั้นขยายผล กิจกรรมมุ่งเน้นการลงพื้นที่สำรวจจริงในบริเวณวัดดีตวดและพื้นที่ชุมชน โดยรอบ เยาวชนแบ่งกลุ่มเพื่อสังเกต สอบถาม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับคนในชุมชน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์เป็นแผนที่ชุมชน วิเคราะห์ปัญหาหลักของชุมชน ซึ่งผลการวิเคราะห์ร่วมกันพบว่าปัญหาขยะเป็นปัญหาสำคัญที่ควรได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน ก่อนนำไปสู่การระดมความคิดเห็นเพื่อออกแบบกิจกรรมพัฒนาชุมชนภายใต้กรอบอริยสัจโมเดล โดยใช้วัดดีตวดเป็นศูนย์กลางในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มพลังบวร นอกจากนี้ กิจกรรมยังถูกจัดให้สอดคล้องกับฐานการเรียนรู้ 4 ฐานหลักของพื้นที่ ได้แก่ ฐานเขตพุทธาวาสเพื่อเรียนรู้คุณค่าทางศาสนาและจิตอาสา ฐานสวนรมณียสถานศรีบวรวัดดีตวดหรือสวน 15 นาที เพื่อส่งเสริมสุขภาพและพื้นที่สีเขียว ฐานคลองวัดดีตวดเพื่อเรียนรู้การจัดการสิ่งแวดล้อม น้ำ และขยะ และฐานกลุ่มสินค้าชุมชนพลังบวร รวมถึงคณะสังเโตศิษย์หลวงพ่อเชียงแสน เพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นและการสร้างคุณค่าทางเศรษฐกิจชุมชน

ตลอดกระบวนการดำเนินกิจกรรม พุทธนวัตกรต้นแบบทำหน้าที่เป็นผู้นำกิจกรรมและพี่เลี้ยงในการเรียนรู้ ร่วมกับพระภิกษุ ครู ผู้นำชุมชน และภาคีเครือข่ายในพื้นที่ เพื่อเปิดโอกาสให้เยาวชนได้มีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการคิด วิเคราะห์ ตัดสินใจ และลงมือพัฒนาชุมชน อันนำไปสู่การเรียนรู้เชิงประสบการณ์และการเสริมสร้างบทบาทของเยาวชนในฐานะกลไกสำคัญของการพัฒนาชุมชนวัดดีตวดอย่างยั่งยืน

8) ผลสำเร็จของโครงการ:

โครงการสามารถพัฒนาพุทธนวัตกรต้นแบบจากคณะพุทธศาสตร์ จำนวน 10 รูปหรือคน และเยาวชนที่ผ่านการฝึกอบรม จำนวน 80 คน มีผลผลิตสำคัญ ได้แก่ รายงานผลการจัดกิจกรรมพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ แผนที่ชุมชน ผลการวิเคราะห์ปัญหาชุมชน กิจกรรมพัฒนาชุมชน และบันทึกการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชุมชนด้านพฤติกรรม ความสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วม ผลการดำเนินงานสะท้อนให้เห็นการเปลี่ยนแปลงเชิงบวก โดยชุมชนเริ่มมองเยาวชนเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนา และเกิดความร่วมมือระหว่างบ้าน วัด และโรงเรียนอย่างเป็นรูปธรรม

9) หน่วยงานร่วมดำเนินการ:

โรงเรียนวัดดีตวด

ชุมชนวัดดีตวด

วัดดีตวด

คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

สำนักงานเขตบางกอกใหญ่

10) การวิเคราะห์โอกาสประสบความสำเร็จและแผนการประเมินความเสี่ยง:

โอกาสความสำเร็จของโครงการอยู่ที่การมีวัด โรงเรียน และผู้นำชุมชนเป็นทรัพยากรหลักที่พร้อมมีส่วนร่วม รวมถึงการใช้หลักพุทธเศรษฐศาสตร์ พุทธสุขภาพ และอริยสัจโมเดลเป็นกรอบการทำงานอย่างเป็นระบบ แผนการประเมินความเสี่ยงครอบคลุมประเด็นการมีส่วนร่วมของเยาวชน การประสานงานระหว่างหน่วยงาน ข้อจำกัดด้านงบประมาณ ความต่อเนื่องของกิจกรรมหลังสิ้นสุดโครงการ และความเข้าใจในแนวคิดพุทธสุขภาพ โดยกำหนดแนวทางบริหารจัดการความเสี่ยง เช่น การประชาสัมพันธ์เชิงรุก การตั้งคณะทำงานร่วม และการใช้ทรัพยากรในชุมชนอย่างพอประมาณ

แผนภาพที่ 31 กิจกรรมขยายผลของชุมชนวัดดีตวัด กรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมที่มีต่อการบริหารจัดการโครงการขยายผลพุทธนวัตกรรมบัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม ชุมชนวัดดีดวด แขวงวัดท่าพระ เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร

(N = 50)

ลำดับ	การบริหารจัดการโครงการ	ระดับความพึงพอใจ		
		μ	σ	การแปลผล
1.	ความชัดเจนของวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ	4.08	0.75	มาก
2.	ความเหมาะสมของการวางแผนและการจัดเตรียมโครงการ	4.56	0.70	มาก
3.	ความเหมาะสมของรูปแบบและลำดับกิจกรรมที่จัดขึ้น	4.36	0.48	มาก
4.	ความเหมาะสมของระยะเวลาในการจัดกิจกรรม	4.42	0.50	มาก
5.	คุณภาพของกระบวนการดำเนินกิจกรรมตลอดโครงการ	4.16	0.37	มาก
6.	ความพร้อมและการอำนวยความสะดวกของคณะทำงาน	4.94	0.24	มากที่สุด
7.	การส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้เข้าอบรม	4.00	0.00	มาก
8.	ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการต่อการเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง	4.86	0.35	มากที่สุด
9.	ความเหมาะสมของโครงการต่อบริบทและความต้องการของผู้เข้าอบรม	3.96	0.20	มาก
10.	ความพึงพอใจโดยภาพรวมต่อการจัดโครงการ	4.82	0.39	มากที่สุด
ภาพรวม		4.42	0.40	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการโครงการขยายผลพุทธนวัตกรรมบัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม ชุมชนวัดดีดวด แขวงวัดท่าพระ เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.42$, $\sigma= 0.40$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 3 ข้อ ได้แก่ ความพร้อมและการอำนวยความสะดวกของคณะทำงาน ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการต่อการเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง และความพึงพอใจโดยภาพรวมต่อการจัดโครงการ ส่วนรายการอื่น ๆ อยู่ในระดับมากทุกข้อ แสดงให้เห็นว่าการบริหารจัดการโครงการมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทและความต้องการของผู้เข้าอบรม

2.1.5.2 **ขั้นขยายผลโครงการชุมชนบ้านเส้น จังหวัดลำพูน**

1) **ชื่อโครงการ:**

โครงการขยายผลพุทธนวัตกรรมเยาวชนชนนั้พัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรมชุมชนบ้านเส้น ตำบลบ้านแป้น อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

2) **ผู้รับผิดชอบ:**

วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ร่วมกับภาคีเครือข่ายในพื้นที่และเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมพุทธนวัตกรรมเยาวชนชนนั้พัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม

3) **ระยะเวลาที่จัด:**

15 สิงหาคม 2568

4) **พื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย:**

พื้นที่ดำเนินกิจกรรมคือชุมชนบ้านเส้น ตำบลบ้านแป้น อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน และพื้นที่ชุมชนใกล้เคียง ได้แก่ ชุมชนบ้านรั้ว-บ้านทุ่ง ตำบลหนองหนาม อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วยเยาวชนในพื้นที่ จำนวน 50 คน ซึ่งเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาศักยภาพด้านการคิดวิเคราะห์ การออกแบบชุมชนเชิงสร้างสรรค์ และการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการพัฒนาชุมชน

5) **หลักการและเหตุผล:**

ชุมชนบ้านเส้น จังหวัดลำพูน เป็นชุมชนเกษตรกรรมขนาดกลางที่มีฐานทุนทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เข้มแข็ง เช่น การทำหมวกใบตาล การทำตาลปัตรใบตาล และการประกอบอาหารพื้นบ้าน ซึ่งสะท้อนวิถีชีวิตเรียบง่ายและการพึ่งพาธรรมชาติอย่างสมดุล อย่างไรก็ตาม ยังพบข้อจำกัดด้านการมีส่วนร่วมของเยาวชน ทั้งในด้านเวทีการเรียนรู้และโอกาสในการแสดงบทบาทในการพัฒนาชุมชน

โครงการพุทธนวัตกรรมเยาวชนชนนั้พัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรมจึงมุ่งเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้เยาวชนตระหนักถึงปัญหาและบริบทของชุมชนตนเอง พร้อมทั้งพัฒนาศักยภาพด้านการคิดวิเคราะห์ การวางแผน และการทำงานร่วมกับชุมชน โดยใช้หลักพุทธธรรมเป็นกรอบในการพัฒนาอย่างยั่งยืน

6) **วัตถุประสงค์ของโครงการ:**

เพื่อพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในพื้นที่ชุมชนบ้านเส้น ตำบลบ้านแป้น อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ให้มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการออกแบบชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม ผ่านกิจกรรมการจัดทำแผนที่ชุมชน การวิเคราะห์ปัญหาและโอกาสของชุมชน และการออกแบบแนวทางพัฒนาชุมชนร่วมกับผู้นำและประชาชนในพื้นที่

7) **ลักษณะกิจกรรม:**

การดำเนินกิจกรรมขยายผลในชุมชนบ้านเส้น จังหวัดลำพูน ใช้กระบวนการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการเป็นหลัก โดยจัดกิจกรรมอบรมเยาวชนตามโครงสร้างของโครงการพุทธนวัตกรรม ประกอบด้วยการจัดการเรียนรู้ 3 หน่วย ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้เรื่องการมองชุมชนแบบสัปปายสถาน หน่วยการเรียนรู้เรื่องการใช้หลักอริยสัจจโมเดลในการแก้ไขปัญหาชุมชน และหน่วยการเรียนรู้เรื่องการคิดกิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชนตามแก่นพระพุทธศาสนา

กิจกรรมเน้นการทำงานกลุ่ม การระดมความคิดเห็น และการลงพื้นที่สำรวจชุมชนจริง เยาวชนร่วมกันเขียนแผนที่ชุมชน วิเคราะห์ปัญหาชุมชน และออกแบบกิจกรรมพัฒนาชุมชน โดยใช้หลักสี่ปายะ 7 และหลักอริยสัจ 4 เป็นกรอบในการคิดและวิเคราะห์ ทั้งนี้ เยาวชนได้มีการนำเสนอผลงานแผนที่ชุมชนและผลการวิเคราะห์ต่อคณะทำงานและคนในชุมชน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และปรับปรุงแนวทางการพัฒนาชุมชนให้เหมาะสมกับบริบทพื้นที่

8) ผลสำเร็จของโครงการ:

ผลการดำเนินงานสามารถพัฒนาเยาวชนต้นแบบในพื้นที่ชุมชนบ้านเส้น จำนวน 50 คน เกิดผลผลิตสำคัญ ได้แก่ รายงานผลการจัดกิจกรรมพัฒนาชุมชน จำนวน 1 เล่ม แผนที่ชุมชน จำนวน 1 แผนที่ ผลการวิเคราะห์ปัญหาชุมชน จำนวน 1 ชุด กิจกรรมพัฒนาชุมชน จำนวน 1 กิจกรรม และบันทึกการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชุมชน ทั้งด้านพฤติกรรม ความสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วมของเยาวชนและประชาชนในพื้นที่

9) หน่วยงานร่วมดำเนินการ:

เทศบาลตำบลบ้านแป้น อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน
โรงเรียนพิทยาคมบ้านแป้น อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน
สถาบันวิจัยทรัพยากรชัย จังหวัดลำพูน
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน
และชุมชนบ้านเส้น จังหวัดลำพูน

10) การวิเคราะห์โอกาสประสบความสำเร็จและแผนการประเมินความเสี่ยง:

โอกาสความสำเร็จของโครงการอยู่ที่บริบทชุมชนบ้านเส้นซึ่งมีทุนทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เข้มแข็ง มีความสัมพันธ์ของคนในชุมชนที่แน่นแฟ้น และมีวัดเป็นศูนย์กลางในการขับเคลื่อนกิจกรรมทางจิตใจและสังคม ส่งผลให้การเสริมสร้างบทบาทของเยาวชนในการพัฒนาชุมชนสามารถดำเนินการได้จริง แผนการประเมินความเสี่ยงครอบคลุมประเด็นการมีส่วนร่วมของเยาวชน ความต่อเนื่องของกิจกรรมหลังสิ้นสุดโครงการ และการประสานงานระหว่างหน่วยงาน โดยใช้กระบวนการติดตามและประเมินผลทั้งด้านสมรรถนะพุทธรณวัตร และผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการฝึกอบรมของเยาวชนเป็นเครื่องมือในการสะท้อนผลการดำเนินงานและปรับปรุงกิจกรรมให้เหมาะสมต่อไป

แผนภาพที่ 32 กิจกรรมขยายผลของชุมชนบ้านเส้น จังหวัดลำพูน

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมที่มีต่อการบริหารจัดการโครงการขยายผลพุทธนวัตกรรมเยาวชนนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรมชุมชนบ้านเส้น ตำบลบ้านแป้น อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน (N = 50)

ลำดับ	การบริหารจัดการโครงการ	ระดับความพึงพอใจ		
		μ	σ	การแปลผล
1.	ความชัดเจนของวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ	4.08	0.70	มาก
2.	ความเหมาะสมของการวางแผนและการจัดเตรียมโครงการ	4.44	0.73	มาก
3.	ความเหมาะสมของรูปแบบและลำดับกิจกรรมที่จัดขึ้น	4.44	0.50	มาก
4.	ความเหมาะสมของระยะเวลาในการจัดกิจกรรม	4.58	0.50	มากที่สุด
5.	คุณภาพของกระบวนการดำเนินกิจกรรมตลอดโครงการ	4.32	0.47	มาก
6.	ความพร้อมและการอำนวยความสะดวกของคณะทำงาน	4.94	0.24	มากที่สุด
7.	การส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้เข้าอบรม	4.08	0.27	มาก
8.	ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการต่อการเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง	4.82	0.39	มากที่สุด
9.	ความเหมาะสมของโครงการต่อบริบทและความต้องการของผู้เข้าอบรม	4.16	0.42	มาก
10.	ความพึงพอใจโดยภาพรวมต่อการจัดโครงการ	4.82	0.39	มากที่สุด
ภาพรวม		4.47	0.46	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการโครงการขยายผลพุทธนวัตกรรมเยาวชนนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.47$, $\sigma = 0.46$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ความพร้อมและการอำนวยความสะดวกของคณะทำงาน ความเหมาะสมของระยะเวลาในการจัดกิจกรรม ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการต่อการเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง และความพึงพอใจโดยภาพรวมต่อการจัดโครงการ ส่วนรายการอื่น ๆ อยู่ในระดับมากทุกข้อ สะท้อนให้เห็นว่าการบริหารจัดการโครงการมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของเยาวชนและชุมชนในพื้นที่ศึกษา

2.1.5.3 ขันขยายผลโครงการชุมชนตำบลกรูด จังหวัดสุราษฎร์ธานี

1) ชื่อโครงการ:

โครงการขยายผลพุทธนวัตกรรมเยาวชนนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม ชุมชนตำบลกรูด อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

2) ผู้รับผิดชอบ:

วิทยาลัยสงฆ์สุราษฎร์ธานี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ร่วมกับพุทธนวัตกรรมต้นแบบ โรงเรียนบ้านนาใหญ่ ผู้นำชุมชน และภาคีเครือข่ายในพื้นที่ตำบลกรูด อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

3) ระยะเวลาที่จัด:

26 กันยายน 2568

4) พื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย:

พื้นที่ดำเนินกิจกรรมคือชุมชนตำบลกรูด อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยใช้โรงเรียนบ้านนาใหญ่เป็นพื้นที่ปฏิบัติการสำคัญในการจัดกิจกรรม

กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วยเยาวชนในพื้นที่ตำบลกรูด จำนวน 50 คน ซึ่งเข้าร่วมกระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาชุมชนร่วมกับพุทธนวัตกรรมต้นแบบและภาคีเครือข่ายในพื้นที่

5) หลักการและเหตุผล:

จากการศึกษาบริบทของชุมชนตำบลกรูด พบว่าชุมชนประสบปัญหาด้านการจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ ทั้งในด้านสุขอนามัย ภูมิทัศน์ และสิ่งแวดล้อมโดยรวม ขณะเดียวกัน เยาวชนยังขาดโอกาสในการมีส่วนร่วมอย่างเป็นระบบในการแก้ไขปัญหาชุมชน

พุทธนวัตกรรมต้นแบบและเยาวชนในพื้นที่จึงได้นำองค์ความรู้จากการอบรมหลักสูตรพุทธนวัตกรรมเยาวชนนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม มาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์ปัญหาชุมชน และออกแบบกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาด้านขยะอย่างเป็นรูปธรรม โดยใช้หลักอริยสัจโมเดลเป็นกรอบในการดำเนินงาน

6) วัตถุประสงค์ของโครงการ:

เพื่อพัฒนาศักยภาพเยาวชนตำบลกรูดให้มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการวิเคราะห์ปัญหาชุมชน การทำงานเป็นทีม และการออกแบบแนวทางแก้ไขปัญหาด้านขยะและสิ่งแวดล้อมในชุมชน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการตามหลักพุทธธรรม

7) ลักษณะกิจกรรม:

การดำเนินกิจกรรมขยายผลในชุมชนตำบลกรูด จังหวัดสุราษฎร์ธานี ใช้กระบวนการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ โดยเริ่มจากการจัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการให้แก่เยาวชนในพื้นที่ ผ่านกระบวนการ Workshop เพื่อวิเคราะห์และระบุปัญหาชุมชน โดยนำหลักอริยสัจโมเดลมาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการแปรข้อมูลจากการสำรวจชุมชนให้กลายเป็นประเด็นปัญหาที่ชัดเจน

ในช่วงต่อมา มีการเปิดเวทีอภิปรายปัญหาชุมชนร่วมกับผู้นำชุมชนและภาคีเครือข่าย เพื่อร่วมกันตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและรับฟังมุมมองจากคนในพื้นที่จริง อันเป็นขั้นตอนสำคัญในการสร้างความเข้าใจร่วมและการยอมรับจากชุมชน จากนั้น เยาวชนยุวพุทธนวัตกรรมได้ร่วมกันนำเสนอโครงการต่อยอด ซึ่งเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านขยะของชุมชนภายใต้กรอบอริยสัจโมเดล โดยแสดงให้เห็นถึงกระบวนการคิด วิเคราะห์ และการออกแบบกิจกรรมอย่างเป็นระบบ

กิจกรรมขยายผลที่เกิดขึ้น ได้แก่ การจัดกิจกรรม “นาใหญ่ร่วมใจ ชุมชนรักษ์โลก” ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของเยาวชนและประชาชนในพื้นที่ในการจัดการขยะอย่างยั่งยืน โดยมี การรณรงค์คัดแยกขยะ การลดปริมาณขยะตกค้าง และการสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อมในชุมชน ทั้งนี้ กิจกรรมได้สิ้นสุดลงด้วยพิธีมอบเกียรติบัตรแก่ยุวพุทธนวัตกรแกนนำ เพื่อยกย่องและสร้างแรงจูงใจในการสานต่อการพัฒนาชุมชนต่อไป

8) ผลสำเร็จของโครงการ:

ผลการดำเนินโครงการสามารถพัฒนาเยาวชนต้นแบบในพื้นที่ตำบลกรูด จำนวน 50 คน ซึ่งมีบทบาทเป็นยุวพุทธนวัตกรในการขับเคลื่อนกิจกรรมด้านการจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมของชุมชน เกิดผลผลิตสำคัญ ได้แก่ แผนที่ชุมชนตำบลกรูด ผลการวิเคราะห์ปัญหาชุมชน กิจกรรมพัฒนาชุมชนด้านการจัดการขยะ และบันทึกการเปลี่ยนแปลงที่สะท้อนให้เห็นการลดปัญหาขยะตกค้าง พื้นที่สะอาดขึ้น และการมีส่วนร่วมของเยาวชนและประชาชนในชุมชนเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน

9) หน่วยงานร่วมดำเนินการ:

วิทยาลัยสงฆ์สุราษฎร์ธานี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
โรงเรียนบ้านนาใหญ่ อำเภอบ้านนา จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ผู้นำชุมชนตำบลกรูด อำเภอบ้านนา จังหวัดสุราษฎร์ธานี
และภาคีเครือข่ายในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง

10) การวิเคราะห์โอกาสประสบความสำเร็จและแผนการประเมินความเสี่ยง:

โอกาสความสำเร็จของโครงการอยู่ที่การมีโรงเรียนและชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ร่วมกัน การมีเยาวชนเป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนกิจกรรม และการใช้หลักอริยสัจจโมเดลเป็นกรอบการคิดและการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้กิจกรรมได้รับการยอมรับจากชุมชนและสามารถเกิดผลในทางปฏิบัติได้จริง

แผนการประเมินความเสี่ยงครอบคลุมประเด็นความต่อเนื่องของการมีส่วนร่วมของเยาวชน การสนับสนุนจากภาคีเครือข่าย และการขยายผลกิจกรรมหลังสิ้นสุดโครงการ โดยมีการติดตามผลการดำเนินกิจกรรม การสะท้อนความคิดเห็นของชุมชน และการประเมินผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมของเยาวชนเป็นแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงต่อไป

แผนภาพที่ 33 กิจกรรมขยายผลของชุมชนตำบลกรูด จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมที่มีต่อการบริหารจัดการโครงการขยายผลพุทธนวัตกรรมเยาวชนนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรมชุมชนตำบลกรูด อำเภอพนมพิณ จังหวัดสุราษฎร์ธานี (N = 50)

ลำดับ	การบริหารจัดการโครงการ	ระดับความพึงพอใจ		
		μ	σ	การแปลผล
1.	ความชัดเจนของวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ	4.06	0.74	มาก
2.	ความเหมาะสมของการวางแผนและการจัดเตรียมโครงการ	4.52	0.71	มากที่สุด
3.	ความเหมาะสมของรูปแบบและลำดับกิจกรรมที่จัดขึ้น	4.44	0.50	มาก
4.	ความเหมาะสมของระยะเวลาในการจัดกิจกรรม	4.54	0.50	มากที่สุด
5.	คุณภาพของกระบวนการดำเนินกิจกรรมตลอดโครงการ	4.18	0.39	มาก
6.	ความพร้อมและการอำนวยความสะดวกของคณะทำงาน	4.96	0.20	มากที่สุด
7.	การส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้เข้าอบรม	4.12	0.33	มาก
8.	ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการต่อการเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง	4.84	0.37	มากที่สุด
9.	ความเหมาะสมของโครงการต่อบริบทและความต้องการของผู้เข้าอบรม	4.04	0.28	มาก
10.	ความพึงพอใจโดยภาพรวมต่อการจัดโครงการ	4.82	0.39	มากที่สุด
ภาพรวม		4.45	0.57	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการโครงการขยายผลพุทธนวัตกรรมเยาวชนนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.45$, $\sigma = 0.57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ความพร้อมและการอำนวยความสะดวกของคณะทำงาน ความเหมาะสมของการวางแผนและระยะเวลาในการจัดกิจกรรม ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการต่อการเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง และความพึงพอใจโดยภาพรวมต่อการจัดโครงการ ส่วนรายการอื่น ๆ อยู่ในระดับมากทุกข้อ สะท้อนให้เห็นว่าการบริหารจัดการโครงการมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของเยาวชนและพื้นที่ศึกษา

2.1.5.4 ขันขยายผลโครงการชุมชนพยอม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1) ชื่อโครงการ:

โครงการขยายผลยุวพุทธนวัตกร บัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม ชุมชนพยอม ตำบลพยอม อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2) ผู้รับผิดชอบ:

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ร่วมกับนิสิตพุทธนวัตกร คณาจารย์คณะสังคมศาสตร์ ผู้นำชุมชน และหน่วยงานภาคีในพื้นที่อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3) ระยะเวลาที่จัด:

21 กันยายน 2568

4) พื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย:

พื้นที่ดำเนินกิจกรรมคือชุมชนพยอม ตำบลพยอม อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยใช้พื้นที่ชุมชนและสถานที่ประชุมเป็นฐานการเรียนรู้และปฏิบัติการ

กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วยนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จำนวน 50 รูปหรือคน และผู้นำชุมชนในอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 10 คน

5) หลักการและเหตุผล:

จากบริบทของชุมชนพยอม อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่าการพัฒนาชุมชนในอดีตมักอาศัยการตัดสินใจจากผู้นำหรือหน่วยงานภายนอกเป็นหลัก ส่งผลให้การมีส่วนร่วมของชุมชนใหม่ยังมีข้อจำกัด โครงการยุวพุทธนวัตกรจึงมุ่งเสริมสร้างศักยภาพนิสิตและเยาวชนให้สามารถเข้ามามีบทบาทในการวิเคราะห์ปัญหาและพัฒนาชุมชนอย่างมีส่วนร่วม ภายใต้กรอบแนวคิดพุทธนวัตกรรมการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการพัฒนาสังคม

6) วัตถุประสงค์ของโครงการ:

เพื่อพัฒนาศักยภาพนิสิตและเยาวชนให้มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการศึกษาบริบทชุมชน การจัดทำสารสนเทศชุมชน และการออกแบบกิจกรรมพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม ผ่านกระบวนการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ

7) ลักษณะกิจกรรม:

การดำเนินกิจกรรมขยายผลในชุมชนพยอม อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ใช้กระบวนการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการเป็นหลัก โดยเริ่มจากการจัดกิจกรรมอบรมเยาวชนและนิสิต จำนวน 1 วัน ใน 3 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้เรื่องสัปปายสถาน หน่วยการเรียนรู้เรื่องอริยสัจโมเดล และหน่วยการเรียนรู้เรื่องแก่นพระพุทธศาสนา เพื่อสร้างความเข้าใจเชิงแนวคิดและเครื่องมือในการพัฒนาชุมชน

หลังจากนั้นเข้าสู่ขั้นขยายผล โดยจัดกิจกรรมพัฒนาชุมชนร่วมกับผู้นำชุมชน ผ่านการจัดทำแผนที่ชุมชน การระบุและวิเคราะห์ปัญหาชุมชน และการออกแบบกิจกรรมพัฒนาชุมชนที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ กระบวนการดังกล่าวเปิดโอกาสให้นิสิตและเยาวชนได้เรียนรู้จากสถานการณ์จริง เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคนในชุมชนและผู้เข้าร่วมโครงการอย่างเป็นระบบ

8) ผลสำเร็จของโครงการ:

ผลการดำเนินโครงการสามารถพัฒนาพุทธนวัตกรต้นแบบของคณะสังคมศาสตร์ จำนวน 10 รูปหรือคน และนิสิตที่ผ่านการฝึกอบรม จำนวน 50 คน เกิดผลผลิตสำคัญ ได้แก่ รายงานผลการจัด

กิจกรรมพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม จำนวน 1 เล่ม แผนที่ชุมชน ผลการวิเคราะห์ปัญหาชุมชน กิจกรรมพัฒนาชุมชน และบันทึกการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชุมชนด้านพฤติกรรม ความสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วม

9) หน่วยงานร่วมดำเนินการ:

องค์การบริหารส่วนตำบลพยอม อำเภอลำดวน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
 องค์การบริหารส่วนตำบลวังน้อย อำเภอลำดวน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
 วัดมณฑลประสิทธิ์ ชุมชนวังน้อย และชุมชนพยอม
 รวมทั้งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

10) การวิเคราะห์โอกาสประสบความสำเร็จและแผนการประเมินความเสี่ยง:

โอกาสความสำเร็จของโครงการอยู่ที่การดำเนินงานภายใต้แผนมหาวิทยาลัย ทำให้ได้รับการสนับสนุนและกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง มีพื้นที่ดำเนินโครงการที่ชัดเจน และได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานและชุมชนในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม

แผนการประเมินความเสี่ยงครอบคลุมประเด็นการมีส่วนร่วมของนิสิตและชุมชน ความต่อเนื่องของกิจกรรม และการบูรณาการการทำงานระหว่างภาคีเครือข่าย โดยใช้การติดตามผลการดำเนินกิจกรรมและการสะท้อนความคิดเห็นจากผู้เข้าร่วมเป็นกลไกสำคัญในการบริหารจัดการความเสี่ยง

แผนภาพที่ 34 กิจกรรมขยายผลของชุมชนพยอม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมที่มีต่อการบริหารจัดการโครงการขยายผลยูวพุทธรวัตกร บัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม ชุมชนพยอม ตำบลพยอม อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(N = 50)

ลำดับ	การบริหารจัดการโครงการ	ระดับความพึงพอใจ		
		μ	σ	การแปลผล
1.	ความชัดเจนของวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ	4.06	0.84	มาก
2.	ความเหมาะสมของการวางแผนและการจัดเตรียมโครงการ	5.00	0.00	มากที่สุด
3.	ความเหมาะสมของรูปแบบและลำดับกิจกรรมที่จัดขึ้น	4.38	0.49	มาก
4.	ความเหมาะสมของระยะเวลาในการจัดกิจกรรม	4.24	0.43	มาก
5.	คุณภาพของกระบวนการดำเนินกิจกรรมตลอดโครงการ	4.16	0.37	มาก
6.	ความพร้อมและการอำนวยความสะดวกของคณะทำงาน	4.98	0.14	มากที่สุด
7.	การส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้เข้าอบรม	4.10	0.30	มาก
8.	ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการต่อการเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง	4.90	0.30	มากที่สุด
9.	ความเหมาะสมของโครงการต่อบริบทและความต้องการของผู้เข้าอบรม	3.96	0.35	มาก
10.	ความพึงพอใจโดยภาพรวมต่อการจัดโครงการ	4.80	0.40	มากที่สุด
ภาพรวม		4.46	0.57	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการโครงการขยายผลยูวพุทธรวัตกร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.46$, $\sigma = 0.57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ความเหมาะสมของการวางแผนและการจัดเตรียมโครงการ ความพร้อมและการอำนวยความสะดวกของคณะทำงาน ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการต่อการเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง และความพึงพอใจโดยภาพรวมต่อการจัดโครงการ ส่วนรายการอื่น ๆ อยู่ในระดับมากทุกข้อ สะท้อนให้เห็นว่าการบริหารจัดการโครงการมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของเยาวชนและชุมชนในพื้นที่ศึกษา

2.1.5.5 ขันขยายผลโครงการชุมชนปากข้าวสาร จังหวัดสระบุรี

1) ชื่อโครงการ:

โครงการขยายผลพุทธนวัตกรรมวัดกรบัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม ชุมชนบ้านปากข้าวสาร ตำบลปากข้าวสาร อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี

2) ผู้รับผิดชอบ:

นิสิตคณะสังคมศาสตร์ สาขาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ร่วมกับโรงเรียนบ้านปากข้าวสาร (บริษัทข้าวไทยจำกัดสงเคราะห์ 2) วัดปากข้าวสารใต้ ผู้นำชุมชน และปราชญ์ชาวบ้านในพื้นที่

3) ระยะเวลาที่จัด:

20 สิงหาคม 2568

4) พื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย:

พื้นที่ดำเนินกิจกรรมคือวัดปากข้าวสารใต้ และพื้นที่ชุมชนตำบลปากข้าวสาร อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี

กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย

- (1) พุทธนวัตกรรมต้นแบบ จำนวน 10 รูปหรือคน
- (2) เยาวชนอายุระหว่าง 10-15 ปี ในพื้นที่ จำนวน 50 คน
- (3) ผู้นำชุมชน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนและคณะปราชญ์ชาวบ้าน จำนวน 5 คน

5) หลักการและเหตุผล:

ชุมชนบ้านปากข้าวสารประสบปัญหาหลายด้าน ทั้งด้านทรัพยากรน้ำ การประกอบอาชีพ รายได้ครัวเรือน ปัญหายาเสพติดในเยาวชน และการขาดพื้นที่และกิจกรรมสร้างสรรค์สำหรับเด็กและเยาวชน ขณะเดียวกัน ชุมชนยังขาดผู้นำรุ่นใหม่ที่มีทั้งความรู้ ความสามารถ และคุณธรรมในการขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน

โครงการพุทธนวัตกรรม บัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม จึงถูกนำมาดำเนินการในพื้นที่ชุมชนบ้านปากข้าวสาร เพื่อเสริมสร้างบทบาทของเยาวชนให้เป็นกลไกสำคัญในการเรียนรู้ วิเคราะห์ และแก้ไขปัญหาชุมชน โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมและหลักพุทธธรรมเป็นกรอบการพัฒนา

6) วัตถุประสงค์ของโครงการ:

เพื่อพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในชุมชนบ้านปากข้าวสาร ให้มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการออกแบบชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม ผ่านกิจกรรมการจัดทำแผนที่ชุมชน การวิเคราะห์ปัญหาและโอกาสของชุมชน และการออกแบบแนวทางแก้ไขปัญหาชุมชนอย่างเป็นระบบ รวมทั้งมุ่งพัฒนาชุมชนให้เป็นต้นแบบด้านพุทธเศรษฐศาสตร์และพุทธสุขภาวะ

7) ลักษณะกิจกรรม:

การดำเนินกิจกรรมขยายผลโครงการพุทธนวัตกรรมในชุมชนบ้านปากข้าวสาร จังหวัดสระบุรี ใช้วัดปากข้าวสารใต้เป็นฐานการเรียนรู้และพื้นที่ปฏิบัติการจริง โดยออกแบบกิจกรรมให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชนและกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นเยาวชนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กิจกรรมดำเนินการตามกระบวนการของโครงการอย่างเป็นลำดับขั้น เริ่มตั้งแต่ขั้นเตรียมการ ขึ้นอบรมเยาวชน ขันขยายผล และขั้นประเมินผล

ในขั้นเตรียมการ มีการคัดเลือกชุมชนและเยาวชนกลุ่มเป้าหมาย พร้อมทั้งวางแผนการจัดกิจกรรมร่วมกับโรงเรียน วัด และผู้นำชุมชน เพื่อให้การดำเนินงานสอดคล้องกับบริบทพื้นที่และความพร้อมของผู้เข้าร่วมกิจกรรม จากนั้นเข้าสู่ขั้นตอนอบรมเยาวชน ซึ่งจัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการเป็นระยะเวลา 3 วัน ครอบคลุม 3 หน่วยการเรียนรู้หลัก ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้เรื่องการมองชุมชนแบบสัปปายสถาน หน่วยการเรียนรู้เรื่องการใช้หลักอริยสัจโมเดลในการวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาชุมชน และหน่วยการเรียนรู้เรื่องการคิดกิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชนตามแก่นพระพุทธศาสนา

กระบวนการเรียนรู้เน้นการบรรยายควบคู่กับกิจกรรมกลุ่ม การฝึกทักษะการรับฟังแบบปรโตโฆสะ และการคิดวิเคราะห์แบบโยนิโสมนสิการ เยาวชนได้ร่วมกันจัดทำแผนที่ชุมชนโดยใช้หลักสัปปายะ 7 เพื่อมองเห็นบริบท ทุน และศักยภาพของชุมชนอย่างรอบด้าน จากนั้นจึงลงพื้นที่สำรวจบริเวณรอบวัดปากข้าวสารใต้ เพื่อเก็บข้อมูลจริงเกี่ยวกับปัญหาและสภาพแวดล้อมของชุมชน

ในขั้นขยายผล เยาวชนได้นำข้อมูลจากการสำรวจและแผนที่ชุมชนมาร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาชุมชนตามหลักอริยสัจ 4 เริ่มตั้งแต่การระบุปัญหา การค้นหาสาเหตุ การกำหนดเป้าหมายร่วม และการระดมแนวทางแก้ไข ก่อนส่งเคราะห์ออกมาเป็นกิจกรรมพัฒนาชุมชน โดยมุ่งเน้นการสร้างพื้นที่สุขภาวะ การจัดการขยะ และการใช้พื้นที่วัดเป็นพื้นที่สาธารณะเชิงสร้างสรรค์ กระบวนการทั้งหมดเปิดโอกาสให้เยาวชนได้ฝึกคิด วิเคราะห์ ทำงานร่วมกัน และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอย่างเป็นรูปธรรม

8) ผลสำเร็จของโครงการ:

โครงการสามารถพัฒนาพุทธนวัตกรต้นแบบ จำนวน 10 รูปหรือคน และเยาวชนที่ผ่านการฝึกอบรม จำนวน 50 คน เกิดผลผลิตสำคัญ ได้แก่ รายงานผลการจัดกิจกรรมพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม แผนที่ชุมชน ผลการวิเคราะห์ปัญหาชุมชน กิจกรรมพัฒนาชุมชน และบันทึกการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชุมชนทั้งด้านพฤติกรรม ความสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วม

9) หน่วยงานร่วมดำเนินการ:

โรงเรียนบ้านปากข้าวสาร (บริษัทข้าวไทยจำกัดสงเคราะห์ 2)

ชุมชนตำบลปากข้าวสาร

วัดปากข้าวสารใต้

นิสิตคณะสังคมศาสตร์ สาขาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

10) การวิเคราะห์โอกาสประสบความสำเร็จและแผนการประเมินความเสี่ยง:

โอกาสความสำเร็จของโครงการอยู่ที่การมีวัด โรงเรียน และผู้นำชุมชนเป็นฐานการขับเคลื่อนที่เข้มแข็ง การมีเยาวชนเป็นกลไกหลักในการเรียนรู้และพัฒนาชุมชน และการใช้หลักพุทธธรรมเป็นกรอบการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ แผนการประเมินความเสี่ยงครอบคลุมด้านการประสานงาน การมีส่วนร่วมของเยาวชน ความพร้อมของพื้นที่ และความต่อเนื่องของกิจกรรม โดยกำหนดแนวทางการจัดการความเสี่ยงผ่านการประสานงานอย่างเป็นทางการ การติดตามผล และการทำงานร่วมกันของภาคีเครือข่ายในพื้นที่

แผนภาพที่ 35 กิจกรรมขยายผลของชุมชนปากข้าวสาร จังหวัดสระบุรี

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมที่มีต่อการบริหารจัดการโครงการขยายผลพุทธนวัตกรรมบัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม ชุมชนบ้านปากข้าวสาร ตำบลปากข้าวสาร อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี

(N = 50)

ลำดับ	การบริหารจัดการโครงการ	ระดับความพึงพอใจ		
		μ	σ	การแปลผล
1.	ความชัดเจนของวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ	4.06	0.87	มาก
2.	ความเหมาะสมของการวางแผนและการจัดเตรียมโครงการ	5.00	0.00	มากที่สุด
3.	ความเหมาะสมของรูปแบบและลำดับกิจกรรมที่จัดขึ้น	4.40	0.49	มาก
4.	ความเหมาะสมของระยะเวลาในการจัดกิจกรรม	4.12	0.33	มาก
5.	คุณภาพของกระบวนการดำเนินกิจกรรมตลอดโครงการ	4.10	0.30	มาก
6.	ความพร้อมและการอำนวยความสะดวกของคณะทำงาน	5.00	0.00	มากที่สุด
7.	การส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้เข้าอบรม	4.06	0.24	มาก
8.	ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการต่อการเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง	4.90	0.30	มากที่สุด
9.	ความเหมาะสมของโครงการต่อบริบทและความต้องการของผู้เข้าอบรม	3.88	0.33	มาก
10.	ความพึงพอใจโดยภาพรวมต่อการจัดโครงการ	4.84	0.37	มากที่สุด
ภาพรวม		4.44	0.58	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการโครงการขยายผลพุทธนวัตกรรมบัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.44$, $\sigma = 0.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ความเหมาะสมของการวางแผนและการจัดเตรียมโครงการ ความพร้อมและการอำนวยความสะดวกของคณะทำงาน ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการต่อการเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง และความพึงพอใจโดยภาพรวมต่อการจัดโครงการ ส่วนรายการอื่น ๆ อยู่ในระดับมากทุกข้อ สะท้อนให้เห็นว่าการบริหารจัดการโครงการมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของชุมชนในพื้นที่ศึกษา

2.1.5.6 ขันขยายผลโครงการชุมชนบ้านสวนดอก จังหวัดเชียงใหม่

1) ชื่อโครงการ:

โครงการขยายผลพุทธนวัตกรรมวัดกรับถิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม ชุมชนสวนดอก ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

2) ผู้รับผิดชอบ:

พุทธนวัตกรรมต้นแบบของวิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ร่วมกับคณาจารย์ นักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพ โรงเรียนบาลีสาธิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ผู้นำชุมชนสวนดอก และอาสาสมัคร สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)

3) ระยะเวลาที่จัด:

22-23 สิงหาคม 2568

4) พื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย:

พื้นที่ดำเนินกิจกรรม ได้แก่ ชุมชนสวนดอก ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้ วัดสวนดอกและโรงเรียนบาลีสาธิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขต เชียงใหม่ เป็นฐานการเรียนรู้และพื้นที่ปฏิบัติการจริง

กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย

- (1) พุทธนวัตกรรมต้นแบบ จำนวน 10 รูปหรือคน
- (2) เยาวชนและสามเณร อายุระหว่าง 13-18 ปี ในพื้นที่ชุมชนสวนดอก จำนวน 60 รูปหรือคน
- (3) ผู้นำชุมชนและ อสม.ชุมชนสวนดอก จำนวน 6 คน

5) หลักการและเหตุผล:

ชุมชนสวนดอกเป็นชุมชนเมืองเก่าที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ศาสนา และวัฒนธรรม ล้านนา โดยมีวัดสวนดอกเป็นศูนย์กลางสำคัญ อย่างไรก็ตาม จากบริบทการเปลี่ยนแปลงของสังคมเมือง ทำให้ชุมชนประสบปัญหาความหนาแน่นของประชากร ปัญหายาเสพติด การขาดพื้นที่ สร้างสรรค์สำหรับเยาวชน และข้อจำกัดด้านการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ชุมชนในยุคดิจิทัล

พุทธนวัตกรรมต้นแบบของวิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่จึงเล็งเห็นถึงความจำเป็นในการนำองค์ความรู้ จากหลักสูตรพุทธนวัตกรรม มาประยุกต์ใช้กับการพัฒนาเยาวชนและชุมชนสวนดอก โดยเน้นการใช้สื่อ อย่างมีวิจาร์ณญาณตามหลักโยนิโสมนสิการ และการเสริมสร้างพุทธสุขภาวะ เพื่อให้เยาวชนสามารถ เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาชุมชนอย่างสร้างสรรค์และยั่งยืน

6) วัตถุประสงค์ของโครงการ:

เพื่อพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในพื้นที่ชุมชนสวนดอกให้มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะใน การออกแบบและพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม ผ่านการจัดทำแผนที่ชุมชน การวิเคราะห์ปัญหาและโอกาสของชุมชน การเรียนรู้งานสังคมสงเคราะห์ชุมชน และการใช้สื่ออย่างมี วิจาร์ณญาณตามหลักโยนิโสมนสิการ รวมทั้งมุ่งพัฒนาชุมชนสวนดอกให้เป็นต้นแบบด้านพุทธสุข ภาวะในบริบทสังคมเมืองร่วมสมัย

7) ลักษณะกิจกรรม:

การดำเนินกิจกรรมขยายผลโครงการพุทธนวัตกรรมในชุมชนสวนดอก จังหวัดเชียงใหม่ ใช้ วัดสวนดอกและโรงเรียนบาลีสาธิตศึกษาเป็นฐานการเรียนรู้และพื้นที่ปฏิบัติการจริง โดย

ออกแบบกิจกรรมให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชนเมืองและกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นเยาวชนและสามเณร กิจกรรมดำเนินการตามกระบวนการของโครงการอย่างเป็นระบบ แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ ขั้นตอนเตรียมการ ขั้นตอนอบรมเยาวชน ขั้นขยายผล และขั้นประเมินผล

ในขั้นเตรียมการ มีการประสานงานกับผู้นำชุมชน อสม. และสถานศึกษาในพื้นที่ เพื่อคัดเลือกกลุ่มเยาวชนและสามเณรเข้าร่วมกิจกรรม พร้อมทั้งวางแผนการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับบริบทพื้นที่และความพร้อมของผู้เข้าร่วม

ขั้นตอนอบรมเยาวชน จัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการเป็นระยะเวลา 2 วัน ครอบคลุม 3 หน่วยการเรียนรู้สำคัญ ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้เรื่อง Social Mini Vlog แบบสปีปายสถาน หน่วยการเรียนรู้เรื่องการใช้สื่ออย่างมีวิจารณญาณตามหลักโยนีโสมนสิการ และหน่วยการเรียนรู้เรื่อง การคิดโครงการเพื่อสังคมตามแก่นพระพุทธศาสนา กระบวนการเรียนรู้ประกอบด้วย การบรรยาย การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การทำกิจกรรมกลุ่ม และการฝึกปฏิบัติจริง เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิด วิเคราะห์ และการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ของเยาวชน

ในขั้นขยายผล เยาวชนและสามเณรได้ลงพื้นที่ที่ชุมชนสวนดอกร่วมกับอาสาสมัครชุมชน เพื่อสำรวจสภาพปัญหาและศักยภาพของชุมชน มีการเยี่ยมเยียนครัวเรือนผู้สูงอายุและผู้ป่วย เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ พร้อมทั้งจัดทำ Social Mini Vlog บันทึกกระบวนการเรียนรู้และการลงพื้นที่ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ปัญหาชุมชนตามหลักอริยสัจ 4 และร่วมกันออกแบบแนวทางการพัฒนาชุมชน โดยมุ่งเน้นการใช้สื่อออนไลน์เพื่อประชาสัมพันธ์ชุมชน การสร้างภาพลักษณ์เชิงบวก และการเสริมสร้างพุทธศุขภาวะในชุมชน

ขั้นประเมินผล ดำเนินการประเมินสมรรถนะพุทธนวัตกรต้นแบบ และประเมินผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมของเยาวชน เพื่อสะท้อนผลลัพธ์การเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งในระดับบุคคลและระดับชุมชน

8) ผลสำเร็จของโครงการ:

โครงการสามารถพัฒนาพุทธนวัตกรต้นแบบของวิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่ จำนวน 10 รูปหรือคน และเยาวชนและสามเณรที่ผ่านการฝึกอบรม จำนวน 60 รูปหรือคน เกิดผลผลิตสำคัญ ได้แก่ รายงานผลการจัดกิจกรรมพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม แผนที่ชุมชน ผลการวิเคราะห์ปัญหาชุมชน กิจกรรมพัฒนาชุมชน และบันทึกการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชุมชนด้านพฤติกรรม ความสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วม

9) หน่วยงานร่วมดำเนินการ:

โรงเรียนบาลีสาธิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่

วิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ชุมชนสวนดอก

อสม.ชุมชนสวนดอก

นักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพและภาคีเครือข่ายในพื้นที่

10) การวิเคราะห์โอกาสประสบความสำเร็จและแผนการประเมินความเสี่ยง:

โอกาสความสำเร็จของโครงการอยู่ที่การมีวัด โรงเรียน และผู้นำชุมชนเป็นฐานการขับเคลื่อนที่เข้มแข็ง การมีเยาวชนและสามเณรเป็นกลไกหลักในการเรียนรู้และพัฒนาชุมชน และการใช้หลักโยนีโสมนสิการและอริยสัจ 4 เป็นกรอบการทำงานอย่างเป็นระบบ แผนการประเมินความเสี่ยง ครอบคลุมประเด็นการประสานงาน การใช้พื้นที่ การมีส่วนร่วมของเยาวชน และความต่อเนื่องของ

กิจกรรม โดยกำหนดแนวทางบริหารจัดการความเสี่ยงผ่านการสื่อสารอย่างเป็นทางการ การวางแผนร่วม และการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง

แผนภาพที่ 36 กิจกรรมขยายผลของชุมชนบ้านสวนดอก จังหวัดเชียงใหม่

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมที่มีต่อการบริหารจัดการโครงการขยายผลพุทธนวัตกรรมวัดกรบัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม ชุมชนสวนดอก ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

(N = 50)

ลำดับ	การบริหารจัดการโครงการ	ระดับความพึงพอใจ		
		μ	σ	การแปลผล
1.	ความชัดเจนของวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ	4.40	0.49	มาก
2.	ความเหมาะสมของการวางแผนและการจัดเตรียมโครงการ	5.00	0.00	มากที่สุด
3.	ความเหมาะสมของรูปแบบและลำดับกิจกรรมที่จัดขึ้น	4.40	0.49	มาก
4.	ความเหมาะสมของระยะเวลาในการจัดกิจกรรม	4.12	0.33	มาก
5.	คุณภาพของกระบวนการดำเนินกิจกรรมตลอดโครงการ	4.10	0.30	มาก
6.	ความพร้อมและการอำนวยความสะดวกของคณะทำงาน	5.00	0.00	มากที่สุด
7.	การส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้เข้าอบรม	4.06	0.24	มาก
8.	ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการต่อการเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง	4.90	0.30	มากที่สุด
9.	ความเหมาะสมของโครงการต่อบริบทและความต้องการของผู้เข้าอบรม	4.00	0.00	มาก
10.	ความพึงพอใจโดยภาพรวมต่อการจัดโครงการ	4.84	0.37	มากที่สุด
ภาพรวม		4.48	0.50	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า ผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการโครงการขยายผลพุทธนวัตกรรมวัดกรบัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.48$, $\sigma = 0.50$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ความเหมาะสมของการวางแผนและการจัดเตรียมโครงการ ความพร้อมและการอำนวยความสะดวกของคณะทำงาน ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการต่อการเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง และความพึงพอใจโดยภาพรวมต่อการจัดโครงการ ส่วนรายการอื่น ๆ อยู่ในระดับมากทุกข้อ สะท้อนให้เห็นว่าการบริหารจัดการโครงการมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของชุมชนในพื้นที่ศึกษา

2.1.5.7 ขันขยายผลโครงการชุมชนหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี

1) ชื่อโครงการ:

โครงการขยายผลพุทธนวัตกรรมวัดกรบัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม ชุมชนเทศบาลตำบลหนองเสือ ตำบลบึงบา อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี

2) ผู้รับผิดชอบ:

พุทธนวัตกรรมต้นแบบของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งผ่านการฝึกอบรม หลักสูตรบัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรมจากส่วนกลาง ร่วมกับนิสิต คณะสังคมศาสตร์ สาขาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ครูและผู้บริหารโรงเรียนหนองเสือวิทยาคม และพระภิกษุวัดบึงบาประภาสวัด

3) ระยะเวลาที่จัด:

27 สิงหาคม 2568

4) พื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย:

พื้นที่ดำเนินกิจกรรม ได้แก่ วัดบึงบาประภาสวัด และโรงเรียนหนองเสือวิทยาคม ตำบลบึงบา อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี ซึ่งใช้เป็นฐานการเรียนรู้และพื้นที่ปฏิบัติการจริง

กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย

พุทธนวัตกรรมต้นแบบ จำนวน 10 รูปหรือคน

เยาวชนระดับมัธยมปลาย อายุระหว่าง 10-15 ปี จากโรงเรียนหนองเสือวิทยาคม จำนวน 60 คน

ผู้นำชุมชนและผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน

5) หลักการและเหตุผล:

ชุมชนเทศบาลตำบลหนองเสือเป็นชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบท ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม แม้จะมีทรัพยากรทางสังคมและศาสนา ได้แก่ วัดและโรงเรียนเป็นศูนย์กลางของชุมชน แต่ยังมีประสบปัญหาการมีส่วนร่วมของเยาวชนที่ขาดเวทีและช่องทางในการแสดงความคิดเห็นอย่างแท้จริง การตัดสินใจในชุมชนส่วนใหญ่มาจากผู้ใหญ่ ทำให้เยาวชนไม่เห็นบทบาทของตนเองในการพัฒนาชุมชน

พุทธนวัตกรรมต้นแบบจึงเล็งเห็นถึงความจำเป็นในการจัดกิจกรรมอบรมเยาวชนในชุมชนเทศบาลตำบลหนองเสือ เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ และพัฒนาเยาวชนให้เป็นกลไกสำคัญของการแก้ไขปัญหามุมชนด้วยปัญญาและคุณธรรมอย่างยั่งยืน

6) วัตถุประสงค์ของโครงการ:

เพื่อพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในพื้นที่ชุมชนเทศบาลตำบลหนองเสือให้มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการออกแบบชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม ผ่านกิจกรรมการจัดทำแผนที่ชุมชน การวิเคราะห์ปัญหาและโอกาสของชุมชน และการออกแบบแนวทางแก้ไขปัญหามุมชน รวมทั้งเพื่อพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลหนองเสือให้เป็นต้นแบบด้านพุทธเศรษฐศาสตร์และพุทธสุขภาวะ

7) ลักษณะกิจกรรม:

การดำเนินกิจกรรมขยายผลโครงการพุทธนวัตกรรมในชุมชนเทศบาลตำบลหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี ใช้วัดบึงบาประภาสวัดและโรงเรียนหนองเสือวิทยาคมเป็นฐานการเรียนรู้และพื้นที่ปฏิบัติการจริง โดยออกแบบกิจกรรมให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชนเกษตรกรรมและกลุ่มเป้าหมาย

ซึ่งเป็นเยาวชนระดับมัธยมปลาย กิจกรรมดำเนินการตามแผนงานอย่างเป็นระบบ แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ ขั้นเตรียมการ ขั้นตอนรวมเยาวชน ขั้นขยายผล และขั้นประเมินผล

ในขั้นเตรียมการ มีการคัดเลือกชุมชนต้นแบบ คัดเลือกเยาวชนเข้าร่วมกิจกรรม และประชุมวางแผนการจัดกิจกรรมร่วมกับโรงเรียนหนองเสือวิทยาคม โดยประสานงานกับผู้บริหาร ครู และผู้นำชุมชน เพื่อเตรียมความพร้อมด้านพื้นที่ บุคลากร และกระบวนการเรียนรู้

ขั้นตอนรวมเยาวชน จัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการเป็นระยะเวลา 3 วัน ครอบคลุม 3 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้เรื่องการมองชุมชนแบบสัปปายสถาน หน่วยการเรียนรู้เรื่องการใช้หลักอริยสัจ 4 ในการวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาชุมชน และหน่วยการเรียนรู้เรื่องการใช้หลักการคิดกิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชนตามแก่นพระพุทธศาสนา กระบวนการเรียนรู้เน้นการเสริมสร้างทักษะการรับฟังแบบปรโตโฆสะ การคิดวิเคราะห์ด้วยโยนิโสมนสิการ การแบ่งกลุ่มระดมความคิดเห็น และการนำเสนอผลงานของแต่ละกลุ่ม

ในขั้นขยายผล เยาวชนได้ลงพื้นที่สำรวจบริเวณวัดบึงบาประภาสวดีและพื้นที่ชุมชนโดยรอบ เพื่อรวบรวมข้อมูลจริงเกี่ยวกับสภาพปัญหาและศักยภาพของชุมชน จากนั้นนำข้อมูลมาจัดทำแผนที่ชุมชนตามหลักสัปปายะ 7 และวิเคราะห์ปัญหาชุมชนตามหลักอริยสัจ 4 ตั้งแต่การระบุปัญหา การค้นหาสาเหตุ การกำหนดเป้าหมาย และการออกแบบแนวทางแก้ไข ผลจากการวิเคราะห์นำไปสู่การออกแบบกิจกรรมพัฒนาชุมชนภายใต้แนวคิด “Green & Clean Space ปฏิบัติการสุขภาวะ ณ วัดบึงบา” โดยมุ่งเน้นการพัฒนาพื้นที่สาธารณะ การจัดการขยะ และการส่งเสริมสุขภาวะของคนในชุมชน

ขั้นประเมินผล ดำเนินการประเมินสมรรถนะพุทธนวัตกร และประเมินผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการฝึกอบรมของเยาวชน รวมทั้งสรุปผลการดำเนินกิจกรรมขยายผล เพื่อสะท้อนผลลัพธ์การเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในระดับบุคคลและระดับชุมชน

8) ผลสำเร็จของโครงการ:

โครงการสามารถพัฒนาพุทธนวัตกรต้นแบบ จำนวน 10 รูปหรือคน และเยาวชนที่ผ่านการฝึกอบรม จำนวน 60 คน เกิดผลผลิตสำคัญ ได้แก่ รายงานผลการจัดกิจกรรมพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม แผนที่ชุมชน ผลการวิเคราะห์ปัญหาชุมชน กิจกรรมพัฒนาชุมชน และบันทึกการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชุมชนด้านพฤติกรรม ความสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วม

9) หน่วยงานร่วมดำเนินการ:

โรงเรียนหนองเสือวิทยาคม

ชุมชนเทศบาลตำบลหนองเสือ

วัดบึงบาประภาสวดี

นิสิตคณะสังคมศาสตร์ สาขาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

10) การวิเคราะห์โอกาสประสบความสำเร็จและแผนการประเมินความเสี่ยง:

โอกาสความสำเร็จของโครงการอยู่ที่การมีวัด โรงเรียน และผู้นำชุมชนเป็นศูนย์กลางการขับเคลื่อน การมีเยาวชนเป็นกลไกหลักในการเรียนรู้และพัฒนาชุมชน และการใช้หลักสัปปายะ 7 และอริยสัจ 4 เป็นกรอบการทำงานอย่างเป็นระบบ แผนการประเมินความเสี่ยงครอบคลุมประเด็นการประสานงาน การเข้าถึงพื้นที่ การมีส่วนร่วมของเยาวชน และความสมบูรณ์ของข้อมูลเชิงสังเคราะห์ โดยกำหนดแนวทางการจัดการความเสี่ยงผ่านการสื่อสารอย่างเป็นทางการ การประสานงานล่วงหน้า และการทำงานร่วมกันของพุทธนวัตกรและภาคีเครือข่ายในพื้นที่

แผนภาพที่ 37 กิจกรรมขยายผลของชุมชนหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมที่มีต่อการบริหารจัดการโครงการขยายผลพุทธนวัตกรรมบัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม ชุมชนเทศบาลตำบลหนองเสือ ตำบลบึงบา อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี

(N = 50)

ลำดับ	การบริหารจัดการโครงการ	ระดับความพึงพอใจ		
		μ	σ	การแปลผล
1.	ความชัดเจนของวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ	4.36	0.60	มาก
2.	ความเหมาะสมของการวางแผนและการจัดเตรียมโครงการ	4.80	0.61	มากที่สุด
3.	ความเหมาะสมของรูปแบบและลำดับกิจกรรมที่จัดขึ้น	4.34	0.56	มาก
4.	ความเหมาะสมของระยะเวลาในการจัดกิจกรรม	4.04	0.40	มาก
5.	คุณภาพของกระบวนการดำเนินกิจกรรมตลอดโครงการ	4.06	0.37	มาก
6.	ความพร้อมและการอำนวยความสะดวกของคณะทำงาน	4.88	0.48	มากที่สุด
7.	การส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้เข้าอบรม	4.02	0.32	มาก
8.	ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการต่อการเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง	4.78	0.55	มากที่สุด
9.	ความเหมาะสมของโครงการต่อบริบทและความต้องการของผู้เข้าอบรม	3.94	0.24	มาก
10.	ความพึงพอใจโดยภาพรวมต่อการจัดโครงการ	4.76	0.52	มากที่สุด
ภาพรวม		4.40	0.59	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่า ผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการโครงการขยายผลพุทธนวัตกรรมบัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.40$, $\sigma = 0.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ความเหมาะสมของการวางแผนและการจัดเตรียมโครงการ ความพร้อมและการอำนวยความสะดวกของคณะทำงาน ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการต่อการเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง และความพึงพอใจโดยภาพรวมต่อการจัดโครงการ ส่วนรายการอื่น ๆ อยู่ในระดับมากทุกข้อ สะท้อนให้เห็นว่าการบริหารจัดการโครงการมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของชุมชนในพื้นที่ศึกษา

2.1.5.8 ขันขยายผลโครงการชุมชนวัดตึก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1) ชื่อโครงการ:

โครงการขยายผลพุทธนวัตกรบัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม ชุมชนวัดตึก ตำบลท่าवासกรี อำเภพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2) ผู้รับผิดชอบ:

พุทธนวัตกรต้นแบบ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ร่วมกับ โรงเรียนประตูลัย ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน และหน่วยงานในพื้นที่ชุมชนวัดตึก

3) ระยะเวลาที่จัด:

3 กันยายน 2568

4) พื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย:

พื้นที่ดำเนินโครงการ ได้แก่ ชุมชนวัดตึก ตำบลท่าवासกรี อำเภพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

กลุ่มเป้าหมายหลัก คือ เยาวชนโรงเรียนประตูลัย อายุประมาณ 10-15 ปี จำนวน 50 คน

กลุ่มสนับสนุน ได้แก่ พุทธนวัตกรต้นแบบ จำนวน 10 รูปหรือคน ผู้นำชุมชน และปราชญ์ชาวบ้าน

5) หลักการและเหตุผล:

การดำเนินโครงการตั้งอยู่บนบริบทของชุมชนวัดตึกซึ่งเป็นชุมชนเก่าแก่ริมแม่น้ำลพบุรี มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตที่เชื่อมโยงกับโบราณสถานสำคัญในเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยา อย่างไรก็ตาม ชุมชนยังขาดกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงอดีตกับปัจจุบัน และการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการอนุรักษ์และพัฒนาชุมชนอย่างเป็นระบบ โครงการพุทธนวัตกรจึงมุ่งเสริมสร้างศักยภาพเยาวชนให้เป็นกลไกสำคัญในการเรียนรู้ วิเคราะห์ และสื่อสารคุณค่าของชุมชนผ่านกระบวนการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการที่บูรณาการหลักพุทธศาสนากับการพัฒนาชุมชนร่วมสมัย

6) วัตถุประสงค์ของโครงการ:

1. เพื่อพัฒนาเยาวชนในชุมชนวัดตึกให้มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการออกแบบและพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม

2. เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา ศักยภาพ และโอกาสของชุมชนของตนเอง

3. เพื่อสร้างต้นแบบกิจกรรมพุทธนวัตกรด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบ Walk and Talk ที่เชื่อมโยงโบราณสถาน วิถีชีวิต และชุมชน

7) ลักษณะกิจกรรม:

การดำเนินกิจกรรมขันขยายผลในชุมชนวัดตึก เป็นกระบวนการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการที่ออกแบบให้เยาวชนได้ “เรียนรู้จากพื้นที่จริง” และ “ลงมือทำจริง” โดยมีพุทธนวัตกรต้นแบบทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง กระบวนการกิจกรรมประกอบด้วยหลายช่วงที่เชื่อมโยงต่อเนื่องกัน ดังนี้

ประการแรก เป็นกิจกรรมการสร้างความสัมพันธ์และการเตรียมความพร้อมของเยาวชนผ่านกิจกรรมละลายพฤติกรรมและการทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ร่วมกัน และเปิดพื้นที่ให้เยาวชนได้แสดงความคิดอย่างอิสระ

ประการที่สอง เป็นกิจกรรมแผนที่เดินดิน ซึ่งแบ่งออกเป็นแผนที่เดินดินโรงเรียนของเรา และแผนที่เดินดินชุมชนของเรา เยาวชนได้ร่วมกันสำรวจพื้นที่จริง บันทึกข้อมูลสถานที่สำคัญ เส้นทาง

โบราณสถาน แหล่งเรียนรู้ และวิถีชีวิตของชุมชน พร้อมทั้งอธิบายพื้นที่ตามหลักสัปปายะ 7 เพื่อเชื่อมโยงสภาพแวดล้อมทางกายภาพ สังคม และจิตใจ

ประการที่สาม เป็นกิจกรรมการวิเคราะห์ปัญหาและศักยภาพของชุมชน เยาวชนร่วมกันอภิปรายและสรุปปัญหาที่พบในพื้นที่ เช่น ด้านสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์วัฒนธรรม และการมีส่วนร่วมของคนรุ่นใหม่ พร้อมทั้งเสนอแนวทางการพัฒนาโดยใช้ทุนทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐาน

ประการที่สี่ เป็นกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการรู้เท่าทันสื่อ โดยให้เยาวชนเรียนรู้การวิเคราะห์สื่อ การใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ และการสื่อสารเรื่องราวของชุมชนอย่างมีคุณธรรม ผ่านเครื่องมือและกิจกรรมเชิงปฏิบัติ

ประการที่ห้า เป็นกิจกรรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ เยาวชนลงพื้นที่จริงใน 4 จุดสำคัญ ได้แก่ วัดวรเชษฐาราม วัดโลกยสุทธาราม วัดตึก และบ้านหัวโขน เพื่อถ่ายทำคลิปวิดีโอทัศนียภาพเกี่ยวกับ “โรงเรียนของเราที่เรากลุ่มใจ” และ “เส้นทางท่องเที่ยว Walk and Talk” โดยเยาวชนเป็นผู้วางแผน ถ่ายทำ และนำเสนอเนื้อหาด้วยตนเอง

ประการที่หก เป็นกิจกรรมจิตอาสาเพื่อชุมชน เยาวชนได้ร่วมทำกิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม และพื้นที่โบราณสถาน เช่น การเก็บขยะ การวาดภาพ การเป็นยูทูบเกอร์ และการแสดงศิลปวัฒนธรรม ซึ่งช่วยปลูกฝังจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อชุมชน

ประการสุดท้าย เป็นกิจกรรมการนำเสนอผลงานและสะท้อนการเรียนรู้ เยาวชนได้นำเสนอคลิปวิดีโอ ทัศนียภาพ แนวคิด และประสบการณ์ที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรม พร้อมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับพุทธนวัตกร ครู และผู้นำชุมชน เพื่อสรุปบทเรียนและผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

8) ผลสำเร็จของโครงการ:

เกิดเยาวชนต้นแบบที่มีทักษะการเรียนรู้เชิงพื้นที่ การทำงานเป็นทีม การสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และจิตสำนึกในการอนุรักษ์ชุมชน ได้ผลงานแผนที่ชุมชน รายงานวิเคราะห์ปัญหา กิจกรรมจิตอาสา และคลิปสื่อสร้างสรรค์ตามที่กำหนดไว้ในโครงการ

9) หน่วยงานร่วมดำเนินการ:

โรงเรียนประตู่ชัย วัดตึก วัดโลกยสุทธาราม วัดวรเชษฐาราม ศิลปินบ้านหัวโขน ผู้นำชุมชน และมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

10) การวิเคราะห์โอกาสประสบความสำเร็จและแผนการประเมินความเสี่ยง:

โครงการมีโอกาสประสบความสำเร็จจากความร่วมมือของโรงเรียน ชุมชน และพุทธนวัตกร รวมถึงศักยภาพของพื้นที่ที่เป็นแหล่งโบราณสถานสำคัญ ขณะเดียวกันได้มีการวางแผนการประสานงาน การจัดตารางกิจกรรมให้เหมาะสมกับการเรียน และการสื่อสารอย่างต่อเนื่อง เพื่อป้องกันความเสี่ยงด้านเวลา การมีส่วนร่วม และความต่อเนื่องของกิจกรรม

แผนภาพที่ 38 กิจกรรมขยายผลของชุมชนวัดตึก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมที่มีต่อการบริหารจัดการโครงการขยายผลพุทธนวัตกรรมบัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม ชุมชนวัดตึก ตำบลท่าวาสูกกรี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(N = 50)

ลำดับ	การบริหารจัดการโครงการ	ระดับความพึงพอใจ		
		μ	σ	การแปลผล
1.	ความชัดเจนของวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ	4.32	0.68	มาก
2.	ความเหมาะสมของการวางแผนและการจัดเตรียมโครงการ	4.76	0.66	มากที่สุด
3.	ความเหมาะสมของรูปแบบและลำดับกิจกรรมที่จัดขึ้น	4.32	0.55	มาก
4.	ความเหมาะสมของระยะเวลาในการจัดกิจกรรม	4.12	0.44	มาก
5.	คุณภาพของกระบวนการดำเนินกิจกรรมตลอดโครงการ	4.36	0.48	มาก
6.	ความพร้อมและการอำนวยความสะดวกของคณะทำงาน	4.76	0.66	มากที่สุด
7.	การส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้เข้าอบรม	4.04	0.35	มาก
8.	ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการต่อการเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง	4.80	0.40	มากที่สุด
9.	ความเหมาะสมของโครงการต่อบริบทและความต้องการของผู้เข้าอบรม	3.92	0.27	มาก
10.	ความพึงพอใจโดยภาพรวมต่อการจัดโครงการ	4.76	0.52	มากที่สุด
ภาพรวม		4.42	0.60	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่า ผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการโครงการขยายผลพุทธนวัตกรรมบัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.42$, $\sigma = 0.60$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ความเหมาะสมของการวางแผนและการจัดเตรียมโครงการ ความพร้อมและการอำนวยความสะดวกของคณะทำงาน ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการต่อการเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง และความพึงพอใจโดยภาพรวมต่อการจัดโครงการ ส่วนรายการอื่น ๆ อยู่ในระดับมากทุกข้อ สะท้อนให้เห็นว่าการบริหารจัดการโครงการมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของชุมชนในพื้นที่ศึกษา

2.1.5.9 ขันขยายผลโครงการ ชุมชนวัดลำเรือแตก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1) ชื่อโครงการ:

โครงการขยายผลพุทธนวัตกรรมบัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม ชุมชนวัดลำเรือแตก ตำบลเชียงรากน้อย อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2) ผู้รับผิดชอบ:

พุทธนวัตกรรมต้นแบบของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งผ่านการฝึกอบรม หลักสูตรบัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรมจากส่วนกลาง ร่วมกับ คณาจารย์ นิสิตคณะสังคมศาสตร์ สาขาการจัดการเชิงพุทธ โรงเรียนวัดธรรมนาวา วัดธรรมนาวา และผู้นำชุมชนตำบลเชียงรากน้อย

3) ระยะเวลาที่จัด:

3 กันยายน 2568

4) พื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย:

พื้นที่ดำเนินกิจกรรม ได้แก่ วัดธรรมนาวา และโรงเรียนวัดธรรมนาวา ตำบลเชียงรากน้อย อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งใช้เป็นฐานการเรียนรู้และพื้นที่ปฏิบัติการจริง

กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย พุทธนวัตกรรมต้นแบบ จำนวน 10 รูปหรือคน เยาวชน อายุ ระหว่าง 10–15 ปี จากโรงเรียนวัดธรรมนาวา จำนวน 50 คน กลุ่มผู้นำชุมชน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดธรรมนาวาและคณะผู้บริหาร จำนวน 5 คน

5) หลักการและเหตุผล:

ชุมชนวัดลำเรือแตกตั้งอยู่ในเขตตำบลเชียงรากน้อย อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นชุมชนที่ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม แม้จะมีวัดและโรงเรียนเป็นศูนย์กลางสำคัญของชุมชน แต่ยังคงประสบปัญหาด้านการมีส่วนร่วมของเยาวชน โดยขาดเวทีและช่องทางที่เหมาะสมในการแสดงความคิดเห็นและเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาชุมชน การตัดสินใจส่วนใหญ่มักมาจากผู้ใหญ่ ทำให้เยาวชนรู้สึกว่าคุณค่าของตนเองไม่มีความสำคัญ

พุทธนวัตกรรมต้นแบบของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยจึงเล็งเห็นถึงความจำเป็นในการจัดกิจกรรมอบรมและขยายผลในชุมชนวัดลำเรือแตก เพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นกลไกสำคัญในการเรียนรู้ วิเคราะห์ และแก้ไขปัญหาของชุมชนด้วยปัญญาและคุณธรรมอย่างยั่งยืน

6) วัตถุประสงค์ของโครงการ:

6.1 เพื่อพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในพื้นที่ชุมชนวัดลำเรือแตกในการออกแบบชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม ผ่านกิจกรรมการจัดทำแผนที่ชุมชน การวิเคราะห์ปัญหาและโอกาสของชุมชน และการออกแบบแนวทางแก้ไขปัญหามุมมอง

6.2 เพื่อพัฒนาชุมชนวัดลำเรือแตกให้เป็นต้นแบบด้านพุทธเศรษฐศาสตร์และพุทธสุขภาวะ

7) ลักษณะกิจกรรม:

การดำเนินกิจกรรมขันขยายผลโครงการพุทธนวัตกรรมในชุมชนวัดลำเรือแตก เป็นกระบวนการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการที่ใช้วัดธรรมนาวาและโรงเรียนวัดธรรมนาวาเป็นฐานการเรียนรู้ โดยออกแบบกิจกรรมให้เยาวชนได้เรียนรู้จากพื้นที่จริงและสถานการณ์จริง ภายใต้กรอบแนวคิดพุทธนวัตกรรมพุทธเศรษฐศาสตร์ และพุทธสุขภาวะ

กระบวนการกิจกรรมแบ่งออกเป็นลำดับขั้นอย่างชัดเจน เริ่มจากขั้นเตรียมการ ซึ่งประกอบด้วยคัดเลือกชุมชนและเยาวชนกลุ่มเป้าหมาย การประสานงานกับโรงเรียนวัดธรรมนาวา วัดธรรมนาวา และผู้นำชุมชน เพื่อวางแผนการจัดกิจกรรม เตรียมสถานที่ และสร้างความเข้าใจร่วมกับเป้าหมายของโครงการ

ในขั้นอบรมเยาวชน มีการจัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการเป็นระยะเวลา 3 วัน ครอบคลุม 3 หน่วยการเรียนรู้หลัก ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้เรื่องการมองชุมชนแบบสัปปายะ 7 หน่วยการเรียนรู้เรื่องการใช้หลักอริยสัจ 4 ในการวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาชุมชน และหน่วยการเรียนรู้เรื่องการคิดกิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชนตามแก่นพระพุทธศาสนา กระบวนการเรียนรู้เน้นการรับฟังแบบปรโตโฆสะ การคิดวิเคราะห์ด้วยโยนิโสมนสิการ การแบ่งกลุ่มระดมความคิดเห็น และการนำเสนอผลงานของแต่ละกลุ่ม

ในขั้นขยายผล เยาวชนได้ลงพื้นที่สำรวจชุมชนจริง โดยเฉพาะบริเวณวัดธรรมนาวา เพื่อทำความเข้าใจบริบทพื้นที่ ปัญหา และศักยภาพของชุมชน จากนั้นร่วมกันจัดทำแผนที่ชุมชนตามหลักสัปปายะ 7 และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ปัญหาชุมชนตามหลักอริยสัจ 4 ตั้งแต่การระบุปัญหา การค้นหาสาเหตุ การกำหนดเป้าหมายร่วม และการระดมแนวทางแก้ไข กระบวนการดังกล่าวนำไปสู่การออกแบบกิจกรรมพัฒนาชุมชนภายใต้แนวคิด “Green & Clean Space ปฏิบัติการสุขภาวะ ณ วัดธรรมนาวา” ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาพื้นที่สาธารณะ การจัดการขยะ และการเสริมสร้างสุขภาวะของคนในชุมชน

ขั้นประเมินผล ดำเนินการประเมินสมรรถนะพุทธนวัตกรต้นแบบ และประเมินผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการฝึกอบรมของเยาวชน รวมทั้งสรุปผลการดำเนินกิจกรรมขยายผล เพื่อสะท้อนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งในระดับบุคคลและระดับชุมชนอย่างเป็นระบบ

8) ผลสำเร็จของโครงการ:

โครงการสามารถพัฒนาพุทธนวัตกรต้นแบบ จำนวน 10 รูปหรือคน และเยาวชนที่ผ่านการฝึกอบรม จำนวน 50 คน เกิดผลผลิตสำคัญ ได้แก่ รายงานผลการจัดกิจกรรมพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม จำนวน 1 เล่ม แผนที่ชุมชน ผลการวิเคราะห์ปัญหาชุมชน กิจกรรมพัฒนาชุมชน และบันทึกการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชุมชนด้านพฤติกรรม ความสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วม

9) หน่วยงานร่วมดำเนินการ:

โรงเรียนวัดธรรมนาวา

ชุมชนวัดลำเรือแตก

วัดธรรมนาวา

นิสิตคณะสังคมศาสตร์ สาขาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

10) การวิเคราะห์โอกาสประสบความสำเร็จและแผนการประเมินความเสี่ยง:

โอกาสความสำเร็จของโครงการอยู่ที่การมีวัด โรงเรียน และผู้นำชุมชนเป็นหน่วยงานหลักที่ใกล้ชิดกับคนในพื้นที่ การสร้างความร่วมมือระหว่างพุทธนวัตกร เยาวชน และภาคีเครือข่ายในชุมชน รวมถึงการใช้หลักสัปปายะ 7 และอริยสัจ 4 เป็นกรอบการทำงานอย่างเป็นระบบ แผนการประเมินความเสี่ยงครอบคลุมประเด็นการประสานงาน การเข้าถึงพื้นที่ ความพร้อมของเยาวชน และความสมบูรณ์ของข้อมูลเชิงสังเคราะห์ โดยกำหนดแนวทางจัดการความเสี่ยงผ่านการประสานงานอย่างเป็นทางการ การติดตามผล และการทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

แผนภาพที่ 39 กิจกรรมขยายผลของชุมชนวัดลำเรือแตก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมที่มีต่อการบริหารจัดการโครงการขยายผลพุทธนวัตกรรมบัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม ชุมชนวัดลำเรือแตก ตำบลเชียงรากน้อย อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(N = 50)

ลำดับ	การบริหารจัดการโครงการ	ระดับความพึงพอใจ		
		μ	σ	การแปลผล
1.	ความชัดเจนของวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ	4.02	0.82	มาก
2.	ความเหมาะสมของการวางแผนและการจัดเตรียมโครงการ	4.44	0.91	มาก
3.	ความเหมาะสมของรูปแบบและลำดับกิจกรรมที่จัดขึ้น	3.98	0.68	มาก
4.	ความเหมาะสมของระยะเวลาในการจัดกิจกรรม	3.90	0.61	มาก
5.	คุณภาพของกระบวนการดำเนินกิจกรรมตลอดโครงการ	4.10	0.71	มาก
6.	ความพร้อมและการอำนวยความสะดวกของคณะทำงาน	4.44	0.91	มาก
7.	การส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้เข้าอบรม	3.84	0.55	มาก
8.	ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการต่อการเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง	4.46	0.81	มาก
9.	ความเหมาะสมของโครงการต่อบริบทและความต้องการของผู้เข้าอบรม	3.72	0.45	มาก
10.	ความพึงพอใจโดยภาพรวมต่อการจัดโครงการ	4.44	0.84	มาก
ภาพรวม		4.13	0.79	มาก

จากตารางที่ 9 พบว่า ผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการโครงการขยายผลพุทธนวัตกรรมบัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.13$, $\sigma = 0.79$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกรายการอยู่ในระดับมาก สะท้อนให้เห็นว่าการบริหารจัดการโครงการมีความเหมาะสม แม้บริบทพื้นที่ที่มีความหลากหลายและความแตกต่างของผู้เข้าอบรมก็ตาม

2.1.5.10 ขันขยายผลโครงการชุมชนวัดเจติยภูมิ จังหวัดขอนแก่น

1) ชื่อโครงการ:

โครงการขยายผลพุทธนวัตกรรมบัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม ชุมชนวัดเจติยภูมิ บ้านขาม ตำบลบ้านขาม อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น

2) ผู้รับผิดชอบ:

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น โดยมีพุทธนวัตกรรมต้นแบบที่ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรบัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม ร่วมกับคณาจารย์ วิทยากร พระภิกษุ ผู้นำชุมชน และปราชญ์ชาวบ้านในเขตชุมชนวัดเจติยภูมิ บ้านขาม

3) ระยะเวลาที่จัด:

3 กันยายน 2568

4) พื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย:

พื้นที่ดำเนินโครงการ ได้แก่ ชุมชนวัดเจติยภูมิ บ้านขาม ตำบลบ้านขาม อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ซึ่งมีวัดเจติยภูมิหรือพระธาตุขามแก่นเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้

กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย

- (1) พุทธนวัตกรรมต้นแบบ จำนวน 10 รูปหรือคน
- (2) เยาวชนอายุระหว่าง 15–18 ปี จากโรงเรียนพระธาตุขามแก่นพิทยาลัย จำนวน 50 คน
- (3) ผู้นำชุมชนและชาวบ้านในพื้นที่ จำนวน 10 คน

5) หลักการและเหตุผล:

ชุมชนวัดเจติยภูมิ บ้านขาม เป็นชุมชนเก่าแก่ที่มีประวัติศาสตร์ยาวนานและมีความเชื่อมโยงกับตำนานพระธาตุขามแก่น ซึ่งเป็นปูชนียสถานสำคัญของจังหวัดขอนแก่น แม้ชุมชนจะมีทุนทางวัฒนธรรม ศาสนา และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เข้มแข็ง แต่ยังประสบปัญหาด้านเศรษฐกิจ การเกษตร รายได้ครัวเรือน หนี้สิน และการขาดกิจกรรมสร้างสรรค์สำหรับเยาวชน รวมถึงปัญหายาเสพติดและการมีผู้สูบบุหรี่ของเยาวชน

โครงการพุทธนวัตกรรมจึงถูกนำมาดำเนินการในพื้นที่ เพื่อส่งเสริมให้นิสิตและเยาวชนได้นำความรู้ทางวิชาการและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม โดยมุ่งสร้างผู้นำรุ่นใหม่ที่มีทั้งปัญญาและคุณธรรมในการขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน

6) วัตถุประสงค์ของโครงการ:

6.1 เพื่อพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในชุมชนวัดเจติยภูมิ บ้านขาม ให้มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการออกแบบชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม ผ่านกิจกรรมการจัดทำแผนที่ชุมชน การวิเคราะห์ปัญหาและโอกาสของชุมชน และการแก้ไขปัญหาชุมชนอย่างเป็นระบบ

6.2 เพื่อพัฒนาชุมชนวัดเจติยภูมิ บ้านขาม ให้เป็นต้นแบบด้านพุทธเศรษฐศาสตร์และพุทธสุขภาวะ

7) ลักษณะกิจกรรม:

การดำเนินกิจกรรมขันขยายผลโครงการพุทธนวัตกรรมในชุมชนวัดเจติยภูมิ บ้านขาม เป็นกระบวนการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการที่ใช้พื้นที่จริงของชุมชนเป็นฐาน โดยมีวัดเจติยภูมิหรือพระธาตุขามแก่นเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ กิจกรรมถูกออกแบบให้เยาวชนได้มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การเรียนรู้ การสำรวจ การวิเคราะห์ ไปจนถึงการออกแบบกิจกรรมพัฒนาชุมชน

กระบวนการเริ่มจากขั้นเตรียมการ ซึ่งประกอบด้วย การคัดเลือกชุมชน คัดเลือกเยาวชน กลุ่มเป้าหมาย และการวางแผนจัดกิจกรรมร่วมกับผู้นำชุมชน โรงเรียน และพุทธนวัตกร เพื่อเตรียมความพร้อมด้านพื้นที่ บุคลากร และเนื้อหาการเรียนรู้

ในขั้นอบรมเยาวชน มีการจัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ จำนวน 1 วัน ครอบคลุม 3 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้เรื่องสปีปายสถาน หน่วยการเรียนรู้เรื่องอริยสัจโมเดล และหน่วยการเรียนรู้เรื่องแก่นพระพุทธศาสนา กระบวนการเรียนรู้เน้นการเสริมสร้างทักษะการรับฟังแบบปรโตโฆสะ การคิดวิเคราะห์ด้วยโยนิโสมนสิการ การแบ่งกลุ่มระดมความคิดเห็น และการจัดทำแผนที่ชุมชนตามหลักสปีปายะ 7

ในขั้นขยายผล เยาวชนได้ลงพื้นที่สำรวจบริเวณวัดเจติยภูมิและพื้นที่โดยรอบ เพื่อเก็บข้อมูลจริงเกี่ยวกับสภาพชุมชน ทิศทางสังคม วัฒนธรรม และปัญหาที่เกิดขึ้น จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ปัญหาชุมชนตามหลักอริยสัจ 4 ตั้งแต่การระบุปัญหา การค้นหาสาเหตุ การกำหนดเป้าหมาย และการเสนอแนวทางแก้ไข กระบวนการดังกล่าวนำไปสู่การออกแบบกิจกรรมพัฒนาชุมชนภายใต้แนวคิดพุทธสุขภาวะ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาพื้นที่สาธารณะ การจัดการสิ่งแวดล้อม และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเยาวชนและคนในชุมชน

ขั้นประเมินผล ดำเนินการประเมินสมรรถนะพุทธนวัตกร และประเมินผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการฝึกอบรมของเยาวชน พร้อมทั้งสรุปผลการดำเนินกิจกรรมเพื่อสะท้อนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในระดับบุคคลและระดับชุมชนอย่างเป็นระบบ

8) ผลสำเร็จของโครงการ:

โครงการสามารถพัฒนาพุทธนวัตกรต้นแบบ จำนวน 10 รูปหรือคน และเยาวชนที่ผ่านการฝึกอบรม จำนวน 50 คน เกิดผลผลิตสำคัญ ได้แก่ รายงานผลการจัดกิจกรรมพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม จำนวน 1 เล่ม แผนที่ชุมชน ผลการวิเคราะห์ปัญหาชุมชน กิจกรรมพัฒนาชุมชน และบันทึกการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชุมชนด้านพฤติกรรม ความสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วม

9) หน่วยงานร่วมดำเนินการ:

ชาวบ้านในเขตชุมชนวัดเจติยภูมิ บ้านขาม

นิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

โรงเรียนพระธาตุขามแก่นพิทยาลัย

10) การวิเคราะห์โอกาสประสบความสำเร็จและแผนการประเมินความเสี่ยง:

โอกาสความสำเร็จของโครงการอยู่ที่การมีวัด โรงเรียน และผู้นำชุมชนเป็นหน่วยงานหลักที่ใกล้ชิดกับประชาชน การสร้างความร่วมมือของพุทธนวัตกร เยาวชน และชุมชน รวมถึงการใช้หลักสปีปายะ 7 และอริยสัจ 4 เป็นกรอบการทำงานอย่างเป็นระบบ แผนการประเมินความเสี่ยงครอบคลุมด้านการประสานงาน การใช้พื้นที่ การมีส่วนร่วมของเยาวชน และความสมบูรณ์ของข้อมูล โดยกำหนดแนวทางจัดการความเสี่ยงผ่านการประสานงานอย่างเป็นทางการ การติดตามผล และการทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

แผนภาพที่ 40 กิจกรรมขยายผลของชุมชนวัดเจติยภูมิ จังหวัดขอนแก่น

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมที่มีต่อการบริหารจัดการโครงการขยายผลพุทธนวัตกรรมบัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม ชุมชนวัดเจติยภูมิ บ้านขาม ตำบลบ้านขาม อำเภอ น้ำพอง จังหวัดขอนแก่น

(N = 50)

ลำดับ	การบริหารจัดการโครงการ	ระดับความพึงพอใจ		
		μ	σ	การแปลผล
1.	ความชัดเจนของวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ	3.78	0.84	มาก
2.	ความเหมาะสมของการวางแผนและการจัดเตรียมโครงการ	4.68	0.74	มากที่สุด
3.	ความเหมาะสมของรูปแบบและลำดับกิจกรรมที่จัดขึ้น	4.36	0.69	มาก
4.	ความเหมาะสมของระยะเวลาในการจัดกิจกรรม	4.32	0.68	มาก
5.	คุณภาพของกระบวนการดำเนินกิจกรรมตลอดโครงการ	3.76	0.74	มาก
6.	ความพร้อมและการอำนวยความสะดวกของคณะทำงาน	4.04	1.01	มาก
7.	การส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้เข้าอบรม	3.60	0.61	มาก
8.	ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการต่อการเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง	4.68	0.65	มากที่สุด
9.	ความเหมาะสมของโครงการต่อบริบทและความต้องการของผู้เข้าอบรม	3.52	0.50	มาก
10.	ความพึงพอใจโดยภาพรวมต่อการจัดโครงการ	4.68	0.68	มากที่สุด
ภาพรวม		4.14	0.84	มาก

จากตารางที่ 10 พบว่า ผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการโครงการขยายผลพุทธนวัตกรรมบัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.14$, $\sigma = 0.84$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ความเหมาะสมของการวางแผนและการจัดเตรียมโครงการ ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการต่อการเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง และความพึงพอใจโดยภาพรวมต่อการจัดโครงการ ส่วนรายการอื่น ๆ อยู่ในระดับมากทุกข้อ สะท้อนให้เห็นว่าการบริหารจัดการโครงการมีความเหมาะสมแม้บริบทของผู้เข้าอบรมและชุมชนจะมีความหลากหลายก็ตาม

2.1.5.11 การสังเคราะห์ผลการขยายผลทั้ง 10 ชุมชน

1) รูปแบบกิจกรรมที่ได้ผลมากที่สุด

รูปแบบกิจกรรมที่ได้ผลมากที่สุดซึ่งสะท้อนร่วมกันจากการขยายผลทั้ง 10 ชุมชน คือ การจัดกระบวนการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการที่ยึดพื้นที่จริงเป็นฐานและเปิดโอกาสให้เยาวชนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติจริงตลอดกระบวนการตั้งแต่ต้นจนจบ กิจกรรมเริ่มจากการทำความเข้าใจบริบทชุมชนผ่านการสำรวจพื้นที่ การสังเกต และการสนทนาแลกเปลี่ยนกับคนในชุมชน ก่อนนำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์เป็นแผนที่ชุมชนและกำหนดประเด็นปัญหาที่ชัดเจน กระบวนการเรียนรู้ลักษณะนี้ช่วยให้เยาวชนไม่รับความรู้แบบแยกส่วน แต่สามารถมองเห็นความเชื่อมโยงระหว่างพื้นที่ ผู้คน ทุนทางสังคม วัฒนธรรม และปัญหาที่ส่งผลต่อชีวิตประจำวันของชุมชน เมื่อเยาวชนเป็นผู้เก็บข้อมูลและวิเคราะห์ด้วยตนเอง จึงเกิดความรู้ที่ก้าวร้าวและความเป็นเจ้าของต่อชุมชนและต่อโจทย์การพัฒนาที่กำลังเผชิญอยู่ จากนั้นจึงนำกรอบคิดที่โครงการกำหนดไว้มาใช้จัดระเบียบความคิดอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะการมองชุมชนแบบสัปปายสถานซึ่งช่วยให้เห็นองค์ประกอบของพื้นที่ที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการอยู่ร่วมกัน และการใช้وریยส์จโมเดลเพื่อระบุปัญหา วิเคราะห์สาเหตุ กำหนดภาพเป้าหมายร่วม และออกแบบแนวทางการแก้ไขที่สอดคล้องกับบริบทจริง ขั้นตอนเหล่านี้ไม่เพียงพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์เท่านั้น แต่ยังเสริมสร้างทักษะการทำงานร่วมกัน การรับฟังอย่างมีสติ การคิดอย่างรอบด้าน และการสื่อสารต่อสาธารณะผ่านการนำเสนอผลการสำรวจและการสังเคราะห์ต่อคณะทำงานและคนในชุมชน เมื่อกระบวนการเรียนรู้จบลงด้วยผลงานที่จับต้องได้ เช่น แผนที่ชุมชน ชุดวิเคราะห์ปัญหา และข้อเสนอของกิจกรรมพัฒนาชุมชน จึงเกิดหลักฐานเชิงประจักษ์ว่าเยาวชนสามารถแปลงการเรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติจริง และทำให้ชุมชนเริ่มมองเห็นบทบาทของเยาวชนในฐานะกลไกสำคัญของการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม

อีกด้านหนึ่ง รูปแบบกิจกรรมที่ได้ผลมากที่สุดยังมีลักษณะเด่นคือ การใช้วัดและโรงเรียนเป็นฐานการเรียนรู้และฐานปฏิบัติการร่วมกัน พร้อมทั้งเชื่อมโยงภาคีเครือข่ายในพื้นที่เข้ามาหนุนเสริมการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง การยึดวัดและโรงเรียนเป็นฐานทำให้กิจกรรมมีพื้นที่รองรับที่ชัดเจน มีผู้ใหญ่และหน่วยงานท้องถิ่นร่วมรับรู้ และช่วยให้การลงมือทำของเยาวชนไม่เพียงเป็นกิจกรรมโดดเดี่ยว แต่เป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตชุมชน เมื่อเยาวชนทำงานร่วมกับพระภิกษุ ครู ผู้นำชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงเกิดการเรียนรู้เรื่องบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ และการตัดสินใจร่วมในพื้นที่สาธารณะอย่างเหมาะสม จุดแข็งของรูปแบบนี้อยู่ที่การออกแบบกิจกรรมให้เชื่อมจากการเรียนรู้ไปสู่การลงมือทำในประเด็นที่ชุมชนรับรู้ร่วมได้ง่ายและสามารถเห็นผลได้จริง เช่น การจัดการสิ่งแวดล้อมและขยะ การพัฒนาพื้นที่สุขภาวะ การสร้างพื้นที่สร้างสรรค์สำหรับเยาวชน หรือการสื่อสารคุณค่าของชุมชนผ่านสื่อร่วมสมัยตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่ เมื่อกิจกรรมถูกออกแบบให้สอดคล้องกับบริบท ใช้ทรัพยากรในชุมชนอย่างพอประมาณ และสามารถดำเนินการได้ภายในเวลาที่กำหนด จึงช่วยลดแรงต้านและเพิ่มโอกาสในการสานต่อหลังสิ้นสุดโครงการ อีกทั้งการเปิดโอกาสให้เยาวชนออกแบบกิจกรรมหรือผลิตผลงานด้วยตนเองภายใต้การทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงของพุทธทศวัตกรต้นแบบยังสร้างพลังการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทั้งในระดับบุคคลและระดับชุมชน และเอื้อต่อการประเมินผลผ่านทั้งการเปรียบเทียบก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรม รวมถึงหลักฐานของผลงานที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่ จึงสรุปได้ว่ารูปแบบกิจกรรมที่ได้ผลมากที่สุดคือการผสมผสานพื้นที่จริงเข้ากับโครงกระบวนการที่เป็นระบบและการมีส่วนร่วมของภาคี โดยให้เยาวชนเป็นเจ้าของการเรียนรู้และการปฏิบัติอย่างแท้จริง

ในภาพรวม รูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการที่ยึดพื้นที่จริงและให้เยาวชนเป็นศูนย์กลางดังกล่าว ไม่เพียงสร้างผลลัพธ์เชิงบวกในระดับชุมชน แต่ยังสะท้อนบทบาทใหม่ของมหาวิทยาลัยในฐานะกลไกสำคัญของการพัฒนาปัญญาและคุณธรรมของสังคมอย่างเป็นรูปธรรม กิจกรรมขยายผลเหล่านี้ทำให้มหาวิทยาลัยไม่ถูกจำกัดบทบาทอยู่เพียงการผลิตบัณฑิตหรือองค์ความรู้เชิงทฤษฎี หากแต่สามารถออกแบบกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับชุมชน ถ่ายทอดหลักคิดเชิงพุทธไปสู่การปฏิบัติจริง และสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ตรวจสอบได้ในพื้นที่ เมื่อพุทธนวัตกร นิสิต และคณาจารย์ลงไปทำงานร่วมกับวัด โรงเรียน และชุมชนอย่างต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยจึงถูกพลิกบทบาทจากผู้ถ่ายทอดความรู้ไปสู่การเป็นผู้อำนวยการกระบวนการเรียนรู้ ผู้เชื่อมโยงเครือข่าย และผู้ร่วมเรียนรู้ไปพร้อมกับสังคม แนวคิดการพัฒนาปัญญาและคุณธรรมจึงไม่หยุดอยู่ในกรอบหลักสูตรหรือห้องเรียน แต่ถูกแปลงเป็นการกระทำ การตัดสินใจ และการแก้ไขปัญหาจริงในชีวิตประจำวันของผู้คนในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายการพลิกโฉมมหาวิทยาลัยกลุ่มพัฒนาปัญญาและคุณธรรมจากสถาบันการศึกษาไปสู่สถาบันพัฒนาสังคมอย่างแท้จริง

2) ปัจจัยความสำเร็จร่วม

การขยายผลโครงการพุทธนวัตกรทั้ง 10 ชุมชน แสดงให้เห็นว่าความสำเร็จไม่ได้เกิดจากความพร้อมของพื้นที่เพียงอย่างเดียว แต่เกิดจากการออกแบบกระบวนการทำงานที่เชื่อมโยงคน ความรู้ และพื้นที่เข้าด้วยกันอย่างเหมาะสม ปัจจัยความสำเร็จร่วมที่ปรากฏซ้ำในทุกพื้นที่สะท้อนถึงกลไกสำคัญที่ทำให้การพัฒนาปัญญาและคุณธรรมสามารถเกิดผลได้จริง ทั้งในระดับเยาวชน ชุมชน และบทบาทของมหาวิทยาลัย การสังเคราะห์ปัจจัยเหล่านี้ช่วยให้เห็นองค์ประกอบหลักที่ควรได้รับการธำรงและขยายผลในระดับนโยบายต่อไป ดังนี้

(1) การใช้พื้นที่จริงเป็นฐานการเรียนรู้และปฏิบัติการ ทุกชุมชนประสบความสำเร็จจากการยึดพื้นที่จริงเป็นฐานของการเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นวัด โรงเรียน หรือพื้นที่สาธารณะในชุมชน การเรียนรู้จากสถานที่จริงช่วยให้ผู้เข้าร่วมเห็นปัญหาและศักยภาพอย่างเป็นรูปธรรม ไม่แยกขาดจากชีวิตประจำวัน เมื่อเยาวชนได้ลงพื้นที่ สืบสวน สังเกต และสนทนากับคนในชุมชน ความรู้ที่เกิดขึ้นจึงมีความหมายและนำไปสู่ความรู้สึกร่วมในการพัฒนา พื้นที่จึงไม่ใช่เพียงฉากของกิจกรรม แต่กลายเป็นห้องเรียนที่มีชีวิต

(2) การให้เยาวชนเป็นศูนย์กลางของกระบวนการเรียนรู้ ปัจจัยสำคัญร่วมคือการออกแบบกิจกรรมให้เยาวชนเป็นผู้คิด วิเคราะห์ และลงมือทำด้วยตนเอง ภายใต้การเป็นพี่เลี้ยงของพุทธนวัตกร และคณาจารย์ เยาวชนไม่ได้เป็นเพียงผู้รับกิจกรรม แต่เป็นผู้ร่วมสร้างเนื้อหาและแนวทางพัฒนาชุมชน การมีบทบาทเช่นนี้ช่วยเสริมความมั่นใจ ความรับผิดชอบ และจิตสาธารณะ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมและทัศนคติอย่างชัดเจน

(3) การใช้กรอบคิดเชิงพุทธอย่างเป็นระบบ ทุกพื้นที่ใช้กรอบแนวคิดร่วมกัน ได้แก่ การมองชุมชนแบบสัปปายสถาน และการวิเคราะห์ปัญหาด้วยอริยสัจโมเดล กรอบคิดเหล่านี้ช่วยจัดระเบียบความคิดของผู้เข้าร่วม ทำให้การมองปัญหาไม่กระจัดกระจาย และสามารถเชื่อมโยงสาเหตุ เป้าหมาย และแนวทางแก้ไขได้อย่างเป็นระบบ การนำหลักพุทธธรรมมาใช้ในเชิงปฏิบัติทำให้คุณธรรมไม่ใช่นามธรรม แต่ปรากฏในกระบวนการตัดสินใจและการทำงานร่วมกัน

(4) การมีภาคีเครือข่ายในพื้นที่ร่วมขับเคลื่อน ความสำเร็จของทุกชุมชนเกิดจากการมีวัด โรงเรียน ผู้นำชุมชน และหน่วยงานท้องถิ่นร่วมรับรู้และสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง ภาคีเหล่านี้ช่วยสร้าง

ความชอบธรรม ลดแรงต้าน และเปิดพื้นที่ให้เยาวชนได้ทำงานจริง การทำงานแบบเครือข่ายยังช่วยให้กิจกรรมไม่จบลงพร้อมโครงการ แต่มีโอกาสสานต่อในระดับชุมชนและสถาบัน

(5) บทบาทของมหาวิทยาลัยในฐานะผู้อำนวยการกระบวนการ มหาวิทยาลัยประสบความสำเร็จจากการปรับบทบาทจากผู้ถ่ายทอดความรู้มาเป็นผู้ออกแบบและอำนวยความสะดวกการเรียนรู้ คณาจารย์และพุทธนวัตกรทำหน้าที่เป็นที่เลี้ยง ผู้ตั้งคำถาม และผู้เชื่อมโยงองค์ความรู้กับบริบทพื้นที่ บทบาทเช่นนี้ช่วยให้มหาวิทยาลัยทำงานร่วมกับชุมชนอย่างเสมอภาค และสะท้อนภาพลักษณ์ใหม่ของมหาวิทยาลัยกลุ่มพัฒนาปัญญาและคุณธรรมอย่างเป็นรูปธรรม

3) ความแตกต่างเชิงบริบท

การขยายผลโครงการพุทธนวัตกรในทั้ง 10 ชุมชนสะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนว่า แม้ทุกพื้นที่จะใช้กรอบกระบวนการเรียนรู้เดียวกัน คือ การเรียนรู้เชิงปฏิบัติการที่ยึดพื้นที่จริงเป็นฐาน การใช้หลักสปีดสถานและอริยสัจโมเดลเป็นเครื่องมือคิด และการมีพุทธนวัตกรต้นแบบทำหน้าที่ที่เลี้ยง แต่ผลลัพธ์และรูปแบบการดำเนินกิจกรรมกลับมีความแตกต่างกันตามบริบทของแต่ละชุมชน ทั้งในมิติทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และลักษณะพื้นที่ ซึ่งความแตกต่างเชิงบริบทเหล่านี้ไม่ใช่อุปสรรค หากแต่เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้กระบวนการเรียนรู้ถูกปรับให้สอดคล้องกับความเป็นจริงของแต่ละพื้นที่ และทำให้การขยายผลเกิดความหมายต่อชุมชนอย่างแท้จริง ดังนี้

(1) ความแตกต่างด้านลักษณะพื้นที่และสังคม ชุมชนเมือง เช่น วัดตี่ดวด กรุงเทพมหานคร และชุมชนสวนดอก จังหวัดเชียงใหม่ มีบริบทของความหนาแน่นของประชากร ความหลากหลายของผู้คน และข้อจำกัดด้านพื้นที่ กิจกรรมจึงเน้นการสร้างพื้นที่เรียนรู้และพื้นที่สุขภาวะภายในวัดและโรงเรียน รวมถึงการใช้สื่อร่วมสมัยเพื่อสื่อสารคุณค่าชุมชน ในขณะที่ชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบท เช่น หอนงเสือ จังหวัดปทุมธานี และพยอม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เน้นกิจกรรมที่เปิดพื้นที่ให้เยาวชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการพัฒนาพื้นที่สาธารณะร่วมกับผู้นำชุมชน ส่วนชุมชนชนบทและชุมชนเกษตรกรรม เช่น บ้านเส้น จังหวัดลำพูน ตำบลกรูด จังหวัดสุราษฎร์ธานี และวัดเจติยภูมิ จังหวัดขอนแก่น กิจกรรมมักเชื่อมโยงกับทรัพยากรธรรมชาติ การจัดการสิ่งแวดล้อม วิถีชีวิตดั้งเดิม และการใช้ทุนวัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นฐานในการพัฒนา

(2) ความแตกต่างด้านปัญหาและโจทย์การพัฒนา แต่ละชุมชนมีปัญหาหลักที่แตกต่างกัน เช่น ปัญหาขยะและสิ่งแวดล้อมในตำบลกรูดและหอนงเสือ ปัญหาการขาดพื้นที่สร้างสรรค์และการมีส่วนร่วมของเยาวชนในชุมชนเมือง ปัญหาเศรษฐกิจชุมชนและรายได้ครัวเรือนในบางพื้นที่ชนบท หรือปัญหาการสืบทอดคุณค่าทางวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในชุมชนวัดตึกและวัดเจติยภูมิ ความแตกต่างของโจทย์เหล่านี้ทำให้กิจกรรมพัฒนาชุมชนที่เยาวชนออกแบบมีลักษณะเฉพาะพื้นที่ ไม่เป็นแบบเดียวกันทั้งหมด แต่ยังคงอยู่ภายใต้กรอบคิดเดียวกันอย่างเป็นระบบ

(3) ความแตกต่างด้านกลุ่มเป้าหมายและศักยภาพผู้เข้าร่วม บางพื้นที่มีกลุ่มเป้าหมายเป็นเยาวชนระดับประถมและมัธยมต้น ขณะที่บางพื้นที่เป็นเยาวชนมัธยมปลาย สามเณร หรือนิสิตมหาวิทยาลัย ส่งผลให้รูปแบบกิจกรรม วิธีการสื่อสาร และระดับความซับซ้อนของเนื้อหาถูกปรับให้เหมาะสมกับวัยและประสบการณ์ของผู้เรียน เช่น พื้นที่สวนดอกเน้นการใช้สื่อ Social Mini Vlog และการรู้เท่าทันสื่อ ส่วนพื้นที่วัดตึกเน้นการเรียนรู้เชิงประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบ Walk and Talk

โดยสรุป ความแตกต่างเชิงบริบทของทั้ง 10 ชุมชนสะท้อนให้เห็นถึงความยืดหยุ่นของรูปแบบพุทธนวัตกร ที่สามารถปรับใช้กรอบกระบวนการเดียวกันกับบริบทที่หลากหลายได้อย่าง

เหมาะสม ความแตกต่างเหล่านี้ไม่เพียงทำให้กิจกรรมมีความหมายต่อพื้นที่ แต่ยังเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ว่าการพัฒนาปัญญาและคุณธรรมผ่านการเรียนรู้เชิงพื้นที่ที่สามารถเกิดขึ้นได้จริงในบริบทที่แตกต่างกัน หากมีการออกแบบกระบวนการที่เข้าใจพื้นที่และเคารพความเป็นชุมชนอย่างแท้จริง

4) บทเรียนเชิงนโยบาย

การขยายผลโครงการพุทธนวัตกรรมในทั้ง 10 ชุมชนสะท้อนบทเรียนเชิงนโยบายที่สามารถนำไปใช้กำหนดทิศทางการพัฒนามหาวิทยาลัยกลุ่มพัฒนาปัญญาและคุณธรรมได้อย่างชัดเจน ดังนี้

(1) ควรกำหนดนโยบายสนับสนุนการใช้พื้นที่ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยอย่างเป็นระบบ เพื่อเชื่อมการเรียนรู้กับชีวิตจริงและบริบทพื้นที่

(2) ควรส่งเสริมบทบาทของมหาวิทยาลัยในฐานะผู้อำนวยการกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับชุมชนมากกว่าการเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้เพียงฝ่ายเดียว

(3) ควรกำหนดนโยบายที่ให้เยาวชนเป็นกลไกหลักของการพัฒนาชุมชน โดยเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการคิด ตัดสินใจ และลงมือปฏิบัติจริง

(4) ควรออกแบบนโยบายการขยายผลที่มีความยืดหยุ่น เปิดโอกาสให้แต่ละพื้นที่ปรับกิจกรรมให้สอดคล้องกับบริบทของตนเอง ภายใต้กรอบกระบวนการร่วม

(5) ควรบูรณาการการพัฒนาปัญญาและคุณธรรมเข้าเป็นส่วนหนึ่งของพันธกิจหลักของมหาวิทยาลัย เพื่อให้การดำเนินงานมีความต่อเนื่องและยั่งยืน

2.1.6 ผลการดำเนินงานกิจกรรมที่ 6 กิจกรรมพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์

ภายหลังจากที่เยาวชนได้ผ่านการอบรมแล้ว ได้นำองค์ความรู้ที่ได้รับไปออกแบบและดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชนของตนเองอย่างสร้างสรรค์ โดยทำงานร่วมกับสมาชิกในชุมชน ภายใต้การให้คำปรึกษาและการติดตามอย่างใกล้ชิดจากพุทธนวัตกรรมในฐานะพี่เลี้ยง ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง และเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในกระบวนการพัฒนา ซึ่งสามารถสรุปผลการดำเนินการได้ดังนี้

2.1.6.1 กิจกรรมพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ ชุมชนวัดตีดวด กรุงเทพมหานคร

(1) ประวัติชุมชน

ชุมชนวัดตีดวด เป็นหนึ่งใน 29 ชุมชนของเขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร ตั้งอยู่บริเวณคลองวัดตีดวด ย่านคลองมอญ เป็นชุมชนที่เกิดขึ้นพร้อมกับราชธานีธนบุรี เป็นลักษณะชุมชนเมือง แต่มีวิถีชีวิตแบบชาวบ้านทั่วไป มีทางเข้าชุมชน 3 ทาง คือ 1) ด้านถนนจรัญสนิทวงศ์ ซอยจรัญสนิทวงศ์ 12 มุ่งตรงหน้าวัดตีดวด 2) ด้านถนนอิสรภาพ มีซอยโพธิ์สามต้น หรือซอยข้างวัดใหม่พิเรนทร์ 3) ด้านคลองมอญ ที่ใช้เป็นทางสัญจรทางน้ำที่สำคัญในอดีต เป็นทำนบน้ำขนส่งอิฐขึ้นลงเรือขึ้นล่องค้าขาย ทำน้ำจึงมีชื่อเรียกว่า “ท่าอิฐ” แต่ปัจจุบันคนทั่วไปจะไม่อาจใช้เส้นทางดังกล่าวได้แล้วเนื่องจากมีหมู่บ้านและชุมชนอีกทั้งการสัญจรทางน้ำไม่มีเหมือนแต่ก่อน เลยใช้ถนนหมู่บ้านศิวาลัย

ในการเดินทางเข้าชุมชนวัดตีดวด ประชาชนส่วนมากจะเดินทางผ่านวัดตีดวด ซึ่งเป็นวัดคู่ชุมชนมาช้านาน ภายในพื้นที่ธรณีสงฆ์เป็นที่ตั้งของโรงเรียนวัดตีดวด เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีนักเรียนตั้งแต่ชั้นอนุบาล ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 112 คน มีบุคลากรครู จำนวน 12 คน เจ้าหน้าที่ 6 คน มีพื้นที่เชื่อมต่อชุมชนวัดตีดวด ซึ่งบ้านเรือนประชาชนบางส่วนตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ธรณีสงฆ์ มีบ้านเรือนประชาชนจำนวน 57 หลังคา ประชาชนอยู่อาศัย จำนวน 167 คน แบ่งตามช่วงอายุ ได้

ตั้งนี้ อายุ 0-6 ขวบ หญิง 9 คน อายุ 7-15 ขวบ ชาย 2 หญิง 4 อายุ 16-24 ปี ชาย 9 หญิง 20 อายุ 25-60 ชาย 35 หญิง 41 อายุ 61-110 ปี ชาย 17 หญิง 40

(2) แผนที่ชุมชน

แผนภาพที่ 41 นำเสนอแผนที่ชุมชนวัดตีตวัด กรุงเทพมหานคร

(3) ผลการวิเคราะห์ปัญหาชุมชน

จากการศึกษาวิเคราะห์ชุมชนวัดตีตวัด เป็นลักษณะชุมชนเมือง การคมนาคมค่อนข้างสะดวก มีขนส่งมวลชน รถไฟฟ้า และรถยนต์ส่วนบุคคล องค์กรประกอบของชุมชน มีบ้าน วัด โรงเรียน มีวัดเป็นศูนย์กลาง แต่ด้วยบริบทของชุมชนเมือง จะมีกิจกรรมร่วมกันเฉพาะงานพิธี และเป็นการเฉพาะสำหรับผู้ใหญ่ เด็กและเยาวชนยังไม่มีส่วนร่วมในการออกแบบชุมชน

จากผลการวิเคราะห์ปัญหาของชุมชนโดยมีเยาวชนที่เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 โรงเรียนวัดตีตวัด ผู้ร่วมกิจกรรม ได้ลงพื้นที่ปฏิบัติจริง บริเวณรอบวัดและชุมชน มีการสังเกต สอบถาม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่ม แล้วนำมาสังเคราะห์ถอดบทเรียนจากประสบการณ์ตรง เพื่อสะท้อนปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาตามหลัก อริยสัจโมเดล อย่างเป็นระบบ

รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ 4 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) วิธีดำเนินการ 4) การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ 4 5) การประเมินผล พบว่า มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบมาใช้ในการพัฒนาองค์ความรู้ประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาสร้างเสริมปัญญาให้กับชุมชนอย่างยั่งยืน ซึ่งสามารถอธิบายเป็นขั้นตอนได้ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ทุกข์ การระบุปัญหา

นำปัญหาที่นักเรียนค้นพบมาสรุปพร้อมกันให้ทราบว่าปัญหาใดที่ควรเป็นปัญหาหลัก ปัญหารอง และที่ควรนำมาตั้งเป็นประเด็นในการบริหารจัดการ ซึ่งในที่ประชุมมีความเห็นที่ชัดเจนและยอมรับพร้อมกันว่า ปัญหาหลักที่ควรนำแก้ไขอย่างเร่งด่วน คือ ปัญหาขยะ

ขั้นตอนที่ 2 สมุทัย การร่วมกันสืบค้นต้นตอของปัญหา

จากการสรุปปัญหาร่วมกันพบว่า ในชุมชนวัดติตวัด ปัญหาหลัก คือ ปัญหาขยะ จึงได้ร่วมกันพิจารณาเพื่อค้นหาสาเหตุหลักซึ่งเป็นต้นตอของปัญหา ซึ่งไม่ใช่มองแค่เพียงอาการที่ปรากฏ เพื่อให้ได้คำตอบคำถามว่าปัญหานี้เกิดขึ้นมาจากอะไร โดยมีตั้งโจทย์ ตั้งหัวข้อเสวนา ให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการเสนอสาเหตุหรือต้นตอของปัญหาที่แท้จริง เพื่อนำไปส่วนกระบวนการแก้ไขที่ตรงจุด

ขั้นตอนที่ 3 นิโรธ การกำหนดเป้าหมายร่วมกันเป็นภาพฝันเมื่อปัญหานี้หมดไปชุมชนจะเป็นอย่างไร

เมื่อทุกคนมีส่วนร่วมรับรู้และทราบสาเหตุของปัญหาที่แท้จริงแล้ว เมื่อปัญหาเหล่านั้นถูกจัดการด้วยกระบวนการและวิธีการที่เหมาะสม ภาพแห่งความสำเร็จที่พึงประสงค์เมื่อปัญหานี้หมดไป พวกเราอยากเห็นอะไรเกิดขึ้นในชุมชนต่อไป

ขั้นตอนที่ 4 มรรค เป็นการระดมความคิดเพื่อเสนอแนวทางแก้ไขปัญหา

เมื่อทุกคนทราบปัญหา (ทุกข์) เล็งเห็นผลแห่งความสำเร็จ คือ สภาพปัญหาที่หมดไป (นิโรธ) จึงได้พากันกำหนดเป้าหมายว่าเราจะไปถึงจุดนั้นด้วยกระบวนการหรือวิธีการใด ซึ่งทุกคนเห็นพ้องต้องกันว่าให้ช่วยกันรณรงค์ให้ทุกครัวเรือนตระหนักถึงปัญหาขยะ โดยการคัดแยกขยะ และนำมาขยะที่ผ่านการแยกแล้วมาสร้างมูลค่าเพิ่มเป็นต้นทุนในการพัฒนาชุมชนต่อไป โดยใช้พื้นที่วัดติตวัด เป็นศูนย์รวมในการทำกิจกรรม ในนามกลุ่มพลังบวร

(4) ผลการพัฒนาชุมชน

แผนภาพที่ 42 ลงสำรวจปัญหาของชุมชนวัดติตวัด กรุงเทพมหานคร

1. การตระหนักถึงปัญหาและภารกิจของพุทธนวัตกร

ชุมชนวัดติตวัด กำลังเผชิญกับความท้าทายสำคัญ โดยเฉพาะ ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมของเยาวชน ที่ขาดเวทีและช่องทางในการแสดงความคิดเห็นอย่างแท้จริง โครงการพุทธนวัตกรฯ จึงถือ

กำเนิดขึ้น เพื่อเสริมศักยภาพให้เยาวชนรุ่นใหม่ จำนวน 50 คน ได้เข้ามาเป็น กลไกหนึ่งของการแก้ไข ปัญหาของชุมชน และเปลี่ยนจากผู้ถูกระทำเป็น ผู้สร้างสรรค์การเปลี่ยนแปลง

2. หลักการและเครื่องมือในการขับเคลื่อน

เยาวชนได้ผ่านการฝึกฝนทักษะที่จำเป็นในการเป็น “พุทธนวัตกรรม” ซึ่งไม่เพียงแต่มองเห็น ปัญหาเท่านั้น แต่ยังสามารถวิเคราะห์และออกแบบแนวทางแก้ไขอย่างยั่งยืน โดยมี ปัญญาและ คุณธรรม เป็นฐาน เราได้ใช้เครื่องมือสำคัญ ได้แก่ หลักการ ปรโตโฆสะ (การรับฟังข้อมูล) และ โยนิโส มนสิการ (การคิดวิเคราะห์อย่างแยกคาง) ร่วมกับการวิเคราะห์ชุมชนอย่างรอบด้านผ่านกรอบ สัปปายะ 7 และการกำหนดแนวทางแก้ไขที่เป็นระบบตามหลัก อริยสัจ 4

3. ผลลัพธ์และเป้าหมายสู่ความยั่งยืน

ผลการวินิจฉัยปัญหา และ แผนปฏิบัติการเชิงสร้างสรรค์ ที่พัฒนาขึ้นโดยเยาวชนใน พื้นที่จริง โดยมีเป้าหมายหลักในการพัฒนาชุมชนวัดดีดวดให้เป็นต้นแบบด้าน พุทธเศรษฐศาสตร์ และ พุทธสุขภาวะ ซึ่งจะนำไปสู่การเกิด เครือข่ายแกนนำเด็กและเยาวชน ที่พร้อมขับเคลื่อน ชุมชนอย่างยั่งยืน

จึงเกิดเป็น ผลลัพธ์ด้านการวิเคราะห์และวินิจฉัยปัญหาชุมชน จากการใช้หลักการ ปรโตโฆสะ (ฟังเสียงเพื่อนบ้าน) และ โยนิโสมนสิการ (คิดวิเคราะห์อย่างแยกคาง) ร่วมกับกรอบ สัปปายะ 7 ทำให้กลุ่มเยาวชนสามารถสร้าง แผนที่ชุมชน (Community Map) ที่มองเห็นทั้งปัญหา และโอกาสอย่างเป็นระบบ เช่น โคจรสัปปายะ (คมนาคม) เส้นทางสัญจรเพื่อการเกษตรยังไม่ สะดวกและปลอดภัยเท่าที่ควร, ขาดป้ายบอกทาง/ไฟส่องสว่างในบางจุด โภชนาสัปปายะ (เศรษฐกิจ/อาชีพ) ชุมชนเน้นเกษตรกรรม แต่ยังขาดการสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value Added) ให้กับ ผลผลิต เช่น การแปรรูปหรือการตลาดออนไลน์ อาวาสสัปปายะ (ที่อยู่อาศัย/สิ่งแวดล้อม) ปัญหาขยะ และ สุขภาวะด้านกลิ่นไม่พึงประสงค์ของมูลสัตว์ ยังเป็นสิ่งที่ต้องแก้ไขเพื่อสุข ภาวะที่ดี

จากการที่ระดมความคิดของเยาวชนที่เข้ารับการอบรม และวิเคราะห์ในการแก้ปัญหา โดยใช้หลัก อริยสัจโมเดล เกิดเป็นโครงการที่ต่อยอด พุทธนวัตกรรมเยาวชนนักพัฒนาชุมชนเชิง สร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม โครงการมุ่งเน้น “พุทธสุขภาวะ” คือ ทุกข์ (ปัญหา) ขาด พื้นที่สาธารณะที่เยาวชนและคนในชุมชนสามารถมาพักผ่อน ทำกิจกรรมร่วมกัน และปัญหาขยะ และกลิ่นของมูลสัตว์ มรรค (แนวทางแก้ไข) “Green & Clean Space ปฏิบัติการสุขภาวะ ณ วัดดีดวด” 1. ปฏิบัติการสัปปายะ ร่วมกันพัฒนาพื้นที่วัดดีดวด หรือพื้นที่สาธารณะ (ตามหลัก อาวาสสัปปายะ และ อิริยาปถสัปปายะ) เช่น ร่วมกันทำความสะอาดรอบวัด 2. จัดกิจกรรม “Community Clean-Up Drive” คือการรวมกลุ่มดูแล และจัดสวนหย่อมหรือลานกิจกรรมเล็ก ๆ ที่เน้นความสงบ ร่มรื่น และปลอดภัยภายในวัด

2.1.6.2 กิจกรรมพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ ชุมชนบ้านเส้น จังหวัดลำพูน

(1) ประวัติชุมชน

ชุมชน บ้านเส้น ตั้งอยู่ในตำบลบ้านแป้น เดิมเป็นสุขาภิบาลบ้านแป้น ตามประกาศกระทรวงมหาดไทยเมื่อวันที่ 3 มกราคม พ.ศ. 2523 ต่อมาได้รับการยกฐานะเป็นเทศบาลตำบลบ้านแป้นตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2542 เพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ ปัจจุบันประกอบด้วย 9 หมู่บ้าน โดยบ้านเส้นตั้งอยู่ในหมู่ที่ 7 ของตำบล พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบลุ่ม ชุมชนบ้านเส้นแต่เดิมชื่อว่า ศรีดอนมูลบ้านเส้น คำว่า เส้น มาจากพืชล้มลุกชนิดหนึ่ง ออกตามแหล่งน้ำคล้ายๆปอแก้ว ชาวบ้านเรียกว่า ปอเส้น ชุมชนบ้านเส้นสมัยก่อนเป็นที่ลุ่มน้ำท่วมซ้ำ ทำให้มีปอเส้นมาก จากศรีดอนมูลบ้านเส้นเปลี่ยนเป็นบ้านเส้นจนถึงปัจจุบัน บ้านเส้นสมัยก่อนผู้นำในการจัดตั้งหมู่บ้านจะควบคู่กับบ้านหนองเต่าตั้งแต่สมัย นาย ใจ พิทักษ์ นาย อินทร์ ศิริสิทธิ์ นาย สม ปันทะรง จนถึงสมัยของ นาย นวลทองศรี จึงแยกหมู่บ้านออกมา สำหรับชุมชน บ้านเส้น มีประชากร จำนวน 835 คน แยกเป็นชาย 396 คน หญิง 438 คน จำนวนหลังคาเรือน 403 หลัง เป็นชุมชนที่มีรากฐานทางวัฒนธรรมล้านนาอย่างเข้มแข็ง ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และหัตถกรรมพื้นบ้าน โดยเฉพาะการทำหมวกจักรสาน และการประดิษฐ์พัดใบตาลแบบโบราณซึ่งสืบทอดจากบรรพบุรุษมาอย่างยาวนาน

(2) แผนที่ชุมชน

แผนภาพที่ 43 แผนที่ชุมชนบ้านเส้น จังหวัดลำพูน

1. อากาศสี่ปีเยะ อยู่อาศัยเหมาะสม บ้านเส้นมีการจัดผังบ้านเรือนแบบเรียบง่าย อยู่รวมกันเป็นชุมชน มีพื้นที่รอบบ้านสำหรับการปลูกผักสวนครัวและเลี้ยงสัตว์ ทำให้ครอบครัวสามารถพึ่งพาตนเองได้ ที่อยู่อาศัยยังตั้งอยู่ใกล้วัดและศูนย์กลางชุมชน ทำให้ผู้คนเข้าถึงกิจกรรมทางศาสนา และวัฒนธรรมได้สะดวก

2. โจรสี่ปีเยะ แหล่งคมนาคมเหมาะสม ชุมชนบ้านเส้นตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ไม่ห่างจากตัวเมืองมากนัก ทำให้การเดินทางเข้าออกสะดวก สามารถเข้าถึงถนนหลัก โรงเรียน โรงพยาบาล และวัดในพื้นที่ได้ง่าย ขณะเดียวกันก็ไม่พลุกพล่านจนเกิดความเสี่ยงหรือเป็นอันตรายต่อการดำรงชีวิต

3. ภัสสี่ปีเยะ การพูดคุยเหมาะสม ชุมชนบ้านเส้นมีการจัดกิจกรรมเวทีประชาคม เวทีเสวนา และการพบปะกันในวัดหรือศาลาชุมชน การพูดคุยมักเกี่ยวข้องกับการร่วมแรงร่วมใจ การแก้ปัญหาส่วนรวม และการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยเฉพาะการถ่ายทอดความรู้จากผู้สูงอายุสู่เยาวชน ซึ่งเป็นการสนทนาเชิงสร้างสรรค์และเกื้อกูลภายในชุมชน ชาวบ้านมีการพูดคุยกันอย่างเป็นมิตรและให้เกียรติ มีผู้ใหญ่บ้านและคณะกรรมการหมู่บ้านทำหน้าที่ดูแลความสงบเรียบร้อย คนในชุมชนส่วนใหญ่จะเป็นญาติพี่น้องกัน มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

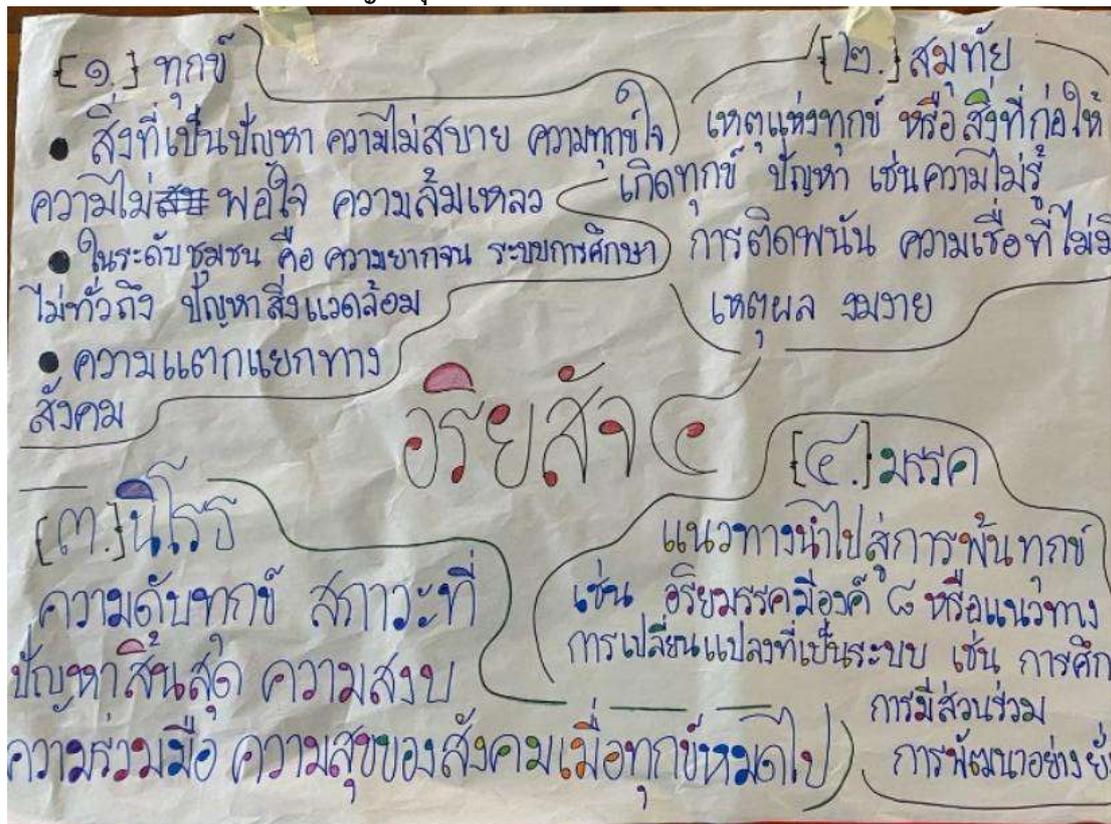
4. บุคคลสัปปายะ บุคคลเหมาะสม ชุมชนบ้านเสด็จมีทั้งผู้นำชุมชน พระสงฆ์ ปราชญ์ท้องถิ่น และผู้เฒ่าผู้แก่ที่คอยให้คำแนะนำแก่ลูกหลาน ทุกคนถือเป็น “กัลยาณมิตร” ทุกคนมีบทบาทในการสร้างค่านิยมที่ดี เช่น ความกตัญญู ความสามัคคี และการพึ่งพาอาศัยกัน ทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและเอื้อต่อการดำรงชีวิตตามหลักธรรม

5. โภชนสัปปายะ อาหารเหมาะสม บ้านเสด็จเป็นพื้นที่เกษตรกรรม มีการปลูกพืชผัก ผลไม้ และเลี้ยงสัตว์เพื่อบริโภคในครัวเรือนและจำหน่ายในท้องถิ่น และในชุมชนมีตลาดบ้านเสด็จสำหรับให้ผู้คนในตำบลบ้านแป้นมาซื้อของ อีกทั้งมีร้านสะดวกซื้อ เช่น โลตัส , เซเว่น อีเลเว่น,ร้านยา และร้านอาหารอยู่หลายร้าน

6. อุตสัปปายะ ดินฟ้าอากาศเหมาะสม พื้นที่ชุมชนบ้านเสด็จมีภูมิอากาศแบบชนบทไทยเหนือไม่หนาวหรือร้อนจัดเกินไป อากาศบริสุทธิ์เนื่องจากมีป่าและพื้นที่เกษตรล้อมรอบ จึงเหมาะแก่การอยู่อาศัยและการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรม

7. อิริยาบถสัปปายะ อิริยาบถเหมาะสม วิถีชีวิตของชาวบ้านเสด็จเป็นไปอย่างพอดี ไม่หักโหมหรือเร่งรีบเกินไป กิจกรรมในชีวิตประจำวัน เช่น การทำนา ทำสวน การร่วมงานบุญ และการพักผ่อน มีความสมดุลต่อสุขภาพกายและใจ ทำให้ผู้คนสามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขและไม่เป็นภาระเกินกำลัง

(3) ผลการวิเคราะห์ปัญหาชุมชน

แผนภาพที่ 44 การวิเคราะห์ปัญหาชุมชนบ้านเสด็จด้วยโมเดลอริยสัจ 4

1. ทฤษฏี (ปัญหา/ความเดือดร้อนที่เกิดขึ้น) ชุมชนบ้านเส้งประสบปัญหาหลายด้านที่สร้างความทุกข์แก่คนในพื้นที่ ได้แก่

1.1 การขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร ส่งผลต่อผลผลิตและรายได้ของครัวเรือน การขาดแคลนน้ำเป็นปัญหาหลักที่ส่งผลโดยตรงต่อการผลิตทางการเกษตร เนื่องจากพื้นที่เพาะปลูกส่วนใหญ่พึ่งพาน้ำฝนและระบบชลประทานในท้องถิ่น เมื่อปริมาณน้ำไม่เพียงพอจะทำให้ผลผลิตลดลง เกษตรกรมีรายได้ลดลง และเกิดความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจของครัวเรือนในระยะยาว

1.2 ปัญหาขยะมูลฝอย ส่งผลต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ การจัดการขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกวิธีส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม น้ำเสีย และอากาศในชุมชน รวมถึงก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพแก่ประชาชน เช่น โรคระบบทางเดินหายใจและการปนเปื้อนของแหล่งน้ำ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน

1.3 วัตถุดิบไม่เพียงพอต่อการผลิตสินค้าชุมชน กระทบต่อเศรษฐกิจครัวเรือน การขาดแคลนวัตถุดิบในกระบวนการผลิตสินค้าชุมชน เช่น หัตถกรรม หรือผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูป ส่งผลให้ต้นทุนสูงขึ้น การผลิตไม่ต่อเนื่อง และรายได้ของครัวเรือนลดลง ทำให้เศรษฐกิจชุมชนไม่สามารถเติบโตได้อย่างมั่นคง

1.4 เยาวชนไม่ให้ความสำคัญกับการสืบทอดศิลปวัฒนธรรม ทำให้ภูมิปัญญาเสื่อมถอย เยาวชนในชุมชนขาดความสนใจในการเรียนรู้และสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น เนื่องจากอิทธิพลของสื่อสมัยใหม่และแนวคิดบริโภคนิยม ส่งผลให้ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นค่อย ๆ เสื่อมถอยและขาดผู้สืบทอดในอนาคต

1.5 ผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น แต่ขาดคนดูแลเพราะวัยแรงงานออกไปทำงานนอกพื้นที่ โครงสร้างประชากรที่เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ประกอบกับการย้ายถิ่นของวัยแรงงานออกนอกพื้นที่ ส่งผลให้ผู้สูงอายุจำนวนมากอยู่ตามลำพัง ขาดการดูแลที่เหมาะสม ทั้งด้านสุขภาพกายและใจ ซึ่งเป็นปัญหาสังคมที่ต้องได้รับการจัดการอย่างเป็นระบบ

1.6 ความยากจน ครัวเรือนมีรายได้ไม่เพียงพอ ค่าใช้จ่ายสูง ไม่สามารถออมได้ ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตโดยรวม ครัวเรือนส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่าค่าใช้จ่ายประจำวัน ส่งผลให้ไม่สามารถออมเงินได้ และมีความเสี่ยงต่อภาวะหนี้สิน ปัญหานี้สัมพันธ์กับความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตของประชาชนโดยรวม

1.7 การศึกษาไม่ทั่วถึง เยาวชนบางกลุ่มขาดโอกาสทางการศึกษา ขาดแคลนสื่อและอุปกรณ์การเรียน ส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพในระยะยาว เยาวชนบางกลุ่มในพื้นที่ชนบทขาดโอกาสทางการศึกษา เนื่องจากปัจจัยด้านเศรษฐกิจและความไม่พร้อมของสถานศึกษา ส่งผลให้ขาดทักษะพื้นฐานในการพัฒนาอาชีพและศักยภาพในระยะยาว ซึ่งกระทบต่อคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ของชุมชน

1.8 ความแตกแยกทางความคิด เกิดความไม่เข้าใจหรือความเห็นต่างในชุมชน อาจเกิดจากความเชื่อทางการเมือง ศาสนา หรือประโยชน์ส่วนตน ทำให้ความสามัคคีลดลง การมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันในประเด็นการเมือง ศาสนา หรือผลประโยชน์ส่วนตน นำไปสู่ความขัดแย้งและลดความสามัคคีในชุมชน ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินโครงการพัฒนาชุมชนแบบมีส่วนร่วม

2. สมุทัย (สาเหตุแห่งปัญหา) เมื่อพิจารณาลึกลงไป สาเหตุของปัญหามีทั้งด้านโครงสร้างและพฤติกรรม ได้แก่

2.1 ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ไม่มีแหล่งน้ำสำรอง ขาดแคลนวัตถุดิบในท้องถิ่น การขาดแคลนน้ำและวัตถุดิบในท้องถิ่นเป็นผลจากการใช้ทรัพยากรเกินขีดความสามารถของธรรมชาติ ขาดระบบจัดการที่ยั่งยืน และขาดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ ส่งผลให้เกิดความไม่สมดุลทางระบบนิเวศและเศรษฐกิจชุมชน

2.2 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ระบบจัดการขยะและน้ำเสียที่ไม่เหมาะสมสะท้อนถึงการขาดธรรมาภิบาลท้องถิ่น และการบริหารจัดการที่ไม่สอดคล้องกับหลัก “สับปายะ” ซึ่งควรเอื้อต่อการอยู่ร่วมกันอย่างสงบและสะอาด

2.3 ด้านสังคมและวัฒนธรรม เยาวชนขาดความตระหนักคุณค่าในศิลปวัฒนธรรม เยาวชนจำนวนมากขาดความตระหนักในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมเนื่องจากอิทธิพลของสื่อสมัยใหม่และการขาดการถ่ายทอดอย่างมีส่วนร่วมจากผู้ใหญ่

2.4 ด้านประชากร ผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น แต่แรงงานหนุ่มสาวย้ายถิ่นไปทำงานในเมือง การย้ายถิ่นของแรงงานวัยหนุ่มสาวทำให้ชุมชนขาดพลังในการพัฒนา และผู้สูงอายุกลายเป็นผู้แบกรับภาระโดยลำพัง เกิดภาวะ “สังคมผู้สูงอายุแบบโดดเดี่ยว”

2.5 ความยากจน ขาดแคลนแหล่งงานที่มั่นคง รายได้จากเกษตรกรรมผันผวน พึ่งพิงทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่ยั่งยืน รายได้จากเกษตรกรรมไม่แน่นอน สะท้อนโครงสร้างเศรษฐกิจที่พึ่งพิงทรัพยากรธรรมชาติมากเกินไป ขาดการต่อยอดสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์

2.6 ความแตกแยกทางความคิด ขาดพื้นที่กลางในการสนทนาและการแก้ไขปัญหามาตรียมมีส่วนร่วม การยึดติดกับผลประโยชน์ส่วนตัว และการสื่อสารที่ไม่สร้างสรรค์ ความแตกแยกทางความคิดและการสื่อสารที่ไม่สร้างสรรค์สะท้อน “อวิชชา” คือการไม่รู้เท่าทันตนและผู้อื่น ทำให้ชุมชนขาดพื้นที่กลางแห่งสติและเหตุผล

3. นิโรธ (เป้าหมายแห่งการแก้ไข/ความดับทุกข์) สิ่งที่ชุมชนต้องการบรรลุเพื่อให้หลุดพ้นจากปัญหา คือ

3.1 มีระบบแหล่งน้ำและทรัพยากรที่เพียงพอ สอดคล้องกับหลัก “สัมมาชีพ” และ “อุฏฐานสัมปทา”

3.2 มีสิ่งแวดล้อมที่สะอาดน่าอยู่ ปราศจากปัญหาขยะและมลพิษ สิ่งแวดล้อมชุมชนสะอาดน่าอยู่ ลดมลพิษ เกิดสำนึก “รักษ์สิ่งแวดล้อม” ตามหลักอหิงสา

3.3 เศรษฐกิจชุมชนมั่นคงด้วยการพึ่งตนเอง สร้างระบบผลิต-แปรรูป-จำหน่ายครบวงจร

3.4 เยาวชนมีจิตสำนึกต่อรากเหง้าวัฒนธรรม เกิดพลังรุ่นใหม่ในการสืบสานภูมิปัญญา

3.5 มีระบบเครือข่ายการพึ่งพาอาศัยและการดูแลที่เหมาะสม

3.6 สังคมเอื้อเพื่อเกื้อกูล มีเครือข่ายช่วยเหลือดูแลผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาส

3.7 เยาวชนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพและทั่วถึง ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

3.10 ชุมชนกลับคืนสู่ความสามัคคี มีการสื่อสารด้วยเหตุผลและกัลยาณวาจา เกิดความไว้วางใจและการทำงานร่วมกัน

4. มรรค (แนวทางแก้ไข/วิธีการดับทุกข์) แนวทางการแก้ไขสามารถวางเป็นระบบเชิงบูรณาการ ได้แก่

- 4.1 จัดทำโครงการพัฒนาแหล่งน้ำ, ดำเนินโครงการสร้างแหล่งน้ำ ท่อระบายน้ำ ระบบกำจัดขยะ และไฟส่องสว่าง เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต
- 4.2 ส่งเสริมการปลูกพืชพื้นถิ่น การรวมกลุ่มเกษตรกร และการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน เพื่อสร้างห่วงโซ่คุณค่าในท้องถิ่น
- 4.3 ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสร้างสื่อเรียนรู้ การจัดการทรัพยากร ศูนย์วัฒนธรรมออนไลน์ เพื่อให้เยาวชนเชื่อมโยงรากเหง้าวัฒนธรรมกับโลกยุคใหม่
- 4.4 สร้างเครือข่ายจิตอาสาและอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ จัดกิจกรรมเพื่อสุขภาพ และคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุ
- 4.5 เปิดเวทีประชาคมเพื่อให้คนทุกกลุ่มร่วมกำหนดทิศทางการพัฒนาและแก้ปัญหาแบบมีส่วนร่วม
- 4.6 ส่งเสริมอาชีพเสริม เช่น กลุ่มวิสาหกิจชุมชน งานหัตถกรรม หรือการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
- 4.7 เปิดโอกาสให้เยาวชนและประชาชนทั่วไปเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ เช่น ศูนย์การเรียนรู้ วิทยาลัยชุมชน หรือหลักสูตรออนไลน์

(4) ผลการพัฒนาชุมชน

นิสิตพุทธนวัตกรรมบัณฑิต ได้นำเยาวชนผู้รับการอบรมลงพื้นที่ชุมชนบ้านเส้ง ตำบลบ้านแป้น เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและบริบทของชุมชนอย่างรอบด้าน การลงพื้นที่ครั้งนี้มีเป้าหมายเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้จากของจริงในพื้นที่ และส่งเสริมให้เยาวชนเกิดความเข้าใจในภูมิปัญญาท้องถิ่น ผ่านการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยผู้เข้าร่วมได้พบปะแลกเปลี่ยนกับผู้นำชุมชน เรียนรู้วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ และการประกอบอาชีพของคนในท้องถิ่น นอกจากนี้ยังได้ศึกษาการผลิตงานหัตถกรรมพื้นบ้าน เช่น การทำหมวกใบตาลและพัดใบตาล ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่สะท้อนภูมิปัญญาและความประณีตของชาวบ้าน รวมถึงการฝึกทำขนมจีบและซาลาเปาซึ่งเป็นอาชีพเสริมที่สร้างรายได้ให้ครัวเรือน โดยมีผู้นำชุมชนและนักปราชญ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นวิทยากรถ่ายทอดองค์ความรู้และประสบการณ์ตรง กระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวช่วยเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้เชิงพุทธนวัตกรรมให้แก่เยาวชนบนพื้นฐานของการเห็นคุณค่าในชุมชนและการพึ่งตนเองอย่างยั่งยืนต่อไปอนาคต

แผนภาพที่ 45 เยาวชนเข้าพบปะกับผู้นำชุมชนบ้านหนองเส้น โดยมีผู้ใหญ่บ้านและคณะกรรมการหมู่บ้านต้อนรับ

ทั้งนี้การลงพื้นที่ในชุมชนได้มี ผู้ใหญ่บ้านและคณะกรรมการหมู่บ้านให้การต้อนรับอย่างอบอุ่น การพูดคุยครั้งนี้เปิดโอกาสให้เยาวชนได้เรียนรู้บริบทของหมู่บ้าน ทั้งด้านประวัติศาสตร์ความเป็นมา สภาพสังคม เศรษฐกิจ และวิถีชีวิตของคนในชุมชน บ้านหนองเส้งเป็นหมู่บ้านเกษตรกรรมที่ยังคงรักษาขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมพื้นบ้านไว้อย่างดี การพบปะครั้งนี้ช่วยให้เยาวชนเข้าใจถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมและการพัฒนาชุมชนบนฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

แผนภาพที่ 46 เยาวชนเข้าเดินสำรวจบริบทของชุมชนบ้านหนองเส้ง โดยมีครูวิทยากรให้คำแนะนำ

แผนภาพที่ 47 เยาวชนไปเรียนรู้เกี่ยวกับการทำหมวกใบตาล

เยาวชนที่เข้ารับการอบรมได้ลงพื้นที่ ณ วิสาหกิจชุมชน สมพิศ ทำหมวก โดยได้เรียนรู้การทำหมวกใบตาลจากภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวบ้าน โดยมีปราชญ์ชุมชนเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ ตั้งแต่ขั้นตอนการเตรียมใบตาล การตากแห้ง การสาน และการขึ้นรูปหมวกอย่างประณีต กระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวไม่เพียงช่วยให้เยาวชนเข้าใจวิธีการผลิตหัตถกรรมพื้นบ้าน แต่ยังตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ ความอดทน ความละเอียด และความร่วมมือของคนในชุมชน ก่อให้เกิดแรงบันดาลใจในการอนุรักษ์และต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่การสร้างอาชีพและรายได้ในอนาคต

แผนภาพที่ 48 เยาวชนไปเรียนรู้เกี่ยวกับการทำตาลปัตรใบตาล

เยาวชนที่เข้ารับการอบรมลงพื้นที่สำรวจข้อมูลในชุมชนและได้เข้าศึกษาเรียนรู้การทำตาลปัตรใบตาลจากปราชญ์ชุมชนผู้เชี่ยวชาญ โดยเริ่มตั้งแต่ขั้นตอนการเตรียมใบตาล การตัด การตากให้แห้ง และการขึ้นรูปเป็นตาลปัตรอย่างประณีต พร้อมตกแต่งลวดลายให้มีความงดงามตามแบบล้านนา

แผนภาพที่ 48 เยาวชนเรียนรู้เกี่ยวกับการทำซาลาเปา วิสาหกิจชุมชน สุพจน์ซาลาเปา

เยาวชนผู้รับลงพื้นที่ศึกษาเรียนรู้การทำซาลาเปา ณ วิสาหกิจชุมชน สุพจน์ซาลาเปา โดยมีวิทยากรจากกลุ่มแม่บ้านและปราชญ์ชุมชนถ่ายทอดองค์ความรู้และประสบการณ์การทำซาลาเปาอย่างละเอียด ตั้งแต่ขั้นตอนการคัดเลือกวัตถุดิบ การนวดแป้ง การปั้นไส้ และการนึ่งให้ได้ซาลาเปาที่นุ่ม หอม และมีรสชาติอร่อย การเรียนรู้ครั้งนี้ไม่ได้มุ่งเพียงทักษะการทำอาหารเท่านั้น แต่ยังส่งเสริมให้เยาวชนเข้าใจคุณค่าของอาชีพ การทำงานอย่างมีระเบียบ ความอดทน และความร่วมมือระหว่างสมาชิกในกลุ่ม นอกจากนี้ยังได้เรียนรู้การจัดการต้นทุน วัตถุดิบ และการจำหน่ายผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างรายได้เสริมให้ครอบครัวและชุมชน

เยาวชนผู้รับการอบรมได้ร่วมกันจัดกลุ่มประชุมเพื่อเขียนแผนที่ชุมชน โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในการระดมความคิดเห็น วิเคราะห์พื้นที่ และรวบรวมข้อมูลสำคัญของชุมชน เช่น ที่ตั้งวัด โรงเรียน แหล่งน้ำ บ้านเรือน เส้นทางคมนาคม และแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น การทำงานเป็นกลุ่มช่วยส่งเสริมการแลกเปลี่ยนมุมมองระหว่างกัน พร้อมทั้งสร้างความเข้าใจในบริบทของชุมชนอย่างลึกซึ้ง กิจกรรมดังกล่าวยังช่วยพัฒนาแนวคิดการวางแผน การทำงานเป็นทีม และจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นของเยาวชนอีกด้วย

แผนภาพที่ 49 เยาวชนนำเสนอแผนที่ชุมชนและสภาพบริบทชุมชนตาม”หลักสี่ปายะ 7 / หลักอริยสัจ 4

เยาวชนผู้รับการอบรมได้นำเสนอแผนที่ชุมชน โดยนำเสนอภูมิศาสตร์ให้เห็นถึงสภาพบริบทของชุมชนทั้งด้านสิ่งแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม การนำเสนอแผนที่ครั้งนี้ได้มุ่งเพียงการระบุตำแหน่งของสิ่งปลูกสร้างหรือทรัพยากรเท่านั้น แต่ก็นำเสนอบูรณาการกับหลักพุทธธรรม ได้แก่ หลักสี่ปายะ 7 และ หลักอริยสัจ 4 เพื่อสะท้อนแต่ยังเน้นการวิเคราะห์ “ความเหมาะสม” และ เยาวชนยังได้ใช้หลักอริยสัจ 4 เป็นกรอบคิดในการวิเคราะห์ปัญหาชุมชน โดยระบุ “ทุกข์” หรือปัญหาที่ชุมชน

เผชิญ เช่น การจัดการทรัพยากรไม่สมดุล “สมุทรชัย” คือสาเหตุของปัญหา “นิโรธ” คือเป้าหมายแห่งความสุขของชุมชน และ “มรรค” คือแนวทางแก้ไขด้วยการร่วมมือและพึ่งพาตนเองตามวิถีพุทธ

แผนภาพที่ 50 เยาวชนนำเสนอแผนที่ชุมชนบ้านหนองเส้นและนำเสนอ”หลักสี่ปายะ 7 / หลักอริยสัจ 4

การพัฒนาชุมชนบ้านหนองเส้น จังหวัดลำพูน ภายใต้กระบวนการเรียนรู้ของโครงการ “พุทธนวัตกรรมเยาวชนนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม” เป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นให้เยาวชนตระหนักถึงปัญหาและบริบทของชุมชนตนเอง โดยเฉพาะการเสริมศักยภาพของเยาวชนให้มีบทบาทเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาเชิงบูรณาการ บ้านหนองเส้นเป็นชุมชนเกษตรกรรมขนาดกลางที่มีความเข้มแข็งด้านวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น การทำหมวกใบตาล การทำตาลปัตรใบตาล และการทำอาหารพื้นบ้าน เช่น ขนมจีบและซาลาเปา ซึ่งสะท้อนถึงวิถีชีวิตเรียบง่ายและการพึ่งพาธรรมชาติอย่างสมดุล ในสภาพปัจจุบันยังพบว่าปัญหาด้านการมีส่วนร่วมของเยาวชนในหลายพื้นที่ยังมีข้อจำกัด ทั้งในด้านเวทีและช่องทางที่ไม่เอื้อต่อการแสดงออก

เยาวชนจำนวนมากยังขาดโอกาสในการเข้าถึงกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง แม้จะมีเวทีให้แสดงออก แต่ก็มักอยู่ภายใต้โครงสร้างที่ขาดความยืดหยุ่น และไม่เปิดรับความคิดสร้างสรรค์ของเยาวชนอย่างเพียงพอ ส่งผลให้เยาวชนรู้สึกว่าการเสี่ยงของตนไม่มีความหมาย และไม่สามารถมีบทบาทสำคัญในการร่วมพัฒนาชุมชนได้อย่างแท้จริง สถานการณ์เช่นนี้จึงจำเป็นต้องได้รับการออกแบบกระบวนการใหม่ ที่เน้นการมีส่วนร่วมอย่างมีคุณค่าและยั่งยืน ผ่านหลักธรรมทางพุทธศาสนาและแนวทางพุทธนวัตกรรมในการพัฒนาชุมชนร่วมกับเยาวชน

เยาวชนที่เข้าร่วมโครงการพุทธนวัตกรรมชุมชนบ้านเสด็จได้รับการฝึกฝนให้เป็น “พุทธนวัตกรรม” ที่ไม่เพียงแต่สังเกตเห็นปัญหาของชุมชนเท่านั้น แต่ยังสามารถคิด วิเคราะห์ และออกแบบแนวทางแก้ไขได้อย่างมีเหตุผล โดยมีหลักพุทธธรรมเป็นฐานสำคัญของการดำเนินงาน การเรียนรู้เริ่มต้นจากการฝึกฝนทักษะการฟังอย่างมีปัญญาตามหลัก “ปรโตโฆสะ” เพื่อรับฟังเสียงของชุมชนด้วยความเข้าใจ และการใช้ “โยนิโสมนสิการ” เพื่อคิดอย่างแยกคอกวัว วิเคราะห์เชื่อมโยงสาเหตุของปัญหาอย่างลึกซึ้ง นำไปสู่การสร้างความเข้าใจร่วมระหว่างเยาวชนและคนในพื้นที่ กระบวนการเรียนรู้ภาคสนามเปิดโอกาสให้เยาวชนได้ลงพื้นที่จริง สืบหาข้อมูลชุมชน พูดคุยกับผู้นำท้องถิ่น กลุ่มแม่บ้าน ผู้สูงอายุ และประชาชนชุมชน เพื่อเก็บข้อมูลทั้งด้านเศรษฐกิจ วัฒนธรรม สังคม และสิ่งแวดล้อม เยาวชนได้ร่วมกันออกแบบและเขียน “แผนที่ชุมชนบ้านเสด็จ” ที่สะท้อนบริบทของพื้นที่จริง ทั้งในมิติของภูมิประเทศ การใช้ที่ดิน การประกอบอาชีพ และทุนทางวัฒนธรรม เช่น การทำหมวกใบตาล การทำตาลปัตร การทำพัดใบตาล และการทำขนมจีบ-ซาลาเปา ซึ่งเป็นภูมิปัญญาที่สืบทอดจากรุ่นสู่รุ่น

นอกจากนี้ เยาวชนยังได้เรียนรู้การจำแนกและวิเคราะห์ปัญหาของชุมชนโดยใช้กรอบแนวคิดทางพุทธศาสนา คือ “หลักสัปปายะ 7” และ “หลักอริยสัจ 4” เพื่อมองเห็นปัญหาและโอกาสในการพัฒนาอย่างรอบด้าน เช่น จากการทำงานร่วมกัน เยาวชนสามารถจำแนกและวิเคราะห์ปัญหาตามกรอบ “หลักสัปปายะ 7” และ “หลักอริยสัจ 4” ได้อย่างเป็นระบบ เช่น ด้านอาวาสสัปปายะ พบว่าพื้นที่บางส่วนของหมู่บ้านยังมีปัญหาขยะและสิ่งแวดล้อมไม่เอื้อต่อสุขภาวะ ด้านโภชนาการสัปปายะ พบว่าผลผลิตทางการเกษตรยังไม่ได้รับการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า ขณะที่ด้านบุคคลสัปปายะ พบว่าความร่วมมือระหว่างคนรุ่นเก่ากับเยาวชนยังไม่ต่อเนื่อง ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างวัย การวิเคราะห์เชิงธรรมะนี้ทำให้เยาวชนมองเห็น “ทุกข์” ของชุมชนอย่างแท้จริง และสามารถสืบค้น “สมุทัย” หรือสาเหตุของปัญหาได้อย่างลึกซึ้ง

ผลการดำเนินงานของโครงการพุทธนวัตกรรมเยาวชนนักพัฒนาชุมชนบ้านเสด็จ ตำบลบ้านแป้น อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน แสดงให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงเชิงบวกทั้งในระดับบุคคลและระดับชุมชน เยาวชนได้ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและออกแบบแผนปฏิบัติการเชิงสร้างสรรค์โดยอาศัยหลักพุทธธรรมเป็นกรอบคิดสำคัญ เพื่อพัฒนาชุมชนบ้านเสด็จให้เป็นต้นแบบของการพัฒนา “พุทธเศรษฐกิจชุมชน” และ “พุทธสุขภาวะ” ที่เน้นความสมดุลระหว่างเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และคุณธรรม โดยมุ่งสร้างเครือข่ายเยาวชนจิตอาสาและแกนนำรุ่นใหม่ที่มีศักยภาพในการขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน การวิเคราะห์และวินิจฉัยปัญหาชุมชนดำเนินไปตามหลัก ปรโตโฆสะ คือ การฟังเสียงของคนในชุมชนด้วยความเข้าใจ และ โยนิโสมนสิการ คือ การคิดอย่างแยกคอกวัว เพื่อตระหนักถึงสาเหตุแห่งปัญหาอย่างแท้จริง เยาวชนได้ใช้กรอบแนวคิด สัปปายะ 7 ในการจำแนกและประเมินบริบทของชุมชนบ้านเสด็จ ทำให้สามารถสร้าง “แผนที่ชุมชน” ที่แสดงให้เห็นทั้งปัญหาทรัพยากร และโอกาสในการพัฒนาอย่างเป็นระบบ เช่น โคจรสัปปายะ (คมนาคม) เส้นทางภายในหมู่บ้านและทางเชื่อมสู่พื้นที่เกษตรบางส่วนยังไม่สะดวก โดยเฉพาะในฤดูฝน มีน้ำขังและเส้นทางลื่น

ทำให้การสัญจรและขนส่งผลผลิตไม่คล่องตัว จึงมีแนวคิดร่วมกันในการจัดทำป้ายบอกทางและปรับปรุงทางสาธารณะให้ปลอดภัยยิ่งขึ้น โภชนสแปยะ (เศรษฐกิจ/อาชีพ) บ้านเส้งเป็นชุมชนที่มีภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรม เช่น การทำหมวกใบตาล การทำพัดใบตาล และการทำขนมจีบ-ซาลาเปา ซึ่งเป็นอาชีพเสริมของกลุ่มแม่บ้านและผู้สูงอายุ อย่างไรก็ตาม ผลผลิตยังขาดการพัฒนาเชิงบรรจุภัณฑ์และตลาดออนไลน์ เยาวชนจึงได้เสนอแนวทางพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีมูลค่าเพิ่มและขยายช่องทางจำหน่ายผ่านสื่อดิจิทัล

การดำเนินงานดังกล่าวก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่สำคัญ คือ การเกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของเยาวชนและชุมชน เยาวชนได้เรียนรู้การคิดอย่างมีเหตุผล การสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และการทำงานเป็นทีม ขณะเดียวกันชุมชนก็เกิดความตื่นตัวและภาคภูมิใจในภูมิปัญญาและทรัพยากรของตนเอง เป้าหมายระยะยาวคือการพัฒนาชุมชนบ้านเส้งให้เป็น “หมู่บ้านสีเขียวและหัตถกรรมสร้างสรรค์”

2.1.6.3 กิจกรรมพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ ชุมชนตำบลกรูด จังหวัดสุราษฎร์ธานี

(1) ประวัติชุมชน

หมู่ที่ 1 บ้านกรูด (สี่แยกทวย)

บ้านกรูดเป็นชุมชนเก่าแก่ที่มีชื่อมาจาก “ต้นมะกรูด” ซึ่งเคยมีอยู่เป็นจำนวนมากในพื้นที่ ปัจจุบันยังคงมีต้นมะกรูดอายุกว่า 100 ปี เป็นสัญลักษณ์ของหมู่บ้าน ชุมชนแห่งนี้ตั้งอยู่ติดถนนสายหลักและมีลำคลองกรูดไหลผ่าน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว ค้าขาย และทำสวนยางพาราและปาล์มน้ำมัน มีวัดเก่าแก่ที่เป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวบ้านคือวัดประชาวงศาราม

แผนภาพที่ 51 สภาพทั่วไปของหมู่ที่ 1 บ้านกรูด ตำบลกรูด อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

หมู่ที่ 2 บ้านทับชัน

ชุมชนบ้านทับชันเกิดจากการรวมกลุ่มของเกษตรกรที่อพยพมาตั้งถิ่นฐานในพื้นที่ที่อุดมสมบูรณ์ หมู่บ้านแห่งนี้เป็นที่รู้จักในฐานะหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงและเป็นหมู่บ้านไททรงดำ ชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น ทำสวนยางพาราและสวนปาล์มน้ำมัน นอกจากนี้ ยังมีผลิตภัณฑ์แปรรูปขึ้นชื่ออย่างปลาสาม น้ำพริก และปลาแดดเดียว ชุมชนมีความเข้มแข็งและยังคงสืบทอดขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นไว้อย่างเหนียวแน่น

แผนภาพที่ 52 สภาพทั่วไปของหมู่ที่ 2 บ้านทับชัน ตำบลกรูด อำเภอพนพิณ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

หมู่ที่ 3 บ้านแม่แขก

ประวัติของบ้านแม่แขกเกี่ยวข้องกับเรื่องราวของหญิงค้าขายชื่อ “แม่แขก” ซึ่งเป็นคนดีมีน้ำใจและเป็นพี่เลี้ยงของชาวบ้าน วันหนึ่งแม่แขกถูกเสือกัดเสียชีวิตขณะสัญจรทางเรือในแม่น้ำตาปี ชาวบ้านจึงนำชื่อของเธอมาตั้งเป็นชื่อหมู่บ้านเพื่อระลึกถึงความดีงาม แต่ต่อมาชื่อได้เพี้ยนเป็น “แม่แขก” ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพทำสวนยางพาราและสวนปาล์มน้ำมัน โดยมีอาชีพเสริมคือการทำประมง วิถีชีวิตของคนในชุมชนเรียบง่ายและยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง

แผนภาพที่ 53 สภาพทั่วไปของหมู่ที่ 3 บ้านแม่แขก ตำบลกรุด อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

หมู่ที่ 4 บ้านสหกรณ์

หมู่บ้านสหกรณ์ก่อตั้งขึ้นจากนโยบายจัดสรรที่ดินของรัฐบาลในช่วงปี พ.ศ. 2515-2520 เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรที่ไม่มีที่ดินทำกิน ชื่อ “สหกรณ์” มาจากการที่ชาวบ้านต้องรวมตัวกันเป็นสมาชิกสหกรณ์เพื่อดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ชุมชนแห่งนี้จึงมีรากฐานมาจากการร่วมมือและการจัดการทรัพยากรร่วมกันเพื่อความยั่งยืน ผู้นำชุมชนและปราชญ์ชาวบ้านมีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการทำสวนยางพาราและปาล์มน้ำมันเป็นอย่างดี

แผนภาพที่ 54 สภาพทั่วไปของหมู่ที่ 4 บ้านสหกรณ์ ตำบลกรูด อำเภอพนมพิณ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

หมู่ที่ 5 บ้านห้วยกระตี่

บ้านห้วยกระตี่เป็นหมู่บ้านในตำบลกรูด มีที่มาจากชื่อคลองซอยเล็กๆ ที่แยกมาจากแม่น้ำพุมดวง คลองแห่งนี้อุดมสมบูรณ์ไปด้วยปลาน้ำจืด โดยเฉพาะ “ปลากระตี่” ซึ่งเป็นที่ชื่นชอบของคนในชุมชนและมักนำไปแปรรูปเป็นอาหารต่างๆ สำหรับชื่อ “ตำบลกรูด” นั้น สันนิษฐานว่ามาจากชื่อต้นมะกรูดขนาดใหญ่ที่เคยมีอยู่มากในอดีต อาชีพหลักของชาวบ้านคือการทำสวนปาล์ม

แผนภาพที่ 55 สภาพทั่วไปของหมู่ที่ 5 บ้านห้วยกระตี่ ตำบลกรูด อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

หมู่ที่ 6 บ้านพรุแคพัฒนา

ประวัติของชุมชนนี้เชื่อมโยงกับการตั้งถิ่นฐานของชาวบ้านที่อพยพข้ามแม่น้ำตาปีมาเมื่อประมาณ 200 ปีก่อน เพื่อหาพื้นที่ทำกินที่อุดมสมบูรณ์ ในอดีตพื้นที่บริเวณนี้เคยอยู่ในการปกครองของหลายอำเภอ ก่อนจะย้ายมาขึ้นกับอำเภอพนพิณในปี พ.ศ. 2493 เพื่อความสะดวกในการติดต่อราชการ บ้านพรุแคพัฒนาเป็นหนึ่งในหกหมู่บ้านของตำบลกรูด ผู้นำชุมชนและเจ้าหน้าที่ในพื้นที่มีความตั้งใจในการดูแลช่วยเหลือชาวบ้านเป็นอย่างดี

แผนภาพที่ 56 สภาพทั่วไปของหมู่ที่ 6 บ้านพรุแคพัฒนา ตำบลกรูด อำเภอพนพิณ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

(2) แผนที่ชุมชน

แผนภาพที่ 57 แผนที่ชุมชนตำบลกรูด อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

จากภาพแผนที่ที่แสดงขอบเขตการปกครองของ ตำบลกรูด อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยแบ่งพื้นที่ออกเป็น 6 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านกรูด, หมู่ที่ 2 บ้านห้วยทับชัน, หมู่ที่ 3 บ้านแม่แขก, หมู่ที่ 4 บ้านสหกรณ์, หมู่ที่ 5 บ้านห้วยกระตี่ และหมู่ที่ 6 บ้านพรุแคพัฒนา แผนที่ได้แสดงแนวเขตของแต่ละหมู่บ้านอย่างชัดเจน โดยใช้สีและเส้นแบ่งเขตที่แตกต่างกัน เช่น หมู่ที่ 2 ถูกแรเงาสีเหลือง นอกจากนี้ยังแสดงพื้นที่ที่ติดต่อกับตำบลและอำเภอข้างเคียงทางทิศต่างๆ เช่น ทิศเหนือติดกับ

ตำบลท่าโรงช้าง, ทิศตะวันออกติดกับอำเภอบ้านนาเดิม และทิศใต้ติดกับตำบลตะพาน จะเห็นได้ว่ามีแม่น้ำสายหนึ่งไหลผ่านทางทิศตะวันออก ซึ่งเป็นแนวเขตแดนธรรมชาติของพื้นที่แห่งนี้ ข้อมูลประชากรใน 6 หมู่บ้าน โดยมีประชากรรวมทั้งสิ้น 5,475 คน จาก 2,092 ครัวเรือน กลุ่มวัยทำงาน (อายุ 26-59 ปี) เป็นกลุ่มประชากรที่ใหญ่ที่สุด โดยมีจำนวนรวมกันถึง 2,788 คน หรือคิดเป็นประมาณ 51% ของประชากรทั้งหมด ผู้สูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) มีจำนวนรวม 683 คน โดยในจำนวนนี้มีผู้ที่มีอายุ 100 ปีขึ้นไปจำนวน 1 คนด้วย

(3) ผลการวิเคราะห์ปัญหาชุมชน

การลงสำรวจชุมชนเพื่อศึกษาปัญหาของชาวบ้านยุวพุทธนวัตกรได้ดำเนินการโดยประยุกต์ใช้กระบวนการของ “อริยสัจ 4” ในการวิเคราะห์สภาพปัญหา ค้นหาสาเหตุ และออกแบบแนวทางการแก้ไขอย่างเป็นระบบ ในพื้นที่ 6 หมู่บ้าน เพื่อกำหนดกิจกรรมการพัฒนาชุมชนในลำดับถัดไป มีรายละเอียดดังนี้

1. ปัญหาโครงสร้างพื้นฐาน ถนนชำรุดและไม่เพียงพอ ปัญหานี้เป็นปัญหาที่พบบ่อยที่สุดในหลายหมู่บ้าน โดยมีลักษณะร่วมกันคือ ถนนเป็นหลุมบ่อ คับแคบ ขาดแสงสว่าง และมีวัชพืชขัดขวางทัศนวิสัย หมู่ที่ 3 บ้านแม่แขก ระบุปัญหาถนนชำรุด-คับแคบ ผิวถนนเป็นหลุมบ่อ ขาดไฟส่องสว่าง และมีหญ้าขึ้นสูงบังทัศนวิสัย หมู่ที่ 1 บ้านกรุด ประสบปัญหาผิวถนนขรุขระ เป็นหลุมบ่อ ถนนคับแคบ และบางพื้นที่ขาดไฟส่องสว่าง หมู่ที่ 4 หมู่บ้านสหกรณ์ ระบุปัญหาถนนชำรุดเป็นหนึ่งในปัญหาหลัก (หมู่ที่ 2 บ้านทับชัน ระบุว่าถนนบางสายชำรุด ทำให้การสัญจรไม่สะดวก

2. ปัญหาโครงสร้างพื้นฐาน น้ำประปาไม่เพียงพอ เป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการใช้บริการสาธารณะและการเกษตร หมู่ที่ 1 ประสบปัญหาน้ำประปาไม่พอใช้ โดยเฉพาะน้ำเพื่อการเกษตร และถูกระบุว่าเป็น “ปัญหาเรื้อรัง” หมู่ที่ 3 บ้านแม่แขก ประสบปัญหาน้ำไม่ไหล เนื่องจากแรงดันน้ำไม่พอ โดยเฉพาะชาวบ้านที่อยู่ท้ายหมู่บ้าน หมู่ที่ 4 บ้านสหกรณ์ ระบุปัญหาน้ำประปาไม่เพียงพอ

3. ปัญหาสังคมและสุขภาพ การดูแลผู้ป่วยและผู้สูงอายุ หลายชุมชนมีผู้ป่วยติดเตียงและผู้สูงอายุที่ต้องการการดูแล แต่ยังคงขาดแคลนทรัพยากร หมู่ที่ 3 บ้านแม่แขก มีผู้ป่วยจำนวนมาก ทั้งผู้ป่วยเรื้อรัง ผู้ป่วยจิตเวช และผู้ป่วยติดเตียง ขาดแคลนอุปกรณ์ทางการแพทย์ เช่น ผ้าอ้อมผู้ใหญ่ และอาหารสำหรับผู้ป่วย หมู่ที่ 4 บ้านสหกรณ์ ระบุว่ามีการดูแลผู้ป่วยติดเตียงเพิ่มขึ้น หมู่ที่ 2 บ้านทับชัน: พบปัญหาผู้สูงอายุและผู้ป่วยติดเตียงที่ต้องการการดูแลจากชุมชน

4. ปัญหาด้านเศรษฐกิจและรายได้ ปัญหาเกี่ยวกับรายได้ที่ไม่แน่นอนและความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ หมู่ที่ 2 บ้านทับชัน ประสบปัญหาความยากจนและรายได้ไม่เพียงพอ เนื่องจากราคาพืชผลไม่แน่นอน หมู่ที่ 4 หมู่บ้านสหกรณ์ ระบุปัญหารายได้ไม่สมดุล หมู่ที่ 5 บ้านห้วยกระตี่ ร้านขายของชำในหมู่บ้านขายไม่ดี เนื่องจากมีคู่แข่งเป็นร้านสะดวกซื้อ

5. ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะและภัยธรรมชาติ หมู่ที่ 1 บ้านกรุด ประสบปัญหาขยะในหมู่บ้านมีปริมาณมาก ถึงขยะไม่เพียงพอ และระบบการจัดการขยะยังไม่มี หมู่ที่ 2 บ้านทับชัน ประสบปัญหาน้ำท่วมในฤดูฝน ทำให้การเกษตรและบ้านเรือนเสียหาย

6. ปัญหาสังคม อาชญากรรม และยาเสพติด ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยและพฤติกรรมของเยาวชน หมู่ที่ 3 บ้านแม่แขก ระบุปัญหายาเสพติด โดยเยาวชนเข้าถึงได้ง่าย หมู่ที่ 5 บ้านห้วยกระดี ประสบปัญหาการลักขโมยผลผลิตทางการเกษตร (ขโมยผลปาล์ม) หมู่ที่ 6 บ้านพรุแค พัฒนา ประสบปัญหามลพิษทางเสียงจากวิทยุรุ่นที่แต่งทอรรถมอเตอร์ไซด์เสียงดัง

7. ปัญหาไฟฟ้าไม่เพียงพอ หมู่ที่ 3 บ้านแม่แขก ประสบปัญหาไฟไม่พอใช้ ไฟตก ทำให้เครื่องใช้ไฟฟ้าเสียหาย

(4) ผลการพัฒนาชุมชน

โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ “ยุวพุทธนวัตกรนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม” ภายหลังจากการดำเนินกิจกรรม 3 ระยะแรก ซึ่งประกอบด้วย ระยะที่ 1 การวางรากฐาน (ภาคทฤษฎี), ระยะที่ 2 การนำความรู้ภาคทฤษฎีสู่ภาคปฏิบัติ (การค้นพบทุกข์) และ ระยะที่ 3 การนำเสนอแผนที่ชุมชนและวิเคราะห์ปัญหา (การค้นพบ สมุทัย) ได้สำเร็จลุล่วงไปแล้วนั้น เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน จึงได้กำหนดแนวทางการขยายผล ระยะที่ 4 การกำหนดนิโรธ และมรรค โดยมุ่งเน้นการนำผลการวิเคราะห์จาก 3 ระยะแรก มาพัฒนาสู่การปฏิบัติจริง ดังนี้คือ ยุวพุทธนวัตกรแต่ละกลุ่ม นำข้อมูลการวิเคราะห์ปัญหา (ทุกข์และสมุทัย) จาก 6 หมู่บ้านในตำบลกรูด มาประชุมระดมสมองร่วมกับทีมพี่เลี้ยง (บัณฑิตนักพัฒนาชุมชนฯ) และตัวแทนชุมชน และคุณครู ร่วมกันกำหนด “เป้าหมาย” (นิโรธ) ที่ชัดเจนในการแก้ไขปัญหาค้นพบ ออกแบบ “โครงการนวัตกรชุมชน” (มรรค) ที่เป็นรูปธรรม โดยบูรณาการความรู้เรื่อง “สัปปายะ 7” (สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม) เข้าไปในแผนการดำเนินงาน เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชน ระยะเวลา และงบประมาณ ซึ่งกำหนดร่วมกันจะทำกิจกรรมที่ชื่อว่า “นาใหญ่ร่วมใจชุมชนรักษัโลก” ระยะเวลาทำกิจกรรม 1 เดือน ณ หมู่ที่ 1 บ้านกรูด ตำบลกรูด อำเภอพนมพิณ จังหวัดสุราษฎร์ธานี การขยายผลจากโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการยุวพุทธนวัตกรนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม ยุวพุทธนวัตกรพุทธนวัตกรต้นแบบ ร่วมกับโรงเรียนบ้านนาใหญ่ ตำบลท่าโรงช้าง อำเภอพนมพิณ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และพุทธนวัตกรต้นแบบของวิทยาลัยสงฆ์สุราษฎร์ธานี ซึ่งผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรยุวพุทธนวัตกรนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม ได้เล็งเห็นถึงความจำเป็นอย่างยิ่งในการแก้ไขปัญหาด้านขยะของชุมชนกรูด อำเภอพนมพิณ จังหวัดสุราษฎร์ธานี จึงจัดกิจกรรม “นาใหญ่ร่วมใจ ชุมชนรักษัโลก” ตามที่กำหนดไว้ต่อไป

แผนภาพที่ 58 การนำแผนการปฏิบัติงานประชุมให้ชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับรู้ร่วมกัน

2.1.6.4 กิจกรรมพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ ชุมชนพยอม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(1) ประวัติชุมชน

จากการเล่าขานของบรรพบุรุษที่เข้าอาศัย ทำไร่-ทำนา สมัยรัฐบาลที่ 5 คือ ปู่แยม แสงเงิน อ่อน ได้เล่าว่า ตำบลพยอมเอาชื่อมาจากหนองน้ำใหญ่มีชื่อว่า หนองพยอม มีเนื้อที่ประมาณ 5 ไร่เศษ เป็นป่าใหญ่ติดต่อกับจังหวัดนครนายกมีเทือกเขาใหญ่ทำให้มีสัตว์ป่านานาชนิดหากินเรื่อยมาตามทีราบลุ่ม สัตว์ป่าหากินใกล้ที่สุด คือโขลงช้างจำนวนหลายร้อยตัว ช้างออกเดินหาอาหารเป็นประจำทำให้เกิดร่องน้ำลึกเป็นแนวยาวเรียกว่า ลำพญา (วัดลำพญาคลอง 8) และสถานที่โขลงช้างใช้เป็นที่พักน้ำ คือ หนองพยอม ปัจจุบันความเจริญทำให้หนองพยอมเปลี่ยนแปลงไปมากมีผู้คนอาศัยมากขึ้นได้ปิดกั้นทางระบายน้ำและบริเวณที่เป็นหนองน้ำ เกือบจะไม่เห็นร่องรอยที่ตั้งหนองพยอมหนองพยอมคือตำนานหรือผู้ให้กำเนิด ชื่อตำบลพยอม

ผู้คนในตำบลพยอมใหญ่ประกอบอาชีพที่ หลากหลาย นอกภาคการเกษตร เช่น ธุรกิจ การบริการ หรืออุตสาหกรรม ทุกคนดูเหมือนจะอยู่ภายใต้กฎของ เวลา ที่เคร่งครัด ชีวิตเต็มไปด้วยการแข่งขันสูง เพื่อความสำเร็จส่วนบุคคล และการเข้าถึง ความสะดวกสบาย ที่เทคโนโลยีและสาธารณูปโภคขั้นสูงมอบให้ ส่วนความสัมพันธ์ส่วนบุคคล ในชุมชนเมืองมักเป็นไปอย่างผิวเผินและขาดความใกล้ชิดสนิทสนมแบบเครือญาติเหมือนในชนบท ประชากรจำนวนมากมาจากพื้นที่แตกต่างกัน มีวัฒนธรรมและค่านิยมหลากหลาย การปฏิสัมพันธ์มักเกิดขึ้นตามหน้าที่หรือความจำเป็น ความเป็นปัจเจก สูงเด่น ทำให้ความรู้สึกเป็นชุมชนในแบบดั้งเดิมลดลงไป แต่ขณะเดียวกันก็เกิดกลุ่มสังคมใหม่ ๆ ตามความสนใจและกิจกรรมเฉพาะทาง

เศรษฐกิจในตำบลพยอม อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จากท้องนาสู่ฐานอุตสาหกรรม ภาพรวมเศรษฐกิจได้เปลี่ยนผ่านจากอดีตที่เป็นเพียงพื้นที่ เกษตรกรรม (ปลูกข้าวและสวนผลไม้) สู่การเป็น ศูนย์กลางอุตสาหกรรม ที่สำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัดและของประเทศ โดยมีพลวัตทางเศรษฐกิจที่โดดเด่นดังนี้

1. ฐานเศรษฐกิจหลัก อุตสาหกรรมและการจ้างงาน เศรษฐกิจของตำบลพยอม อำเภอวังน้อยถูกขับเคลื่อนด้วย ภาคอุตสาหกรรม เป็นหลัก ซึ่งสอดคล้องกับภาพรวมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีโครงสร้างเศรษฐกิจเน้นภาคอุตสาหกรรมเป็นสัดส่วนสูงที่สุด แหล่งโรงงานอำเภอวังน้อยเป็นที่ตั้งของเขตอุตสาหกรรมที่สำคัญ เช่น นิคมอุตสาหกรรมวังน้อยแพคตอรีแลนด์ ซึ่งดึงดูดการลงทุนจากทั้งในและต่างประเทศ แรงงานและการจ้างงาน การขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมทำให้เกิดการจ้างงานจำนวนมาก ส่งผลให้วังน้อยกลายเป็น แหล่งรับผู้ใช้แรงงาน ที่อพยพย้ายถิ่นมาทำงาน ทำให้มีการเติบโตของประชากรและชุมชนในพื้นที่รอบโรงงานอย่างหนาแน่น กลุ่มอาชีพหลักของประชากรในพื้นที่จึงเป็น ผู้ปฏิบัติการโรงงานและเครื่องจักร หรือ ผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบการเชื่อมโยงกับภูมิภาค ด้วยทำเลที่ตั้งอยู่ใกล้กับกรุงเทพฯ และเป็นประตูสู่ภาคกลางภาคเหนือ ทำให้บริเวณนี้เป็นจุดยุทธศาสตร์ ด้านโลจิสติกส์และการคมนาคม ซึ่งเอื้อต่อการขนส่งสินค้าอุตสาหกรรม

2. ภาคบริการและการค้าที่ตามมา เมื่อมีฐานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่และประชากรเพิ่มขึ้น ภาคเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องก็เติบโตตามมาเพื่อรองรับความต้องการของกลุ่มแรงงานและผู้ประกอบการ ธุรกิจค้าปลีกและบริการ ธุรกิจบริการและการค้า ขยายตัวอย่างรวดเร็ว เช่น ร้านค้า ร้านอาหาร ที่พักอาศัยให้เช่า (อพาร์ทเมนต์/ห้องเช่า) รวมถึงสถาบันการเงิน (ธนาคาร) เพื่อรองรับการใช้จ่ายและการดำเนินชีวิตของกลุ่มคนทำงานในโรงงาน อาชีพเสริม แม้ว่าอุตสาหกรรมจะ

เป็นอาชีพหลัก แต่ยังคงมีอาชีพเสริมหรืออาชีพดั้งเดิม เช่น การค้าขาย และอุตสาหกรรมในครัวเรือน ผสมผสานอยู่

3. การเกษตรที่ลดบทบาท แม้ว่าในอดีตพื้นที่นี้จะเคยเป็น เขตเกษตรกรรม ที่สำคัญ โดยเฉพาะการปลูกข้าว แต่ในปัจจุบัน บทบาทของภาคเกษตรกรรมได้ลดลงอย่างเห็นได้ชัด เนื่องจากพื้นที่นาบางส่วนถูกเปลี่ยนไปเป็นพื้นที่อุตสาหกรรม อย่างไรก็ตาม ยังคงมีการทำเกษตรกรรมหลงเหลืออยู่ โดยเฉพาะการปลูก ข้าว ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัด

กล่าวโดยสรุป เศรษฐกิจของตำบลพยอม อำเภอน้อยในปัจจุบันจึงเป็นภาพของ ความเจริญเติบโตที่พึ่งพาภาคอุตสาหกรรมอย่างสูง ซึ่งนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านสังคม การจ้างงาน และการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างเข้มข้น ทำให้เกิดเป็นเมืองที่มีพลวัตทางเศรษฐกิจที่รวดเร็วและทันสมัย

(2) แผนที่ชุมชน

แผนภาพที่ 59 แผนที่ชุมชนพยอม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(3) ผลการวิเคราะห์ปัญหาชุมชน

ปัญหาของคนในชุมชนซึ่งพบปัญหา 4 ข้อดังนี้

1. ปัญหายาเสพติด ผลสำรวจสาเหตุหลักที่ทำให้คนหันไปใช้ยาเสพติด ไม่ว่าจะความเครียดของตนเอง จากปัญหาในครอบครัวหรือจากสิ่งแวดล้อม ไม่พร้อมเรียนรู้วิธีป้องกันเพื่อหลีกเลี่ยงการเกิดพฤติกรรมการใช้ยาเสพติด

2. ปัญหาน้ำเน่าเสีย ส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากน้ำใช้จากบ้านเรือนและโรงงานอุตสาหกรรมที่ไม่มีการบำบัดก่อนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำ เป็นเหตุให้น้ำเน่าเสียส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศและสุขภาพอนามัยของผู้คนที่อยู่บริเวณใกล้เคียงหรือผู้สัญจรไปมา ทั้งสร้างความสกปรกไม่น่าดู ส่งกลิ่นไม่พึงปรารถนาและอาจมีสารเคมีที่เป็นพิษเจือปนอยู่ด้วยซึ่งส่วนใหญ่แล้วล้วนเกิดจากน้ำมือของมนุษย์แทบทั้งสิ้น

3. ปัญหาน้ำท่วม เกิดจากหลายปัจจัยทั้งจากภัยธรรมชาติ เช่น ฝนตกหนัก พายุ น้ำทะเลหนุน และจากกิจกรรมของมนุษย์ เช่น การสร้างสิ่งกีดขวางทางน้ำ การตัดไม้ทำลายป่าและการบุกรุกพื้นที่ลุ่มต่ำ ซึ่งส่งผลกระทบต่อชีวิตทรัพย์สินสุขภาพและเศรษฐกิจของชุมชน

4. ปัญหาเรื่องการขาดรายได้ของคนในชุมชน เกิดจากการขาดการบริหารจัดการทางการเงินที่ดี ไม่ใช่แค่การขาดเงินทุนทำให้ไม่ทราบต้นทุนที่แท้จริง ไม่สามารถตั้งราคาและต่อรองกับพ่อค้าคนกลางได้อย่างเหมาะสม และขาดทักษะด้านการตลาดออนไลน์ เช่น การใช้เทคโนโลยีการถ่ายภาพ การสื่อสาร ซึ่งส่งผลให้ไม่สามารถขยายช่องทางการขายหรือหาตลาดใหม่ ๆ ได้

วิธีการแก้ไขปัญหทั้ง 4 ข้อนี้

เมื่อกำหนดปัญหาได้แล้วนิสิตสามารถนำหลักกรรมมา 2 ข้อ ดังนี้ 1 สืบปายะ 7 คือวิธีการมองปัญหา และ 2 อริยสังโฆเดล คือ วิธีการแก้ไขปัญหา

การแก้ปัญหาชุมชนด้วยหลักอริยสัง คือ การนำทั้ง 4 ขั้นตอน มาประยุกต์ใช้ โดยทุกข์ คือ การระบุปัญหาที่เกิดขึ้น สมุทัย คือ การค้นหาสาเหตุของปัญหา นิโรธ คือ การกำหนดเป้าหมายเพื่อแก้ไขปัญหานั้นให้สำเร็จ และมรรค คือ การกำหนดวิธีการและลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหานั้น ๆ อย่างเป็นระบบ ขั้นตอนการแก้ไขปัญหชุมชนตามหลักอริยสัง 4 มีความสัมพันธ์กันดังนี้

ทุกข์ ต้องพยายามศึกษาปัญหา กำหนดและทำความเข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน ให้ชัดเจนทั้งในแง่ที่เป็นปัญหาพื้นฐาน หรือทุกประจํา และปัญหาจริงที่เกิดขึ้นเป็นครั้งคราวรวบรวมข้อมูลและข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้น ๆ เพื่อให้เห็นภาพรวมอย่างถ่องแท้

สมุทัย ค้นหาสาเหตุวิเคราะห์และระบุสาเหตุที่แท้จริงที่ทำให้เกิดปัญหาเหล่านั้นขึ้นมา วิจัยสาเหตุพิจารณาว่าปัญหาเกิดขึ้นจากปัจจัยใดบ้างเพื่อให้สามารถแก้ไขได้อย่างตรงจุด

นิโรธ กำหนดเป้าหมาย ตั้งเป้าหมายที่ชัดเจนว่าจะแก้ไขปัญหานั้นอย่างไรและจะไปสู่ภาวะที่ปราศจากปัญหานั้นได้อย่างไร ชี้ให้เห็นว่าการแก้ปัญหานั้นเป็นไปได้และมีจุดหมายที่ควรเข้าถึงซึ่งจะทำให้เกิดกำลังใจในการดำเนินการต่อไป

มรรค วางแผนวิธีการ กำหนดวิธีการ และขั้นตอนอย่างละเอียดในการลงมือแก้ปัญหาปฏิบัติจริงลงมือปฏิบัติแก้ไขปัญหตามขั้นตอนที่วางไว้ โดยใช้เครื่องมือและแนวทางที่เหมาะสมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

(4) ผลการพัฒนาชุมชน

หลังจากที่ได้ขับเคลื่อน โครงการในชุมชนพยอมเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ทางโครงการได้มอบหมายให้นิสิตพุทธนวัตกรจำนวน 10 รูป ร่วมกับ ยูวพุทธนวัตกร ที่ได้รับถ่ายทอดความรู้ ทำงานร่วมกัน โดยขยายผลจากชุมชนพยอมไปชุมชนวังน้อยร่วมกับคณะสงฆ์วัดมณฑลประสิทธิ์ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลวังน้อย และองค์การบริหารส่วนตำบลวังน้อยร่วมกันใช้หลักการทางพระพุทธศาสนาโดยใช้เครื่องมืออริยสัง 4 โมเดลและการค้นหาปัญหาและใช้เครื่องมือสืบปายะ 7 ในการสำรวจพื้นที่เพื่อสร้างแผนที่ชุมชนและกำหนดกลุ่มเป้าหมาย โดยแบ่งกลุ่มเป้าหมายผู้เปราะบางเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มผู้สูงอายุเสพติด กลุ่มผู้สูงอายุ และกลุ่มเด็กและเยาวชน

แผนภาพที่ 60 ขับเคลื่อนกิจกรรมที่โรงเรียนผู้สูงอายุของ อบต.พยอม

แผนภาพที่ 61 ชั้นเคลื่อนกิจกรรมผู้สูงอายุชุมชนวังน้อย

คณาจารย์และนิสิต “พุทธนวัตกรรม” คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้ ร่วมมือกับ สาธารณสุขจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และ ศูนย์ต่อสู้ป้องกันภัยทางอากาศอำเภอวังน้อยจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยให้นิสิตนำองค์ความรู้จากการอบรม มาฝึกการแก้ปัญหาตามแนวพระพุทธศาสนา จากเครื่องมืออริยสังฆโมเดลและสัปปายะ 7 ในการพัฒนาสมรรถนะพลเมืองจากผู้ใช้ยาเสพติดให้กลับคืนสู่สังคมได้

แผนภาพที่ 62 ชั้นเคลื่อนกิจกรรมผู้ติดยาเสพติดชุมชนวังน้อย

2.1.6.5 กิจกรรมพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ ชุมชนปากข้าวสาร จังหวัดสระบุรี

(1) ประวัติชุมชน

ชุมชนตำบลปากข้าวสาร จำนวนประชากรจำนวนประชากรทั้งหมด 7,481 คน แยกเป็นชาย 4,425คน คิดเป็นร้อยละ 59.15 หญิง 3,056 คน คิดเป็นร้อยละ 40.85 จำนวนครัวเรือนทั้งหมด 3,100 ครัวเรือน ความหนาแน่นเฉลี่ย 181.82 คน/ตารางกิโลเมตร

ตำบลปากข้าวสาร ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 2 ตำบลปากข้าวสาร อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี อยู่บริเวณตอนกลางของอำเภอเมืองสระบุรี ติดกับเทศบาลเมืองสระบุรี มีระยะห่าง จากอำเภอเมืองสระบุรีประมาณ 3 กิโลเมตรมีเนื้อที่รวม17.05 ตารางกิโลเมตร หรือ 10,656.25 ไร่

ประชากรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลปากข้าวสาร ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ ทำนา,เลี้ยงแพะ เลี้ยงไก่และปลูกพืชผัก พื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลปากข้าวสารติดต่อกับเขต อำเภอเมืองสระบุรีซึ่งเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมในการขยายเป็นเขตพาณิชย์กรรมหรืออุตสาหกรรม ในอนาคตได้ และมีเส้นทางถนนสายพหลโยธินเป็นเส้นทางตัดผ่านไปจังหวัดลพบุรี อีกทั้งยังมีเส้นทาง การเดินทางเข้าสู่ถนนสายมิตรภาพซึ่งเป็นเส้นทางเข้าสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้วย

ประชาชนส่วนใหญ่ มีการประกอบการค้าขาย แลกเปลี่ยนสินค้าและบริการหลายประเภท เพื่อตอบสนองความต้องการในด้านอุปโภค ของประชาชนการประกอบอาชีพซึ่งก่อให้เกิดผลผลิต การบริการ การหมุนเวียนของเงิน การสร้างงานเพิ่มขึ้นในหมู่บ้านอันจะให้ฐานะความเป็นอยู่ทางด้านการเศรษฐกิจโดยรวมดีขึ้น

สภาพสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลปากข้าวสาร ประชากรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลปากข้าวสารส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม, เลี้ยงแพะ,เลี้ยงไก่และปลูกพืชผัก ประชาชนอยู่ร่วมกันด้วยความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ อยู่อย่างพอเพียง มีวัดเป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนในตำบล

(2) แผนที่ชุมชน

แผนภาพที่ 63 แผนที่ชุมชนปากข้าวสาร จังหวัดสระบุรี

พื้นที่ชุมชนตำบลปากข้าวสาร มีโรงเรียนบ้านปากข้าวสาร (บริษัทข้าวไทยจำกัดสงเคราะห์ 2) วัดปากข้าวสารใต้ และ วัดปากข้าวสารเหนือ ซึ่งเป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนาและแหล่งการศึกษาใหญ่ของชุมชน เมื่ออธิบายตาม หลักสี่ปายะ 7 จะได้ดังนี้

อวาาสสี่ปายะ (Suitable Abode) ที่อยู่ซึ่งเหมาะสมกัน ในที่นี้หมายถึง โรงเรียนตั้งอยู่ใกล้ วัดปากข้าวสารใต้ และ วัดปากข้าวสารเหนือ บรรยากาศสงบ ร่มรื่น เหมาะแก่การเรียนรู้อะการปฏิบัติธรรม

โครงสร้างปายะ (Suitable Resort) ที่หาอาหาร ที่เที่ยวบึงตบชาติที่ เหมาะดีในที่นี้หมายถึง มีทางสัญจร มีถนนหนทาง ที่ปลอดภัย สะดวกสบาย ถนนสายหลัก

ภัสสส์ปายะ (Suitable Speech) การพูดคุยที่เหมาะสม ในที่นี้ หมายถึง วัดปากข้าวสาร ได้ และ วัดปากข้าวสารเหนือ เป็นสถานที่ประชุม ชุมนุม หรือพบปะพูดคุย ของคนในชุมชน

บุคคลสัปปายะ (Suitable Person) บุคคลที่ถุกกันเหมาะสม ในที่นี้ หมายถึง พระครูสุทธธำรงคุณ เจ้าอาวาสวัดปากข้าวสารเหนือ ท่านพระครูสมุห์ ญาณกร พุทธิสารโร เจ้าอาวาสวัดปากข้าวสารใต้ ท่านคอยให้คำปรึกษาในชุมชน และผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านปากข้าวสาร (บริษัทข้าวไทยจำกัดสงเคราะห์ 2) เป็นที่ปรึกษาให้การสนับสนุนในชุมชนและสามารถเข้าถึงได้

โภชนสัปปายะ (Suitable Food) อาหารที่เหมาะสม ในที่นี้หมายถึง มี ในชุมชนมีแหล่งทำมาหากิน พื้นที่ทางการเกษตร ร้านค้า ร้านอาหารที่อุดมสมบูรณ์ โดยเฉพาะบริเวณใกล้วัด และในวัด ยังมีพื้นที่ให้ชาวบ้านมาเปิดร้านเป็นตลาดนัดชุมชน อยู่เป็นประจำ

อุตสัปปายะ (Suitable Climate) ดินฟ้าอากาศธรรมชาติแวดล้อมที่ เหมาะกัน ในที่นี้ หมายถึง มีสภาพดินฟ้าอากาศที่เกื้อกูลต่อการใช้ชีวิตและ ประกอบอาชีพ จึงส่งผลให้ชาวชุมชนมีอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ ข้าว ข้าวโพด และบ่อเลี้ยงปลา เป็นต้น

อิริยาบถสัปปายะ (Suitable Posture) อิริยาบถที่เหมาะสม ในที่นี้ หมายถึง ทั้งในโรงเรียนบ้านปากข้าวสาร (บริษัทข้าวไทยจำกัดสงเคราะห์ 2) วัดปากข้าวสารใต้ และ วัดปากข้าวสารเหนือ มีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ สถานที่ออกกำลังกาย ลาน เอนกประสงค์ให้กับทางชุมชน เข้ามาใช้บริการได้

(3) ผลการวิเคราะห์ปัญหาชุมชน

แผนภาพที่ 64 ผลการวิเคราะห์ปัญหาชุมชน

ผลการวิเคราะห์ปัญหาชุมชนจากกระบวนการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการที่มีเยาวชนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นศูนย์กลาง แสดงให้เห็นถึงการพัฒนาคิดอย่างเป็นระบบผ่านการลงพื้นที่จริงรอบวัดและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นตามประสบการณ์ตรงของเยาวชน โดยใช้หลักอริยสัจ 4 เป็นกรอบในการสังเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ไข เริ่มจากขั้นทุกขซึ่งเยาวชนร่วมกันทำความเข้าใจสภาพปัญหาของชุมชน ผ่านการทบทวนทุนเดิมจากแผนที่ชุมชน การระดมสมอง และการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาจนได้ประโยคบอกเล่าปัญหาที่ทุกฝ่ายยอมรับร่วมกัน ต่อด้วยขั้นสมุทัยที่มุ่งสืบค้นรากเหง้าของปัญหาอย่างลึกซึ้ง โดยใช้เทคนิคการถามว่าทำไมซ้ำหลายครั้งเพื่อให้เห็นสาเหตุแท้จริง ขั้นนิโรธเป็นการสร้างภาพฝันและเป้าหมายร่วมกันของชุมชน โดยเยาวชนได้จินตนาการถึงสถานะที่พึงประสงค์เมื่อปัญหาถูกคลี่คลายและแปลงเป็นเป้าหมายที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม และขั้นมรรคซึ่งเป็นการระดมสมองเพื่อกำหนดแนวทางและชุดกิจกรรมแก้ไขปัญหาย่างเป็นระบบ ทั้งระยะสั้นและระยะยาว จนนำไปสู่ชุดโครงการเบื้องต้น กระบวนการทั้งหมดสะท้อนให้เห็นว่าการใช้พื้นที่ของเยาวชนร่วมกับหลักอริยสัจโมเดลเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างการเรียนรู้เชิงชุมชนและการพัฒนาศักยภาพเยาวชนให้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาชุมชนอย่างมีเหตุผลและยั่งยืน

(4) ผลการพัฒนาชุมชน

ผลการพัฒนาชุมชนตำบลปากข้าวสารจากการดำเนินโครงการพุทธนวัตกรเยาวชนนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม สะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนผ่านเชิงโครงสร้างทางสังคมในระดับชุมชน โดยเฉพาะในมิติการมีส่วนร่วมของเยาวชน ซึ่งเดิมเผชิญกับข้อจำกัดด้านเวทีการแสดงออก การมีบทบาทเชิงนโยบายระดับชุมชน และการเข้าถึงกระบวนการตัดสินใจ โครงการดังกล่าวได้ออกแบบกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพเยาวชนจำนวน 50 คน ให้เปลี่ยนสถานะจากผู้รับผลกระทบหรือผู้ถูกระงับในบริบททางสังคม มาเป็นผู้ร่วมคิด ร่วมวิเคราะห์ และร่วมออกแบบการแก้ไขปัญหาชุมชนอย่างมีส่วนร่วมและมีความหมาย โดยอาศัยหลักคิดทางพระพุทธศาสนาเป็นฐานทางปัญญาและคุณธรรม กระบวนการพัฒนาเยาวชนในบทบาทพุทธนวัตกรไม่ได้มุ่งเพียงการสร้างความรู้ความตระหนักรู้ต่อปัญหาเท่านั้น หากแต่เน้นการฝึกฝนทักษะการคิดอย่างเป็นระบบ การรับฟังอย่างลึกซึ้ง และการวิเคราะห์เชิงเหตุปัจจัย ผ่านการบูรณาการหลักปรโตโฆสะซึ่งเป็นการเปิดใจรับฟังข้อมูล เสี่ยงสะท้อน และประสบการณ์จากคนในชุมชน ร่วมกับหลักโยนิโสมนสิการซึ่งเป็นการคิดพิจารณาอย่างแยกกาย รอบด้าน และไม่ผิวเผิน เมื่อผลานเข้ากับกรอบการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมชุมชนตามหลักสัปปายะ 7 ทำให้เยาวชนสามารถมองเห็นโครงสร้างปัญหาและโอกาสของพื้นที่อย่างเป็นองค์รวม ทั้งในมิติทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และสุขภาพ ผลลัพธ์เชิงรูปธรรมที่สำคัญประการหนึ่งคือการที่เยาวชนสามารถร่วมกันจัดทำแผนที่ชุมชนซึ่งไม่ใช่เพียงแผนที่เชิงกายภาพ แต่เป็นแผนที่เชิงปัญญาที่สะท้อนความสัมพันธ์ระหว่างปัญหาทรัพยากร และศักยภาพของชุมชนอย่างเป็นระบบ โดยในมิติของโคจรสัปปายะ เยาวชนได้วิเคราะห์และสะท้อนให้เห็นถึงข้อจำกัดด้านคมนาคมในพื้นที่เกษตรกรรม ซึ่งยังขาดความปลอดภัย ความสะดวก และโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อการใช้ชีวิตและการประกอบอาชีพ ขณะที่ในมิติของโภชนสัปปายะหรือเศรษฐกิจและอาชีพ เยาวชนสามารถมองเห็นปัญหาเชิงโครงสร้างของการพึ่งพาเกษตรกรรมขั้นต้นโดยขาดการต่อยอดมูลค่าเพิ่ม ทั้งในด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ การสร้างอัตลักษณ์สินค้า และการใช้ช่องทางการตลาดสมัยใหม่ ส่วนในมิติของอวาสาสัปปายะหรือที่อยู่อาศัยและ

สิ่งแวดล้อม เยาวชนได้ชี้ให้เห็นปัญหาขยะและกลิ่นไม่พึงประสงค์จากมูลสัตว์ซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพของคนในชุมชน การวิเคราะห์ดังกล่าวมิได้หยุดอยู่เพียงการระบุปัญหา หากแต่ถูกนำไปสังเคราะห์ต่อด้วยกรอบอริยสัจ 4 เพื่อออกแบบแนวทางการแก้ไขอย่างเป็นระบบ โดยเยาวชนสามารถระบุทุกข้อในระดับชุมชนได้อย่างชัดเจน นั่นคือการขาดพื้นที่สาธารณะที่เอื้อต่อการพักผ่อน การทำกิจกรรมร่วมกันของคนทุกวัย โดยเฉพาะเยาวชน ควบคู่กับปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ จากนั้นจึงร่วมกันพิจารณาเหตุปัจจัยเชิงโครงสร้างที่ก่อให้เกิดปัญหา ก่อนจะกำหนดภาพเป้าหมายของชุมชนที่พึงประสงค์ในกรอบของพุทธสุขภาพ และนำไปสู่การกำหนดมรรคหรือแนวทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมผ่านโครงการ Green and Clean Space ปฏิบัติการสุขภาพ ณ วัดปากข้าวสารใต้ ซึ่งใช้พื้นที่วัดในฐานะพื้นที่สาธารณะเชิงจิตวิญญาณและสังคม เป็นศูนย์กลางของการพัฒนากระบวนการปฏิบัติการสัปปายะที่เกิดขึ้นไม่เพียงเป็นการปรับปรุงภูมิทัศน์หรือการทำความสะอาดพื้นที่ หากแต่เป็นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของเยาวชนและคนในชุมชน ที่ปลูกฝังจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อส่วนรวม การทำงานเป็นทีม และการเห็นคุณค่าของพื้นที่ร่วม ผ่านกิจกรรม Community Clean-Up Drive และการจัดพื้นที่สีเขียวที่เน้นความสงบ ร่มรื่น และความปลอดภัย ผลลัพธ์เชิงกระบวนการที่สำคัญคือการเกิดเครือข่ายแกนนำเยาวชนที่มีทักษะการคิด วิเคราะห์ และการทำงานเชิงระบบ พร้อมจะทำหน้าที่เป็นกลไกขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนในระยะยาว ขณะเดียวกัน ผลลัพธ์เชิงแนวคิดคือการวางรากฐานให้ชุมชนก้าวสู่การเป็นต้นแบบด้านพุทธเศรษฐศาสตร์และพุทธสุขภาพ ซึ่งไม่ได้มุ่งเพียงความเจริญทางวัตถุ แต่เน้นความสมดุลระหว่างเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และคุณค่าทางจิตใจ กระบวนการทั้งหมดจึงสะท้อนให้เห็นว่าการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืนสามารถเริ่มต้นจากการพัฒนาเยาวชนให้เป็นผู้มีปัญญา คุณธรรม และความสามารถในการเปลี่ยนแปลงชุมชนของตนเองอย่างมีความหมายและต่อเนื่อง

แผนภาพที่ 64 ลงพื้นที่ชุมชนปากข้าวสาร

2.1.6.6 กิจกรรมพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ ชุมชนบ้านสวนดอก จังหวัดเชียงใหม่

(1) ประวัติชุมชน

ประวัติชุมชนสวนดอก เรียกอีกอย่างว่า เวียงสวนดอก มีรูปร่างสี่เหลี่ยมจัตุรัสมีความยาวด้านละ 570 เมตร ล้อมรอบด้วยกำแพงดิน ตั้งอยู่ทางด้านทิศตะวันตกของเวียงเชียงใหม่ ห่างออกไปประมาณ 800 เมตร โดยมีวัดสวนดอกตั้งอยู่ใจกลางเวียง ซึ่งเวียงนี้มีความสำคัญเนื่องจากวัดสวนดอกเป็นวัดสำคัญในการบรรจุพระบรมสารีริกธาตุก่อนการสร้างวันบดินทอุทิศเวียงสวนดอก เป็นเขตเมืองเก่าทางตะวันตกของเวียงเชียงใหม่ มีวัดสวนดอกเป็นศูนย์กลาง อดีตมีกำแพงและคูน้ำล้อมรอบเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ยาวด้านละราว 470 เมตร มีขนาดราว 1 ใน 4 ของเวียงเชียงใหม่ ในปัจจุบันยังสามารถพบเห็นแนวกำแพงได้บางส่วนตามตำนานสุวรรณคำแดง กล่าวถึงเวียงสวนดอกไว้ว่า แต่เดิมนั้นเป็นเมืองบริวารเล็กๆ ของเมืองเชษฐบุรี (เวียงเจ็ดลิน) ซึ่งตั้งอยู่บริเวณเชิงเขาตอยสุเทพโดยมีพญาวิว และพญาสระเกศเป็นผู้ปกครองเมือง เป็นเวียงของชาวลัวะ ซึ่งตั้งขึ้นใหม่แทน เมืองนารัฐะที่ได้ล่มสลายไปเพราะเกิดอาเพศ ต่อมาได้มีการสร้างเวียงสวนดอกขึ้นเพื่อให้เป็นเมืองบริวาร โดยสร้างขึ้นทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของเมืองเชษฐบุรีเวียงสวนดอก เจริญมั่นคงขึ้นและปรากฏชื่ออยู่ในตำนานหลายครั้ง เช่น ในสมัยพญาเกือนา กษัตริย์ลำดับที่ 6 แห่งราชวงศ์มังราย อาณาจักรล้านนา ทรงสร้างวัดบุพผารามดอกไม้ (วัดสวนดอก) ขึ้น ณ บริเวณใจกลางเวียงเพื่อถวายพระสุมนเถระแห่งเมืองสุโขทัย และเพื่อให้เป็นวัดประจำเวียง เมื่อในปี พ.ศ. 2084 เจ้าฟ้ายงห้วยแห่งเมืองนาย ได้ยกพลมาตีเวียงเชียงใหม่ โดยตั้งรพที่ไว้ที่เวียงสวนดอก ก่อนจะเคลื่อนทัพไปตั้งที่วัดป่าตาล และพยายามเข้าตีเวียงเชียงใหม่ แต่ก็ไม่สำเร็จจึงต้องถอนทัพกลับไป จากเหตุการณ์ดังกล่าว จึงสันนิษฐานได้ว่าในขณะนั้นเวียงสวนดอกคงเป็นเมืองร้างอยู่แล้ว ข้าศึกจึงสามารถใช้เป็นที่ตั้งกองทัพได้ จากนั้นก็ไม่ปรากฏชื่อเวียงสวนดอกอีกเลย จนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ ซึ่งขณะนั้นเชียงใหม่อยู่ในฐานะเมืองประเทศราชทางเหนือของกรุงเทพฯ จึงปรากฏชื่ออีกครั้ง ในชื่อของบ้านสวนดอก

และในกิจกรรมที่เกิดขึ้นนั้นทางทีมงานผู้จัดกิจกรรมได้ประสานกลุ่มเยาวชนที่จะมาร่วมกิจกรรมในครั้งนี้ คือ สามเณรของโรงเรียนสาธิตศึกษา ให้การศึกษาแก่พระภิกษุสามเณรสำหรับเป็นพื้นฐานเพื่อเข้าศึกษาต่อในระดับเตรียมอุดมศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีหลักสูตร 3 ปี ระดับวิชาสามัญเท่ากับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม. 1 - 2 - 3) ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีวิชาบาลี ธรรม และพระพุทธศาสนาเพิ่มเติม เริ่มเปิดการศึกษาตั้งแต่ พ.ศ. 2492 เป็นต้นมา เดิมมีฐานะเป็นแผนกในสังกัดมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ทางโรงเรียนได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการให้ตั้งเป็นโรงเรียนปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เมื่อวันที่ 20 เมษายน พ.ศ. 2515 ปัจจุบันโรงเรียนบาลีสาธิตศึกษา มจร เป็นโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดย ศิษย์เก่าที่มีชื่อเสียงดังนี้พระราชพิพัฒน์โกศล (โกศล มหาวิโร) นายจ่านงค์ สวมประจำ ผศ.ดร.ธีรยุทธ พิงเทียร ร.ต.ท กิตติพิชญ์ ภูตะโชติ

(2) แผนที่ชุมชน

แผนภาพที่ 65 แผนที่เวียงสวนดอกในปัจจุบัน (ชุมชนสวนดอก)

พื้นที่ชุมชนสวนดอก และโรงเรียนบาลีสาธิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่ ตั้งอยู่ภายในพื้นที่วัดสวนดอก ซึ่งเป็นศูนย์กลางพระพุทธรูปและแหล่งการศึกษาใหญ่ของเชียงใหม่ เมื่ออธิบายตาม หลักสัปปายะ 7 จะได้ดังนี้

1. อาวาสสัปปายะ (ที่อยู่อาศัยเหมาะสม)

โรงเรียนตั้งอยู่ในวัดสวนดอก บรรยากาศสงบ ร่มรื่น มีที่พักสำหรับพระภิกษุสามเณร เหมาะแก่การเรียนรู้และการปฏิบัติธรรม

2. โคนาสัปปายะ (สถานที่ไปมาสะดวก)

อยู่ใกล้ถนนสุเทพ คูเมือง และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ทำให้การเดินทางไป-มาสะดวก มีรถโดยสารสาธารณะผ่าน

3. ภัตตสัปปายะ (บุคคลผู้เกี่ยวข้องเหมาะสม)

มีพระอาจารย์ นักวิชาการ และพระสงฆ์ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้สอน รวมถึงเพื่อนร่วมเรียนเป็นพระภิกษุ-สามเณร เอื้อต่อการพัฒนาทางธรรมและปัญญา

4. โภชนสัปปายะ (อาหารเหมาะสม)

ใกล้โรงงานวัด ร้านอาหารท้องถิ่น และตลาดในละแวกสวนดอก ทำให้พระสงฆ์และสามเณรได้อาหารที่เพียงพอและเหมาะสมต่อสุขภาพ

5. อุตุสัปปายะ (ดินฟ้าอากาศเหมาะสม)

บริเวณสวนดอกร่มรื่น มีต้นไม้ใหญ่ ช่วยลดความร้อน แม้ในฤดูร้อนเชียงใหม่จะร้อนจัดและบางปีมีปัญหาหมอกควัน แต่โดยรวมยังเหมาะแก่การศึกษาและปฏิบัติธรรม

(3) ผลการวิเคราะห์ปัญหาชุมชน

ผลวิเคราะห์ปัญหาของชุมชนโดยมีเยาวชนที่เป็นสามเณรได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกิจกรรมโดยตามความเข้าใจของเยาวชนที่ได้ไปลงพื้นที่ชุมชน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีชุมชนเป็นหลักการคิด แล้วนำมาสังเคราะห์กับการจัดกิจกรรมขยายผลที่กลุ่มเป้าหมายเป็นเยาวชน/สามเณร สิ่งที่สำคัญที่สุดคือการใช้สื่อของเยาวชนที่จะเป็นการบันทึกการลงพื้นที่ชุมชนตามหลักการใช้สื่อกับการพัฒนาชุมชนของเยาวชน อธิบายตาม หลักอริยสัจ 4 (ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค) โดยเชื่อมโยงกับการใช้สื่อโซเชียล ดังนี้คือ

1. ทุกข์ (ปัญหา / ความจริงที่ต้องยอมรับ)

- ชุมชนแม้เป็นสถานที่ ที่มีคุณค่าและบทบาทสำคัญต่อการสืบทอดศิลปวัฒนธรรม พระพุทธศาสนา แต่ยังมีข้อจำกัด ในการลงพื้นที่ชุมชนในการช่วยเหลือในกิจกรรมต่างๆ เช่น
 - เป็นชุมชนที่รู้จักน้อยในกลุ่มเยาวชนคนทั่วไป
 - ภาพลักษณ์ด้าน “ชุมชนแออัด” ถูกมองว่าเข้าไปยาก ไม่ดึงดูดคนรุ่นใหม่ในการไปช่วยเหลือ
 - การสื่อสารและประชาสัมพันธ์ชุมชนผ่าน สื่อโซเชียล ยังไม่แพร่หลายมาก
 - การแข่งขันกับสื่อความรู้สมัยใหม่ที่เข้าถึงง่ายและรวดเร็ว แต่ชุมชนยังขาดการใช้สื่อที่ถูกต้องวิธี ในการเข้าถึงสวัสดิการต่างๆ

2. สมุทัย (สาเหตุของปัญหา)

- การขาดการวางแผนใช้ โซเชียลมีเดีย อย่างเป็นระบบ เช่น Facebook, YouTube, TikTok
- บุคลากร/พระอาจารย์ยังไม่ถนัดการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการนำเสนอผลงานพื้นที่แบบนี้
- ขาดทีมงานด้านสื่อสร้างสรรค์ที่เชื่อมโยงธรรมชาติให้เข้าใจง่าย ที่เข้าสู่ชุมชนได้ง่าย ฟังสนุก
- เยาวชนใช้เวลาส่วนใหญ่ในโซเชียลที่เน้นความบันเทิง มากกว่าความรู้เชิงวิชาการในการลงพื้นที่ชุมชน

3. นิโรธ (เป้าหมาย / ภาพที่ควรเป็น)

- ชุมชน วัดและโรงเรียนเป็นที่รู้จักกว้างขวางในสังคม ทั้งพระภิกษุ-สามเณร และเยาวชน ทั่วไป แต่ชุมชนต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสังคมให้มากกว่าเดิม ชุมชนจำเป็นต้องให้องค์กรต่างๆ ช่วยเหลือในยามจำเป็น
 - ชุมชนต้องการให้มี คอนเทนต์บาลี-ธรรมะ ที่เข้าใจง่าย ทันสมัย น่าสนใจบนแพลตฟอร์มโซเชียล ที่กลุ่มเยาวชน/สามเณรทำขึ้นเพื่อจะได้รับชม
 - ชุมชนต้องการให้กลุ่มเยาวชนใช้สื่อออนไลน์สร้างแรงบันดาลใจให้คนรุ่นใหม่เห็นคุณค่าของการสร้างทายาททางพระพุทธศาสนา
 - เกิดเครือข่ายผู้ติดตามที่สนใจเรียนรู้ธรรมะสร้างกำลังใจในยามวิกฤต และผ่านพ้นชีวิตประจำวันในชุมชนแบบมีความสุข

4. มรรค (แนวทางแก้ไข / วิธีปฏิบัติ)

- พัฒนาคอนเทนต์ออนไลน์
- ทำคลิปสั้นสอนธรรมะแบบสนุก ๆ (เช่น คำหลักธรรมะที่ใช้ในชีวิตประจำวัน)
- ตัดตอนธรรมเทศนาที่น่าสนใจ แคร่ได้ง่าย สนุกสนาน
- ใช้กราฟิก อินโฟกราฟิก อธิบายหลักธรรมะกับการใช้ชีวิตยามเจ็บป่วย เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ
 - สร้างตัวตนบนแพลตฟอร์มยอดนิยม
 - Facebook Page / TikTok / YouTube Channel ของชุมชนเพื่อการเข้าถึงเมื่อมีกิจกรรมชุมชน
 - ถ่ายทอดกิจกรรมในวัด เช่น การสอนธรรมะ การบวชเณรภาคฤดูร้อน การถ่ายทอดสดทำวัตรเย็น เพื่อให้ชุมชนได้ทำที่บ้านได้ง่าย

- ใช้ “ภาษาโซเชียล” สื่อสาร
- ใช้คำที่เข้าใจง่าย สั้น กระชับ
- ใส่แฮชแท็ก เช่น #ธรรมะง่ายนิดเดียว #เรียนธรรมะไม่ยาก #ธรรมะวัยทีนกับการสอนธรรม
- ทำงานร่วมกับเยาวชนและนิสิต
- เปิดโอกาสให้พระเถร/นักเรียนผลิตคอนเทนต์เอง เพื่อถ่ายทอดไปยังชุมชนตนเองในการสอนธรรมะผ่านสื่อแบบมีระบบ
- สร้างชมรมสื่อธรรมะออนไลน์ที่มีคนในชุมชนมีส่วนร่วม

(4) ผลการพัฒนาชุมชน

จากการศึกษาและการลงพื้นที่ชุมชนนั้นจะมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาชุมชน และการมีบทบาทของประธานชุมชนต่อการพัฒนาชุมชนในชุมชนสวนดอก เทศบาลนครเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบถึงบทบาทของประธานชุมชนในการพัฒนาชุมชน อีกทั้งปัญหาและอุปสรรคในการแสดงบทบาทต่อการพัฒนาชุมชน รวมไปถึงบทบาททางการเมืองของประธานชุมชน เพื่อนำมาวิเคราะห์ถึงการมีบทบาทความสำคัญของผู้นำชุมชน และ อสม.ในการพัฒนาชุมชนสวนดอกโดยภาพรวมจากการจัดกิจกรรม โดยการศึกษาครั้งนี้เป็นการสัมภาษณ์ และพูดคุยกับประชากรในพื้นที่ชุมชน โดยการประสานงานกับกลุ่ม อสม.และผู้นำชุมชนสวนดอก ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลจากประธานชุมชนและ อสม.ชุมชน มีจำนวน 6 คน และเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์แกนนำประชาชนโดยมีประธานอสม. ประธานผู้สูงอายุจากชุมชนสวนดอก

แผนภาพที่ 66 การร่วมกิจกรรมกับการมีบทบาทของประธานชุมชนต่อการพัฒนาชุมชนสวนดอก

1) การพัฒนาด้านบทบาทของประธานชุมชนต่อการพัฒนาชุมชนสวนดอก

จากการลงพื้นที่ชุมชนและสัมภาษณ์ประธานชุมชนสวนดอก พบว่า ประธานชุมชนส่วนใหญ่เคยได้รับตำแหน่งในชุมชนมาก่อน เช่น ตำแหน่งประธานอสม. ผู้จัดการธนาคารขยะรีไซเคิล แกนนำชุมชนเข้มแข็ง คณะกรรมการวัด เป็นต้น ซึ่งประธานชุมชนที่ได้รับรางวัล หรือได้รับใบประกาศนียบัตรจากการทำงานให้แก่ชุมชนนั้น โดยรางวัลที่ได้รับส่วนใหญ่นั้นได้จากหน่วยงานของทางเทศบาล รวมทั้งจากหน่วยงานอื่นทั้งในภาครัฐ และภาคเอกชน เช่นรางวัล กองทุนแผ่นดินดีเด่น ศิษย์เก่าดีเด่น ชุมชนเข้มแข็งดีเด่น ประกวดกระทงเล็ก ชุมชนประชาธิปไตยตัวอย่าง เป็นต้น โดยประธานชุมชนที่สัมภาษณ์นั้น ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในชุมชนของตนมาเป็นเวลานานไม่ต่ำกว่า 10 ปี ขึ้นไป จึงเป็นที่เคารพนับถือ คอยให้การช่วยเหลือ และให้ความร่วมมือในกิจกรรมการพัฒนาชุมชนอย่างสม่ำเสมอ จากการสัมภาษณ์ประธานชุมชนสวนดอกนั้นมีความสอดคล้องกับการสัมภาษณ์แกนนำประชาชนในพื้นที่ ซึ่งส่วนใหญ่เห็นว่า ถึงแม้ประธานชุมชนจะเป็นที่ชื่นชอบหรือเป็นที่รู้จักของคนในชุมชนอยู่แล้วก็ตาม แต่หากประธานชุมชนเคยได้รับตำแหน่งอื่นนอกเหนือไปจากตำแหน่งประธานชุมชนมาก่อน เช่น ประธานอสม. คณะกรรมการชุมชน ประธานหรือรองประธานกลุ่มในโครงการต่างๆ เป็นต้น ย่อมสามารถสร้างความเชื่อมั่น และความไว้วางใจในประสิทธิภาพของการทำงานให้แก่ประชาชนในชุมชนได้เป็นอย่างดี และทุกครั้งที่มีการประกวดหรือมอบรางวัลให้แก่ประธานชุมชน เช่น ประธานชุมชนดีเด่น พ่อดีเด่น เป็นต้น แกนนำประชาชนที่สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เห็นว่า ประธานชุมชนของตนนั้น เป็นผู้ที่เหมาะสมที่จะได้รับรางวัลนั้น เพราะตำแหน่งประธานชุมชน เป็นตำแหน่งอาสาสมัคร ผู้ที่อยู่ในตำแหน่งนี้จึงถือว่าเป็นผู้ที่มีความเสียสละและมีความอดทนเพื่อชุมชน เพราะประธานชุมชนต้องพบกับปัญหาและอุปสรรคมากมายจากการทำงาน อีกทั้งยังต้องมีความรับผิดชอบดูแลครอบครัวของตนเองในการเป็นผู้นำครอบครัว และเป็นพ่อที่ดี เพื่อเป็นตัวอย่างให้แก่คนในชุมชน

2) การพัฒนาด้านการจัดการปัญหา

จากการลงพื้นที่ชุมชนและสัมภาษณ์ประธานชุมชนและแกนนำประชาชนส่วนใหญ่ กล่าวว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนสวนดอกนั้น ได้แก่ 1. ปัญหาการมีรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่ายในชีวิตประจำวัน ที่เพิ่มมากขึ้น ของคนในชุมชน เนื่องจากจากการขึ้นราคาของสินค้าในปัจจุบัน แม้ว่าสภาพโดยรอบของชุมชนสวนดอกจะมีความเจริญทางด้านเศรษฐกิจก็ตาม แต่การมีรายได้จากงานประจำก็ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการขึ้นราคาของสินค้าอุปโภคและบริโภคก็ตาม ประธานชุมชนสวนดอกจึงพยายามจัดการปัญหาโดยการให้คนในชุมชนมีรายได้เสริม นอกเหนือไปจากงานประจำ

แผนภาพที่ 67 การลงพื้นที่ชุมชน และสัมภาษณ์กลุ่มผู้สูงอายุ ในชุมชนสวนดอก

โดยประธานชุมชนจะเป็นผู้นำในการรวบรวมประชาชนผู้สนใจให้มีการรวมกลุ่มเข้ามาร่วมเสนอแนะโครงการที่ประชาชนมีความสามารถ ความถนัด เพื่อร่วมกันสร้างรายได้ สร้างอาชีพอีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมความสามัคคีของคนในชุมชน เช่น การทำดอกไม้ประดิษฐ์จากเศษวัสดุ การทำดอกไม้จันทน์ การเย็บตุ๊กตา การทำโคลนล่านา การเป็นมัคคุเทศก์ในพื้นที่วัด เป็นต้น ทั้งนี้ประธานชุมชนจะมอบหมายงานโครงการต่าง ๆ ให้แก่คณะกรรมการหรือหัวหน้ากลุ่มโครงการเป็นผู้รับผิดชอบ คอยแนะนำการทำงาน และให้คำปรึกษา ซึ่งหลังจากนำเสนอคำที่ประดิษฐ์ไปขายก็จะมีการจัดสรรรายได้ให้แก่ประชาชนที่เข้าร่วมโครงการ โดยมีการทำเป็นสมุดบัญชีรายรับ รายจ่ายอย่างเป็นระบบ เพื่อง่ายต่อการตรวจสอบ อีกทั้งประธานชุมชนได้เข้าร่วมโครงการกับเทศบาลในการจัดโครงการส่งเสริมอาชีพ องค์กรชุมชน เพื่อให้ประชาชนมีรายได้จากการประกอบอาชีพ โดยมีการร่วมมือกับองค์กรต่าง ๆ ที่อยู่ในชุมชนไม่ว่าจะเป็นกลุ่มออม. กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มแม่บ้าน เป็นต้น ซึ่งกลุ่มเหล่านี้มีความใกล้ชิดสนิทสนมกับคนในชุมชน สามารถรับรู้ถึงความต้องการของชุมชนได้เป็นอย่างดี โดยมีการสอนทำเครื่องตุ้มไม้กวาดชนิดต่างๆ ฯลฯ ซึ่งจัดว่าเป็นโครงการที่ทำให้คนในชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ในระยะยาว

2. ปัญหายาเสพติด เนื่องจากสภาพสังคมของพื้นที่ชุมชนสวนดอกเต็มไปด้วยสถานบันเทิงและเป็นคนต่างถิ่นเข้ามาอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งสถานที่เหล่านี้เป็นแหล่งมั่วสุมของกลุ่มเยาวชนและวัยรุ่นของชุมชนอื่น จึงนำไปสู่ปัญหายาเสพติด และก่ออาชญากรรมได้ง่าย ประธานชุมชนสวนดอกจึงมีการร่วมมือกับเทศบาล ตำรวจชุมชน ตำรวจพื้นที่ในการประสานงานการเข้าร่วมโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ จากหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เช่น โครงการกองทุนแม่ของแผ่นดิน โครงการทูปิ่นมเบอร์วัน เป็นต้น ซึ่งโครงการดังกล่าวต่างเป็นโครงการที่จัดตั้งขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติด เป็นการสนับสนุนให้ความร่วมมือในการปราบปรามต่อผู้ค้ายาเสพติด

การบำบัดฟื้นฟู ดูแล และพัฒนาศักยภาพผู้เสพและผู้ติดยาเสพติด ให้กลับคืนสู่สังคมและชุมชนอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี การป้องกันและแก้ไขปัญหาในกลุ่มเสี่ยงที่จะเข้าไปมีพฤติกรรม เกี่ยวข้องกับยาเสพติด หรือกลับไปกระทำผิดซ้ำ จนทำให้เกิดผลสำเร็จในการเอาชนะยาเสพติดได้ อีกทั้งประธานชุมชนยังมีการแนะนำให้จัดตั้งตำรวจชุมชนขึ้นมาเพื่อช่วยเป็นหูเป็นตา สอดส่องดูแลความสงบเรียบร้อยภายในชุมชน ซึ่งตำรวจชุมชนเกิดขึ้นได้จากการอาสาสมัคร จากประชาชนในชุมชนเข้ามาทำหน้าที่ ผลัดเปลี่ยนเวรยามกัน คอยดูแลทั้งปัญหาหลักทรัพย์ ปัญหายาเสพติด แหล่งมั่วสุม แม้กระทั่งเรื่องของการก่อเหตุรำคาญต่าง ๆ ในชุมชน อย่างไรก็ตามประธานชุมชนสวนดอกและแกนนำประชาชนที่สัมภาษณ์ เห็นว่า เทศบาลควรมีการจัดระเบียบหรือออกมาตราการควบคุมสถานบันเทิงต่าง ๆ เพื่อให้มีความเป็นระเบียบมากขึ้น ทั้งนี้ความสำเร็จจะเกิดขึ้นไม่ได้ หากไม่ได้รับความร่วมมือและความเอาใจจริงเอาใจจากประชาชนใน ชุมชน จัดการกบพื้นที่ชุมชนของตนเองให้เกิดการเสริมสร้าง และมีชุมชนที่เข้มแข็งขึ้น

แผนภาพที่ 68 การลงพื้นที่ชุมชนและสัมภาษณ์ประธานชุมชนและแกนนำประชาชนส่วนใหญ่
ด้านการจัดการปัญหาของชุมชน

3. ปัญหาความขัดแย้งทางด้านความคิด ส่งผลทำให้ขาดความร่วมมือจากประชาชนในชุมชน เนื่องจากปัจจุบันมีประชากรแฝงทั้งที่เข้ามาอาศัยภายในชุมชนเพื่อทำงาน เพื่อศึกษา จึงทำให้เกิดความขัดแย้งทางความคิดภายในชุมชน ประธานชุมชนในฐานะที่เป็นผู้นำของชุมชนจึงมีวิธีการพูดจา ไกล่เกลี่ย แก้ไขปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ทั้งนี้มีความจำเป็นที่จะต้องอาศัยคนในชุมชนสวนดอก หันหน้าเข้าหากัน และร่วมกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นอย่างเป็นระบบ เช่น การจัดกิจกรรม แข่งขันกีฬา สัมพันธ์ระหว่างชุมชน โดยในกิจกรรมดังกล่าวมีความจำเป็นที่จะต้องใช้สนามกีฬา หรือสถานที่ในการจัดการแข่งขันกีฬา ประธานชุมชนจึงต้องเป็นผู้ดำเนินการประสานงานกับทางเทศบาลในการให้ความสะดวกเรื่องอุปกรณ์และการใช้สถานที่ในการจัดกิจกรรม ในการสัมภาษณ์แกนนำประชาชนส่วนหนึ่ง

เห็นด้วยกับวิธีการจัดการปัญหาของประธานชุมชน ทั้งนี้วิธีแก้ไขปัญหานั้นโดยการให้คนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมประชุมปรึกษาหารือใน การแก้ไขด้วยตนเองก่อน ทั้งนี้ประธานชุมชนจะมีการดึงเอาคนในชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมเพื่อแสดงศักยภาพในการเป็นผู้นำร่วมนอกเหนือไปจากตัวผู้นำเอง เพื่อให้เกิดวิสัยทัศน์และทักษะในการแก้ไขปัญหาที่หลากหลายได้อย่างรอบคอบ อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้คนในชุมชนรู้จักการทำงานร่วมกัน รู้ความสามารถหรือความถนัดของตนเองอีกด้วย แต่ยังมีแกนนำประชาชนบางส่วน ยังคงเห็นว่า มีประธานชุมชนยังคงเน้นตัวเองเป็นหลักในการแก้ไขปัญหา ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน เอาความคิดเห็นส่วนตัวเป็นหลัก เพราะถือว่าตนเองเป็นผู้นำของชุมชน ประชาชนในชุมชนเป็นผู้ปฏิบัติตามคำสั่งเท่านั้น จึงทำให้เกิดความขัดแย้งภายในชุมชน และทุกครั้งที่คนในชุมชนเกิดความไม่พอใจในตัวประธานชุมชน คนในชุมชนจะมีการรวมตัวกันแล้วนำปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นแจ้งไปยังคณะกรรมการชุมชนของตนทราบ เพื่อร่วมหาทางแก้ไข

3) การพัฒนาด้านสังคมและเศรษฐกิจ

จากการสัมภาษณ์ประธานชุมชนและแกนนำประชาชนส่วนใหญ่ กล่าวว่า สภาพสังคมของชุมชนสวนดอกมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของเชียงใหม่เป็นอย่างมาก เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวมีสถานที่สำคัญทางศาสนาและประวัติศาสตร์วัฒนธรรมล้านนา ไม่ว่าจะเป็นวัดเจดีย์หลวง วัดสวนดอก เป็นต้น จนกลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของเชียงใหม่ แต่เนื่องจากสภาพสังคม ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันเต็มไปด้วยสถานบันเทิงอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งสถานที่เหล่านี้ กลายเป็นแหล่งมั่วสุมของกลุ่มเยาวชนและวัยรุ่น อีกทั้งยังเป็นการทำลายเอกลักษณ์ประเพณี วัฒนธรรมของล้านนา ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของเชียงใหม่ได้ เนื่องจากเทศบาลนครเชียงใหม่ จัดว่าเป็นศูนย์กลางของการท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัด และชุมชนสวนดอกถือว่าเป็น เขตพื้นที่ที่สำคัญแห่งหนึ่งที่สามารถสร้างความเจริญทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของเศรษฐกิจการท่องเที่ยวได้เป็นอย่างมาก ทั้งนี้ ประธานชุมชนและแกนนำประชาชนที่สัมภาษณ์ กล่าวว่า จึงมีความจำเป็นที่จะต้องอาศัยความร่วมมือจากทางเทศบาล เพราะลำพังตนเองไม่มีอำนาจในการจัดระเบียบสภาพสังคมที่อยู่นอกเหนือไปจากการดูแลภายในชุมชนของตนเอง โดยเทศบาลต้องมีมาตรการหรือระเบียบที่เคร่งครัดในการออกกฎข้อบังคับ เพื่อควบคุมสถานบันเทิงต่าง ๆ อย่างชัดเจนและมีความเข้มงวดกวดขัน เพื่อให้เกิดบรรทัดฐานอย่างเท่าเทียมกัน นอกเหนือไปจากนั้นในส่วนของประธานชุมชนและประชาชนในชุมชนก็มีการร่วมมือกัน ในการจัดตกแต่งสภาพของชุมชนให้มีความน่าอยู่ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะในช่วงที่มีเทศกาลประเพณีสำคัญ เช่น งานประเพณีสงกรานต์ งานประเพณีบูชาเสาอินทขิล งานประเพณีเดือนยี่เป็งเชียงใหม่ ประเพณีทำบุญเมือง เป็นต้น ประเพณีเหล่านี้จัดว่าเป็นงานประเพณีที่สำคัญของล้านนา มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว สร้างความประทับใจให้แก่ผู้พบเห็นรวมไปถึง นักท่องเที่ยว ซึ่งถือว่ามีความเป็นเอกลักษณ์ดึงดูดนักท่องเที่ยวที่สามารถส่งเสริมหรือกระตุ้นเศรษฐกิจการท่องเที่ยวของเชียงใหม่ได้เป็นอย่างดี โดยจะรวบรวมสมาชิกในชุมชนร่วมมือกัน ออกแบบตกแต่งชุมชน ประดับประดาด้วยโคมไฟล้านนา จัดซุ้มประตูป่า เพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวของเชียงใหม่ หากสภาพของชุมชนสวนดอกมีความน่าอยู่ เต็มไปด้วยกลิ่นไอของ ประเพณี และวัฒนธรรมล้านนาก็จะนำไปสู่ความเจริญทางเศรษฐกิจในด้านการท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี รวมถึงโครงการถนนคนเดิน เป็นโครงการที่เทศบาลได้มีการจัดสรรพื้นที่ให้ประธานชุมชนเป็นผู้มีอำนาจจัดการ ในการบริหารจัดการว่าจะให้คนในชุมชนคนไหนสามารถเข้าไป วางขายหรือจำหน่ายสินค้าได้ เพราะรายได้หลักเป็นของคนในชุมชนส่วนใหญ่ได้มาจากการค้าขายเป็นหลัก

แผนภาพที่ 69 การนำเสนอจากเยาวชน ในด้านการพัฒนาชุมชนด้านความสะอาดของขยะ
ภายในชุมชน จากการลงพื้นที่

4) การพัฒนาชุมชนด้านการขาดสวัสดิการของชุมชน

เนื่องจากตำแหน่งประธานชุมชนเป็นตำแหน่งอาสาสมัคร ทำโดยไม่มีค่าตอบแทนใด ๆ หากเทียบกับงานภาระหน้าที่และปัญหาต่าง ๆ ในชุมชนที่ประธานชุมชนจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบ แล้วจึงทำประธานชุมชนบางครั้งเกิดความเบื่อหน่าย ขาดกำลังใจหรือแรงจูงใจในการทำหน้าที่ของตน เพราะประธานชุมชนต้องเสียสละทั้งเวลาส่วนตัวในการเข้าร่วมประชุม การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางเทศบาลได้ขอความร่วมมือ เสียทั้งเงินในการเป็นค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เพื่อติดต่อประสานงาน ไม่ว่าจะ เป็นค่าเดินทาง ค่าจัดกิจกรรม ซึ่งถือว่าเป็นอุปสรรคที่สำคัญที่ทำให้ขาดประสิทธิภาพในการพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้หากรัฐสามารถมีแนวทางในการแก้ไข ให้มีสวัสดิการแก่ตำแหน่งประธานชุมชนก็จะสามารถทำให้ตำแหน่งประธานชุมชนกลายเป็นตำแหน่งที่มีความสามารถและมีศักยภาพ ทำให้ได้รับความสนใจจากประชาชนในการสมัครแข่งขันเข้าดำรงตำแหน่งประธานชุมชนมากขึ้น อีกทั้งยังเป็นการเปิดโอกาสให้คนที่มีความสนใจอยากเป็นผู้นำชุมชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนให้ดีและแข็งแกร่งยิ่งขึ้น เพื่อส่งผลไปยังรากฐานการปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านการส่งเสริมการมีสวัสดิการของชุมชน สิ่งทีกล่าวมานั้นก็ต้องเริ่มจากผู้นำก่อน แล้ว ก็จะส่งผลต่อประชาชนในพื้นที่ชุมชนต่อไป

5) การพัฒนามาชุมชนด้านการขาดความร่วมมือจากประชาชนในชุมชน

เนื่องจากในปัจจุบันวิถีชีวิตของประชาชนในชุมชนสวนดอกนั้น มีลักษณะการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลง อยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเคลื่อนไหวทางด้านสังคม ที่ทำให้เกิดประชากรแฝงจากที่อื่น เข้ามาอาศัยอยู่ในชุมชนสวนดอกของตนในปริมาณที่เพิ่มขึ้น ที่เดินทางเข้ามาเพื่อประกอบอาชีพ นักเรียน นักศึกษา รวมไปถึงแรงงานต่างด้าว ประชากรกลุ่มนี้เข้ามาใช้บริการ

สาธารณะต่าง ๆ ของชุมชน จึงสร้างความเดือดร้อนและเข้ามาเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตดั้งเดิมของคนในชุมชน ทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคต่อการพัฒนาชุมชนขึ้น นำไปสู่การขาดความร่วมมือจากประชาชนในชุมชน แม้ว่า ประธานชุมชนจะมีความสามารถในการพัฒนาชุมชนได้เป็นอย่างดีแล้วก็ตาม แต่การมีประชากรจากที่อื่นที่เพิ่มเข้ามายังคงสร้างความแออัดและความขัดแย้งระหว่างคนในชุมชน นำไปสู่การขาดความร่วมมือจากคนในชุมชน เนื่องจากประชากรที่เข้ามาใหม่ขาดความผูกพันที่มีให้แก่ชุมชนและคนในชุมชนไม่ให้ความร่วมมือหรือใส่ใจในการมีส่วนร่วมพัฒนาชุมชนเท่าที่ควร แต่ก็ได้มีการให้คำแนะนำหรือแนวทางในการใช้สื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ในกิจกรรมต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น

แผนภาพที่ 70 การให้คำแนะนำหรือแนวทางในการใช้สื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ในกิจกรรมต่าง ๆ ในด้านการพัฒนาชุมชนแบบร่วมสมัยสังคมใหม่

2.1.6.7 กิจกรรมพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ ชุมชนหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี

(1) ประวัติชุมชน

ชุมชนเทศบาลตำบลหนองเสือ ตั้งอยู่ในเขตอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ เป็นระยะทางประมาณ 50 กิโลเมตร มีพื้นที่รวมทั้งสิ้น 13.78 ตารางกิโลเมตร

ประชาชนส่วนใหญ่ในเขตเทศบาลประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ สวนฝรั่ง ไร่เมล็ด แก้ว มังกร กล้วยหอม กล้วยน้ำว้า พืชล้มลุก เช่น ถั่วฝักยาว ข้าวโพด มะระ แตงกวา ผักหวานปลอดสารพิษ ทำนา และเลี้ยงปลา บางส่วน มีการประกอบการค้าขาย แลกเปลี่ยนสินค้าและบริการหลายประเภทเพื่อตอบสนองความต้องการในด้านอุปโภค ของประชาชนการประกอบอาชีพซึ่งก่อให้เกิดผลผลิต การบริการ การหมุนเวียนของเงิน การสร้างงานเพิ่มขึ้นในหมู่บ้านอันจะทำให้ฐานะความเป็นอยู่ทางด้านเศรษฐกิจโดยรวมดีขึ้น

มีโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปทุมธานี เขต 2 จำนวน 1 แห่ง โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปทุมธานี เขต 2 จำนวน 1 แห่ง และประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีวัด 1 แห่ง คือ วัดบึงบาประภาสวัด

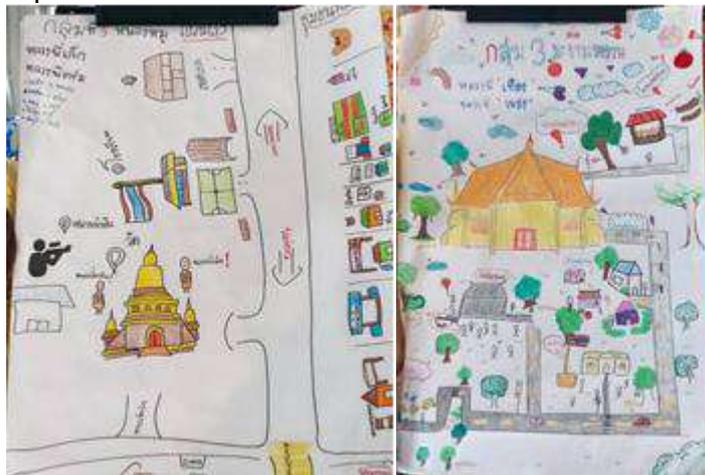
โรงเรียนหนองเสือวิทยาคม ก่อตั้งขึ้นวันที่ 17 พฤษภาคม 2515 โดยคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยข้าราชการ ประชาชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ได้ขอความอนุเคราะห์จากเจ้าอาวาสวัดบึงบาประภาสวัด ใช้ศาลาการเปรียญเป็นที่ตั้งโรงเรียนชั่วคราว โดยเปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ต่อมาพระครูเมตตาวิหการคุณได้มอบที่ดินใกล้ ๆ วัดให้สร้างโรงเรียนจำนวน 60 ไร่ ที่ตั้ง เลขที่ 43 หมู่ 5 ตำบลบึงบา อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี

วัดบึงบาประภาสวัด สร้างเมื่อ พ.ศ. 2464 โดยมี ชุนนรพัฒน์พิศาล (พริ้ง ประภาสวัด) นายอำเภอหนองเสือ ร่วมกับประชาชนชาวหนองเสือ เป็นผู้ถวายที่ดิน และดำเนินการสร้างวัดและได้ขนานนามว่า “วัดบึงบาประภาสวัด” หรือ วัดบึงบา

วัดบึงบาประภาสวัด เป็นวัดราษฎร์สังกัดคณะสงฆ์ฝ่ายมหานิกาย ตั้งอยู่ในตำบลบึงบา อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี เจ้าอาวาสรูปปัจจุบัน คือ พระครูสุจิตร์ตนากร ดร. เจ้าคณะอำเภอหนองเสือ

เมื่อกลางถึงชุมชน ในการจัดกิจกรรมครั้งนี้ได้คัดเลือกนักเรียนมัธยมปลาย ที่มีภูมิลำเนาในท้องถิ่น อีกทั้งใช้วัด และ โรงเรียนเป็นจุดศูนย์กลางในการรับฟังปัญหาของชุมชน บ้าน วัด โรงเรียน

(2) แผนที่ชุมชน

แผนภาพที่ 71 แผนที่ชุมชนหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี

พื้นที่ชุมชนเทศบาลตำบลหนองเสือ มีโรงเรียนหนองเสือวิทยาคม และวัดบึงบาประภาสวัด ซึ่งเป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนาและแหล่งการศึกษาใหญ่ของชุมชน เมื่ออธิบายตาม หลักสัปปายะ 7 จะได้ดังนี้

1. อาวาสสัปปายะ (Suitable Abode) ที่อยู่ซึ่งเหมาะสม ในที่นี้หมายถึง โรงเรียนตั้งอยู่ใกล้ วัดบึงบาประภาสวัด บรรยากาศสงบ ร่มรื่น เหมาะแก่การเรียนรู้อะไรและการปฏิบัติธรรม

2. โคจรสัปปายะ (Suitable Resort) ที่หาอาหาร ที่เที่ยวบดินทบาตที่ เหมาะดีในที่นี้หมายถึง มีทางสัญจร มีถนนหนทาง ที่ปลอดภัย สะดวกสบาย ถนนสายหลัก ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3261 (ถนนเลียบบคลองสิบ, ถนนคลองสิบ-หนองแค, ถนนปทุมธานี-สระบุรี)

3. ภัตสัปปายะ (Suitable Speech) การพูดคุยที่เหมาะสม ในที่นี้ หมายถึง วัดบึงบาประภาสวัดเป็นสถานที่ประชุม ชุมชน หรือพบปะพูดคุย ของคนในชุมชน

4. บุคคลสัปปายะ (Suitable Person) บุคคลที่ถูกต้องเหมาะสม ในที่นี้ หมายถึง พระครูสุจิตร์ธนากร เจ้าอาวาสวัดบึงบาประภาสวัด ท่านคอยให้คำปรึกษาในชุมชน และมีนายสำเนียง ดลสะอาดผู้อำนวยการโรงเรียนหนองเสือวิทยาคม เป็นที่ปรึกษาให้การสนับสนุนในชุมชนและสามารถเข้าถึงได้

5. โภชนสัปปายะ (Suitable Food) อาหารที่เหมาะสม ในที่นี้หมายถึง มี ในชุมชนมีแหล่งทำมาหากิน พื้นที่ทางการเกษตร ร้านค้า ร้านอาหารที่อุดมสมบูรณ์ โดยเฉพาะบริเวณใกล้วัด และในวัดยังมีพื้นที่ให้ชาวบ้านมาเปิดร้านเป็นตลาดนัดชุมชน อยู่เป็นประจำ

6. อุตสัปปายะ (Suitable Climate) ดินฟ้าอากาศธรรมชาติแวดล้อมที่ เหมาะกัน ในที่นี้ หมายถึง มีสภาพดินฟ้าอากาศที่เกื้อกูลต่อการใช้ชีวิตและ ประกอบอาชีพ จึงส่งผลให้ชาวชุมชนมีอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ สวนฝรั่งไร้เมล็ด แก้วมังกร กล้วยหอม กล้วยน้ำว้า และบ่อเลี้ยงปลา เป็นต้น

7. อิริยาปลสัปปายะ (Suitable Posture) อิริยาบถที่เหมาะสม ในที่นี้ หมายถึง ทั้งในโรงเรียนหนองเสือวิทยาคม และ วัดบึงบาประภาสวัด มีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ สถานที่ออกกำลังกาย ลาน เอนกประสงค์ให้กับทางชุมชนเข้ามาใช้บริการได้

(3) ผลการวิเคราะห์ปัญหาชุมชน

ผลการวิเคราะห์ปัญหาของชุมชนจากกระบวนการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการที่มีเยาวชนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นแกนกลาง สะท้อนให้เห็นถึงพัฒนาการทางความคิดและศักยภาพของเยาวชนในการทำความเข้าใจปัญหาชุมชนอย่างเป็นระบบผ่านประสบการณ์การลงพื้นที่จริงบริเวณรอบวัด ซึ่งทำหน้าที่เป็นทั้งพื้นที่ทางกายภาพและพื้นที่ทางสังคมของชุมชน กระบวนการดังกล่าวเปิดโอกาสให้เยาวชนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น วิเคราะห์สถานการณ์ และสะท้อนมุมมองตามความเข้าใจของตนเอง โดยยึดชุมชนเป็นหลักการคิดสำคัญ ก่อนนำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์ร่วมกับการออกแบบกิจกรรมขยายผลสำหรับกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นเยาวชนด้วยกันเอง หัวใจสำคัญของกระบวนการนี้คือการใช้พื้นที่ของเยาวชนเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ ผ่านการบันทึกและถอดบทเรียนจากการลงพื้นที่ตามกรอบอริยสัจโมเดล เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาชุมชนอย่างมีเหตุมีผลและเป็นขั้นตอน โดยในขั้นทุกซ์ เยาวชนได้ร่วมกันทำความเข้าใจและยอมรับสภาวะที่ไม่น่าพึงพอใจที่เกิดขึ้นในชุมชน ผ่านการทบทวนทุนเดิมจากแผนที่ชุมชนซึ่งช่วยสร้างบรรยากาศเชิงบวกและความรู้สึกเป็นเจ้าของพื้นที่ จากนั้นจึงระดมสมองเพื่อมองเห็นภาพรวมของปัญหาหลัก และใช้กระบวนการจัดลำดับความสำคัญด้วยเทคนิคการลงคะแนน เพื่อคัดเลือกปัญหาที่ชุมชนเห็นว่า

ความเร่งด่วนที่สุด จนสามารถสังเคราะห์ออกมาเป็นประโยคบอกเล่าปัญหาที่ชัดเจนและได้รับการยอมรับร่วมกัน ในขั้นสมมุติ เยาวชนได้ก้าวไปสู่การวิเคราะห์เชิงลึกเพื่อค้นหารากเหง้าของปัญหา โดยนำประโยคบอกเล่าปัญหามาเป็นโจทย์ตั้งต้นในการสนทนา และใช้เทคนิคการถามว่าทำไมซ้ำอย่างเป็นระบบภายใต้การนำกระบวนการของพุทธนวัตกร เพื่อช่วยให้เยาวชนไม่หยุดอยู่เพียงการมองเห็นอาการของปัญหา แต่สามารถเชื่อมโยงไปถึงสาเหตุเชิงโครงสร้างและเชิงพฤติกรรมที่เป็นต้นตอแท้จริง จนนำไปสู่การสรุปสาเหตุหลักที่ทุกฝ่ายเห็นพ้องต้องกัน ชั้นนิโรธเป็นช่วงของการยกระดับการคิดจากปัญหาไปสู่ความหวัง โดยเยาวชนได้ร่วมกันสร้างภาพฝันของชุมชนในสภาวะที่พึงประสงค์ ผ่านคำถามเชิงสร้างสรรค์ที่กระตุ้นจินตนาการและแรงบันดาลใจ ทำให้สามารถมองเห็นภาพความสำเร็จร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม ก่อนจะสังเคราะห์ภาพฝันดังกล่าวออกมาเป็นประโยคเป้าหมายที่ชัดเจน มีความเป็นไปได้ และสะท้อนความต้องการร่วมของชุมชน และในขั้นมรรค เยาวชนได้แสดงบทบาทอย่างชัดเจนในฐานะผู้ร่วมออกแบบการเปลี่ยนแปลง โดยเปิดพื้นที่ให้ทุกคนเสนอแนวคิดและวิธีการแก้ไข ปัญหาอย่างอิสระ พร้อมทั้งร่วมกันจัดกลุ่มแนวทางตามศักยภาพและทรัพยากรของชุมชน แยกเป็นแนวทางที่สามารถดำเนินการได้เองและแนวทางที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากภายนอก รวมถึงแนวทางระยะสั้นและระยะยาว จนสามารถรวบรวมเป็นชุดโครงการเบื้องต้นสำหรับการวางแผนปฏิบัติการในลำดับต่อไป กระบวนการทั้งหมดนี้ไม่เพียงทำให้เยาวชนมัธยมศึกษาตอนปลายเข้าใจปัญหาชุมชนอย่างลึกซึ้งและเป็นระบบเท่านั้น แต่ยังเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ การทำงานร่วมกัน และความรู้สึกเป็นเจ้าของการพัฒนาชุมชน อันเป็นรากฐานสำคัญของการสร้างพลเมืองรุ่นใหม่ที่มีปัญญา คุณธรรม และความพร้อมในการขับเคลื่อนชุมชนอย่างยั่งยืนในอนาคต

แผนภาพที่ 72 ลงพื้นที่สำรวจปัญหาชุมชน

(4) ผลการพัฒนาชุมชน

ผลการดำเนินงานพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลหนองเสือสะท้อนให้เห็นถึงการยกระดับการตระหนักรู้ของเยาวชนต่อปัญหาและภารกิจในการพัฒนาชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะประเด็นด้านการมีส่วนร่วมของเยาวชนซึ่งเดิมประสบข้อจำกัดจากการขาดเวทีและช่องทางในการแสดงความคิดเห็นอย่างแท้จริง โครงการพุทธนวัตกรรมจึงถูกออกแบบขึ้นเพื่อตอบโจทย์ดังกล่าว ผ่านการเสริมสร้างศักยภาพเยาวชนรุ่นใหม่จำนวน 60 คน ให้เข้ามามีบทบาทเป็นกลไกสำคัญของการแก้ไขปัญหาในระดับชุมชน กระบวนการพัฒนานี้ช่วยเปลี่ยนบทบาทของเยาวชนจากผู้ถูกกระทำหรือผู้รอรับการพัฒนา ไปสู่การเป็นผู้ร่วมคิด ร่วมออกแบบ และร่วมขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงของชุมชนด้วยตนเอง เยาวชนได้เรียนรู้ที่จะมองปัญหาชุมชนในฐานะภารกิจร่วม มีใช้ภาระของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง ส่งผลให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของพื้นที่และความรับผิดชอบต่อส่วนรวมอย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

ในด้านหลักการและเครื่องมือในการขับเคลื่อน พบว่าเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการได้รับการฝึกฝนทักษะที่จำเป็นต่อบทบาทพุทธนวัตกรรมอย่างเป็นระบบ โดยเน้นการพัฒนาความสามารถในการมองเห็นปัญหาอย่างรอบด้าน ควบคู่กับการคิดวิเคราะห์และออกแบบแนวทางแก้ไขอย่างยั่งยืนบนฐานของปัญญาและคุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ได้นำหลักปรโตโฆสะมาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการรับฟังเสียงของคนในชุมชนอย่างเปิดกว้าง และใช้หลักโยนิโสมนสิการเป็นกรอบในการคิดพิจารณาอย่างแยกคาย ไม่ยึดติดกับมุมมองผิวเผิน เมื่อผสานเข้ากับการวิเคราะห์ชุมชนผ่านกรอบสี่ปายะ 7 และการกำหนดแนวทางแก้ไขตามหลักอริยสัจ 4 ทำให้เยาวชนสามารถวิเคราะห์สภาพปัญหาและศักยภาพของพื้นที่ได้อย่างเป็นองค์รวม ผลจากกระบวนการดังกล่าวนำไปสู่การจัดทำแผนที่ชุมชนที่สะท้อนทั้งปัญหาและโอกาสในมิติต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ อาทิ มิติด้านโครงสร้างสี่ปายะซึ่งพบข้อจำกัดด้านความสะดวกและความปลอดภัยของเส้นทางสัญจรเพื่อการเกษตร มิติด้านโภชนาการสี่ปายะที่ชุมชนยังขาดการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตทางการเกษตร และมิติด้านอวาาสสี่ปายะซึ่งยังมีปัญหาขยะและกลิ่นไม่พึงประสงค์จากมูลสัตว์ที่ส่งผลต่อสุขภาพของคนในชุมชน

ผลลัพธ์จากการวินิจฉัยปัญหาและการสังเคราะห์แนวทางแก้ไขโดยเยาวชนในพื้นที่จริง ได้นำไปสู่การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาชุมชนหนองเสือให้เป็นต้นแบบด้านพุทธเศรษฐศาสตร์และพุทธสุขภาวะ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตควบคู่กับการรักษาความสมดุลทางสังคม สิ่งแวดล้อม และจิตใจ กระบวนการระดมความคิดภายใต้กรอบอริยสัจโมเดลทำให้เยาวชนสามารถระบุปัญหาหลักได้อย่างชัดเจน ได้แก่ การขาดพื้นที่สาธารณะที่เอื้อต่อการพักผ่อนและการทำกิจกรรมร่วมกันของคนในชุมชน รวมถึงปัญหาขยะและกลิ่นจากมูลสัตว์ ซึ่งนำไปสู่การกำหนดแนวทางแก้ไขในรูปแบบโครงการ “Green and Clean Space ปฏิบัติการสุขภาวะ ณ วัดบึงบา” โครงการดังกล่าวใช้พื้นที่วัดบึงบาประภาสวัดเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ผ่านกิจกรรมปฏิบัติการสี่ปายะในการปรับปรุงและดูแลพื้นที่สาธารณะ การจัดกิจกรรม Community Clean-Up Drive เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่สะอาด สงบ ร่มรื่น และปลอดภัย ตลอดจนการส่งเสริมการใช้เวลาว่างของเยาวชนและคนในชุมชนอย่างมีสติและเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นไม่เพียงสะท้อนความสำเร็จเชิงกิจกรรม หากยังนำไปสู่การก่อรูปเครือข่ายแกนนำเด็กและเยาวชนที่มีศักยภาพ พร้อมจะทำหน้าที่เป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนในระยะยาว

แผนภาพที่ 73 ลงพื้นที่พัฒนาชุมชน

2.1.6.8 กิจกรรมพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ ชุมชนวัดตึก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(1) ประวัติชุมชน

ชุมชนวัดตึกตั้งอยู่ในเขตท่าवासกรี ทางตอนเหนือของเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยา เป็นพื้นที่ชุมชนเก่าแก่ที่มีพัฒนาการทางประวัติศาสตร์อย่างต่อเนื่องตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี วัดตึกซึ่งเป็นศูนย์กลางของชุมชน สร้างขึ้นในช่วงปลายกรุงศรีอยุธยา โดยยังปรากฏหลักฐานทางสถาปัตยกรรมและโบราณวัตถุที่สะท้อนอิทธิพลศิลปกรรมอยุธยาตอนปลายอย่างชัดเจน ทั้งรูปแบบเจดีย์ อุโบสถ และลวดลายงานปูนปั้น แม้โบราณสถานบางส่วนจะเสื่อมสลายไปตามกาลเวลา แต่ร่องรอยที่ยังคงหลงเหลืออยู่ถือเป็นหลักฐานสำคัญที่บ่งบอกถึงความรุ่งเรืองของพื้นที่ในอดีต บริเวณท่าवासกรีซึ่งอยู่รายรอบวัดตึก เคยทำหน้าที่เป็นท่าเรือสำคัญริมแม่น้ำลพบุรีและเป็นจุดขึ้นลงสินค้าที่คึกคักในสมัยอยุธยา ส่งผลให้พื้นที่ดังกล่าวเป็นทั้งศูนย์กลางทางเศรษฐกิจและแหล่งที่อยู่อาศัยของพ่อค้า ประชาชน และแรงงานที่เกี่ยวข้องกับการคมนาคมทางน้ำ บทบาทดังกล่าวทำให้วัดตึกมิได้เป็นเพียงศาสนสถาน หากแต่เป็นศูนย์รวมทางสังคมและจิตวิญญาณของผู้คน เป็นพื้นที่ประกอบศาสนพิธี งานบุญ และกิจกรรมร่วมที่หล่อหลอมความเป็นชุมชนริมน้ำอย่างเข้มแข็ง ในเชิงประวัติศาสตร์ วัดตึกและชุมชนโดยรอบยังสะท้อนความต่อเนื่องของการตั้งถิ่นฐานบนเกาะเมืองหลังเหตุการณ์เสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่สอง เมื่อหลายพื้นที่ถูกทิ้งร้าง แต่ชุมชนบริเวณริมน้ำยังคงสามารถปรับตัวและดำรงอยู่ได้ วัดตึกจึงทำหน้าที่เป็นสัญลักษณ์ของการฟื้นตัวและการดำรงวิถีชีวิตของผู้คนภายหลังความล่มสลายทางการเมือง นอกจากนี้ ชุมชนวัดตึกยังสะท้อนการผสมผสานของมิติทางวัฒนธรรมอย่างเด่นชัด ทั้งประเพณี ความเชื่อ และภูมิปัญญาที่สืบทอดจากบรรพบุรุษควบคู่ไปกับการปรับตัวตามความเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย ไม่ว่าจะเป็นวิถีการค้าขายริมแม่น้ำ การประกอบอาหารพื้นถิ่น หรือเรื่องเล่าท้องถิ่นที่บอกเล่าความผูกพันระหว่างผู้คน วัด และสายน้ำ คุณค่าเหล่านี้ทำให้วัดตึกมิได้เป็นเพียงโบราณสถานเก่าแก่ หากแต่เป็นชุมชนมีชีวิตที่สะท้อนมรดกวัฒนธรรมในมิติทางสังคมและจิตวิญญาณ ชุมชนวัดตึกมีลักษณะโดดเด่นในฐานะชุมชนริมน้ำที่ยังคงรักษาวิถีชีวิตผูกพันกับแม่น้ำลพบุรีอย่างต่อเนื่อง ทั้งการจับปลา การค้าขายริมท่าน้ำ และการจัดประเพณีที่เกี่ยวข้องกับน้ำ เช่น ประเพณีลอยกระทงและการแข่งเรือ ซึ่งล้วนสร้างความทรงจำร่วมและความเข้มแข็งทางสังคม งานบุญและกิจกรรมทางศาสนาที่จัดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ โดยมีวัดตึกเป็นศูนย์กลางจิตใจ ทำหน้าที่เชื่อมโยงผู้คนให้เกิดความสามัคคีและต่อยอดอัตลักษณ์ของชุมชน ขณะเดียวกัน วัดตึกยังมีคุณค่าด้านโบราณสถานและสถาปัตยกรรมซึ่งสะท้อนเอกลักษณ์ศิลปกรรมอยุธยาตอนปลาย อันสามารถใช้เป็นฐานความรู้ในการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและพัฒนาการของศิลปกรรมในห้วงเวลาสำคัญ นอกเหนือจากมิติทางกายภาพ ชุมชนวัดตึกยังมีทุนทางสังคมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญ อาทิ งานหัตถกรรมพื้นบ้าน งานจักสาน งานไม้ และอาหารพื้นถิ่นจากทรัพยากรริมแม่น้ำ ซึ่งเป็นมรดกภูมิปัญญาที่สามารถต่อยอดสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้ในอนาคต อีกทั้งยังมีเรื่องเล่าพื้นบ้านและประวัติศาสตร์ชุมชนที่สืบทอดจากบรรพบุรุษ ซึ่งช่วยสร้างอัตลักษณ์และความรู้สึกเป็นเจ้าของพื้นที่ให้แก่คนในชุมชน เมื่อพิจารณาในภาพรวม ชุมชนวัดตึก ท่าवासกรี มีศักยภาพสูงในการพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยสามารถบูรณาการร่วมกับโบราณสถานใกล้เคียงเพื่อสร้างเส้นทางการเรียนรู้เชิงอนุรักษ์ อย่างไรก็ตาม ข้อจำกัดที่สำคัญยังคงอยู่ในด้านการขาดการบันทึกประวัติศาสตร์อย่างเป็นระบบ การเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมบางส่วน และการเชื่อมโยงการทำงานระหว่างชุมชน ภาครัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ยังไม่เป็นเอกภาพ หากสามารถเติมเต็มช่องว่างดังกล่าว ควบคู่กับการสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของเยาวชนและคนในชุมชนได้อย่างจริงจัง

ชุมชนวัดตึกย้อมมีศักยภาพที่จะก้าวสู่การเป็นชุมชนมรดกวัฒนธรรมที่มีชีวิต ซึ่งสะท้อนรากเหง้า ความทรงจำร่วม และอารยธรรมของอยุธยาได้อย่างยั่งยืน

(2) แผนที่ชุมชน

แผนภาพที่ 74 แผนที่ชุมชนวัดตึก

อวาาสสัปปายะ

โรงเรียนของเราเป็นสถานที่ที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพของเด็ก ๆ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา กล่าวคือ โรงเรียนมีพื้นที่กว้างขวางเพียงพอ อาคารเรียนถูกจัดวางอย่างเป็นระเบียบ ทำให้บรรยากาศโดยรวมสะอาดตาและเอื้อต่อการศึกษา นอกจากนี้ยังมีโรงอาหารที่สะอาด ถูกสุขลักษณะ สามารถรองรับนักเรียนได้อย่างเพียงพอ เด็ก ๆ จึงได้รับประทานอาหารที่ปลอดภัยและมีคุณค่าทางโภชนาการอย่างครบถ้วน

โรงเรียนยังได้จัดสรรพื้นที่การเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น ห้องดนตรีไทย ห้องนาฏศิลป์ และห้องศิลปะ เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกฝนความสามารถทางด้านวัฒนธรรมและศิลปกรรม อีกทั้งยังมีห้องทดลองวิทยาศาสตร์ ห้องภาษาอังกฤษ ห้องภาษาไทย และห้องภาษาจีน ซึ่งช่วยเปิดโอกาสให้เด็ก ๆ ได้พัฒนาความรู้ทั้งด้านวิทยาศาสตร์และภาษาที่หลากหลาย ตอบสนองต่อการเรียนรู้ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับสากล

นอกจากนี้ โรงเรียนยังมีสนามฟุตบอลและสนามหญ้าอันร่มรื่น ที่ช่วยให้เด็ก ๆ ได้ออกกำลังกาย เล่นกีฬา และทำกิจกรรมกลางแจ้งอย่างมีความสุข บรรยากาศโดยรอบจึงโปร่งโล่ง ไม่อึดอัด และช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดจากการเรียนในห้องเรียน ทำให้โรงเรียนกลายเป็นพื้นที่ที่เกื้อกูลต่อการเติบโตอย่างรอบด้าน

โคจรสัปปายะ

โรงเรียนของเราเป็นสถานที่ที่ตั้งอยู่ใจกลางชุมชน ทำให้เส้นทางการคมนาคมเข้า-ออกมีความสะดวกและปลอดภัย ทั้งนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และประชาชนทั่วไปสามารถเดินทางมาได้โดยง่าย ไม่ว่าจะเป็นทางรถยนต์ รถจักรยาน หรือการเดินเท้า เส้นทางโดยรอบมีความเป็นระเบียบและปลอดภัย จึงเอื้อต่อการจัดการศึกษาและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในชุมชนอย่างแท้จริง

นอกจากความสะดวกด้านการเดินทางแล้ว โรงเรียนของเรายังอยู่ใกล้กับโบราณสถานและแหล่งประวัติศาสตร์อันสำคัญของชาติ รวมถึงวัดที่เป็นศูนย์กลางจิตใจของผู้คนในท้องถิ่น สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมที่ทรงคุณค่า เด็ก ๆ สามารถเข้าถึงได้ง่ายและใช้เป็นพื้นที่เรียนรู้ภาคสนามอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังมีแหล่งเรียนรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม เช่น การแสดงโขนและการทำหัวโขนของบรมครู ซึ่งสะท้อนภูมิปัญญาไทยที่ล้ำค่า ดังนั้น โรงเรียนของเราจึงไม่ได้เป็นเพียงสถานศึกษาในเชิงวิชาการเท่านั้น แต่ยังเชื่อมโยงเข้ากับเส้นทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และศาสนาอย่างแนบแน่น การตั้งอยู่ในทำเลที่เหมาะสมเช่นนี้ จึงสอดคล้องกับหลัก “โคจรสัปปายะ” ในพระพุทธศาสนา หมายถึงการมีเส้นทางคมนาคมที่เหมาะสม เกื้อกูลให้การเรียนรู้ การดำเนินชีวิต และการพัฒนาจิตใจเป็นไปได้อย่างราบรื่น โรงเรียนจึงกลายเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ที่เข้าถึงง่าย เชื่อมโยงทั้งครอบครัว ชุมชน และแหล่งมรดกทางวัฒนธรรม ทำให้ผู้เรียนได้เติบโตอย่างสมบูรณ์ทั้งด้านวิชาการ คุณธรรม และความภาคภูมิใจในรากเหง้าของความเป็นไทย

ภูมิภาคสัปปายะ

โรงเรียนของเราไม่ได้เป็นเพียงสถานศึกษา หากแต่เป็นสถานที่ที่หล่อหลอมชีวิตและความทรงจำของผู้คนมาหลายชั่วอายุ ต้นไม้ใหญ่ที่แผ่กิ่งก้านให้ร่มเงา สนามหญ้าเขียวชอุ่ม และอากาศที่ถ่ายเทอย่างสดชื่น ล้วนช่วยโอบอุ้มให้เด็ก ๆ ได้เติบโตท่ามกลางความงามของธรรมชาติ บรรยากาศที่ร่มรื่นนี้มิได้เป็นเพียงเครื่องประดับของพื้นที่ แต่เป็นเสมือนลมหายใจที่ทำให้ทุกคนรู้สึกถึงความสงบเย็นในใจ

อาคารเรียนแม้จะมีรูปทรงเป็นเพียงสี่เหลี่ยมธรรมดา แต่การออกแบบกลับแฝงด้วยความหมาย เพราะตั้งอยู่ในทิศทางที่อากาศสามารถถ่ายเทได้อย่างเหมาะสม ห้องเรียนไม่อบอ้าว แต่โปร่งสบาย ชวนให้นักเรียนตั้งใจเรียนอย่างมีสมาธิ ยิ่งไปกว่านั้น รูปแบบสถาปัตยกรรมที่เรียบง่ายแต่เปี่ยมด้วยความรื่นรมย์นี้ ยังสะท้อนถึงแนวคิด “รมณีย์” คือความงามที่มีได้อยู่เพียงในสายตา หากยังสัมผัสได้ด้วยใจที่อ่อนโยนและพร้อมจะเรียนรู้ และเหนือสิ่งอื่นใด โรงเรียนแห่งนี้ไม่ได้เป็นเพียง “space” หรือพื้นที่ว่างเปล่าสำหรับการจัดการเรียนรู้ แต่เป็น “place” ที่เต็มไปด้วยเรื่องราว ความรัก และความผูกพันของลูกหลานประจวบที่สืบทอดจากรุ่นสู่รุ่น ทุกกำแพง อาคาร และต้นไม้จึงเปี่ยมไปด้วยความทรงจำร่วมที่ยิ่งใหญ่ เป็นรากฐานที่หล่อเลี้ยงให้ทุกชีวิตเติบโตอย่างงดงามทั้งกาย ใจ และปัญญา นี่คือความหมายแท้จริงของ “ภูมิภาคสี่ปายะ” ในพระพุทธศาสนา สถานที่ที่มีได้ก็เอื้อกุลเพียงร่างกายและการเรียนรู้ แต่ยิ่งเอื้อกุลต่อความผูกพัน ความสงบเย็น และความเป็นชุมชนที่ยั่งยืน

ภัสสสี่ปายะ

อาหารคือปัจจัยสำคัญที่เอื้อกุลต่อการเจริญเติบโตของเด็ก ๆ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา โรงเรียนของเราจึงให้ความสำคัญต่อการจัดการอาหารอย่างยิ่ง โรงอาหารได้รับการดูแลให้สะอาด ถูกสุขลักษณะ และเป็นพื้นที่ที่นักเรียนสามารถรับประทานได้อย่างสบายใจและปลอดภัยในทุก ๆ วัน

สิ่งที่น่าภาคภูมิใจคือ ผู้บริหารและคุณครูมิได้เพียงมุ่งเน้นด้านการเรียนการสอนเท่านั้น หากแต่ยังใส่ใจในรายละเอียดของอาหารการกินของเด็ก ๆ อย่างลึกซึ้ง ทุกมื้ออาหารที่จัดสรร ไม่ว่าจะ เป็นมื้อกลางวันหรืออาหารว่างในช่วงกิจกรรม ล้วนผ่านการคัดสรรอย่างพิถีพิถัน ทั้งในด้านโภชนาการ ความสดใหม่ และคุณค่าที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกายและสมองของผู้เรียน อาหารที่เสิร์ฟจึงไม่เพียงอร่อยและน่ารับประทาน แต่ยังคงครบถ้วนตามหลักโภชนาการ ช่วยให้นักเรียนมีพลังและสมาธิในการเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่

การเอาใจใส่เช่นนี้สะท้อนถึงความรักและความห่วงใยของครูและผู้บริหาร ที่มองเห็นความสำคัญของอาหารในฐานะรากฐานแห่งการพัฒนาคน เพราะเด็กที่ได้รับสารอาหารครบถ้วนจะเติบโตแข็งแรง มีพลังใจที่แจ่มใส และพร้อมสำหรับการเรียนรู้และการใช้ชีวิต

บุคคลสี่ปายะ

บุคคลคือหัวใจสำคัญของการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ที่เอื้อกุล โรงเรียนของเรามีครูผู้เปี่ยมด้วยเมตตาและความรู้ คอยดูแล เอาใจใส่ และสั่งสอนนักเรียนอย่างใกล้ชิด ไม่เพียงในฐานะผู้ถ่ายทอดวิชาความรู้ แต่ยังเป็น กัลยาณมิตร ที่คอยชี้ทาง สร้างแรงบันดาลใจ และประคับประคองให้เด็ก ๆ เติบโตทั้งด้านวิชาการและคุณธรรม

ในขณะที่เดียวกัน นักเรียนเองก็เป็นเสมือนพี่น้องที่ร่วมเดินทางเรียนรู้ไปด้วยกัน บรรยากาศในโรงเรียนเต็มไปด้วยการช่วยเหลือเอื้อกุล การแบ่งปัน และการทำงานเป็นทีม จึงก่อให้เกิดความอบอุ่นและความรู้สึกเป็นหนึ่งเดียวกัน เสมือนโรงเรียนคือครอบครัวใหญ่ที่โอบอุ้มทุกคนไว้ด้วยความรักและความปรารถนาดี

สิ่งที่ทำให้โรงเรียนของเรามีความพิเศษยิ่งขึ้น คือบทบาทของ ผู้อำนวยการโรงเรียน ที่เปิดใจกว้างและสนับสนุนการเรียนรู้ทุกรูปแบบ เพื่อให้นักเรียนที่นี่ ซึ่งเราเรียกอย่างภาคภูมิใจว่า “ลูกประจวบ” ได้เติบโตอย่างเต็มศักยภาพ ผู้อำนวยการพร้อมเปิดรับกิจกรรมหลากหลาย ทั้งด้านวิชาการ ศิลปวัฒนธรรม กีฬา และคุณธรรม โดยมีนโยบายชัดเจนเพื่อมุ่งสู่การเป็น Smart School อย่างแท้จริง

คุณครูทุกท่านก็สอดรับนโยบายนี้ได้อย่างแข็งขัน ด้วยการจัดการเรียนรู้ที่ไม่จำกัดอยู่เพียงการนั่งฟังในห้องเรียน แต่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ผ่านการลงมือทำจริงในรูปแบบของ Active Learning กิจกรรมการเรียนรู้จึงถูกออกแบบให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เด็ก ๆ ได้คิดวิเคราะห์ ได้ทดลอง และได้สร้างองค์ความรู้จากประสบการณ์ตรง ไม่ว่าจะเป็นการทำโครงการ การเรียนรู้จากแหล่งชุมชน หรือการเชื่อมโยงกับภูมิปัญญาท้องถิ่น การเรียนรู้เช่นนี้ทำให้ความรูมีใช้สิ่งที่ถูกส่งต่อจากครูเพียงฝ่ายเดียว แต่เป็นสิ่งที่นักเรียนได้ค้นพบด้วยตนเองและนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

และสิ่งที่เสริมพลังให้โรงเรียนก้าวไปข้างหน้าอย่างมั่นคง ก็คือนักเรียนเองที่พร้อมเปิดใจเรียนรู้ มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน และมีศักยภาพที่จะพัฒนาตนเองในหลากหลายด้าน เด็ก ๆ ไม่เพียงแต่รับฟังสิ่งที่ครูสอน แต่ยังกล้าที่จะตั้งคำถาม ทดลองค้นหา และลงมือทำด้วยความมุ่งมั่น ความพร้อมและศักยภาพเช่นนี้ ทำให้การเรียนรู้เกิดผลอย่างแท้จริง และสร้างพลังบวกที่ขับเคลื่อนทั้งห้องเรียนและทั้งโรงเรียน

ทั้งหมดนี้คือความหมายลึกซึ้งของ “บุคคลสี่ปายะ” ในพระพุทธศาสนา การได้อยู่ท่ามกลางบุคคลที่เหมาะสม ทั้งผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ ครูที่เป็นกัลยาณมิตร เพื่อนนักเรียนที่เกื้อกูล และนักเรียนที่พร้อมเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ คือการอยู่ในชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่เกื้อหนุนให้ทุกคนเติบโตอย่างงดงามและยั่งยืน

ธรรมสี่ปายะ

โรงเรียนของเราให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนที่เกื้อกูลทั้งด้านความรู้และด้านคุณธรรม หลักสูตรการเรียนรู้ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงความรู้เชิงวิชาการ แต่ยังบูรณาการเข้ากับการบ่มเพาะคุณธรรม จริยธรรม และความรับผิดชอบต่อชุมชนอย่างลึกซึ้ง นักเรียนจึงไม่ได้เรียนรู้เพียงเพื่อการสอบหรือความสำเร็จส่วนตัว แต่เรียนรู้เพื่อการดำรงชีวิตที่ดีงามและเป็นประโยชน์แก่สังคม

ด้วยความที่โรงเรียนเป็น โรงเรียนวิถีพุทธ แนวทางการเรียนการสอนจึงตั้งอยู่บนฐานของหลักธรรมในพระพุทธศาสนา ควบคู่ไปกับวิชาความรู้สมัยใหม่ ครูทุกท่านให้ความสำคัญกับการสอดแทรกคุณค่าทางจิตใจในการเรียนการสอน เช่น ความซื่อสัตย์ เมตตา การรู้จักเสียสละ และความรับผิดชอบต่อเพื่อน นักเรียนจึงได้เติบโตเป็นทั้งผู้รู้และผู้มีคุณธรรม

นอกจากนี้ โรงเรียนยังจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริงอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะ เป็นกิจกรรมจิตอาสา การทำโครงการเพื่อชุมชน หรือการเรียนรู้จากแหล่งภูมิปัญญาท้องถิ่น สิ่งเหล่านี้ช่วยหล่อหลอมให้นักเรียนรู้จักการใช้ความรู้เพื่อแก้ไขปัญหาในสังคมและเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น

ด้วยความมุ่งมั่นเช่นนี้ โรงเรียนของเราจึงได้รับรางวัลและเกียรติคุณมากมายในด้านคุณธรรม และจริยธรรม รางวัลเหล่านี้ไม่เพียงเป็นเครื่องยืนยันถึงความสำเร็จของโรงเรียนเท่านั้น แต่ยังเป็นความภาคภูมิใจของนักเรียน ครู และชุมชนที่ได้ร่วมกันสร้างโรงเรียนให้เป็นพื้นที่แห่งคุณธรรมและความดีงาม

อิริยาบถสี่ปายะ

โรงเรียนของเราให้ความสำคัญกับการสร้างสมดุลระหว่างการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียน ไม่เพียงแต่จัดการเรียนการสอนในห้องเรียนเท่านั้น แต่ยังเปิดโอกาสให้เด็ก ๆ ได้มีอิริยาบถที่หลากหลาย ผ่านกิจกรรมกลางแจ้ง กีฬา และการพักผ่อนที่เหมาะสม สนามฟุตบอล สนามหญ้า และร่มเงาของต้นไม้ใหญ่ กลายเป็นพื้นที่แห่งการเคลื่อนไหว ที่ช่วยให้เด็ก ๆ ได้ผ่อนคลายจากการนั่งเรียน และเติมเต็มพลังใหม่ให้พร้อมสำหรับการเรียนรู้ต่อไป

กิจกรรมที่โรงเรียนจัดให้นั้นมีความหลากหลายและเหมาะสมกับความสนใจของผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็นการเรียน ดนตรีไทย ที่ปลูกฝังความภาคภูมิใจในวัฒนธรรม การเรียน ภาษาจีนและภาษาอังกฤษ ที่เปิดโลกสู่สากล การเรียน ศิลปะ ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ หรือการเรียน โขน ที่เชื่อมโยงกับภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรมไทยอันทรงคุณค่า นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมทาง วิชาการ ที่ช่วยพัฒนาความรู้ และกิจกรรม กีฬา ที่หล่อหลอมความแข็งแรงของร่างกายและคามมีน้ำใจนักกีฬา

การจัดกิจกรรมอย่างรอบด้านนี้ ไม่เพียงทำให้นักเรียนได้เคลื่อนไหว เปลี่ยนอิริยาบถ และลดความตึงเครียด แต่ยังเป็นการบ่มเพาะให้เกิดการพัฒนาทั้งร่างกาย จิตใจ และสติปัญญาอย่างสมดุล เด็ก ๆ จึงเติบโตเป็นผู้ที่พร้อมเผชิญทั้งความท้าทายในห้องเรียนและความท้าทายในชีวิตจริง

(3) ผลการวิเคราะห์ปัญหาชุมชน

แผนภาพที่ 75 วิเคราะห์ปัญหาชุมชน

ชุมชนวัดตึกเป็นชุมชนที่มีเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ยาวนาน เปี่ยมไปด้วยคุณค่าทั้งด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม วัดตึกถือเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ มีโบราณสถานอันทรงคุณค่าที่บอกเล่าถึงความรุ่งเรืองในอดีต และยังเป็นศูนย์รวมจิตใจของผู้คนในท้องถิ่นมาโดยตลอด ชุมชนแห่งนี้ยังคงเต็มไปด้วยผู้คนที่มีความศรัทธาในพระพุทธศาสนา มีความผูกพันกับวัด และรักษาขนบธรรมเนียมที่สืบทอดต่อกันมาหลายชั่วอายุคน อย่างไรก็ตาม เมื่อเรามองลึกลงไป จะพบว่าเบื้องหลังความงดงามเหล่านี้ยังแฝงด้วย ปัญหา ที่ท้าทายและต้องการการแก้ไขอย่างจริงจัง ความเร่งรีบของสังคมสมัยใหม่ทำให้ผู้คนจำนวนไม่น้อยละเลยที่จะหันกลับมาใส่ใจวัดและโบราณสถาน วิถีชีวิตดั้งเดิมที่เคยผูกพันกับศาสนาและชุมชนเริ่มถูกแทนที่ด้วยความสะดวกสบายและความบันเทิงจากเทคโนโลยีโบราณสถานที่เคยเป็นสัญลักษณ์แห่งความรุ่งเรืองของวัด ก็ค่อย ๆ เสื่อมโทรมตามกาลเวลา ขาดการดูแลรักษาอย่างต่อเนื่อง ทำให้คุณค่าทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมเริ่มเลือนรางลง เยาวชนรุ่นใหม่

จำนวนไม่น้อยห่างเหินจากวัดและกิจกรรมทางศาสนา เพราะมองว่าเป็นสิ่งที่ไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตยุคปัจจุบัน ความผูกพันระหว่างคนรุ่นใหม่กับรากเหง้าของชุมชนจึงค่อย ๆ ลดน้อยลง

ยิ่งไปกว่านั้น คนในชุมชนบางส่วนยังไม่ตระหนักถึงคุณค่าที่แท้จริงของบ้านเกิดตนเอง การมีชีวิตอยู่ท่ามกลางโบราณสถานและวัดที่ศักดิ์สิทธิ์กลายเป็นสิ่งที่ “ชินตา” จนลืมที่จะเห็นคุณค่าและความหมาย ความไม่ใส่ใจเช่นนี้ทำให้ศักยภาพในการรักษาและพัฒนาชุมชนถูกจำกัดลง และยังเป็นอุปสรรคต่อการสืบทอดความภาคภูมิใจสู่คนรุ่นใหม่ ปัญหาทั้งหมดนี้เปรียบได้กับ “ทุกข์” ที่ชุมชนวัดตึกต้องเผชิญอยู่ในปัจจุบัน ทุกข์มิได้หมายถึงความทุกข์ใจของปัจเจกเพียงอย่างเดียว แต่คือความท้าทายร่วมกันของทั้งชุมชน ที่ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงของโลกสมัยใหม่ ความเสื่อมโทรมของสิ่งเก่า และความห่างเหินของผู้คนจากรากเหง้าและภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ

เมื่อเรามองลึกกลงไปถึงสาเหตุว่า “ทำไมชุมชนวัดตึกจึงเผชิญกับปัญหาเช่นนี้” คำตอบไม่ได้มีเพียงข้อเดียว หากแต่ประกอบด้วยหลายปัจจัยที่ทับถมและเชื่อมโยงกันมาอย่างต่อเนื่อง ประการแรก ความเปลี่ยนแปลงของ สังคมเมืองสมัยใหม่ ทำให้ผู้คนต้องใช้ชีวิตอย่างเร่งรีบ แข่งขันกับเวลาและภาระหน้าที่ จนละเลยที่จะหันกลับมามองวัด โบราณสถาน และประเพณีที่เคยเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน การเข้าวัดทำบุญหรือร่วมกิจกรรมชุมชนจึงค่อย ๆ ลดน้อยลง กลายเป็นสิ่งที่ทำเฉพาะในโอกาสสำคัญ ไม่ได้เป็นวิถีชีวิตเหมือนเช่นในอดีต ประการที่สอง เยาวชนรุ่นใหม่จำนวนมากถูกดึงดูดด้วย เทคโนโลยีและโลกดิจิทัล ซึ่งเต็มไปด้วยความรวดเร็ว ฉับไว และความบันเทิงหลากหลาย ส่งผลให้ความสนใจต่อเรื่องราวของวัด ศาสนา และโบราณสถานลดลง การเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น โขน ดนตรีไทย หรือหัตถศิลป์ จึงดู “ห่างไกล” จากวิถีชีวิตของพวกเขา ประการที่สาม การขาดการสืบทอดภูมิปัญญาจากคนรุ่นก่อน เป็นอีกสาเหตุสำคัญ ครูภูมิปัญญาและปราชญ์ท้องถิ่นหลายท่านยังคงมีความรู้ลึกซึ้ง แต่ช่องทางในการถ่ายทอดกลับจำกัด ไม่ต่อเนื่อง และไม่สามารถเข้าถึงเยาวชนได้อย่างกว้างขวาง ความรู้และคุณค่าที่เคยเป็นแกนกลางของชุมชนจึงค่อย ๆ จางหายไปพร้อมกับกาลเวลา ประการที่สี่ การประสานงานระหว่างวัด โรงเรียน และชุมชนยังไม่แน่นแฟ้นพอที่จะสร้างพลังร่วมในการพัฒนา บางครั้งโรงเรียนมุ่งเน้นเพียงการเรียนการสอนเชิงวิชาการ วัดเน้นกิจกรรมทางศาสนา ส่วนชุมชนก็แยกไปตามวิถีชีวิตของตนเอง การขาดการบูรณาการเช่นนี้ทำให้พลังของชุมชนไม่ถูกรวมกันเป็นพลังเดียวที่เข้มแข็ง และประการสุดท้าย คือ ทัศนคติของผู้คน ที่ค่อย ๆ มองวัดและโบราณสถานเป็นเพียงสิ่งเก่าแก่หรือสถานที่ประกอบพิธีกรรม มากกว่าจะมองว่าเป็น “แหล่งเรียนรู้และจิตวิญญาณของชุมชน” การมองเช่นนี้ทำให้ความใส่ใจและความรับผิดชอบในการดูแลรักษาลดน้อยลงเรื่อย ๆ เมื่อรวมเหตุปัจจัยทั้งหมดเข้าด้วยกัน ก็จะได้เห็นว่า นี่คือ “สมุทัย” หรือเหตุแห่งปัญหาที่ทำให้ความงดงามของชุมชนวัดตึกค่อย ๆ เลือนหายไป หากเราไม่หยุดคิด ไม่ตระหนัก และไม่ลงมือแก้ไข ความทรงจำและคุณค่าของชุมชนอาจเหลือเพียงเรื่องเล่าในตำรา มากกว่าจะเป็นสิ่งที่มีชีวิตอยู่ในวิถีของผู้คน

แม้ชุมชนวัดตึกจะเผชิญปัญหามากมาย ไม่ว่าจะเป็ความเร่งรีบของสังคมเมือง ความเสื่อมโทรมของโบราณสถาน หรือความห่างเหินของเยาวชนจากรากเหง้าวัฒนธรรม แต่ชุมชนของเราก็ยังมี ความหวัง หากทุกภาคส่วนร่วมมือกันอย่างจริงจัง ปัญหาทั้งหลายย่อมสามารถคลี่คลายได้ ภาพที่เราปรารถนาจะเห็นคือ ชุมชนวัดตึกที่สงบ ร่มรื่น โบราณสถานได้รับการบูรณะ เยาวชนกลับมามีความสนใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น และผู้คนในชุมชนร่วมมือกันอย่างเข้มแข็ง เมื่อเป็นเช่นนี้ วัดตึกก็จะกลับมาเป็นทั้งศูนย์รวมจิตใจ พื้นที่เรียนรู้ และเป็นมรดกของบ้านเมืองที่น่าภาคภูมิใจอย่างแท้จริง ภาพนี้สะท้อนถึง “นิโรธ” หรือสภาพที่ปัญหาถูกดับไป

หัวใจสำคัญของการบรรลุ “นิโรธ” อยู่ที่การนำแนวคิด บวร (บ้าน-วัด-โรงเรียน) มาบูรณาการเป็นพลังร่วม บ้าน วัด และโรงเรียน ไม่ได้แยกส่วนต่างหาก แต่คือสามเสาหลักที่ต้องเกื้อกูลซึ่งกันและกัน

บ้าน ครอบครัวคือรากฐานที่สำคัญ หากผู้ปกครองปลูกฝังคุณค่าความรักถิ่น ความกตัญญู และการมีส่วนร่วม เด็ก ๆ ก็จะเติบโตขึ้นพร้อมหัวใจที่เชื่อมโยงกับบ้านเกิด และพร้อมที่จะสืบสานคุณค่าของชุมชนวัดตึก

วัด คือศูนย์กลางแห่งศรัทธาและวัฒนธรรม หากพระสงฆ์และผู้นำชุมชนร่วมกันฟื้นฟูโบราณสถาน จัดกิจกรรมบ่มเพาะคุณธรรม และเป็นที่พักทางจิตใจ วัดก็จะกลับมาเป็น “หัวใจของชุมชน” ที่ผู้คนหลังไหลเข้ามาเรียนรู้และสืบสานมรดกทางจิตวิญญาณ

โรงเรียน โรงเรียนคือแหล่งบ่มเพาะความรู้ หากครูบูรณาการการเรียนการสอนเข้ากับแหล่งเรียนรู้ชุมชน เช่น โขน ดนตรีไทย หัตถศิลป์ และเรื่องเล่าประวัติศาสตร์ เยาวชนก็จะได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง เกิดความภาคภูมิใจในรากเหง้า และพร้อมเป็นกำลังสำคัญในการอนุรักษ์ชุมชนเมื่อบ้าน วัด และโรงเรียนต่างทำหน้าที่ของตนเอง และร่วมมือกันอย่างเป็นเอกภาพ พลังของ บวร จะทำให้ชุมชนวัดตึกก้าวผ่านปัญหา และเปลี่ยนกลับมาเป็นชุมชนที่เข้มแข็ง เปี่ยมด้วยคุณธรรม ศิลปวัฒนธรรม และความร่วมมือ นี่คือภาพแห่ง “นิโรธ” ที่งดงามและเป็นไปได้จริง หากเราทุกคนร่วมแรงร่วมใจกัน หนทางที่จะทำให้ชุมชนวัดตึกกลับมามีชีวิตชีวาและความงดงามดังเดิม เรียกว่า “มรรค” หรือแนวทางแห่งการปฏิบัติ ซึ่งไม่ใช่สิ่งที่ไกลเกินเอื้อม หากแต่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้จริง หากทุกฝ่ายร่วมแรงร่วมใจกัน หนึ่งในวิธีการที่สำคัญคือการจัดกิจกรรม “Walk and Talk” ที่เปิดโอกาสให้เยาวชนได้ก้าวเดินไปในเส้นทางของชุมชน ไม่เพียงเพื่อชมสถานที่ แต่เพื่อซึมซับบรรยากาศ พุดคุย แลกเปลี่ยน และเรียนรู้จาก ปราชญ์ท้องถิ่น ที่เป็นผู้สืบทอดภูมิปัญญาอย่างแท้จริง เด็ก ๆ จะได้เห็นด้วยตนเองว่า โขน ดนตรีไทย งานศิลปะ หรือประวัติศาสตร์ของวัดตึก มิใช่สิ่งไกลตัว แต่เป็นมรดกที่มีชีวิตอยู่ในบ้านเกิดของพวกเขาเอง

นอกจากนี้ การลงมือ บำรุงรักษาโบราณสถานและวัด ร่วมกันก็เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่ช่วยปลูกฝังให้เด็ก ๆ และคนในชุมชนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ เกิดความรับผิดชอบร่วมกัน ไม่มองวัดหรือโบราณสถานเป็นเพียง “สิ่งเก่าแก่” แต่เป็นสมบัติอันล้ำค่าที่ต้องช่วยกันดูแลรักษาให้คงอยู่ต่อไป หัวใจสำคัญของมรรค คือความร่วมมืออย่างจริงจังระหว่าง บ้าน-วัด-โรงเรียน (บวร) บ้านคือรากฐานที่ปลูกฝังคุณค่า วัดคือศูนย์รวมจิตใจและศรัทธา โรงเรียนคือพื้นที่แห่งการบ่มเพาะความรู้ เมื่อทั้งสามประสานมือกันอย่างแน่นแฟ้น พลังที่เกิดขึ้นก็จะเป็นพลังแห่งการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืน ดังนั้น มรรคจึงไม่ใช่เพียงแนวคิดทางศาสนา หากแต่เป็นแนวทางปฏิบัติที่จับต้องได้ เด็ก ๆ เดินก้าวเล็ก ๆ ไปพร้อมกับการเรียนรู้ชุมชน ผู้ใหญ่ร่วมแรงร่วมใจในการอนุรักษ์และพัฒนา และทุกคนเชื่อมโยงหัวใจเข้าด้วยกัน ปัญหาที่มีอยู่ก็จะค่อย ๆ คลี่คลาย และชุมชนวัดตึกก็จะกลับมาเป็นพื้นที่ที่งดงามและนำภาคภูมิใจของทุกคน

(4) ผลการพัฒนาชุมชน

กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพเยาวชนภายใต้กระบวนการสร้างสื่อสร้างสรรค์และจิตอาสา ชุมชน ได้ดำเนินการอย่างเป็นลำดับขั้นและต่อเนื่องตลอดระยะเวลากิจกรรม โดยเริ่มจากการลงพื้นที่ถ่ายทำเพื่อผลิตสื่อสร้างสรรค์ในหัวข้อสื่อสร้างสรรค์โรงเรียนของเรา ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ต่อยอดจากการเรียนรู้เรื่องการรู้เท่าทันสื่อและการผลิตสื่อสร้างสรรค์ที่มิวิจัยได้ถ่ายทอดให้แก่นักเรียน นักเรียนได้รับการฝึกทักษะการคิดประเด็น การเล่าเรื่อง และการผลิตคลิปสั้นความยาวหนึ่งนาที ภายใต้โจทย์เราอยากนำเสนอสิ่งดี ๆ ของโรงเรียนเราอย่างไร และใช้คำสำคัญว่านวัตกรรมประตุชัยเป็นกรอบแนวคิด

โดยให้นักเรียนลงมือปฏิบัติจริงในพื้นที่โรงเรียน ใช้ระยะเวลาดำเนินการสี่สัปดาห์ พร้อมการตัดต่อคลิปและการนำเสนอผลงาน ซึ่งมีคณาจารย์ในโรงเรียนและทีมวิจัยร่วมกันพิจารณาผลงาน ส่งผลให้เกิดคลิปนำเสนอจำนวนสี่คลิป ต่อมาในกิจกรรมวันที่สอง เป็นกิจกรรมจิตอาสาชุมชนและกิจกรรม walk and talk สื่อสร้างสรรค์ นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเก็บขยะและดูแลความสะอาดรอบชุมชน วัดตึกและวัดวรเชษฐาราม รวมถึงการทำจิตอาสาอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและท้องถิ่นผ่านกิจกรรมวาดภาพพระนอน การเป็นยุวไกด์ และการแสดงโขน โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกพื้นที่และรูปแบบกิจกรรมจิตอาสาตามความสนใจของกลุ่มตนเอง ได้แก่ วัดวรเชษฐาราม วัดตึก วัดโลกยสุทธาราม และบ้านครูหม่อม ซึ่งเป็นการปลูกฝังจิตสำนึกการอนุรักษ์ถิ่นฐาน โบราณสถาน และมรดกวัฒนธรรม ในฐานะนวัตกรประยุกต์ กิจกรรมวันที่สาม เป็นการฝึกทักษะการสื่อสารผ่านกิจกรรมวิทยุโรงเรียนจำลองและการผลิตสื่อสร้างสรรค์ในพื้นที่จริง ทีมวิจัยได้ฝึกบุคลิกภาพของนักเรียนในการเป็นผู้นำเสนอหรือผู้สร้างอิทธิพลทางความคิดด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จากนั้นให้นักเรียนลงถ่ายทำในสี่พื้นที่ โดยนักเรียนเป็นผู้ออกแบบโครงเรื่องและสร้างสรรค์ผลงานด้วยตนเอง ทั้งการแนะนำแหล่งท่องเที่ยว การสะท้อนกิจกรรมจิตอาสา และการสื่อสารอัตลักษณ์ท้องถิ่น เช่น การวาดภาพอนุรักษ์โบราณสถาน การเป็นยุวไกด์ และการนำเสนอภูมิปัญญาการทำหัวโขน ส่งผลให้เกิดคลิปสื่อสร้างสรรค์แบบ walk and talk ความยาวห้าถึงเจ็ดนาที จำนวนสี่คลิป ภายใต้คำสำคัญพุทธนวัตกรประยุกต์และ walk and talk ซึ่งสามารถเข้าถึงได้ผ่าน QR code และในกิจกรรมวันที่สี่ เป็นกิจกรรมการนำเสนอผลงานคลิปวิดีโอทัศน์ แนวคิด และกระบวนการสร้างสรรค์ของนักเรียนแต่ละกลุ่มต่อที่ประชุม กระบวนการทั้งหมดสะท้อนการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการที่บูรณาการทักษะสื่อสร้างสรรค์ จิตอาสา การทำงานเป็นทีม และจิตสำนึกรักษ์ท้องถิ่น ส่งผลให้นักเรียนเกิดการพัฒนาทั้งด้านทักษะความคิดสร้างสรรค์ ความรับผิดชอบต่อสังคม และความภาคภูมิใจในบ้านเกิดของตนเองอย่างเป็นรูปธรรม

- ลงพื้นที่ถ่ายทำเพื่อนำเสนอ “สื่อสร้างสรรค์โรงเรียนของเรา”

แผนภาพที่ 76 กิจกรรมวาดสื่อเปลี่ยนโลก คลิป 1 นาทีเปลี่ยนชีวิต

หลังจากที่นักเรียนได้เรียนรู้การทำสื่อสร้างสรรค์ ที่ทางทีมวิจัยได้สอนในกิจกรรมการรู้เท่าทันสื่อแล้ว ทีมวิจัยให้นักเรียนเรียนรู้เรื่องการทำคลิปสั้น และให้ลงมือปฏิบัติจริงในพื้นที่โรงเรียน ด้วยประเด็นที่ทีมวิจัยตั้งให้ได้แก่ “เราอยากนำเสนอสิ่งดีๆ ของโรงเรียนเราอย่างไร” และมีคำสำคัญว่า “นวัตกรรมประตูดัชชั” แล้วให้นักเรียนลงมือปฏิบัติจริง โดยขั้นตอนนี้ใช้เวลา 40 นาที พร้อมการตัดคลิปนำเสนอ และมีการตัดสินด้วยคณาจารย์ในโรงเรียนและทีมวิจัย

- คลิปนำเสนอ “สื่อสร้างสรรค์โรงเรียนของเรา” จำนวน 4 คลิป
 คลิปความยาว 1 นาที มีคำสำคัญว่า “นวัตกรรมประตูดัชชั”

พุดธนวัตกรรมประตูดัชชั

แผนภาพที่ 77 คลิปนำเสนอ “สื่อสร้างสรรค์โรงเรียนของเรา” จำนวน 4 คลิป
 -จิตอาสาชุมชน

แผนภาพที่ 80 เก็บขยะรอบชุมชนวัดตึก

-walk and talk สื่อสร้างสรรค์

แผนภาพที่ 81 จิตอาสาอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและท้องถิ่น ด้วยการวาดภาพพระนอน

แผนภาพที่ 82 จิตอาสาอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและท้องถิ่น ด้วยการเป็นยูวไกด์

แผนภาพที่ 83 จิตอาสาอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและท้องถิ่นการแสดงโขน

เป็นการสร้างนวัตกรประตูลงมือให้มีจิตอาสาในการอนุรักษ์ถิ่น อนุรักษ์โบราณสถาน หรือการแสดงโขน โดยทีมวิจัยให้นักเรียนเลือกว่ากลุ่มของตนเองจะทำกิจกรรมจิตอาสาในพื้นที่อย่างไร กลุ่มที่ 1 เลือกทำจิตอาสาในการรักษาความสะอาดรอบๆ โบราณสถานของวัดวรเชษฐาราม กลุ่มที่ 2 วัดตึกเลือกทำจิตอาสาในการรักษาความสะอาดรอบๆ โบราณสถานของวัดตึกและการดูแลความสะอาดในวัด กลุ่มที่ 3 วัดโลกยสุทธาราม จิตอาสาอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและท้องถิ่น ด้วยการเป็นยูวไกด์ และการวาดภาพพระนอน กลุ่มที่ 4 บ้านครูหม่อม จิตอาสาอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและท้องถิ่นการแสดงโขน

-วิทยุโรงเรียนจำลอง

แผนภาพที่ 84 การผลิตสื่อสร้างสรรค์พื้นที่วัดเชษฐาราม

ทีมวิจัยได้ฝึกบุคลิกภาพของนักเรียนในการเป็นผู้นำเสนอ หรือ Influencer ในการทำเส้นทางท่องเที่ยว หลังจากนั้นให้นักเรียนลงถ่ายทำในพื้นที่จริง ใน 4 พื้นที่ โดยการวางโครงเรื่องของแต่ละสถานที่ นักเรียนได้คิดสร้างสรรค์งานของตนเอง

แผนภาพที่ 85 การผลิตสื่อสร้างสรรค์พื้นที่วัดโลกยสุทธาราม

ทีมวิจัยได้ฝึกบุคลิกภาพของนักเรียนในการเป็นผู้นำเสนอ หรือ Influencer ในการทำเส้นทางท่องเที่ยว หลังจากนั้นให้นักเรียนลงถ่ายทำในพื้นที่จริง ใน 4 พื้นที่ โดยการวางโครงเรื่องของ

แต่ละสถานที่ นักเรียนได้คิดสร้างสรรค์งานของตนเอง โดยพื้นที่วัดโลกยสุทธาราม มีจิตอาสาเรื่องการวาดภาพอนุรักษ์โบราณสถาน เพื่อให้เกิดสำนึกรักษ์บ้านเกิด และยูวไกด์ แนะนำสถานที่ท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ

แผนภาพที่ 86 การผลิตสื่อสร้างสรรค์พื้นที่วัดติก

ทีมวิจัยได้ฝึกบุคลิกภาพของนักเรียนในการเป็นผู้นำเสนอ หรือ Influencer ในการทำเส้นทางท่องเที่ยว หลังจากนั้นให้นักเรียนลงถ่ายทำในพื้นที่จริง ใน 4 พื้นที่ โดยการวางโครงเรื่องของแต่ละสถานที่ นักเรียนได้คิดสร้างสรรค์งานของตนเอง โดยพื้นที่วัดติก มีจิตอาสาการทำความสะอาดรอบๆ บริเวณพื้นที่วัดติก เพื่อให้เกิดสำนึกรักษ์บ้านเกิด และทำคลิปแนะนำสถานที่ต่างๆ ในวัดติก

แผนภาพที่ 87 การผลิตสื่อสร้างสรรค์ที่บ้านหัวโขน มล.พันธ์สวัสดิ์ สุขสวัสดิ์

ทีมวิจัยได้ฝึกบุคลิกภาพของนักเรียนในการเป็นผู้นำเสนอ หรือ Influencer ในการทำเส้นทางท่องเที่ยว หลังจากนั้นให้นักเรียนลงถ่ายทำในพื้นที่จริง ใน 4 พื้นที่ โดยการวางโครงเรื่องของแต่ละสถานที่ นักเรียนได้คิดสร้างสรรค์งานของตนเอง โดยที่บ้านโขน มล.พันธ์สวัสดิ์ สุขสวัสดิ์ มีจิตอาสาทำความเข้าใจบรรยากาศรอบๆ บริเวณพื้นที่ เพื่อให้เกิดสำนึกรักบ้านเกิด และทำคลิปเรื่องการทำหัวโขน

-การผลิตสื่อสร้างสรรค์ 4 พื้นที่

แผนภาพที่ 88 การผลิตสื่อสร้างสรรค์ที่วัดเชษฐาราม

ทีมวิจัยได้ฝึกบุคลิกภาพของนักเรียนในการเป็นผู้นำเสนอ หรือ Influencer ในการทำเส้นทางท่องเที่ยว หลังจากนั้นให้นักเรียนลงถ่ายทำในพื้นที่จริง ใน 4 พื้นที่ โดยการวางโครงเรื่องของแต่ละสถานที่ นักเรียนได้คิดสร้างสรรค์งานของตนเอง

แผนภาพที่ 89 การผลิตสื่อสร้างสรรค์พื้นที่วัดโลกยสุทธาราม

ทีมวิจัยได้ฝึกบุคลิกภาพของนักเรียนในการเป็นผู้นำเสนอ หรือ Influencer ในการทำเส้นทางท่องเที่ยว หลังจากนั้นให้นักเรียนลงถ่ายทำในพื้นที่จริง ใน 4 พื้นที่ โดยการวางโครงเรื่องของแต่ละสถานที่ นักเรียนได้คิดสร้างสรรค์งานของตนเอง โดยพื้นที่วัดโลกยสุทธาราม มีจิตอาสาเรื่องการวาดภาพอนุรักษ์โบราณสถาน เพื่อให้เกิดสำนึกรักบ้านเกิด และยูวไกด์ แนะนำสถานที่ท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ

แผนภาพที่ 90 การผลิตสื่อสร้างสรรค์พื้นที่วัดตึก

ทีมวิจัยได้ฝึกบุคลิกภาพของนักเรียนในการเป็นผู้นำเสนอ หรือ Influencer ในการทำเส้นทางท่องเที่ยว หลังจากนั้นให้นักเรียนลงถ่ายทำในพื้นที่จริง ใน 4 พื้นที่ โดยการวางโครงเรื่องของแต่ละสถานที่ นักเรียนได้คิดสร้างสรรค์งานของตนเอง โดยพื้นที่วัดตึก มีจิตอาสาการทำความสะอาดรอบๆ บริเวณพื้นที่วัดตึก เพื่อให้เกิดสำนึกรักษ์บ้านเกิด และทำคลิปแนะนำสถานที่ต่างๆ ในวัดตึก

แผนภาพที่ 91 การผลิตสื่อสร้างสรรค์ที่บ้านหัวโขน มล.พันธ์สวัสดิ์ สุขสวัสดิ์

ทีมวิจัยได้ฝึกบุคลิกภาพของนักเรียนในการเป็นผู้นำเสนอ หรือ Influencer ในการทำเส้นทางท่องเที่ยว หลังจากนั้นให้นักเรียนลงถ่ายทำในพื้นที่จริง ใน 4 พื้นที่ โดยการวางโครงเรื่องของแต่ละสถานที่ นักเรียนได้คิดสร้างสรรค์งานของตนเอง โดยพื้นที่บ้านโขน มล.พันธ์สวัสดิ์ สุขสวัสดิ์ มีจิตอาสาการทำความสะอาดรอบๆ บริเวณพื้นที่ เพื่อให้เกิดสำนึกรักษ์บ้านเกิด และทำคลิปเรื่องการทำหัวโขน

2.1.6.9 กิจกรรมพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ ชุมชนวัดลำเรือแตก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(1) ประวัติชุมชน

จากการบอกเล่าของผู้เฒ่าผู้แก่ ปู่ชวดตาชวด เล่าต่อกันมาว่าตำบลเชียงรากน้อยหรือทุ่งเชียงรากน้อย เดิมเมื่อหลายร้อยปีที่ผ่านมาเป็นป่าไม้รกทึบมากและมีฝูงช้างอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก และช้างก็จะนอนจนเป็นหนองน้ำเล็กใหญ่เป็นบึง ชาวบ้านในสมัยนั้นมีประชานน้อยมากถนนหนทางก็ไม่มี ชาวบ้านก็จะมาถางป่าเพื่อทำการเกษตร (ทำนา) บางครั้งช้างก็จะมาเหยียบย่ำทำลายทำให้พืชผลเสียหายและเมื่อถึงฤดูแล้งน้ำในบึงหรือหนองก็จะแห้งขอด ช้างก็จะเดินทางไปกินน้ำที่แม่น้ำเจ้าพระยาจนเป็นลำกลางเป็นคลอง ชาวบ้านในสมัยนั้นใช้เรือเป็นพาหนะและจะนำเรือมาจอดไว้ที่วัดธรรมนาวา เดิมเรียกชื่อวัดนี้ว่าวัดลำเรือแตกเพราะช้างเดินทางผ่านก็จะเหยียบหรือทำลายเรือจนแตกเสียหาย ชาวบ้านจึงเรียกว่าลำเรือแตกและช้างก็จะเดินทางไปแม่น้ำเจ้าพระยาจนเกิดเป็นลำคลองชาวบ้านจะเรียกว่าคลองช้างราก ต่อมาก็เรียกเพี้ยนมาว่าคลองเชียงราก ส่วนวัดธรรมนาวาเดิมชาวบ้านเรียกว่าวัดลำเรือแตกต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นวัดธรรมนาวาเพื่อให้เป็นศิริมงคลและโลโก้ของ

เทศบาลเชียงรายก็น้อยใช้รูปข้างยื่นอยู่ในวงกลมล้อมรอบ ด้วยรวงข้าวซึ่งหมายถึงข้างเป็นสัตว์
คู่บ้านคู่เมืองเพราะในสมัยโบราณใช้ข้างทำศึกสงคราม ส่วนรวงข้าวหมายถึงพื้นที่ตำบลเชียงรายน้อย
เป็นพื้นที่ทำนาข้าว

หมู่บ้านที่ 12 มีกลุ่มหมู่บ้านอยู่เหนือวัดธรรมนาวา ชาวบ้านจะเรียกชุมชนแห่งนี้ว่าชุมชนลำ
เรือแตกหรือกลุ่มหมู่บ้านลำเรือแตกในปัจจุบันนี้

(2) แผนที่ชุมชน

แผนภาพที่ 92 แผนที่ชุมชนวัดลำเรือแตก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พื้นที่ชุมชนวัดลำเรือแตก ซึ่งประกอบด้วยโรงเรียนวัดธรรมนาวาและวัดธรรมนาวาในฐานะ
ศูนย์กลางสำคัญด้านพระพุทธศาสนาและการศึกษาของชุมชน สามารถอธิบายสภาพแวดล้อมและ
ศักยภาพของพื้นที่ตามหลักสี่ปายะ 7 ได้อย่างชัดเจน โดยในมิติอวาาสสี่ปายะ พื้นที่ตั้งของ
โรงเรียนวัดธรรมนาวาอยู่ใกล้วัดธรรมนาวา มีบรรยากาศสงบ ร่มรื่น เอื้อต่อการเรียนรู้ การพัฒนา
จิตใจ และการปฏิบัติธรรม ในมิติโคจรสี่ปายะ ชุมชนมีระบบการคมนาคมที่สะดวกและปลอดภัย มี
ถนนสายหลักเชื่อมต่อพื้นที่ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ ส่งเสริมการเดินทาง การประกอบอาชีพ และการ
เข้าถึงแหล่งบริการสาธารณะ สำหรับภัสสี่ปายะ วัดธรรมนาวาทำหน้าที่เป็นพื้นที่กลางของชุมชน
ในการประชุม พบปะ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ก่อให้เกิดการสื่อสารที่เหมาะสมและสร้าง
ความสัมพันธ์อันดีในสังคมชุมชน ด้านบุคคลสี่ปายะ ชุมชนมีบุคคลสำคัญที่เป็นที่พึ่งทางใจและทาง
ปัญญา ได้แก่ พระครูประทีปนิติธรรม เจ้าอาวาสวัดธรรมนาวาและเจ้าคณะตำบลคลองจิก ซึ่งทำ
หน้าที่ให้คำปรึกษาแก่ชุมชนอย่างใกล้ชิด ควบคู่กับผู้อำนวยการโรงเรียนวัดธรรมนาวาที่เป็นที่ปรึกษา

และผู้สนับสนุนกิจกรรมทางการศึกษาและสังคม ด้านโภชนาการสุขภาพ ชุมชนมีความอุดมสมบูรณ์ด้านแหล่งทำมาหากิน ทั้งภาคเกษตรกรรม ร้านค้า และร้านอาหาร โดยเฉพาะพื้นที่ใกล้วัดที่เปิดโอกาสให้ชาวบ้านใช้เป็นตลาดนัดชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ในมิติอุตสาหกรรม สภาพดินฟ้าอากาศและสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติเอื้อต่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ส่งผลให้ชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น การทำนา การปลูกข้าวโพด และการเลี้ยงปลา และในมิติอริยาปถสัปปายะ ทั้งโรงเรียนวัดธรรมนาวาและวัดธรรมนาวามีพื้นที่สำหรับการพักผ่อน ออกกำลังกาย และลานเอนกประสงค์ที่เปิดให้ชุมชนเข้ามาใช้ประโยชน์ร่วมกัน สภาพแวดล้อมโดยรวมจึงสะท้อนให้เห็นว่าชุมชนวัดลำเรือแตกมีความพร้อมทั้งด้านกายภาพ สังคม และจิตใจ ตามหลักสัปปายะ 7 อย่างเกื้อกูลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการเรียนรู้ของคนในชุมชนอย่างยั่งยืน

(3) ผลการวิเคราะห์ปัญหาชุมชน

แผนภาพที่ 93 ลงพื้นที่ชุมชนวัดลำเรือแตก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผลการวิเคราะห์ปัญหาชุมชนจากกระบวนการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการที่มีเยาวชนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นศูนย์กลาง แสดงให้เห็นถึงการพัฒนาความสามารถของเยาวชนในการทำความเข้าใจสภาพปัญหาของชุมชนอย่างเป็นระบบ ผ่านการลงพื้นที่จริงบริเวณรอบวัด ซึ่งทำหน้าที่เป็นพื้นที่ทางสังคมและวัฒนธรรมที่สำคัญของชุมชน กระบวนการดังกล่าวเปิดโอกาสให้เยาวชนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นตามประสบการณ์และความเข้าใจของตนเอง โดยยึดชุมชนเป็นหลักการคิดสำคัญ ก่อนนำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์ร่วมกับการออกแบบกิจกรรมขยายผลที่มุ่งเน้นกลุ่มเป้าหมายเป็นเยาวชนด้วยกันเอง หัวใจสำคัญของการดำเนินงานอยู่ที่การใช้พื้นที่ของเยาวชนเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ ผ่านการบันทึกและถอดบทเรียนจากการลงพื้นที่ตามกรอบอริยสัจจโมเดล เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาชุมชนอย่างมีเหตุมีผลและเป็นขั้นตอน โดยในขั้นสุดท้าย เยาวชนได้ร่วมกันทำความเข้าใจและยอมรับสถานะที่ไม่น่าพึงพอใจที่เกิดขึ้นในชุมชน ผ่านการทบทวนทุนเดิมจากแผนที่ชุมชนซึ่งช่วยสร้างบรรยากาศเชิงบวกและความรู้สึกเป็นเจ้าของพื้นที่ จากนั้นจึงระดมสมองเพื่อให้เห็นภาพรวมของปัญหาหลัก และใช้กระบวนการจัดลำดับความสำคัญด้วยเทคนิคการลงคะแนน เพื่อคัดเลือกปัญหาที่ชุมชนเห็นว่ามีความเร่งด่วนที่สุด จนสามารถสรุปออกมาเป็นประโยคบอกเล่าปัญหาที่ชัดเจนและได้รับการยอมรับร่วมกัน ในขั้นสุดท้าย เยาวชนได้ร่วมกันวินิจฉัยปัญหาเชิงลึกเพื่อค้นหารากเหง้าของปัญหา โดยนำประโยคบอกเล่าปัญหาที่ได้จากขั้นแรกมาเป็นโจทย์ตั้งต้นในการสนทนา และใช้เทคนิคการถามว่าทำไมซ้ำอย่างเป็นระบบภายใต้การนำกระบวนการของพุทธนวัตกรรม เพื่อช่วยให้เยาวชนสามารถก้าวพ้นจากการมองเห็นเพียงอาการของปัญหา ไปสู่การเข้าใจสาเหตุเชิงโครงสร้างและเชิงพฤติกรรมที่เป็นต้นตอแท้จริง จนนำไปสู่การสรุปสาเหตุหลักที่ทุกฝ่ายเห็นพ้องต้องกัน ขั้นนี้โรธเป็นกระบวนการสร้างภาพฝันและเป้าหมายร่วมกันของชุมชน โดยเยาวชนได้ใช้

คำถามเชิงสร้างสรรค์เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการจินตนาการถึงสถานะที่พึงประสงค์เมื่อปัญหาถูกคลี่คลาย ทำให้สามารถมองเห็นภาพความสำเร็จร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม ก่อนจะสังเคราะห์ภาพฝันดังกล่าวออกมาเป็นประโยคเป้าหมายที่ชัดเจน มีความเป็นไปได้ และสะท้อนความต้องการร่วมของชุมชน และในขั้นนรรถ เยาวชนได้มีบทบาทสำคัญในฐานะผู้ร่วมออกแบบการเปลี่ยนแปลง โดยเปิดพื้นที่ให้ทุกคนเสนอแนวคิดและวิธีการแก้ไขปัญหาย่างอิสระ พร้อมทั้งร่วมกันจัดกลุ่มแนวทางตามศักยภาพและทรัพยากรของชุมชน แยกเป็นแนวทางที่สามารถดำเนินการได้เองและแนวทางที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากภายนอก รวมถึงแนวทางระยะสั้นและระยะยาว จนสามารถรวบรวมเป็นชุดโครงการเบื้องต้นเพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนปฏิบัติการในลำดับต่อไป ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าเยาวชนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสามารถเรียนรู้และประยุกต์ใช้หลักอริยสัจ 4 เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์และแก้ไขปัญหามุมชนได้อย่างเป็นระบบ อันนำไปสู่การเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ การทำงานร่วมกัน และความรู้สึกเป็นเจ้าของการพัฒนาชุมชน ซึ่งถือเป็นรากฐานสำคัญของการสร้างพลเมืองรุ่นใหม่ที่มีปัญญาและคุณธรรมในการขับเคลื่อนชุมชนอย่างยั่งยืนต่อไป

(4) ผลการพัฒนาชุมชน

ผลการพัฒนาชุมชนจากการดำเนินโครงการพุทธนวัตกรรมในพื้นที่ชุมชนลำเรือแตกสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงเชิงบวกอย่างเป็นระบบทั้งในมิติทางสังคม วัฒนธรรม จิตสำนึก และโครงสร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน โดยเฉพาะบทบาทของเยาวชนซึ่งได้รับการยกระดับจากผู้มีส่วนร่วมกับไปสู่การเป็นกลไกสำคัญของการพัฒนา กระบวนการพัฒนาที่เกิดขึ้นมิได้มุ่งเพียงผลลัพธ์เชิงกิจกรรมในระยะสั้น หากแต่เป็นการสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมที่เชื่อมโยงวัด โรงเรียน และชุมชนเข้าด้วยกันอย่างมีความหมาย ส่งผลให้เกิดความตระหนักร่วมกันว่าการพัฒนาชุมชนเป็นภารกิจของทุกภาคส่วน มิใช่หน้าที่ของหน่วยงานภายนอกเพียงฝ่ายเดียว การเปิดพื้นที่ให้เยาวชนได้มีบทบาทในการคิด วิเคราะห์ และออกแบบแนวทางแก้ไขปัญหามุมชน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงทัศนคติทั้งในกลุ่มเยาวชนและคนในชุมชน จากเดิมที่เยาวชนมักถูกมองว่าเป็นเพียงผู้รับผลกระทบหรือผู้ตามนโยบาย กลับกลายเป็นผู้ร่วมกำหนดทิศทางการพัฒนาอย่างมีศักดิ์ศรีและความรับผิดชอบในเชิงกระบวนการ โครงการได้ประยุกต์ใช้หลักคิดทางพระพุทธศาสนาเป็นฐานสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนา โดยเฉพาะหลักปรัโตโมสะซึ่งเน้นการรับฟังเสียงของผู้อื่นอย่างลึกซึ้ง และหลักโยนิโสมนสิการซึ่งช่วยให้การคิดวิเคราะห์ปัญหาเป็นไปอย่างรอบด้าน ไม่ติดอยู่กับอคติหรือการมองปัญหาเพียงผิวเผิน เมื่อผสานเข้ากับกรอบการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมตามหลักสัปปายะ 7 และการแก้ไขปัญหาย่างเป็นระบบตามหลักอริยสัจ 4 ทำให้ชุมชนสามารถมองเห็นปัญหาและศักยภาพของตนเองอย่างชัดเจนและเป็นองค์รวม ผลจากกระบวนการดังกล่าวนำไปสู่การจัดทำแผนที่ชุมชนที่สะท้อนทั้งจุดอ่อนและจุดแข็งในมิติต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านคมนาคม เศรษฐกิจอาชีพ สิ่งแวดล้อม และพื้นที่สาธารณะ ซึ่งมีได้เป็นเพียงข้อมูลเชิงเทคนิค แต่เป็นเครื่องมือทางปัญญาที่ช่วยให้ คนในชุมชนเกิดความเข้าใจร่วมและสามารถสื่อสารปัญหาและความต้องการของตนเองได้อย่างเป็นระบบ ในเชิงผลลัพธ์เชิงรูปธรรม ชุมชนได้เริ่มต้นโครงการเชิงปฏิบัติการที่มุ่งเน้นการสร้างพุทธสุขภาวะ โดยใช้พื้นที่วัดธรรมนาวาเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ผ่านกิจกรรม Green and Clean Space ซึ่งไม่เพียงเป็นการปรับปรุงภูมิทัศน์หรือดูแลความสะอาด แต่เป็นกระบวนการสร้างจิตสำนึกสาธารณะการทำงานร่วมกัน และความรู้สึกเป็นเจ้าของพื้นที่ร่วมของคนทุกวัย โดยเฉพาะเยาวชน กิจกรรมดังกล่าวช่วยฟื้นฟูพื้นที่สาธารณะให้กลับมาเป็นพื้นที่แห่งการพบปะ การพักผ่อน และการทำกิจกรรม

ร่วมกันอย่างปลอดภัยและสร้างสรรค์ ขณะเดียวกันยังช่วยแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม เช่น ขยะและกลิ่นไม่พึงประสงค์จากมูลสัตว์ ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนโดยตรง ในเชิงสังคม การพัฒนาที่เกิดขึ้นช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน ทั้งพระสงฆ์ ครู เยาวชน ผู้ปกครอง และประชาชนทั่วไป เกิดเป็นเครือข่ายความร่วมมือที่ไม่เป็นทางการแต่มีความเข้มแข็ง วัดและโรงเรียนได้รับการยกระดับบทบาทจากสถานที่ประกอบศาสนกิจและการศึกษา ไปสู่การเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และการพัฒนาชุมชนอย่างแท้จริง ในเชิงวัฒนธรรมและจิตวิญญาณ การนำหลักธรรมมาเป็นกรอบการคิดและการปฏิบัติ ช่วยหล่อหลอมให้การพัฒนาชุมชนมิได้มุ่งเน้นเพียงความเจริญทางวัตถุ แต่ให้ความสำคัญกับความสมดุลระหว่างกาย ใจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้เกิดแนวความคิดพัฒนาแบบพุทธเศรษฐศาสตร์ที่เน้นความพอเพียง ความเอื้ออาทร และการอยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูล ในระยะยาว ผลการพัฒนาชุมชนจากโครงการนี้ได้วางรากฐานสำคัญในการสร้างเครือข่ายแกนนำเด็กและเยาวชนที่มีศักยภาพ มีทักษะการคิดเชิงระบบ การสื่อสาร และการทำงานร่วมกัน พร้อมทั้งมีจิตสำนึกสาธารณะและความภาคภูมิใจในบ้านเกิดของตนเอง เครือข่ายดังกล่าวสามารถทำหน้าที่เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาในประเด็นอื่น ๆ ของชุมชนต่อไปอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน เมื่อพิจารณาโดยรวม ผลการพัฒนาชุมชนที่เกิดขึ้นมิได้จำกัดอยู่เพียงผลสำเร็จของโครงการใดโครงการหนึ่ง หากแต่เป็นการสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมและโครงสร้างทางสังคมที่เอื้อต่อการพัฒนาชุมชนจากภายใน โดยมีเยาวชนเป็นพลังสำคัญในการสืบสานและต่อยอดการพัฒนาไปสู่อนาคตอย่างมีปัญญาและคุณธรรม

แผนภาพที่ 94 ลงพื้นที่ชุมชนวัดลำเรือแตก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2.1.6.10 กิจกรรมพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ ชุมชนวัดเจติยภูมิ จังหวัดขอนแก่น

(1) ประวัติชุมชน

ชุมชนวัดเจติยภูมิ บ้านขาม ตำบลบ้านขาม อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น เป็นชุมชนขนาดใหญ่ที่มีพัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจ ศาสนา และวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง โดยมีประชากรรวมกว่า 18,000 คน และครัวเรือนมากกว่า 5,600 ครัวเรือน ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีศักยภาพสูงทั้งด้านภูมิประเทศและการคมนาคม เนื่องจากมีถนนสายหลักเชื่อมโยงระหว่างจังหวัดขอนแก่นและอุดรธานี ส่งผลให้ชุมชนสามารถพัฒนาได้ทั้งในมิติการเกษตร พาณิชยกรรม และการบริการ ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก ได้แก่ การปลูกข้าว อ้อย มันสำปะหลัง และพืชเศรษฐกิจอื่นควบคู่กับการเลี้ยงสัตว์และการประมงพื้นบ้าน ขณะเดียวกันยังมีอาชีพค้าขาย รับจ้าง และบริการ ซึ่งก่อให้เกิดการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในภาพรวม โครงสร้างทางสังคมของชุมชนมีความพร้อมด้านการศึกษาและสาธารณสุข โดยมีสถานศึกษาครบทุกระดับตั้งแต่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจนถึงมัธยมศึกษา มีหน่วยบริการสาธารณสุขประจำตำบล และมีระบบสาธารณสุขภาคพื้นพื้นฐานที่ครอบคลุม ส่งผลให้ชุมชนมีความมั่นคงทางสังคมและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในระดับที่ดี แม้จะมีปัญหาการลักขโมยและยาเสพติดบ้างในบางกรณี แต่สามารถควบคุมได้ด้วยความร่วมมือของผู้นำชุมชน หน่วยงานท้องถิ่น และประชาชน ด้านการสังคมสังเคราะห์องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขามมีบทบาทสำคัญในการดูแลกลุ่มเปราะบาง ผ่านโครงการเบี้ยยังชีพ การช่วยเหลือผู้ยากไร้ การซ่อมแซมที่อยู่อาศัย และการส่งเสริมการจ้างงานเยาวชน ซึ่งสะท้อนถึงระบบการดูแลทางสังคมที่เอื้อต่อความเข้มแข็งของชุมชน ในมิติศาสนาและวัฒนธรรม ชุมชนวัดเจติยภูมิถือเป็นศูนย์กลางทางจิตวิญญาณของพื้นที่ โดยมีวัดและสำนักสงฆ์จำนวนมาก และมีพระธาตุขามแก่นเป็นแหล่งศรัทธาสำคัญที่เชื่อมโยงวิถีชีวิตของประชาชนกับพระพุทธศาสนาอย่างแนบแน่น ประเพณีท้องถิ่น เช่น สงกรานต์ แห่เทียนเข้าพรรษา บุญบั้งไฟ และพิธีบวงสรวงพระธาตุขามแก่น ยังคงได้รับการสืบทอดอย่างต่อเนื่อง สะท้อนอัตลักษณ์และความเป็นชุมชนอีสานที่มีรากเหง้าทางวัฒนธรรมเข้มแข็ง ควบคู่กับการอนุรักษ์และถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นผ่านบทบาทของปราชญ์ชาวบ้านและผู้นำชุมชน โดยกิจกรรมการเรียนรู้ในฐานต่าง ๆ อาทิ พิธีบายศรีสู่ขวัญ การทอเสื่อกก ศาลปู่ตา และกลองยาว มิได้เป็นเพียงการอนุรักษ์ประเพณี หากแต่เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงเยาวชนกับรากเหง้าทางประวัติศาสตร์ ความเชื่อ และวิถีชีวิตของบรรพบุรุษ กิจกรรมเหล่านี้ช่วยปลูกฝังคุณค่าด้านกตัญญู ความสามัคคี ระเบียบวินัย และการใช้เวลาว่างอย่างสร้างสรรค์ อีกทั้งยังสามารถต่อยอดไปสู่การสร้างรายได้เสริมและการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในอนาคต การดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชนในพื้นที่วัดเจติยภูมิครั้งนี้ ได้รับความร่วมมือจากหลายภาคส่วน ทั้งพระสงฆ์ ผู้นำท้องถิ่น นักวิชาการ นิสิต นักเรียน และประชาชนในชุมชน ทำให้กระบวนการเรียนรู้มิได้จำกัดอยู่เพียงการถ่ายทอดความรู้เชิงทฤษฎี แต่เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงในพื้นที่ ซึ่งช่วยเสริมสร้างความเข้าใจบริบทชุมชนอย่างรอบด้าน เกิดการตระหนักรู้ในคุณค่าของทรัพยากรท้องถิ่น และสร้างความภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ของชุมชน เมื่อพิจารณาโดยภาพรวม ชุมชนวัดเจติยภูมิ บ้านขาม จึงเป็นชุมชนที่มีศักยภาพสูงทั้งด้านทรัพยากรมนุษย์ เศรษฐกิจ สังคม ศาสนา และวัฒนธรรม หากสามารถบูรณาการทุนทางสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมของเยาวชนเข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ จะทำให้ชุมชนแห่งนี้สามารถพัฒนาไปสู่ความเข้มแข็งและความยั่งยืนในระยะยาวได้อย่างมั่นคงและสอดคล้องกับบริบทท้องถิ่นอย่างแท้จริง

(2) แผนที่ชุมชน

แผนภาพที่ 95 แผนที่ชุมชนวัดเจติยภูมิ จังหวัดขอนแก่น

แผนที่ชุมชนบ้านขามสะท้อนให้เห็นโครงสร้างและศักยภาพของพื้นที่ที่มีความสมบูรณ์ทั้งในมิติทางศาสนา การศึกษา สังคม และการดำรงชีวิตของผู้คน โดยมีโรงเรียนพระธาตุขามแก่นพิทยาลัย วัดเจติยภูมิ และวัดป่าบ้านขาม ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางหลักของชุมชน เมื่อพิจารณาภายใต้กรอบแนวคิดสัปปายะ 7 จะเห็นได้ว่าพื้นที่แห่งนี้มีความเกื้อกูลต่อการพัฒนาคนและชุมชนอย่างรอบด้าน เริ่มจากอวาสสัปปายะซึ่งหมายถึงที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม โดยลักษณะการตั้งของโรงเรียนและวัดที่อยู่ใกล้กัน ทำให้เกิดบรรยากาศที่สงบ ร่มรื่น เอื้อต่อการเรียนรู้ การฝึกวินัย และการปลูกฝังคุณธรรมตามแนวทางพระพุทธศาสนา เด็กและเยาวชนสามารถซึมซับคุณค่าทางจริยธรรมผ่านวิถีชีวิตประจำวันได้อย่างเป็นธรรมชาติ โคอรรถสัปปายะในชุมชนบ้านขามสะท้อนถึงความสะดวกด้านการคมนาคมและการเข้าถึงทรัพยากร เนื่องจากมีถนนสายหลักและเส้นทางสัญจรที่ปลอดภัย เอื้อต่อการเดินทาง การค้าขาย การประกอบอาชีพ และการเข้าถึงแหล่งอาหารและแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกชุมชน ภัตตสัปปายะหรือการสื่อสารที่เหมาะสม ปรากฏชัดผ่านบทบาทของวัดเจติยภูมิและวัดป่าบ้านขามในฐานะพื้นที่สาธารณะสำหรับการประชุม ปรึกษาหารือ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของคนในชุมชน ซึ่งช่วยเสริมสร้างความเข้าใจ ความสามัคคี และการมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาและพัฒนาชุมชนร่วมกัน บุคคลสัปปายะซึ่งหมายถึงบุคคลที่เหมาะสมต่อการเกื้อหนุนการพัฒนา ปรากฏผ่านบทบาทของพระสงฆ์ผู้นำทางจิตใจ ได้แก่ พระครูสุตธรรมภาณี ผศ.ดร. เจ้าอาวาสวัดเจติยภูมิและเจ้าอาวาสวัดป่าบ้านขาม รวมถึงผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพระธาตุขามแก่นพิทยาลัย ซึ่งเป็นบุคคลที่ชุมชนเข้าถึงได้ง่าย ให้คำปรึกษา สนับสนุนกิจกรรม และทำหน้าที่เชื่อมโยงระหว่างศาสนา การศึกษา และชีวิตชุมชนอย่างใกล้ชิด โภชนสัปปายะหรือความเหมาะสมด้านอาหาร และปัจจัยการยังชีพ สะท้อนผ่านโครงสร้างเศรษฐกิจของชุมชนที่มีทั้งภาคการเกษตร ร้านค้า ร้านอาหาร และตลาดนัดชุมชน โดยเฉพาะพื้นที่รอบวัดที่เปิดโอกาสให้ชาวบ้านนำผลผลิตและอาหารมาจำหน่ายอย่างสม่ำเสมอ ส่งผลให้เกิดความมั่นคงด้านอาหารและรายได้ในระดับครัวเรือน อุตสัปปา

ยะหรือความเหมาะสมด้านสภาพแวดล้อมและภูมิอากาศ ปรากฏจากลักษณะพื้นที่ที่เอื้อต่อการทำเกษตรกรรมและกิจกรรมทางเศรษฐกิจอื่น ๆ ดินฟ้าอากาศและทรัพยากรธรรมชาติสนับสนุนให้ชาวบ้านสามารถดำรงชีวิตและประกอบอาชีพได้อย่างต่อเนื่อง ลดความเปราะบางทางเศรษฐกิจ และสุดท้ายอิริยาบถสัปปายะซึ่งหมายถึงอิริยาบถและการใช้พื้นที่อย่างเหมาะสม ปรากฏจากการที่โรงเรียนและวัดมีพื้นที่สำหรับการพักผ่อน ออกกำลังกาย และจัดกิจกรรมสาธารณะ เช่น ลานเอนกประสงค์และพื้นที่สีเขียว ทำให้ชุมชนมีพื้นที่ร่วมในการทำกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ ทั้งด้านการศึกษา ศาสนา สุขภาวะ และการสังคม เมื่อพิจารณาโดยภาพรวม แผนที่ชุมชนบ้านขามตามกรอบสัปปายะ 7 แสดงให้เห็นว่าชุมชนแห่งนี้มิได้เป็นเพียงพื้นที่อยู่อาศัย แต่เป็นระบบนิเวศทางสังคมที่มีความสมดุลระหว่างกายภาพ จิตใจ ปัญญา และความสัมพันธ์ของผู้คน โดยมีศาสนาและการศึกษาเป็นแกนกลางสำคัญ หากสามารถต่อยอดการใช้ทุนทางพื้นที่ บุคคล และวัฒนธรรมเหล่านี้อย่างเป็นระบบ จะทำให้ชุมชนบ้านขามมีศักยภาพสูงในการพัฒนาเยาวชนและชุมชนสู่ความเข้มแข็งและยั่งยืนในระยะยาวอย่างสอดคล้องกับบริบทท้องถิ่นและหลักพุทธธรรมอย่างแท้จริง

(3) ผลการวิเคราะห์ปัญหาชุมชน

ผลการวิเคราะห์ปัญหาชุมชนวัดเจติยภูมิ บ้านขาม ที่ดำเนินการโดยกระบวนการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการซึ่งมีเยาวชนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นแกนกลาง สะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนาการเรียนรู้ที่ยึดชุมชนเป็นฐานคิดและเปิดพื้นที่ให้เยาวชนได้มีบทบาทในการมองเห็น วิเคราะห์ และทำความเข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในบริบทพื้นที่ของตนเอง โดยกระบวนการทั้งหมดเริ่มจากการลงพื้นที่รอบชุมชนวัดเจติยภูมิ เพื่อให้เยาวชนได้สัมผัสสภาพแวดล้อม วิถีชีวิต และสถานการณ์ปัญหาจริง จากนั้นนำประสบการณ์ดังกล่าวมาสังเคราะห์ผ่านกรอบคิดตามหลักอริยสัจ 4 เพื่อใช้เป็นเครื่องมือวิเคราะห์ปัญหาอย่างเป็นระบบ ในขั้นตอนสุดท้าย เยาวชนได้ร่วมกันทำความเข้าใจและยอมรับสภาพปัญหาที่ไม่น่าพึงพอใจของชุมชน ผ่านการทบทวนทุนเดิมด้วยแผนที่ชุมชน การระดมแนวความคิดและการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาโดยใช้เทคนิคการลงคะแนน ซึ่งช่วยให้เห็นภาพรวมของปัญหาหลักและสามารถสรุปออกมาเป็นประโยคบอกเล่าปัญหาที่ชัดเจนและเป็นที่ยอมรับร่วมกัน ต่อมาในขั้นสุดท้าย เยาวชนได้เรียนรู้การวิเคราะห์เชิงลึกเพื่อค้นหาสาเหตุของปัญหา ไม่มองเพียงอาการที่ปรากฏ แต่พยายามตอบคำถามว่าทำไมปัญหาจึงเกิดขึ้น โดยใช้เทคนิคการถามว่าทำไมซ้ำหลายครั้งภายใต้การนำกระบวนการของพุทธนวัตกร ทำให้สามารถระบุสาเหตุหลักที่เป็นต้นตอของปัญหาและเกิดความเข้าใจร่วมกันอย่างมีเหตุผล ชั้นนี้โรธเป็นกระบวนการสำคัญที่เปิดพื้นที่ให้เยาวชนได้สร้างภาพฝันและกำหนดสถานะที่พึงประสงค์ของชุมชนในอนาคต ผ่านคำถามเชิงสร้างสรรค์ที่กระตุ้นให้เกิดจินตนาการถึงความสำเร็จเมื่อปัญหาถูกคลี่คลาย แล้วนำภาพฝันดังกล่าวมาสังเคราะห์เป็นเป้าหมายที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง สุดท้ายในขั้นมรรค เยาวชนได้ร่วมกันระดมสมองเพื่อเสนอแนวทางและชุดกิจกรรมในการแก้ไขปัญหา โดยเปิดโอกาสให้ทุกคนแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ จากนั้นจึงนำแนวคิดทั้งหมดมาจัดกลุ่มและพิจารณาความเป็นไปได้ ทั้งในมิติของแนวทางที่ชุมชนสามารถดำเนินการได้เองหรือจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากภายนอก รวมถึงการแยกแนวทางระยะสั้นและระยะยาว เพื่อสรุปออกมาเป็นชุดโครงการเบื้องต้นสำหรับใช้เป็นฐานข้อมูลในการวางแผนปฏิบัติการในลำดับต่อไป โดยภาพรวม กระบวนการวิเคราะห์ปัญหาชุมชนครั้งนี้มิได้มุ่งเพียงการระบุปัญหาเท่านั้น แต่เป็นการเสริมสร้างทักษะการคิดอย่างเป็นระบบ การทำงานร่วมกัน และการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการพัฒนาชุมชน อันนำไปสู่การปลูกฝังสำนึกความ

เป็นเจ้าของพื้นที่และการเรียนรู้เชิงพุทธที่เชื่อมโยงปัญญา คุณธรรม และการปฏิบัติจริงเข้าด้วยกัน
 อย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน

(4) ผลการพัฒนาชุมชน

ผลการพัฒนาชุมชนวัดเจติยภูมิ บ้านขาม ตำบลบ้านขาม อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น
 จากการดำเนินโครงการพุทธนวัตกรรมวัดกรสะท้อนให้เห็นการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างทางความคิดและ
 การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนซึ่งเดิมประสบปัญหาการขาดพื้นที่และกลไกใน
 การแสดงความคิดเห็นและมีบทบาทต่อการพัฒนาชุมชนอย่างแท้จริง การออกแบบ
 กระบวนการพัฒนาในครั้งนี้จึงมุ่งสร้างการตระหนักรู้ถึงปัญหาและภารกิจของพุทธนวัตกรรม ผ่านการ
 เปิดพื้นที่การเรียนรู้เชิงปฏิบัติการให้เยาวชนจำนวน 150 คน ได้เข้ามามีบทบาทเป็นกลไกสำคัญของ
 การเปลี่ยนแปลง โดยเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับผลกระทบหรือผู้ถูกกระทำในโครงสร้างชุมชนเดิม ไปสู่
 การเป็นผู้ร่วมคิด ผู้ร่วมวิเคราะห์ และผู้ร่วมออกแบบแนวทางพัฒนาชุมชนด้วยตนเอง ภายใต้กรอบ
 การพัฒนาที่มีปัญญาและคุณธรรมเป็นฐาน เยาวชนและผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้รับการฝึกฝนทักษะที่
 จำเป็นต่อการเป็นพุทธนวัตกรรม ไม่เพียงในมิติของการมองเห็นปัญหา แต่รวมถึงความสามารถในการ
 รับฟังอย่างลึกซึ้งซึ่งตามหลักปรัโตโฆสะ การคิดวิเคราะห์อย่างแยกแยะตามหลักโยนิโสมนสิการ และ
 การมองชุมชนอย่างรอบด้านผ่านกรอบสปายะ 7 ซึ่งช่วยให้การวิเคราะห์ปัญหาและศักยภาพของ
 พื้นที่ไม่แยกส่วน แต่เชื่อมโยงมิติทางกายภาพ สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และจิตวิญญาณเข้า
 ด้วยกันอย่างเป็นระบบ เมื่อกระบวนการดังกล่าวถูกบูรณาการเข้ากับหลักอริยสัจ 4 ในการกำหนด
 แนวทางแก้ไขปัญหา จึงทำให้การพัฒนาชุมชนมิได้หยุดอยู่ที่การระบุปัญหาเชิงผิวเผิน หากแต่
 สามารถวินิจฉัยถึงรากเหง้าของปัญหา สร้างภาพเป้าหมายของสภาวะที่พึงประสงค์ และออกแบบ
 หนทางปฏิบัติที่สอดคล้องกับบริบทจริงของพื้นที่ ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม คือการที่กลุ่ม
 เยาวชนสามารถร่วมกันจัดทำแผนที่ชุมชนซึ่งสะท้อนทั้งปัญหาและโอกาสในการพัฒนาอย่างเป็น
 ระบบ โดยพบประเด็นสำคัญในหลายมิติ เช่น ด้านโครงสร้างสปายะซึ่งยังมีข้อจำกัดเรื่องเส้นทางสัญจร
 เพื่อการเกษตรที่ไม่สะดวกและขาดความปลอดภัย รวมถึงการขาดป้ายบอกทางและไฟส่องสว่างใน
 บางจุด ด้านโภชนาการสปายะซึ่งแม้ชุมชนจะมีฐานอาชีพเกษตรกรรมที่เข้มแข็ง แต่ยังขาดการสร้าง
 มูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตผ่านการแปรรูปหรือการตลาดออนไลน์ และด้านอาวาสสปายะซึ่งยังมีปัญหา
 ขยะและสุขภาวะจากกลิ่นไม่พึงประสงค์ของมูลสัตว์ที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน การ
 วิเคราะห์ดังกล่าวนำไปสู่การระดมความคิดและการออกแบบโครงการต่อยอดในรูปแบบพุทธนวัตกรรม
 เยาวชนนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม โดยกำหนดเป้าหมายการพัฒนา
 ชุมชนบ้านขามให้เป็นต้นแบบด้านพุทธเศรษฐศาสตร์และพุทธสุขภาวะ อันจะนำไปสู่การก่อรูปของ
 เครือข่ายแกนนำเด็กและเยาวชนที่มีศักยภาพในการขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่องและ
 ยั่งยืน โครงการที่ถูกออกแบบขึ้นภายใต้กรอบอริยสัจโมเดลมุ่งเน้นประเด็นพุทธสุขภาวะ โดยระบุทุกข
 สำคัญของชุมชน ได้แก่ การขาดพื้นที่สาธารณะที่เอื้อต่อการพักผ่อนและทำกิจกรรมร่วมกันของ
 เยาวชนและคนในชุมชน รวมถึงปัญหาขยะและกลิ่นจากมูลสัตว์ และกำหนดมรรคหรือแนวทางแก้ไข
 ในรูปแบบโครงการ Green and Clean Space ปฏิบัติการสุขภาวะ ณ วัดปากข้าวสารใต้ ซึ่งเน้นการ
 ใช้พื้นที่วัดและพื้นที่สาธารณะเป็นฐานของการพัฒนา ผ่านการปฏิบัติการสปายะที่เยาวชนและ
 ชุมชนร่วมกันพัฒนาพื้นที่ตามหลักอาวาสสปายะและอิริยาปถสปายะ เช่น การทำความสะอาด
 บริเวณรอบวัด การจัดระเบียบพื้นที่ และการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการใช้งานร่วมกัน ตลอดจน
 การจัดกิจกรรม Community Clean-Up Drive เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกการดูแลพื้นที่สาธารณะและ

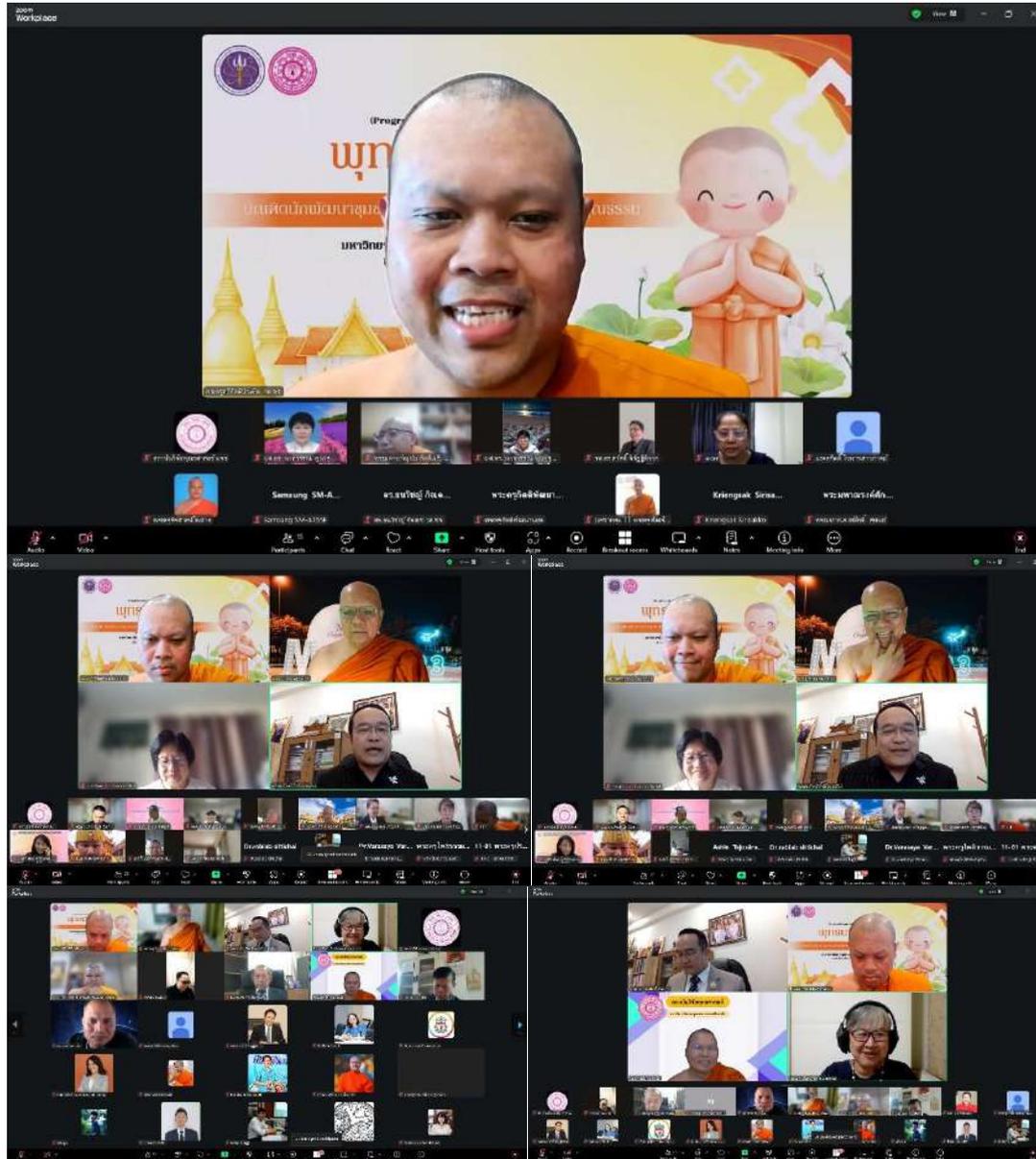
สร้างพื้นที่สีเขียวหรือพื้นที่กิจกรรมขนาดย่อมที่มีความสงบ ร่มรื่น และปลอดภัย ผลการพัฒนาชุมชน จากกระบวนการดังกล่าวจึงมิได้ปรากฏเพียงในรูปของกิจกรรมหรือโครงการ แต่สะท้อนถึงการ เปลี่ยนแปลงเชิงคุณค่าและกระบวนทัศน์ของเยาวชนและคนในชุมชน ที่เริ่มมองตนเองเป็นเจ้าของ ปัญหา เจ้าของพื้นที่ และเจ้าของการพัฒนา อันเป็นรากฐานสำคัญของการสร้างความเข้มแข็งและ ความยั่งยืนให้กับชุมชนวัดเจติยภูมิ บ้านขาม ในระยะยาวอย่างแท้จริง

แผนภาพที่ 96 ลงพื้นที่ชุมชนวัดเจติยภูมิ จังหวัดขอนแก่น

2.1.7 ผลการดำเนินงานกิจกรรมที่ 7 จัดเวทีนำเสนอผลงาน

สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ได้จัดเวทีนำเสนอผลงานผ่านระบบออนไลน์ Zoom Video Conference เพื่อเปิดโอกาสให้แต่ละพื้นที่นำเสนอผลการดำเนินงาน องค์ความรู้ และบทเรียนที่ได้รับจากการดำเนินกิจกรรม พร้อมทั้งเป็นพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้และถอดบทเรียนร่วมกันระหว่างเครือข่ายพุทธนวัตกร

แผนภาพที่ 97 กิจกรรมนำเสนอผลงานและถอดบทเรียน

การจัดเวทีนำเสนอผลงานผ่านระบบออนไลน์ Zoom Video Conference ภายใต้งิจกรรมที่ 7 มีบทบาทสำคัญในการทำหน้าที่เป็นพื้นที่กลางสำหรับการสรุปผลการดำเนินงาน การแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ และการถอดบทเรียนร่วมกันของเครือข่ายพุทธนวัตกรจากหลากหลายพื้นที่ โดยเปิดโอกาสให้แต่ละพื้นที่นำเสนอผลการดำเนินงาน แนวทางการทำงาน ประสบการณ์การเรียนรู้ รวมถึงปัจจัยความสำเร็จและข้อจำกัดที่พบจากการดำเนินงานในบริบทชุมชนจริง กระบวนการนำเสนอ

ช่วยให้เกิดการสะท้อนผลการเรียนรู้ทั้งในระดับบุคคล ระดับชุมชน และระดับเครือข่ายอย่างเป็นระบบ

จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน พบว่าแต่ละพื้นที่มีรูปแบบการดำเนินงานที่แตกต่างกันตามบริบททางสังคม วัฒนธรรม และทรัพยากรของชุมชน แต่มีแกนร่วมที่สำคัญ คือ การใช้หลักคิดเชิงพุทธ เช่น การมองปัญหาอย่างเป็นเหตุเป็นผล การทำงานด้วยสติ ปัญญา และคุณธรรม ควบคู่กับการมีส่วนร่วมของเยาวชนและชุมชน เวทีดังกล่าวจึงทำให้ผู้เข้าร่วมสามารถมองเห็นภาพรวมของการขับเคลื่อนงานพุทธนวัตกรในระดับเครือข่าย เข้าใจความหลากหลายของวิธีการ และเรียนรู้แนวปฏิบัติที่สามารถนำไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเอง

นอกจากนี้ เวทีนำเสนอผลงานยังทำหน้าที่เป็นกลไกเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่และเสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายพุทธนวัตกร โดยผู้เข้าร่วมได้ร่วมกันถอดบทเรียนถึงปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จ เช่น การทำงานร่วมกับผู้นำชุมชน การสร้างความไว้วางใจ การให้เยาวชนมีบทบาทนำ และการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนร่วมกันสะท้อนแนวทางพัฒนาการดำเนินงานในระยะต่อไป เวทีดังกล่าวจึงไม่เพียงเป็นพื้นที่รายงานผล แต่ยังเป็นพื้นที่เรียนรู้ร่วมกันที่ช่วยยกระดับคุณภาพการดำเนินงานและวางรากฐานสำคัญสำหรับการขยายผลพุทธนวัตกรอย่างยั่งยืนในอนาคต

2.1.8 ผลการดำเนินงานกิจกรรมที่ 8 ประเมินโครงการ

คณะทำงานดำเนินการประเมินโครงการใน 3 ด้าน ได้แก่ การประเมินสมรรถนะพุทธรวัตกร ก่อนและหลังการฝึกอบรม การประเมินความพึงพอใจของเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรม และการประเมิน การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชุมชน ทั้งด้านพฤติกรรม ความสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วม

ตารางที่ 11 ผลการประเมินสมรรถนะพุทธรวัตกร

(N = 100)

สมรรถนะ	รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
		ก่อน (5)	หลัง (5)	เพิ่มขึ้น
สมรรถนะหลัก (Core Competencies)				
1. ทักษะความคิด อย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking)	1.1 สามารถวิเคราะห์ข้อมูลที่ซับซ้อนและแยกแยะ ระหว่างข้อเท็จจริงกับความคิดเห็นได้	2.65	4.95	2.30
	1.2 สามารถสืบค้นถึงรากเหง้าของปัญหา แทนที่จะ มองแค่ปรากฏการณ์ผิวเผิน	2.68	4.83	2.15
2. ทักษะความคิด สร้างสรรค์ (Creative Thinking)	2.1 สามารถเสนอแนวทางการแก้ปัญหาที่แปลกใหม่ และแตกต่างจากเดิมได้	1.87	4.96	3.09
	2.2 สามารถประยุกต์ใช้หลักการ (เช่น สัปปายะ 7, อริยสัจ 4) เข้ากับสถานการณ์จริงได้อย่างยืดหยุ่น	2.95	4.92	1.97
สมรรถนะรอง (Secondary Competencies)				
3. ทักษะการทำงาน เป็นทีม (Teamwork)	3.1 รับฟังและเคารพความคิดเห็นที่แตกต่างของเพื่อน ร่วมทีมและคนในชุมชน	3.25	4.97	1.72
	3.2 สามารถแบ่งปันภาระงานและให้ความช่วยเหลือ เพื่อนร่วมทีมเพื่อให้เป้าหมายสำเร็จ	3.29	4.98	1.69
4. ทักษะการสื่อสาร (Communication)	4.1 สามารถอธิบายเรื่องที่ซับซ้อนให้ชาวบ้านเข้าใจ ด้วยภาษาที่เรียบง่ายและเป็นกันเอง	2.89	4.94	2.05
	4.2 สามารถใช้ทักษะการฟังอย่างลึกซึ้งเพื่อทำความเข้าใจ ความรู้สึกและความต้องการที่แท้จริงของผู้พูด	2.77	4.85	2.08
สมรรถนะร่วม (Common Competencies)				
5. ทักษะดิจิทัล (Digital Skills)	5.1 สามารถใช้เครื่องมือดิจิทัล (เช่น โปรแกรมแผนที่, แอปพลิเคชัน) เพื่อรวบรวมและนำเสนอข้อมูลได้	3.03	4.86	1.83
	5.2 สามารถสืบค้นและประเมินความน่าเชื่อถือของ ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลออนไลน์ได้	3.41	4.87	1.46
6. ทักษะด้าน คุณธรรมและ จริยธรรม (Moral and Ethical Skills)	6.1 ปฏิบัติต่อคนในชุมชนด้วยความเคารพและให้ เกียรติ โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์	3.80	4.98	1.18
	6.2 มีความซื่อสัตย์ในการนำเสนอข้อมูล และไม่ บิดเบือนความคิดเห็นของชุมชนเพื่อเป้าหมายส่วนตัว	3.02	4.99	1.97

จากตารางที่ 11 พบว่า ผลการประเมินสมรรถนะพุทธรวัตกรของผู้เข้าอบรม จำนวน 100 คน ภายหลังจากเข้าร่วมกิจกรรม มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมในทุกสมรรถนะ แสดงให้เห็นว่าโครงการสามารถพัฒนาสมรรถนะของผู้เข้าอบรมได้อย่างเป็นรูปธรรมและครอบคลุม ทั้งสมรรถนะหลัก สมรรถนะรอง และสมรรถนะร่วม

เมื่อพิจารณาสมรรถนะหลัก พบว่า ทักษะความคิดอย่างมีวิจารณญาณมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน โดยรายการที่สามารถเสนอแนวทางการแก้ปัญหาที่แปลกใหม่และแตกต่างจากเดิมได้ มีค่าเพิ่มขึ้นสูงสุด (เพิ่มขึ้น 3.09 คะแนน) รองลงมาคือความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ซับซ้อน และแยกแยะระหว่างข้อเท็จจริงกับความคิดเห็น (เพิ่มขึ้น 2.30 คะแนน) สะท้อนให้เห็นว่า กระบวนการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมการคิดเชิงลึก การวิเคราะห์ และการสร้างสรรค์องค์ความรู้ใหม่ของผู้เข้าอบรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในส่วนของสมรรถนะรอง พบว่าทักษะการสื่อสารและทักษะการทำงานเป็นทีมมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นในระดับสูง โดยเฉพาะความสามารถในการใช้ทักษะการฟังอย่างลึกซึ้งเพื่อทำความเข้าใจความรู้สึกและความต้องการที่แท้จริงของผู้อื่น ซึ่งมีค่าเพิ่มขึ้น 2.08 คะแนน แสดงให้เห็นว่าผู้เข้าอบรมมีพัฒนาการด้านการปฏิสัมพันธ์ การทำงานร่วมกับผู้อื่น และการสื่อสารกับชุมชนได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น

สำหรับสมรรถนะร่วม พบว่าทักษะดิจิทัลและทักษะด้านคุณธรรมและจริยธรรมมีคะแนนเฉลี่ยหลังการเข้าร่วมกิจกรรมอยู่ในระดับสูงมาก โดยทักษะดิจิทัลด้านการใช้เครื่องมือเพื่อรวบรวม และนำเสนอข้อมูลมีค่าเพิ่มขึ้น 1.83 คะแนน ขณะที่ทักษะด้านคุณธรรมและจริยธรรมมีค่าเพิ่มขึ้นในระดับปานกลางถึงสูง เนื่องจากคะแนนก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมอยู่ในระดับค่อนข้างสูงอยู่แล้ว สะท้อนถึงพื้นฐานด้านคุณธรรมของผู้เข้าอบรม และบทบาทของโครงการในการเสริมความเข้มแข็งด้านจริยธรรมให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

โดยสรุป ผลการประเมินสมรรถนะพุทธรวัตกรชี้ให้เห็นว่า โครงการสามารถยกระดับสมรรถนะของผู้เข้าอบรมได้อย่างรอบด้าน โดยเฉพาะสมรรถนะด้านการคิด วิเคราะห์ สร้างสรรค์ และการสื่อสาร ซึ่งเป็นสมรรถนะสำคัญต่อการทำงานพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรมในบริบทสังคมร่วมสมัย

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมที่มีต่อการบริหารจัดการโครงการขยายผลพุทธนวัตกรรมบัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม ภาพรวม 10 ชุมชน

(N = 500)

ลำดับ	การบริหารจัดการโครงการ	ระดับความพึงพอใจ		
		μ	σ	การแปลผล
1.	ความชัดเจนของวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ	4.15	0.74	มาก
2.	ความเหมาะสมของการวางแผนและการจัดเตรียมโครงการ	4.72	0.51	มากที่สุด
3.	ความเหมาะสมของรูปแบบและลำดับกิจกรรมที่จัดขึ้น	4.30	0.54	มาก
4.	ความเหมาะสมของระยะเวลาในการจัดกิจกรรม	4.24	0.47	มาก
5.	คุณภาพของกระบวนการดำเนินกิจกรรมตลอดโครงการ	4.13	0.45	มาก
6.	ความพร้อมและการอำนวยความสะดวกของคณะทำงาน	4.83	0.48	มากที่สุด
7.	การส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้เข้าอบรม	4.00	0.32	มาก
8.	ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการต่อการเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง	4.80	0.41	มากที่สุด
9.	ความเหมาะสมของโครงการต่อบริบทและความต้องการของผู้เข้าอบรม	3.91	0.35	มาก
10.	ความพึงพอใจโดยภาพรวมต่อการจัดโครงการ	4.78	0.48	มากที่สุด
ภาพรวม		4.38	0.47	มาก

จากตารางที่ 12 พบว่า ผู้เข้าอบรมในพื้นที่ขยายผลทั้ง 10 ชุมชน มีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการโครงการขยายผลพุทธนวัตกรรมและยุวพุทธนวัตกรรมนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.38$, $\sigma = 0.47$)

2.1.8.3 ผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชุมชน ทั้งด้านพฤติกรรม ความสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วม

(1) ผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นของชุมชนวัดตีตวัด กรุงเทพมหานคร

รายด้าน	การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น	
	ก่อนดำเนินโครงการเป็นอย่างไร	หลังดำเนินโครงการ เปลี่ยนแปลงอย่างไร
ด้านพฤติกรรม	พฤติกรรมของคนในชุมชน มองว่าเยาวชน “ไม่มีประสบการณ์” หรือ “ไม่สนใจ” เรื่องราวของชุมชน การตัดสินใจจึงขึ้นอยู่กับผู้ใหญ่ เป็นหลัก ในความรู้สึกของชุมชน เฉยเมย หรือสงสัยในความสามารถของคนรุ่นใหม่ในการเข้ามามีส่วนร่วม	พฤติกรรมของคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไป มองว่าเยาวชนคือ “กลไกสำคัญ” ที่ขาดไม่ได้ รู้สึกดีใจที่ได้เห็นลูกหลาน มีความรับผิดชอบ ต่อส่วนรวมมากขึ้น และไม่ได้มองปัญหาแค่ผิวเผิน แต่ใช้ หลักการคิดอย่างเป็นระบบ (อริยสัจ 4) ในการวิเคราะห์เรื่องราวในบ้านเกิดของตนเอง ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญที่สุด
ด้านความสัมพันธ์	ผู้ใหญ่ตัดสินใจเป็นหลัก ชุมชนยังคงมีโครงสร้างแบบดั้งเดิม โดย “การตัดสินใจมาจากผู้ใหญ่ในชุมชนเป็นหลัก” ทำให้การสื่อสารเป็นการ “สั่งการ” มากกว่า “แลกเปลี่ยน”	ความสัมพันธ์ของคนในชุมชน เปลี่ยนแปลงไป ผู้นำชุมชน “เปิดใจรับฟังอย่างตั้งใจ” เมื่อเห็นว่าเยาวชนนำเสนอแนวคิดด้วย “ปัญญาและคุณธรรม” และหลักการวิเคราะห์ที่แข็งแกร่ง (เช่น อริยสัจ 4) ผู้ใหญ่รู้สึกว่ายาวชนเป็น “กลไกสำคัญ” ที่สามารถไว้วางใจให้ร่วมตัดสินใจและแก้ไขปัญหาชุมชนได้อย่างแท้จริง
ด้านการมีส่วนร่วม	การตัดสินใจส่วนใหญ่มักมาจากผู้ใหญ่ ผู้นำท้องถิ่น หรือหน่วยงานภายนอก ทำให้เยาวชน “ขาดเวทีและช่องทางที่เหมาะสม” ในการแสดงความคิดเห็น ชุมชน “ไม่คาดหวัง” ว่าเยาวชนจะเข้ามาเป็นกลไกสำคัญในการแก้ไขปัญหา เนื่องจากเชื่อว่าเยาวชนไม่สนใจเรื่องราวของชุมชน	การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน เปลี่ยนแปลงไป ผู้ใหญ่ในชุมชนรู้สึก “โล่งใจ” และ “ให้ความเชื่อมั่น” ว่ามีคนรุ่นใหม่ที่พร้อมจะเข้ามาสานต่อและเป็นเจ้าภาพในการขับเคลื่อนการพัฒนา ชุมชนมีความภาคภูมิใจ ที่พื้นที่ของตนเองมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยลูกหลาน และเชื่อมั่นว่าการมีส่วนร่วมในรูปแบบนี้จะทำให้ชุมชนเทศบาลตำบลหนองเสือเป็น “ชุมชนต้นแบบ” ในด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน

(2) ผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นของชุมชนบ้านเส้น จังหวัดลำพูน

รายด้าน	การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น	
	ก่อนดำเนินโครงการ เป็นอย่างไร	หลังดำเนินโครงการ เปลี่ยนแปลงอย่างไร
ด้านพฤติกรรม	ก่อนดำเนินโครงการ พฤติกรรมของคนในชุมชนโดยทั่วไปยังมองว่าเยาวชนเป็นเพียงผู้สังเกตการณ์ที่ “ขาดประสบการณ์” และ “ไม่สนใจ” เรื่องราวของชุมชน การตัดสินใจส่วนใหญ่จึงอยู่ในอำนาจของผู้ใหญ่หรือผู้นำท้องถิ่น ความรู้สึกของชุมชนในช่วงนั้นออกไปในทางเฉยเมยและไม่มั่นใจในความสามารถของคนรุ่นใหม่ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา	หลังจากดำเนินโครงการ พฤติกรรมของคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไปอย่างเห็นได้ชัด ชาวบ้านเริ่มมองว่าเยาวชนคือ “กลไกสำคัญ” ของการพัฒนา รู้สึกดีใจและภาคภูมิใจที่เห็นลูกหลานลุกขึ้นมาทำงานเพื่อส่วนรวม มีความรับผิดชอบและมีทักษะการคิดเชิงระบบ โดยเฉพาะการประยุกต์ใช้หลักอริยสัจ 4 ในการวิเคราะห์ปัญหาและวางแนวทางพัฒนาชุมชน ซึ่งถือเป็นการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญและลึกซึ้งทางสังคม
ด้านความสัมพันธ์	ก่อนดำเนินโครงการพบว่ารูปแบบการบริหารและการสื่อสารยังคงเป็นลักษณะ “บนลงล่าง” โดยผู้ใหญ่เป็นผู้ตัดสินใจหลัก การสื่อสารส่วนใหญ่เป็นการสั่งการมากกว่าการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทำให้เยาวชนมีบทบาทเพียงผู้รับฟัง ไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการตัดสินใจ	ภายหลังการดำเนินโครงการ ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนมีความเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ผู้นำและผู้ใหญ่ในชุมชนเริ่ม “เปิดใจรับฟังอย่างตั้งใจ” เมื่อเห็นว่าเยาวชนนำเสนอแนวคิดด้วยเหตุผล ปัญญา และคุณธรรม โดยมีกรอบคิดที่ชัดเจน เช่น การใช้หลักอริยสัจ 4 ในการวิเคราะห์และแก้ปัญหา
ด้านการมีส่วนร่วม	ก่อนดำเนินโครงการพบว่าการตัดสินใจส่วนใหญ่มักมาจากผู้นำท้องถิ่นหรือหน่วยงานภายนอก เยาวชนไม่มีเวทีที่เหมาะสมในการแสดงความคิดเห็นและการเรียนรู้ร่วมกับชุมชน ผู้ใหญ่ส่วนใหญ่จึง “ไม่คาดหวัง” ว่าเยาวชนจะเข้ามามีบทบาทในกระบวนการพัฒนา	หลังจากดำเนินโครงการ เยาวชนได้พิสูจน์ให้เห็นถึงความตั้งใจ ความสามารถ และความรับผิดชอบ ทำให้ผู้ใหญ่รู้สึก “โล่งใจ” และ “เชื่อมั่น” ว่ามีคนรุ่นใหม่ที่จะเข้ามาสานต่อเจตนารมณ์ของชุมชน การมีส่วนร่วมจึงขยายตัวจากระดับบุคคลสู่ระดับชุมชน เกิดความร่วมมือระหว่างรุ่น และสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ร่วมกัน ชุมชนเกิดความภาคภูมิใจที่เห็นลูกหลานของตนเป็นผู้ขับเคลื่อนการพัฒนา

(3) ผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นของชุมชนตำบลกรูด จังหวัดสุราษฎร์ธานี

รายด้าน	การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น	
	ก่อนดำเนินโครงการ เป็นอย่างไร	หลังดำเนินโครงการ เปลี่ยนแปลงอย่างไร
ด้านพฤติกรรม	<ol style="list-style-type: none"> 1. ขาดช่องทางสร้างรายได้เสริมทักษะอาชีพจำกัด (เช่น ผู้สูงอายุ) หรือเน้นการขายแบบดั้งเดิม 2. ปัญหาปากท้องและความเป็นอยู่ยังไม่ได้รับการแก้ไขเท่าที่ควร 3. เยาวชนอาจยังขาดความกล้าแสดงออก หรือขาดทักษะชีวิตที่สร้างสรรค์ 4. การจัดการปัญหา (เช่น ขยะ, สิ่งแวดล้อม) ยังไม่เป็นระบบ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. พฤติกรรมเชิงเศรษฐกิจ ประชาชนมีอาชีพเสริม มีการแปรรูปผลผลิต และเข้าถึงตลาดออนไลน์เพื่อเพิ่มรายได้ (หมู่ 1, 3, 4, 6) ผู้สูงอายุก็มีอาชีพ (หมู่ 3) 2. พฤติกรรมเยาวชน เยาวชนมีความกล้าแสดงออกมากขึ้น และมีทักษะในการดำเนินชีวิตที่เหมาะสมและสร้างสรรค์ (หมู่ 2) 3. พฤติกรรมเชิงสิ่งแวดล้อม มีการจัดการขยะอย่างถูกต้อง และมีการรณรงค์ใช้ปุ๋ยอินทรีย์หรือปลูกต้นไม้ (หมู่ 1, 4, 5)
ด้านความสัมพันธ์	<ol style="list-style-type: none"> 1. สมาชิกในชุมชนอาจยังขาดปฏิสัมพันธ์ หรือมีความร่วมมือกันน้อย 2. ขาดความรู้สึกรับผิดชอบต่อส่วนรวม หรือขาดกลไกช่วยเหลือซึ่งกันและกัน 3. ปัญหาทางสังคม เช่น ผู้ป่วยจิตเวช อาจไม่ได้รับการดูแลที่ถูกต้อง 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เกิดความสามัคคี ความสัมพันธ์ที่ดี และการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในชุมชนอย่างชัดเจน (หมู่ 1, 2, 3, 4, 6) 2. เกิดความรับผิดชอบต่อสังคม (หมู่ 2) และความเข้มแข็งของชุมชน (หมู่ 4) 3. ชาวบ้านมีความสุขมากขึ้น (หมู่ 1, 5) และปัญหาผู้ป่วยจิตเวชได้รับการดูแลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (หมู่ 3)
ด้านการมีส่วนร่วม	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้นำอาจยังไม่แข็งขัน หรือชาวบ้านยังพึ่งพาการแก้ไขปัญหามาจากภายนอกเป็นหลัก 2. ปัญหาโครงสร้างพื้นฐาน (น้ำ, ไฟ, ถนน) คาราคาซัง ไม่ถูกนำเข้าสู่กระบวนการแก้ไขอย่างเป็นรูปธรรม 3. ขาดการรวมกลุ่มเพื่อเศรษฐกิจหรือสวัสดิการสังคม 4. ชาวบ้านมีบทบาทในการตัดสินใจหรือวางแผนชุมชนน้อย 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้นำ (ยุวพุทธนวัตกร) ผู้นำชุมชนที่เข้าร่วมโครงการฯ ได้กลายเป็นกลไกหลัก นำปัญหาของชาวบ้าน (น้ำ, ไฟ, ถนน) เข้าที่ประชุมเพื่อหาแนวทางแก้ไขอย่างเร่งด่วน (หมู่ 1, 3, 5) 2. การตัดสินใจ ชาวบ้านมีบทบาทในการตัดสินใจและร่วมวางแผนพัฒนา แก้ปัญหาหรือวางแผนงบประมาณท้องถิ่น (หมู่ 6) 3. การรวมกลุ่ม เกิดการจัดตั้งกลุ่มอาชีพ วิสาหกิจชุมชน ตลาดนัดชุมชน กองทุนหมู่บ้าน และกลุ่มออมทรัพย์ (หมู่ 4, 6)

(4) ผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นของชุมชนพยอม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

รายด้าน	การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น	
	ก่อนดำเนินโครงการ เป็นอย่างไร	หลังดำเนินโครงการ เปลี่ยนแปลงอย่างไร
ด้านพฤติกรรม	ก่อนดำเนินโครงการ พฤติกรรมของคนในชุมชนโดยทั่วไปยังมองว่าเยาวชนเป็นเพียงผู้สังเกตการณ์ที่ “ขาดประสบการณ์” และ “ไม่สนใจ” เรื่องราวของชุมชน การตัดสินใจส่วนใหญ่จึงอยู่ในอำนาจของผู้ใหญ่หรือผู้นำท้องถิ่น ความรู้สึกของชุมชนในช่วงนั้นออกไปในทางเฉยเมยและไม่มั่นใจในความสามารถของคนรุ่นใหม่ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา	หลังจากดำเนินโครงการ พฤติกรรมของคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไปอย่างเห็นได้ชัด ชาวบ้านเริ่มมองว่าเยาวชนคือ “กลไกสำคัญ” ของการพัฒนา รู้สึกดีใจและภาคภูมิใจที่เห็นลูกหลานลุกขึ้นมาทำงานเพื่อส่วนรวม มีความรับผิดชอบและมีทักษะการคิดเชิงระบบ โดยเฉพาะการประยุกต์ใช้หลักอริยสัจ 4 ในการวิเคราะห์ปัญหาและวางแนวทางพัฒนาชุมชน ซึ่งถือเป็นการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญและลึกซึ้งทางสังคม
ด้านความสัมพันธ์	ก่อนดำเนินโครงการพบว่ารูปแบบการบริหารและการสื่อสารยังคงเป็นลักษณะ “บนลงล่าง” โดยผู้ใหญ่เป็นผู้ตัดสินใจหลัก การสื่อสารส่วนใหญ่เป็นการสั่งการมากกว่าการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทำให้เยาวชนมีบทบาทเพียงผู้รับฟัง ไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการตัดสินใจ	ภายหลังจากดำเนินโครงการ ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนมีความเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ผู้นำและผู้ใหญ่ในชุมชนเริ่ม “เปิดใจรับฟังอย่างตั้งใจ” เมื่อเห็นว่าเยาวชนนำเสนอแนวคิดด้วยเหตุผล ปัญญา และคุณธรรม โดยมีกรอบคิดที่ชัดเจน เช่น การใช้หลักอริยสัจ 4 ในการวิเคราะห์และแก้ปัญหา
ด้านการมีส่วนร่วม	ก่อนดำเนินโครงการพบว่า การตัดสินใจส่วนใหญ่มักมาจากผู้นำท้องถิ่นหรือหน่วยงานภายนอก เยาวชนไม่มีเวทีที่เหมาะสมในการแสดงความคิดเห็นและการเรียนรู้ร่วมกับชุมชน ผู้ใหญ่ส่วนใหญ่จึง “ไม่คาดหวัง” ว่าเยาวชนจะเข้ามามีบทบาทในกระบวนการพัฒนา	หลังจากดำเนินโครงการ เยาวชนได้พิสูจน์ให้เห็นถึงความตั้งใจ ความสามารถ และความรับผิดชอบ ทำให้ผู้ใหญ่รู้สึก “โล่งใจ” และ “เชื่อมั่น” ว่ามีคนรุ่นใหม่ที่มีพร้อมจะเข้ามาสานต่อเจตนารมณ์ของชุมชน การมีส่วนร่วมจึงขยายตัวจากระดับบุคคลสู่ระดับชุมชน เกิดความร่วมมือระหว่างรุ่น และสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ร่วมกัน ชุมชนเกิดความภาคภูมิใจที่เห็นลูกหลานของตนเป็นผู้ขับเคลื่อนการพัฒนา

(5) ผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นของชุมชนปากข้าวสาร จังหวัดสระบุรี

รายด้าน	การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น	
	ก่อนดำเนินโครงการ เป็นอย่างไร	หลังดำเนินโครงการ เปลี่ยนแปลงอย่างไร
ด้านพฤติกรรม	พฤติกรรมของคนในชุมชนมองว่าเยาวชน “ไม่มีประสบการณ์” หรือ “ไม่สนใจ” เรื่องราวของชุมชน การตัดสินใจจึงขึ้นอยู่กับผู้ใหญ่เป็นหลัก ในความรู้สึกของชุมชนเฉยเมย หรือสงสัยในความสามารถของคนรุ่นใหม่ในการเข้ามามีส่วนร่วม	พฤติกรรมของคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไป มองว่าเยาวชนคือ “กลไกสำคัญ” ที่ขาดไม่ได้ รู้สึกดีใจที่ได้เห็นลูกหลาน มีความรับผิดชอบ ต่อส่วนรวมมากขึ้น และไม่ได้มองปัญหาแค่ผิวเผิน แต่ใช้ หลักการคิดอย่างเป็นระบบ (อริยสัจ 4) ในการวิเคราะห์เรื่องราวในบ้านเกิดของตนเอง ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญที่สุด
ด้านความสัมพันธ์	ผู้ใหญ่ตัดสินใจเป็นหลัก ชุมชนยังคงมีโครงสร้างแบบดั้งเดิม โดย “การตัดสินใจมาจากผู้ใหญ่ในชุมชนเป็นหลัก” ทำให้การสื่อสารเป็นการ “สั่งการ” มากกว่า “แลกเปลี่ยน”	ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไป ผู้นำชุมชน “เปิดใจรับฟังอย่างตั้งใจ” เมื่อเห็นว่าเยาวชนนำเสนอแนวคิดด้วย “ปัญญาและคุณธรรม” และหลักการวิเคราะห์ที่แข็งแกร่ง (เช่น อริยสัจ 4) ผู้ใหญ่รู้สึกว่าเยาวชนเป็น “กลไกสำคัญ” ที่สามารถไว้วางใจให้ร่วมตัดสินใจและแก้ไขปัญหาชุมชนได้อย่างแท้จริง
ด้านการมีส่วนร่วม	การตัดสินใจส่วนใหญ่มักมาจากผู้ใหญ่ ผู้นำท้องถิ่น หรือหน่วยงานภายนอก ทำให้เยาวชน “ขาดเวทีและช่องทางที่เหมาะสม” ในการแสดงความคิดเห็น ชุมชน “ไม่คาดหวัง” ว่าเยาวชนจะเข้ามาเป็นกลไกสำคัญในการแก้ไขปัญหา เนื่องจากเชื่อว่าเยาวชนไม่สนใจเรื่องราวของชุมชน	การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไป ผู้ใหญ่ในชุมชนรู้สึก “โล่งใจ” และ “ให้ความเชื่อมั่น” ว่ามีคนรุ่นใหม่ที่มีพร้อมจะเข้ามาสานต่อและเป็นเจ้าภาพในการขับเคลื่อนการพัฒนา ชุมชนมีความภาคภูมิใจ ที่พื้นที่ของตนเองมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยลูกหลาน และเชื่อมั่นว่าการมีส่วนร่วมในรูปแบบนี้จะทำให้ชุมชนเทศบาลตำบลหนองเสือเป็น “ชุมชนต้นแบบ” ในด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน

(6) ผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นของ ชุมชนบ้านสวนดอก จังหวัดเชียงใหม่

รายด้าน	การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น	
	ก่อนดำเนินโครงการ เป็นอย่างไร	หลังดำเนินโครงการ เปลี่ยนแปลงอย่างไร
ด้านพฤติกรรม	พฤติกรรมของคนในชุมชนนั้นจะขาดความร่วมมือจากประชาชนในชุมชน ในการเข้าหาโดยตรง ถ้าไม่ผ่านผู้นำชุมชนก่อน	พฤติกรรมของคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไป เพราะการทำกิจกรรมในการลงพื้นที่นั้นทางทีมงานเน้นการมีส่วนร่วมและให้ความสำคัญและสนับสนุนบทบาทของกลุ่มคนในชุมชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนทั้งด้านเศรษฐกิจสังคม การเมืองอย่างเสมอภาค รวมถึงให้มีการแนะนำจัดตั้งโครงการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ให้มากขึ้น ยกพื้นที่ชุมชนให้ดีกว่าเดิม
ด้านความสัมพันธ์	ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนนั้นจะมีความแบ่งแยกออกเป็นสังคมตนเอง เพราะบริเวณพื้นที่ชุมชนสวนดอกนั้น ยังเต็มไปด้วยแรงงานต่างด้าวได้กลายมาเป็นกลุ่มประชากรแฝงมาอาศัยอยู่ในชุมชนที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเกินกว่าจะควบคุมได้ ซึ่งประชากรกลุ่มนี้มักจะนำโรคระบาดเข้ามาในชุมชน สร้างปัญหาสังคม และก่อปัญหาอาชญากรรม เช่น ลักทรัพย์ วิวาททรัพย์ รวมถึงคดีอุกฉกรรจ์สะเทือนขวัญ จึงทำให้คนในชุมชนขาดความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน	ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะที่ช่วยให้การมีสื่อเป็นสิ่งที่กระจายข่าวสาร และสอดส่องความเรียบร้อยในชุมชน และมีการแนะนำให้มีเวรตรวจยามรักษาการชุมชนในช่วงเวลาต่างๆ เพื่อความสงบสุขของชุมชนสวนดอก
ด้านการมีส่วนร่วม	การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนดีในระดับหนึ่ง แต่ก็ยังถือว่ามีอุปสรรคคือไปมาหาสู่ ต้อนรับผู้มาเยือนได้ดี แต่อาจจะมีส่วนหลังคาเรือนที่ไม่ค่อยจะต้อนรับคนแปลกหน้า และจะปิดประตูอยู่แบบเงียบๆ ในบ้านตนเอง	การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไป เพราะได้ให้คำแนะนำว่าควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดโครงการอบรม ให้ความรู้ แก่ประธานชุมชนและคณะกรรมการชุมชน ประชากรในชุมชนเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น จึงเป็นผลดีในการมีส่วนร่วมภาคประชาชนของชุมชน

(7) ผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นของชุมชนหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี

รายด้าน	การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น	
	ก่อนดำเนินโครงการ เป็นอย่างไร	หลังดำเนินโครงการ เปลี่ยนแปลงอย่างไร
ด้านพฤติกรรม	พฤติกรรมของคนในชุมชน มองว่าเยาวชน “ไม่มีประสบการณ์” หรือ “ไม่สนใจ” เรื่องราวของชุมชน การตัดสินใจจึงขึ้นอยู่กับผู้ใหญ่ เป็นหลัก ในความรู้สึกของชุมชน เฉยเมย หรือ สงสัยใน ความสามารถของคนรุ่นใหม่ใน การเข้ามามีส่วนร่วม	พฤติกรรมของคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไป มองว่าเยาวชนคือ “กลไกสำคัญ” ที่ขาด ไม่ได้ รู้สึกดีใจที่ได้เห็นลูกหลาน มีความ รับผิดชอบ ต่อส่วนรวมมากขึ้น และไม่ได้ มองปัญหาแค่ผิวเผิน แต่ใช้ หลักการคิด อย่างเป็นระบบ (อริยสัจ 4) ในการวิเคราะห์ เรื่องราวในบ้านเกิดของตนเอง ซึ่งเป็นการ เปลี่ยนแปลงที่สำคัญที่สุด
ด้านความสัมพันธ์	ผู้ใหญ่ตัดสินใจเป็นหลัก ชุมชน ยังคงมีโครงสร้างแบบดั้งเดิม โดย “การตัดสินใจมาจากผู้ใหญ่ใน ชุมชนเป็นหลัก” ทำให้ การ สื่อสารเป็นการ “สั่งการ” มากกว่า “แลกเปลี่ยน”	ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนเปลี่ยนแปลง ไป ผู้นำชุมชน “เปิดใจรับฟังอย่างตั้งใจ” เมื่อ เห็นว่าเยาวชนนำเสนอแนวคิดด้วย “ปัญญาและคุณธรรม” และหลักการ วิเคราะห์ที่แข็งแกร่ง (เช่น อริยสัจ 4) ผู้ใหญ่รู้สึกว่าเยาวชนเป็น “กลไกสำคัญ” ที่ สามารถไว้วางใจให้ร่วมตัดสินใจและแก้ไข ปัญหาชุมชนได้อย่างแท้จริง
ด้านการมีส่วนร่วม	การตัดสินใจส่วนใหญ่มักมาจาก ผู้ใหญ่ ผู้นำท้องถิ่น หรือ หน่วยงานภายนอก ทำให้ เยาวชน “ขาดเวทีและช่องทางที่ เหมาะสม” ในการแสดงความคิด เห็น ชุมชน “ไม่คาดหวัง” ว่า เยาวชนจะเข้ามาเป็นกลไก สำคัญในการแก้ไขปัญหา เนื่องจากเชื่อว่าเยาวชนไม่สนใจ เรื่องราวของชุมชน	การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนเปลี่ยนแปลง ไป ผู้ใหญ่ในชุมชนรู้สึก “โล่งใจ” และ “ให้ ความเชื่อมั่น” ว่ามีคนรุ่นใหม่ที่มีพร้อมจะเข้า มาสานต่อและเป็นเจ้าภาพในการขับเคลื่อน การพัฒนา ชุมชนมีความภาคภูมิใจ ที่พื้นที่ของตนเองมี การพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยลูกหลาน และ เชื่อมั่นว่าการมีส่วนร่วมในรูปแบบนี้จะทำ ให้ชุมชนเทศบาลตำบลหนองเสือเป็น “ชุมชนต้นแบบ” ในด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน

(8) ผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นของ ชุมชนวัดตึก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

รายด้าน	การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น	
	ก่อนดำเนินโครงการ เป็นอย่างไร	หลังดำเนินโครงการ เปลี่ยนแปลงอย่างไร
ด้านพฤติกรรม	ด้านพฤติกรรมในชุมชนโรงเรียน ประตู่ชัย แม้นักเรียนจะรู้จักกัน แต่ไม่ได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ทำ ให้สัมพันธ์ภาพยังมีระยะห่าง แรกๆ ยังไม่รู้จักแบ่งงาน แบ่ง หน้าที่กันทำ	พฤติกรรมของนักเรียนหลังจากที่เข้าร่วม โครงการมีสัมพันธ์ภาพมากขึ้น ทำงาน ร่วมกันได้ดีขึ้น มีพฤติกรรมการเอื้อเพื่อ การแบ่งงานกันทำ การมีน้ำใจไม่ตัดสิน และการแบ่งหน้าที่กันทำงาน พอทำ กิจกรรมได้สักระยะหนึ่งนักเรียนเรียนรู้ที่จะ ทำงานร่วมกัน และแบ่งหน้าที่ตาม ความสามารถของแต่ละบุคคล
ด้านความสัมพันธ์	ความสัมพันธ์ของนักเรียนที่เข้า ร่วมโครงการเป็นแบบคนรู้จักไม่ เคยร่วมงานกัน	ความสัมพันธ์ของนักเรียนที่เข้าร่วม โครงการเรียนรู้ที่จะทำงานร่วมกัน และแบ่ง หน้าที่ตามความสามารถของแต่ละบุคคล
ด้านการมีส่วนร่วม	การมีส่วนร่วมของนักเรียนใน ช่วงแรกน้อย	การมีส่วนร่วมของนักเรียนในช่วงหลังเข้า ร่วมโครงการมีมาก และมีความเป็นน้ำหนึ่ง ใจเดียวกันทั้ง 4 กลุ่ม เรียกว่าเป็นลูก ประตู่ชัยตัวจริง

(9) ผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นของชุมชนวัดลำเรือแตก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

รายด้าน	การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น	
	ก่อนดำเนินโครงการ เป็นอย่างไร	หลังดำเนินโครงการ เปลี่ยนแปลงอย่างไร
ด้านพฤติกรรม	พฤติกรรมของคนในชุมชน มองว่าเยาวชน “ไม่มีประสบการณ์” หรือ “ไม่สนใจ” เรื่องราวของชุมชน การตัดสินใจจึงขึ้นอยู่กับผู้ใหญ่ เป็นหลัก ในความรู้สึกรู้สึกของชุมชน เฉยเมย หรือสงสัยใน ความสามารถของคนรุ่นใหม่ใน การเข้ามามีส่วนร่วม	พฤติกรรมของคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไป มองว่าเยาวชนคือ “กลไกสำคัญ” ที่ขาดไม่ได้ รู้สึกดีใจที่ได้เห็นลูกหลาน มีความ รับผิดชอบ ต่อส่วนรวมมากขึ้น และไม่ได้ มองปัญหาแค่ผิวเผิน แต่ใช้ หลักการคิด อย่างเป็นระบบ (อริยสัจ 4) ในการ วิเคราะห์เรื่องราวในบ้านเกิดของตนเอง ซึ่ง เป็นการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญที่สุด
ด้านความสัมพันธ์	ผู้ใหญ่ตัดสินใจเป็นหลัก ชุมชน ยังคงมีโครงสร้างแบบดั้งเดิม โดย “การตัดสินใจมาจากผู้ใหญ่ใน ชุมชนเป็นหลัก” ทำให้การ สื่อสารเป็นการ “สั่งการ” มากกว่า “แลกเปลี่ยน”	ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไป ผู้นำชุมชน “เปิดใจรับฟังอย่างตั้งใจ” เมื่อเห็น ว่าเยาวชนนำเสนอแนวคิดด้วย “ปัญญาและคุณธรรม” และหลักการ วิเคราะห์ที่แข็งแกร่ง (เช่น อริยสัจ 4) ผู้ใหญ่รู้สึกว่ายาวชนเป็น “กลไกสำคัญ” ที่ สามารถไว้วางใจให้ร่วมตัดสินใจและแก้ไข ปัญหาชุมชนได้อย่างแท้จริง
ด้านการมีส่วนร่วม	การตัดสินใจส่วนใหญ่มักมาจาก ผู้ใหญ่ ผู้นำท้องถิ่น หรือ หน่วยงานภายนอก ทำให้ เยาวชน “ขาดเวทีและช่องทางที่ เหมาะสม” ในการแสดงความคิด ความเห็น ชุมชน “ไม่คาดหวัง” ว่า เยาวชนจะเข้ามาเป็นกลไกสำคัญ ในการแก้ไขปัญหา เนื่องจากเชื่อ ว่ายาวชนไม่สนใจเรื่องราวของ ชุมชน	การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไป ผู้ใหญ่ในชุมชนรู้สึก “โล่งใจ” และ “ให้ความ เชื่อมั่น” ว่ามีคนรุ่นใหม่ที่พร้อมจะเข้ามาสาน ต่อและเป็นเจ้าภาพในการขับเคลื่อนการ พัฒนา ชุมชนมีความภาคภูมิใจ ที่พื้นที่ของตนเองมี การพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยลูกหลาน และ เชื่อมั่นว่าการมีส่วนร่วมในรูปแบบนี้จะทำให้ ชุมชนเทศบาลตำบลหนองเสือเป็น “ชุมชนต้นแบบ” ในด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน

(10) ผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นของชุมชนวัดเจติยภูมิ จังหวัดขอนแก่น

รายด้าน	การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น	
	ก่อนดำเนินโครงการ เป็นอย่างไร	หลังดำเนินโครงการ เปลี่ยนแปลงอย่างไร
ด้านพฤติกรรม	พฤติกรรมของคนในชุมชนมองว่า "เยาวชน" ไม่มีประสบการณ์ "หรือ" "ไม่สนใจ" เรื่องราวของชุมชน การตัดสินใจจึงขึ้นอยู่กับผู้ใหญ่เป็นหลัก ในความรู้สึกของชุมชน เฉยเมยหรือสงสัย ในความสามารถของคนรุ่นใหม่ในการเข้ามามีส่วนร่วม	พฤติกรรมของคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไป มองว่าเยาวชนคือ "กลไกสำคัญ" ที่ขาดไม่ได้รู้สึกดีใจที่ได้เห็นลูกหลาน มีความรับผิดชอบ ต่อส่วนรวมมากขึ้น และไม่ได้มองปัญหาแค่ผิวเผิน แต่ใช้หลักการคิดอย่างเป็นระบบ (อริยสัจ 4) ในการวิเคราะห์เรื่องราวในบ้านเกิดของตนเอง ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญที่สุด
ด้านความสัมพันธ์	ผู้ใหญ่ตัดสินใจเป็นหลัก ชุมชนยังคงมีโครงสร้างแบบดั้งเดิม โดย "การตัดสินใจมาจากผู้ใหญ่ในชุมชนเป็นหลัก" ทำให้การสื่อสารเป็นการ "สั่งการ" มากกว่า "แลกเปลี่ยน"	ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไป ผู้นำชุมชน "เปิดใจรับฟังอย่างตั้งใจ" เมื่อเห็นว่าเยาวชนนำเสนอแนวคิดด้วย "ปัญญาและคุณธรรม" และหลักการวิเคราะห์ที่แข็งแกร่ง (เช่น อริยสัจ 4) ผู้ใหญ่รู้สึกว่าเยาวชนเป็น "กลไกสำคัญ" ที่สามารถไว้วางใจให้ร่วมตัดสินใจและแก้ไขปัญหชุมชนได้อย่างแท้จริง
ด้านการมีส่วนร่วม	การตัดสินใจส่วนใหญ่มักมาจากผู้ใหญ่ ผู้นำท้องถิ่น หรือหน่วยงานภายนอก ทำให้เยาวชน "ขาดเวทีและช่องทางที่เหมาะสม" ในการแสดงความคิดเห็น ชุมชน "ไม่คาดหวัง" ว่าเยาวชนจะเข้ามาเป็นกลไกสำคัญในการแก้ไขปัญหา เนื่องจากเชื่อว่า เยาวชนไม่สนใจเรื่องราวของชุมชน	การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไปผู้ใหญ่ในชุมชนรู้สึก "โล่งใจ" และ "ให้ความเชื่อมั่น" ว่ามีคนรุ่นใหม่พร้อมจะเข้ามาสานต่อและเป็นเจ้าภาพในการขับเคลื่อนการพัฒนา ชุมชนมีความภาคภูมิใจ ที่พื้นที่ของตนเองมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยลูกหลาน และเชื่อมั่นว่าการมีส่วนร่วมในรูปแบบนี้จะทำให้ชุมชนเทศบาลตำบลหนองเสือเป็น "ชุมชนต้นแบบ" ในด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน

(11) ผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชุมชน ด้านพฤติกรรม ความสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วม

ภาพรวม

รายด้าน	การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น	
	ก่อนดำเนินโครงการ เป็นอย่างไร	หลังดำเนินโครงการ เปลี่ยนแปลงอย่างไร
ด้านพฤติกรรม	<p>โดยภาพรวมชุมชนยังมองบทบาทเยาวชนในฐานะผู้ตาม หรือผู้สังเกตการณ์ เยาวชนถูกมองว่าขาดประสบการณ์ ไม่สนใจเรื่องชุมชน หรือยังไม่พร้อมรับผิดชอบงานส่วนรวม ทำให้การแก้ปัญหาหรือพัฒนาชุมชนเน้นวิธีเดิมและขึ้นอยู่กับผู้ใหญ่เป็นหลัก อีกทั้งบางพื้นที่มีพฤติกรรมจัดการปัญหาเชิงเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมแบบกระจัดกระจาย ขาดระบบและขาดเครื่องมือร่วม</p>	<p>โดยภาพรวมเยาวชนแสดงพัฒนาการด้านความรับผิดชอบ ความกล้าแสดงออก และการคิดอย่างเป็นระบบมากขึ้น ชุมชนเริ่มมองว่าเยาวชนคือกลไกสำคัญของการพัฒนา เห็นการลงมือทำจริงที่จับต้องได้ เช่น การวิเคราะห์ปัญหาเชิงเหตุผล การทำงานเป็นทีม การแก้ปัญหาอย่างมีขั้นตอน การใช้เครื่องมือดิจิทัล การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ รวมถึงเกิดพฤติกรรมใหม่ด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมในบางพื้นที่ เช่น การพัฒนาอาชีพเสริม การเข้าถึงตลาดออนไลน์ การแปรรูปผลผลิต และการจัดการขยะหรือการรณรงค์สิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรม</p>
ด้านความสัมพันธ์	<p>โดยภาพรวมความสัมพันธ์ในชุมชนยังเป็นลักษณะบนลงล่าง ผู้ใหญ่ตัดสินใจและสั่งการเป็นหลัก การสื่อสารเน้นการมอบหมายมากกว่าการแลกเปลี่ยน ทำให้เยาวชนไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการคิดร่วม นอกจากนี้บางพื้นที่มีความเปราะบางของความสัมพันธ์ เช่น การแบ่งกลุ่มการระแวงกัน หรือปัญหาสังคมที่ทำให้ความไว้วางใจเชื่อใจลดลง</p>	<p>โดยภาพรวมความสัมพันธ์ระหว่างวัยและระหว่างกลุ่มดีขึ้นอย่างชัดเจน ผู้นำและผู้ใหญ่เปิดใจรับฟังมากขึ้นเมื่อเห็นว่าเยาวชนนำเสนอด้วยเหตุผล ปัญญา และคุณธรรม ความสัมพันธ์เปลี่ยนจากการสั่งการไปสู่การแลกเปลี่ยนและร่วมตัดสินใจเกิดความไว้วางใจและความร่วมมือระหว่างรุ่นมากขึ้น อีกทั้งบางพื้นที่เกิดกลไกทางสังคมที่ช่วยดูแลกัน เช่น การสื่อสารข่าวสารร่วม การเฝ้าระวังความปลอดภัย การช่วยเหลือกัน และการเชื่อมโยงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาสนับสนุน</p>
ด้านการมีส่วนร่วม	<p>โดยภาพรวมชุมชนยังมีข้อจำกัดด้านเวทีและช่องทางการมีส่วนร่วมของเยาวชน การตัดสินใจมักอยู่กับผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่ หรือหน่วยงานภายนอก ชุมชนจำนวนหนึ่งไม่คาดหวังว่าเยาวชนจะเป็นกำลังหลัก จึงทำ</p>	<p>โดยภาพรวมระดับการมีส่วนร่วมขยายตัว ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ เยาวชนเริ่มมีบทบาทเป็นผู้ร่วมวางแผน เป็นแกนนำกิจกรรม และเป็นผู้ประสานงานการพัฒนาในประเด็นต่าง ๆ ชุมชนรู้สึกเชื่อมั่นและภาคภูมิใจที่มีคนรุ่นใหม่พร้อมสานต่อ เกิดการรวมกลุ่มและความร่วมมือที่ชัดเจนขึ้น</p>

รายด้าน	การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น	
	ก่อนดำเนินโครงการ เป็นอย่างไร	หลังดำเนินโครงการ เปลี่ยนแปลงอย่างไร
	ให้การมีส่วนร่วมของเยาวชนอยู่ในระดับต่ำและไม่ต่อเนื่อง	ในบางพื้นที่ เช่น กลุ่มอาชีพ วิชาหกิจชุมชน ตลาดนัดชุมชน กองทุนหรือกลุ่มออมทรัพย์ และกระบวนการนำปัญหาเข้าสู่ที่ประชุม เพื่อร่วมตัดสินใจและผลักดันการแก้ไขอย่างเป็นรูปธรรม

2.1.9 ผลการดำเนินงานกิจกรรมที่ 9 พัฒนาห้องเรียนออนไลน์

มีการจัดทำห้องเรียนออนไลน์เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับนิสิตและประชาชนทั่วไปที่สนใจ โดยนำเสนอเนื้อหา “แก่นพระพุทธศาสนากับการพัฒนาชุมชนสันติสุขอย่างยั่งยืน” เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการขยายผลองค์ความรู้ของโครงการในวงกว้าง ดังนี้

(1) จัดทำเว็บไซต์โครงการพลิกโฉมมหาวิทยาลัย (Reinventing University)

แผนภาพที่ 98 เว็บไซต์โครงการพลิกโฉมมหาวิทยาลัย (Reinventing University)

ที่มา: https://bri.mcu.ac.th/rsp/?page_id=9319

(2) พัฒนารายวิชา “แก่นพระพุทธศาสนากับการพัฒนาชุมชน” ผ่านระบบ MCU MOOC

ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

หลักสูตรฝึกอบรมบัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ ด้วยปัญญาและคุณธรรม
ภายใต้โครงการพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษาและพัฒนาคนกำลังชั้นสูง

พระพรหมวิชชาจารย์, ศ.ดร.
อธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระเทพวัชรสารบัณฑิต, รศ.ดร.
รองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา

พระครูสุธีภคิตบัณฑิต, รศ.ดร.
ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ “สัปปายสถาน
การออกแบบแผนที่ชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม”

พระครูสังฆวิริยกิจ, รศ.ดร.
บรรยาย หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ “อริยสังฆโมเดล
การวิเคราะห์สภาพปัญหาและโอกาสของชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม”

พระปลัดวรวิมลน์ วราวุฒโน, ผศ.ดร.
บรรยาย หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒

ผศ.ดร.นิกร ศรีราช
บรรยาย หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒

แผนภาพที่ 99 ผู้รับผิดชอบรายวิชา “แก่นพระพุทธศาสนากับการพัฒนาชุมชน”
ผ่านระบบ MCU MOOC

ที่มา: <https://apps.mooc.mcu.ac.th/learner-dashboard/>

ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

หลักสูตรฝึกอบรมบัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ ด้วยปัญญาและคุณธรรม
ภายใต้โครงการพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษาและพัฒนาคนกำลังชั้นสูง

**หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ แก่นพระพุทธศาสนากับการพัฒนาชุมชน
การออกแบบโครงการ/กิจกรรมพัฒนาชุมชน**

พระอุดมบัณฑิต, ผศ.ดร.
บรรยาย บทที่ ๑

ดร.สุตธิดา พาดดูทธิ์
บรรยาย บทที่ ๒

ผศ.ดร.พุทธชาติ แสนสมบูรณ์
บรรยาย บทที่ ๓

พระคมสัน ฐิตเมธโส, ผศ.ดร.
บรรยาย บทที่ ๔

ผศ.ดร.เอนก ไชยจันทร์
บรรยาย บทที่ ๕

พระครูชินวীরบัณฑิต, รศ.ดร.
บรรยาย บทที่ ๖

รศ.ดร.กมลลาศ ภูษณาธิพงษ์
บรรยาย บทที่ ๗

ผศ.ดร.ประเสริฐ อิลลา
บรรยาย บทที่ ๘

พระครูสิริรัตนบัณฑิต, ผศ.ดร.
บรรยาย บทที่ ๙

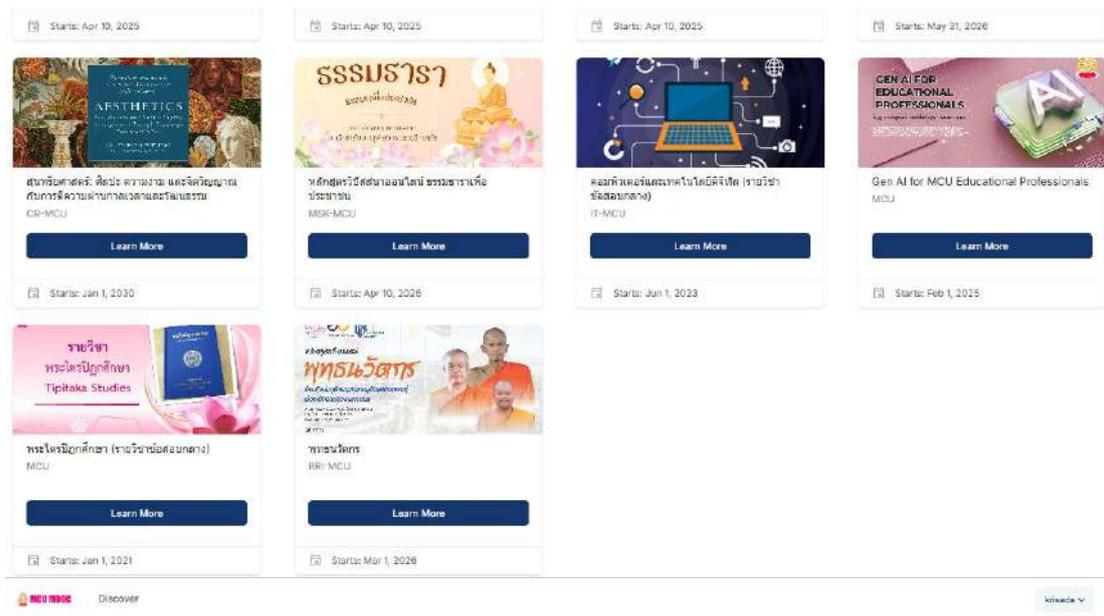

ผศ.ดร.สุภัทรชัย ศีละใบ
บรรยาย บทที่ ๑๐

พระครูสุธีภักดีบัณฑิต, รศ.ดร.
บรรยาย บทที่ ๑๑

แผนภาพที่ 100 ผู้รับผิดชอบรายวิชา “แก่นพระพุทธศาสนากับการพัฒนาชุมชน”
ผ่านระบบ MCU MOOC
ที่มา: <https://apps.mooc.mcu.ac.th/learner-dashboard/>

พระพุทธประวัติ
BRI-MCU

Enrollment is Closed

รายวิชาพระพุทธประวัติเป็นการบูรณาการความรู้ทางพระพุทธศาสนา โดยบูรณาการทั้งเชิงประจักษ์ 7 และเชิงปริศน 4 ศึกษาปริศนแห่งปวงพระอรหันต์ บูรณาการร่วมกับศาสนพิธี 4 ประการทั้งเชิงปฏิบัติและเชิงนามธรรมในพระวินัยปิฎก (SOGI)

จำนวนชั่วโมงการเรียนรู้

- รวมเวลาเรียน 5 ชั่วโมง
- รวมเวลาของวิดีโอ 3 ชั่วโมง

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

- สามารถอธิบายความหมายของ พุทธ และ การทรงตัวของพระอรหันต์ (SOGI) ที่เกี่ยวข้องกับศาสนาและพระพุทธศาสนาได้
- สามารถเชื่อมโยงพุทธประวัติกับพระพุทธศาสนาและวิถีชีวิตประจำวัน ความหมาย และคุณค่าของพระพุทธศาสนาได้
- สามารถประยุกต์ใช้ศาสนพิธีต่าง ๆ ในการปฏิบัติหน้าที่ทางศาสนา พุทธการ และพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาได้

เกณฑ์การผ่านการเรียนรู้

- Unit Test 60%
- Final Exam 40%
- ผู้เรียนต้องได้คะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 70% จึงจะผ่านและรับใบปริญญา

Course Summary

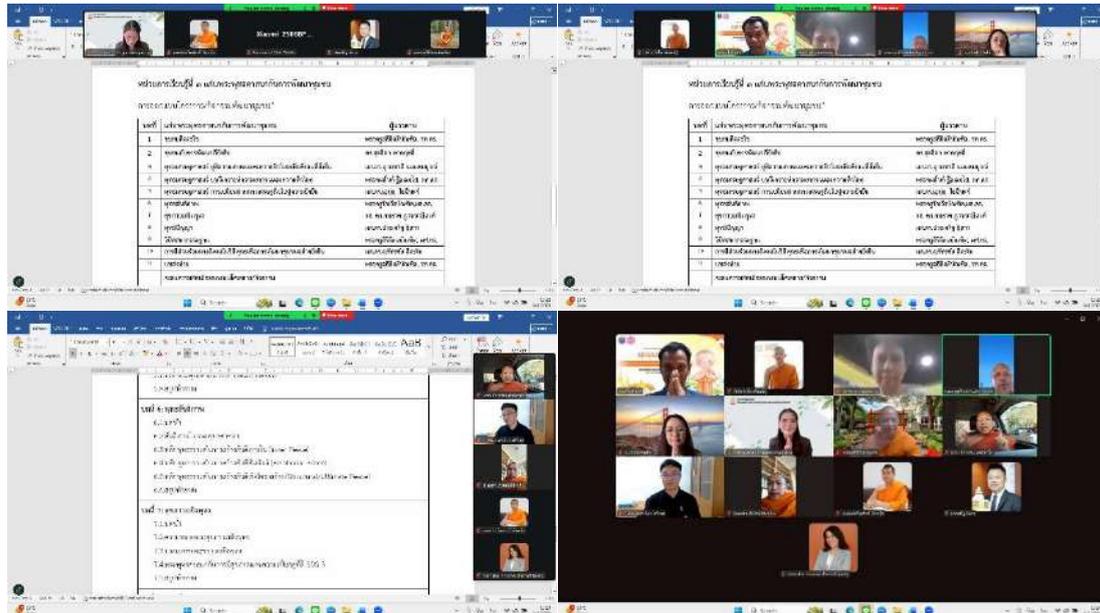
- Course Number: 003
- Classes Start: Mar 1, 2026

แผนภาพที่ 101 รายวิชา “แก่นพระพุทธศาสนากับการพัฒนาชุมชน” ผ่านระบบ MCU MOOC
ที่มา: <https://apps.mooc.mcu.ac.th/learner-dashboard/>

2.1.10 ผลการดำเนินงานกิจกรรมที่ 10 ติดตามผลลัพธ์หลังฝึกอบรม

คณะทำงานได้พัฒนาคู่มือการรายงานผลลัพธ์จากการดำเนินงานในรอบ 6 เดือนและ 12 เดือน และมอบหมายให้คณาจารย์จากแต่ละส่วนงานติดตามผลการดำเนินงานของนิสิตอย่างต่อเนื่อง มีการจัดประชุมคณะทำงาน คณาจารย์ และนิสิต เพื่อรายงานความก้าวหน้า จำนวน 2 ครั้ง พร้อมทั้งจัดทำรายงานสรุปผลเสนอมหาวิทยาลัยและสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

แผนภาพที่ 102 ประชุมติดตามครั้งที่ 1

การประชุมติดตามผลครั้งที่ 1 จัดขึ้นภายหลังการดำเนินกิจกรรมในพื้นที่ครบระยะเวลา 6 เดือน มีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานของนิสิตในแต่ละพื้นที่ ประเมินการประยุกต์ใช้สมรรถนะพหุวัฒนธรรมในบริบทชุมชนจริง และรับทราบปัญหาอุปสรรคในระยะเริ่มต้นของการขยายผล จากการรายงานของนิสิตและคณาจารย์ผู้ติดตาม พบว่านิสิตส่วนใหญ่สามารถนำองค์ความรู้และทักษะที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ในการออกแบบกิจกรรมและทำงานร่วมกับชุมชนได้ในระดับที่น่าพอใจ โดยเฉพาะการทำความเข้าใจบริบทพื้นที่ การสื่อสารกับผู้นำชุมชน และการจัดกิจกรรมเชิงปฏิบัติการที่เปิดโอกาสให้เยาวชนและประชาชนมีส่วนร่วม การประชุมยังสะท้อนให้เห็นว่าการดำเนินงานในช่วง 6 เดือนแรกเป็นช่วงของการสร้างความไว้วางใจและการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนิสิตกับชุมชน ทำให้บางกิจกรรมยังอยู่ในระยะทดลองและปรับปรุงแบบ คณาจารย์ผู้ติดตามได้ให้ข้อเสนอแนะสำคัญ ได้แก่ การกำหนดบทบาทของนิสิตในพื้นที่ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น การจัดลำดับกิจกรรมให้สอดคล้องกับเวลาของชุมชน และการเก็บรวบรวมหลักฐานผลลัพธ์ตั้งแต่ระยะแรก เช่น บันทึกการประชุม ภาพกิจกรรม และข้อมูลสะท้อนจากชุมชน เพื่อนำไปใช้ประกอบการรายงานผลในระยะต่อไป ทั้งนี้ ที่ประชุมมีมติให้แต่ละพื้นที่ปรับแผนการดำเนินงานในช่วงครึ่งหลังของโครงการ โดยเน้นกิจกรรมที่ต่อยอดจากความต้องการจริงของชุมชน และสามารถแสดงผลลัพธ์ที่ชัดเจนมากขึ้น

แผนภาพที่ 103 ประชุมติดตามครั้งที่ 2

การประชุมติดตามผลครั้งที่ 2 จัดขึ้นเมื่อครบระยะเวลา 12 เดือน เพื่อสรุปผลการดำเนินงาน ตลอดโครงการ ประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับนิสิตและชุมชน และถอดบทเรียนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานในอนาคต จากการรายงานพบว่า นิสิตมีพัฒนาการอย่างชัดเจนทั้งด้านความรับผิดชอบ การทำงานเป็นทีม การสื่อสาร และการคิดเชิงวิเคราะห์เชิงระบบ สามารถทำหน้าที่เป็นแกนนำกิจกรรมหรือผู้ประสานงานร่วมกับชุมชนได้ดีขึ้น กิจกรรมในหลายพื้นที่ที่มีความต่อเนื่องและเริ่มก่อให้เกิดผลลัพธ์เชิงรูปธรรม เช่น การขยายการมีส่วนร่วมของชุมชน การเกิดกลุ่มกิจกรรมหรือกลไกย่อย และการที่ชุมชนให้ความเชื่อมั่นในบทบาทของนิสิตมากขึ้น คณะอาจารย์ผู้ติดตามเห็นพ้องว่าการติดตามในรอบ 12 เดือนช่วยให้เห็นการเปลี่ยนแปลงเชิงกระบวนการและการเปลี่ยนแปลงเชิงความสัมพันธ์ ได้ชัดเจนกว่าระยะต้น โดยเฉพาะการเปลี่ยนจากการทำงานแบบพึ่งพาทภายนอก ไปสู่การร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และร่วมรับผิดชอบต่อคนในชุมชน การประชุมยังได้สะท้อนบทเรียนสำคัญ ได้แก่ ความจำเป็นของระบบที่เชื่อมโยงอย่างต่อเนื่อง ความสำคัญของเครื่องมือรายงานผลที่เข้าใจง่าย และการจัดสรรทรัพยากรสนับสนุนให้เพียงพอในช่วงขยายผล ที่ประชุมมีข้อเสนอให้มหาวิทยาลัยนำรูปแบบการติดตามผลดังกล่าวไปพัฒนาเป็นกลไกถาวรสำหรับการดำเนินโครงการพัฒนาชุมชนในระยะยาว และใช้เป็นต้นแบบในการบูรณาการการเรียนรู้เชิงพื้นที่กับพันธกิจด้านบริการวิชาการและการพัฒนานิสิตอย่างยั่งยืน

2.2 ผลผลิตที่เกิดขึ้นจริง

จากการดำเนินงานในรอบ 12 เดือน (กุมภาพันธ์ 2568 – มกราคม 2569) โครงการฯ ได้บรรลุผลผลิตตามแผนที่วางไว้ ดังนี้

ผลผลิตตามบันทึกข้อตกลง	ผลผลิตที่เกิดขึ้นจริง
1) หนังสือแก่นพระพุทธรูปศาสนากับการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน จำนวน 1 เล่ม	1) หนังสือแก่นพระพุทธรูปศาสนากับการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน จำนวน 1 เล่ม
2) คณาจารย์เข้าร่วมโครงการ 30 คน	2) คณาจารย์เข้าร่วมโครงการ 30 คน
3) หลักสูตรฝึกอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์สำหรับเยาวชน จำนวน 1 หลักสูตร	3) หลักสูตรฝึกอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 1 หลักสูตร
4) พุทธนวัตกรรมต้นแบบ จำนวน 100 คน	4) พุทธนวัตกรรมต้นแบบ จำนวน 100 คน
5) เยาวชนที่ผ่านการฝึกอบรม จำนวน 500 คน	5) เยาวชนที่ผ่านการฝึกอบรม จำนวน 500 คน
6) กิจกรรมการพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 10 กิจกรรม	6) กิจกรรมการพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 10 กิจกรรม
7) บันทึกการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชุมชน ทั้งด้านพฤติกรรม ความสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วม จำนวน 1 เล่ม	7) บันทึกการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชุมชน ทั้งด้านพฤติกรรม ความสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วม จำนวน 1 เล่ม
8) ห้องเรียนออนไลน์รายวิชาการออกแบบอนาคตชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม จำนวน 1 ห้อง	8) ห้องเรียนออนไลน์รายวิชาการออกแบบอนาคตชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม จำนวน 1 ห้อง
9) รายงานผลลัพธ์ของนิสิตหลังดำเนินการ จำนวน 10 เล่ม	9) รายงานผลลัพธ์ของนิสิตหลังดำเนินการ จำนวน 10 เล่ม

2.3 รายงานการใช้จ่ายงบประมาณโครงการ

รายการ	ค่าใช้จ่าย (บาท)	คงเหลือ (บาท)
1. ค่าจ้าง		
1.1 ค่าจ้างผู้ประสานงาน 2 คน * 9,000 บาท * 12 เดือน = 216,000 บาท*	144,000	72,000
2. ค่าใช้จ่ายในการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ/ฝึกอบรม		
2.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการเตรียมเนื้อหา วิเคราะห์แก่นพระพุทธรูปศาสนากับการพัฒนาชุมชนสันติสุขอย่างยั่งยืน		
กลุ่มเป้าหมาย: คณาจารย์ประจำมหาวิทยาลัย 30 รูปหรือคน		
สถานที่จัด: สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์		

รายการ	ค่าใช้จ่าย (บาท)	คงเหลือ (บาท)
ประเภทการฝึกอบรม: ข ระยะเวลาที่จัด: 1 วัน 3 ครั้ง (รวม 3 วัน)		
2.1.1 ค่าพิมพ์เอกสาร 30 เล่ม * 200 บาท = 6,000 บาท	6,000	-
2.1.2 ค่าอาหารกลางวัน 30 คน * 200 บาท * 3 วัน = 18,000 บาท	18,000	-
2.1.3 ค่าอาหารว่าง 30 คน * 30 บาท * 3 วัน = 2,700 บาท	2,700	-
2.2 การประชุมเชิงปฏิบัติการเตรียมหลักสูตร พุทธนวัตกรรม: บัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม กลุ่มเป้าหมาย: คณาจารย์ประจำมหาวิทยาลัย 30 รูปหรือคน สถานที่จัด: สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ ประเภทการฝึกอบรม: ข ระยะเวลาที่จัด: 1 วัน 3 ครั้ง (รวม 3 วัน)		
2.2.1 ค่าพิมพ์เอกสาร 30 เล่ม * 200 บาท = 6,000 บาท	6,000	-
2.2.2 ค่าอาหารกลางวัน 30 คน * 200 บาท * 3 วัน = 18,000 บาท	18,000	-
2.2.3 ค่าอาหารว่าง 30 คน * 30 บาท * 3 วัน = 2,700 บาท	2,700	-
2.3 กิจกรรมฝึกอบรมเรื่อง “พุทธนวัตกรรม: บัณฑิตนักพัฒนา ชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม” ผู้เข้าร่วม: นิสิต 100 รูปหรือคน คณาจารย์ 30 รูปหรือคน วิทยากรรัฐ 10 คน วิทยากรเอกชน 10 คน เป็นประเภท: บุคคลภายนอก สถานที่: รัฐ จำนวน: 3 วัน 2 คืน / 1 ครั้ง		
2.3.1 ค่าที่พัก 130 คน * 2 วัน * 250 บาท = 65,000 บาท	65,000	-
2.3.2 ค่าอาหารเช้า (สถานที่พักไม่ได้จัดอาหารเช้ารวมกับค่าที่พัก) 130 คน * 3 วัน * 200 บาท * 1 มื้อ = 78,000 บาท	78,000	-
2.3.3 ค่าอาหารกลางวัน 130 คน * 3 วัน * 200 บาท * 1 มื้อ = 78,000 บาท	18,000	-

รายการ	ค่าใช้จ่าย (บาท)	คงเหลือ (บาท)
2.3.4 ค่าอาหารเย็น 30 คน * 3 วัน * 200 บาท * 1 มื้อ = 18,000 บาท		
2.3.5 ค่าอาหารว่าง 130 คน * 3 วัน * 30 บาท * 1 มื้อ = 11,700 บาท	11,700	-
2.3.6 ค่าวิทยากรภาครัฐ 10 คน * 1 ชั่วโมง * 600 บาท = 6,000 บาท	6,000	-
2.3.7 ค่าวิทยากรภาคเอกชน 10 คน * 1 ชั่วโมง * 1,200 บาท = 12,000 บาท	12,000	-
2.3.7 ค่าวัสดุอุปกรณ์ = 33,000 บาท***	33,000	-
2.3.8 ค่าหนังสือสำหรับผู้เข้ารับการฝึกอบรม (แก่น พระพุทธรูปศาสนากับการพัฒนาชุมชนสันติสุขอย่างยั่งยืน) 130 เล่ม * 200 บาท = 26,000 บาท**	26,000	-
2.3.9 ค่าหนังสือสำหรับผู้เข้ารับการฝึกอบรม (หลักสูตร พุทธ นวัตกร: บัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและ คุณธรรม) 130 เล่ม * 200 บาท = 26,000 บาท**	26,000	-
2.3.10 ค่าเช่ารถตู้พร้อมน้ำมันเชื้อเพลิง 10 คัน * 3 วัน * 3,000 บาท = 90,000 บาท	90,000	-
2.4 กิจกรรมฝึกอบรมเรื่อง “พุทธเยาวชน: นักพัฒนาชุมชนเชิง สร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม” ผู้เข้าร่วม: นักเรียนในพื้นที่ 50 คน นิสิต 10 รูปหรือคน คณาจารย์ 20 รูปหรือคน เป็นประเภท: บุคคลภายนอก สถานที่: รัฐ จำนวน: 2 วัน / 10 ครั้ง วิทยากร: 30 รูปหรือคน		
2.4.1 ค่าเช่าสถานที่ 10 ครั้ง * 3,000 บาท = 30,000 บาท		30,000
2.4.2 ค่าอาหารกลางวัน (จัดให้นักเรียน นิสิต และคณาจารย์) 80 คน * 250 * 10 ครั้ง * 2 วัน = 400,000 บาท		400,000
2.4.3 ค่าอาหารว่าง (จัดให้นักเรียน นิสิต และคณาจารย์) 80 คน * 30 บาท * 10 ครั้ง * 2 วัน = 48,000 บาท		48,000

รายการ	ค่าใช้จ่าย (บาท)	คงเหลือ (บาท)
2.4.4 ค่าใช้จ่ายในการติดต่อสื่อสาร 10,100 บาท		10,100
2.4.5 ค่าวัสดุอุปกรณ์ 10 ครั้ง * 15,000 บาท = 150,000 บาท		150,000
2.4.6 ค่าเช่ารถตู้พร้อมน้ำมันเชื้อเพลิง 10 คัน * 2 วัน * 3,000 บาท = 60,000 บาท***		60,000
2.5 กิจกรรมอบรมพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม		
ผู้เข้าร่วม: นักเรียนในพื้นที่ 50 คน นิสิต 10 รูปหรือคน คณาจารย์ 20 รูปหรือคน ผู้นำชุมชนและประชาชน 10 คน		
เป็นประเภท: บุคคลภายนอก		
สถานที่: รัฐ		
จำนวน: 1 วัน / 10 ครั้ง		
วิทยากร: 30 รูปหรือคน		
2.5.1 ค่าเช่าสถานที่ 10 ครั้ง * 3,000 บาท = 30,000 บาท		30,000
2.5.2 ค่าอาหารกลางวัน (จัดให้นักเรียน นิสิต คณาจารย์ ผู้นำชุมชนและประชาชน) 90 คน * 250 * 10 ครั้ง * 1 วัน = 225,000 บาท		225,000
2.5.3 ค่าอาหารว่าง (จัดให้นักเรียน นิสิต คณาจารย์ ผู้นำชุมชนและประชาชน) 90 คน * 30 บาท * 10 ครั้ง * 1 วัน = 27,000 บาท		27,000
2.5.4 ค่าวัสดุอุปกรณ์ 10 ครั้ง * 15,000 บาท = 150,000 บาท*		150,000
2.5.5 ค่าเช่ารถตู้พร้อมน้ำมันเชื้อเพลิง 10 คัน * 1 วัน * 3,000 บาท = 30,000 บาท		30,000
3. ค่าใช้จ่ายในการประชุมราชการ		
3.1 ค่าอาหาร 30 คน * 120 บาท * 10 ครั้ง = 36,000 บาท	20,000	16,000
3.2 ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม 30 คน * 30 บาท * 10 ครั้ง = 9,000 บาท	5,000	4,000
3.3 ค่าเอกสาร 30 คน * 160 บาท * 10 ครั้ง = 48,000 บาท	20,000	28,000
4. ค่าจ้างพัฒนาห้องเรียนออนไลน์ 1 ห้อง X 20,000 บาท = 20,000 บาท****		20,000

รายการ	ค่าใช้จ่าย (บาท)	คงเหลือ (บาท)
5. ค่าจ้างพัฒนาระบบติดตามและประเมินผลลัพธ์ระยะยาว 1 ระบบ * 13,800 บาท = 13,800 บาท****		13,800
รวม	686,100	1,313,900
รวมทั้งสิ้น	2,000,000	

หมายเหตุ การเบิกจ่ายงบประมาณดำเนินการผ่านระบบการเงินของมหาวิทยาลัย โดยมีการขออนุมัติยืมเงินทรองจ่ายจากมหาวิทยาลัย และผ่านการตรวจสอบเอกสารโดย สตง.

*ตาม MOU มีการดำเนินโครงการระหว่าง กุมภาพันธ์ 2568 ถึง มกราคม 2569 (รวม 12 เดือน) ซึ่งข้อนี้ผู้ทรงคุณวุฒิของ สปอว เคยให้ความเห็นไว้ว่า หากมีความจำเป็นต้องดำเนินโครงการให้ครบ 12 เดือน ก็ไม่จำเป็นต้องปรับเป็น 8 เดือน ซึ่งจะคลาดเคลื่อนจากข้อเท็จจริง

**ดำเนินการตามระเบียบกระทรวง การคลังว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม การจัดงาน และการประชุมระหว่างประเทศ พ.ศ. 2549 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดให้เบิกจ่ายได้เท่าที่จ่ายจริง ตามความจำเป็น เหมาะสม และประหยัด

***กิจกรรมที่ 4 เป็นการฝึกอบรมรวมที่จังหวัดสระบุรี ส่วนกิจกรรมที่ 5 เป็นการจัดกิจกรรมตามจังหวัดต่างๆ รวม 8 จังหวัด ซึ่งกิจกรรมทั้ง 2 มีบริบทที่แตกต่างกันตามพื้นที่ คณะทำงานจึงมีความเห็นว่า ค่าวัสดุอุปกรณ์ของ 2 กิจกรรมนี้แตกต่างกันตามบริบทของพื้นที่

****ค่าใช้จ่ายในการพัฒนาห้องเรียนออนไลน์ และการพัฒนาระบบติดตามฯ ใช้บุคลากรของมหาวิทยาลัยในการร่วมกันพัฒนาเหมือนปี 2567

2.4 ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบจากโครงการ (Output/Outcome/Impact)

2.4.1 รอบ 6 เดือน

Output:

- 1) หนังสือแก่นพระพุทธรศาศนากับการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน จำนวน 1 เล่ม
- 2) คณาจารย์เข้าร่วมโครงการ 30 คน
- 3) หลักสูตรฝึกอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์สำหรับเยาวชน จำนวน 1 หลักสูตร

- 4) พุทธนวัตกรรมต้นแบบ จำนวน 100 คน

Outcome:

1. มหาวิทยาลัยมีหลักสูตรที่บูรณาการองค์ความรู้ระหว่างพระพุทธรศาศนาศาสตร์สมัยใหม่ ที่ตอบโจทย์การพัฒนาสังคมเชิงสร้างสรรค์เพิ่มขึ้น 1 หลักสูตร

Impact:

1. เกิดต้นแบบการสร้างนวัตกรรมทางสังคมบนฐานพุทธธรรม ที่สามารถนำไปขยายผลสู่การสร้างชุมชนสันติสุขได้อย่างยั่งยืน อย่างน้อย 10 ชุมชน

2.4.2 รอบ 12 เดือน

Output:

- 1) เยาวชนที่ผ่านการฝึกอบรม จำนวน 500 คน
- 2) กิจกรรมการพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 10 กิจกรรม

- 3) บันทึกการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชุมชน ทั้งด้านพฤติกรรม ความสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วม จำนวน 1 เล่ม
- 4) ห้องเรียนออนไลน์รายวิชาการออกแบบอนาคตชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม จำนวน 1 ห้อง
- 5) รายงานผลลัพธ์ของนิสิตหลังดำเนินการ จำนวน 10 เล่ม

Outcome:

1. มหาวิทยาลัยมีองค์ความรู้และสื่อการเรียนการสอนด้านการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนาชุมชนที่ทันสมัย เข้าถึงได้ง่าย เพิ่มขึ้น 1 ห้องเรียนออนไลน์
2. มหาวิทยาลัยมีบัณฑิตต้นแบบ ที่มีความรู้ความสามารถในการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับศาสตร์สมัยใหม่เพื่อพัฒนาชุมชน เพิ่มขึ้น 100 คน
3. มหาวิทยาลัยมีเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาสังคมตามแนวพุทธที่เข้มแข็ง เพิ่มขึ้น 10 ชุมชน
4. ชุมชนมีพลังบวกจากเยาวชนรุ่นใหม่ที่มีปัญญาและคุณธรรม ในการสร้างสรรค์กิจกรรมพัฒนาและแก้ไขปัญหาของชุมชน เพิ่มขึ้น 500 คน

Impact:

1. เกิดต้นแบบการสร้างนวัตกรรมทางสังคมบนฐานพุทธธรรม ที่สามารถนำไปขยายผลสู่การสร้างชุมชนสันติสุขได้อย่างยั่งยืน อย่างน้อย 10 ชุมชน
2. เกิดการเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์ของคนในสังคมในการมองเห็นคุณค่าของการบูรณาการหลักศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน อย่างน้อย 500 คน
3. เกิดเครือข่ายการเรียนรู้แห่งการเปลี่ยนแปลงทางสังคมร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัย ชุมชน หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรอื่นๆ อย่างน้อย 10 เครือข่าย
4. เกิดการพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมทางสังคมใหม่ๆ จากกระบวนการวิจัยและพัฒนาที่เชื่อมโยงกับปัญหาและความต้องการของชุมชน อย่างน้อย 10 องค์ความรู้
5. เกิดการเสริมพลังและยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน โดยเฉพาะเยาวชน ผ่านกระบวนการเรียนรู้ ลงมือทำ และขับเคลื่อนชุมชนตามหลักพุทธธรรม อย่างน้อย 500 คน

2.5 การวิเคราะห์และประเมินผลตอบแทนจากการลงทุนของโครงการเพื่อสังคม (SROI)

เมื่อนำโครงการพุทธนวัตกรรม: บัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม ซึ่งมีมูลค่าการลงทุนรวม 2,000,000 บาท ในปีฐาน พ.ศ. 2568 มาประเมินมูลค่าผลลัพธ์และผลกระทบทางสังคม โดยใช้กรอบการวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการลงทุนของโครงการเพื่อสังคม (Social Return on Investment: SROI) พบว่า ผลลัพธ์ในอนาคตระยะ 5 ปี (ปี 2568–2572) มีมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value: NPV) เท่ากับ 1,500,000 บาท มีอัตราส่วนผลประโยชน์ต่อต้นทุน (Benefit–Cost Ratio หรือ SROI) เท่ากับ 3.00 เท่า และมีอัตราผลตอบแทนภายใน (Internal Rate of Return: IRR) เท่ากับ 25% ขณะที่ผลลัพธ์ถึงปัจจุบันในระยะเร่งด่วน (ปี 2568–2569) พบว่า โครงการมีมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) เท่ากับ 750,000 บาท มีอัตราส่วนผลประโยชน์ต่อต้นทุน (SROI) เท่ากับ 1.75 เท่า และมีอัตราผลตอบแทนภายใน (IRR) เท่ากับ 18% ตัวชี้วัดดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ทุก 1 บาทที่ลงทุนในโครงการสามารถสร้างมูลค่าทางสังคมคืนกลับได้ประมาณ 3 บาทในระยะ 5 ปี และอย่างน้อย 1.75 บาทในระยะเร่งด่วน แสดงถึงความคุ้มค่าของการลงทุนเชิง

สังคม โดยเฉพาะการลงทุนในการพัฒนาทุนมนุษย์และทุนทางสังคมผ่านกระบวนการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ การเสริมพลังเยาวชน และการสร้างบัณฑิตนักพัฒนาชุมชนที่มีทั้งปัญญาและคุณธรรม ทั้งนี้ หากมีการผลักดันการใช้ประโยชน์จากผลลัพธ์ของโครงการอย่างเป็นระบบ ไม่ว่าจะเป็นการเชื่อมโยงเชิงนโยบาย การขยายผลผ่านโครงการ Reinventing University ของสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม การพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเป็นหลักสูตร “พุทธนวัตกรรมดิจิทัล” การใช้แพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อลดข้อจำกัดด้านการประสานงาน การออกแบบหลักสูตรแบบ Modular และการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้พุทธนวัตกรรมในระดับภูมิภาค จะยิ่งเพิ่มมูลค่าผลลัพธ์และผลกระทบทางสังคมของโครงการในระยะยาวอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้สามารถแสดงภาพรวมของการประเมินของโครงการกรณีศึกษาในตารางที่ 13

ตารางที่ 13 ภาพรวมผลลัพธ์ผลกระทบของแผนงานวิจัย

ที่	โครงการกรณีศึกษา	การประเมินผลลัพธ์และผลกระทบในอนาคต (ปี 2568-2572)			การประเมินผลลัพธ์และผลกระทบถึงปัจจุบัน (ปี 2568-2569)			ปีฐาน พ.ศ.
		NPV	BCR (SROI)	IRR (ร้อยละ)	NPV	BCR (SROI)	IRR (ร้อยละ)	
1	พุทธนวัตกรรม: บัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม	1,500,000	3.00	25	750,000	1.75	18	2568

2.6 ปัญหาและอุปสรรค

2.6.1 ปัญหาด้านการประสานงาน เนื่องจากนิสิตที่เข้าร่วมโครงการมาจากหลากหลายวิทยาเขตและส่วนงาน การนัดหมายและการสื่อสารในช่วงเตรียมการจึงมีความซับซ้อน แต่สามารถแก้ไขได้โดยการจัดตั้งกลุ่มสื่อสารออนไลน์และมีผู้ประสานงานหลักในแต่ละส่วนงาน

2.6.2 ปัญหาด้านข้อจำกัดด้านเวลา การอบรมเชิงปฏิบัติการ 3 วัน 2 คืน แม้จะดำเนินไปได้ด้วยดี แต่เป็นเพียงการสร้างความรู้ความเข้าใจเบื้องต้น การฝึกทักษะให้เกิดความชำนาญจำเป็นต้องอาศัยการลงมือปฏิบัติในพื้นที่จริงอย่างต่อเนื่อง

2.6.3 ปัญหาด้านสถานการณ์ที่ไม่คาดคิด ในระหว่างการลงพื้นที่วันแรก มีฝนตกหนักเป็นอุปสรรคต่อการเดินทางและการทำกิจกรรมในบางพื้นที่ แต่คณะทำงานได้ปรับแผนโดยเน้นการพูดคุยและสัมภาษณ์เชิงลึกภายในครัวเรือนหรือศาลากลางบ้านแทน

2.7 การนำไปใช้ประโยชน์

ผลผลิตและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากโครงการพุทธนวัตกรรม: บัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ ด้วยปัญญาและคุณธรรม สามารถนำไปใช้ประโยชน์และต่อยอดการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยได้อย่างเป็นระบบในหลายมิติ ดังนี้

(1) ระดับสถาบัน มหาวิทยาลัยสามารถนำองค์ความรู้ที่พัฒนาขึ้นจากโครงการ ได้แก่ หนังสือแก่นพระพุทธศาสนากับการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน หลักสูตรฝึกอบรม ห้องเรียนออนไลน์ และชุดองค์ความรู้จากการปฏิบัติจริงในพื้นที่ ไปบูรณาการเป็นรายวิชา หลักสูตรระยะสั้น และหลักสูตรต่อเนื่อง ทั้งในระดับปริญญาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยในฐานะสถาบันอุดมศึกษาที่บูรณาการพระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่อย่างเป็นรูปธรรม และตอบสนองต่อการพัฒนาสังคมร่วมสมัย

(2) ด้านการพัฒนากำลังคนและทุนมนุษย์ มหาวิทยาลัยสามารถใช้ผลลัพธ์จากการพัฒนาพุทธนวัตกรรมต้นแบบและเยาวชนที่ผ่านการฝึกอบรม เป็นฐานในการสร้างเครือข่ายบัณฑิตนักพัฒนาชุมชนที่มีปัญญาและคุณธรรม เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ต่าง ๆ ทั้งในบทบาทนักพัฒนา ผู้นำชุมชน นักวิชาการเชิงปฏิบัติการ และผู้ประกอบการเครือข่าย โดยสามารถเชื่อมโยงกับระบบพี่เลี้ยง การวิจัยเชิงพื้นที่ และโครงการบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยอย่างต่อเนื่อง

(3) มิติความร่วมมือกับภาครัฐ มหาวิทยาลัยสามารถนำผลลัพธ์ของโครงการไปใช้เป็นต้นแบบเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติการในการขับเคลื่อนงานพัฒนาชุมชนและสังคมร่วมกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง อาทิ หน่วยงานด้านการศึกษา การพัฒนาสังคม และการพัฒนาท้องถิ่น โดยเฉพาะการขยายผลผ่านโครงการระดับประเทศ เช่น โครงการ Reinventing University และแผนงานด้านการพัฒนากำลังคนและนวัตกรรมทางสังคม ซึ่งช่วยเสริมบทบาทของมหาวิทยาลัยในการสนับสนุนนโยบายสาธารณะบนฐานองค์ความรู้เชิงพุทธอย่างเป็นระบบ

(4) ด้านความร่วมมือกับคณะสงฆ์ ผลผลิตและผลลัพธ์ของโครงการสามารถนำไปต่อยอดสู่การสร้างความร่วมมือเชิงระบบกับคณะสงฆ์ในทุกระดับ ทั้งระดับวัด ชุมชนสงฆ์ และโครงสร้างการปกครองคณะสงฆ์ โดยมหาวิทยาลัยสามารถใช้หลักสูตร องค์ความรู้ และกระบวนการพัฒนาพุทธนวัตกรรมเป็นกลไกในการเสริมสร้างศักยภาพพระสังฆาธิการ พระนักพัฒนา และพระนักวิชาการ ให้สามารถทำหน้าที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในมิติการพัฒนาชุมชน การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และการขับเคลื่อนกิจกรรมสาธารณประโยชน์บนฐานปัญญาและคุณธรรม โดยมหาวิทยาลัยทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางทางวิชาการและเชิงพื้นที่ในการเชื่อมโยงองค์ความรู้ทางพระพุทธศาสนากับการพัฒนาสังคมร่วมสมัยอย่างยั่งยืน

(5) ระดับชุมชนท้องถิ่น มหาวิทยาลัยสามารถใช้บันทึกการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชุมชนและบทเรียนจากพื้นที่นาร่อง เป็นฐานข้อมูลสำหรับการเรียนรู้ร่วมกัน การยกระดับชุมชนต้นแบบ และการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้พุทธนวัตกรรมในระดับพื้นที่ เพื่อเป็นพื้นที่กลางในการถ่ายทอดองค์ความรู้ การสร้างเครือข่าย และการขยายผลการพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรมอย่างต่อเนื่อง อันจะนำไปสู่การพัฒนาสังคมที่เข้มแข็ง สันติ และยั่งยืนในระยะยาว

ภาคผนวก

คำสั่งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ที่ 1141/2568

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษา และพัฒนากำลังคนชั้นสูง (Reinventing University) ประจำปีงบประมาณ 2568

เพื่อให้การบริหารงานแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษา และพัฒนากำลังคนชั้นสูง (Reinventing University) ประจำปีงบประมาณ 2568 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 27 (1) และ (4) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ.2540 จึงแต่งตั้งให้ผู้มีรายนามดังต่อไปนี้ เป็นคณะกรรมการพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษา และพัฒนากำลังคนชั้นสูง (Reinventing University) ประจำปีงบประมาณ 2568 ประกอบด้วย

1. รองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา ประธานคณะกรรมการ
2. รองอธิการบดีวิทยาเขตขอนแก่น รองประธานคณะกรรมการ
3. รองอธิการบดีวิทยาเขตเชียงใหม่ รองประธานคณะกรรมการ
4. คณบดีคณะพุทธศาสตร์ รองประธานคณะกรรมการ
5. คณบดีคณะครุศาสตร์ รองประธานคณะกรรมการ
6. คณบดีคณะมนุษยศาสตร์ รองประธานคณะกรรมการ
7. คณบดีคณะสังคมศาสตร์ รองประธานคณะกรรมการ
8. ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ลำพูน รองประธานคณะกรรมการ
9. ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์สุราษฎร์ธานี รองประธานคณะกรรมการ
10. ผู้อำนวยการหน่วยวิทยบริการ วัดอินทาราม รองประธานคณะกรรมการ
11. ผู้อำนวยการหน่วยวิทยบริการ จังหวัดกาฬสินธุ์ รองประธานคณะกรรมการ
12. พระครูสุธีสารบัณฑิต, ผศ.ดร. คณะทำงานชุมชนวัดเจติยภูมิ
13. พระครูปิยสุเมธภรณ์ คณะทำงานชุมชนวัดเจติยภูมิ
14. พระมหากิตติ กิตติเมธี คณะทำงานชุมชนวัดเจติยภูมิ
15. พระมหาสุทิตล จิตตปญโญ คณะทำงานชุมชนวัดเจติยภูมิ
16. ดร.จันทร์สม์ ตาปูลิ่ง คณะทำงานชุมชนวัดป่าดั่งงาม
17. ผศ.ดร.เสนห์ ใจสิทธิ์ คณะทำงานชุมชนวัดป่าดั่งงาม
18. พระครูโกวิทอรธรวาที, ผศ.ดร. คณะทำงานชุมชนวัดป่าดั่งงาม
19. พระมหาอินทร์วงศ์ อิศรภานี, ดร. คณะทำงานชุมชนวัดป่าดั่งงาม
20. ผศ.ดร.ไพรินทร์ ฦ วันนา คณะทำงานชุมชนวัดป่าดั่งงาม

21. พระมหาติลภักดิ์ ฐิตจาโร	คณะกรรมการชุมชนตำบลกรูด
22. พระครูปริยัติธำรงคุณ, ดร.	คณะกรรมการชุมชนตำบลกรูด
23. พระครูโสภณธรรมวิสิฐ	คณะกรรมการชุมชนตำบลกรูด
24. พระครูจิริธรรมรัต, ดร.	คณะกรรมการชุมชนตำบลกรูด
25. พระครูปลัดคำรณ กตปุญโญ	คณะกรรมการชุมชนตำบลกรูด
26. พระครูธีรภัทรจารี	คณะกรรมการชุมชนตำบลกรูด
27. พระอนุสรณ์ อนุตตโร	คณะกรรมการชุมชนตำบลกรูด
28. พระครูวินัยธรรมชวลิต อดุลโม	คณะกรรมการชุมชนตำบลกรูด
29. ผศ.ดร.ภัชลดา สุวรรณนวล	คณะกรรมการชุมชนตำบลกรูด
30. ผศ.ดร.สุภาภรณ์ โสภา	คณะกรรมการชุมชนตำบลกรูด
31. ดร.สุขอุษา นุ่นทอง	คณะกรรมการชุมชนตำบลกรูด
32. อาจารย์สุเทพ สุดเอี่ยม	คณะกรรมการชุมชนตำบลกรูด
33. อาจารย์นิคม ปักซี่	คณะกรรมการชุมชนตำบลกรูด
34. อาจารย์เนติลักษณ์ สุทธิรักษ์	คณะกรรมการชุมชนตำบลกรูด
35. พระครูศรีสิทธิบัณฑิต, ดร.	คณะกรรมการชุมชนวัดดีตวด
36. พระครูสิริรัตนบัณฑิต, ผศ.ดร.	คณะกรรมการชุมชนวัดดีตวด
37. พระมหาราชัน จิตตปาโล, ดร.	คณะกรรมการชุมชนวัดดีตวด
38. พระครูปลัดโยธิน โชติธมโม	คณะกรรมการชุมชนวัดดีตวด
39. ผศ.ดร.คงสฤษฏ์ แสงทรัพย์	คณะกรรมการชุมชนวัดดีตวด
40. ดร.สุทธิดา พาดฤทธิ	คณะกรรมการชุมชนวัดดีตวด
41. พระครูสังฆวิริยกิจ, รศ.ดร.	คณะกรรมการชุมชนพยอม
42. พระคมสัน ฐิตเมธโส, ผศ.	คณะกรรมการชุมชนพยอม
43. พระมหาสมชาย ขนติสรโณ, ดร.	คณะกรรมการชุมชนพยอม
44. พระครูสังฆรักษ์จักรกฤษณ์ ภูริปัญญา, ผศ.ดร.	คณะกรรมการชุมชนพยอม
45. พระปลัดวีระศักดิ์ ธีรกุลโร, ดร.	คณะกรรมการชุมชนพยอม
46. ผศ.ดร.สุภัทรชัย สีสะไบ	คณะกรรมการชุมชนพยอม
47. ผศ.ดร.เอนก ไยอินทร์	คณะกรรมการชุมชนพยอม
48. พระครูสังฆรักษ์วิชัย วิชโย	คณะกรรมการชุมชนพยอม
49. ผศ.ดร.พุทธชาติ แผนสมบุญ	คณะกรรมการชุมชนวัดตึก
50. ผศ.ดร.สมโภชน์ ศรีวิจิตรวรกุล	คณะกรรมการชุมชนวัดตึก
51. ดร.มนัสนันท์ ประภัสสรพิทยา	คณะกรรมการชุมชนวัดตึก
52. ดร.จักษุภาปนิภูธร บัญญัติ	คณะกรรมการชุมชนวัดตึก
53. นางสาวหนึ่งธิดา สารศิริ	คณะกรรมการชุมชนวัดตึก
54. นางสาวกนกวรรณ บุญคะเน	คณะกรรมการชุมชนวัดตึก
55. พระเมธีวัชรประชาทร, ผศ.ดร.	คณะกรรมการชุมชนบ้านคลองกระทิง
56. พระครูสังฆรักษ์เอกลักษณ์ อชีโต, ผศ.ดร.	คณะกรรมการชุมชนบ้านคลองกระทิง
57. ดร.สมชาย ลำภู	คณะกรรมการชุมชนบ้านคลองกระทิง
58. ดร.ณรงค์กร ดำรงค์ดี	คณะกรรมการชุมชนบ้านคลองกระทิง

59. ดร.โปรดปราน เสรีวงษ์สัจย์	คณะกรรมการชุมชนบ้านคลองกระทิง
60. พระศรีวัชรสารบัณฑิต, ดร.	คณะกรรมการชุมชนป้อมเพชร
61. พระอุดมสิทธิธนายก, รศ.ดร.	คณะกรรมการชุมชนป้อมเพชร
62. พระครูเมธีสิริธรรมบัณฑิต, ดร.	คณะกรรมการชุมชนป้อมเพชร
63. พระครูวิโรจน์กาญจนเขต, ผศ.ดร.	คณะกรรมการชุมชนป้อมเพชร
64. พระมหาภาทร ภูริสโร, ดร.	คณะกรรมการชุมชนป้อมเพชร
65. พระครูปลัดโพธิ์วิวัฒน์	คณะกรรมการชุมชนป้อมเพชร
66. พระมหาบุญยืน ญาณโสภโณ	คณะกรรมการชุมชนป้อมเพชร
67. พระครูสมุห์หวัชร์วิษณุ ฐิตวิโส, ดร.	คณะกรรมการชุมชนป้อมเพชร
68. พระมหาถาวร ถาวรเมธี, ดร.	คณะกรรมการชุมชนป้อมเพชร
69. พระปลัดประจักษ์ มหายุโย	คณะกรรมการชุมชนป้อมเพชร
70. พระมหาพิสุทธิ สิทธิเมธี	คณะกรรมการชุมชนป้อมเพชร
71. ผศ.ดร.ประเสริฐ ธิลา	คณะกรรมการชุมชนป้อมเพชร
72. ผศ.ดร.นิกร ศรีราช	คณะกรรมการชุมชนป้อมเพชร
73. นายเดชฤทธิ์ โอธสุ	คณะกรรมการชุมชนป้อมเพชร
74. พระสุธีวัชรบัณฑิต, รศ.ดร.	คณะกรรมการชุมชนวัดลำเรือแตก
75. พระครูสุตวุฒิคุณบัณฑิต, ผศ.ดร.	คณะกรรมการชุมชนวัดลำเรือแตก
76. พระครูชินวีร์บัณฑิต, ผศ.ดร.	คณะกรรมการชุมชนวัดลำเรือแตก
77. พระปลัดสมนึก ธีรปัญญา, ดร.	คณะกรรมการชุมชนวัดลำเรือแตก
78. พระครูธรรมธรรฐาพร ปภัสสโร	คณะกรรมการชุมชนวัดลำเรือแตก
79. พระมหาสมัค อติภโท	คณะกรรมการชุมชนวัดลำเรือแตก
80. พระพลวัฒน์ สพล	คณะกรรมการชุมชนวัดลำเรือแตก
81. พระสมุห์เดชาวิษณุ ญาณวิสุโท	คณะกรรมการชุมชนวัดลำเรือแตก
82. ดร.กรกต ชาบัณฑิต	คณะกรรมการชุมชนวัดลำเรือแตก
83. ดร.ภักชดา พูนสุวรรณ	คณะกรรมการชุมชนวัดลำเรือแตก
84. ดร.อำนาจ ชัดวิชัย	คณะกรรมการชุมชนบ้านบ่อพะแวน
85. พระอธิวัฒน์ รตนวงษ์, ดร.	คณะกรรมการชุมชนบ้านบ่อพะแวน
86. ดร.พิสิฐ โคตรสุโพธิ์	คณะกรรมการชุมชนบ้านบ่อพะแวน
87. ดร.บุญช่วย คูใจ	คณะกรรมการชุมชนบ้านบ่อพะแวน
88. นางสาวราตรี วงศ์เครา	คณะกรรมการชุมชนบ้านบ่อพะแวน
89. นายปุระวิชญ์ วันตา	คณะกรรมการชุมชนบ้านบ่อพะแวน
90. นายสังวรณ์ สมบัติใหม่	คณะกรรมการชุมชนบ้านบ่อพะแวน
91. ดร.ทินกร จูเรือน	คณะกรรมการชุมชนบ้านบ่อพะแวน
92. นายกิตติ์ ขวัญนาค	คณะกรรมการชุมชนบ้านบ่อพะแวน
93. นายชนกันต์ ปัญญาวันสกุล	คณะกรรมการชุมชนบ้านบ่อพะแวน
94. พระครูสุธีกิตติบัณฑิต, รศ.ดร.	คณะกรรมการและเลขานุการ
95. พระมหาเสรีชน นริสโร, ดร.	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
96. พระมหาชุตีภัก อภินันโท	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

97. พระมหาเกรียงศักดิ์ อินทปญโญ, ดร.	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
98. พระมหานันทวิทย์ ธีรภทโท, ดร.	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
99. พระมหาสมยศ สุทธิสิริ	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
100. พระมหาบุญยืน ญาณโสภโณ	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
101. พระสมุห์เดชาวิษณุ ญาณวิสุโท	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
102. พระครูสังฆรักษ์วิชัย วิชโย	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
103. รศ.ดร.กมลลาศ ภูวนาธิพงค์	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
104. ผศ.ดร.เอนก ไยอินทร์	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
105. นายบดีนทร์ภัทร์ สายบุตร	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
106. นายถาวร ภูษา	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
107. นางสาวมุกกรวี ฉิมพะเนาวิ	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
108. นายธนนันท์รัฐ ประเสริฐศิลป์	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
109. นายเดชฤทธิ์ โอฐสู	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
110. นายวันเฉลิม แสงกำ	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
111. นายเพิ่มพูน สุทธินัง	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

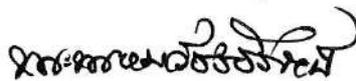
ให้คณะทำงานหน้าที่ดังนี้

1. ดำเนินโครงการพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษา และพัฒนากำลังคนชั้นสูง (Reinventing University) ประจำปีงบประมาณ 2568 ตามบันทึกความเข้าใจความร่วมมือระหว่าง สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมกับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ

2. ส่งมอบผลงานและรายงานความก้าวหน้าตามบันทึกความเข้าใจความร่วมมือให้สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ตามกำหนด

3. มอบให้สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ บริหารจัดการโครงการ ฯ ดังกล่าว ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

สั่ง ณ วันที่ 21 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2568

(พระพรหมวัชรธีรอาจารย์, ศ.ดร.)

อธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

หลักสูตรฝึกอบรมพุทธนวัตกร
บัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม
ภายใต้โครงการพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษา
และพัฒนากำลังคนชั้นสูง
ระหว่างวันที่ 5 - 7 กรกฎาคม พ.ศ. 2568
ณ วัดมงคลชัยพัฒนา ตำบลห้วยบง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี

5 กรกฎาคม 2568

07.00-08.00 น. ลงทะเบียนเข้าอบรม

08.00-08.30 น. ทดสอบก่อนเรียนรู้

08.30-09.00 น. พระราชวชิรมงคลวิสิฐ เจ้าคณะจังหวัดสระบุรี

เจ้าอาวาสวัดมงคลชัยพัฒนา

กล่าวต้อนรับและให้โอวาทผู้เข้าอบรม

นายอำเภอเฉลิมพระเกียรติ กล่าวต้อนรับผู้เข้าอบรม

บรรยายหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 “สัปปายสถาน การออกแบบแผนที่ชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม” โดยพระครูสุธีกิตติบัณฑิต, รศ.ดร.

และคณะวิทยากร

09.00-16.00 น. แบ่งกลุ่มลงพื้นที่ชุมชนรอบวัดมงคลชัยพัฒนา 5 ชุมชน และทำกิจกรรมเสริมทักษะที่ 1-2

กิจกรรมเสริมทักษะที่ 1 ลงชุมชนเพื่อสร้างความสัมพันธ์และสำรวจทุน

กิจกรรมเสริมทักษะที่ 2 ร่างแผนที่เดินดิน (Community Mapping)

16.00-18.00 น. ทำภารกิจส่วนตัว

18.00-19.00 น. ทำวัตร สวดมนต์ เจริญจิตตภาวนา

19.00-21.00 น. กิจกรรมเสริมทักษะที่ 3 นำเสนอแผนที่ชุมชนในเวทีสาธารณะ (จำลอง)

21.00 น. พักผ่อนตามอัธยาศัย

6 กรกฎาคม 2568

05.00-06.00 น. ทำวัตร สวดมนต์ เจริญจิตตภาวนา

06.00-07.00 น. บิณฑบาต, กวาดลานวัด

07.00-08.00 น. ฉันทน์ตอาหารเช้า/รับประทานอาหารเช้า

08.00-09.00 น. กิจกรรมเสริมทักษะที่ 4 กิจกรรมสะท้อนคิด

(Reflection) จากการลงพื้นที่วันแรก

- 09.00-10.00 น. บรรยายหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 “อริยสัจโมเดล การวิเคราะห์สภาพปัญหา และโอกาสของชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม” โดย พระเทพวัชรสารบัณฑิต, รศ.ดร. รองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา
- 10.00-16.00 น. แบ่งกลุ่มลงพื้นที่ชุมชนรอบวัดวัดมิ่งมงคลชัยพัฒนา 5 ชุมชน และทำกิจกรรม เสริมทักษะที่ 5-6
กิจกรรมเสริมทักษะที่ 5 เปิดเวทีรับฟังความคิดเห็นจากชุมชน
กิจกรรมเสริมทักษะที่ 6 จัดลำดับความสำคัญของปัญหาและโอกาสของ ชุมชน
- 16.00-18.00 น. ทำภารกิจส่วนตัว
- 18.00-19.00 น. ทำวัตร สวดมนต์ เจริญจิตตภาวนา
- 19.00-21.00 น. กิจกรรมเสริมทักษะที่ 7 นำเสนอปัญหาและโอกาส ของชุมชนในเวทีสาธารณะ (จำลอง)
- 21.00 น. พักผ่อนตามอัธยาศัย

7 กรกฎาคม 2568

- 05.00-06.00 น. ทำวัตร สวดมนต์ เจริญจิตตภาวนา
- 06.00-07.00 น. ปิณฑบาต, กวาดลานวัด
- 07.00-08.00 น. ฉันทภัตตาหารเช้า/รับประทานอาหารเช้า
- 08.00-09.00 น. กิจกรรมเสริมทักษะที่ 8 กิจกรรมสะท้อนคิด (Reflection) เพื่อตั้งเป้าหมาย
- 09.00-11.00 น. บรรยาย “แก่นพระพุทธศาสนากับการพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วย ปัญญาและคุณธรรม” โดย พระพรหมวัชรธีรารจารย์, ศ.ดร. อธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- 11.00-12.00 น. ฉันทภัตตาหารเพล/รับประทานอาหารกลางวัน
- 12.00-16.00 น. กิจกรรมเสริมทักษะที่ 9 ระดมความคิดเพื่อ ออกแบบโครงการ/กิจกรรม
กิจกรรมเสริมทักษะที่ 10 นำเสนอโครงการ (Project Pitching)
กิจกรรมเสริมทักษะที่ 11 การขยายผลโครงการสู่ เยาวชน
- 16.00-17.00 น. พิธีปิด โดย พระพรหมวัชรธีรารจารย์,ศ.ดร. อธิการบดี มหาวิทยาลัยมหา จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

หมายเหตุ : - ฉันทภัตตาหารเพลในชุมชน เวลา 11.00 น.

- น้ำปานะ เวลา 17.00 น.

- รับประทานอาหารเช้า (เฉพาะฆราวาส) เวลา 17.00 น.

- กำหนดการอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม

ที่	ส่วนงาน	ผู้ประสานงาน	เบอร์โทร
1	สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์	พระครูสุธีกิตติบัณฑิต, รศ.ดร.	093-635-9515
2	คณะสังคมศาสตร์	ผศ.ดร. เอนก ไยอินทร์	092-918-1319
3	คณะมนุษยศาสตร์	ผศ.ดร.พุทธชาติ แผนสมบุญ	081-904-7512
4	คณะพุทธศาสตร์	พระมหาทันตพัฒน์ สุขเมโธ	061-106-3914
5	วิทยาเขตเชียงใหม่	ดร.อำนาจ ชัดวิชัย	084-806-1206
6	วิทยาเขตขอนแก่น	พระมหาภิกขิต กิตติเมธี	091-162-8666
7	วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน	ดร.จันทร์สม ตาปูลิง	085-626-6083
8	วิทยาลัยสงฆ์สุราษฎร์	ดร.สุขอุษา นุ่นทอง	084-189-3148
9	กจพ	พระครูธรรมธรสถาพร	089-453-4335
10	ชุมชนบ้านเขาติน	นายณรงค์ พุทธิษา	081-947-0959
		นางสาวจำเริญ จินตบุตร	090-158-8218
		นางชะลอสี อินตะ	094-059-3057
11	ชุมชนบ้านใหม่มงคล	นางนพรัตน์ แม้นบุตร	092-590-9383
		นางนพเกล้า วังภวิงส์	085-194-9658
		นางกัญนิภา ปั้นปัญญา	089-904-3534
12	ชุมชนบ้านท่าวีว	นายภคพล	086-977-4645
		คุณประยูร คุ้มจอหอ	087-049-9785
		คุณดวงดาว ศิริ	098-304-6280
13	ชุมชนบ้านซุง	นายกิตติศักดิ์ พรหมสุวรรณ	081-8779438
		นายสมนึก แสนสวัสดิ์	088-0108838
		นายพิเนตร โฉมมิตร	
		นายจรูญ เกษจันทร์	
14	ชุมชนบ้านกอก	นายชยการ จันภาพริก	095-951-8878
		นายคะนอง รักกล่อม	081-851-7934
		นายเพชร ดวงแก้ว	096-170-7438

รายชื่อคณาจารย์เข้าร่วมโครงการพลิกโฉม Reinventing 68

(สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

ลำดับที่	ชุมชน/จังหวัด	คณาจารย์ผู้รับผิดชอบ
1.	ชุมชนพระธาตุขามแก่น จ.ขอนแก่น (พื้นที่รับผิดชอบของวิทยาเขตขอนแก่น)	1. พระครูสุธีสารบัณฑิต, ผศ.ดร. 2. พระมหาภักดี กิตติเมธี 3. พระมหาสุทธิคุณ จิตตปัญญา 4. พระครูปิยะสุเมธภรณ์
2.	ชุมชนวัดป่าติงงาม จ.ลำพูน (พื้นที่รับผิดชอบของวิทยาลัยสงฆ์ลำพูน)	1. ดร.จันทร์สม์ คาปูลิง 2. ผศ.ดร.เสน่ห์ ใจสิทธิ์ 3. พระครูโกวิทอรธวาทิ, ผศ.ดร. 4. พระมหาอินทวงศ์ อุตฺตฺรภานี, ดร.
3.	ชุมชนตำบลกรูด จ.สุราษฎร์ธานี (พื้นที่รับผิดชอบของวิทยาลัยสงฆ์สุราษฎร์ธานี)	1. พระครูโสภณธรรมวิสิฐ 2. พระครูจิตรธรรมรัต, ดร. 3. พระครูปลัดคำรณ กคปัญโญ 4. ผศ.ดร.ภัชชดา สุวรรณนวล 5. ดร.สุขอุมา นุ่นทอง
4.	ชุมชนวัดคีรีวงศ์ กรุงเทพมหานคร (พื้นที่รับผิดชอบของคณะพุทธศาสตร์)	1. พระครูศรีสิทธิบัณฑิต, ดร. 2. พระครูสิริรัตนบัณฑิต, ผศ.ดร. 3. ดร.สุทธิดา พาคฤทธิ 4. ผศ.ดร.คงสฤษฏ์ แพงทรัพย์
5.	ชุมชนพยอม จ.พระนครศรีอยุธยา (พื้นที่รับผิดชอบของคณะสังคมศาสตร์)	1. พระคมสัน ฐิตเมธโส, ผศ. 2. พระมหาสมชาย ขนติสรโณ, ดร. 3. พระวีระศักดิ์ ธีรบุญโร, ดร. 4. ผศ.ดร.สุภัทรชัย สีสะไบ 5. ผศ.ดร.เอนก ใยอินทร์ 6. พระครูสังฆรักษ์วิชัย วิชโย

6.	ชุมชนวัดตึก จ.พระนครศรีอยุธยา (พื้นที่รับผิดชอบของคณะมนุษยศาสตร์)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผศ.ดร.พุทธชาติ แสนสมบูรณ์ 2. ผศ.ดร.สมโภชน์ ศรีวิจิตรวรกุล 3. ดร.มนัสนันท์ ประภัสสรพิทยา 4. นางสาวหนึ่งธิดา สาริศรี 5. นางสาวกนกวรรณ บุญกะเน
7.	ชุมชนบ้านคลองกระทิง จ.สมุทรสงคราม (พื้นที่รับผิดชอบของ นาว.วิคอินทาราม)	<ol style="list-style-type: none"> 1. พระเมธีวัชรประชากร, ผศ.ดร. 2. พระครูสังฆรักษ์เอกลักษณ์ อจิโต, ผศ.ดร. 3. ดร.สมชาย ลำภู 4. ดร.ณรงค์ฤทธิ์ คำรงค์ดี 5. ดร.โปรตปราน เสริญวงสัจย์
8.	ชุมชนป้อมเพชร จ.พระนครศรีอยุธยา (พื้นที่รับผิดชอบของคณะครุศาสตร์)	<ol style="list-style-type: none"> 1. พระศรีวัชรสารบัณฑิต, ดร. 2. พระครูเมธีสิริธรรมบัณฑิต, ดร. 3. ผศ.ดร.นิกร ศรีราช 4. ผศ.ดร.ประเสริฐ ธิลาวั 5. พระมหาบุญยืน ญาณโสภโณ 6. พระมหากรดร ภูริสุสโร, ดร. 7. พระปลัดประจักษ์มहाปญโญ
9.	ชุมชนธรรมนาวา จ.พระนครศรีอยุธยา (พื้นที่รับผิดชอบของคณะสังคมศาสตร์)	<ol style="list-style-type: none"> 1. พระครูชินวิโรบัณฑิต, ผศ.ดร. 2. พระครูธรรมธรรสฐาพร ปกสุสโร 3. ดร.กรกต ชำบัณฑิต 4. พระมหาสมภัทร อติภทโท 5. พระพลวัด สหโล 6. พระสมุห์เดชวิษณุ ญาณวิสุโท
10.	ชุมชนวัดสุคันธาราม จ.พระนครศรีอยุธยา (พื้นที่รับผิดชอบของคณะสังคมศาสตร์)	<ol style="list-style-type: none"> 1. พระอุดมสิทธินายก, รศ.ดร. 2. พระสุธีวีโรบัณฑิต, รศ.ดร. 3. พระครูสุคุณวิคุณบัณฑิต, ผศ.ดร. 4. พระครูวิโรจน์กัญจนเขต, ผศ.ดร. 5. พระปลัดสมนึก ชีรปญโญ, ดร. 6. นายเดชฤทธิ์ โอธูสู

โครงการพลิกโฉมมหาวิทยาลัย
(Reinventing University)

บัณฑิตนักพัฒนาชุมชน

เปิดสอนพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์โดยมีงานภาคชุมชน

[Click Here](#)

บัณฑิตพระนักเทศน์

ผลิตบุคลากรนักเทศน์ภาคใต้

[Click Here](#)

เว็บไซต์โครงการพลิกโฉมมหาวิทยาลัย (Reinventing University)

ที่มา: https://bri.mcu.ac.th/rsp/?page_id=9319

บัญชีลงทะเบียน

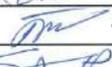
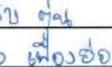
ผู้เข้าร่วมงาน

เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ พุทธเยาวชน : นักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม

ณ วัดปากข้าวสารใต้ ตำบลปากข้าวสาร อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี

วันพุธ ที่ ๒๐ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๖๘

ที่	ชื่อ/นามสกุล	ลงลายมือชื่อ	หมายเหตุ
1	ณวัฒน์ ไชยราชปม	ณวัฒน์	
2	พระมหาสุวิกรม อธิวัชรานัน		
3	• ชัยวัฒน์ ประเสริฐ (ด.ช.)	ชัยวัฒน์ ประเสริฐ	
4	กิตติชนวัฒน์ ขุมทรัพย์ (ด.ช.)	กิตติชนวัฒน์	
5	พิชญ์วัฒน์ อินช่อ (ด.ช.)	พิชญ์วัฒน์	
6	กิตติกร อัครพงษ์ (ด.ช.)	กิตติกร อัครพงษ์	
7	ณวัฒน์ อธิวัชร (ด.ช.)	ณวัฒน์ อธิวัชร	
8	พัชริต เกตุทัต (ด.ช.)	พัชริต เกตุทัต	
9	ณวัฒน์ อธิวัชร (ด.ช.)	ณวัฒน์ อธิวัชร	
10	กษัตริย์ รัชชมนต์ (ด.ช.)	กษัตริย์	
11	ณวัฒน์ เชื้อโชติ (ค.ม.)	ณวัฒน์ เชื้อโชติ	
12	กนกนภา อานุกาญจนา (ด.ญ.)	กนกนภา อานุกาญจนา	
13	อริสา อธิวัชร (ด.ญ.)	อริสา อธิวัชร	
14	ธวัชชัย อธิวัชร (ด.ช.)	ธวัชชัย อธิวัชร	
15	ณวัฒน์ อธิวัชร (ด.ช.)	ณวัฒน์ อธิวัชร	
16	เมธีกร สมประเสริฐ (ด.ช.)	เมธีกร สมประเสริฐ	
17	วรภากร อธิวัชร (ด.ช.)	วรภากร อธิวัชร	
18	ณวัฒน์ อธิวัชร (ด.ช.)	ณวัฒน์ อธิวัชร	
19	จิรภัทร อธิวัชร (ด.ช.)	จิรภัทร อธิวัชร	
20	ณวัฒน์ อธิวัชร (ด.ช.)	ณวัฒน์ อธิวัชร	
21	ณวัฒน์ อธิวัชร (ด.ช.)	ณวัฒน์ อธิวัชร	
22	ณวัฒน์ อธิวัชร (ด.ช.)	ณวัฒน์ อธิวัชร	
23	ณวัฒน์ อธิวัชร (ด.ช.)	ณวัฒน์ อธิวัชร	
24	ณวัฒน์ อธิวัชร (ด.ช.)	ณวัฒน์ อธิวัชร	

ที่	ชื่อ/นามสกุล	ลงลายมือชื่อ	หมายเหตุ
25	ด.ช. พงษ์ ภูมิ	พงษ์ธร ภูมิ	
26	ด.ช. อนุชา สุขปาก	อนุชา สุขปาก	
27	ด.ช. อภิสิทธิ์ สันทัด	อภิสิทธิ์	
28	ด.ช. สิทธิชัย แก้วพิเศษ	สิทธิชัย	
29	ด.ช. สิทธิชัย อภิลักขิต	สิทธิชัย อภิลักขิต	
30	ด.ญ. พรทิพย์ ชุ่มชนะ	พรทิพย์ ชุ่มชนะ	
31	ด.ญ. รุ่งพร สันเทวัญ	รุ่งพร สันเทวัญ	
32	ด.ญ. ปวีณรัตน์ พิมพ์โสภา	ปวีณรัตน์ พิมพ์โสภา	
33	ด.ญ. สุธาวดี ศรีทอง	สุธาวดี	
34	ด.ญ. กานดาพิชชา สอนงาม	กานดาพิชชา	
35	ด.ญ. อัญรินทร์ วัฒนวิภา	ด.ญ. อัญรินทร์ วัฒนวิภา	
36	ด.ญ. ลัญจนา สิงหา	ลัญจนา	
37	ด.ญ. พิมพ์พวงษ์ อุดอง	พิมพ์พวงษ์ อุดอง	
38	ด.ช. สุวิภา นนทบุรี	ด.ช. สุวิภา	
39	ด.ช. ชลธร อังค์ขันธ์	ชลธร อังค์ขันธ์	
40	ด.ช. พิศาล สุวรรณวงศ์	พิศาล	
41	ด.ญ. อลิษา สิริ		
42	นายสมศักดิ์ ภาวิไล		
43	น.ส. สิริพร มลจินดา		
44	น.ส. ปัทมาธิยา ปลื้มศิลป์		
45	น.ส. สันติมา กุญชรวิภา	น.ส. สันติมา	
46	นาง ธันย ชินโต	นาง ธันย	
47	น.ส. ไฉน กิ่งอ่อน	น.ส. ไฉน กิ่งอ่อน	
48	น.ส. สรวิศ ตาทอง	สรวิศ ตาทอง	
49	นาง สติมา กุญชรวิภา	นาง สติมา	
50	นาง สันติมา โพธิ์งาม	สันติมา	
51	น.ส. อัญมณี อินทนิล	อัญมณี	
52	น.ส. อรุณรัตน์ นนทบุรี	อรุณรัตน์	
53	นางสาวกมลวรรณ นนทบุรี	กมลวรรณ	
54	นางสาวพร อรุณ	พร	
55	นายอาทิตย์ ภูมิ	อาทิตย์	
56	นางสาวกมล นนทบุรี	กมล	

บัญชีลงทะเบียน

ผู้เข้าร่วมงาน

เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ พุทธเยาวชน : นักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม

ณ วัดปากข้าวสารใต้ ตำบลปากข้าวสาร อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี

วันพฤหัสบดี ที่ ๒๑ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๖๘

ที่	ชื่อ/นามสกุล	ลงลายมือชื่อ	หมายเหตุ
1	น.ส. อธิภากร มงคลขันแก้ว	อธิภากร	
2	น.ส. ศุภรัตน์ มณีรัตน์	ศุภรัตน์	
3	นางสาว อธิภากร มณีรัตน์	อธิภากร	
4	ด.ช. กฤษฏ์ สนิทวงศ์	กฤษฏ์	
5	ด.ช. ชัยวัฒน์ วงศ์ศิริ	ชัยวัฒน์	
6	ด.ช. อรรถกร อรรถกร	อรรถกร	
7	ด.ช. เมธี สอนะสง	เมธี	
8	ด.ช. พิชชา สุวรรณรงค์	พิชชา	
9	ด.ช. กิติคุณ กิติคุณ	กิติคุณ	
10	ด.ช. จันทจักร จันทจักร	จันทจักร	
11	ด.ช. อธิภากร มณีรัตน์	อธิภากร	
12	ด.ช. อธิภากร มณีรัตน์	อธิภากร	
13	ด.ช. จันทจักร จันทจักร	จันทจักร	
14	ด.ช. อธิภากร มณีรัตน์	อธิภากร	
15	ด.ช. อธิภากร มณีรัตน์	อธิภากร	
16	ด.ช. อธิภากร มณีรัตน์	อธิภากร	
17	ด.ช. อธิภากร มณีรัตน์	อธิภากร	
18	ด.ช. อธิภากร มณีรัตน์	อธิภากร	
19	ด.ช. อธิภากร มณีรัตน์	อธิภากร	
20	ด.ช. อธิภากร มณีรัตน์	อธิภากร	
21	ด.ช. อธิภากร มณีรัตน์	อธิภากร	
22	ด.ช. อธิภากร มณีรัตน์	อธิภากร	
23	ด.ช. อธิภากร มณีรัตน์	อธิภากร	
24	ด.ช. อธิภากร มณีรัตน์	อธิภากร	

ที่	ชื่อ/นามสกุล	ลงลายมือชื่อ	หมายเหตุ
25	กานท์กิจชยา สีสันท	กานท์กิจชยา	
26	พจน์กร สมนันทา	พจน์กร	
27	กิตติคุณกรณ์ ขาวพลชัย	กิตติคุณกรณ์	
28	กีรัมย์พร พุดพันธ์ชู	กีรัมย์พร	
29	ศรียา น.ส.จ.อ.อ.	ศรียา	
30	อัสจินทร์ วัลย์ชวลา	อัสจินทร์	
31	ชินวัฒน์ ฝอยง	ชินวัฒน์	
32	พัชรีดา ภัททีลาอารักษ์	พัชรีดา	
33	พิภพด เต็มดรก	พิภพด	
34	ชลิตา เชื้อโฮตี	ชลิตา	
35	ฉวีวรรณ สุขขยขณา	ฉวีวรรณ	
36	จินภากร สิริวงษ์	จินภากร	
37	วันดี แซ่ตั้ง	วันดี	
38	อนันดา แสงรัยรัตนชัย	อนันดา	
39	อุษณห์ สุริยวัชร	อุษณห์	
40	อรุณรัตน์ เต็งสิงห์	อรุณรัตน์	
41	อินทร์ดนัย แก้วใจเพชร	อินทร์ดนัย	
42	พรทิพย์ เข็มธรรม	พรทิพย์	
43	กชกร เวียงข่อย	กชกร	
44	นางกิตติกร ตั้วระงด	กิตติกร	
45	ด.ศ. กิตติพันธ์ นุณหาม	กิตติพันธ์	
46	ด.ญ. อัญญา สิงหา	อัญญา	
47	ด.ญ. สุภาวดี ศรีชุม	สุภาวดี	
48	ด.ช. พิษณุพันธ์ อิ่มอ้วน	พิษณุพันธ์	
49	ด.ญ. สิริวิมล ภาสเมอ	สิริวิมล	
50	ด.ญ. มณฑิลา ฟ้าใสศิริ	มณฑิลา	
51	ด.ญ. ธนวิไลศรี อัครพันธ์วิทยา	ธนวิไลศรี	
52	ด.ช. จาตุรติ อิ่มทอง	จาตุรติ	
53	ด.ช. ชรินทร์ สถาพงษ์	ชรินทร์	
54	ด.ช. พิษณุพันธ์ อิ่มออน	พิษณุพันธ์	
55	ด.ช. อานันท์ อิ่มออน	อานันท์	
56	ด.ช. อรรถกร สรรค์	อรรถกร	
57	ด.ญ. วันดี แซ่ตั้ง	วันดี	
58	พิษณุพันธ์ แก้วใจเพชร	พิษณุพันธ์	

บัญชีลงชื่อ

ผู้เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ พุทธเยาวชน: นักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม

ณ วัดปากข้าวสารใต้ ตำบลปากข้าวสาร อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี

วันศุกร์ ที่ ๒๒ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๖๘

ที่	ชื่อ/นามสกุล	ลงลายมือชื่อ	หมายเหตุ
1	ต.ส. อภิมาจอนอยู่ อวาทิต	อภิมาจอนอยู่	
2	ต.ณ. กานท์วิเศษ วิไลนภา	กานท์วิเศษ	
3	ต.ญ. จิตติญากรณ์ ขานพ้อง	จิตติญากรณ์	
4	ต.ญ. กิ่งมิ่งพร พลพันธ์	กิ่งมิ่งพร	
5	ต.ช. สุริยา สุริยาดี	สุริยา	
6	ต.ญ. อัจฉรินทร์ วัฒนาก	อัจฉรินทร์	
7	ต.ช. อนุวัฒน์ ฝรังสง	อนุวัฒน์	
8	ต.ช. พิษผล เล็กคุ้ม	พิษผล	
9	ต.ญ. พันธ์วิธิต ภูทก้าอวมก	พันธ์วิธิต	
10	ต.ญ. วนิชยา เชื้อไยสี	วนิชยา	
11	ต.ญ. อรรธรัตน์ สุขวัฒนา	อรรธรัตน์	
12	ต.ช. ธีนากร สว่างวิม	ธีนากร	
13	ต.ญ. วนิดา วัฒน	วนิดา	
14	ต.ช. อโนน วัฒน	อโนน	
15	ต.ช. อรุณพร สุริยวงษ์	อรุณพร	
16	ต.ช. อภิสิทธิ์ เคียงดี	อภิสิทธิ์	
17	ต.ช. ธีรวัฒน์ แก้วทิพย์	ธีรวัฒน์	
18	ต.ญ. พรวิภา วัฒน	พรวิภา	
19	ต.ญ. กชกร เกื้อมออ่อน	กชกร	
20	นาย กิตติกร อ้วนพุก	กิตติกร	
21	ต.ช. ทัศนีย์พันธ์ ขุนอภัย	ทัศนีย์พันธ์	
22	ต.ญ. อัจฉรา ธิงนา	อัจฉรา	
23	ต.ญ. สุภาวดี ศรีพุ่ม	สุภาวดี	

ที่	ชื่อ/นามสกุล	ลงลายมือชื่อ	หมายเหตุ
21	ด.ช. พิชิตมั่ง อินช่อหน	พิชิตมั่ง	
25	ด.ช. ลวิชัยก่อ ทอนอ	ลวิชัยก่อ	
26	ด.ช. สุทธิพันธ์ ฟ่องเลวิจิ	สุทธิพันธ์	
27	ด.ช. ศวัสส์ธิด์ ด้ดจันนทนต์ญกุล	ศวัสส์ธิด์	
28	ด.ช. จิรภัทร ตาแพง	จิรภัทร	
29	ด.ช. จำเริญ อิมอญ	จำเริญ	
30	ด.ช. สุภาวดี ศรีพยอม	สุภาวดี	
31	ด.ช. อภิภู สว่างคุณ	อภิภู	
32	ด.ช. จุฑาภาศ สามสมุทร	จุฑาภาศ	
33	ด.ช. อริสา อิมอญ	อริสา	
34	ด.ช. จิราวรรณ พิมพ์แก้ว	จิราวรรณ	
35	ด.ช. กัญญา ภูเด่น	กัญญา	
36	ด.ช. เมธิด์ สัมประสังข์	เมธิด์	
37	ด.ช. สุภากร ปรภากร	สุภากร	
38	ด.ช. ชนินทร์ ประเสริฐ	ชนินทร์	
39	ด.ช. พิชา สวรรณรัตน์	พิชา	
40	ด.ช. กนกนภา ศาคร	กนกนภา	
41	ด.ช. วิวิธ อมลพอย	วิวิธ	
42	ด.ช. นิลภาณี ออดนา	นิลภาณี	
43	ด.ช. สหภากร วานทวิ	สหภากร	
44	ด.ช. กิตติพนธ์ เสวีพน	กิตติพนธ์	
45	ด.ช. นอกร พลโต	นอกร	
46	ด.ช. ชกกร ศิริภักชอ	ชกกร	
47	ด.ช. ชนพร สิกขิณี	ชนพร	
48	ด.ช. กุศลิก	กุศลิก	
49	ด.ช. อธิชา อธิชา	อธิชา	
50	ด.ช. อธิชา อธิชา	อธิชา	
51	ด.ช. อธิชา อธิชา	อธิชา	
52	ด.ช. อธิชา อธิชา	อธิชา	
53	ด.ช. อธิชา อธิชา	อธิชา	
54	ด.ช. อธิชา อธิชา	อธิชา	
55	ด.ช. อธิชา อธิชา	อธิชา	
56	ด.ช. อธิชา อธิชา	อธิชา	

บัญชีลงชื่อนิติบุคคลังคมศาสตร์

เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ พุทธเยาวชน : นักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม
ณ วัดปากข้าวสารใต้ ตำบลปากข้าวสาร อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี

วันพุธ ที่ ๒๐ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๖๘

ที่	รหัสนิติ	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล	ลงชื่อ	หมายเหตุ
หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ ปี ๑				
๑	๖๘๐๑๔๐๔๐๑๑	พระปลัดสิทธิกร อุดิสมปนโน	พระปลัดสิทธิกร	
๒	๖๘๐๑๔๐๔๐๑๒	พระพิระพงษ์ อรุโณ	พระพิระพงษ์	
๓	๖๘๐๑๔๐๔๐๑๓	พระณภัทร กิตติโก	พระ นร.	
๔	๖๘๐๑๕๐๔๐๑๘	พระมหาเจษฎา ปุณฺณภาคโม	พระมหาเจษฎา	
๕	๖๘๐๑๕๐๔๐๑๙	พระมหาประเทือง อธิปญฺโญ	พระมหาประเทือง	
๖	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๐	พระปลัดเด่นดวง เตชวโร	พระปลัดเด่นดวง	
๗	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๑	พระปลัดอภิสิทธิ์ อธิโชโต	พระปลัดอภิสิทธิ์	
๘	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๒	พระสมุห์ชานนท์ ธรรมรกขิตโต	พระสมุห์ชานนท์	
๙	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๓	พระใบฎีกาวัชรวิชัย ธนปญฺโญ	พระวัชร	
๑๐	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๔	พระใบฎีกาภาณุวัฒน์ ปภสฺสโร	พระภาณุวัฒน์	
๑๑	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๕	พระใบฎีกาอัศนัย ธีปธมโม	พระใบฎีกาอัศนัย	
๑๒	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๖	พระกษกร กิตติโสภโณ	พระกษกร	
๑๓	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๗	พระกิตติรัตน์ สิริปญฺโญ	พระกิตติรัตน์	
๑๔	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๘	พระชัยฤกษ์ สมานิตโต	พระชัยฤกษ์	
๑๕	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๙	พระชัยภัทร จรณธมโม	พระชัยภัทร	
๑๖	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๐	พระชาญชัย อธิปญฺโญ	พระชาญชัย	
๑๗	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๑	พระธีรชัย กิตติธมมปญฺโญ	พระธีรชัย	
๑๘	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๒	พระนพรัตน์ อนาลโย	พระนพรัตน์	
๑๙	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๓	พระนวันท์ กิตติปญฺโญ	พระนวันท์	
๒๐	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๔	พระเปรม สนติกโร	พระเปรม	
๒๑	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๕	พระพรชัย ราชภาโต	พระพรชัย	
๒๒	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๖	พระพิบูลวิทย์ ปภาธโร	พระพิบูลวิทย์	
๒๓	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๗	พระภาณุวัฒน์ นิตตัต อธิโชโต	พระภาณุวัฒน์	

ที่	รหัสนิติคดี	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล	ลงชื่อ	หมายเหตุ
๒๔	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๘	พระเมธวชิรมนัช เตชธรมโม	พระเมธวชิรมนัช เตชธรมโม	
๒๕	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๙	พระสิริอาภา ฐิตมโน	พระสิริอาภา ฐิตมโน	
๒๖	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๐	พระวรากร ปภัสโร	พระวรากร ปภัสโร	
๒๗	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๑	พระวัชรวิทย์ เตชพลโ	พระวัชรวิทย์ เตชพลโ	
๒๘	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๒	พระศุภโชค เตชโร	พระศุภโชค เตชโร	
๒๙	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๓	พระเศกสิทธิ์ ปสาโท	พระเศกสิทธิ์ ปสาโท	
๓๐	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๔	พระสัมพันธ์ วรญาโณ	พระสัมพันธ์ วรญาโณ	
๓๑	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๕	พระแสวง ฐานิสโร	พระแสวง ฐานิสโร	
๓๒	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๖	พระอินทวาร ธีรมโก	พระอินทวาร ธีรมโก	
๓๓	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๗	พระปลัดวีรพล ผสมจันทร์	พระปลัดวีรพล ผสมจันทร์	
๓๔	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๘	พระมหาวินัย กลไกล	พระมหาวินัย กลไกล	
๓๕	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๙	พระมหาเอกนรินทร์ มั่นหมาย	พระมหาเอกนรินทร์ มั่นหมาย	
๓๖	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๐	พระกัมปนาท ไบทอง	พระกัมปนาท ไบทอง	
๓๗	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๑	พระประจักษ์ คุ้มวงศ์	พระประจักษ์ คุ้มวงศ์	
๓๘	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๒	พระพายุ คำานท์	พระพายุ คำานท์	
๓๙	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๓	พระสุทธิมงคล โพธิ์งาม	พระสุทธิมงคล โพธิ์งาม	
๔๐	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๔	พระมหาจักรี อติภโท	พระมหาจักรี อติภโท	
๔๑	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๕	พระปลัดสุรชัย ขนดีโร	พระปลัดสุรชัย ขนดีโร	
๔๒	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๖	พระมหานิติฐ ธมมานนโ	พระมหานิติฐ ธมมานนโ	
๔๓	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๗	พระมหาอุทัยโยธิน นาคชื่นชม	พระมหาอุทัยโยธิน นาคชื่นชม	
๔๔	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๘	พระครูใบฎีกานรินทร์ ปภากร	พระครูใบฎีกานรินทร์ ปภากร	
๔๕	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๙	พระฤทธิชัย ฐิตาโก	พระฤทธิชัย ฐิตาโก	
๔๖	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๐	พระธีรเดช ฐิติโก	พระธีรเดช ฐิติโก	
๔๗	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๑	พระอภิศักดิ์ อุกกปญโญ	พระอภิศักดิ์ อุกกปญโญ	
๔๘	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๒	สามเณรประวิณพล ศักดาวงษ์	สามเณรประวิณพล ศักดาวงษ์	
๔๙	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๓	พระศุภชัย สุมโน	พระศุภชัย สุมโน	
๕๐	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๔	พระมหาทสันติ มหาลาโ	พระมหาทสันติ มหาลาโ	
๕๑	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๕	พระปลัดฤทธิไกร อภินนโ	พระปลัดฤทธิไกร อภินนโ	
๕๒	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๖	นายกฤตภาส ประจิดร	นายกฤตภาส ประจิดร	
๕๓	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๗	นายณัฐภาคย์ องศ์วิทย์	นายณัฐภาคย์ องศ์วิทย์	
๕๔	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๘	นายพิศุทธิ์ ศุกลรัตน์	นายพิศุทธิ์ ศุกลรัตน์	
๕๕	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๙	นางสาวพัชรี มั่นหมาย	นางสาวพัชรี มั่นหมาย	

บัญชีลงชื่อนิติบุคคลสังคมนาฬการ

เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ พุทธเยาวชน : นักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม

ณ วัดปากข้าวสารใต้ ตำบลปากข้าวสาร อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี

วันพฤหัสบดี ที่ ๒๑ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๖๘

ที่	รหัสนิติ	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล	ลงชื่อ	หมายเหตุ
หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ ปี ๑				
๑	๖๘๐๑๕๐๔๐๐๑	พระปลัดสิทธิกร ฐิติสมปนโน	พระปลัดสิทธิกร	
๒	๖๘๐๑๕๐๔๐๐๒	พระพิระพงษ์ อรุโณ	พระพิระพงษ์	
๓	๖๘๐๑๕๐๔๐๐๓	พระณภัทร กิตติโก	พระน.ภ.	
๔	๖๘๐๑๕๐๔๐๐๔	พระมหาเจษฎา ปุณฺณาคโม	พระมหาเจษฎา	
๕	๖๘๐๑๕๐๔๐๐๕	พระมหาประเทือง อธิปญฺโญ	พระมหา. ฐิติโก	
๖	๖๘๐๑๕๐๔๐๐๖	พระปลัดเดโชดม เตชวโร	พระปลัดเดโชดม	
๗	๖๘๐๑๕๐๔๐๐๗	พระปลัดอภิสิทธิ์ อธิโต	พระปลัดอภิสิทธิ์	
๘	๖๘๐๑๕๐๔๐๐๘	พระสมุห์ชานนท์ ธมฺมรชิตโต	พระสมุห์ชานนท์	
๙	๖๘๐๑๕๐๔๐๐๙	พระใบฎีกาวัชรวิษณุ ธนปญฺโญ	พระใบ	
๑๐	๖๘๐๑๕๐๔๐๑๐	พระใบฎีกาภาณุวัฒน์ ปภสฺสโร	พระใบ	
๑๑	๖๘๐๑๕๐๔๐๑๑	พระใบฎีกาอัศนัย ทิปธมฺโม	พระใบฎีกาอัศนัย	
๑๒	๖๘๐๑๕๐๔๐๑๒	พระภกขร กิตติโสภโณ	พระภกขร	
๑๓	๖๘๐๑๕๐๔๐๑๓	พระกิตติรัตน์ สิริปญฺโญ	พระกิตติรัตน์	
๑๔	๖๘๐๑๕๐๔๐๑๔	พระชัยพฤกษ์ สมานิตโต	พระชัยพฤกษ์	
๑๕	๖๘๐๑๕๐๔๐๑๕	พระชัยภัทร จรณธมฺโม	พระชัยภัทร	
๑๖	๖๘๐๑๕๐๔๐๑๖	พระชาญชัย อริญฺชโย	พระชาญชัย	
๑๗	๖๘๐๑๕๐๔๐๑๗	พระจัชชัย กิตติธมฺมปญฺโญ	พระจัชชัย	
๑๘	๖๘๐๑๕๐๔๐๑๘	พระนพรัตน์ อนาลโย	พระนพรัตน์	
๑๙	๖๘๐๑๕๐๔๐๑๙	พระนพนนท์ กิตติปญฺโญ	พระนพนนท์	
๒๐	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๐	พระเปรม สนฺตโกโร	พระเปรม	
๒๑	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๑	พระพรชัย ราชภโต	พระพรชัย	
๒๒	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๒	พระพิบูลวิท ปภาธโร	พระพิบูลวิท	
๒๓	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๓	พระภาณุวัฒน์ จิตตติ	พระภาณุวัฒน์	

ที่	รหัสนิติคดี	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล	ลงชื่อ	หมายเหตุ
๒๔	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๘	พระเมธีธรรมาธิบดี เคชมนโม	พระเมธีธรรมาธิบดี	
๒๕	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๙	พระสือชา สุทธิมน	พระสือชา สุทธิมน	
๒๖	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๐	พระวรากร ปภัสโร	พระวรากร ปภัสโร	
๒๗	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๑	พระวัชรวิทย์ เตชพโล	พระวัชรวิทย์	
๒๘	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๒	พระศุภโชค เตชโร	พระศุภโชค	
๒๙	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๓	พระเศกสิทธิ์ ปสาโท	พระเศกสิทธิ์	
๓๐	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๔	พระสัมพันธ์ วรญาโณ	พระสัมพันธ์ วรญาโณ	
๓๑	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๕	พระแสวง ธาณิสโร	พระแสวง ธาณิสโร	
๓๒	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๖	พระอโนเชาว์ อัมมิโก	พระอโนเชาว์	
๓๓	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๗	พระปลัดวีรพล ผสมจันทร์	พระปลัดวีรพล	
๓๔	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๘	พระมหาวิเชียร กลไกล	พระมหาวิเชียร	
๓๕	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๙	พระมหาเอกนรินทร์ มั่นหมาย	พระมหาเอกนรินทร์ มั่นหมาย	
๓๖	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๐	พระกัมปนาท โบทอง	พระกัมปนาท	
๓๗	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๑	พระประจักษ์ คุ้มวงศ์	พระประจักษ์	
๓๘	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๒	พระพายุ คำนันท	พระพายุ	
๓๙	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๓	พระสุทธิมงคล โพธิ์งาม	พระสุทธิมงคล	
๔๐	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๔	พระมหาจักรี อติภโท	พระมหาจักรี อติภโท	
๔๑	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๕	พระปลัดสุรชัย ขนดีโร	พระปลัดสุรชัย	
๔๒	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๖	พระมหานิติฐ ธรรมานนโท	พระมหานิติฐ	
๔๓	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๗	พระมหาอุทโยธิน นาคชื่นชม	พระมหาอุทโยธิน	
๔๔	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๘	พระครูใบฎีกานรินทร์ ปภาโร	พระครูใบฎีกานรินทร์	
๔๕	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๙	พระฤทธิชัย จิตาโก	พระฤทธิชัย	
๔๖	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๐	พระธีรเดช ฐิติโก	พระธีรเดช	
๔๗	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๑	พระอภิศักดิ์ อุกกปญโญ	พระอภิศักดิ์	
๔๘	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๒	สามเณรประวิณพล ศักดาวงษ์	สามเณรประวิณพล	
๔๙	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๓	พระศุภชัย สุมโน	พระศุภชัย	
๕๐	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๔	พระมหาทสันติ มหาลาโก	พระมหาทสันติ มหาลาโก	
๕๑	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๕	พระปลัดฤทธิไกร อภิมนโท	พระปลัดฤทธิไกร	
๕๒	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๖	นายกุลตภาส ประจิตร	นายกุลตภาส	
๕๓	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๗	นายณัฐภาคย์ องค์กรวิทย์	นายณัฐภาคย์	
๕๔	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๘	นายพิศุทธิ์ ศุภรัตน์	นายพิศุทธิ์	
๕๕	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๙	นางสาวพัชรี มั่นหมาย	นางสาวพัชรี มั่นหมาย	

บัญชีลงชื่อนิสิตคณะสังฆคณาจารย์

เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ พุทธเยาวชน : นักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม

ณ วัดปากข้าวสารใต้ ตำบลปากข้าวสาร อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี

วันศุกร์ ที่ ๒๒ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๖๘

ที่	รหัสนิสิต	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล	ลงชื่อ	หมายเหตุ
หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ ปี ๑				
๑	๖๘๐๑๕๐๔๐๐๑	พระปลัดสิทธิกร อุตติสมปนโน	พระปลัดสิทธิกร	
๒	๖๘๐๑๕๐๔๐๐๒	พระพิระพงษ์ อรุโณ	พระพิระพงษ์	
๓	๖๘๐๑๕๐๔๐๐๑	พระณภัทร กิตติโก	พระณ.	
๔	๖๘๐๑๕๐๔๐๑๘	พระมหาเจษฎา ปุณฺณาคโม	พระมหาเจษฎา	
๕	๖๘๐๑๕๐๔๐๑๙	พระมหาประเทือง อธิปญฺโญ	พระมหา. ฐิตินันท์	
๖	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๐	พระปลัดเตนดวง เดชวโร	พระปลัดเตนดวง เดชวโร	
๗	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๑	พระปลัดอภิสิทธิ์ อาชิตโต	พระปลัดอภิสิทธิ์	
๘	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๒	พระสมุห์ชานนท์ ธมฺมรกฺษิตโต	พระสมุห์ชานนท์	
๙	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๓	พระใบฎีกาวัชรวิชัย ฐนปญฺโญ	พระวัชร	
๑๐	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๔	พระใบฎีกาภาณุวัฒน์ ปภสฺสโร	พระภาณุวัฒน์	
๑๑	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๕	พระใบฎีกาอภัย ทัฬหฺมโม	พระใบฎีกาอภัย	
๑๒	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๖	พระภคกร กิตติโสภโณ	พระภคกร	
๑๓	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๗	พระกิตติรัตน์ สิริปญฺโญ	พระกิตติรัตน์	
๑๔	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๘	พระชัยพลกษฺ สมานิตโต	พระชัยพลกษ	
๑๕	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๙	พระชัยภัทร จรณธมฺโม	พระชัยภัทร	
๑๖	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๐	พระชาญชัย อริณชโย	พระชาญชัย	
๑๗	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๑	พระธัชชัย กิตติธมฺมปญฺโญ	พระธัชชัย	
๑๘	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๒	พระนพรัตน์ อนาลโย	พระนพรัตน์	
๑๙	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๓	พระนพนนท์ กิตติปญฺโญ	พระนพนนท์	
๒๐	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๔	พระเปรม สุนติกโร	พระเปรม	
๒๑	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๕	พระพรชัย ราชโกโต	พระพรชัย	
๒๒	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๖	พระพิบูลวิท ปภาธโร	พระพิบูลวิท	
๒๓	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๗	พระภาณุวัฒน์ จิตต์ดี	พระภาณุวัฒน์	

ที่	รหัสบันทึก	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล	ลงชื่อ	หมายเหตุ
๒๔	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๘	พระเมธีธรรมาธิบดี เดชธรมโม	พระเมธีธรรมาธิบดี	
๒๕	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๙	พระถิอชา ฐิตมโน	พระถิอชา ฐิตมโน	
๒๖	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๐	พระวรากร ปภัสสรโร	พระวรากร ปภัสสรโร	
๒๗	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๑	พระวัชรวิทย์ เตชพล	พระวัชรวิทย์	
๒๘	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๒	พระศุภโชค เตชธโร	พระศุภโชค	
๒๙	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๓	พระเศกสิทธิ์ ปสาโท	พระเศกสิทธิ์	
๓๐	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๔	พระสัมพันธ วรรณาน	พระสัมพันธ วรรณาน	
๓๑	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๕	พระแสง ฐานิสสรโร	พระแสง ฐานิสสรโร	
๓๒	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๖	พระยอนเชาว์ อัมมิโก	พระยอนเชาว์	
๓๓	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๗	พระปลัดวิมล ผสมจันทร์	พระปลัดวิมล	
๓๔	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๘	พระมหาวิชัย กลกิจ	พระมหาวิชัย	
๓๕	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๙	พระมหาเอกนรินทร์ มั่นหมาย	พระมหาเอกนรินทร์ มั่นหมาย	
๓๖	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๐	พระกัมปนาท ใบทอง	พระกัมปนาท	
๓๗	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๑	พระประจักษ์ คุ้มวงศ์	พระประจักษ์	
๓๘	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๒	พระพายุ คำานนท์	พระพายุ	
๓๙	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๓	พระสุทธิมงคล โพธิ์งาม	พระสุทธิมงคล	
๔๐	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๔	พระมหาจักรี อติภทโท	พระมหาจักรี อติภทโท	
๔๑	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๕	พระปลัดสุชัย ขนติโร	พระปลัดสุชัย	
๔๒	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๖	พระมหานิพัทธ์ ธรรมานนโท	พระมหานิพัทธ์	
๔๓	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๗	พระมหาพุทธโยธิน นาคชื่นชม	พระมหาพุทธโยธิน	
๔๔	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๘	พระครูใบฎีกานรินทร์ ปภากร	พระครูใบฎีกานรินทร์	
๔๕	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๙	พระฤทธิชัย ฐิตาโก	พระฤทธิชัย	
๔๖	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๐	พระธีรเดช ฐิตโก	พระธีรเดช	
๔๗	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๑	พระอภิศักดิ์ อุกกปณโย	พระอภิศักดิ์	
๔๘	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๒	สามเณรประวิมล คักดาวงษ์	สามเณรประวิมล	
๔๙	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๓	พระศุภชัย สุมโน	พระศุภชัย	
๕๐	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๔	พระมหาทสันติ มหาลาโก	พระมหาทสันติ	
๕๑	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๕	พระปลัดฤทธิ์ไกร อภินนโท	พระปลัดฤทธิ์ไกร	
๕๒	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๖	นายกฤตภาส ประจิตร	นายกฤตภาส	
๕๓	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๗	นายณัฐภาคย์ องค์วรวิทย์	นายณัฐภาคย์	
๕๔	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๘	นายทัตยวิทย์ สุกสรรัตน์	นายทัตยวิทย์	
๕๕	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๙	นางสาวพัชรี มั่นหมาย	นางสาวพัชรี มั่นหมาย	

บัญชีลงชื่อ

ผู้เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ พุทธเยาวชน: นักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม

ณ วัดบึงบาประภาส่วัด ตำบลบึงบา อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี

วันพฤหัสบดี ที่ ๒๘ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๖๘

ที่	ชื่อ/นามสกุล	ลงลายมือชื่อ	หมายเหตุ
1	พ.ด. ทานิน แก้วกระจ่าง	ทานิน	
2	พ.ด. ศิลษา แก้วท่าโพ	ศิลษา	
3	พ.ด. สุวิมลศรี ชูศรีรัมย์	สุวิมลศรี	
4	พ.ด. จันทนาพร จันทน์ลอย	จันทนาพร	
5	นางกฤษฎา ก้อนเพชร	กฤษฎา	
6	น.ว. วรณีย์ กุมาเรษฐ์	วรณีย์	
7	น.ร. อภิภา โอร	อภิภา	
8	น.ส. ปิยะธิดา ทับเขวียน	ปิยะธิดา	
9	พ.ส. นิชชิตา สุขเอก	นิชชิตา	
10	พ.ร. อัญญาเขตร อึ้ง	อัญญาเขตร	
11	น.ร. ปวีพร พักเรือ	ปวีพร	
12	น.ร. อภินันท์ นรินทร์	อภินันท์	
13	พ.ด. ทักษิณี มั่นหมาย	ทักษิณี	
14	พ.ส. รุ่งลาวัลย์ มั่นเพชร	รุ่งลาวัลย์	
15	พ.ส. ชัยตภา อภิเชื่องดี	ชัยตภา	
16	พ.ด. นลธิชา ทองฉิมพิดา	นลธิชา	
17	พ.ด. สันติรัตน์ นริโก	สันติรัตน์	
18	นางน. นวิจันทร์ นรินทร์	นวิจันทร์	
19	พ.ด. ชลดา เพ็ญสุข	ชลดา	
20	น.ว. รงน จันอ่อน	รงน	
21	น.ร. ประวิทย์ อ่อนหวาน	ประวิทย์	
22	น.ส. อภิรดา อิ่มนงนที	อภิรดา	
23	นางน. สรศิลป์ เข้มศรี	สรศิลป์	
24	นาย ภูธร อธิ	ภูธร	
25	นาย วิทยา อธิ	วิทยา	

บัญชีลงชื่อ

ผู้เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ พุทธเยาวชน: นักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม

ณ วัดบึงบาประภาสวัด ตำบลบึงบา อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี

วันพฤหัสบดี ที่ ๒๘ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๖๘

ที่	ชื่อ/นามสกุล	ลงลายมือชื่อ	หมายเหตุ
1	น.ต. กานันท์ แก้วกระลาวัณ	กานันท์	
2	น.ส. กิ่งขวัญ นกือป่าโพ	กิ่งขวัญ	
3	น.ส. สุวิมลรัตน์ ชัยเจริญ	สุวิมลรัตน์	
4	น.ส. จันทิมาพร จันทร์น้อย	จันทิมาพร	
5	น.ส. กัญญา ก้อนเอืง	กัญญา	
6	น.ว. วรณัฐ กุศลธรรม	วรณัฐ	
7	น.ร. อภิภา โอร	อภิภา	
8	น.ศ. ปิยะฉัตร ขันทองอ่อน	ปิยะฉัตร	
9	น.ส. นันทิมาพร สุขเอกรา	นันทิมาพร	
10	น.ส. อัญญาเพชร อัง	อัญญาเพชร	
11	น.ร. นริศพร พันธ์เรือง	นริศพร	
12	น.ร. อติพนธ์ นรินทร์	อติพนธ์	
13	น.ส. ทักษิณี นันทมา	ทักษิณี	
14	น.ส. รุ่งดาวรัตน์ ฉันทะ	รุ่งดาวรัตน์	
15	น.ส. ชัยดา อิมเมืองดี	ชัยดา	
16	น.ส. นกัณฐา ราชภัฏทอง	นกัณฐา	
17	น.ส. อัญญาพร นริศ	อัญญาพร	
18	น.ร. นริศพร นรินทร์	นริศพร	
19	น.ส. ชลดา เจริญ	ชลดา	
20	น.ร. รศ. อัง	อัง	
21	น.ร. ประวิทย์ อ่อนหวาน	ประวิทย์	
22	น.ร. อติวิภา อิมเมืองดี	อติวิภา	
23	น.ร. สรวิชัย อิมเมืองดี	สรวิชัย	
24	น.ร. อติวิภา อิมเมืองดี	อติวิภา	
25	นาย วรรณรัตน์ ไร้ = ดอน	วรรณรัตน์	

ที่	ชื่อ/นามสกุล	ลงลายมือชื่อ	หมายเหตุ
26	น.ส. อารีฬา ภิรมย์งาม	อารีฬา	
27	น.ส. อรภา ยอดจันทร์	อรภา	
28	น.ส. นพนภา ลาอัฐย	นพนภา	
29	น.ส. ชลธิชา จันทร์ต่อ	ชลธิชา	
30	นายวิเศษพรหม ภิรมย์แก้ว	วิเศษพรหม	
31	น.ส. นภพร เกตุแก้ว	นภพร	
32	น.ส. อรุณาภรณ์ เข็มขจิตต์	อรุณาภรณ์	
30	น.ส. มณฑิลา อึ้งทอง	มณฑิลา	
31	น.ส. เขมวดีพรหม ธีระจันทร์	เขมวดีพรหม	
32	น.ส. ปัทมา ธีระจันทร์	ปัทมา	
33	น.ส. นันทิมา ภาณุ	นันทิมา	
34	น.ส. อรุณาภรณ์ วรรณศรี	อรุณาภรณ์	
35	น.ส. ชลธิชา อรุณา	ชลธิชา	
36	นาย อธิสร ธีระจันทร์	อธิสร	
37	นาย นพคุณ ภิรมย์แก้ว	นพคุณ	
38	นาย ปัทมา ธีระจันทร์	ปัทมา	
39	น.ส. นภพร คลังนพ	นภพร	
40	น.ส. นิตพร ภิรมย์	นิตพร	
41	นาย ชนพันธ์ ธีระจันทร์	ชนพันธ์	
42	น.ส. อรุณา ภิรมย์	อรุณา	
43	นาย เขมวดีพรหม ธีระจันทร์	เขมวดีพรหม	
44	นาย ธนาพร ธีระจันทร์	ธนาพร	
45	นาย อธิสร ธีระจันทร์	อธิสร	
46	นาย อธิสร ธีระจันทร์ ภิรมย์แก้ว	อธิสร ภิรมย์แก้ว	
47	นาย อธิสร ธีระจันทร์	อธิสร	
48	นาย ธีระจันทร์ อธิสร	ธีระจันทร์	
49	นาย อธิสร ธีระจันทร์ ภิรมย์แก้ว	อธิสร ภิรมย์แก้ว	
50	น.ส. ภาณุ ภิรมย์	ภาณุ	
51	น.ส. กัญญา ภิรมย์	กัญญา	
52	น.ส. อธิสร ธีระจันทร์	อธิสร	
53	น.ส. อธิสร ธีระจันทร์	อธิสร	

บัญชีลงชื่อ

ผู้เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ พุทธเยาวชน: นักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม

ณ วัดบึงบาประภาส่วัด ตำบลบึงบา อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี

วันศุกร์ ที่ ๒๙ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๖๘

ที่	ชื่อ/นามสกุล	ลงลายมือชื่อ	หมายเหตุ
1	น.ส. ศุภดิษฐ์ แก้วศรีขำ	ศุภดิษฐ์	
2	น.ส. ศิษษา นฤโกจระโพ	ศิษษา	
3	น.ส. สักดิ์ศรี ชูทวีชัย	สักดิ์ศรี	
4	น.ส. อัญญาเนตร ลีวล	อัญญาเนตร	
5	น.ส. กัญญา นิ่มช้อน	กัญญา	
6	น.ส. อรทัย นนันทน	อรทัย	
7	น.ส. ทักษพร มั่นหมาย	ทักษพร	
8	น.ส. รุ่งดาวรัตน์ ชื่นจันทร์	รุ่งดาวรัตน์	
9	น.ส. ชัยดา อิมศิริ	ชัยดา	
10	น.ส. มลลิตา ทองน้อยทือ	มลลิตา	
11	น.ส. สิริพร ทรัพย์	ศิริพร	
12	นาง กัญญา นนันทน	กัญญา	
13	น.ส. ชลิตา เจริญสุข	ชลิตา	
14	น.ส. อธิษฐ์ อ่อนหวาน	อธิษฐ์	
15	น.ส. รัชดา จันทอง	รัชดา	
16	น.ส. อธิษฐ์ วัฒนพงษ์	อธิษฐ์	
17	นาง สรสิทธิ์ เจริญทรัพย์	สรสิทธิ์	
18	น.ส. อธิษฐ์ วัฒนพงษ์	อธิษฐ์	
19	น.ส. อธิษฐ์ วัฒนพงษ์	อธิษฐ์	
20	น.ส. อารดา ขอบงนัท	อารดา	
21	น.ส. พรวณา วัฒนพงษ์	พรวณา	
22	น.ส. ชลิตา จันทอง	ชลิตา	
23	นาง อธิษฐ์ วัฒนพงษ์	อธิษฐ์	
24	น.ส. นกมล เกตุแก้ว	นกมล	
25	น.ส. ปารณาภรณ์ เคียงจิตต์	ปารณาภรณ์	

บัญชีลงชื่อนิติคณະสังคมาศตวรรษ

เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ พุทธเยาวชน: นักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม

ณ วัดบึงบาประภาสวัด ตำบลบึงบา อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี

วันพุธ ที่ ๒๗ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๖๘

ที่	รหัสนิติค	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล	ลงชื่อ	หมายเหตุ
หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ ปี ๑				
๑	๖๘๐๑๕๐๔๐๐๑	พระปลัดสิทธิกร ฐิติสมปนโน	พระปลัดสิทธิกร	
๒	๖๘๐๑๕๐๔๐๐๒	พระพีระพงษ์ อรุโณ	พระพีระพงษ์	
๓	๖๘๐๑๕๐๔๐๐๑	พระณภัทร กิตติโก	พระ น.	
๔	๖๘๐๑๕๐๔๐๐๘	พระมหาเจษฎา ปุณฺณาคโม	พระมหาเจษฎา	
๕	๖๘๐๑๕๐๔๐๐๙	พระมหาประเทือง อธิปญฺโญ	พระมหาประเทือง	
๖	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๐	พระปลัดเตนตวง เตชวโร	พระปลัดเตนตวง	
๗	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๑	พระปลัดอภิสิทธิ์ อาชิตโต	พระปลัดอภิสิทธิ์	
๘	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๒	พระสมุห์ชานนท์ ธรรมภักขิตโต	พระสมุห์ชานนท์	
๙	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๓	พระใบฎีกาวัชรวิษณุ ธนปญฺโญ	พระใบฎีกาวัชรวิษณุ	
๑๐	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๔	พระใบฎีกากาณววัฒน์ ปภสสโร	พระใบฎีกากาณววัฒน์	
๑๑	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๕	พระใบฎีกาอัศนัย ทีปรมโม	พระใบฎีกาอัศนัย	
๑๒	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๖	พระกชกร กิตติโสภโณ	พระกชกร	
๑๓	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๗	พระกิตติรัตน์ สิริปญฺโญ	พระกิตติรัตน์	
๑๔	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๘	พระชัยพฤกษ์ สมหาหิตโต	พระชัยพฤกษ์	
๑๕	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๙	พระชัยภัทร จรณธมโม	พระชัยภัทร	
๑๖	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๐	พระชาณูชัย อวิณชโย	พระชาณูชัย	
๑๗	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๑	พระฉัชชัย กิตติธมมปญฺโญ	พระฉัชชัย	
๑๘	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๒	พระธนพรรัตน์ อนาลโย	พระธนพรรัตน์	
๑๙	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๓	พระนวนนทร์ กิตติปญฺโญ	พระนวนนทร์	
๒๐	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๔	พระเปรม สนตักโร	พระเปรม	
๒๑	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๕	พระพรชัย ราชภักโต	พระพรชัย	
๒๒	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๖	พระพิบูลวิท ปภาสโร	พระพิบูลวิท	
๒๓	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๗	พระภาณววัฒน์ จิตตติ	พระภาณววัฒน์	

ที่	รหัสผลิตภัณฑ์	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล	ลงชื่อ	หมายเหตุ
๒๔	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๘	พระเมรุภู่มีนัย เตชธรมโม	ภว.เมรุภู่มีนัย	
๒๕	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๙	พระลิขิต รุติมน	พว.ลิขิต	
๒๖	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๐	พระวารกร ปกสโร	พว.วารกร ปกสโร	
๒๗	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๑	พระวีชรวิทย์ เตชพล	พว.วีชรวิทย์	
๒๘	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๒	พระศุภโชค เตชโร	พว.ศุภโชค	
๒๙	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๓	พระเศกสิทธิ์ ปสาโท	เศกสิทธิ์	
๓๐	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๔	พระสัมพันธ วรรณาน	พระสัมพันธ	
๓๑	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๕	พระแสง ฐานิสโร	พระแสง ฐานิสโร	
๓๒	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๖	พระอินชาวี ธัมมโก	พระอินชาวี	
๓๓	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๗	พระปลัดวีรพล ผสมจันทร์	พระปลัดวีรพล	
๓๔	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๘	พระมหาวิชัย กลไกล	อ.วิชัย	
๓๕	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๙	พระมหาเอกนรินทร์ มั่นหมาย	พระมหาเอกนรินทร์ มั่นหมาย	
๓๖	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๐	พระกัมปนาท ไบทอง	พ.กัมปนาท	
๓๗	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๑	พระประจักษ์ คุ้มวงศ์	พระประจักษ์	
๓๘	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๒	พระพายุ คำานท์	พ.พายุ	
๓๙	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๓	พระสุทธิมงคล โพธิ์งาม		
๔๐	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๔	พระมหาจักรี อติภโท	พว.จักรี	
๔๑	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๕	พระปลัดสุรชัย ขนดีโร	พว.ปลัดสุรชัย ขนดีโร	
๔๒	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๖	พระมหานิรุฒ ธรรมานนโท	พว.นิรุฒ	
๔๓	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๗	พระมหาทอโยธิน นาคชื่นชม	พว.ทอโยธิน	
๔๔	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๘	พระครูใบฎีกานรินทร์ ปากโร	พว.นรินทร์	
๔๕	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๙	พระฤทธิชัย ฐิตาโก	พว.ฤทธิชัย	
๔๖	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๐	พระธีรเดช ฐิติโก	พว.ธีรเดช	
๔๗	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๑	พระอภิศักดิ์ ออกภณโณ	พว.อภิศักดิ์	
๔๘	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๒	สามเณรประวิมล ศักดาวงษ์	พว.ประวิมล	
๔๙	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๓	พระศุภชัย สุมโน	พว.ศุภชัย	
๕๐	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๔	พระมหาหสันติ มหาสาโก	พว.มหาหสันติ	
๕๑	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๕	พระปลัดฤทธิไกร อภินนโท	พว.ปลัดฤทธิไกร	
๕๒	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๖	นายกฤตภาส ประจิตร์	พว.กฤตภาส	
๕๓	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๗	นายณัฐภาคย์ องค์กรวิทย์	พว.ณัฐภาคย์	
๕๔	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๘	นายทัตยฤทธิ์ ศุภรัตน์	พว.ทัตยฤทธิ์	
๕๕	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๙	นางสาวพัชรี มั่นหมาย	พว.พัชรี มั่นหมาย	

บัญชีลงชื่อนิสิตคณะสังคมศาสตร์

เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ พุทธเยาวชน: นักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม

ณ วัดบึงบาประภาสวัด ตำบลบึงบา อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี

วันพฤหัสบดี ที่ ๒๘ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๖๘

ที่	รหัสนิสิต	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล	ลงชื่อ	หมายเหตุ
หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ ปี ๑				
๑	๖๘๐๑๕๐๔๐๐๑	พระปลัดสิทธิกร อุตติสมปนโน	พระปลัดสิทธิกร	
๒	๖๘๐๑๕๐๔๐๐๒	พระพิระพงษ์ อรุโณ	พระพิระพงษ์	
๓	๖๘๐๑๕๐๔๐๐๑	พระณภัทร กิตติโก	พระ:ณ.	
๔	๖๘๐๑๕๐๔๐๑๘	พระมหาเจษฎา ปุณฺณาคโม	พระมหาเจษฎา	
๕	๖๘๐๑๕๐๔๐๑๙	พระมหาประเทือง อธิปญโญ	พระมหาประเทือง	
๖	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๐	พระปลัดเด่นดวง เตชวโร	พระปลัดเด่นดวง เตชวโร	
๗	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๑	พระปลัดอภิสิทธิ์ อาชิตโต	พระปลัดอภิสิทธิ์	
๘	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๒	พระสมุห์ชานนท์ ธรรมรกชิตโต	พระสมุห์ชานนท์	
๙	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๓	พระใบฎีกาวัชรวิชัย อนุปญโญ	พระใบฎีกาวัชรวิชัย	
๑๐	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๔	พระใบฎีกาภาณุวัฒน์ ปภสสโร	พระใบฎีกาภาณุวัฒน์	
๑๑	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๕	พระใบฎีกาอัคนัย ทีปธมโม	พระใบฎีกาอัคนัย	
๑๒	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๖	พระภชกร กิตติโสภโณ	พระภชกร	
๑๓	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๗	พระกิตติรัตน์ สิริปญโญ	พระกิตติรัตน์	
๑๔	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๘	พระชัยพฤกษ์ สมหาหิตโต	พระชัยพฤกษ์	
๑๕	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๙	พระชัยภัทร จรณธมโม	พระชัยภัทร	
๑๖	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๐	พระชาญชัย อริญชโย	พระชาญชัย	
๑๗	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๑	พระธัชชัย กิตติธมมปญโญ	พระ:ธัชชัย	
๑๘	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๒	พระนพรัตน์ อนุบาลโย	พระ:นพรัตน์	
๑๙	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๓	พระนพนนท์ กิตติปญโญ	พระนพนนท์	
๒๐	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๔	พระเปรม สุนติกโร	พระ:เปรม สุนติกโร	
๒๑	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๕	พระพรชัย ราชกโต	พระ:พรชัย	
๒๒	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๖	พระพิบูลวิท ปภาธโร	พระ:พิบูลวิท	
๒๓	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๗	พระภาณุวัฒน์ จิตตัตติ	พระภาณุวัฒน์	

ที่	รหัสนิติ	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล	ลงชื่อ	หมายเหตุ
๒๔	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๘	พระเมธูญ์มณี เดชธรมโม	พระเมธูญ์มณี	
๒๕	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๙	พระสิริชา สุตมโน	พระสิริชา	
๒๖	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๐	พระวรกร ปกสุโร	พระวรกร ปกสุโร	
๒๗	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๑	พระวัชรวิทย์ เตชพล	พระวัชรวิทย์	
๒๘	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๒	พระศุภโชค เตชโร	พระศุภโชค	
๒๙	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๓	พระเศกสิทธิ์ ปสาโท	พระเศกสิทธิ์	
๓๐	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๔	พระสัมพันธ์ วรญาโน	พระสัมพันธ์	
๓๑	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๕	พระแสวง ฐานิสโร	พระแสวง ฐานิสโร	
๓๒	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๖	พระอินเชาว์ ธัมมโก	พระอินเชาว์	
๓๓	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๗	พระปลัดวีรพล ผสมจันทร์	พระปลัดวีรพล	
๓๔	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๘	พระมหาวิญญู กลไกล	พระวิญญู	
๓๕	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๙	พระมหาเอกนรินทร์ มั่นหมาย	พระมหาเอกนรินทร์	
๓๖	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๐	พระกัมปนาท ไบทอง	พระกัมปนาท	
๓๗	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๑	พระประจักษ์ คุ้มวงศ์	พระประจักษ์	
๓๘	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๒	พระพายุ คำานนท์	พระพายุ	
๓๙	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๓	พระสุทธกมล โพธิ์งาม	พระสุทธกมล	
๔๐	๖๘๐๑๕๐๔๑๓๙	พระมหาจักรี อดิภทโท	พระมหาจักรี	
๔๑	๖๘๐๑๕๐๔๑๔๐	พระปลัดสุรชัย ขนติโร	พระปลัดสุรชัย ขนติโร	
๔๒	๖๘๐๑๕๐๔๑๔๑	พระมหานิธิฐ ธรรมานนโท	พระนิธิฐ	
๔๓	๖๘๐๑๕๐๔๑๔๒	พระมหาบุญทโยธิน นาคชื่นชม	พระบุญทโยธิน	
๔๔	๖๘๐๑๕๐๔๑๔๓	พระครูใบฎีกานรินทร์ ปากโร	พระนรินทร์	
๔๕	๖๘๐๑๕๐๔๑๔๔	พระฤทธิชัย ฐิตาโก	พระฤทธิชัย	
๔๖	๖๘๐๑๕๐๔๑๔๕	พระธีรเดช ฐิติโก	พระธีรเดช	
๔๗	๖๘๐๑๕๐๔๑๔๖	พระอภิศักดิ์ อุกกปญโญ	พระอภิศักดิ์	
๔๘	๖๘๐๑๕๐๔๑๔๗	สามเณรประวิณพล ศักดาวงษ์	สามเณรประวิณพล	
๔๙	๖๘๐๑๕๐๔๒๒๑	พระศุภชัย สมนโน	พระศุภชัย	
๕๐	๖๘๐๑๕๐๔๒๓๑	พระมหาหสันติ มหาลาโก	พระมหาหสันติ	
๕๑	๖๘๐๑๕๐๔๒๕๑	พระปลัดฤทธิไกร อภินนโท	พระปลัดฤทธิไกร	
๕๒	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๗	นายกฤตภาส ประจิจิตร	นายกฤตภาส	
๕๓	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๘	นายณัฐภาคย์ องค์กรวิทย์	นายณัฐภาคย์	
๕๔	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๙	นายทัศยุทธิ์ ศุภรัตน์	นายทัศยุทธิ์	
๕๕	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๐	นางสาวพัชรี มั่นหมาย	นางสาวพัชรี	

บัญชีลงชื่อนิติบุคคลคณะสังคมศาสตร์

เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ พุทธเยาวชน: นักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม

ณ วัดบึงบาประภาส่วัด ตำบลบึงบา อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี

วันศุกร์ ที่ ๒๙ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๖๘

ที่	รหัสนิติบุคคล	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล	ลงชื่อ	หมายเหตุ
หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ ปี ๑				
๑	๖๘๐๑๕๐๔๐๐๑	พระปลัดสิทธิกร สุทธิสมปนโน	พระปลัดสิทธิกร	
๒	๖๘๐๑๕๐๔๐๐๒	พระพีระพงษ์ อรุโณ	พร:พีระพงษ์	
๓	๖๘๐๑๕๐๔๐๑๑	พระณภัทร กิตติโก	พร:ณ.	
๔	๖๘๐๑๕๐๔๐๑๘	พระมหาเจษฎา ปุญญาคนโม	พระมหาเจษฎา	
๕	๖๘๐๑๕๐๔๐๑๙	พระมหาประเทือง อธิปญโญ	พระมหาประเทือง	
๖	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๐	พระปลัดเด่นดวง เดชวโร	พระปลัดเด่นดวง	
๗	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๑	พระปลัดอภิสิทธิ์ อาชีโต	พระปลัดอภิสิทธิ์	
๘	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๒	พระสมุห์ชานนท์ ธมมรกชิต	พระสมุห์ชานนท์	
๙	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๓	พระใบฎีกาวัชรวิชัย ธนปญโญ	พระใบฎีกาวัชรวิชัย	
๑๐	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๔	พระใบฎีกาภาณุวัฒน์ ปภัสสรโร	พระใบฎีกาภาณุวัฒน์	
๑๑	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๕	พระใบฎีกาอัศนัย ทีปธมโม	พระใบฎีกาอัศนัย	
๑๒	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๖	พระกษกร กิตติโสภโณ	พระกษกร	
๑๓	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๗	พระกิตติรัตน์ สิริปญโญ	พระกิตติรัตน์	
๑๔	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๘	พระชัยพฤกษ์ สมานีโต	พระชัยพฤกษ์	
๑๕	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๙	พระชัยภัทร จรณธมโม	พระชัยภัทร	
๑๖	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๐	พระชาญชัย อริณชโย	พระชาญชัย	
๑๗	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๑	พระชัยชัย กิตติธมมปญโญ	พระชัยชัย	
๑๘	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๒	พระนพรัตน์ อนาลโย	พระนพรัตน์	
๑๙	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๓	พระนพนนท์ กิตติปญโญ	พระนพนนท์	
๒๐	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๔	พระเปรม สนติกโร	พระเปรม สนติกโร	
๒๑	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๕	พระพรชัย ราชภโต	พระพรชัย	
๒๒	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๖	พระพิบูลวิท ปภาธโร	พระพิบูลวิท	
๒๓	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๗	พระภาณุวัฒน์ จิตต์ดี	พระภาณุวัฒน์	

ที่	รหัสหนังสือ	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล	ลงชื่อ	หมายเหตุ
๒๔	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๘	พระเมกุธิ์มณีฯ เตชธมโม	พร.เมกุธิ์มณี	
๒๕	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๙	พระลีลาวา รุติมน	พร.ลีลาวา	
๒๖	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๐	พระวรากร ปภสโร	พร.วรากร ปภสโร	
๒๗	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๑	พระวัชรวิทย์ เตชโพโล	พร.วัชรวิทย์	
๒๘	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๒	พระศุภโชค เตชโร	พร.ศุภโชค	
๒๙	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๓	พระเศกสิทธิ์ ปสาโท	เศกสิทธิ์	
๓๐	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๔	พระสัมพันธ์ วรรณาน	พร.สัมพันธ์	
๓๑	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๕	พระแสวง ฐานิสโร	พร.แสวง ฐานิสโร	
๓๒	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๖	พระอินเขาว์ อัมมโก	พร.อินเขาว์	
๓๓	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๗	พระปลัดวีรพล ผสมจันทร์	พร.ปลัดวีรพล	
๓๔	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๘	พระมหาวิญญ์ กลไกล	วิญญ์	
๓๕	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๙	พระมหาเอกนรินทร์ มั่นหมาย	พร.มหาเอกนรินทร์	
๓๖	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๐	พระกัมปนาท ไบทอง	พร.กัมปนาท	
๓๗	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๑	พระประจักษ์ คุ้มวงศ์	พร.ประจักษ์	
๓๘	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๒	พระพายุ คำนันท	พร.พายุ	
๓๙	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๓	พระสุทธกมล โพธิ์งาม	พร.สุทธกมล	
๔๐	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๔	พระมหาจักรี อติภทโท	พร.มหาจักรี	
๔๑	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๕	พระปลัดสุรชัย ขนศิริโร	พร.ปลัดสุรชัย ขนศิริโร	
๔๒	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๖	พระมหานิพัทธ์ ธมมานนโท	พร.นิพัทธ์	
๔๓	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๗	พระมหาพุทธโยธิน นาคชื่นชม	พร.พุทธโยธิน	
๔๔	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๘	พระครูใบฎีกานรินทร์ ปภากร	พร.นรินทร์	
๔๕	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๙	พระฤทธิชัย ฐิตาโก	พร.ฤทธิชัย	
๔๖	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๐	พระธีรเดช ฐิตโก	พร.ธีรเดช	
๔๗	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๑	พระอภิศักดิ์ อุกกปนโม	พร.อภิศักดิ์	
๔๘	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๒	สามเณรประวิมล ศักดาวงษ์	พร.ประวิมล	
๔๙	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๓	พระศุภชัย สุมโน	พร.ศุภชัย	
๕๐	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๔	พระมหาสันติ มหาลาโก	พร.มหาสันติ	
๕๑	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๕	พระปลัดฤทธิไกร อภินนโท	พร.ปลัดฤทธิไกร	
๕๒	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๖	นายกฤตภาส ประจิตร์	พร.กฤตภาส	
๕๓	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๗	นายณัฐภาคย์ องค์กรวิทย์	พร.ณัฐภาคย์	
๕๔	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๘	นายทัตยฤทธิ์ ศุภรัตน์	พร.ทัตยฤทธิ์	
๕๕	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๙	นางสาวพัชรี มั่นหมาย	พร.พัชรี มั่นหมาย	

ที่	ชื่อ/นามสกุล	ลงลายมือชื่อ	หมายเหตุ
๒๖	กนกพร คุ้มหนอง	กนกพร	
๒๗	ประจักษ์ คุ้มหนอง	ประจักษ์	
๒๘	ประจักษ์ คุ้มหนอง	ประจักษ์	
๒๙	อภิญญา คุ้มหนอง	อภิญญา	
๓๐	กนกพร คุ้มหนอง	กนกพร	
๓๑	ประจักษ์ คุ้มหนอง	ประจักษ์	
๓๒	กนกพร คุ้มหนอง	กนกพร	
๓๓	ประจักษ์ คุ้มหนอง	ประจักษ์	
๓๔	อภิญญา คุ้มหนอง	อภิญญา	
๓๕	ประจักษ์ คุ้มหนอง	ประจักษ์	
๓๖	อภิญญา คุ้มหนอง	อภิญญา	
๓๗	กนกพร คุ้มหนอง	กนกพร	
๓๘	ประจักษ์ คุ้มหนอง	ประจักษ์	
๓๙	อภิญญา คุ้มหนอง	อภิญญา	
๔๐	กนกพร คุ้มหนอง	กนกพร	
๔๑	ประจักษ์ คุ้มหนอง	ประจักษ์	
๔๒	อภิญญา คุ้มหนอง	อภิญญา	
๔๓	กนกพร คุ้มหนอง	กนกพร	
๔๔	ประจักษ์ คุ้มหนอง	ประจักษ์	
๔๕	อภิญญา คุ้มหนอง	อภิญญา	
๔๖	กนกพร คุ้มหนอง	กนกพร	
๔๗	ประจักษ์ คุ้มหนอง	ประจักษ์	
๔๘	อภิญญา คุ้มหนอง	อภิญญา	
๔๙	กนกพร คุ้มหนอง	กนกพร	
๕๐	ประจักษ์ คุ้มหนอง	ประจักษ์	
๕๑	อภิญญา คุ้มหนอง	อภิญญา	
๕๒	กนกพร คุ้มหนอง	กนกพร	
๕๓	ประจักษ์ คุ้มหนอง	ประจักษ์	
๕๔	อภิญญา คุ้มหนอง	อภิญญา	
๕๕	กนกพร คุ้มหนอง	กนกพร	
๕๖	ประจักษ์ คุ้มหนอง	ประจักษ์	
๕๗	อภิญญา คุ้มหนอง	อภิญญา	
๕๘	กนกพร คุ้มหนอง	กนกพร	
๕๙	ประจักษ์ คุ้มหนอง	ประจักษ์	
๖๐	อภิญญา คุ้มหนอง	อภิญญา	

บัญชีลงชื่อ

ผู้เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ พุทธเยาวชน: นักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม

ณ วัดธรรมนาวา ตำบลเชียงรากน้อย อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วันพฤหัสบดีที่ ๔ กันยายน พ.ศ.๒๕๖๘

ที่	ชื่อ/นามสกุล	ลงลายมือชื่อ	หมายเหตุ
๑	ก.ว. ปวงวิจิตร วัฒนมาศ	กมลวิจิตร	
๒	ด.ช. เก่งสุดศักดิ์ นนทบุรี	เก่งสุดศักดิ์	
๓	ด.ช. วรวิทย์ วัฒนมาศ	วรวิทย์	
๔	ด.ช. กิตติพงษ์ วัฒนมาศ	กิตติพงษ์	
๕	ด.ช. เจษฎา ป้อมทอง	เจษฎา	
๖	ด.ช. อภัย วัฒนมาศ	อภัย	
๗	ด.ช. พิชัยภรณ์ เสริมพงษ์	พิชัยภรณ์	
๘	ด.ช. ภาณุวิทย์ กาวใจ	ภาณุวิทย์	
๙	ด.ช. กษัตริย์ศักดิ์ สิงห์ศักดิ์	กษัตริย์ศักดิ์	
๑๐	ด.ช. วิศวะวัฒน์ วัฒนมาศ	วิศวะวัฒน์	
๑๑	ด.ช. ภาณุวิทย์ วัฒนมาศ	ภาณุวิทย์	
๑๒	ด.ช. ชัยภรณ์ วัฒนมาศ	ชัยภรณ์	
๑๓	ด.ช. ชัยพงษ์ วัฒนมาศ	ชัยพงษ์	
๑๔	ด.ช. อธิปไตย วัฒนมาศ	อธิปไตย	
๑๕	ด.ช. ธีรพงษ์ วัฒนมาศ	ธีรพงษ์	
๑๖	ด.ช. วิษณุกร วัฒนมาศ	วิษณุกร	
๑๗	ด.ช. ธีรพงษ์ วัฒนมาศ	ธีรพงษ์	
๑๘	ด.ช. ธีรพงษ์ วัฒนมาศ	ธีรพงษ์	
๑๙	ด.ช. กิตติพงษ์ วัฒนมาศ	กิตติพงษ์	
๒๐	ด.ช. อภิเดช สิริขันธ์	อภิเดช	
๒๑	ด.ช. ชัยพงษ์ วัฒนมาศ	ชัยพงษ์	
๒๒	ด.ช. ภาณุวิทย์ วัฒนมาศ	ภาณุวิทย์	
๒๓	ด.ช. กิตติพงษ์ วัฒนมาศ	กิตติพงษ์	
๒๔	ด.ช. ธีรพงษ์ วัฒนมาศ	ธีรพงษ์	
๒๕	ด.ช. กิตติพงษ์ วัฒนมาศ	กิตติพงษ์	

ที่	ชื่อ/นามสกุล	ลงลายมือชื่อ	หมายเหตุ
๒๖	ภาณุพงษ์ ภัทรวงศ์	ภาณุพงษ์	
๒๗	ประพนธ์ มณีรัตน์	ประพนธ์	
๒๘	ศุภรดา ภัทรวงศ์	ศุภรดา	
๒๙	อภินันท์ ภัทรวงศ์	อภินันท์	
๓๐	กฤษฎาภรณ์ ภัทรวงศ์	กฤษฎาภรณ์	
๓๑	ชนัญชิตา เกตุพงษ์	ชนัญชิตา	
๓๒	กิริยา ชลวิภา	กิริยา	
๓๓	ไฉยมิลา อังคิมณี	ไฉยมิลา	
๓๔	สุวิมลชนก ชัยวิภา	สุวิมลชนก	
๓๕	สุตฉวีพันธ์ แก้วพวง	สุตฉวีพันธ์	
๓๖	กมลรัตน์ โรจนวิเศษ	กมลรัตน์	
๓๗	อติพร นิตยประทีป	อติพร	
๓๘	นพเก้า ขนพวง	นพเก้า	
๓๙	นิธิตา ภัทรวงศ์	นิธิตา	
๔๐	ศุภรดา ภัทรวงศ์	ศุภรดา	
๔๑	สุภาวดี ภัทรวงศ์	สุภาวดี	
๔๒	อภินันท์ ภัทรวงศ์	อภินันท์	
๔๓	รัตติกาล ภัทรวงศ์	รัตติกาล	
๔๔	รัตติกาล อภิชาติ	รัตติกาล	
๔๕	ศุภรดา ภัทรวงศ์	ศุภรดา	
๔๖	นิตยประทีป ภัทรวงศ์	นิตยประทีป	
๔๗	กฤษฎาภรณ์ ภัทรวงศ์	กฤษฎาภรณ์	
๔๘	อภินันท์ ภัทรวงศ์	อภินันท์	
๔๙	กฤษฎาภรณ์ ภัทรวงศ์	กฤษฎาภรณ์	
๕๐	นิตยประทีป ภัทรวงศ์	นิตยประทีป	
๕๑	นิตยประทีป ภัทรวงศ์	นิตยประทีป	
๕๒	นิตยประทีป ภัทรวงศ์	นิตยประทีป	
๕๓	นิตยประทีป ภัทรวงศ์	นิตยประทีป	
๕๔	นิตยประทีป ภัทรวงศ์	นิตยประทีป	
๕๕	นิตยประทีป ภัทรวงศ์	นิตยประทีป	
๕๖	นิตยประทีป ภัทรวงศ์	นิตยประทีป	
๕๗	นิตยประทีป ภัทรวงศ์	นิตยประทีป	
๕๘	นิตยประทีป ภัทรวงศ์	นิตยประทีป	
๕๙	นิตยประทีป ภัทรวงศ์	นิตยประทีป	
๖๐	นิตยประทีป ภัทรวงศ์	นิตยประทีป	

ที่	ชื่อ/นามสกุล	ลงลายมือชื่อ	หมายเหตุ
๒๖	ภาชนะ นันทนพงษ์	ภาชนะ	
๒๗	ประพนธ์ สุระใส	ประพนธ์	
๒๘	อรุณภพ คำภีระ	อรุณภพ	
๒๙	ฉันทน์ นิเวศกุล	ฉันทน์	
๓๐	กฤษณะ โสภณพิบูลย์	กฤษณะ	
๓๑	ชนัญฉัตร เกตุข่ม	ชนัญฉัตร	
๓๒	ภิรมย์ ชุ่มภู	ภิรมย์	
๓๓	โรยिता อังคิณี	โรยिता	
๓๔	ธีรพัฒน์ พงษ์	ธีรพัฒน์	
๓๕	สุตพันธ์ แก้วพราว	สุตพันธ์	
๓๖	กมลรัตน์ ไชยวัฒน์	กมลรัตน์	
๓๗	ภาณุกร นพประทีป	ภาณุกร	
๓๘	นพเก้า บณพว	นพเก้า	
๓๙	นิอรวิทย์ ขีร์ริฮาตทาญิบูร์	นิอรวิทย์	
๔๐	สุนทรยา โสภณ	สุนทรยา	
๔๑	สุภาวดี ทัศนวิไล	สุภาวดี	
๔๒	ศรียกฤษณ์ อรรถมน	ศรียกฤษณ์	
๔๓	วิศัลยา บุญใจ	วิศัลยา	
๔๔	ชลลดา ภิรมย์	ชลลดา	
๔๕	พิชิตกร ศรีวิเศษ	พิชิตกร	
๔๖	พัชรินทร์ นิลพันธ์	พัชรินทร์	
๔๗	ฉวีทิพย์ แสงจันทร์	ฉวีทิพย์	
๔๘	ศุภวิภา อรรถกุล	ศุภวิภา	
๔๙	ฉัตรกมล อรรถวิเศษ	ฉัตรกมล	
๕๐	พลอยชมพู ไททนต์	พลอยชมพู	
๕๑	ฉัตรภาณุ สุทธิ	ฉัตรภาณุ	
๕๒	ณัฐภัทร์ ทองอ้อ	ณัฐภัทร์	
๕๓	พัชรวิมลทิพย์ ฉันทะวิเศษ	พัชรวิมลทิพย์	
๕๔	ศุภกานต์ (ณัฐ)	ศุภกานต์	
๕๕	ศิริพล ธรรมพันธ์	ศิริพล	
๕๖	นภาพร ศิริพร	นภาพร	
๕๗	พิชญ์ชนัดดา ช่อกราว	พิชญ์ชนัดดา	
๕๘	นภาพร คำวิล	นภาพร	

บัญชีลงชื่อนิติบุคคลคณะกรรมการ

เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ พุทธเยาวชน: นักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม
ณ วัดธรรมนาว่า ตำบลเชียงรากน้อย อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วันพุธ ที่ ๓ กันยายน พ.ศ.๒๕๖๘

ที่	รหัสนิติ	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล	ลงชื่อ	หมายเหตุ
หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ ปี ๑				
๑	๖๘๐๑๔๐๔๐๐๑	พระปลัดสิทธิกร วุฒิสมนโน	พร.ปลัดสิทธิกร	
๒	๖๘๐๑๔๐๔๐๐๒	พระพิระพงษ์ อรุโณ	พร.พิระพงษ์	
๓	๖๘๐๑๔๐๔๐๐๑	พระณภัทร กิตติโก	พร.ณ.	
๔	๖๘๐๑๕๐๔๐๑๘	พระมหาเจษฎา ปุญญาคม	พร.มหาเจษฎา	
๕	๖๘๐๑๕๐๔๐๑๙	พระมหาประเทือง อธิปญโญ	พร.มหาประเทือง	
๖	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๐	พระปลัดเด่นดวง เศวโร	พร.ปลัดเด่นดวง เศวโร	
๗	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๑	พระปลัดอภิสิทธิ์ อาศิโต	พร.ปลัดอภิสิทธิ์	
๘	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๒	พระสมุห์ชานนท์ ธมมรกชิต	พร.สมุห์ชานนท์	
๙	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๓	พระใบฎีกาวัชรวิชัย ธนปญโญ	พร.ใบฎีกาวัชรวิชัย	
๑๐	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๔	พระใบฎีกาภาณุวัฒน์ ปภสสโร	พร.ใบฎีกาภาณุวัฒน์	
๑๑	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๕	พระใบฎีกาอศนัย ทิปธมโม	พร.ใบฎีกาอศนัย	
๑๒	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๖	พระภชกร กิตติโสภโณ	พร.ภชกร	
๑๓	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๗	พระกิตติรัตน์ สิริปญโญ	พร.กิตติรัตน์	
๑๔	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๘	พระชัยพฤกษ์ สมชาติโต	พร.ชัยพฤกษ์	
๑๕	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๙	พระชัยภัทร จรณธมโม	พร.ชัยภัทร	
๑๖	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๐	พระชาญชัย อธิษโย	พร.ชาญชัย	
๑๗	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๑	พระรัชชัย กิตติธมมปญโญ	พร.รัชชัย	
๑๘	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๒	พระนพรัตน์ อนาลโย	พร.นพรัตน์	
๑๙	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๓	พระนพนนท์ กิตติปญโญ	พร.นพนนท์	
๒๐	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๔	พระเปรม สนิติกโร	พร.เปรม	
๒๑	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๕	พระพรชัย ราชภโต	พร.พรชัย	
๒๒	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๖	พระทีบุลวิท ปภาสโร	พร.ทีบุลวิท	
๒๓	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๗	พระภาณุวัฒน์ จิตต์ดี	พร.ภาณุวัฒน์	

ที่	รหัสหนังสือ	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล	ลงชื่อ	หมายเหตุ
๒๔	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๘	พระเมธีธรรมาภรณ์ เตชธมโม	พระเมธีธรรมาภรณ์	
๒๕	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๙	พระลิขิตา จิตมโน	พระลิขิตา	
๒๖	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๐	พระวรากร ปภัสสรโร	พระวรากร ปภัสสรโร	
๒๗	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๑	พระวัชรวิทย์ เตชพล	พระวัชรวิทย์	
๒๘	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๒	พระศุภโชค เตชธโร	พระศุภโชค	
๒๙	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๓	พระเศกสิทธิ์ ปสาโท	พระเศกสิทธิ์	
๓๐	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๔	พระสัมพันธ์ วรรณาน	พระสัมพันธ์	
๓๑	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๕	พระแสง ฐานิสโร	พระแสง ฐานิสโร	
๓๒	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๖	พระอินทวิทย์ อัมมิโก	พระอินทวิทย์	
๓๓	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๗	พระปลัดวิมล พลสมจันทร์	พระปลัดวิมล พลสมจันทร์	
๓๔	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๘	พระมหาวิทย์ กลไกล	พระมหาวิทย์	
๓๕	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๙	พระมหาเอกนรินทร์ มั่นหมาย	พระมหาเอกนรินทร์ มั่นหมาย	
๓๖	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๐	พระกัมปนาท ไบทอง	พระกัมปนาท	
๓๗	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๑	พระประจักษ์ คุ้มวงศ์	พระประจักษ์	
๓๘	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๒	พระพายุ คำนันท	พระพายุ	
๓๙	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๓	พระสุทธิมงคล โพธิ์งาม	พระสุทธิมงคล	
๔๐	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๔	พระมหาจักรี อติภโท	พระมหาจักรี	
๔๑	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๕	พระปลัดสุรชัย ขนดีโร	พระปลัดสุรชัย ขนดีโร	
๔๒	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๖	พระมหาพิรุณ ธรรมานนโท	พระมหาพิรุณ	
๔๓	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๗	พระมหาพุทธโยธิน นาคชื่นชม	พระมหาพุทธโยธิน	
๔๔	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๘	พระครูใบฎีกาวันรัตน์ ปภากร	พระครูใบฎีกาวันรัตน์	
๔๕	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๙	พระฤทธิชัย สุตาโก	พระฤทธิชัย	
๔๖	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๐	พระธีรเดช ฐิติโก	พระธีรเดช	
๔๗	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๑	พระอภิศักดิ์ อุกกปณโย	พระอภิศักดิ์	
๔๘	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๒	สามเณรประวิมล คักดวงษ์	สามเณรประวิมล	
๔๙	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๓	พระศุภชัย สุมโน	พระศุภชัย	
๕๐	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๔	พระมหาทนต์ มหาลาโก	พระมหาทนต์	
๕๑	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๕	พระปลัดอุทัยโร อภินนโท	พระปลัดอุทัยโร อภินนโท	
๕๒	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๖	นายฤทธิศาสตร์ ประจิม	นายฤทธิศาสตร์	
๕๓	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๗	นายณัฐภาสย์ องศ์วรวิทย์	นายณัฐภาสย์ องศ์วรวิทย์	
๕๔	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๘	นายทัตยวิทย์ ศุภรัตน์	นายทัตยวิทย์	
๕๕	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๙	นางสาวพัชรี มั่นหมาย	นางสาวพัชรี มั่นหมาย	

บัญชีลงชื่อนิสิตคณะสังคมศาสตร์

เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ พุทธเยาวชน: นักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม

ณ วัดธรรมนาถ ตำบลเชียงรากน้อย อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วันพฤหัสบดี ที่ ๔ กันยายน พ.ศ.๒๕๖๘

ที่	รหัสนิสิต	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล	ลงชื่อ	หมายเหตุ
หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ ปี ๑				
๑	๖๘๐๑๕๐๔๐๐๑	พระปลัดสิทธิกร ฐิติสมปนโน	พร.ง/คตสิทธิกร	
๒	๖๘๐๑๕๐๔๐๐๒	พระพิระพงษ์ อรุโณ	พร.พิระพงษ์	
๓	๖๘๐๑๕๐๔๐๐๑	พระณภัทร กิตติโก	พร.น.	
๔	๖๘๐๑๕๐๔๐๑๘	พระมหาเจษฎา บุญญาคม	พระมหาเจษฎา	
๕	๖๘๐๑๕๐๔๐๑๙	พระมหาประเทือง อธิปัญญา	พร.มหา.ประเทือง	
๖	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๐	พระปลัดเด่นดวง เตชวโร	พร.ปลัดเด่นดวง เตชวโร	
๗	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๑	พระปลัดอภิสิทธิ์ อาชิต	พร.อภิสิทธิ์ อาชิต	
๘	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๒	พระสมุห์ชานนท์ ธรรมรุกขิต	พระสมุห์ชานนท์	
๙	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๓	พระใบฎีกาวัชรวิชัย ธนปญโญ	พระใบฎีกาวัชรวิชัย	
๑๐	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๔	พระใบฎีกาภาณุวัฒน์ ปภัสสร	พระใบฎีกาภาณุวัฒน์	
๑๑	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๕	พระใบฎีกาอัศนี ทิปธมโม	พระใบฎีกาอัศนี	
๑๒	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๖	พระกชกร กิตติโสภโณ	พร.กชกร	
๑๓	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๗	พระกิตติรัตน์ สิริปญโญ	พร.กิตติรัตน์	
๑๔	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๘	พระชัยพฤกษ์ สมหาโต	พร.ชัยพฤกษ์	
๑๕	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๙	พระชัยภัทร จรณธมโม	พร.ชัยภัทร	
๑๖	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๐	พระชาณชัย อริญชโย	พร.ชาณชัย	
๑๗	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๑	พระธีชชัย กิตติธมมปญโญ	พร.ธีชชัย	
๑๘	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๒	พระนพรัตน์ อนาลโย	พร.นพรัตน์	
๑๙	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๓	พระนพนนท์ กิตติปญโญ	พร.นพนนท์	
๒๐	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๔	พระเปรม สนติกโร	พร.เปรม	
๒๑	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๕	พระพรชัย ราชภโต	พร.พรชัย	
๒๒	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๖	พระพิบูลวิท ปภาธโร	พร.พิบูลวิท	
๒๓	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๗	พระภาณุวัฒน์ จิตต์ดี	พร.ภาณุวัฒน์	

ที่	รหัสนิติ	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล	ลงชื่อ	หมายเหตุ
๒๔	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๘	พระเมฏฐัมมวัช เตชธมโม	พระเมฏฐัมมวัช	
๒๕	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๙	พระถีนทรา ฐิตมโน	พระถีนทรา	
๒๖	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๐	พระวารกร ปกสโร	พระวารกร ปกสโร	
๒๗	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๑	พระวัชรวิทย์ เตชพโล	พระวัชรวิทย์	
๒๘	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๒	พระศุภโชค เตชธโร	พระศุภโชค	
๒๙	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๓	พระเศกสิทธิ์ ปลาโท	พระเศกสิทธิ์	
๓๐	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๔	พระสัมพันธ์ วรญาโณ	พระสัมพันธ์	
๓๑	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๕	พระแสวง ฐานิสโร	พระแสวง ฐานิสโร	
๓๒	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๖	พระอินชาว์ อัมมิโก	พระอินชาว์	
๓๓	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๗	พระปลัดวีรพล ผสมจันทร์	พระปลัดวีรพล	
๓๔	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๘	พระมหาวิญญู กลไกล	พระวิญญู	
๓๕	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๙	พระมหาเอกนรินทร์ มั่นหมาย	พระมหาเอกนรินทร์	
๓๖	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๐	พระกัมปนาท ใบทอง	พระกัมปนาท	
๓๗	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๑	พระประจักษ์ คุ้มวงศ์	พระประจักษ์	
๓๘	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๒	พระพายุ คำนนท์	พระพายุ	
๓๙	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๓	พระสุทธิมงคล โพธิ์งาม	พระสุทธิมงคล	
๔๐	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๔	พระมหาจักรี อติภโท	พระมหาจักรี	
๔๑	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๕	พระปลัดสุรชัย ขนดีโร	พระปลัดสุรชัย ขนดีโร	
๔๒	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๖	พระมหาปิณฑุ ธรรมานนโท	พระปิณฑุ	
๔๓	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๗	พระมหาพุทธโยธิน นาคชื่นชม	พระพุทธโยธิน	
๔๔	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๘	พระครูใบฎีกานรินทร์ ปภากร	พระครูใบฎีกานรินทร์	
๔๕	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๙	พระฤทธิชัย ฐิตาโก	พระฤทธิชัย	
๔๖	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๐	พระธีรเดช ฐิตาโก	พระธีรเดช	
๔๗	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๑	พระอภิศักดิ์ อุกกปณโย	พระอภิศักดิ์	
๔๘	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๒	สามเณรประวิณพล ศักดาวัณษ์	สามเณรประวิณพล	
๔๙	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๓	พระศุภชัย สุมโน	พระศุภชัย	
๕๐	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๔	พระมหาหสันติ มหาลาโก	พระมหาหสันติ	
๕๑	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๕	พระปลัดฤทธิไกร อภินนโท	พระปลัดฤทธิไกร	
๕๒	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๖	นายกฤตภาส ประจิจิตร	นายกฤตภาส	
๕๓	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๗	นายณัฐภาศย์ องค์วรวิทย์	นายณัฐภาศย์	
๕๔	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๘	นายทัตยฤทธิ์ ศุภรัตน์	นายทัตยฤทธิ์	
๕๕	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๙	นางสาวพัชรี มั่นหมาย	นางสาวพัชรี	

บัญชีลงชื่อนิติบุคคละสังคมาศาสตร์

เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ พุทธเยาวชน: นักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม
ณ วัดธรรมนาถ ตำบลเชียงรากน้อย อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
วันศุกร์ ที่ ๕ กันยายน พ.ศ.๒๕๖๘

ที่	รหัสนิติ	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล	ลงชื่อ	หมายเหตุ
หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ ปี ๑				
๑	๖๘๐๑๔๐๔๐๐๑	พระปลัดสิทธิกร อุตติสมปโน	พระปลัดสิทธิกร	
๒	๖๘๐๑๔๐๔๐๐๒	พระพิระพงษ์ อรุโณ	พระพิระพงษ์	
๓	๖๘๐๑๔๐๔๐๐๑	พระณภัทร กิตติโก	พระณ.	
๔	๖๘๐๑๕๐๔๐๑๘	พระมหาเจษฎา ปุณฺณาคโม	พระมหาเจษฎา	
๕	๖๘๐๑๕๐๔๐๑๙	พระมหาประเทือง อธิปญฺโญ	พระมหาประเทือง	
๖	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๐	พระปลัดเคนดวง เตชวโร	พระปลัดเคนดวง	
๗	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๑	พระปลัดอภิสิทธิ์ อาชิตโต	พระปลัดอภิสิทธิ์	
๘	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๒	พระสมุห์ชานนท์ ธมมรกชิตโต	พระสมุห์ชานนท์	
๙	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๓	พระใบฎีกาวัชรวิชัย ธนปญฺโญ	พระใบฎีกาวัชรวิชัย	
๑๐	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๔	พระใบฎีกาภาณุวัฒน์ ปภสฺสโร	พระใบฎีกาภาณุวัฒน์	
๑๑	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๕	พระใบฎีกาอัศนัย ทิปมโม	พระใบฎีกาอัศนัย	
๑๒	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๖	พระกชกร กิตติโสภโณ	พระกชกร	
๑๓	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๗	พระกิตติรัตน์ สิริปญฺโญ	พระกิตติรัตน์	
๑๔	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๘	พระชัยพฤกษ์ สมานิตโต	พระชัยพฤกษ์	
๑๕	๖๘๐๑๕๐๔๐๒๙	พระชัยภัทร จรณธมโม	พระชัยภัทร	
๑๖	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๐	พระชาญชัย อริญฺชโย	พระชาญชัย	
๑๗	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๑	พระธัชชัย กิตติธมมปญฺโญ	พระธัชชัย	
๑๘	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๒	พระนพรัตน์ อนาลโย	พระนพรัตน์	
๑๙	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๓	พระนพนันท์ กิตติปญฺโญ	พระนพนันท์	
๒๐	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๔	พระเปรม สนติกโร	พระเปรม	
๒๑	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๕	พระพรชัย ราชภโต	พระพรชัย	
๒๒	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๖	พระพิบูลวิท ปภาสโร	พระพิบูลวิท	
๒๓	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๗	พระภาณุวัฒน์ จิตต์ดี	พระภาณุวัฒน์	

ที่	รหัสนิติ	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล	ลงชื่อ	หมายเหตุ
๒๔	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๘	พระเมรุภู่มีนัช เตชอมโม	พระเมรุภู่มีนัช	
๒๕	๖๘๐๑๕๐๔๐๓๙	พระสือชา ฐิตมโน	พระสือชา	
๒๖	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๐	พระวรกร ปภัสโร	พระวรกร ปภัสโร	
๒๗	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๑	พระวัชรวิทย์ เตชพล	พระวัชรวิทย์	
๒๘	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๒	พระศุภโชค เตชโร	พระศุภโชค	
๒๙	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๓	พระเศกสิทธิ์ ปสาโท	พระเศกสิทธิ์	
๓๐	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๔	พระสัมพันธ์ วรญาโณ	พระสัมพันธ์	
๓๑	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๕	พระแสง ฐานิสโร	พระแสง ฐานิสโร	
๓๒	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๖	พระอินเชาว์ ธีรมโก	พระอินเชาว์	
๓๓	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๗	พระปลัดวีรพล ผสมจันทร์	พระปลัดวีรพล	
๓๔	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๘	พระมหาวิชัย กลไกล	พระมหาวิชัย	
๓๕	๖๘๐๑๕๐๔๐๔๙	พระมหาเอกนรินทร์ มั่นหมาย	พระมหาเอกนรินทร์	
๓๖	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๐	พระกัมปนาท ไบทอง	พระกัมปนาท	
๓๗	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๑	พระประจักษ์ คุ้มวงศ์	พระประจักษ์	
๓๘	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๒	พระพายุ คำนันท	พระพายุ	
๓๙	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๓	พระสุทธิกมล โพธิ์งาม	พระสุทธิกมล	
๔๐	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๔	พระมหาจักรี อติภโท	พระมหาจักรี	
๔๑	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๕	พระปลัดสุรชัย ขนดีโร	พระปลัดสุรชัย	
๔๒	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๖	พระมหานิพัทธ์ ธรรมานันโท	พระมหานิพัทธ์	
๔๓	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๗	พระมหาพุทธโยธิน นาคชื่นชม	พระมหาพุทธโยธิน	
๔๔	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๘	พระครูโฆสิตานันต์ ปภาโว	พระครูโฆสิตานันต์	
๔๕	๖๘๐๑๕๐๔๐๕๙	พระฤทธิชัย ฐิตาโก	พระฤทธิชัย	
๔๖	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๐	พระธีรเดช ฐิตโก	พระธีรเดช	
๔๗	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๑	พระอภิศักดิ์ อุกกปณโย	พระอภิศักดิ์	
๔๘	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๒	สามเณรประวิมล คักดาวงษ์	สามเณรประวิมล	
๔๙	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๓	พระศุภชัย สุมโน	พระศุภชัย	
๕๐	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๔	พระมหาทสันติ มหาลาโก	พระมหาทสันติ	
๕๑	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๕	พระปลัดสุทธิกร อภินนโท	พระปลัดสุทธิกร	
๕๒	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๖	นายกฤตภาส ประจิตร	นายกฤตภาส	
๕๓	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๗	นายณัฐภาคย์ องค์กรวิทย์	นายณัฐภาคย์	
๕๔	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๘	นายพิศุทธิ์ ศุภรัตน์	นายพิศุทธิ์	
๕๕	๖๘๐๑๕๐๔๐๖๙	นางสาวพัชรี มั่นหมาย	นางสาวพัชรี	

รายชื่อผู้เข้าร่วม

โครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ พุทธเยาวชน: นักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม
ณ ชุมชนวัดเจติยภูมิ บ้านขาม ตำบลบ้านขาม อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น

วันที่ 3 เดือน กันยายน พ.ศ. 2568

ที่	ชื่อ - นามสกุล	ลายมือชื่อ	หมายเหตุ
1	นาย ชยพล อุ่นตา	ชยพล อุ่นตา	
2	นาย เทพไทย หลีกตา	เทพไทย หลีกตา	
3	นาย ภาณุวัฒน์ ประชานันท์	ภาณุวัฒน์ ประชานันท์	
4	นาย วรวัฒน์ ชาทุม	วรวัฒน์	
5	นางสาว กัญญาณัช ภิรมย์	กัญญาณัช ภิรมย์	
6	นางสาว ช้าวหอม เปรมรัตน์	ช้าวหอม	
7	นางสาว จิตติมา พิมพ์สุวรรณ	จิตติมา พิมพ์สุวรรณ	
8	นางสาว ปาลิรัตน์ ปรุโปร่ง	ปาลิรัตน์	
9	นางสาว อมรรัตน์ มัชกร	อมรรัตน์	
10	นาย เกรียงไกร โนนทิง	เกรียงไกร โนนทิง	
11	นางสาว จุฬาลักษณ์ ลำภูพวง	จุฬาลักษณ์ ลำภูพวง	
12	นางสาว เห็นพิชชา คำทา	เห็นพิชชา คำทา	
13	นางสาว วรัญญา สาวันสูง	วรัญญา สาวันสูง	
14	นางสาว อัมพิกา สิงขาม	อัมพิกา สิงขาม	
15	นายณภัทร ทิพย์คำแย	ณภัทร	
16	นายภูริภัทร คำพระแย	ภูริภัทร	
17	นางสาวศิริภัสสร ศรีขานิล	ศิริภัสสร ศรีขานิล	
18	นายเดชาธร ศรีเชื้อ	เดชาธร	
19	นายอัศวิน ดีเลือก	อัศวิน	
20	นาย กฤษดา คำพระแย	กฤษดา	
21	นาย จักรกฤษ โพธิจักร	จักรกฤษ	
22	นาย บุญญฤทธิ์ ศรีทองสุข	บุญญฤทธิ์	
23	นาย วชิรวิทย์ อดทน	วชิรวิทย์	
24	นางสาว ปวันรัตน์ เพชรเนียม	ปวันรัตน์ เพชรเนียม	

รายชื่อผู้เข้าร่วม

โครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ พุทธเยาวชน: นักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม
ณ ชุมชนวัดเจติยภูมิ บ้านขาม ตำบลบ้านขาม อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น
วันที่ 4 เดือน กันยายน พ.ศ. 2568

ที่	ชื่อ - นามสกุล	ลายมือชื่อ	หมายเหตุ
1	นาย ชยพล อุ่นตา	ชยพล อุ่นตา	
2	นาย เทพไทย หลักดา	เทพไทย หลักดา	
3	นาย ภาณุวัฒน์ ประชานันท์	ภาณุวัฒน์ ประชานันท์	
4	นาย วรวัฒน์ ชาทุม	วรวัฒน์	
5	นางสาว กัญญณัฐ ภิรมย์	กัญญณัฐ ภิรมย์	
6	นางสาว ชำหวอม เปรมรัมย์	ชำหวอม เปรมรัมย์	
7	นางสาว รุติมา พิมพ์สุวรรณ	รุติมา พิมพ์สุวรรณ	
8	นางสาว ปาสรีรัตน์ ปรุโปร่ง	ปาสรีรัตน์	
9	นางสาว อมรรัตน์ มีธรก	อมรรัตน์	
10	นาย เกรียงไกร โนนทิง	เกรียงไกร โนนทิง	
11	นางสาว จุฬาลักษณ์ ลำภูวง	จุฬาลักษณ์ ลำภูวง	
12	นางสาว เพ็ญพิชชา คำทา	เพ็ญพิชชา คำทา	
13	นางสาว วรัญญา สาวันสูง	วรัญญา สาวันสูง	
14	นางสาว อัมพิกา สิงขาม	อัมพิกา สิงขาม	
15	นายณภัทร ทิพย์คำแย	ณภัทร	
16	นายภูริภัทร คำพระแย	ภูริภัทร	
17	นางสาวศิริภัสสร ศรีชานิล	ศิริภัสสร ศรีชานิล	
18	นายเดชาธร ศรีเชื้อ	เดชาธร	
19	นายอัศวิน ดีเลือก	อัศวิน	
20	นาย กฤษดา คำพระแย	กฤษดา	
21	นาย จักรกฤษ โพธิจักร	จักรกฤษ	
22	นาย บุญญฤทธิ์ ศรีทองสุข	บุญญฤทธิ์	
23	นาย วชิรวิทย์ อดทน	วชิรวิทย์	
24	นางสาว ปวันรัตน์ เพชรเนียม	ปวันรัตน์ เพชรเนียม	

บัญชีเซ็นชื่อ

โครงการพลิกโฉม (Reinverting University)
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วัน จันทร์ที่ ๑เดือนกันยายน พ.ศ ๒๕๖๘

ณ โรงเรียนประตูลี้ อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	ชื่อ - ฉายา นามสกุล	ลายมือชื่อ	หมายเหตุ
๑	พระครูภัทรธรรมบัณฑิต, รศ. ดร.		
๒	พระธัชพล รุกขิโต		
๓	Ponnyar Nonda		
๔	ผศ. ดร.พุทธชาติ แผนสมบุญ		
๕	ผศ.ดร.สมโภชน์ ศรีวิจิตรวรกุล		
๖	ดร.มนัสนันท์ ประภัสสรพิทยา		
๗	นางสาวหนึ่งธิดา สารีศรี		
๘	ดร.จักษุพานิชย์ บุญฤทธิ์		
๙	นายสมศักดิ์ สงวนดี		
๑๐	นายกิตติศักดิ์ สุดสะกรี		
๑๑	นางสาวกนกวรรณ บุญคะเน		
๑๒	นางธัญรัตน์ วราพุดมิเสฐ์		
๑๓	นางสาวณพัชชนันท์ โภควงศ์หิรัญ		
๑๔	Miss vannaphone souvannasy		

บัญชีเซ็นชื่อ

โครงการพลิกโฉม (Reinventing University)
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วัน.....อังคาร.....ที่.....๒๕.....เดือนกันยายน พ.ศ ๒๕๖๘

ณ โรงเรียนประตู่ชัย อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	ชื่อ - ฉายา นามสกุล	ลายมือชื่อ	หมายเหตุ
๑	พระครูภัทรธรรมบัณฑิต, รศ. ดร.		
๒	พระอัครพล รุกขิโต		
๓	Ponnyar Nonda		
๔	ผศ. ดร. พุทธชาติ แผนสมบุญ		
๕	ผศ.ดร.สมโภชน์ ศรีวิจิตรวรกุล		
๖	ดร.มนัสนันท์ ประภัสสรพิทยา		
๗	นางสาวหนึ่งธิดา สาริศรี		
๘	ดร.จักษุฐาปนิญฐ์ บุญฤทธิ์		
๙	นายสมศักดิ์ สงวนดี		
๑๐	นายกิตติภักดิ์ สุดสะกรี		
๑๑	นางสาวกนกวรรณ บุญคะเณ		
๑๒	นางธัญรัศม์ วราพุดิเสฏฐ์		
๑๓	นางสาวณพัชชนันท์ โภควงศ์หิรัญ		
๑๔	Miss vannaphone souvannasy		

บัญชีเซ็นชื่อ

โครงการพลิกโฉม (Reinventing University)
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วัน.....พุธ.....ที่.....๓๑.....เดือนกันยายน พ.ศ ๒๕๖๘

ณ โรงเรียนประตูลี้ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	ชื่อ - ฉายา นามสกุล	ลายมือชื่อ	หมายเหตุ
๑	พระครูภัทรธรรมบัณฑิต, รศ. ดร.		
๒	พระัชชพล รกชิตโต		
๓	Ponnyar Nonda		
๔	ผศ. ดร.พุทธชาติ แผนสมบุญ		
๕	ผศ.ดร.สมโภชน์ ศรีวิจิตรวรกุล		
๖	ดร.มนัสนันท์ ประภัสสรพิทยา		
๗	นางสาวหนึ่งธิดา สาริศรี		
๘	ดร.จักษฐาปนิญฐ์ บุญฤทธิ์		
๙	นายสมศักดิ์ สงวนดี		
๑๐	นายกิตติศักดิ์ สุดสะกรี		
๑๑	นางสาวกนกวรรณ บุญคะเน		
๑๒	นางฉัญรัตน์ วราพุมิเสฏฐ์		
๑๓	นางสาวณพัชชนันท์ โภควงศ์หิรัญ		
๑๔	Miss vannaphone souvannasy	Vannaphone	

ที่	ชื่อ - ฉายา นามสกุล	ลายมือชื่อ	หมายเหตุ
๑๕	นางสาวสายธาร พุ่มพวง	<i>Suwan</i>	
๑๖	Miss Zin Mi Mi Aung	<i>Zin</i>	
๑๗	Miss Aye Su Han	<i>Aye</i>	
๑๘	Miss Souphavady Thepphavong	<i>Souphavady</i>	
๑๙	Miss Wut	<i>Wut</i>	
๒๐	Miss Toukta Sihalath	<i>Toukta</i>	
๒๑	นางสาวสุวิมลรัตน์ รัตนโก.		
๒๒	Miss Mi Kim Htaw Chan	<i>Kim</i>	

บัญชีเซ็นชื่อ

โครงการพลิกโฉม (Reinventing University)
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วัน.....(คืน).....ที่ ๑๕.....เดือนกันยายน พ.ศ ๒๕๖๘

ณ โรงเรียนประตูลี้ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	ชื่อ - นามสกุล	ลายมือชื่อ	หมายเหตุ
1	ทิพย์อ่อนทร ศรีทองสกุล		
2	น.ส. ฉะอึ้ง วากรณ์		
3	น.ร. นิราพร อธิ์สีน		
4	น.ส. สุวิมล สัตถ์มรงค์		
5	นาง สุวิมล ภาควัง		
6	น.ส. อธิภา อุดมพันธ์		
7	นายสุวิมล ภัทน์ทิ		
8	น.ส. อธิภา อุดมพันธ์		
9	โทเมศ อธิภา อุดมพันธ์		
10.	Phyu Sin Phant		
11.	May Myat Thu		
12.	น.ร. สุวิมล อธิ์สีน		
13.	Yoon @ Aung (Norella)		
14.	Thae Thae Aye		
15.	Shan Lynn Thu		

ที่	ชื่อ - ฉายา นามสกุล	ลายมือชื่อ	หมายเหตุ
๑๕	นางสาวสายธาร พุ่มพวง	Suwan	
๑๖	Miss Zin Mi Mi Aung	Zin	
๑๗	Miss Aye Su Han	Aye	
๑๘	Miss Souphavady Thepphavong	Souphavady	
๑๙	Miss Wut	Wut	
๒๐	Miss Toukta Sihalath	Toukta	
๒๑	นางสาว. สุวิมลรัตน์ รัตนวิภา.		
๒๒	Miss Mi Kim Hteaw Chan	Kim	

บัญชีเซ็นชื่อ

โครงการพลิกโฉม (Reinventing University)
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วัน.....^{จันท}.....ที่.....^๑.....เดือนกันยายน พ.ศ ๒๕๖๘

ณ โรงเรียนประตูลี้ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	ชื่อ - นามสกุล	ลายมือชื่อ	หมายเหตุ
๑	นายณฤพงษ์ พิมพ์ทอง		ผู้อำนวยการฯ
๒	คุณครูเบญจวรรณ บุญพยัคฆ์		ครู
๓	คุณครูกัมพล อยู่จ้อย		ครู
๔	คุณครูรัชดาพร ชัยมงคล		ครู
๕	คุณครูศราวุธ สุขบรรณเทิง		ครู
๖	ด.ช.ธนกฤต ประยูร		
๗	ด.ช.อนุชาติ เกษมเนตร์		
๘	ด.ช.พศุทธิ์ ใจซื่อ		
๙	ด.ญ.กัญญาณัฐ โออ่อน		
๑๐	ด.ญ.ปิยฉัตร สุขสุด		
๑๑	ด.ช.ณภัทรศรณ์ โตจิ้ว		
๑๒	ด.ญ.ธีรรา ศรีพจนา		
๑๓	ด.ช.กันต์ธีร์ ไชยนภัสสรพี		
๑๔	ด.ญ.กัญจนพัฒน์ งามสมัย		

ที่	ชื่อ - นามสกุล	ลายมือชื่อ	หมายเหตุ
๑๕	ด.ญ.ศิริภัทรศร โพธิ์ชัย	ศิริภัทรศร	
๑๖	ด.ช.พรหมพิริยะ ต้นโพธิ์โต	พรหมพิริยะ	
๑๗	ด.ญ.มนันท์ชิตา ทองอุดม	มนันท์ชิตา	
๑๘	ด.ญ.ปัทมา เสมาทอง	ปัทมา	
๑๙	ด.ญ.ศุภาพัชร อุณจิตร	ศุภาพัชร	
๒๐	ด.ญ.ปฤษฎา คณะใน	ปฤษฎา	
๒๑	ด.ญ.วนาลี ดอกอุบล	วนาลี	
๒๒	ด.ช.ณัฐนนท์ ลูคัส เคอดิน	ลูคัส	
๒๓	ด.ญ.น้ำหนึ่ง พงษ์ศักดิ์กมล	น้ำหนึ่ง	
๒๔	ด.ญ.ณัฐธิดา นิลบัทอมร	ณัฐธิดา	
๒๕	ด.ญ.ปานพิมพ์ ตริวิเชียร	ปานพิมพ์	
๒๖	ด.ญ.กรกมล นิประทุม	กรกมล	
๒๗	ด.ญ.ศุภาพิชญ์ รื่นศาสตร์	ศุภาพิชญ์	
๒๘	ด.ญ.ธนวรรณ รัตนวงษ์	ธนวรรณ	
๒๙	ด.ช.บุรณพิภพ เจริญสุข	บุรณพิภพ	
๓๐	ด.ช.ชัยวัฒน์ พลูประเสริฐ	ชัยวัฒน์	
๓๑	ด.ช.ธีรพงศ์ สุภาทิตย์	ธีรพงศ์	
๓๒	ด.ญ.สุชารัตน์ รุจิศักดิ์วาริ	สุชารัตน์	
๓๓	ด.ญ.อัชฌิยากรณ์ หงษ์แก้ว	อัชฌิยากรณ์	
๓๔	ด.ญ.ปรีชญา ทองมา	ปรีชญา	
๓๕	ด.ญ.กฤติยา ฤงทรัพย์โต	กฤติยา	

ที่	ชื่อ - นามสกุล	ลายมือชื่อ	หมายเหตุ
๓๖	ด.ช.อชชา ฤทธิกาลศิลา	อชชา	
๓๗	ด.ญ.อภิขญา ทองประสานศรี	อภิขญา	
๓๘	ด.ช.นนทภัทร แสงจักร	นนทภัทร	
๓๙	ด.ช.ภูมิตี บรรเลง	ภูมิตี	
๔๐	ด.ช.ชยภัทร ทองนุ่น	ชยภัทร	
๔๑	ด.ช.จิราภัทร นามเพ็ง	จิราภัทร	
๔๒	ด.ญ.กัญญาพัชร ต้นตระกูล	กัญญาพัชร	
๔๓	ด.ญ.พัชโรทัย ศรีบุญ การดอน	พัชโรทัย	
๔๔	ด.ช. เมธี การประเสริฐ	เมธี การประเสริฐ	
๔๕	ด.ช.รังสิวิชัย ครุฑอยู่	รังสิวิชัย ครุฑอยู่	
๔๖	ด.ญ.วรรณวิสา ขำวิลัย	วรรณวิสา	
๔๗	ด.ญ.ไอรดา มิ่งขวัญ	ไอรดา	
๔๘	ด.ญ.สุวิมล สุนทรวิทย์		
๔๙	ด.ญ.กฤษฏี เมืองนาคิน	กฤษฏี	
๕๐	ด.ญ.ธัญชนก แทนรัตน์	ธัญชนก	
๕๑	ด.ญ.ศรียพร นิลกำแหง	ศรียพร	
๕๒	ด.ช.เอกลักษณ์ สุเรณู	เอกลักษณ์	
๕๓	ด.ช.ชัยพร จิตรประสพ	ชัยพร	
๕๔	ด.ญ.วริศรา จิตใจกล้า		

๕๕ กร วรรณวิสา รัตนรัตน์ วรรณวิสา
๕๖ ด.ญ. วริศญา ธีรพงษ์ วริศญา

บัญชีเซ็นชื่อ

โครงการพลิกโฉม (Reinventing University)

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วัน ศุกร์ ที่ ๒ เดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๖๘

ณ โรงเรียนประตูลี้ อำเภอบ้านแพรก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	ชื่อ - นามสกุล	ลายมือชื่อ	หมายเหตุ
๑	นายณฤพงษ์ พิมพ์ทอง		ผู้อำนวยการฯ
๒	คุณครูเบญจวรรณ บุญพาศน์		ครู
๓	คุณครูกัมพล อยู่จ้อย		ครู
๔	คุณครูรัชดาพร ชัยมงคล		ครู
๕	คุณครูศราวุธ สุขบรรณเทิง		ครู
๖	ด.ช.ธนกฤต ประยูร		
๗	ด.ช.อนุชาติ เกษมเนตร์		
๘	ด.ช.พศุทธิ์ ใจซื่อ		
๙	ด.ญ.กัญญาณัฐ โออ่อน		
๑๐	ด.ญ.ปิยฉัตร สุขสุด		
๑๑	ด.ช.ณภัทรศรณ โต้จิว		
๑๒	ด.ญ.ธีวรา ศรีพจนา		
๑๓	ด.ช.กัณต์ธีร์ ไชยณภัสรพี		
๑๔	ด.ญ.กัญจนพัฒน์ งามสมัย		

ที่	ชื่อ - นามสกุล	ลายมือชื่อ	หมายเหตุ
๑๕	ด.ญ.ศิริภัทรศร โพธิ์ชัย	ศิริภัทรศร	
๑๖	ด.ช.พรหมพิริยะ ต้นโพธิ์โต	พรหมพิริยะ	
๑๗	ด.ญ.มนันท์ชิตา ทองอุดม	มนันท์ชิตา	
๑๘	ด.ญ.ปพิชญา เสมาทอง	ปพิชญา	
๑๙	ด.ญ.ศุภดาพัชร อุจน์จิตร	ศุภดาพัชร	
๒๐	ด.ญ.ปฤชญา คณะใน	ปฤชญา	
๒๑	ด.ญ.วนาลี ดอกอุบล	วนาลี	
๒๒	ด.ช.ณัฐนนท์ ลุคัส เคอดิน	ลุคัส	
๒๓	ด.ญ.น้ำหนึ่ง พงษ์ศักดิ์กมล	น้ำหนึ่ง	
๒๔	ด.ญ.ณัฐธนิชา นิลปัทมมร	ณัฐธนิชา	
๒๕	ด.ญ.ปานพิมพ์ ตริวิเชียร	ปานพิมพ์	
๒๖	ด.ญ.กรกมล นิประทุม	กรกมล	
๒๗	ด.ญ.ศุภาพิชญ์ รื่นศาสตร์	ศุภาพิชญ์	
๒๘	ด.ญ.ธนวรรณ รัตนวงษ์	ธนวรรณ	
๒๙	ด.ช.บุรณพิภพ เจริญสุข	บุรณพิภพ	
๓๐	ด.ช.ชัยวัฒน์ พลประเสริฐ	ชัยวัฒน์	
๓๑	ด.ช.ธีรพงศ์ สุภาทิพย์	ธีรพงศ์	
๓๒	ด.ญ.สุชารัตน์ รุจิศักดิ์วาริ	สุชาวัลลภ	
๓๓	ด.ญ.อัชฌิยากรณ์ หงษ์แก้ว	อัชฌิยากรณ์	
๓๔	ด.ญ.ปรัชญา ทองมา	ปรัชญา	
๓๕	ด.ญ.กฤติยา อุงทรัพย์โต	กฤติยา	

ที่	ชื่อ - นามสกุล	ลายมือชื่อ	หมายเหตุ
๓๖	ด.ช. อชญา ฤทธิกาลศิลา	อชญา	
๓๗	ด.ญ. อภิชนา ทองประสานศรี	อภิชนา	
๓๘	ด.ช. นนทภัทร แสงจักร	นนทภัทร	
๓๙	ด.ช. ภูมิตี บรรเลง	ภูมิตี	
๔๐	ด.ช. ชยภัทร ทองนุ่น	ชยภัทร	
๔๑	ด.ช. จิราภัทร นามเพ็ง	จิราภัทร	
๔๒	ด.ญ. กัญญาพัชร ต้นตระกูล	กัญญาพัชร	
๔๓	ด.ญ. พชโชทัย ศรีบุญ การดอน	พชโชทัย	
๔๔	ด.ช. เมธี การประเสริฐ	เมธี การประเสริฐ	
๔๕	ด.ช. รังสิวิชญ์ คุรทอยู่	รังสิวิชญ์ คุรทอยู่	
๔๖	ด.ญ. วรณวิสา ขำวิลัย	จรรณวิสา	
๔๗	ด.ญ. ไอรดา มิ่งขวัญ	ไอรดา	
๔๘	ด.ญ. สุวิมล สุนทรวิทย์		
๔๙	ด.ญ. กฤษณี เมืองนาคิน	กฤษณี	
๕๐	ด.ญ. ธัญชนก แทนรัตน์	ธัญชนก	
๕๑	ด.ญ. ศรัณยพร นิลกำแหง	ศรัณยพร	
๕๒	ด.ช. เอกลักษณ์ สุเรณู	เอกลักษณ์	
๕๓	ด.ช. ชัยพร จิตรประสพ	ชัยพร	
๕๔	ด.ญ. วรศรา จิตใจกล้า		

๕๕ ด.ญ. อรวิระ-อนงค์ วัฒนวิทย์

อรอนงค์

๕๖ ด.ญ. อภิชนา วัฒนวง

อภิชนา

บัญชีเซ็นชื่อ

โครงการพลิกโฉม (Reinventing University)

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วัน...๒๖...ที่...๓...เดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๖๘

ณ โรงเรียนประจักษ์ อำเภอพรนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	ชื่อ - นามสกุล	ลายมือชื่อ	หมายเหตุ
๑	นายณฤพงษ์ ทิมพ็ทอง		ผู้อำนวยการฯ
๒	คุณครูเบญจวรรณ บุญพยัคฆ์		ครู
๓	คุณครูกัมพล อยู่จ้อย		ครู
๔	คุณครูรัชดาพร ชัยมงคล		ครู
๕	คุณครูศราวุธ สุขบรรณเทิง		ครู
๖	ด.ช.ธนภุต ประยูร		
๗	ด.ช.อนุชาติ เกษมเนตร์		
๘	ด.ช.พศุทธิ์ ใจซื่อ		
๙	ด.ญ.กัญญาณัฐ โออ่อน		
๑๐	ด.ญ.ปิยฉัตร สุขสุด		
๑๑	ด.ช.ณภัทรศรณ์ ไตจิว		
๑๒	ด.ญ.ธิวรา ตรีพจนา		
๑๓	ด.ช.กันต์ธีร์ ไชยนภัสร์พี		
๑๔	ด.ญ.กัญจนพัฒน์ งามสมัย		

ที่	ชื่อ - นามสกุล	ลายมือชื่อ	หมายเหตุ
๑๕	ด.ญ.ศิริภัทรศร โพธิ์ชัย	ศิริภัทรศร	
๑๖	ด.ช.พรหมพิริยะ ต้นโพธิ์โต	พรหมพิริยะ	
๑๗	ด.ญ.มนันท์ชิตา ทองอุดม	มนันท์ชิตา	
๑๘	ด.ญ.ปวีชญา เสมาทอง	ปวีชญา	
๑๙	ด.ญ.ศุจดาทัทธ อุ่นจิตร	ศุจดาทัทธ	
๒๐	ด.ญ.ปฤชณา คณะใน	ปฤชณา	
๒๑	ด.ญ.วนาลี ดอกอุบล	วนาลี	
๒๒	ด.ช.ณัฐนนท์ ลูคัส เคอดิน	ลูคัส	
๒๓	ด.ญ.น้ำหนึ่ง พงษ์ศักดิ์กมล	น้ำหนึ่ง	
๒๔	ด.ญ.ณัฐธนิชา นิลบัวหอม	ณัฐธนิชา	
๒๕	ด.ญ.ปานพิมพ์ ดรีวิเชียร	ปานพิมพ์	
๒๖	ด.ญ.กรกมล นิประทุม	กรกมล	
๒๗	ด.ญ.ศุภาพิชญ์ รื่นศาสตร์	ศุภาพิชญ์	
๒๘	ด.ญ.ธนวรรณ รัตนวงษ์	ธนวรรณ	
๒๙	ด.ช.บุรณ์พิภพ เจริญสุข	บุรณ์พิภพ	
๓๐	ด.ช.ชัยวัฒน์ พลประเสริฐ	ชัยวัฒน์	
๓๑	ด.ช.ธีรพงศ์ สุภาทิตย์	ธีรพงศ์	
๓๒	ด.ญ.สุชารัตน์ รุจิศักดิ์วาริ	สุชารัตน์	
๓๓	ด.ญ.อัคริย์ภรณ์ หงษ์แก้ว	อัคริย์ภรณ์	
๓๔	ด.ญ.ปรีชญา ทองมา	ปรีชญา	
๓๕	ด.ญ.ภฤติยา อุงทรัพย์โต	ภฤติยา	

ที่	ชื่อ - นามสกุล	ลายมือชื่อ	หมายเหตุ
๓๖	ด.ช.อัชชา ฤทธิกาลศิลา	อัชชา	
๓๗	ด.ญ.อภิขญา ทองประสานศรี	อภิขญา	
๓๘	ด.ช.นนทภัทร แสงจักร	นนทภัทร	
๓๙	ด.ช.ภูมิมิพี บรรเลง	ภูมิมิพี	
๔๐	ด.ช.ชยภัทร ทองนุ่น	ชยภัทร	
๔๑	ด.ช.จิราภัทร นามเพ็ง	จิราภัทร	
๔๒	ด.ญ.กัญญาพัชร ต้นตระกูล	กัญญาพัชร	
๔๓	ด.ญ.พัชโรทัย ศรีบุญ การดอน	พัชโรทัย	
๔๔	ด.ช. เมธี การประเสริฐ	เมธี การประเสริฐ	
๔๕	ด.ช.รังสิวิชญ์ ครุทอยู่	รังสิวิชญ์ ครุทอยู่	
๔๖	ด.ญ.วรรณวิสา ขำวิลัย	วรรณวิสา	
๔๗	ด.ญ.ไอรดา มิ่งขวัญ	ไอรดา	
๔๘	ด.ญ.สุวิมล สุนทรวิทย์		
๔๙	ด.ญ.กฤษฎี เมืองนาคิน	กฤษฎี	
๕๐	ด.ญ.ธัญชนก แทนรัตน์	ธัญชนก	
๕๑	ด.ญ.ศรัณยพร นิลกำแหง	ศรัณยพร	
๕๒	ด.ช.เอกลักษณ์ สุเรณู	เอกลักษณ์	
๕๓	ด.ช.ชัยพร จิตรประสพ	ชัยพร	
๕๔	ด.ญ.วริศรา จิตใจกล้า		

๕๕ ด.ช.รังษณันต์ วัฒนารัตน์

รังษณันต์

๕๖ ด.ญ.จวิญญา ยี่หนวย

จวิญญา

บัญชีเซ็นชื่อ

โครงการพลิกโฉม (Reinventing University)
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วัน.....จันทร์.....ที่ ๑๕ เดือนกันยายน พ.ศ ๒๕๖๘

ณ โรงเรียนประตู่ชัย อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	ชื่อ - ฉายา นามสกุล	ลายมือชื่อ	หมายเหตุ
๑	พระครูภัทรธรรมบัณฑิต, รศ. ดร.		
๒	พระธีชชล รุกขิโต		
๓	Ponnyar Nonda		
๔	ผศ. ดร.พุทธชาติ แผนสมบุญ		
๕	ผศ.ดร.สมโภชน์ ศรีวิจิตรวรกุล		
๖	ดร.มนัสนันท์ ประภัสสรพิทยา		
๗	นางสาวหนึ่งธิดา สาริศรี		
๘	ดร.จักษุธาปนิภูธร บัญญัติ		
๙	นายสมศักดิ์ สงวนดี		
๑๐	นายกิตติภักดิ์ สุดสะกรี		
๑๑	นางสาวกนกวรรณ บุญคะเณ		
๑๒	นางธัญรัศม์ วราพุดมิเสฏฐ์		
๑๓	นางสาวณพัชชนันท์ โภควงศ์หิรัญ		
๑๔	Miss vannaphone souvannasy		

ที่	ชื่อ - นามสกุล	ลายมือชื่อ	หมายเหตุ
๑๕	ด.ญ.ศิริภัทรศร โพธิ์ชัย	ศิริภัทรศร	
๑๖	ด.ช.พรหมพิริยะ ต้นโพธิ์โต	พรหมพิริยะ	
๑๗	ด.ญ.มนันท์ชิตา ทองอุดม	มนันท์ชิตา	
๑๘	ด.ญ.ปวีชญา เสมาทอง	ปวีชญา	
๑๙	ด.ญ.ศุจดาพัทร อุ่นจิตร	ศุจดาพัทร	
๒๐	ด.ญ.ปฤชญา คณะใน	ปฤชญา	
๒๑	ด.ญ.วนาลี ดอกอุบล	วนาลี	
๒๒	ด.ช.ณัฐนนท์ ลูคัส เคอดิน	ลูคัส	
๒๓	ด.ญ.น้ำหนึ่ง พงษ์ศักดิ์กมล	น้ำหนึ่ง	
๒๔	ด.ญ.ณัฐธนิชา นิลบัวหอม	ณัฐธนิชา	
๒๕	ด.ญ.ปานพิมพ์ ตริวิเชียร	ปานพิมพ์	
๒๖	ด.ญ.กรกมล นิประทุม	กรกมล	
๒๗	ด.ญ.ศุภาพิชญ์ รื่นศาสตร์	ศุภาพิชญ์	
๒๘	ด.ญ.ธนวรรณ รัตนวงษ์	ธนวรรณ	
๒๙	ด.ช.บุรณพิภพ เจริญสุข	บุรณพิภพ	
๓๐	ด.ช.ชัยวัฒน์ พลประเสริฐ	ชัยวัฒน์	
๓๑	ด.ช.ธีรพงศ์ สุภาทิตย์	ธีรพงศ์	
๓๒	ด.ญ.สุชารัตน์ รุจิศักดิ์วาริ	สุชารัตน์	
๓๓	ด.ญ.อัคริย์ภรณ์ หงษ์แก้ว	อัคริย์ภรณ์	
๓๔	ด.ญ.ปรีชญา ทองมา	ปรีชญา	
๓๕	ด.ญ.ภฤติยา อุงทรัพย์โต	ภฤติยา	

ที่	ชื่อ - นามสกุล	ลายมือชื่อ	หมายเหตุ
๓๖	ด.ช.อัชยา ฤทธิกาลศิลา	อัชยา	
๓๗	ด.ญ.อภิษญา ทองประสานศรี	อภิษญา	
๓๘	ด.ช.นนท์ภัทร แสงจักร	นนท์ภัทร	
๓๙	ด.ช.ภูมิมิพี บรรเลง	ภูมิมิพี	
๔๐	ด.ช.ชยภัทร ทองนุ่น	ชยภัทร	
๔๑	ด.ช.จิราภัทร นามเพ็ง	จิราภัทร	
๔๒	ด.ญ.กัญญาพัชร ต้นตระกูล	กัญญาพัชร	
๔๓	ด.ญ.พัชโรทัย ศรีบุญ การดอน	พัชโรทัย	
๔๔	ด.ช. เมธี การประเสริฐ	เมธี การประเสริฐ	
๔๕	ด.ช.รังสิวิชญ์ ครุฑอยู่	รังสิวิชญ์ ครุฑอยู่	
๔๖	ด.ญ.วรรณวิสา ขำวิสัย	วรรณวิสา	
๔๗	ด.ญ.ไอรดา มิ่งขวัญ	ไอรดา	
๔๘	ด.ญ.สุวิมล สุนทรวิทย์		
๔๙	ด.ญ.กฤษฎี เมืองนาคิน	กฤษฎี	
๕๐	.ด.ญ.ธัญชนก แทนรัตน์	ธัญชนก	
๕๑	ด.ญ.ศรัณยพร นิลกำแหง	ศรัณยพร	
๕๒	ด.ช.เอกลักษณ์ สุเรณู	เอกลักษณ์	
๕๓	ด.ช.ชัยพร จิตรประสพ	ชัยพร	
๕๔	ด.ญ.วริศรา จิตใจกล้า		

๕๕ ด.ช.รังสิวิชญ์ ครุฑอยู่

รังสิวิชญ์ ครุฑอยู่

๕๖ ด.ญ.วรรณวิสา ขำวิสัย

วรรณวิสา

บัญชีเซ็นชื่อ

โครงการพลิกโฉม (Reinventing University)
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วัน จันทร์ ที่ ๑ เดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๖๘

ณ โรงเรียนประตูลี้ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	ชื่อ - นามสกุล	ลายมือชื่อ	หมายเหตุ
1	ทีพรรัตน์ ศรีทองสุข		
2	น.ส. ฉะเอ็งก วากรณ์		
3	น.ร. นิตานทร อธิ์สีแล		
4	น.ส. สุรมาล มีดีมวง		
5	นาง สุวิมล กนตวลิ่ง		
6	น.ส. อธิก อดิษฐ์		
7	นาย สันติวัฒน์ รัตนไทย		
8	น.ส. อรุณชกร งามพาว์		
9	โทเมศ อภิมศวรรณ		
10.	Phyu Sin Kant		
11.	May Myat Thee		
12.	น.ส. สุจิตา ศิรินทร์		
13.	Yoon Ee Aung (Norella)		
14.	Thae Thae Aye		
15.	Shan Lynn Thu		

บัญชีเซ็นชื่อ

โครงการพลิกโฉม (Reinventing University)

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วัน.....ที่.....เดือนกันยายน พ.ศ ๒๕๖๘

ณ โรงเรียนประตูลี้ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	ชื่อ - นามสกุล	ลายมือชื่อ	หมายเหตุ
16	Nay Zaw Aung		
17	Myat Lynn Maung		
18	Min Pyinyar Chan		
19	Min Layi Swan Thike		
20	Shopnil Barua		
21.	RABIN BARUA		
22	Phone Zow Myint		
23	Min Kan Htar Ni		
24	Ven Thu Da Tha Na.		
25.	Yasananda -		
26	Kyasaru mog		
27	Bhutan Barua		
28	Ven Yaranayanna		

บัญชีเซ็นชื่อ

โครงการพลิกโฉม (Reinventing University)

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วัน.....อังคาร.....ที่.....14.....เดือนกันยายน พ.ศ ๒๕๖๘

ณ โรงเรียนประตูลี้ อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	ชื่อ - นามสกุล	ลายมือชื่อ	หมายเหตุ
1.	นางกนิษฐาธิษฐ์ ศรีกุลธนาสกล		
2	นาง.ละออง ภาครโง		
3.	นายสุวิมลสิน วิจิณโท		
4	อ.ดร. อรุณกร อามวิท		
5.	โกเมศ ทรัพย์สุวรรณ		
6	ศิริอนุภา ทนทวงษ์		
7.	อริก อยุ่ใจ		
8	อุไรทอง สิมสรอ		
9	หิมาพร นริศนันท์		
10.	Phye Sin Phant		
11o	May Myat Thu		
12.	นส สุธิตา ศรีสวัสดิ์		
13.	Yoon Et Aung (Novella)		
14.	Thae Thae Aye		
15.	Shan Lynn Thu		

บัญชีเซ็นชื่อ

โครงการพลิกโฉม (Reinventing University)
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วัน.....ที่.....เดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๖๘

ณ โรงเรียนประตูลี้ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	ชื่อ - นามสกุล	ลายมือชื่อ	หมายเหตุ
16.	Nay Zaw Aung		
17.	Myat Lynn Maung		
18.	Min Pyinyar Chan		
19.	Min Layi Swan Thike		
20.	Shopnil Barua		
21.	RABIN BARUA		
22.	Phone Zaw Myint		
23.	Min Kan Htar Ni		
24.	Ven Tha Da Tha Na.		
25.	Yasananda.		
26.	Kyasaru mog		
27.	Bhutar Barua		
28.	Ven Varanyanna		

บัญชีเซ็นชื่อ

โครงการพลิกโฉม (Reinventing University)
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วัน.....พุธ.....ที่.....๓.....เดือนกันยายน พ.ศ ๒๕๖๘

ณ โรงเรียนประตูลี้ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	ชื่อ - นามสกุล	ลายมือชื่อ	หมายเหตุ
1.	นางทิพรอรุณศิริ ดิเรกธรรมา		
๒	น.ส. ละออง ราชกิจ		
3.	นายศุภวัฒน์ รัชกิจ		
4.	น.ส.ดร. อัญชลี งามวิจิตร		
๕.	โทมนัส อธิษฐานธรรม		
6	ศรวิมลดา นกขัตติย์		
7.	อรุณี อยุ่กุล		
8	อรุณรัตน์ วัฒนาราช		
๙	วิภากร นริศนันท์		
10.	Phyu Sin Phant		
11.	May Myat Thu		
12.	น.ส. สุจิตา ศรีพงษ์		
13.	Yoon Et Aung (Nawella)		
14.	Thwe Thwe Aye		
15.	Shan Lynn Thu		

บัญชีเงินชื่อ

โครงการพลิกโฉม (Reinventing University)

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วัน.....ที่.....เดือนกันยายน พ.ศ ๒๕๖๘

ณ โรงเรียนประตู่ชัย อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	ชื่อ - นามสกุล	ลายมือชื่อ	หมายเหตุ
16.	Nay Zaw Aung		
17.	Myat Lynn Maung		
18.	Min Pyinyar Chan		
19.	Min Layi Swan Thike		
20.	Shopnil Barua		
21.	RABIN BARUA		
22.	Phone Zaw Myint		
23.	Min Kan Htar Ni		
24.	Ven Thu Da Tha Na		
25.	Yasananda-		
26.	Kyasannu mog		
27.	Bhufan Barua		
28.	Von Varanyanna		

บัญชีเซ็นชื่อ

โครงการพลิกโฉม (Reinventing University)

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วัน.....จันทร์.....ที่ ๑๕ เดือนกันยายน พ.ศ ๒๕๖๘

ณ โรงเรียนประตูลี้ อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	ชื่อ - นามสกุล	ลายมือชื่อ	หมายเหตุ
1	ทิพย์รัตน์ ศรีทองแสง		
2	น.ส. ฉะอ้อน วาไรโง		
3	น.ส. นิภาพร อธิ์สีแล		
4	น.ส. สุรมาศ มีอิมรง		
5	นาง สุวิมล ภาดวลิ่ง		
6	น.ส. อธิภา อุดมพันธ์		
7	นายสุวิมล ภัทน์ทิ		
8	น.ส. อรุณดา งามพาศ		
9	โทเมศ อรรถสุวรรณ		
10.	Phyu Sin Phant		
11.	May Myat Thu		
12.	น.ส. สุจิตา ศรีจันทร์		
13.	Yoon Or Aung (Norella)		
14.	Thae Thae Aye		
15.	Shan Lynn Thu		

บัญชีเงินชื่อ

โครงการพลิกโฉม (Reinventing University)
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วัน.....ที่.....เดือนกันยายน พ.ศ ๒๕๖๘

ณ โรงเรียนประตูลี้ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	ชื่อ - นามสกุล	ลายมือชื่อ	หมายเหตุ
16.	Nay Zaw Aung		
17.	Myat Lynn Maung		
18.	Min Pyingar Chan		
19.	Min Layi Swan Thike		
20.	Shopnil Barua		
21.	RABIN BARUA		
22.	Phone Zaw Myint		
23.	Min Kan Htar Ni		
24.	Ven Thu Da Tha Na.		
25.	Yasanaida.		
26.	Kyasannu mog		
27.	Bhufan Barua		
28.	Von Varanyanna		

ที่	ชื่อ-นามสกุล	ส่วนงาน	ลายมือชื่อ	หมายเหตุ
1.	พระพัฒน์พงษ์ กนุดจาโร(ร่วมพันธ์)	วส.สุราษฎร์ธานี	พระพัฒน์พงษ์	
2.	พระมานะชัย อนุบาลโย(ประพันธ์)	วส.สุราษฎร์ธานี		
3.	พระธนาสิทธิ์ ปภากรโร(ผ่องแผ้ว)	วส.สุราษฎร์ธานี	พระธนาสิทธิ์	
4.	นายจักรพงษ์ นवलสุทธิ	วส.สุราษฎร์ธานี	จักรพงษ์	
5.	นางสาวชลณีย์ รัตนบุรี	วส.สุราษฎร์ธานี	ชลณีย์	
6.	นางสุณี รักเมือง ตีจันทิก	วส.สุราษฎร์ธานี	สุณี	
7.	นายจิรภัทร ภักดีดวง	วส.สุราษฎร์ธานี	จิรภัทร ภักดีดวง	
8.	นายศิวกร เกื้อสกุล	วส.สุราษฎร์ธานี	ศิวกร	
9.	นายโชคชัย นงษ์ทอง	วส.สุราษฎร์ธานี		
10.	นางณัฐธยาน์ จีระวงศ์	วส.สุราษฎร์ธานี	ณัฐธยาน์	
11.	นางสาวพิไลวรรณ กิ่งน้ำจ๋า	วส.สุราษฎร์ธานี	พิไลวรรณ	
12.	นายพงศ์พันธ์ เวียงทองจิม	วส.สุราษฎร์ธานี	พงศ์พันธ์	
13.	นายศรานุฒิ ตีร์รินทร์	วส.สุราษฎร์ธานี	ศรานุฒิ	
14.	นายฐิติวุฒิ ตีร์รินทร์	วส.สุราษฎร์ธานี	ฐิติวุฒิ	
15.	นายรัฐพงศ์ ยิงเกตรา	วส.สุราษฎร์ธานี	รัฐพงศ์ ยิงเกตรา	
16.	นายกันตภณ พลทอง	วส.สุราษฎร์ธานี	กันตภณ	
17.	นายสุเทพ ศิริอุดมพร	วส.สุราษฎร์ธานี	สุเทพ ศิริอุดมพร	
18.	นายสิทธิเดช คำแก้ว	วส.สุราษฎร์ธานี	สิทธิเดช	
19.	นางสุจิตรา คงเพชร	วส.สุราษฎร์ธานี	สุจิตรา	

ที่	ชื่อ-นามสกุล	ส่วนงาน	ลายมือชื่อ	หมายเหตุ
20.	นายบรรพ วิชัยดิษฐ์	วส.สุราษฎร์ธานี	บรรพ วิชัยดิษฐ์	
21.	พระณัชพล คมกวีปญโญ	วส.สุราษฎร์ธานี	พระณัชพล	
22.	พระบุญยวัฒน์ จันทโก	วส.สุราษฎร์ธานี	พระบุญยวัฒน์	
23.	พระวัชร รัตนโร	วส.สุราษฎร์ธานี	ท. (วส. รัตนโร)	
24.	พระนันทวัฒน์ ฐิตปญโญ	วส.สุราษฎร์ธานี	พระนันทวัฒน์	
25.	พระมหาวรดิษฐ์ นาดธมฺโม	วส.สุราษฎร์ธานี	พระมหาวรดิษฐ์	
26.	พระนฤเบศ จันทกานโม	วส.สุราษฎร์ธานี	พระนฤเบศ	
27.	พระธานี เตชธมฺโม	วส.สุราษฎร์ธานี	พระธานี	
28.	พระเพชรายุธ อภินนุโท	วส.สุราษฎร์ธานี	พระเพชรายุธ	
29.	พระพงศกร ปญญาวิโร	วส.สุราษฎร์ธานี	พระพงศกร	
30.	พระนพพล กนตวิโร	วส.สุราษฎร์ธานี	พระนพพล	
31.	พระพยุงเกียรติ จิตตวฑฒโน	วส.สุราษฎร์ธานี	พระพยุงเกียรติ	
32.	พระสมควร อภิปัญโญ/ปุ่จันทร์	วส.สุราษฎร์ธานี	พระสมควร	
33.	แม่ชีพรลภัส รัตนะรังสี	วส.สุราษฎร์ธานี	พรลภัส	
34.	ด.ญ.มัชฌิณญา พิทักษ์	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	มัชฌิณญา	
35.	ด.ญ.วริศรา ศักดา	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	วริศรา	
36.	ด.ญ.พนิดา ไกรทอง	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	พนิดา	
37.	ด.ญ.กัญญารัตน์ ศรีลมปอง	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	กัญญารัตน์	
38.	ด.ญ.กัญญวรา เรียมรักษ์	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	กัญญวรา	
39.	ด.ญ.ปาริชาติ บุตรชน	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	ปาริชาติ	
40.	ด.ญ.อุยเลย	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	อุยเลย	
41.	ด.ญ.ณัฐธินิชา วิชัยดิษฐ์	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	ณัฐธินิชา	
42.	ด.ช.เสฏฐวุฒิ ทองคำ	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	เสฏฐวุฒิ	
43.	ด.ญ.สุพิศรา แสงเพ็งเคน	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	สุพิศรา	
44.	ด.ญ.กัญญภัสสร แสงทอง	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	กัญญภัสสร	
45.	ด.ญ.ธิดากาญจน์ หนอนไม้	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	ธิดากาญจน์	
46.	ด.ช.วิชัยศิลป์ มะลิลา	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	วิชัยศิลป์	

ที่	ชื่อ-นามสกุล	ส่วนงาน	ลายมือชื่อ	หมายเหตุ
47.	ด.ช.ศุภณัฐ มอຍบุตร	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	ศุภณัฐ	
48.	ด.ญ.นันทิยา คงคงดี	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	นันทิยา	
49.	ด.ญ.ทราวย โชติพงษ์	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	ทราวย	
50.	ด.ญ.ธิดารัตน์ ประชุมรัตน์	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	ธิดารัตน์	
51.	ด.ช.ธีรภัทร ศักดา	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	ธีรภัทร	
52.	ด.ช.ธนต์ พุทธรักษา	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	ธนต์	
53.	ด.ช.นฤชา เมื่อกเหล็ก	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	นฤชา	
54.	ด.ช.วีรพันธ์ กันลิตติย์	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	วีรพันธ์	
55.	ด.ญ.อริศรา พิมพ์สันต์	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	อริศรา พิมพ์สันต์	
56.	ด.ญ.ณิชา เสียมไหม	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	ณิชา	
57.	ด.ญ.พิมพ์ภา จันทร์พิทักษ์	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	พิมพ์ภา	
58.	ด.ญ.เอิร์น	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	เอิร์น	
59.	ด.ญ.จินตามัน วิชัย	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	จินตามัน	
60.	ด.ช.อมรเทพ สายวีน	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	อมรเทพ	
61.	ด.ช.นภัสกร ไชยยุทธ์	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	นภัสกร	
62.	ด.ช.กนกชัย อินตะมนต์	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	กนกชัย	
63.	ด.ญ.เกศกนก คงเพชรศิษฐ์	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	เกศกนก	
64.	ด.ญ.พรชนก ศรีสุชาติ	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	พรชนก	
65.	ด.ญ.วีรยา หนูจันทร์	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	วีรยา	
66.	ด.ช.ณรงค์วัฒน์ อักษรทิพย์	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	ณรงค์วัฒน์	
67.	ด.ญ.สุกัญญา แสงอุทัย	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	สุกัญญา	
68.	ด.ญ.ภูษา แซ่เจี้ยว	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	ภูษา	
69.	ด.ญ.อารีญา เรืองอุไร	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	อารีญา	
70.	ด.ญ.นิภาภา ภาณุรัตน์	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	นิภาภา	
71.	ด.ญ.ปัจฉิมนตร์ แก้วประสงค์	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	ปัจฉิมนตร์	
72.	ด.ช.พรพิพัฒน์ หนองไม้	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	พรพิพัฒน์	
73.	ด.ญ.ชนากานต์ แซ่เจี้ยว	โรงเรียนบ้านนาใหญ่	ชนากานต์	

รายชื่อวิทยากร

โครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ

พุทธเยาวชน: นักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม
ภายใต้โครงการพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษา และพัฒนากำลังคนชั้นสูง
มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน
ณ โรงเรียนบ้านแป้นพิทยาคม ตำบลบ้านแป้น อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน
ในวันศุกร์ ที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๘

ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	ส่วนงาน	รายชื่อ	หมายเหตุ
๑	พระครูโกวิทธรรมวาที, ผศ.ดร.	วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน		
๒	ผศ.ดร.เสน่ห์ ใจสิทธิ์	วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน		
๓	พระมหาดิเรก อธิสราภาณี,ดร.	วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน		
๔	ผศ.ดร.ไพรินทร์ ณ วันนา	วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน		
๕	ผศ.ดร.เอนก โยอินทร์	มจร.ส่วนกลาง		
๖	ดร.จันทริศม์ คาบุลิ่ง	วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน		
๗	นางวันเพ็ญ พรินทรากุล	สถาบันวิจัยหริภุญชัย		
๘	ว่าที่ร้อยตรีอานนท์ มะโนเมือง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่		
๙	นายเจนณรงค์ กาสุยะ	สถาบันวิจัยหริภุญชัย	เจนณรงค์	
๑๐	นางสาวกนกนันท์ หมื่นสิทธิโรจน์	สถาบันวิจัยหริภุญชัย		
๑๑	นายบรรจง จักชูเรือน	ผู้ใหญ่นบ้านบัว-บ้านทุ่ง	บรรจง	
๑๒	นายจิรายุทธ คำวังพฤกษ์	ผู้ใหญ่นบ้านเส้ง	จิรายุทธ	
๑๓	นายเจริญ ธีบุญะ	เทศบาลตำบลบ้านแป้น		
๑๔	นางกัญญาจณ์ โสภาวิบูลย์รัตน์	โรงเรียนบ้านแป้นพิทยาคม		
๑๕	นางสาวกัระพร แสนระแหง	โรงเรียนบ้านแป้นพิทยาคม		
๑๖	นางพรพิมล ณะคุณลี	โรงเรียนบ้านแป้นพิทยาคม		
๑๗	นายไพศาล ก้อนใจ	โรงเรียนบ้านแป้นพิทยาคม		
๑๘	นายพิทักษ์ ลุงอยู่	โรงเรียนบ้านแป้นพิทยาคม		

รายชื่อนิสิตพุทธนวัตกร วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน

โครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ

พุทธเยาวชน: นักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม
ภายใต้โครงการพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษา และพัฒนากำลังคนชั้นสูง
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน
ณ โรงเรียนบ้านแป้นพิทยาคม ตำบลบ้านแป้น อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน
ในวันศุกร์ ที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๘

ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	ส่วนงาน	รายชื่อ	หมายเหตุ
๑	พระพากรณ์ สุจิตโต	วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน	พ.พ.ก.อ.อ.ว.	
๒	พระอธิราช ขนดีพิไล	วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน	อ.อ.อ.	
๓	PhraChansone Onsy	วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน	อ.อ.อ.	
๔	นางสาวลลิตา ฟูแสง	วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน	ลลิตา	
๕	นายอภิวิชญ์ อินทร์สเกตุ	วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน	อภิวิชญ์	
๖	นายสรธร อัมพรพันธ์นาค	วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน	สร.อ.อ.	
๗	นางสาวธิดาวรัตน์ จันทร์สประจักษ์	วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน	ธิดาวรัตน์	
๘	นางสาวนฤมล ใจฟ่อง	วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน	นฤมล	
๙	นางสาวกมลวรรณ กันทะพงค์	วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน	กมลวรรณ	
๑๐	นางสาวสินอ่อง ชูจีง	วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน	สินอ่อง	

รายชื่อผู้เข้าร่วม

โครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ

พุทธเยาวชน: นักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม
 ภายใต้โครงการพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษา และพัฒนากำลังคนชั้นสูง
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน
 ณ โรงเรียนบ้านแป้นพิทยาคม ตำบลบ้านแป้น อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน
 ในวันศุกร์ ที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๕

ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	ส่วนงาน	รายชื่อ	หมายเหตุ
๑	นายตฤภัทร ดวงแก้ว	โรงเรียนบ้านแป้นพิทยาคม	ตฤภัทร	
๒	นายพุมพิพงศ์ ศรีวิชัย	โรงเรียนบ้านแป้นพิทยาคม	พุมพิ	
๓	นายมงคล ลุงอ้อ	โรงเรียนบ้านแป้นพิทยาคม	มงคล	
๔	นายวาคิน มาตะพาน	โรงเรียนบ้านแป้นพิทยาคม	วาคิน	
๕	นายวิรัชกร เมืองนิคย์	โรงเรียนบ้านแป้นพิทยาคม	วิรัชกร	
๖	นายศุภกร อินต๊ะผั้น	โรงเรียนบ้านแป้นพิทยาคม	ศุภกร	
๗	นายอนุชิต ศรีวิชัย	โรงเรียนบ้านแป้นพิทยาคม	อนุชิต	
๘	นายอนุวัตร ลุงคำ	โรงเรียนบ้านแป้นพิทยาคม	อนุวัตร	
๙	นางสาวกรกัญญา อินทจันทร์	โรงเรียนบ้านแป้นพิทยาคม	กรกัญญา	
๑๐	นางสาวชลดา ชาวแก้ว	โรงเรียนบ้านแป้นพิทยาคม	ชลดา	
๑๑	นางสาวฐิติมา กุณณะกัน	โรงเรียนบ้านแป้นพิทยาคม	ฐิติมา	
๑๒	นางสาวณิชาภัทร แสนปิ่น	โรงเรียนบ้านแป้นพิทยาคม	ณิชาภัทร แสนปิ่น	
๑๓	นางสาวปริญาภัทร ต้นกำเนิด	โรงเรียนบ้านแป้นพิทยาคม	ปริญาภัทร ต้นกำเนิด	
๑๔	นางสาวพิมพ์อักษร รัตนะ	โรงเรียนบ้านแป้นพิทยาคม	พิมพ์อักษร รัตนะ	
๑๕	นางสาวอักษิภา รัตนะ	โรงเรียนบ้านแป้นพิทยาคม	อักษิภา รัตนะ	
๑๖	นางสาวมนัชญา วุฒนะ	โรงเรียนบ้านแป้นพิทยาคม	มนัชญา วุฒนะ	
๑๗	นางสาวรรรรรร ดาวรรกุล	โรงเรียนบ้านแป้นพิทยาคม	รรรรรร ดาวรรกุล	
๑๘	นางสาวรุ่งนภา พยัคฆ์พันธ์	โรงเรียนบ้านแป้นพิทยาคม	รุ่งนภา พยัคฆ์พันธ์	
๑๙	นางสาวอัจฉรา พิมพ์หา	โรงเรียนบ้านแป้นพิทยาคม	อัจฉรา	

๒๐	นางสาวลออ แซ่ว่าง	โรงเรียนบ้านแป้นพิทยาคม	๖๕๐๐.	
๒๑	นายชาลิต ไชยวงศ์	โรงเรียนบ้านแป้นพิทยาคม	๕๖๕๓	
๒๒	นายชุตติเดช ลือประดิษฐ์	โรงเรียนบ้านแป้นพิทยาคม	๕๖๑๓๕	
๒๓	นายสิริชัย พูลเกตุ	โรงเรียนบ้านแป้นพิทยาคม	๕๖๕๖	
๒๔	นายณรงค์ชัย ชัดเรือน	โรงเรียนบ้านแป้นพิทยาคม	๕๖๖๐๕๖	
๒๕	นายธนพัฒน์ พ่วงศ์สิทธิ์	โรงเรียนบ้านแป้นพิทยาคม	๕๖๖๐๖๖	
๒๖	นายวรงค์ ฌ ลำพูน	โรงเรียนบ้านแป้นพิทยาคม	๕๖๖๖	
๒๗	นางสาวกวิตา แดงเหลือง	โรงเรียนบ้านแป้นพิทยาคม	๕๖๖๗	
๒๘	นางสาวดาริศรา จักชูเรือง	โรงเรียนบ้านแป้นพิทยาคม	๕๖๖๗๖	
๒๙	นางสาวทองธมน	โรงเรียนบ้านแป้นพิทยาคม	๕๖๖๗๖๖	
๓๐	นางสาวธนัชพร ชมภูง	โรงเรียนบ้านแป้นพิทยาคม	๕๖๖๗๖๖	
๓๑	นางสาวนวลลออ ลุงตา	โรงเรียนบ้านแป้นพิทยาคม	๕๖๖๗๖๖	
๓๒	นางสาวเปรมมิภา หมี่แก้ว	โรงเรียนบ้านแป้นพิทยาคม	๕๖๖๗๖๖	
๓๓	นางสาวพิมพ์ชนก ร่วมความคิด	โรงเรียนบ้านแป้นพิทยาคม	๕๖๖๗๖๖	
๓๔	นางสาวสิริรัตน์ ราชจินดา	โรงเรียนบ้านแป้นพิทยาคม	๕๖๖๗๖๖	
๓๕	นางสาวพิษญาพร สุขะวารี	โรงเรียนบ้านแป้นพิทยาคม	๕๖๖๗๖๖	
๓๖	พระมหาณัฐวุฒิ นภาพรพรพรณ	วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน	๕๖๖๗๖๖	
๓๗	พระมหาจักรภพ เก่งผแสนคุณ	วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน	๕๖๖๗๖๖	
๓๘	พระภาณุวัฒน์ อภิวัตน์ไธ	วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน	๕๖๖๗๖๖	
๓๙	พระแก้ว ญาณวโร	วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน	๕๖๖๗๖๖	
๔๐	พระศนัย ญาณเมธี	วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน	๕๖๖๗๖๖	
๔๑	พระอนตล กาจง	วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน	๕๖๖๗๖๖	
๔๒	พระนพรัตน์ แก้วมา	วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน	๕๖๖๗๖๖	
๔๓	พระปิยมิตร ปภัสโร	วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน	๕๖๖๗๖๖	
๔๔	พระสมชาติ สิริปณโญ	วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน	๕๖๖๗๖๖	
๔๕	พระแสงหยก อินทปณโญ	วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน	๕๖๖๗๖๖	
๔๖	พระสมพล กิตติปณโญ	วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน	๕๖๖๗๖๖	
๔๗	พระเสาร์แก้ว อธิธมโม	วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน	๕๖๖๗๖๖	
๔๘	พระเมือง ปณณวโร	วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน	๕๖๖๗๖๖	
๔๙	พระเป็ย สิริปณโญ	วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน	๕๖๖๗๖๖	
๕๐	พระสกรานต์ รตนปณโญ	วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน	๕๖๖๗๖๖	

๕๑	สามเนรยศกร ช่างทองคำ	วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน	๐๒๐๗	
๕๒	สามเนรพรชัย แซมลาย	วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน	๐๗๕๒	
๕๓	นางสาว มีสุข เลวานาศรี	วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน	๕๕๖	
๕๔	นายสิริวิชญ์ จวงวะนะ	วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน	สิริวิ๖๕	
๕๕	นางสาว กิ่งฟ้า เงินอ่อน	วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน	กิ่งฟ้า	
๕๖	นางสาวปิยธิดา วงศ์ชัย	วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน	ปิยธิดา	
๕๗	นางสาว กชกร เป้าคำ	วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน	กชกร	
๕๘	นายชัยสิทธิ์ พะสิก	วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน	ชัยสิทธิ์	
๕๙	นายมนัสนันท์ ปู่แปง	วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน	มนัสนันท์	
๖๐	นาย กฤษพล ดำรงศฤงคาร	วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน	กฤษพล	
๖๑	อ.วิมลวรรณ สิมะรัตน์	โรงเรียนบ้านป่าปึงหนาคอม	วิมลวรรณ	
๖๒	อ.ช. ดุสิตา สิมะรัตน์	"	ดุสิตา	
๖๓	อ.ช. อนุภักดิ์ สิมะรัตน์	"	อนุภักดิ์	
๖๔	อ.ศ. อนุภักดิ์ สิมะรัตน์	"	อนุภักดิ์	
๖๕	อ.ช. สิริรัตน์ สิมะรัตน์	"	ศิริรัตน์	
๖๖	อ.ช. เพ็ญศรี สิมะรัตน์	"	เพ็ญศรี	
๖๗	อ.ช. นิธิภักดิ์ สิมะรัตน์	"	นิธิภักดิ์	
๖๘	นาย. ชาตรี กาญจน์วิชัย	"	ชาตรี	
๖๙	นาย. อนุสรณ์ ชูวัน	"	อนุสรณ์	
๗๐	นาย. อนุสรณ์ ชูวัน	"	อนุสรณ์	
๗๑	นาย. นพคุณ	"	นพคุณ	
๗๒	นางน. อนุสรณ์ ชูวัน	"	อนุสรณ์	
๗๓	นาย. อนุสรณ์ ชูวัน	"	อนุสรณ์	
๗๔	นาย. อนุสรณ์ ชูวัน	"	อนุสรณ์	
๗๕	นาย. อนุสรณ์ ชูวัน	"	อนุสรณ์	
๗๖				
๗๗				
๗๘				
๗๙				
๘๐				

บัญชีลงนามผู้ร่วมโครงการบัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญา

และคุณธรรม ชุมชนวัดติตวัด แขวงวัดท่าพระ เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร

วันที่ 7 สิงหาคม พ.ศ.๒๕๖๘

ที่	ชื่อ/ฉายา/นามสกุล	ตำแหน่ง	ลายมือชื่อ	หมายเหตุ
1	พระครูศรีวิสุทธิวิธาน			
2	นางสาววิภาวดี วัฒน	ค.ร. ร.5. วัดติตวัด		
3	นางสาววิภาวดี วัฒน	ค.ร. ร.5. วัดติตวัด		
4	นางสาวสุธมา นรมมา	ค.ร.		
5	นางสาวสุธมา นรมมา	ค.ร.		
6	นางสาวสุธมา นรมมา	ค.ร.		
7	นางสาวสุธมา นรมมา	ค.ร.		
8	นางสาวสุธมา นรมมา	ค.ร.		
9	นางสาวสุธมา นรมมา	ค.ร.		
10	นางสาวสุธมา นรมมา	ค.ร.		
11	นางสาวสุธมา นรมมา	ค.ร.		
12	นางสาวสุธมา นรมมา	ค.ร.		
13	นางสาวสุธมา นรมมา	ค.ร.		
14	นางสาวสุธมา นรมมา	ค.ร.		
15	นางสาวสุธมา นรมมา	ค.ร.		
16	นางสาวสุธมา นรมมา	ค.ร.		
17	นางสาวสุธมา นรมมา	ค.ร.		
18	นางสาวสุธมา นรมมา	ค.ร.		

รับรองตามนี้

(พระครูศรีวิสุทธิวิธาน,ดร.)

บัญชีลงนามคณะกรรมการบัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญา

และคุณธรรม ชุมชนวัดตีตวัด แขวงวัดท่าพระ เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร

วันที่ ๐๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๘
๙
๑๐,

ที่	ชื่อ/ฉายา/นามสกุล	ตำแหน่ง	ลายมือชื่อ	หมายเหตุ
1	Do Tan An	B.A. 3		
2	พจนานุกรม จิตใจ	B.A. 4 th		
3	Uttama	B.A. 3		
4	พระอาทิตย์ สิริโย			
5	พระมณฑลสมาธิ อัญจนกสิณ	>	พ.ว. มณฑลสมาธิ	
6	พระแสงเพชร ชัยสงคราม		พระแสงเพชร	
7	พระจันทร์ศรี สิริสงคราม		พระจันทร์ศรี	
8	พระพรทิมภ์ ขจรโมฬี		พระพรทิมภ์	
9	สาธิตา ภิรมย์		ภิรมย์	
10	พระมณฑลสมาธิ อัญจนกสิณ		พระมณฑลสมาธิ	
11	พระมณฑลสมาธิ อัญจนกสิณ		พระมณฑลสมาธิ	
12	Ariya			
13	Chan na An			
14	Thach Sor			
15	พจนานุกรม จิตใจ			
16	พจนานุกรม			
17	Thach Thau			
18	Kan ti thanna			

เด็กนักเรียน

บัญชีชื่อนามสกุล ^{โรงเรียนวัดท่าพระ} โครงการบัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญา

และคุณธรรม ชุมชนวัดตีตวัด แขวงวัดท่าพระ เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร

วันที่ 08 สิงหาคม พ.ศ.๒๕๖๘

ที่	ชื่อ/ฉายา/นามสกุล	ตำแหน่ง	ลายมือชื่อ	หมายเหตุ
1	ด.ช. ไฉนวิทย์ แผลงใจ	นักวิ่ง		
2	ด.ช. นิธิภัทร อธิมาฉายาภัก	"		
3	ด.ช. ปิณฑนาตย์ แผลงใจ	"		
4	ด.ช. ศิโรตม์ งามลา	"		
5	ด.ช. ธีรนาถ เกตุมา	"		
6	ด.ช. ธีรนาถ ธีรนาถ	"		
7	ด.ช. กวีชัย ช่าง	"		
8	ด.ช. นิพัทธ์	"		
9	ด.ช. ธีรนาถ	"		
10	ด.ช. ธีรนาถ ธีรนาถ	"		
11	ด.ช. ธีรนาถ ธีรนาถ	"		
12	ด.ช. ธีรนาถ ธีรนาถ	"		
13	ด.ช. ธีรนาถ ธีรนาถ	"		
14	ด.ช. ธีรนาถ ธีรนาถ	"		
15	ด.ช. ธีรนาถ ธีรนาถ	"		
16	ด.ช. ธีรนาถ ธีรนาถ	"		
17	ด.ช. ธีรนาถ ธีรนาถ	"		
18	ด.ช. ธีรนาถ ธีรนาถ	"		
19	ด.ช. ธีรนาถ ธีรนาถ	"		
20	ด.ช. ธีรนาถ ธีรนาถ	"		
21	ด.ช. ธีรนาถ ธีรนาถ	"		
22	ด.ช. ธีรนาถ ธีรนาถ	"		
23	ด.ช. ธีรนาถ ธีรนาถ	"		
24	ด.ช. ธีรนาถ ธีรนาถ	"		

บัญชีลงนามผู้ร่วมโครงการบัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญา

และคุณธรรม ชุมชนวัดติตวัด แขวงวัดท่าพระ เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร

วันที่ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๖๘

ที่	ชื่อ/ฉายา/นามสกุล	ตำแหน่ง	ลายมือชื่อ	หมายเหตุ
20	อรุณวรรณ เกตุพิทักษ์		อรุณ	
21	สีเพชร วัฒนวิทย์		สีเพชร	
24	พรศิวพร วัฒนวิทย์		พรศิวพร	
25	ศิริภา วัฒนวิทย์		ศิริภา	
26	อรุณ วัฒนวิทย์		อรุณ	
27	ประภาพร วัฒนวิทย์		ประภาพร	
28	ณัฐ วัฒนวิทย์		ณัฐ	
29	ชอุบล วัฒนวิทย์		ชอุบล	
30	มาชฌา วัฒนวิทย์		มาชฌา	
31	ภาณุ วัฒนวิทย์		ภาณุ	
32	อริสรา วัฒนวิทย์		อริสรา	
33	อริสรา วัฒนวิทย์		อริสรา	
34	อรุณพร วัฒนวิทย์		อรุณพร	
35	อรุณพร วัฒนวิทย์		อรุณพร	
36	กมลวิทย์ วัฒนวิทย์		กมลวิทย์	
37	สุจิตรา วัฒนวิทย์		สุจิตรา	
38	กมลวิทย์ วัฒนวิทย์		กมลวิทย์	
39	ปนัดดา วัฒนวิทย์		ปนัดดา	
40	กมลวิทย์ วัฒนวิทย์		กมลวิทย์	
41	กมลวิทย์ วัฒนวิทย์		กมลวิทย์	
42	กมลวิทย์ วัฒนวิทย์		กมลวิทย์	

รับรองตามนี้

(พระครูศรีสิทธิบัณฑิต, ดร.)

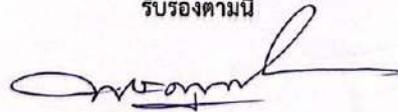
บัญชีชื่อนามผู้ร่วมโครงการบัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญา

และคุณธรรม ชุมชนวัดติตวัด แขวงวัดท่าพระ เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร

วันที่ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๖๘

ที่	ชื่อ/ฉายา/นามสกุล	ตำแหน่ง	ลายมือชื่อ	หมายเหตุ
1	นางวันทนา พลสวัสดิ์		วันทนา	
2	จรรยาพร สุทธิพร		จรรยาพร	
3	สิริภรณ์ สิริพงษ์		สิริภรณ์	
4	ศุภมาส อึ้งอภินันท์		ศุภมาส	
5	ปิยนุช โคตรสาร		ปิยนุช	
6	ไพจิตร สวัสดิ์ชัยกุล		ไพจิตร	
7	อวิรุณ โสภณ		อวิรุณ	
8	ศิริลักษณ์ อารินดี		ศิริลักษณ์	
9	ศิริลักษณ์ อารินดี		ศิริลักษณ์	
10	สิริภากร อารินดี		สิริภากร	
11	สิริภากร อารินดี		สิริภากร	
12	สิริภากร อารินดี		สิริภากร	
13	สิริภากร อารินดี		สิริภากร	
14	สิริภากร อารินดี		สิริภากร	
15	สิริภากร อารินดี		สิริภากร	
16	สิริภากร อารินดี		สิริภากร	
17	สิริภากร อารินดี		สิริภากร	
18	สิริภากร อารินดี		สิริภากร	
19	สิริภากร อารินดี		สิริภากร	
20	สิริภากร อารินดี		สิริภากร	
21	สิริภากร อารินดี		สิริภากร	

รับรองตามนี้

(พระครูศรีสิทธิบัณฑิต,ดร.)

หัวหน้าคณะทำงาน

คหทั่วไป

บัญชีลงนาม ^{ผู้เข้าร่วม}โครงการบัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญา
 และคุณธรรม ชุมชนวัดคีตวาด แขวงวัดท่าพระ เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร

วันที่ 08 สิงหาคม พ.ศ.๒๕๖๘

ที่	ชื่อ/ฉายา/นามสกุล	ตำแหน่ง	ลายมือชื่อ	หมายเหตุ
1	น.ส.วราณี ส/ภ.น.ร	yadonurw...	วราณี	
2	อ.อ.สิริดี บุณยะธร	อ.อ.สิริดีบุณยะ...	สิริดี	
3	นางศรัทธา ศรีโพธิ์ทอง	น.ร.	ศรัทธา	
4	น.ส.พรทิพย์ นฤเพช	น.ร.อ.อ.สิริดีบุณยะ...	พรทิพย์	
5	นายไพโรจน์ อภิรักษ์	ผู้รับผิดชอบ...	ไพโรจน์	
6	น.ส. พนิดา นอนหงษ์มงคล	...	พนิดา	
7	อรรณพ เกษมศรี	...	อรรณพ เกษมศรี	
8	น.ส. ศาณี ยงน้อย	พ.อ.น.ร.อ.อ.สิริดี...	ศาณี	
9	น.ส.นันทิชา อธิมาพันธ์	อ.อ.สิริดีบุณยะ...	นันทิชา	
10	น.ส. ภัทรา นอนหงษ์	...	ภัทรา	
11	นางสาวณิชา นอนหงษ์	อ.อ.สิริดีบุณยะ...	ณิชา	
12	น.ส. ยนต์ ชาติมงคล	...	ยนต์	
13	น.ส. นิตยา นอนหงษ์	...	นิตยา	
14	อ.อ.ศรัทธา นอนหงษ์	...	ศรัทธา	
15	พ.อ.อ.สิริดี นอนหงษ์	...	สิริดี	
16	นางกมลศรี นอนหงษ์	...	กมลศรี	
17	นายวิภา นอนหงษ์	...	วิภา	
18	น.ส. นิตยา นอนหงษ์	...	นิตยา	
19	น.ส. นิตยา นอนหงษ์	...	นิตยา	
20	น.ส. นิตยา นอนหงษ์	...	นิตยา	
21	น.ส. นิตยา นอนหงษ์	...	นิตยา	
22	น.ส. นิตยา นอนหงษ์	...	นิตยา	
23	น.ส. นิตยา นอนหงษ์	...	นิตยา	
24	น.ส. นิตยา นอนหงษ์	...	นิตยา	

เด็กหัดเขียน

บัญชีลงนามคณะกรรมการบัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญา

และคุณธรรม ชุมชนวัดติตวัด แขวงวัดท่าพระ เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร

วันที่ 08 สิงหาคม พ.ศ.๒๕๖๘

ที่	ชื่อ/ฉายา/นามสกุล	ตำแหน่ง	ลายมือชื่อ	หมายเหตุ
๒๕	ด.ช. อภิวิทย์ พล คัดชำระ	นักบริหาร		
๒๖	ด.ช. สิริภักดิ์ เทพสิทธิ์	"		
๒๗	ด.ญ. อริศรา เพชรภักษา	"		
๒๘	ด.ญ.ริศา วามศิริวงษ์ไชย	"		
๒๙	ด.ญ.กรรติ อรุณไพศาลวาร	"		
๓๐	ด.ญ.รังษณา	"		
๓๑	ด.ญ.วิภาณี นาคสังข์พงษ์ไชยา	"		
๓๒	ด.ญ. พิชฎาภา นพรัตน์	"		
๓๓	ด.ญ.กตัญญู ส่วงมี	"		
๓๔	ด.ญ.กมลภาณี นพรัตน์	"		
๓๕	ด.ญ. อธิษฐา ไชยธีรนอก	"		
๓๖	ด.ญ. ปณิศา ช่างคำแดง	"		
๓๗	ด.ญ. นพดลภา อธิษฐา	"		
๓๘	ด.ช. กุภา	"		
๓๙	ด.ญ. อภินันท์	"		
๔๐	ด.ญ. นันทิชาภา อธิษฐ์	"		
๔๑	ด.ญ. นันทิชาภา อธิษฐ์	"		
๔๒	ด.ญ. นันทิชา อภินันท์	"		
๔๓	ด.ญ. ช่างคำแดง	"		
๔๔	ด.ช. จิตวิวัฒน์ หัตถ์อภัย	"		
๔๕	ด.ญ. ชนาพร สิงห์แก้ว	"		
๔๖	ด.ญ. กนกนภา อธิษฐ์	"		
๔๗	ด.ญ. วิภาณี นพรัตน์	"		
๔๘	ด.ญ. นพดลภา อธิษฐ์	"		

กำหนดการ

โครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ

เยาวชนพื้นที่ต้นแบบ “พุทธเยาวชน : นักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและ
คุณธรรม”

ภายใต้โครงการพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษาและพัฒนากำลังคนชั้นสูง
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

โรงเรียนประตูลี้ อำเภอนครศรีอยุธยา จังหวัดนครศรีอยุธยา

วันจันทร์ที่ ๑ – วันพุธที่ ๓ กันยายน ๒๕๖๘ และวันจันทร์ที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๘

วันจันทร์ที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๘

เวลา ๐๗.๐๐-๐๗.๔๕ น.	ออกเดินทางจากคณะมนุษยศาสตร์ มจร.วังน้อย
เวลา ๐๘.๓๐-๐๙.๐๐ น.	ผู้เข้าร่วมกิจกรรมพร้อมกันที่ หอประชุม รร.ประตูลี้ ลงทะเบียน
เวลา ๐๙.๐๐-๐๙.๓๐ น.	พิธีเปิด โดย นายณภพพงษ์ พิมพ์ทอง ผู้อำนวยการโรงเรียนประตูลี้
เวลา ๐๙.๓๐-๐๙.๔๐ น.	ชี้แจงรายละเอียดโครงการอบรม
เวลา ๐๙.๔๐-๑๐.๑๐ น.	โดย ผศ.ดร.พุทธชาติ แผนสมบูรณ์ หัวหน้าโครงการ กิจกรรมสานสัมพันธ์ฉันกัลยาณมิตร แบ่งกลุ่ม เป็น ๔ กลุ่ม เลือกพื้นที่ และพี่เลี้ยง
เวลา ๑๐.๑๐-๑๐.๔๐ น.	พักเบรก
เวลา ๑๐.๔๐-๑๒.๐๐ น.	แผนที่เดินดิน โรงเรียนของเรา
เวลา ๑๒.๐๐-๑๓.๐๐ น.	รับประทานอาหารกลางวัน
เวลา ๑๓.๐๐-๑๔.๓๐ น.	แผนที่เดินดิน ชุมชนของเรา
เวลา ๑๔.๓๐-๑๕.๐๐ น.	พักเบรก
เวลา ๑๕.๐๐-๑๕.๓๐ น.	สะท้อนสิ่งที่ได้เรียนรู้
เวลา ๑๕.๐๐ น.	เดินทางกลับ

วันอังคารที่ ๒ กันยายน ๒๕๖๘

เวลา ๐๗.๐๐-๐๗.๔๕ น.	ออกเดินทางจากคณะมนุษยศาสตร์ มจร.วังน้อย
เวลา ๐๘.๓๐-๐๙.๐๐ น.	ลงทะเบียน
เวลา ๐๙.๐๐-๑๐.๓๐ น.	บรรยายพิเศษ โดย ผศ.ดร.สุวัฒน์ รักขันโท เรื่อง กิจกรรมสื่อตีมี คุณธรรม
	และการรู้เท่าทันสื่อ
เวลา ๑๐.๓๐-๑๑.๐๐ น.	พักเบรก
เวลา ๑๑.๐๐-๑๒.๐๐ น.	ออกแบบกิจกรรม “Walk and Talk” แนะนำโรงเรียนของเรา
เวลา ๑๒.๐๐-๑๓.๐๐ น.	รับประทานอาหารกลางวัน

เวลา ๑๓.๐๐-๑๔.๓๐ น.	กิจกรรมลงพื้นที่ทำคลิป ๑ นาที แนะนำโรงเรียนของเรา
เวลา ๑๔.๓๐-๑๕.๐๐ น.	พักเบรก
เวลา ๑๕.๐๐-๑๕.๓๐ น.	สะท้อนสิ่งที่ได้เรียนรู้
เวลา ๑๕.๐๐ น.	เดินทางกลับ

วันพุธที่ ๓ กันยายน ๒๕๖๘

เวลา ๐๗.๐๐-๐๗.๔๕ น.	ออกเดินทางจากคณะมนุษยศาสตร์ มจร.วังน้อย
เวลา ๐๘.๓๐-๐๙.๐๐ น.	ลงทะเบียน
เวลา ๐๙.๐๐-๑๐.๓๐ น.	กิจกรรมวิทยุโรงเรียนจำลอง โดยใช้พื้นที่ ๔ พื้นที่
เวลา ๑๐.๓๐-๑๑.๐๐ น.	พักเบรก
เวลา ๑๑.๐๐-๑๒.๐๐ น.	ถ่ายทำ “Walk and Talk” สื่อสร้างสรรค์ โดยใช้พื้นที่ ๔ พื้นที่
เวลา ๑๒.๐๐-๑๓.๐๐ น.	รับประทานอาหารกลางวัน
เวลา ๑๓.๐๐-๑๔.๓๐ น.	ถ่ายทำ “Walk and Talk” สื่อสร้างสรรค์ (ต่อ)
เวลา ๑๔.๓๐-๑๕.๐๐ น.	พักเบรก
เวลา ๑๕.๐๐-๑๕.๓๐ น.	สะท้อนสิ่งที่ได้เรียนรู้
เวลา ๑๕.๐๐ น.	เดินทางกลับ

วันจันทร์ที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๘ (ระยะติดตามผล)

เวลา ๐๗.๐๐-๐๗.๔๕ น.	ออกเดินทางจากคณะมนุษยศาสตร์ มจร.วังน้อย
เวลา ๐๘.๓๐-๐๙.๐๐ น.	ลงทะเบียน/ทำแบบประเมินหลังการอบรม
เวลา ๐๙.๐๐-๑๐.๓๐ น.	นำเสนอการทำคลิปวิดีโอทัศน์ แนวคิด และการสร้างสรรค์กลุ่มที่ ๑ และ ๒
เวลา ๑๐.๓๐-๑๑.๐๐ น.	พักเบรก
เวลา ๑๑.๐๐-๑๒.๐๐ น.	นำเสนอการทำคลิปวิดีโอทัศน์ แนวคิด และการสร้างสรรค์กลุ่มที่ ๓ และ ๔
เวลา ๑๒.๐๐-๑๓.๐๐ น.	รับประทานอาหารกลางวัน
เวลา ๑๓.๐๐-๑๔.๓๐ น.	ตัดสินการทำคลิป โดยคณาจารย์และทีมวิจัย
เวลา ๑๔.๓๐-๑๕.๐๐ น.	พักเบรก
เวลา ๑๕.๐๐-๑๕.๓๐ น.	สะท้อนสิ่งที่ได้เรียนรู้
เวลา ๑๕.๓๐ น.	เดินทางกลับ

กำหนดการ

สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

โครงการ พุทธนวัตกรรม

วันที่ ๑-๓ กันยายน ๒๕๖๘ และ วันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๘

บัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ ด้วยปัญญาและคุณธรรม
ณ โรงเรียนประตู่ชัย ต.ท่าवासูกกรี อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา

วันจันทร์ที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๘

เวลา ๐๗.๐๐-๐๗.๕๕ น. ออกเดินทางจากคณะมนุษยศาสตร์ มจร.วังน้อย

เวลา ๐๘.๓๐-๐๙.๐๐ น. ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ลงทะเบียน

เวลา ๐๙.๐๐-๐๙.๓๐ น. พิธีเปิด โดย นายณฤพจน์ พิมพ์ทอง
ผู้อำนวยการโรงเรียนประตู่ชัย

เวลา ๐๙.๓๐-๐๙.๕๐ น. ชี้แจงรายละเอียดโครงการอบรม
โดย ผศ.ดร.พุทธชาติ แผนสมบูรณ์ หัวหน้าโครงการ

เวลา ๐๙.๕๐-๑๐.๑๐ น. กิจกรรมสานสัมพันธ์อันกัลยาณมิตร ละพีเลี้ยง

เวลา ๑๐.๑๐-๑๐.๕๐ น. พักรับประทานอาหารกลางวัน

เวลา ๑๐.๕๐-๑๒.๐๐ น. แผนที่เดินดิน โรงเรียนของเรา

เวลา ๑๒.๐๐-๑๓.๐๐ น. รับประทานอาหารกลางวัน

เวลา ๑๓.๐๐-๑๔.๓๐ น. แผนที่เดินดิน ชุมชนของเรา

เวลา ๑๔.๓๐-๑๕.๐๐ น. พักรับประทานอาหารกลางวัน

เวลา ๑๕.๐๐-๑๕.๓๐ น. สะท้อนสิ่งที่ได้เรียนรู้ / เดินทางกลับ

วันอังคารที่ ๒ กันยายน ๒๕๖๘

เวลา ๐๗.๐๐-๐๗.๕๕ น. ออกเดินทางจากคณะมนุษยศาสตร์ มจร.วังน้อย

เวลา ๐๘.๓๐-๐๙.๐๐ น. ลงทะเบียน

เวลา ๐๙.๐๐-๑๐.๓๐ น. บรรยายพิเศษ โดย ผศ.ดร.สุวิมลสัน รักขันโท
กิจกรรมสื่อดีมีคุณธรรม และการรู้เท่าทันสื่อ

เวลา ๑๐.๓๐-๑๑.๐๐ น. พักรับประทานอาหารกลางวัน

เวลา ๑๑.๐๐-๑๒.๐๐ น. กิจกรรม "Walk and Talk" แนะนำโรงเรียนของเรา

เวลา ๑๒.๐๐-๑๓.๐๐ น. รับประทานอาหารกลางวัน

เวลา ๑๓.๐๐-๑๔.๓๐ น. กิจกรรมลงพื้นที่ทำคลิป ๑ นาที แนะนำโรงเรียนของเรา

เวลา ๑๔.๓๐-๑๕.๐๐ น. พักรับประทานอาหารกลางวัน

เวลา ๑๕.๐๐-๑๕.๓๐ น. สะท้อนสิ่งที่ได้เรียนรู้

เวลา ๑๕.๐๐ น. เดินทางกลับ

วันพุธที่ ๓ กันยายน ๒๕๖๘

เวลา ๐๗.๐๐-๐๗.๕๕ น. ออกเดินทางจากคณะมนุษยศาสตร์ มจร.วังน้อย

เวลา ๐๘.๓๐-๐๙.๐๐ น. ลงทะเบียน

เวลา ๐๙.๐๐-๑๐.๓๐ น. กิจกรรมวิทยุโรงเรียนจำลอง โดยใช้พื้นที่ ๔ พื้นที่

เวลา ๑๐.๓๐-๑๑.๐๐ น. พักรับประทานอาหารกลางวัน

เวลา ๑๑.๐๐-๑๒.๐๐ น. ถ่ายทำ "Walk and Talk" สื่อสร้างสรรค์ โดยใช้พื้นที่ ๔ พื้นที่

เวลา ๑๒.๐๐-๑๓.๐๐ น. รับประทานอาหารกลางวัน

เวลา ๑๓.๐๐-๑๔.๓๐ น. ถ่ายทำ "Walk and Talk" สื่อสร้างสรรค์ โดยใช้พื้นที่ ๔ พื้นที่

เวลา ๑๔.๓๐-๑๕.๐๐ น. พักรับประทานอาหารกลางวัน

เวลา ๑๕.๐๐-๑๕.๓๐ น. สะท้อนสิ่งที่ได้เรียนรู้ / เดินทางกลับ

วันจันทร์ที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๘

เวลา ๐๙.๐๐-๑๕.๓๐ น.
นำเสนอการกำกับวิดิทัศน์
แนวคิด และการสร้างสรรค์

